

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

A
FLAVII
IOSEPHI
Operum

TOMVS SECVNDVS.

Quo continentur

AVTHORIS VITA.

DE BELLO IVDAICO LIBRI VII.

DE ANTIQVITATE IVDAEORVM
LIBRI II.

ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΛΟΓΙ-
ΣΜΟΥ seu de imperio rationis LIB. I.

Cum INDICE locupletissimo.

M. D. Stoll. delin.
EXCVDEBAT

IACOBVS STOER,

M. D. XCV.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBRI VII.

INTERPRETE RVFINO A-
QVILEIENSI, AD GRÆ-
cum collati & emendati per Sigif-
mundum Gelenium.

PROLOGVS.

QV M bellum, quod cum populo
Romano gessere Iudas, omnium
maximum quæ nostra ætas vidit,
quæque auditu percepimus, ciuita-
tes cum ciuitatibus, gentesque commisisse cum

Historio gentibus: quidam non quod rebus interfuerint,
graphi offici sed vana & incongrua narrantium sermones
cium, & anribus colligentes, oratorum more perscribant:
qua ratio- qui verò præsto fuerunt, aut Romanorum obse-
ne resge- quio, aut odio Iudeorum contra fidem rerum
stra conscri- falsa confirmant: scriptis autem eorum partim
bendæ. accusatio, partim laudatio continetur: nusquam
& Iosephus ipse bello verò exactæ fides reperiatur historie: idcirco
Iudaico in statui, quæ retro Barbaris antea nisi, patria lin-
cessuit. qua digesta, Græca nunc his qui Romano impe-
rio reguntur exponere, ego Iosephus Mada-
ria

thia filius Hebraeus genere, sacerdos ex Hiero-
solymita: qui & initio cum Romanis conflixi, po-
stea 7. gestu, quia necessitas exegit, interfui. Nam
cum hoc, ut dixit, bellum gravissimum exortum
est. Romanorum quidem populum domesticum
habeat: Iudeorum autem, qui etate validi,
& ingenio turbulenti erant, manu simul ac pecu-
nia vigentes, ad. ò temporib. insolenter abusi sunt,
ut pro tumultus magnitudine, hos possidendarum
spes, illos amittendarum partium Orientis metus
inuaderet. Quoniam Iudaei quidem cunctos et-
iam qui trans Euphratem essent, gentiles suos,
solum rebellaturos esse crediderant. Romanos au-
tem & finitimi Galli irritabant: nec Germani
quiescebant: dissensionumq. plena erat omnia post
Neronem: & multi quidem temporum occasione
Imperium affectabant: lucri autem cupidine ex-
ercitus rerum nonandarum cupidi erant. Itaque
indignum esse duxi, errantem in tantis reb. dis-
simulari veritatem: & b Parthos quidem, ac Ba-
bylonios, Arabumq. remotissimos, & ultra Eu-
phratem genti nostra incolas, itemq. Adiabe-
nos, mea diligentia verè cognoscere, unde cepisset
bellum, quantisq. cladibus constitisset, quòue modo
dississet: Græcos verò & Romanorum aliquos,
qui militiam secuti non essent, fugientis sue adu-
lationib. captos, ista nescire. At qui historias au-
dent eas inscribere, qui prater hoc (ut mihi qui-
dem videtur) quod nihil sani referunt, etiam
de proposito decidunt. Nam dum Romanos vo-

a Post Ne-
ronem dis-
sensionum
omnia ple-
na.

b Iosephus
historiam
hanc in He-
braica lin-
gua antea
conscripsit

PROLOGVS.

lunt magnos ostendere, Iudaeorum res extenuant,
 & in humilitatem dei ciunt. Non autem intelli-
 go, quoniam pacto magni esse videantur, qui par-
 ua superauerint. Et neque longi temporis eos pu-
 det, quo bellum tractum est: neque multitudinis
 Romanorum, quam in ea militia labor exercuit:

a Romano neque ducum magnitudinis: quorum^a profecto
 rum gloria gloria minuitur, si, cum multum pro Hierosoly-
 minuitur, mis desudauerint, rebus per eos prosperè gestis a-
 si quàm liquid derogetur. Nec tamen ego contentione
 pro Hiero Romanas res extollentium, gentiles meos ampli-
 solymis de ficare decreui: sed facta quidem utrorumque si-
 sudauerint ficare decreui: sed facta quidem utrorumque si-
 aliquid de ne ullo mendacio prosequar: dicta verò de factis
 rogetur. reponam, dolori atque affectioni meae in deflen-
 dis patria cladibus indulgens. Nam quod do-
 mesticis dissensionibus est euersa, & in templi
 sacrosanctum inuitas Romanorum manus atque
 ignem Iudaeorum tyranni traxere, testis est quò
 eam vastauit, ipse^b Caesar Titus: per omne bel-
 lum miseratus quidem populum, quod à seditio-
 nis custodiretur: sepe autem consulto differri pas-
 sus ciuitatis excidium, protracto obsidionis spa-
 cio, dummodo belli pœniteret autores. Quòd si
 quis me aduersus tyrannos eorumque latrocinia
 accusatoriè loqui putet, vel patrie miseriis in-
 gementem calumniari prater legem historia, do-
 lori veniam tribuat. Ex omnibus enim, quae Ro-
 mano imperio parent, solam nostram ciuitatem
 contigit ad summum felicitatis fastigium eua-
 dere, eandemq. in extremum miseria deiici. De-
 nique

b Titi erga
 populum
 misericor-
 dia.

niq^{ue} omnium post condita secula res aduersas si
 cum Iudæorum calamitatibus conferantur, supe-
 ratum iri non ambigo. Et horum autor nullus
 externus est, unde nec fieri potest, ut à quæstibus
 temperetur. Si ^b quis autem durior misericordia
 sit iudex, r. s quidem tribuat historiæ, lamenta
 verò scriptori: quanquam merito Græcorum di-
 fertos increpauerim, qui tantis rebus sua memo-
 ria gestis, quarum comparatione præcrista alim
 belli exigua redduntur, iudices r. s. id. nt aliorum
 facundia detrahentes: quorum etsi doctrinam su-
 perant, proposito vincuntur. Ipsi verò Assyrio-
 rum & Medorum gesta perscribunt, veluti mi-
 nus rectè à scriptoribus anti- quæ fuerint exposi-
 ta: cum inscribendo tantum eorum viribus ce-
 dant, quantum sententia. Erat enim unicuique
 studium, quæ vidisset facta, conscribere: quoniam
 & interfuisset rebus gestis, & efficaciter quod
 promitt. bat, impleret, mentiri que apud scientes
 inhonestum esse videretur. Enimuerò noua qui-
 dem neque ante cognitæ memoriæ tradere, suisque
 temporis res commendare posteris laude ac testi-
 monio dignum est. Ind. strius ^c autem habetur, ^c Historio
 non qui alienam dispositionem atque ordinem
 transfert, sed qui noua dicendo etiam corpus pro
 prium cor. s. i. t. historiæ. Sed ego quidem sumptu
 ac labore maximo, qui cum sim alienigena. Græ-
 cis simul & Romanis gestarum rerum memo-
 riam repono. Ipsi autem indigenis, ad quæstum
 quidem ac lites, ora patent, linguæque solute -

a Calamita
 tes omniū
 à mundo
 condito,
 cum Iudz-
 orum col-
 late, supe-
 rantur.

b, Historio
 graphi Græ-
 ci bellum
 Iudaicum
 silentio
 prætereūt.

c Historio
 graphus
 qui dicen-
 dus.

PROLOGVS.

Historia
veritas à
Graecis ne-
gligitur.

Antio-
chus Epi-
phanes bel-
li Iudaici
fons & au-
tor.
Epitome
belli Iudai-
ci.

*sunt. Ad historiam verò, in qua verum dicendū
est, summāq. ope negotia colligenda sunt, obmis-
tescunt: concessa infirmiorib. neq. scientibus licen-
tia scribendi res à principibus gestas. Honora-
tur itaq. apud nos historiae veritas, quā à Gra-
eci negligitur. Ab origine quidem Iudaeos repe-
re, qui fuerint quēve pacto ab Aegyptiis disces-
serint, quāsq. regiones errādo peragrauerint, &
quas vel quoties incoluerint, & quemadmodum
inde migrauerint, neq. huius esse tēporis, & prae-
terea supernacaneum existimaui: quoniam multi
ante me Iudaeorum de maioribus huius gentis
verissima composuerunt: & nonnulli Graecorum
quae illi scripserant, patria voce profecti non mut-
tum à veritate deuiarunt: ex eo autem historiae
principium sumam, quo scriptores eorum & Pro-
pheta nostrī desierunt. Et bellum quidem meis
temporibus gestum, latius quāque potero dili-
gentia referam: quae verò aetate mea sunt, anti-
quiora, summam breuiterque percurram. Quo-
modo. Antiochus cognomento Epiphanes, de-
uicta penitus Hierosolyma, cum triennium sexq.
menses eam tenuisset, ab Asamonei filii expul-
sus est. Deinde quod eorum posteri de regno dis-
sentientes, ad res suas occupandas populum Ro-
manum Pompeiumq. traxerunt: quomodoque
Herodes Antipatri filius, eorum potentia sum-
fecerit, auxilio Sosii. Tum quomodo Herode
mortuo, plebis in eos orta seditio est, Augusto
quidem imperante Romanis, Quintilio autem
Vare.*

*V*ero provinciam obtinente. Quodq. bellum anno
duodecimo imperij *N*eronis erupit: quámque
multa per *Cestium* acciderint: quantáque ad pri-
mos impetus armis *Iudaei* persuaferint: quoquo
modo accolae permunierint: & quod *Nero* pro-
pter acceptas *Cestij* ductu clades summa rei me-
tus, *Vespasianum* bello praeponeret: & quod
in cum maximo filiorum *Iudaeam* intraverit,
quantumque *Romanorum* exercitum ducens:
quantáque manus auxiliorum per omnem ca-
sa fuerit *Galileam*: & quod eius civitatum
quasdam viceperit, alias deditione. *Vbi* etiam
Romanorum in bello disciplinam, curámque re-
rum, & utriusq. *Galilaeae* spacia, & naturam fi-
nisq. *Iudaeae*, necnon & peculiarem terra quali-
tatem, lacusq. & fontes, captarúmque civitatum
mala, cum fide sicut vidi, aut pertuli, expediám.
Nec etiam miseras meas celaverim, cum scien-
tibus eas relaturus sim. Deinde^a quod iam fessis
rebus *Iudaeorum*, *Nero* quidem mortem obierit:
Vespasianus autem in *Hierosolymam* prope-
rans, imperij causam retrahit^b sit: quaeque signa
de hoc ei contigerint, Romaeque mutationes: &
quod innitui a militibus imperator declaratus
sit: & quod eo disponenda reipublica gratia in
Aegyptum digresso, *Iudaeorum* status seditioni-
bus agitata sit: quoquo modo tyrannis succubue-
rint, eorúmque inter se discordias moverint. Et^b
quod ex *Aegypto* *Titus* reuersus, bis *Iudaeorum*
fines ingressus sit: quaque modo exercitum, & quo

^a Signa &
mutatio-
nes post o-
bitum *Ne-*
ronis.

^b *Hierosolyma* *Titus*
obsidet.

PROLOGVS.

in loco congregaueris: uel qualiter, & quoties
 ciuitatem affecerit ipso presente scditio. Ag-
 gressus quoque numerosos, & quantos erexerit
 aggeres: triumque mororum ambitum & magni-
 tudinem, sine mensuram & munitionem ciuita-
 tis, & fani templique dispositionem: ad hac ara
 spacium, mensuramque uerissimè dicam: festo-
 rum quoque dierum mores aliquos, septemque
 lustrationes, & munia sacerdotum. Itemque pon-
 tificis uestes, sanctaque templi cuiusmodi fuerint,
 sine aliqua dissimulatione uel adiectione memo-
 rabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos gen-
 tiles crudelitatem, Romanorumque bin alienige-
 nas humanitatem, quotiesque Titus, ciuitatem
 simul ac templum seruare cupiens, ad concordia
 fœdera dissidentes prouocauit. Differam uerò
 populi uulnera & calamitates quàmque multa
 mala nunc bello, nunc scditionibus nunc fame
 perpesti, postea capti sint. Nec uerò aut perfiga-
 rum clades, aut captiuorum supplicia prætimit-
 tam: uel quemadmodum templum inuito Cæsa-
 re conflagrauerit: quàmque multa opes sacra
 flamma rapta sint: ac totius, quæ reliquerat, ciui-
 tatis excidium: & quæ præcesserant portenta,
 atque prodigia, uel tyrannorum captiuitatem,
 uel qui seruitio abducti sunt multitudinem: aut
 cui quisque fortuna sit distributus: & quod Ro-
 mani quidem belli reliquias persecuti sunt, deni-
 cto-umq. munimina funditus eruerūt, Titus ue-
 rò peragrata regione cuncta restituit, eiusdemque
 redi-

a Iudzorū
mores &
lustratio-
nes.

b Romano-
rum in Iu-
dzos hu-
manitas.

c Incen diū
templi ac
ciuitatis ex-
cidium.

d Romano-
rum de Iu-
dzis trium-
phus.

reditum in Italiam, ac triumphum. Hac ^a om- ^a Historie
nia septem libris comprehensa, adnixus ne vi huius con-
tuprationem à rerum scientibus, & qui bello scribenda
interfuerunt, sustineam, studiosis veritatis magis causa.
quàm voluptas perscripsi. Narrandi autem ini-
tium faciam hoc ordine, quo capitula sunt di-
gesta.

FLAVII IOSEPHI
DE BELLO IYDAICO
LIBR I.

SVMMA CAPITVM LIBRI I.
DE BELLO IYDAICO.

- i. De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.
- ii. De successionibus Principum à Ionatha usque ad Aristobulum.
- iii. De Aristobulo, Antigono, Iuda Essae, Alexādre, Theodora & Demetrio.
- iiii. De bello Alexandri cum Antiocho & Arcta, de quo Alexandro & Hyrcano.
- v. De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolyma.
- vi. De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.
- vii. De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem.
- viii. De accusatione Antipatri apud Casarem, de Tom. ij. E

FLAVII IOSEPHI

pontificatu Hyrcani & Herode bellum mo-
nente.

I X. De Romanorum dissidijs post mortem Caesaris,
& insidijs Malichi.

X. De Herode accusato & vindicato.

XI. De bello Parthorum contra Iudaos & fuga
Herodis ac fortuna.

XII. De bello Herodis à Roma redeuntis pro Hiero-
solyma, & contra latrones.

XIII. De morte Iosephi & obfitione Hierosolymae
per Herodem, & Antigone occiso.

XIV. De insidijs Cleopatra in Herodem, & Hero-
dis praelio contra Arabes & ingentis terra-
motu.

XV. Herodes exaltatus in regnum.

XVI. De urbibus & aedificijs instauratis & condi-
tis ab Herode, deque munificentia qua u-
sus est erga extra gentes, eiusque felici-
tate.

XVII. De dissidio Herodis cum filijs Alexandro &
Aristobulo.

XVIII. De conspiratione Antipatri contra patrem.

XIX. De veneno Herodi parato, & quomodo com-
pertum sit.

XX. De Antipatri in Herodem malignis studijs
deprehenfis & ultis.

XXI. De aquila aurea, mortisque Antipatri & He-
rodis.

De vastatione Hierosolymae ab Antiocho.

C A P. I.

Ann. mundi
3802. Ante
Christ. natū
162.
Ant. lib. 12.
cap. 6.
a Antiocho
à Thobia fi-
lius motus cū
exercitu in
Iudaeam ir-
rupsit, ac
Hierosoly-
ma dein-
cit.

V M^a potentes Iudaeorum inter se
dissiderent eo tempore, quo de tota
Syria cū Ptolemæo Sexto Antiochus,
qui Epiphanes dictus est, ambigebat
(erat autem illis contentio de potentia, quod
hono-

honoratus quisque grauitè ferret similib. sub-
 iugati) Onias quidam è Pontificibus postquam
 præualuit, Thobiaz filios expulit ciuitate. Illi
 autem supplices ad Antiochum confugerunt,
 petentes, ut ipsis ducibus in Iudæam irrumpe-
 ret. Idque Regi persuasum est, iampridem sic
 animato. Quare cum magnis militum copiis e-
 gressus, & ciuitatem fortiter expugnatam capto,
 & maximam eorum multitudinem, quibus Pto-
 lemyz charior erat, interfecit. Datæque pas-
 sim militibus prædandi licentia, ipse & tem-
 plum spoliauit, & quotidianæ religionis assi-
 duitatem per annos tres sexque menses inhi-
 buit. Pontifex ^a autem Onias effugit ad Ptole-
 myzum: acceptoque ab eo in Heliopolitana præ-
 fectura solo, ibi oppidum condidit Hierosoly-
 mis simile, templumque ædificauit: de quibus
 iterum opportunè referemus. Veruntamen ^b
 Antiocho neque præter spem deuicta ciuitas, ^b Antiochus
 neque populatio, neque tantæ cædes satis fuisse: ^c mores Iudæi
 sed intemperantia virorum, eorūque memo-
 ria quæ in obsidione periulerat, Iudæos cogere
 cepit, ut abrogato more patrio, nec infantes
 suos circumciderent, porcosque super aram im-
 molarent. quibus omnes quidem aduersabatur,
 optimus verò quisque propterea trucidabatur.
 Et ^c Bacchides præsidis ab Antiocho præposi-
 tus, ad naturalem crudelitatem suam præceptis
 impiis obsecundans, omnimodā iniquitatē ex-
 cessit: cum & singulatim viros honorabiles vex-
 beret, & cōmuniter quotidie speciē captæ vr-
 bis exhiberet: donec eos atrocitate incōmodo-
 rum, qui ea patiebantur, ad vindictæ audaciam
 irritauit. Denique* Matathias Asamonxi filius, * In Græco
 vnus ex sacerdotibus, ex vico cui nomē Modin
 est, cū manu domestica (nā quinque filios habe-
 bat) sicis armatus, Bacchidē occidit: & statim

Ann. mundi
 3802. *Ante*
Christ. natū
 162.

Ant. lib. 15.
cap. 4.

a Onias Pon-
tifex ad Pto-
lemyzum ef-
fugit.

Ant. lib. 12.
cap. 7.

b Antiochus
mores Iudæi
abrogat.

c Bacchidis
in Iudæos
crudelitas.
Ant. lib. 8.
cap. 7. 8.

** In Græco*
textu est
Matthias.

Ann. mundi quidem praesidiolorum multitudinem veritas, in
3802. Ante montes refugit. Multis^a verò ex populo sibi so-
Christ. natu ciatis, recepta fiducia descendit: commissioque
 162. praelio, superatos duces Antiochi ex Iudaeae fi-
 nibus exegit. Secundis autem rebus potentiam

a Mada- nactus, suisque volentibus, quod ab alienigenis
rihas multis eos liberasset, Imperam, mortur relicto Iudae
sibi sociatis principatu, qui filiorum suorum natu maximus
Antiocho erat Ille autem (nec enim cessaturum existima-
bellum in- bat Antiochum) & indigenarum conflavit exer-
fort. citum, & cum Romanis primus amicitiam pe-
 pigit: Antiochumque Epiphanem iterum in fi-
 nes suos ingredientem vehementissima percus-
 sum plaga repressit. Adhuc autem feruente vi-
 ctoria, in praesidia civitatis impetum fecit: ne-
 dum enim caesa fuerant: habitoque conflicto, mi-
 lites de superiori civitate, quae pars sacra dici-

b Antiochus tur, ad inferiorem compellit. Fano autem poti-
 meritur, & tus, & locum purgavit omnem, muroque cin-
principatum xit: & vasa nova divinis rebus curandis fabrica-
Antiocho sibi ta, in templum intulit, veluti prioribus profa-
ho relin- natis: aramque aliam aedificavit, & religionibus
 quit. dedit initium. Sacro *b* autem ritu vix civitati

c Antiochus reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius,
post patris & in Iudaeos odij filius Antiochus haeres existi-
obitum cum tit. quare coactis peditum millibus 1. equitum
numero autem propè v. millibus, lxxx. verò elephantis,
exercitu lu- montana Iudaeae per partes aggreditur. & Beth-
daorū fines suram quidem oppidum capit. in loco verò cui
ingreditur. Bethzachariae nomen est, quā transitus erat an-
 Antiq. lib. gustior, Iudas cum suis copiis occurrit. & prius
 12. cap. 14. quā congregarentur agmina, Eleazarus ^d fra-
 15. ter eius, prospecto praeter alios excelso elephā-
d Eleazarus te, turrique maxima & munimentis aureis or-
ab Elephāto nato, illic Antiochum esse ratus à suis procul
oppresso excurrit: ruptaque hostili acie ad elephantum
moratur. usque pervenit. sed illum quidem quem Regem
 esse

esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minimè potuit, beluam verò in aluo percussam super se deiecit, & obtritus interit: nulla alia re gesta, nisi quòd magnum opus aggressus, vitam gloriæ posthabuit. qui tamen segebat elephantum priuatus erat. & si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Elezaro præstisisset audacia, quàm ut sola spe præclari facinoris mortem videretur optasse. hoc autem fratri eius totius prælij præsagium fuit. nam fortiter quidem Iudæi diuque decertarunt: sed à Regiis secunda fortuna usus, numeròque præstantibus superati sunt: multisque interfectis Iudas cum cæteris in Gophoniticam toparchiam refugit. Antiochus^b autem Hierosolymam profectus, ibique dies paucos commoratus, penuria vtensilium abstulit: relicto quidem ibi præsidio, quantum satis esse arbitrabatur: cætera verò multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. Discessu autem Regis Iudas non quiescebat: sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud vicum Adasæ cum Antiochi ducibus congregatur: factisque fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater eius Ioannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

An. mundi
3802. *Anto*
Christ. natæ
162.

a Eleazarus
vitæ gloriæ
posthabes.

b Antiochus
ad Hieroso-
lymam profi-
ciscitur, præ-
sidiūq. ibi
relinquit.

Antiq. lib.
12. cap. 18.

c Iudas cum
Antiochi du-
cibus congre-
ditur & occi-
ditur.

De successione principum à Ionatha vsque
ad Aristobudum.

C A P. I I.

Cum autem successisset ei frater Ionathas, & in aliis quæ ad indigenas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur. non tamen horam ei quicquam

Antiq. lib.
13. cap. 1.

Anno mudi profuit ad depellendum periculum. Nanque
3805. Ante Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filij tutor,
Christi. natu sed insidiis eum captans, & præter hoc amicis
199. nudare cupiens, Ionathan cum ad Antiochum

a Ionathas a paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo
Tryphone comprehendit. eoque victo contra Iudæam
per insidias movit exercitum. unde repulsus à Simone Io-
captus in- nathæ fratre, quòdque ab eo superatus esset,
terfecitur. iratus eundem Ionathan interfecit. Simon au-
Ant. lib. 15. tem fortiter regendis rebus intentus, Zara qui-
cap. 9. dem & Ioppen, & Iamnam capit. Evertit autem
 & Accaron subactis prædiis: adversusque Try-

phonem Antiocho auxilium præbuit. qui Do-
 ram ante expeditionem quam in Medos fecit,
 obsidebat. Sed Regis audiditatem satiare nō po-
 tuit, quamvis neci Tryphonis suā quoque ope-
 ram adhibuisset. Non enim multo post Antio-
 chus Cendebeum ex ducibus suis ad vastandam
 Iudæam opprimendūque servitio Simonem
 cum exercitu misit. Ille autem quanquam se-
 nior erat, bellum tamen iuveniliter admini-
 strabat: & filios quidem suos cum validissimis
 præmisit, parte verò multitudinis comitatus al-
 io latere aggreditur: multisque per multa loca
 insidiis etiam in montana dispositis, in omnib.
 superat. clarissimæque potitus victoria, Pontifex

c Simon ins declaratur: & ducentos septuaginta post annos
dijs Ptole- Iudæos liberat à dominatione Macedonum.
mas generi sed & ipse perijt in convivio, captus insidiis
fui captus & Ptolemæi generi sui: qui eius coniuge duobus
interfectus. que filiis in custodiam conclusis, certos misit,
d Ioannes vi & Ioannem tertium, cui etiam Hyrcanus no-
qui & Hyr- men fuit, interficerent. Cognito autem impe-
canus Simo tu qui parabatur, adolescens ad civitatem pro-
nis filius, perabat, multo populo fretus, & propter me-
Ant. lib. 13. moriam paternæ virtutis, & quod iniquitas
cap. 14. Ptolemæi cunctis esset inuisa. voluit autem Pto-
 lemæus

lemzus etiam alia porta ingredi ciuitatem, sed à populo reiectus est, qui maturius Hyrcanum suscepert. & is quidem statim recessit in quoddam ultra Hierichunta castellum quod Dagon vocatur. Hyrcanus^a autem paternum honorem Pontificis assecutus postquā Deo sacrificia reddidit, velociter Ptolemæum petiit & matri simul & fratribus adiumento futurus: castellūque aggressus, aliis quidem rebus superior erat, iussu autem dolori cedebat. Ptolemæus^b enim quoties premeretur, matrem eius fratresque in morum productos, palam ut possent conspici, verberabat: eosdēque precipitandos, nisi quāprimum recederet, minabatur. Vnde Hyrcanum quidem plus timor ac misericordia, quam iracundia commouebat. Mater verò eius nihil plagis aut intentata nece perterrita, manus protendens, filium precabatur, ne vel suis fractus iniuriis, parceret impio: siquidem ipsa sibi mortem à Ptolemæo propositam immortalitate duceret meliorem, dummodò ille pœnas eorum, quæ in domum suam contra fas admisset, expenderet. Ioannes autem nunc obstinationem matris cogitans, ac preces eius audiens, ad irruendum impellabatur: modò verberari eam, lacerarique conspiciens, effremēbatur: totūque plenus doloris erat. Ob hæc autem diu tracta obsidione, feriatu annus aduenit: quem septimo quoque circuitu redeuntem, apud Iudæos cessare moris est, exemplo septimorum dierum. Et^c in hoc Ptolemæus obsidionis requiem nactus, fratribus Ioannis unā cum matre occisis, ad Zenonem confugit, qui Cotsylas cognominatus est, Philadelphie tyrannum. Antiochus autem ob ea quæ per Simonem passus fuerat, iratus in Iudæam ducit exercitū: ibique affidens Hierosolymis, Hyrcanū obsidebat.

Ann. mundi
3831. *Ante*
Christ. natū
133.

a Hyrcanus
paternū ho-
norem Pon-
tificis asse-
quitur.

b Ptolemæus
erga Hyrcanū
matrem
ac fratrem
crudelitatis.

c Ptolemæus
fratres Ioan-
nīs unā cum
matre occi-
dit.

Ann. mundi
3839. *Ante*
Christi natū
115.

Ant. lib. 11.
cap. 11.

a Antiochus
acceptis ab
Hyrcano tre-
centis talen-
tis ab obsidio
ne discedit.

b Sebaste
ciuitatem
Aristobulus
& Antigonus
obsidio-
ne cingunt.

c Sebaste
expugnata,
diruta, ciui-
que habita-
tores abdu-
cti.

Ant. lib. 11.
cap. 16. 17.

Ille autem patefacto sepulchro Dauid, qui Regum ditissimus fuerat, ablatiſque inde pecuniæ plus quàm tribus millibus talentorum, & Antiocho perſuaſit, datis^a eis trecentis talentis ab obſidione diſcedere, primuſque Iudæorum priuariis opibus alere peregrina cepit auxilia. Ruruſque tamen quando Antiochus cõtra Medos bello ſuſcepto tempus ei vindictæ præbuit, cõfeſtim aduerſus ciuitates Syriæ pertexit, vacuas propugnatoribus eſſe ratus: quod & verum fuit. Medabam quidem & Samariam cum proximis, nec non & Sichimam, & Garizim ipſe cepit, & ſuper his Chuthæzorum gentem, adiacentia ſano loca incolentium, exemplo eius quod eſt Hieroſolymis, ædificato. Cepit autem & Idumææ non paucas alias ciuitates, & præterea Doreon & Marifan. In Samariam verò uſque progreſſus, ubi nunc eſt Sebaste ciuitas ab Herode Rege condita, ex^b omni eam parte concludit: filiõſque ſuos Ariſtobulum & Antigonom obſidioni præfecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui erant intra ciuitatem uenerunt, vt etiam inſuetam carnem cogerentur attingere. Igitur Antiochum adiutorem ſibi aduocant, Spondium cognominatum qui cū prompta eis voluntate paruiffet, ab Ariſtobulo & Antigono ſuperatur. & ille quidem ad Scythopolim uſque perſequentibus eum memoratis fratribus eſſugit: hi verò in Samariam reuerſi, & multitudinem iterum intra murum concludunt, & ^cexpugnata ciuitate ipſam diſiungunt: & habitatores eius captos abducunt. Proſperè autem geſtis ita cedentibus, alacritatem refrigere non ſinebant: ſed cum exercitu Scythopolim uſque progreſſi, & ipſam peruſerunt, & agros intra Carmelū omnes integre partiti ſunt.

De

De Aristobulo, Antigono, Iuda Effae, Alexandro, Theodoro & Demetrio.

*An. mundi
3861.
Ante Chri.
stū nat. 203.*

C A P. III.

SECONDARUM^a autem rerum Ioannis & filiorum eius inuidia seditionem gentilium concitauit, multique aduersus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello deuicti sunt, reliquum^b verò tempus Ioannes cum fortunatissime viueret, & optimè rebus per annos triginta & tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vit planè beatissimus, & qui nullam dedisset occasionem, cur eius causa de fortuna quispam quereretur. Denique tria vel maximè præcipua solus habebat, nam & genus princeps, & Pontifex erat, & præterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret quin etiam de duobus maioribus filiis suis, quod rerum domini permanfuri non essent, præiudicauit atque prædixit, quorum vitæ quis fuerit exitus, narrare non indignum videtur, quantumque à paterna felicitate diuerterint. Patre namque mortuo natus maior Aristobulus, translato in regnum principatu, diadema sibi optimus imposuit: quadringentis & octoginta vno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deuenit seruitio quod apud Babylonios sustinuit libetatus. Fratrem verò à se secundum Antigonom (namque illum diligere videbatur) in honore pari producebat, alios autem victos custodię tradidit, Matremque itidem colligauit, ausam aliquid de potestate contendere, namque hanc rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoque crudelitatis processit, ut victam^c fame necaret. Horum^d autem facinoram pœnas Antigoni fratris morte persoluit,

a Seditiosi bello deuicti

b Ioannes Hyrcanus optimè reb. per annos triginta tres administrat, moritur.

Ant. lib. 13. cap. 18.

c Aristobulus matrem victam famem necat.

d Aristobulus fratrem Antigonum plurimum amat.

Anno mii.
 3839. Ante
 Christ. natū
 125.

quem plurimum amabat, quēque regni parti-
 cipem habebat, nā & hunc interemit, adductus
 criminatōnib. per maleuolos regni cōpositis.
 Itaque primo quidem Aristobulus dictis fidem
 non habebat, quin & fratrem magni penderet,
 & plerāque liuore fingi arbitraretur. Sed cum
 Antigonus ex militia clarus rediisset, festis die-
 bus, quos tabernaculis positis Deo celebrare
 mos patrius exigebat, cūnit eodem tempore vt
 aduersa valetudo Aristobulum corripere. Anti-
 gonus^a verò circa festorū solenniorum finē ar-
 in honorem^a matis comitatus templum ad orandum quā
 fratrū in tē maximē petiuit, plūsq; in honorē fratris ascen-
 plum ascen- dit ornatus. Tūmq; ^b delatores nequissimi Re-
 dis. gem adeuntes, & armatorum pompā, & Antigo-
^b Antigonus ni arrogantia priuata fortunā maiorem esse cri-
 apud Aristo minabantur, quōdque maxima caterua stipa-
 bulum falsū tus, & illū interficeret cō venisset: nec enim per
 accusatur. peti honorem solū ex regno habere, cui re-
 gnum ipsum liceat obtinere. His paulatim quam-
 uis inuitus tamē credidit Aristobulus, ac ne vel
 suspicari quicquam videretur, prospiciens, & vt
 inetta praeueneret, suos quidē satellites in quen-
 dam subterraneū & tenebrosū locum tran-
 sire iubet. Ipse autem iacebat in castello. Baria-
 tē, post autem Antonia cognominato: & ^c vt in-
 e Aristobu- ermi quidem p̄icerent, occiderent autem Anti-
 lus satelliti- gonum, praecepit, si cum arinis adiret. nec non
 bus vt Anti & ipsi Antigono qui praecepissent misit, vt iner-
 gonum si cū mis veniret. ad ^d hanc Regina satis callidum cum
 armis adires insidiatoribus consilium capit. nāque his qui
 occiderent, ad eum missi fuerant persuaderet, vt mandata qui
 praecepit. dem Regis taceant, dicant verò Antigono, quōd
^d Regina frater audisset, arma sibi cum pulcherrima in
 callidum cō Galilza, orna-ūque bellicum fabricasse: quae
 tra Antigo- ne singulatim inspiceret, morbo impeditum
 num cōsiliū, fuisse: nunc autem, praesertim cum aliō discessu-

rus sit, libenter eum videret armatum. His ^a au-
 ditis, Antigonus (ne quid enim mali suspicare-
 tur, fratris suadebat affectus) cum armis velut o-
 stentatum se veniens, properabat. sed vbi ad ob-
 securum transitum, qui Stratonis pyrgus vocaba-
 tur, accessit, ^a b satellitibus interemptus est: cer-
 tūque documentum præbuit, omnem beneuo-
 lentiam, iūque naturæ calumniis cedere, nul-
 lūque optimarum affectionum tātum valere,
 ut inuidiæ perpetuo possit obistere In hoc au-
 tem etiam Iudam quis nō rectē miretur? Effusus
 erat genere, qui nunquam diuinando aberrauit,
 neque mentitus est. Is Antigono transeunte per
 templum, mox ut eum vidit, ad natos qui ade-
 rant exclamauit (non paucos autem discipulos
 sue consultores habebat) Papē, nunc mihi pul-
 chrū est mori, quando ante me veritas interit,
 meatūque prædictionum aliquod mendaciū
 deprehensum est. Viuit enim iste Antigonus,
 qui hodie deberet occidi. Locus autem neci eius
 apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus &
 ille quidem sexcentorum ab hinc stadiorū in-
 teruallo distat. Horū verō diei sunt quatuor: sed
 & vaticinationem tempus effugit. Hæc locutus
 senior, mœsto vultu & mente sollicita secum
 multa reputabat: & paulo post interfectus Anti-
 gonus nunciatur, in loco subterraneo, qui fratri-
 cidij eodem nomine quo maritima Cæsarea, Strato-
 nis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quod vatem
 fecellit. At ^d verō Aristobolo confestim sce-
 lens pœnitudine morbus ingrauescit: semper-
 que facinoris cogitatione sollicitus, perturbato
 animo tabescebat, donec mororis acerbitate
 visceribus laceratis subitō sanguinem vomere-
 ret. Hunc ergo vnus ē seruus eius ministerio
 destinatus foras efferens, prouidentia numinis
 errauit: & ^e vbi Antigonus erat occisus, fundit.

An. mundi
3835 Ante
Christ. natū
125.

a Antigonus
de fratre nō
bil mali su-
spicatur.

b Antigonus
interficatur.

c Iudas Pro-
pheta Anti-
goni necem
prædicat.

d Aristobulo
pœnitudo
morbus in-
grauescit.

e Seruus in
eo loco vbi
Antigonus
erat occisus,

erat occisus,
interfectum
errauit.

An. mundi.
3862. *Ante*
Christum
natum 101.

Maximum
Dei lumen
nefaria fa-
cta non la-
teant:
Ani. lib. 13.
cap. 19.
b. Aristobu-
lus miserè
moritur.
c. Alexandrè
Aristobuli
fratrem Re-
gin. Regem
constituit,
qui è vesti-
gio crudeli-
ter agit.

d. Alexāder
victoriā ab
Theodoro
arripit.

super extantes adhuc eadē maculas cruorem
interfectoris effudit. Ululatu autem eorum qui
id conspexerant continuo sublato, tanquā puer
de industria sanguinem illic libasset, clamor ad
aures Regis pervenit: causāque requirebat: &
cū ad eā prodire nullus auderet, ad rescien-
dum magis ardebat, ad extremum verò mini-
tanti, vimque adhibenti, verum quod erat indi-
caverunt: atque ille cum lachrymis opplesset o-
culos, quantumque poterat ingemisset, hæc di-
xit: Sperandum certè non erat, vix maximū Dei
lumen facta mea nefaria laterent. nam citò me
vitrix cognata eadē iustitia persequitur. Quā-
diu d. corpus improbum fratri matrique dam-
natam animā detinebis? quā diu paulatim il-
lis libabo sanguinē meum? simul totū accipiant:
neque iam meorum viscerum inferias fortuna
derideat. His dictis ilicò moritur, cū nō plus
anno regnasset. Vxor c. verò fratris eius vinculis
dissolutis Regem constituit Alexandrum, qui
etate maior erat, & modestia præstare videba-
tur. Sed ille potestatem adeptus, fratrem quidē
alterum regnum appetentem occidit: alterum
autem priuata vita contentum ablatiis rebus se-
cum habebat. Præliū etiam cum Ptolemæo co-
gnomento Lathyro cōmittit: qui oppidum Aso-
chim ceperat, & multos quidē peremit hostiū,
sed victoria in Ptolemæi partes propèlior fuit.
Postea verò quā ipse pulsus à matre Cleopa-
tra discessit in Ægyptum, & Gadaram obsidione
capit Alexander, & castellum Amathusis, om-
nium maximum quæ trans Iordanem sita e-
rant, vbi preciosissima quæq. bonorū Theodori
filij Zenonis habebantur. At d. Theodorus re-
pentē superueniens, & proprias res recipit, &
sarcinas Regis aufert, Iudeorūque ferè decē
millia interiecit. Verū Alexandrē receptis post
eandem

cladem viribus, aggressus maritimas regiones
 Raphiam capit & Gazam, itémque Anchedonē,
 quæ postea à Rege Herode Agrippas nominata
 est. His autem servitiis domitis, concitatur in
 eum festo die populus Iudæorum. Nam plerun-
 que epulæ seditiones accendunt. nec videbatur
 insidias posse comprimere, nisi conductitios ha-
 beret auxilio Pisidas & Cilicas: nam Syros mer-
 cenarios respuebat, propter ingentiam cum Iu-
 dæorum gente discordiam. Cuius b autem supra
 octo millibus ex turba rebellium, Arabiæ bellū
 intulit. Ibi quæ Galaaditis ac Moabitibus subactis,
 tributūque his imposito. ad Amathunta regres-
 sus est. Cūmq; Theodorum metus eius secundis
 successibus perculisset, castellū sine præsidio re-
 pertum funditus eruit. mox autem cōgressus cū
 Oboda Rege Arabum, qui locum fraudi oppor-
 tunum in Galaadensī regione occupauerat, sa-
 ptus insidiis totum amisit exercitum in vallem
 altissimam compulsus, atque oberitum multitu-
 dine camelorum. Ipse verò elapsus in Hieroso-
 lymam, olim sibi gentem insensam ad novarum
 rerum motus magnitudine cladis accendit. Fit
 autem etiam tu ne superior, crebrisque præliis
 non minus quinquaginta millibus Iudæorū per
 sex annos interfecit: nequaquā tamen victorilis
 latabatur, quoniam regni sui vires consumeret.
 Vnde armis omissis, sermone placido cum sub-
 iectis redire in gratiam conabatur. Illi autem in
 constantiam eius morūmq. varietatem in tan-
 tum oderant, ut percontanti, quonam pacto eos
 sedare posset, dicerent, si moteretur. nam vix e-
 tiam mortuo duros veniā, qui tam multa sce-
 leratē fecisset. simul c etiam Demetrii auxiliū.
 cui cognomen Acæto, accersuerunt. qui cū his
 maiorum præmiorum spe facili paruisset, venis-
 setque cum exercitu miscetur auxiliis eius

*Ann. mundi
3861. An-
te Christum
nat. 102.*

*a Iudeorum
contra Ale-
xandrum in
festo die se-
ditio.*

*b Alexander
Arabia &
Amathunt
castello get-
tū infero,
illudque ca-
pitum fundi-
tus eruit.*

*c Demetriū
Iudæi in au-
xilium venit.*

An. mundi
3862. Ante
Christi natū
101.

Ang. lib. 13.
ca. 20:

a Demetriū
& Alexan-
dri pugna,
qua Deme-
trius supe-
rat.
b Iudai à
Demetrio
victore def-
ciunt.

c Iracundia
& crudeli-
tas Alexan-
dri immod-
erata, quæ o-
stingentes
captiuorum
crucifigit.

Iudzi circa Sichimam. Viròsque tamen Alexan-
der, mille quidem equitibus, sex autem pedicū
mercenariorum millibus excepit, cum haberet
ex Iudæis quoque propè ad decem millia bene
sibi cupientium, aduersæ autē partis essent equi-
tum tria millia, peditūque millia quadraginta.
Et prius quàm veniretur ad manus, interceden-
tibus nunciis & præconibus, Reges transfugia tē-
tabant: Demetrius quidē Alexandri mercenarios,
Alexander autē Iudæos qui Demetrium seque-
rentur, obtemperaturos sibi sperantes. Sed cum
neque Iudæi sacramenta, neq. fidē Græci contē-
nerent, armis^a iam cominus decernebant. Su-
peratque prælio Demetrius, quamvis Alexandri
mercenarij multa & animosè & fortiter gessis-
sent. Euentus autem pugne præter spem cedit
utrique, nam^b neque hi qui Demetriū accue-
rant, in partibus victoriis permanserunt: & im-
mutatæ fortunæ misericordia, sex Iudæorū mil-
lia se ad Alexandrum, qui in montes effugerat,
contulerunt. Huius inclinationis momentū De-
metrius ferre non potuit: sed Alexandrum iam
quidem collectis viribus prælio sufficere ratus,
omnem verò gentem ad eum transire existimās
mox inde digressus est: non tamen reliqua mul-
titude ob abcessum auxiliorum simulates de-
posuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexā-
dro decertabat, donec plerisq. interfectis cæte-
ros in Bemefelim ciuitatem compulit, eāq. sub-
acta in Hierosolymam captiuos abduxit. Veram
& immoderata fecit iracundia, vt crudelitas eius
ad impietatem vsq. procederet. Ostingentis e-
nim captiuorū in media ciuitate crucifixis, mu-
lieres earūque filios in conspectu matrum ne-
cauit, atque hæc potans, & cum suis concubinis
recubans, prospectabat. Tantus autem populum
terror inuasit, vt etiam diuersæ partis studiosi
proxima

proxima nocte octo millia hominum extra totam Iudæam profugerent: quorum exilij mors Alexandri finis fuit. Cum a eiusmodi factis tandem ægréque regni otium quæsisset, ab armis requieuit.

An. mundi
3862. *Ante*
Christū nat.
102.

*De bello Alexandri cum Antiocho, & Aretadæ-
que Alexandra & Hyrcano.*

*a Alexan-
der ab armis
requiescit.*

CAP. IIII.

REX huius autem fuit ei turbarum initium. Antiochus, qui etiam Dionysius dictus est, Demetrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui Seleucum generis autorem habebant. hunc Alexander nimis timens qui Arabas parato bello pulsarat, totum quidem super Antipatrida montibus proximū, & inter Ioppes littora spacium, fossa, altissima diremit. ante fossam verò murum ædificauit excelsum, turrèsque ligneas, ut faciles aditus obstrueret, fabricauit: nec tamē Antiochum arceere valuit. Exastis enim turribus fossisque repletis, cum suis copiis transgressus est. Vindictaque posthabita, quæ deberet eum a quo prohibitus est vlcisci, protinus contendit in Arabas. Horum autem Rex in loca suæ nationi cōmodiora cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuersus (habebat autem numerum decem millium) imparatos ex improviso Antiochi milites inuadit. Valido autem in prælio commissio, quam Antiochus supererat, durabat eius exercitus, quāuis eum passim Arabes trucidāter. Vbi verò procubuit (succurrēdo enim victis semper in periculis aderat) omnes terga dederunt: maximaque pars eorum cum in acie, tū in fuga absumitur. Reliquos autem in vicum Cana delapsos, alimentorum penuria perire contigit, præter admodum paucos. Hinc Damasceni Pro-

b Antiochū
Demetrii
fratrem A-
lexander ti-
met.

c Rex Ara-
bum Antio-
chi milites
ex improvi-
so inuadit.

d Alexandri
copias Ara-
bum Rex in
fugam vsp-
xit, maxi-
māq par-
tem truci-
dat.

e Damasca-
ni & Aretæ
contra Ale-
xandrum.

An. mundi
3861. *An-*
te Christum
nat. 102.

lemzo Minnzi filio infensū Aretam sibi sociatū Syriæque coeles Regem constituunt. qui bello il-
lato Iudææ, postquam pugna vicit Alexandrum,
pactione discessit. Alexander autem Pella capta
Gerasam petiuit rursus opum Theodori avidus:
triplicisque ambitu circumdatis defensoribus, lo-
cum expugnauit. Necnon & Gaulanen & Seleu-
ciam, & eam quæ Antiochi Pharanx dicitur, sub
iugum mittit. Ad hæc autem capto Gamala ca-
stello validissimo, eiusque præfecto Demetrio
multis criminibus inuoluto, in Iudæam regredi
tur, expleto in militia triennio: Iztusque à gen-
tilibus ob res prosperè gestas excipitur. Belli au-
tem requiem secutum est morbi principium. Et

a Alexander
quartano fe-
brum recur-
su fatigatur
Ant. lib. 13.
cap. 22.
b Alexandra
Alexandri
coniuncti pie-
tati opinio-
ne principa-
tum obtinet.

quoniam quartano febrium recurſu fatigaba-
tur, depulſum iri valetudinem credens, ſi rursus
animum negociis occupaſſet, intempeſtiue mi-
litæ ſeſe dedit: & ultra vires corpus laboribus
vexans, inter ipſos tumultus trigefimo & ſepti-
mo regni anno moritur: idque *b* Alexandræ cõ-
iugi ſux reliquit: Iudæos eius vel maximè di-
cto obediētes fore non dubitans: quod longè
ab eius crudelitate discrepans, & iniquitati reſi-
ſtens, beneuolentiā ſibi populi comparaffet.
Neque ſpes eum ſefellit. Namque opinione pie-
tatis obtinuit muliercula principatum. Quippe
quæ morem gentis patrium probè norat, & qui
ſacras leges temeraſſent ab initio deſteſtabatur.

c Hyrcanus
Alexandri
ſilius natus
maximum
Pontifex de-
claratur,
poſt adregiæ
dignitatem
encheitur.

Cum *c* autem duos filios Alexandro genitos ha-
beret, natu quidem maximum Hyrcanum, &
propter ætatem declarat Pontificem, & quod
propterea ſegnius eſſet quam ut poteſtate regia
moleſtus cuiquam videretur, Regem conſti-
tuit: minorem autem Ariſtobulum, priuatum
vivere maluit, quod ſeruentioris eſſet ingenij:
longitatem ſe eiſdem mulieris dominatio-
ni quædam Iudæorum ſectio, Phariſæi. qui

præter

præter alios pietatem colere putarentur, & pe-
ritius leges interpretari. ob eamque causam ma-
gis eos suspiciebat Alexandra, diuinæ religioni
superstitiosè deserviens. Illi autem paulatim
fœminæ simplici insinuari, quosvis pro sua li-
bidine summovendo, deponendo, itémque vin-
ciendo, ac soluendo, iam procuratores ha-
bebantur: prorsus ut ipsi quidem regiis com-
modis fruerentur, expensas verò ac difficul-
tates Alexandra perferret. Sed eadem mirè cal-
lebat res administrare maiores: itaque augendis
copiis semper intenta, duplicem conflavit exer-
citum, neque paucæ mercenaria paravit auxilia
quibus non modò statum suæ gentis roboravit
sed etiã metuendam se reddidit externæ po-
tentiz. Imperabat autem aliis, verùm b Pha-
risæis ipsa vltro parebat. Denique c Diogenem
quendam insignem virum, qui Alexandro fue-
rat amicissimus, interficiunt. eius factum confi-
lio criminati, ut octingenti (quos supra memo-
ravi) Regis iussu tollerentur in crucem, nihil-
ominus autem Alexandræ suadebant, ut & a-
lios, quibus autoribus Alexander in eos fuisset
concitatus occideret. Cùmque his nimia super-
stitione nihil abnuendum putaret, quos sibi li-
bisset ea specie trucidabant, donec optimus
quisque periclitantium ad Aristobulum con-
fugeret, atque d ille matri persuasit, ut his pro-
pter dignitatem parceret, civitate autem pel-
leret quos nocentes existimaret. Igitur illi qui-
dem data sibi copia per regionem dispersi sunt.
Alexandra verò in Damascum misso exerci-
tu, quoniam Ptolemæus sine intermissione ci-
vitatem premebat, illam quidem nulla re me-
morabili gesta cepit. Regem autem Armenio-
rum Tigranem qui admozo Ptolemaidi mili-
te, Cleopatram circumsedebatur passionibus

An. mundi
3862. Ante
Christ. natam
102.

a Pharisei
Alexandra
Regina insi-
nuant paula-
tim procura-
tores habentur cunctis
que regis
commodis fru-
untur.

b Alexandra
Phariseam vltro
paret.

c Phariseo-
rum invidia
& accusatio-
ne temera-
ria multi bo-
ni trucidati.

d Aristobulū
apud matrē
deprecantē.

An. mundi
3837. Ant
Christ. natu
95.

Aristobulus
seipsum Re-
gē declarat.
b Alexandra
coniugū Ari-
stobuli cūst-
liu carceri
includit.

e Alexandra
moritur, &
Hyrcanū re-
gni successu-
rent confi-
nit.
Ant. lib. 14.
cap. 1.
d Fratres ob
regnum de-
certantes, cer-
tu conditio-
nibus in con-
cordiam ve-
dunt.
Ant. lib. 14.
cap. 2. & 4.

donisque sollicitat. Sed illum domesticarum tu-
barum metus, ingresso in Armeniam Lucullo
iamdudum inde retraxerat. Inter hæc Alexan-
dra morbo laborante, minor eius filius Ari-
stobulus, cum famulis suis quos multos habe-
bat, omnesque pro ætatis favore fidissimos, uni-
versa castella obtinuit: & pecunia quam ibi re-
perit conductis auxiliis Regē se declaravit. Ob
hæc miserata querelas Hyrcanī mater, coniu-
gem Aristobuli cum filiis includit apud castellū
quoddā septentrione fano adiacens, Baris antea
vocabatur ut diximus, postea verò Antonia co-
gnominata est, imperante Antonio, quemadmo-
dū de Augusti & Agrippæ nomine Sebaſte & A-
grippias ab æciuitates appellatae sunt. Ante ta-
men Alexandra moritur, quem in Aristobulū
Hyrcanū fratris eius Hyrcani contumelias vindicare
quem deici regno curauerat, quod ipsa nouem
annos administravit. Et heres quidem omnium
fit Hyrcanus, cui regnum etiam viua commise-
rat. Verū Aristobulus viribus atque autorita-
te præstabat. Habito autem inter eos circa Hie-
richunta de rerum summa conflictu, plerique
Hyrcano relicto transierunt ad Aristobulum. Hy-
rcanus autem cum reliquis fuga peruenit in ca-
stellū Antoniam, ibique salutis obsides nactus
(erat enim ibi in custodia, ut præmisimus, con-
iunx Aristobuli cum filiis) prius quā grauius
aliquid accideret, ea lege in concordiam rediit,
ut regnum quidem Aristobulus haberet, ipse ve-
ro cederet, quasi frater Regis aliis honoribus co-
tentus. Hoc modo in fano reconciliati, cum in
conspetu circumstantis populū benignissimè al-
ter alterum complexus esset, domus permixta:
& Aristobulus quidem discedit in Regiam,
Hyrcanus autem in Aristobuli domum.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione
Hierosolymæ.

CAP. V.

An. mundi

3873.1 Ante

Christi. natū

91.

Metus verò & alios eius inimicos præter spem dominantis occupat, & maxime Antipatrum iamdudum Aristobulo inuisum. Erat autem genere Idumæus & nobilitate ac opibus gentis suæ princeps. Is a Hyrcanum
gitur & Hyrcanum ut ad Aretam Regem Arabiæ confugeret eiusque auxilio Regnum re-
peteret, hortabatur. & ipsi Aretæ ut Hyrcanum susciperet acque in regnum deduceret
suadebat, multum obsecrans Aristobuli moribus, multisque Hyrcanum laudibus prædicans, simulque admonerat quod eum de-
ceret regno clarissimo præsidem, iniquitate oppressis manum porrigere: Hyrcanum
autem iniuriam pati, qui principatu iure successione sibi debito excidisset. Sic b Antipater
dis & præparatis ambobus, nocte cum Hyrcano ex-
citante profugit: citatòque cursu in oppidum quod Petra dicitur saluus evasit: ea
est Arabiæ regia. Ibi postquam Hyrcanum in manu Regis Aretæ tradidit, multis dictis
multisque muneribus ut auxilium præberet, quo in regnum deduceretur, affecit. Erant
autem peditum equitumque millia quinquaginta, quibus nequaquaquam restitit
Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hierosolyma fugere cogitur: atque omnino
captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus aduersus horum temporibus imminens solisset
obsidionem, namque is ex Armenia quem in Syriam missus erat à Pompeio Magno
qui cum Tigrahe bellum gerebat. Sed ubi Damascum venit, recens à Metello & Lol.

An. mundi
3899 *Ante*
Christ. natū
65.

lio captū reperit: his inde submotis, cognitōque in Iudæa quid ageretur, illud velut ad quæstum cucurrit. Denique mox ut fines ingressus est, Iudæorum legati ad eum veniūt à fratribus, utrisque ut sibi potius adiumento essent orantibus.

Sed trecentis talentis, quæ Aristobulus ei mise-

a Scaurustre
centis talen
tis ab Aristo
tulo acceptū
a Hyrcanū &
Arabes re-
gione exce-
dere iubet.

rat, iustitia posthabita est. Tot enim acceptis Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos mittit, Romanorum eis & Pompeij nomen intubans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque & A-Hyrcanū & cetera ex Iudæa in Philadelphiam recedit metu percussus, & Scaurus Damascum redit, Aristobulus autem quod captus non esset, satis sibi esse non credit: sed omnibus quas haberet copiis collectis persequatur hostes: & circa locum quem Papyrona vocant prælio commisso, supra sex eorum millia exdirit in quibus erat & Ceph-

b Hyrcanus
& Antipa-
ter Pompeij
auxiliū im-
plorant.

lon frater Antipatri. Hyrcanus b verò & Antipa- ter Arabū privati auxilio, spem in aduersarios transulerunt, & cum Pompeius Syriam ingressus Damascum peruenisset, ad ipsum confugiūt, multisque muneribus ei datis, eadem illa quibus apud Aretam vsi fuerant allegantes, magno

Ant. lib. 14.
cap. 6. 7.

pete precabantur ut Aristobuli violentia damnata, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ætate quam moribus deberetur, sed nec Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri fretus.

Venerat autem quantum potuit ornatus cultu regio: deinde offensus obsequiis, neque fe-

c Pompeius
Romano si-
mul exerci-
tu & Syrorū
instructus
Aristobulū
petit.

rendum existimans abiectius quàm Regem deceret vilitati seruire, à Diospoli regrediebatur. Ob c hoc iratus Pompeius, etiàm Hyrcano eiusque sociis hoc precantibus, Aristobulum petit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructus auxiliis. Cùm verò Pellam & Scythopolim prætergressus Cœreas venisset, vade Iudæorum fines incipiunt per mediterranea loca

subeunçi-

subeuntibus: cognito * Aristobulum in Alexandrium confugisse (castellum est magnificè structum, in monte præcelsu situm) mittit per quos eum iuberet inde descendere. Ille autem decreuerat quia pro Imperio vocaretur, periclitari potius quàm parere, sed populum videbat horrescere, & amici monebant ut Romanam vim cogitaret, quam sustinere non posset. Itaque b horum consiliis obediens: descendit ad Pompeium: quòdque iustè regnaret multis pro se dictis, in castellum rediit. & cum iterum descendisset prouocatus à fratre, ac de suo iure cum eo disceptasset, denuò regreditur non prohibente Pompeio. Etat autem intersperam timorémque medius, & veniebat quidem velut exoraturus Pompeium, ut sibi cuncta permitteret, ad montem verò reuerterebatur, ne quid regis dignitati derogare videretur: quia tamen castellis cum Pompeio cedere placebat, hisque præpositos monere literis ut decederent, quibus præceperat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperarent: iussa quidem facit: sed in Hierosolymam cum indignatione discessit: bellòque iam congregi cum Pompeio cogitabat. Ille autem, nec enim tempus apparatus dandum putauit, statim eum insequitur, multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntem Mithridatis mors nunciata. Vbi pinguißima * Iudææ regio & palmarum plurimum ac balsamum nutrit: cuius inciso lapidibus acutis robore stillantem lacrymam ex vulneribus colligunt. Cùmque illic pernoctasset, manè d in Hierosolymam properabat. Itaque hoc eius impetu perterritus * Aristobulus, supplex occurrit, pecuniámque pollicitus, quòdque semetipsum ei cum ciuitate permitteret, Pompeium mitigat fauientem.

An. mundi
3899. Ante
Christ. natū
165.

a Aristobulū
Pompeius
descendere
prouocat.

b Aristobu-
lus ad Pom-
peium discedit.

c Aristobu-
lus bello cō-
gredi cum
Pompeio co-
gitat.

* Hed. Idu-
maz.

d Pompeius
Hierosoly-
ma obsidione
cingit.

e Aristobu-
lus Pompeio
supplex oc-
currit.

An. mundi tem. Nec tamen quicquam eorum quæ promi-
3903. Ante sit, effectum est. Gabinium qui ad suscipiendam
Christi natū pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem
61. Aristobuli socij receperunt. His a commotus
Ant. lib. 14. Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat:
cap. 7 8. ad civitatem verò protectus, explorabat qua ex
a Pompeius parte facilior esset accessus nam & murorum e-
urbem, qua ius firmitatem oppugnari posse facile non vide-
ex parte fa bat: vallēque pro moribus horribilem, fa-
cilior esset nūmque illic cernebat proximum: adeo tutissi-
accessus ex ma munitione circumdatum, ut etiam si civitas
plorat. caperetur, secundum esset hostibus in eo refu-
b Seditio in gium. Hoc b autem diu quid faceret hāsitante,
urbis inter seditio intra civitatem orta est: Aristobuli qui-
Aristobuli dem sociis bellum geri potius Regēque libe-
Hyrcaui so rari dignum esse censēbus: qui c verò cū Hyr-
cios. cano sentirent, Pompeio portas apertiri. Metus
c Pompeius autem hos plures faciebat, Romanorum constā-
in urbem ve tiam reputantes. Denique victa pars Aristobuli
nit, ei que Re concessit in templum: & ponte qui ab eo ciuita-
gia domus ti iungebatur abscisso, ut ad ultimum vsque re-
traditur A. sisteret, instruebatur Cum autem alij Romanos
ristobulus cū recepissent in civitatem, hāsque domum Re-
sius in tem. giam tradidissent ad hęc obtinenda Pompeius
plum conce- vnum ē ducibus suis, Pisonem cum militibus
dit. incommittit: isque præsidiis in ciuitate dispositis,
 quia nemini eorum, qui in templum confu-
 gerant pacem persuadere poterat, omnia quæ
 circum erant oppugnationi parabat: Hyrcano
 eiúsque amicis ad consilia conferenda, & ad
 efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse
 d verò ad partes septentrionales fossāque val-
 lēque replebat omni genere materiz per mi-
 lites comportato, cum per se opus esset diffi-
 cillimum propter immensam altitudinem, &
 præterea Iudæi modis omnibus desuper obli-
 sterent. mansissetque labor imperfectus, nisi
 Pompeius.

Pompeius observatis diebus septimis, quibus Iudæos religio ab omni opere manus abstinere compellit, per eos aggerem cumulare præcepisset, inhibitis à prælio militibus. Pro solo enim corpore Iudæis etiam per Sabbata pugnare licet. Igitur iam valle repleta, & impositis aggeri turribus ad motisque machinis Tyro allatis, moenia tentabat. Desuper obstantes lapidibus repellbantur, cum diu turres obsidentium magnitudine simul & pulchritudine præstantes, vim repugnantium sustinerent. Veruntamen Romanis tunc plurimum defatigatis, Pompeius Iudæorum tolerantiam & in aliis admiratus est: & præcipuè, quod mihi ceremoniarum inter media tela versantes intermiserunt. sed velut in alta pace civitas ageret, quotidie sacrificia & victimas, omnemque Dei cultum diligentissimè celebrarunt, nec vel in ipso excidio cum ad aram in dies singulos trucidarentur, legitimis religionis suæ muneribus abstinuerunt. Mense igitur obsidionis tertio vix una turres deiecta, in fanum irruptum est. Primus autem murum transcendere ausus est Syllæ filius Faustus Cornelius, & post eum centuriones duo Furius & Fabius cum suis cohortibus. & circumsepto vpdique fano, alios aliò confugientes, vel etiam paulisper repugnantes interficiunt. Vbi plurimi Sacerdotum, quamquam hostes strictis gladiis irruentes videbant, intrepidi tamè in peragendis rebus divinis perseverabant: & in ipso libandi templumque adolendi ministerio mactabantur, salutis quoque præferentes religionis obsequium. Multos autem sui gentiles aduersæ partis studiosi trucidabant, plurimi sese in rupes præcipitabant, nonnulli furibundi cunctis quæ circa murum erant in desperatione succensis, pariter cõflagra-

*Ann. mundi
3903. An-
te Christum
natum 61.*

*a Pompeius
aggeri tur-
res imponit.*

*b Iudæi inter
media tela
versantes ni-
hil ceremo-
niarum in-
termittunt.*

An. mundi
3903. Ante
Christ. natū
61.

a Duodecim
Iudaorū mil
lia in tēplo
occumbunt.

b Pompeius
vnā cū suis
comitibus
Sanctū san-
ctorum in-
greditur.

c Pompeij
continentia.

d Hyrcanus
Pontifex de-
claratur.

e Pompeius
illos qui ma-
ximē belli
causa fuisse-
rent, securi
percussit.

f Pompeius
multas pra-
claras ciuita-
tes ab impe-
rio Iudaorū
liberat.

bant. Itaque Iudæorum quidem millia duodecim accubuerunt. Romanorum verò perpauci: sed plures sauciati sunt. Nihil autem grauius in illa clade Iudæorum genti visum est, quàm sanctum illud arcanum, neque cuiquam prius visum alienis esse detectum. Denique Pompeius vnā cum suis comitibus in templum ingressus, vbi neminē præter pontificem adesse fas erat. quæ intus erant candelabra cum lychnis & mēsis in quibus libare atque adolere moris est, & vascula ex auro cuncta spectauit: congestamque pigmētorum molem, sacraque pecuniaz ad duomillia talentorum. Nec tamen vel hæc vel alius quicquam de sacrosanctis opibus siue instrumentis attigit: sed postero die post excidiū purgare templum ædituos iussit, & solennia sacra celebrare. Ipse autem Hyrcanum pontificem declarauit: quod se & in alijs rebus alacres obfisionis tēpore præbulsset, promptamque ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo reuocasset: per quæ sicut imperatorem bonum decuit, beneuolentia potius quàm timore plebem sibi conciliauit. Inter captiuos etiam comprehensus Aristobuli socer idēque parrus tenebatur, & illos quidem qui maximē belli causa fuissent, securi percussit. Faustum verò, & qui vnā fortiter operam nauauerant præclaris præmiis donat. Hierosolymis tributum indicit, ablatas autem genti etiam quas in Cœlestyria ceperant ciuitates, Romano qui tunc erat præfidi parere iussit: propriisque tantum finibus circūclusit. Instaurauit autē in gratiam cuiusdam ex libertis suis Demetrii Gadarensis, etiam Gadaram, quam Iudæi subuerterant. Medæ terraneas præterea ciuitates ab eorum imperio liberauit, quas præuenci non exciderant, Hippon & Scythopolim & Pellam & Samariam & Marisam.

& Marisam: itémque Azotum & Iamniam & A-
 rethusam: necnon & maritimas, Gazam & Iop-
 pen & Doram, & quæ pridem Stratonis pyrgus
 vocabatur, post autem ab Herode Rege clarissi-
 mis ædificiis transformata, Cæsarea nominata
 est: easque omnes indigenis ciuibus redditas pro-
 uinciae Syriæ coniunxit. Huius autem & Iudææ,
 cunctorumque administratione ad Ægypti vs-
 que fines & flumen Euphratem cum duabus le-
 gionibus Scauro permissa, Romam ipse per Ci-
 liciam properauit, captiuum aducens Aristobu-
 lum cum familia. Erant autem filiae duæ toti-
 demque filij: quorum vnus Alexander ex itine-
 re fugit: minor autem Antigonus cum sororib.
 Romam vectus est.

An. mundi
 3804. *Ante*
Christ. nat.
 60.

a Aristob. cum
familia Ro-
mam ve-
ctus.

De bello Alexandri cum Hyrcano &
Aristobulo.

Ant. lib. 14
cap. 9.

CAP. VI.

INterea Scaurus in Arabiam ingressus, ad Pe-
 tram quidem regionum asperitate prohibe-
 batur accedere: quæ autem circum erant, omnia
 vestebat, multis & in hoc malis afflictus. nam
 exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus
 per Antipatrum victui necessaria suppedita-
 bat, quem velut Aræ familiarem etiam Scau-
 rus ad eum legauit, ut bellum pacatione deponere-
 ret. Itaque persuasum est Arabi, ut cccc. talenta
 daret: atque ita Scaurus ex Arabia transduxit Ant.
 exercitum. Alexander autem Aristobuli filius,
 qui Pompeium fugerat, magna manu medio c
 tempore congregata, Hyrcano gravis immine-
 bat, Iudæamque depopulabatur, quem quidem
 maturè debellare posse credebat: quoniam di-
 sturbatum quoque à Pompeio mutum Hieroso-
 lymis renouatum esse confidebat nisi Gabinus
 in Syriam missus qui Scauro successerat, quum gar-

b Arabi
Scauro re-
conciliatur.
Ant. lib. 14.
cap. 10.
Alexander
Aristobuli
filius, contra
Hyrcanum
magnā ma-
nam congre-

Anno mudi in aliis fortem se præbisset, tum etiam in Ale-
3804. Ant. xandrum movisset exercitum. Huius^a autem ille
Christ. nat. imperum veritus, & ampliorem militum ma-
60. num congregabat: donec facta sunt decem mil-

a Alexander opportuna muris, hoc est Alexandrium & Hyrcanum,
10000. pidi & Machzabata non longè ab Arabiz
1500. montibus, muniebat. Igitur Gabinus cum parte
equitum con copiarum præmisso M. Antonio, ipse cum to-
greg. t. to exercitu sequebatur. Lecti b autem Antipa-
b Antipater tri comites, aliæque Iudzorum multitudo, quo-
cum copiis rum Malichus & Pitholaus principes erant:
Alexandro iunctis cum M. Antonio viribus suis, Alexan-
etiam pio- dro obuiam processerunt: neque ita mulo post
cedit. aderat cum suis copiis Gabinus. Alexander au-
 tem quod tum in vnum confectam hostiū mul-
 titudinem sustinere non poterat, abcessit. Cū-

a Alexander que c Hierosolymis appropinquasset coactus
cum hostib. prælio decertavit: amissisque sex millibus, quo-
prælio decer rum tria viva capta sunt, tria verò prostrata,
rat, & sex cū reliquis effugit. Gabinus autem ubi Alexan-
millia mili- drum castellum venit, quia multos deseruisse
tum amittit castra cognovit, promissa delictorum venia co-
 nabatur eos ante prælium sibi conjungere. Cū
 autem illi nihil mediocriter cogitarent, plerisque
 interfectis, reliquos in castellum concludit. In

d M. Anto- hoc prælio ddux M. Antonius multa præclare
nus Dux. gessit: & quamvis semper & ubique vir fortis
 apparuisset, tamen tunc etiam suum vicit exem-
 plum. Gabinus autem relictis qui castellum ex-
 pugnant ipse civitates adire, & intactas qui-

e Quas vr- dem confirmare, subversas autem erigere cura-
bes Iudæ re bat. Denique ciussu eius & Scythopolis habitari
ceperint in- coepit, & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, &
habitandas, Iamnia, & Raphia, & Marisa, & Dora, & Gadara,
Ant. lib. 14. & Azotus, alizq. multe, latis civibus atque in-
cap. 11. colis ad eas concurrentibus. His autem rectè dis-

positis

positis regressus Alexandrium, vehementius
 urgebat obsidium. Qua re territus Alexander,
 omnibus desperatis legatos ad eum misit, & i-
 gnosci delictis orans, & quæ sibi parerent ca-
 stella Machærunta & Hyrcanium tradere non
 dubitans: quoniam etiam Alexandrium eiusdem
 potestati permisit. Quæ quidem Gabinus om-
 nia consilio matris Alexandri funditus eruit,
 ac rursus belli alterius receptaculum fierent.
 Aderat autem, quo suis Gabinium palparet ob-
 sequiis, viro suo cæterisque captiuis metuens,
 qui Romam fuerant abducti. Post hæc ergo
 Gabinus Hyrcano Hierosolymam deducto,
 eisque sani cura mandata, cæteris reipub. parti-
 bus optimates præfecit. Omnemque Iudæorum
 gentem in conuentus quinq. diuisit: vno Hie-
 rosolymis, altero Doris, itemque tertio, ut apud
 Amathunta respondeat, d. stinatis: quarto Hie-
 rico, & quinto Sephoris Galilææ ciuitas attribu-
 ta est. Singulari autem vnus dominatione Iu-
 dæi liberati, libenter ab optimatibus regeban-
 tur. Verum tamen non multo post euenit, ut
 turbatum his fieret initium elapsus Roma A-
 ristobulus: qui magna iterum Iudæorum ma-
 nu conflata partim cupida mutationis, partim
 quibus olim dilectus erat, primum occupat A-
 lexandrium: sed que recingere muro tentabat.
 Deinde cognito quod Gabinus Sisennam &
 Antonium & Seruilium duces contra se cum
 exercitu misit, in Machærunta cōcedit: vulgique
 imbellis onere deposito, solos armatos propè
 ad octo millia militum secum duxit: inter quos
 & Pitholaus erat secundarum partium rector cum
 mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani
 autem sequebantur, habitoque conflictu, ali-
 quandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicā
 depersuecabat, donec vi Romanorum subacti,

Anno mōdi
 3903. Ante
 Christo nato
 60.

a Gabinium
 mater Ale-
 xandri bene-
 ficiū lenire
 studet.

b Iudæo-um
 Reipub. ma-
 tatio.

Ant. lib. 14.
 cap. 11.

c Aristobu-
 lus elapsus
 Roma iterū
 turbas con-
 citat.

d Aristob. cū
 Romanis di-
 micat.

*Anno mun-
di 3903.
An. Christi.
nat. 60.*

causa sunt virorum VM. propè verò ad due mil-
lia, in quendam templum confugerunt, cæteri q.
mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum
acie, in Machzabene coacti sunt. Vbi Rex cum
in ruinis prima vespera retendisset, sperabat
quidem aliam se manum per inducias belli pos-
se contrahere, castellumq. bene munire. Impe-
tum autem Romanorum suprâ quàm poterat,
per biduum remoratus, postremò capitur: &
cum Antigono filio qui Romæ secum fuerat vi-
ctus, ad Gabinium atque inde Romam perdu-
ctus est. Sed illū quidem senatus carceri incluserat.
filios autem eius in Iudæam transmisit, quia Ga-
binus scripserat per epistolas, id pro traditio-
ne castellorum coniugi Aristobuli spopondisse.
Parato autem Gabinio bellum Parthis inferre,
Ptolemæus impedimento fuit. Qui reuersus ab
Euphrate, petebat Ægyptum, Hyrcano & Anti-
patro amicis vsus ad omnia quæ militiæ neces-
sitas exigebat. nam & pecuniis & armis eum &
frumento Antipater & auxiliis adiuvit. Et Iu-
dæis in ea parte vias quæ Pelusium ducerent
obseruantibus, transmittere Gabinium persua-
sit: alia verò Syria discessu Gabinij commota,
& Iudæos iterum Alexander Aristobuli filius
ad defectionem reduxit: & maxima multi-
tudo conflata: Romanos omnes qui per
eam terram degerent obtruncare decreuerat.
Quam rem Gabinus metuens (iam enim ex Æ-
gypto redierat) hoc tumultu instante, nonnullis
dissidentium præmissis Antipatro concordiam
persuasit. Cum Alexandro autem millia triginta
remanserant, & ille ad bellum promptus erat.
Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt autem
Iudæi, & circa montem Itaburium cōgressi, de-
cem millia sternuntur: cæteram verò multitudi-
nem fuga dispersit. E: d. Gabinus ad Hierosoly-
mam

*a Romani
vincunt, &
Aristobulus
cum filio Ro-
mam perdu-
cunt.*

*b Alexan-
der Aristobu-
li filius ad
defectionem
Iudæos iterum
reducit.*

*c Iudæi ab
Romanis
victi.*

*d Gabinus
Nabathæos
pugna super-
vat.*

*Ant. lib. 14.
cap. 13.*

nam reuersus (id enim Antipater voluit) rem-
 publicam eius composuit: deinde hinc profe-
 ctus, Nabathzoz pugna superat, & Mithridatem
 & Orsanem à Parthis perfugas clam dimittit:
 eosque militibus aufugisse dixit. Interea Crassus
 ei successor datus Syriam suscepit. Is² in Parthi-
 cz militiæ sumpsum, & omne aliud aurum tem-
 pli quod Hierosolymis erat, abstulit, & à quibus
 Pompeius temperauerat, duo millia talentorum
 Euphratem verò transgressus & ipse perit & ex-
 ercitus eius: de quibus non est huius temporis
 commemorare. Post Crassum autem Parthos
 in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit,
 receptus in prouinciam. Eius autè fauore que-
 suo, in Iudæam festinabat: captisq; Tarichæis,
 propè ad tria millia Iudzorum abducit in serui-
 tium. Occidit autem etiam Pitholaum, seditio-
 sos Aristobuli colligentem, cuius neois suasor
 erat Antipater. Huic autem nupta fuit ex Aca-
 bia nobilis scæmina nomine Cypris: vnde filios
 quatuor, Phasaclum, & Regem Herodem, & Io-
 sephum, & Pheroram, & Salomen filiam habe-
 bat. Cum autem omnium, qui vbique potentes
 essent, amicitiam hospitiiis familiaritatèq; con-
 quiret. præcipuè Regem Arabum per affinita-
 tē sibi sociauit: eiúsque fidei commendans filios
 suos ad eum misit: quoniam bellum cum A-
 ristobulo gerendum susceperat. Cassius autem
 compulso ad otium per conditiones Alexandro,
 ad Euphratem reuersus est, Parthos transitu
 prohibiturus, de quibus alio loco referemus.

An. m. ndl
 3917. Ante
 Christ. nat.
 47.

a Marcus
 Crassus reli-
 quum templi
 aurum au-
 fert.

b Cassius ad
 tria millia
 Iudzoru in
 seruitiū ab-
 ducit.

c Antipatru
 coniunx no-
 bilis ex Ara-
 bia scæmina.

*De Aristobuli morte & bello Antipatri contra
 Mithridatem.*

C A P. VII.

Cæsar autem post senatus & Pompelji fugam
 trans mare Ionium, rebus omnibus Ro-

Anno mudi 3917. *Anse* *Christ. nat.* 47. *maque* potitus, solutum^a vinculis Aristobulam cum duab. cohortibus velociter ad Syriam misit, & hanc facillime & cuncta Iudææ proxima per illum subiici posse ratus. verum & spem Cæsaris & Aristobuli alacritatem præuenit inuidia.

Ant. lib. 14. *cap. 14.* *a Aristobu-* *tu captiuu* *Cæsar vincu-* *tu soluit.* *b Aristobu-* *lus cum filio* *a Pompeij* *studij se* *rempit.* *Ant. lib. 14.* *cap. 15.* *c Ptolemai* *filius, mino-* *rem Antigo-* *ni filiarum* *conugio suo* *copulat, ob* *eamq cau-* *sum a patre* *occiditur.* *Ant. lib. 14.* *cap. 16.* *d Mithrida-* *tes Pelusiū* *proficiscitur,* *eoque Anti-* *patri opo po-* *titur.*

Nam veneno peremptus à Pompeij studiosis, aliquandiu etiam si pultusa in patrio solo carebat, corpusq. mortui seruabatur melle conditū, donec ab Antonio Iudæis missum est in monumentis Regalibus sepellendum. Occiditur autem Alexander quoque filius eius, à Scipione securi percussus Antiochiæ, secundum Pompeij

litteras, accusatione eius pro tribunali prius habita super his quæ in Romanos admiserat. Ptolemæus autem Minnæ filius, qui Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fratribus, fi-

lium suum Philippionem, qui eos arcesseret, mittit Ascalonem: atq. ille abstractum ab Ari-

stobuli coniuge Antigonom, eiusq. sorores adducit ad patrem. Amore autem captus, minoræ eorum coniugio suo copulat, ob eamq. postea

causam à patre occiditur. Accepit enim Ptolemæus in matrimonium Alexandram perempto filio: huiusq. affinitatis gratia fratres eius pro-

pensiore cura tuebatur. Antipater autē Pompeio mortuo in clientelam Cæsaris se contulit, & quia

Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusij, prohibitus, cum exercitu quem ducebat in Egy-

ptum, apud Ascalonem morabatur, non solum, Arabas, quamvis hospes esset, auxilium ferre per-

suasit: verum & ipse armata Iudæorum tria cir-

citer millia secum mouit. Excitauit autem præsi-

dio Syriæ quoque potentes, & incolam Libani Ptolemæum, & Iamblichum, & Ptolemæum

alterum, quorum gratia ciuitates illius regionis alteri animo bellum patiter incoarunt. Iamq. d

scetus Mithridates auctis propter Antipatrum copiis,

copiis, Pelusiū proficiscitur. Et quia transire ve-
taretur, ciuitatem obsidebat: Antipater verò in
hac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim
ex parte sua muro, primus in ciuitatem cum
suis, insiluit. & Pelusium quidem captum est, vl-
terius autem eos progredi non sinebant Iudæi
Ægyptij, terrarum incolæ, quæ appellantur O-
niz. Quibus tamen Antipater non modò ne
obstarent, verùm etiam vt victui necessaria præ-
berent militi persuasit. Vnde factum est, vt nec
Memphitz ad manus venissent, vtròque se tra-
derent Mithridati, atq. ille Delta iam peragra-
to pugnam cum cæteris commisit Ægyptijs, in
loco cui nomen est Iudæorum castra: eūque
in acie omni dextro cornu liberauit Antipater,
circumgressus fluminis ripam. Laeuum enim cor-
nu contra se positum superabat. Facto autem
in eos imperu, quī Mithridatem persequeren-
tur, multos occidit: tamque diu reliquos fugien-
tes agebat, donec etiam castris eorum potitus
est, octoginta tantum de suorum numero amif-
sis. Octingentos autem ferè Mithridates cum
fugeret perdidit. Præter spem verò seruat ex
prælio, vacuus inuidia, testis rerum ab Antipa-
tro gestarum fuit apud Cæsarem. Vnde ille
tunc quidem Antipatrum spe & laudibus inci-
tatum ad subeunda pro se pericula reddidit
promptiorem. In quibus omnibus bellator au-
dacissimus comprobatus est, multaque perpel-
sus vulnera toto corpore gerebat signa virtutis.
Postea autem quando rebus in Ægypto composi-
tis ad Syriam rediit, & Romana eum ciuitate
simul & immunitate donauit: hisque rebus ho-
norando amicissimèque tractando, dignum æ-
mulatione reddidit: eiusdemque gratia etiam
pontificatum confirmauit Hyrcano.

An. mundi
3917. *Anto*
Christ. nat.
47.

a. Mithrida
tu de Egi
ptin vultu
ria.

b Antipater
multa præ-
clara facin-
ra commit-
tis & ad su-
beunda pro
Cæsare peri-
cula sese of-
fere.

c Antipatru
Cæsar Roma
na ciuitate
simul & im-
munitate
donat.

An. mundi
3917. Ante
Christum
natum 47.

De accusatione Antipatri apud Cæsarem de
Pontificatu Hyrcani & Herode bel-
lum mouente.

CAP. VIII.

^a Antigonus
Aristobuli
filius ad Cæ-
sarem, Pompeij
studiosus de
morte patris
accusaturus,
venit.

^b Antigonus
Hyrcanum
& Antipa-
trum falso
accusat.

^c Antipater
veste proje-
cta multitu-
dinem vul-
nerum de-
monstrat.

^d Hyrcanus
Pontifex, An
vbi Cæsar audiuit,
Hyrcanum quidem pontifica-
tū pater verò
tu digniorem esse pronunciauit: Antipater
autem
Iudææ pro-
curator de-
claratur.

Eodem^a verò tempore Antigonus quoque Aristobuli filius cum venisset ad Cæsarem, maioris præter opinionem felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet. propter inimicitias Pompeij veneno, quantum putabatur, perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumque inuidiæ dolum admiscere miseris, ultra hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, veluti se patrio loco cum fratribus iniquissimè pellerent, multisque gentem iniuriis afficerent, dummodo satiantur: quodque in Egyptum auxilia ipsi Cæsari non benivolentia, sed timore veteris discordiæ miserint, & ut amorem Pompeij deprecantur. Ad hæc Antipater, veste proiecta, multitudinem vulnerum demonstrabat. & qua fide quidem Cæsarem coluisse, verbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamare: Antigonum autem mirari audaciā, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugitivi Romanorum, novarumque rerum studium vorumque seditiosum patris habeat apud Romanorum principem alios accusare conetur, bonique aliquid adipisci tentet: quem hoc solum oportere contentum esse, quod viveret. Namque nunc eum non propter inopiam desiderate facultates: sed, ut in eos qui dissent, Iudeorum seditiones accenderet. Quæ d^d Pontifex, An vbi Cæsar audiuit, Hyrcanum quidem pontificatum tu digniorem esse pronunciauit: Antipater autem cuius vellet potestatis detulit optionem. Qui permissio dignitatis modo ipsi qui daret, Iudææ procurator declaratus est, & præter hoc impetrauit

impetrauit, vt subuersa patriz mœnia renouare sibi liceret. Ex hos quidem honores Cæsar incidendos in Capitolium misit, vt iustitiæ suæ virtutisque signum Antipatri memoriæ traderetur. Antipater verò vbi de Syria Cæsare pro-
secutus est, in Iudæam reuersus, ante omnia pa-
triz muros à Pompeio dirutos reparabat: om-
niâque lustrando, ne quid in illis regionibus
turbarum esset, nunc interminando, nunc b etiâ
suadendo curabat, vnumquemque admonens.
quodd si cum Hyrcano sentirent, in otio atque
opulentiâ victuri essent, fortunisque suis & cõ-
muni pace potituri: sin spe vana ducerentur eo-
rum, qui priuati quæstus gratia res nouas opta-
rent, se quidem non procuratorem, sed domi-
num omnium, Hyrcanum verò tyrannum pro
rege, rêmque Romanos & Cæsarem hostes pro
amicis & rectoribus habituri: nec enim passuros
huius potestatem labefactari, quem ipsi Regem
constituisent. Sed quamuis hæc diceret, tamen
etiam per se, quoniam Hyrcanum seigniorum
videret, neque tam efficacem quàm regni po-
ficeret sollicitudo, statum prouinciæ compone-
bat. Et c Phasaelum quidem nato maximum fi-
lium suorum militibus præposuit, Hieroso-
lymæ eiûsque territorio præfecit: Herodem Antipatri
verò ætate posteriorem, nimisque adolescentem, filij.
Galilææ destinari, similia curaturum: qui d cum d
natura strenuus esset, cito materiam vbi animi
magnitudinem exeret, inuenit: captumque c
latronum principem Ezechiam, quem prædari Syrî latro-
marimo agmine continentia Syriæ deprehen-
dit ipsum aliôsque latrones multos interfecit.
Eaque res ad eò grata fuit Syris, vt per vicos at-
que oppida caneretur Herodes, veluti per eum
pace reddita, & possessionibus restitutis. Ex hu-
ius denique operis gloria, Sexto etiam Cæsari

*An mundi
3917. Ante
Christi. natū
47.*

*Ant. lib. 14.
cap. 16.*

*a. Antipater
patria mu-
ros reparat.*

*b. Antipater
subditos*

suos, vt cum

Hyrcano

sentirent

admonet.

c Phasaelus

et Herodes

Antipatri

filij.

d Herodis

fortitudo.

e Herodes d

Syrî latro-

nes deprehit.

*An mundi
3917. Ante
Christi. natū
47.*

*a Phasaclius
beneuolen-
tiam Hiero-
solyms habi-
tantium er-
ga se angos.*

propinquo magni Cæsaris, & Syriam tūc admi-
nistranti est cognitus. Quin & Phasaclius fratris
indolem contentione bona superare certabat,
augendo erga se beneuolentiam Hierosolymis
habitantium : atque illam quidē ciuitates possi-
dens, nihil autem contumeliosè per insolentiā
potestatis admittēs. hinc & Antipater obsequiis
regalibus ab ea gente colebatur, & honores ei
tanquam rerum domino omnes habebant. Nec
tamen ipse propterea minus fidelis aut bene-
uolus Hyrcano fuit. Verum fieri non po-
est, ut
liuorem quisquam in secundis rebus effugiat.
Nāque Hyrcanus, quamuis & antea tacite sua
sponte mordebatur adolescentium gloria, ma-
ximèque rebus ab Herode bene gestis, & cre-
bris nunciis laudes eius per singula facta prædi-
cantibus augetetur: ab multis tamen inuidis, qui
regias infestare solent, quibūque Antipatri e-
iūque filiorum probitas officiebat, instigaba-
tur: dicentibus, quod Antipatro & filiis eius re-
bus traditis, solo contentus & hac potestate va-
cuo Regis nomine sederet. Et quamdiu sic erra-
bit, ut in se Reges producat? Nec enim eos vel
simulare iam procurationem, sed certè esse do-
minos ipso reiecto: culus nec mandatis nec epi-
stolis præter Iudæorum legem tantam multi-
tudinem peremisset Herodes: illūque c

*c Herodes
ab Hyrcano
in ius voca-
tus.*

nisi
regnet, sed adhuc priuatus sit, ad iudicium veni-
re debere, rationem tam ipsi Regi, quam patriis
legibus redditurum, quæ indemnatos occidi nō
luerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus.

*d Herodem
Hyrcanus
absoluit.*

Ad d extremum autem iracundia prodi-
sa, cau-
sam dictorum Herodem iubet accersiri : atque
ille & patris monitu, & quod ei fiduciam res ge-
stæ darent, firmata prius Galilæa præsidis, ad
Regem proficiscitur. Ibat autem cum forti ca-
terua, ne vel derogare videretur Hyrcano, si
plures

plures duceret, vel inuidia nudus pateret. Sextus autem Cæsar adolescenti meruens, ne quid apud inimicos deprehenso mali fieret, ad Hyrcanum mittit, qui ei manifestè denunciarent, ut homicidij crimine liberaret Herodè. Hyrcanus autem qui eum diligeret, per se quoque id cupiens, absolutionem decernit. Atque is inuito Rege euasisse ratus, Damascū recessit ad Sextū, nequaquā paratus obedire si denuo fuisset accitus. Rursūmq.^a ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerēt iratum Herodem abiisse, & ut se contra ipsum strueret, properasse. Hæc autem Rex vera esse existimās, quid ageret nesciebat: quoniam potentiorē inimicū videbat. Cū verò à Sexto Cæsare dux militū per Syriam, itēque per Samariā declaratus esset Herodes, neque solum propter gentis fauorem, sed etiam viribus suis terribilis putaretur, in timorē extremū incidit, iamq. illum cōtra se credens cum exercitu esse venturū. Neque opinione deceptus est. Nāque^b Herodes intētatz sibi^b accusationis iracundia, conflatam militum multitudinem in Hierosolymam ducēbat, ut Hyrcanum regno deponeret. Idque fecisset, ni pariter egressi pater & frater fregissent eius imperium, deprecantes, ut & ipse vindictam ministratū, solāque indignatione metiretur: Regi autem parceret, sub quo ad hoc potentiz processisset: ac si propterea quod in iudiciū vocatus^c esset, indignaretur: quia tamen absolutus est, gratias ageret, neque tristibus quidem paria referret, salutē verò esset ingratus. Quod^c si ab Antipatē etiam momenta bellorum reputanda viderentur, iniquitatem militiz consideraret: neque omnino de victoria bene speraret, qui cum Rege congressurus esset domestica consuetudine iuncto, & de se bene merito: suo autem desistit.

Ann. mundi
3917. *Ante*
Christ. natū
47.

a Hyrcanus
rursū ab
improbi ir-
ritatur.

b Herodes
conflatam
militū mul-
titudinem,
ut Hyrcan-
um regno
deponat Hie-
rosolymam
deducit.

c Herodes
si ab Antipa-
tro patre
persuasi a
bello contra
Hyrcanum
desistit.

Ann. mundi nunquam, nisi quod maleuolorum cōsiliis im-
3922. Anto pulsus, umbram ei tantum iniquitatis intentab-
Christ. natū set. Paruit his Herodes, qui speratis putaueras
42. posse sufficere, suāsque vires demonstrare na-
 tioni. Et inter hæc discordia Romanorum circa
 Apamiam bellūque domesticum oritur: quo-
 niam ^a Cæcilius Bassus favore Pompeij Sextum
Sextum Co Cæsarem dolo necauerat, eiusque militem oc-
sarum Bas- cupauerat. Alij verò Cæsaris duces, mortis eius
su dolo ne- vlciscendæ gratia, cunctis viribus Bassum pete-
bat. bant. Quibus tam interempti quàm superstitis
 Cæsaris causa, quòd ambobus esset amicus, An-
 tipater per filios suos misit auxilia. Cum autem
b Marcus bellum traheretur, ex ^b Italia successor ante di-
Sexti suc- ci Sexti venit Marcus.
cessor.

*De Romanorum dissidijs, post mortem Cæsaris,
 & infidijs Malichis.*

C A P. I X.

Ant. lib. 14. **E**odem tempore magnum bellum inter Ro-
cap. 20. manos conflat dolo Cassij & Bruti Cæsare
c Iulius Ca interfecto, postquam triennium septemque
sar dolo Cas mēses tenuit principatum. Maximo autem mo-
sij & Bruti tu cædis eius gratia concitato, & optimatibus
interfectus. inter se dissidentibus, propria spe quisque da-
 cebatur ad id quòd existimabat esse commo-
 dius. Itaque Cassius Syriam petit, occupaturus
 militem, qui Apamiam circumfidebat: vbi &
 Marcum & dissidentes cohortes Basso concil-
 liauit, simulque obsidione liberauit Apamiam.
^d *d Cassius si* Ipse verò exercitum ducens stipendium ei-
pendium ci- uitatibus indicebat: nec modus erat exactio-
nitatib. in- num. Cū autem Iudæos quoque septingenta
dis. talenta iussisset conferre, minas eius veritus An-
 tipater, filiis suis & aliis amicis maturè pecuniæ
 cogendæ curam distribuit, & inter eos Malicho
 cuidam

etiam ex amicis: ad eam necessitas urgebat. Primus^a autem Herodes Cassij fauorē promeruit, qui ex Galilæa parte sua talenta centum attulit, proptereaque inter eximios amicos numerabatur. At^b verò ceteros tarditatis arguens Cassius, ipsis ciuitatibus irascebatur. Eoque Gophnam & Ammauntem, & duas alias ciuitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidem quasi Malichum interfector, quod remissior in exigendo fuisset. Verum & huius & ceterarum ciuitatum interitum repressit Antipater, centum ilico talentis Cassio delinito. Nequaquam tamen Malichus post abitum Cassij, beneficiorum Antipatri memor fuit. Sed illi ipsi, quem saepenumero memorabat sui seruatore fuisse, periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedimentum abolere festinans. Itaque^d Antipater & vires eius & calliditatem metuens, flumen transiit Iordanem, ad viciscendas insidias colligens exercitum. Deprehensus autem Malichus Antipatri filios impudentia superat. Nam & Phasaelum apud Hierosolimam praesidis appositum, & Herodem qui custodiam curabat armorum, multis excusationibus & sacramentis circumuentos impellit, ut ipsis intercedentibus reconciliaretur Antipatro: atque ita denuo per Antipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem regente, feruatus est: qui Malichum statuerat occidere, quod nouis rebus studuisset. Cæsare vero adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu de Syria conflatō, quod magnum momentum, ubi usus poposcit, Herodes fuisse, ipsum^e quidem totius Syriæ procuratorem præficiunt, equitum illi manu pedumque attributa: si autem bellum desisset, regnum quoque Iudææ Cassius se eadem delaturum esse pollicens est.

Ann. mundi
3922. *Aure*
Christ. natū
42.

a Herodes
Cassij ami-
cus.

b Cassium in
exactionib.
exigendis
seuerum.

c Malichus
beneficiorū
Antipatri
inmemor.

d Antipater
contra Ma-
lichum col-
ligit exerci-
tum.

e Officiū
Augusti In-
lie successit.
Sueton.

f Cassius He-
rodi, si bellū
desisset Iu-
daea regnum
delaturum
pollicetur.

*Ann mundi
3922. Ante
Christ. natū
42.*

*a. Antipater
Malichi
insensu ve
neuū bibit.*

*b. Herodes
patris necē
in Malicho
cogitat ul
cisci.*

*c. Malichus
Hyrcano
fese adiun
git.*

*d. Cassius
Herodi ut
in Malicho
mortem pa
tris ulciscer
etur, rescri
bit.*

Euenit autem, vt Antipatro & spes & fortitudo filij, causa mortis fieret. Horum ^a enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtum ei veneno poculum dari persuadet. Atque ille quidem iniustitiz Malichi primum fuit post conuiuium mortuus, vir & aliis strenuus rebūque administrandis idoneus, & qui regnum recuperatum conseruasset Hyrcano. Malichus autem insensum propter suspicionem veneni populum, negando placabat: simulque vt validior esset, armatorum sibi copias cōquitebat. Nechenim Herodem cessaturum arbitrabatur, quinetiam mox cū exercitu necis paternae ultor adueniret. Sed Phasaeli fratris consilio, qui eum palam minimē persequendum esse dicebat, ne vulgi seditio concitaretur, & purgantem se tunc Malichum patienter admisit, & suspicionem liberum esse concedens, clarissimas paterno funeri celebravit exequiis. Conuersus autem in Samariam, & ciuitatem composuit seditione turbatam, perque dies festos in Hierosolymam remeabat, pramissis ac comitantibus armatis: cui Hyrcanus, ita suadente ob metum Malicho, denunciat, ne alienigenas superinducat indigenis festum purē castēque celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui praeceperat, causaque contempta, nocte ingressus est. Iterumque Malichus ad eum veniens, Antipatrum flebat. Contraque ille se falli, cum vix animidolorem premeret, simulabat: & ^a tamen de nece patris apud Cassium per epistolas questus est, cui propterea Malichus inuisus erat. Itaque non modo, vt mortem patris ulcisceretur, ei referipfit: sed etiā tribunis quibus praeerat, vt in causa iusta Herodi opem ferrent, oculū ē praecepit. Et quoniam capta Laodicea, vndique ad Herodem conuenerant optimates cum muneribus &

bus & coronis, ipse quidem hoc ultioni tempus destinaverat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur: & filium suum tunc apud Tyrios oblidem, statuit subducere, & ipse in Iudzam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimulat, ut etiam maiora cogitaret: nam & Iudzorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antonium Cassius occupabatur, deiectioneque Hyrcano facillime regnaturum. Sed^a profecto irridebat eius spēs fatale decretum. Etenim quo intenderet animū suspicatus Herodes, & ipsum & Hyrcanum ad cenam vocat. Deinde seruatorum quendam instruendi conuiuij specie mittit. Sed res erat, ut tribunis prædiceret ad insidias egredi: atque illi præceptorum Cassij memores, ad litus ciuitati proximum armati gladiis occurrunt, ibique circumseptum Malichum multis vulneribus interficiunt. Hyrcanus autem statim concidit stu- pore dissolutus: vixque anima recepta, Herodē percontabatur, quis Malichum occidisset. Et cum è tribunis vnus respondisset, Cassij præceptum: planè, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumem: qui amborum insidiatorem peremit. Vtrum autem ex animo dixerit, an quod timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo vltus est Herodes.

An. mundi
3922. Ante
Christ. natū
42.

a Fatale do-
cretum hu-
manā spēs
irridet.

b b Malichū
tribunū He-
rodē inter-
ficiunt.

De Herode accusato & vindicato.

C A P. X.

Ann. lib. 14.

POSTquam verò Cassius excessit è Syria, iterū cap. 20.
Hierosolymis orta seditio est, cum^c Felix in c Felix in
Phasaelum mouisset exercitū, & in Herodē fra- Phasaelum
tris pœna vellet necem Malichi vindicare. Ca- exercitum
sarem autem Herodes cum Fabio Romano duce mouet.

Ann. mundi 3923. Ante Christum nat. 41. apud Damascum habitabat: & ne cupiens auxilio foret, morbo impediatur. Interea ² Phasaelus etiam sine cuiusquam auxilio superavit Felicem: probrumque ingrati obiciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichii castella occupare permisisset. Iam enim multa tenuerat, omniumque tutissimum Massadam. Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis potuit sufficere, qui mox ut conualuit, & alia recepit, & illum ex Massada supplicem dimisit, & Marionem Tyrionum tyrannum ex Galilæa pepulit: tria enim castella possederat: Tyriis quoque cepere, vitam concessit omnibus: nonnullos etiam donatos abire iussit, una & sibi civitatis benevolentiam, & tyranno comparans odium. Marion autem à Cassio quidem meruerat tyrannidem, qui tot Syriæ tyrannos præfecerat: sed ob Herodis inimicitias etiam Antigoni Aristobuli secum ducebat, & Ptolemy, propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia sociatum, adiutorem incepti habebat. Cuncta verò socer Ptolemy Antigono subministrabat. Contra quos Herodes instructus, in aditu Iudææ commissio prælio, victoria potitur: fugatoque Antigono, redit in Hierosolimam, pro merito gestæ rei omnibus charus, ab Herodis, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc in eius familiaritate sese dederunt, propter Hyrcani affinitatem. Namque ^{cis} Herodes iam pridem Doris prior ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem, Herodem conque Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea suscepit filium. Tunc autem duxerat Alexandri, cuius pater fuit Aristobulus, filiam Mariamque Antipatrum, Hyrcani neptem ex filia, atque inde Regium filium familiaris erat. Sed ubi Cassio circa Philippos interfecto, Cæsar in Italiam, & Antonius in Asiam discesserunt: legatis ab aliis civitatibus ad An-

ad Antonium missis in Bithyniam. etiā^a Iudæo-
 rum optimates accusatum veniunt Phasaelū &
 Herodem: quòd illis rerū summā vi possidenti-
 bus, nomen tantū honorabile superesset Hyrcano.
 Ad quē Herodes qui prætō erat magna pec-
 cunia placatum sic Antonium affecit, ut ne ver-
 bum quidem inimicorū eius pateretur audire.
 Et tunc quidem ita digressi sunt. Quum baurē de
 Iudæorū primates centum viri, Antiochiz
 proximam Daphnen ad Antonium venissent, a-
 mori Cleopatræ iam fervientem, dilecti à cæte-
 ris, qui eloquentia & dignitate præstabant, ad
 versus fratres accusationē proponūt. Responde-
 bat autem Messala, causæ defensor, astante etiā
 propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde v-
 trisque partibus, Antonius percontabatur Hyr-
 canum, quinam essent regendis rebus aptissimi.
 Cūque sis Herodem, eiusque fratres aliis præ-
 tulisset, voluptate repletus (nam & hospes eo-
 rum paternus erat, humanissimēque ab Antipa-
 tro susceptus, eo tempore quo in Iudæā cum Ga-
 bliō venerat) tetrarchas ambos declarat, totius
 eis Iudææ procuratione permissa. Legatis autē
 id agrē ferentibus, quindecim eorū correptos
 carceri tradidit, quos etiam penē occidit. Cæte-
 ros autem reiecit cum incuria: unde maior tu-
 multus Hierosolymis excitatus est. Deniq. mil-
 le legati iterū Tyrum missi sunt, ubi commora-
 batur Antonius in Hierosolymam paratus irru-
 re. Et cōtra eos vociferantes, magistratus Tyrio-
 rum directus est, data ei licentia, ut quos com-
 prehendisset, occideret: præceptūque ut eorum
 potestatē cōfirmare curaret, qui tetrarchæ ipsius
 essent Antonij suffragio constituti. Ante hæc au-
 tem Herodes vsque ad litus cum Hyrcano pro-
 gressus multis eos admonebat, ne & sibi inter-
 it, & patriæ belli causa fierent, dum inconside-

*F. n. mundi
3923. Ante
Christum
natum 41.*

*^a Iudæorum
optimates
Phasaelus
& Herodē
accusatum
veniunt.*

*Ant. lib. 14.
cap. 21.*

*^b Iudæi ad-
versus fra-
tres accusa-
tionem rem-
nant.*

*^c Herodem
& Phasaelū
Antonius
tetrarchas
declarat.*

*^d Antonius
in Tyro cō-
moratur.*

*Ann. mōdi
3923. Ante
Christū nat
41.*

*a Seditio
Hierosoly-
mū contra
Herodem &
Hyrcanum.
b Antonius
captivos tra-
cidat.*

*Ant. li. 14.
cap. 22.
c Lysanias
Barzaphar-
ni, ut Anti-
gonem in re-
gnum indu-
cat Hyrcanūq.
depo-
nat. persua-
det.*

*d Inter An-
tiochum &
Hyrcanum
acris pugna
Hierosoly-
mis in foro
commissa.*

ratē contendunt. Illis b autem tanto magis id in-
dignē ferentibus, Antonius, missis armatis mul-
tos occidit: multo. etiam vulneravit, quorum &
saucios cura, & mortuos sepultura Hyrcanus di-
gnatus est. Non tamen idēd qui effugerant qui-
escebant: perturbando enim ciuitatem, Anto-
nium b irritabant vt etiam quos in vinculis ha-
beret, occideret.

*De bello Parthorum contra Iudaes & fuga
Herodis ac fortuna.*

CAP. IX.

Barzapharpe autem Parthorum satrapa Syriā
diemno post cum Regis filio Pacoro detinē-
te. Lysanias patris sui mortui successor Ptolemēi
Minxi filij, mille satrapæ talenta pollicitus &
mulieres quingentas, ei persuadet vt Antigo-
num in regnum inducerent, Hyrcanūque de-
ponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse
quidem per maritima loca perrexit, Barzaphar-
nem autem itinere mediterraneo iussit itrumpe-
re. Sed maritimorum Tyrj Pacorum exclus-
erunt, cum Ptolemaidenfes eum & Sydonij rece-
pissent. Ille autem quendam regionem plcernā,
cognominē suam, equitatus ei parte attr buta,
ad Iudæam iussit accedere, & exploraturum ho-
stium consiliū, & vbi vsus exegisset præsidio fu-
turum Antigono. quibus Carmelum populanti-
bus, multi Iudæi vtrō ad Antigonum conflūē,
ad expeditionem alacriter animati. Ille autem
ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos
præmittit: vbi d commissa pugna depulsi que ho-
stibus & effugatis, Hierosolymam cursu pete-
bant: auctiq. multitudine, vsq. ad regiam proces-
serunt. Excep. i autem ab Hyrcano & Phasaelo,
forti acie in foro configunt. Ibiq. hostes in fu-
gam versos pars Herodis in sanum concludit:
custodēsq.

custodésque his sexaginta viros apponit, per
 des proximas collocatos. Sed hos quidē infen-
 sus fratribus populus, igne cōsumit. Herodes au-
 tē iracundia peremptoriū congressus cū populo,
 multos obtruncat: inq. dies singulos innicē sese
 per insidias incurstantibus assidue^a cædes erāt.
 Instante verò die festo, qui Pentecoste vocatur,
 omnia circa templū, totique ciuitas plebe rusti-
 ca repleta est, & pleraque armata. Et Phasaclus
 quidē muros, Herodes autē cum paucis domum
 regiā custodiebat. Inuasísque de improviso ho-
 stibus in suburbanis cōplures quidē peremit, o-
 mnes autē in fugā vertit. & hos in ciuitatē, alios
 in fanū, alios in extremum vallū includit. Inte-
 rea pacis arbitrū Pacorū Antigonus petiit admit-
 ti. Exoratus^b autem Phasaclus & ciuitate & ho-
 spitio cū quingentis equitibus Parthū recepit,
 pretextu quidem cōponendæ seditionis venien-
 tē, re autē vera vt adiunaret Antigonū. Denique
 Phasaclum dolo perpulit, vt ad Barzapharnē le-
 gatus de pace proficisceretur: quamuis multa dis-
 suadente Herode, atq; vt insidiatorē occideret,
 néve se eius fallacis dedere, admonente: natu-
 ra enim barbaros fidem negligere. Exiit^c etiam
 Pacorus cū Hyrcano, quò minus suspensus esset:
 nōnullisq. relictis equitibus apud Herodē, quos
 Eleutheros vocant, cum cæteris Phasaclum pro-
 sequebatur. Sed vbi ad Galilzā venerunt, indi-
 genas quidē dissidentes atq. armatos offendit:
 satrapam verò conveniunt satis callidē & offi-
 ciis amicitij dolo regentem. Denique postquā
 dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi
 autem in maritimum quendam locum dedu-
 cti, cui nomen est Eedippon, fraudem intelli-
 gunt. Ibi enim de promissis mille talentis audie-
 runt: & quòd Antigonus plerásque mulieres ex
 his quas ipsi haberent inter quingentas Parthis

An. mundi
1921. Ante
Christū nat.
41.

a Assiduacæ
des Hieroso-
lymis.

b Parthum
Phasaclus
& ciuitate
& hospitio
cum quingē
tu equitibus
recipit.

c Pacori do-
lū & inf-
dia.

An mundi
3924. An
Christi nat.
40.

a Herodes
Hierosoly-
miti; Phasael
vero ex-
tra urbem
constitutus,
in capitu di-
scrimine ver-
santur.

b Herodi in
fidia strutta

deuouisset: quodque a sibi semper à barbaris
præstruerentur insidiæ, ac olim capti essent, nisi
mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur He-
rodes, ne sibi præscius quæ de his agerentur, ca-
ueret. Hæc iam non verba erant solùm, nam &
custodes haud præcul abesse conspiciebat. Et ta-
men Phasaelus Hyrcanum deserere non sustinuit,
quamuis eum sæpius moneret Offilius ut fuger-
et: cui Saramalla Syrorum tunc ditissimus di-
xerat. quemadmodum essent omnia de insidiis
constituta. Sed conuenire satrapam maluit, atq.
in os exprobrare, quod se insidiis appetisset: ac
maximè quia pecuniæ causa talis extitisset, cum
plus ipse pro salute daturus esset, quàm pro re-
gno promississet Antigonus. Ad hæc Parthus sub
dola satisfactione iurèque iurando suspicionem
deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimque à
Parthis qui remanserāt, quibûsque iussum erat,
Phasaelus atque Hyrcanus comprehenduntur,
pecuniam simul ac perfidiam execrantes. At
interim pincerna ad hoc missus, Herodem cape-
re moliebatur: eumque fallere, ut extra murum
procederet, sicut sibi mandatum fuerat, conaba-
tur. Ille autem suspectos habere solitus barbaros,
& tunc minimè dubitans in hostes incidisse lite-
ras quæ insidias indicarent, prodire nolebat: quā-
quam satis idoneam causam Pacorus obtende-
ret epistolas portantibus obuiam ire debere: nec
enim ab hostibus esse captos, aut quicquam de
insidiis, sed quæ Phasaelus gessisset, his contineri
iamdudum autem ab aliis audierat Herodes,
fratrem suum Phasaelum esse correptum: & Hyrcani
filia Mariamme prudentissima foeminarum,
multis cum precibus ne prodiret orabat, ne se
crederet manifestis iam conatibus barbarorum.
Adhuc autem Pacoro cum sociis deliberante,
quoniam modò clam patraret insidias, nec enim
fieri

fieri posse ut tantæ sapientiæ vir ex aperto cir-
 cumueneretur, nocte^a Herodes cum propinquis
 suis sibi, ad Idumæam ignavis hostibus profici-
 scitur. Eo cognito, Parthi eum persequerantur.
 Et ille matrem quidē fratres suos, desponsatam-
 que puellam cum matre, coniūmque fratre præ-
 cedere iter iussit, ipse autem caute cum famu-
 lis suis barbaros retentabat multisque per om-
 nes confectus interemptis, ad castellum Massa-
 da properabat. Grauiore^b autem in fuga Par-
 this Iudæos expertus est. Qui cum semper mo-
 lesti fuissent, à sexagesimo tamē ciuitatis studio
 aliquandiu etiam acie decertauerunt. Vbi^c He-
 rodes victoriam potius, cum multis interfecisset,
 ipsumque locum in memoriam prælari facino-
 ris ædificatum, locupletissima exornauit regia,
 ætemq. in eo munitissimam cōdidit, ac de suo
 nomiae^d Herodiō vocauit. Et tunc quidē cum
 fugeret multos sibi adiungebat. Postea verò quā
 Thersam Idumææ peruenit occurrit ei frater Io-
 sephus, turbamque sequentium diminui persua-
 det: nec enim capacem esse tantæ multitudinis
 e Massadam. Erat autem suprā quā nouē mil-
 lium multitudo. Itaque paruit Herodes eius cō-
 silio & impares quidem necessitati per Idumæā
 dimisit cum viatico, lectissimos autem maximē
 que necessarios tenuit, atq. ita in castellum re-
 ceptus est. Deinde octingentis ibi relictis, quī
 mulieres defenderent, itēmque cōmeatu, qui sa-
 tis esset obsessis, ipse^f in Petram ciuitatē Ara-
 biæ perrexit. Parthi apud Hierosolimam in præ-
 dam versi, in fugientium domos ac regiam irue-
 bant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ tre-
 centa talenta superabant, aliorū verò spe mino-
 res inueniebantur: quoniam Herodes lampridē
 barbarorum perfidiam suspicans, quicquid in
 opibus preciosum, in Idumæam multo ante

An. mundi
 3914. An-
 te Christum
 nat. 40.

a Herodes
 etiam nocte
 ad Idumæā
 proficiscitur.

b Herodes
 grauiore in
 fuga Parthis
 Iudæos expo-
 nitur.

c Victoria
 Herodi.

d Herodion.

e Massada.

f Petra ciui-
 tas Arabia.

An. mundi
3945, *Anno*
Christi nat.
39.

comportauerat: eiusq. sociorum itidem quisq. fecerat Veruntamen postquā praeda polita sunt Parthi, ad hoc iniuriæ processerunt, ut omnem terram illā bello implacato repletēt, Marā quoque ciuitate vastata: nec solum Antigonus Regem constituerent, verumetiam Phasaelum & Hyrcanum victos ei traderent verberandos.

a *Antigonus*
auriculas
Hyrcani de-
tritus trun-
cat.

At ille Hyrcani quidem auriculas dentibus trūcat, ut ne solutus quidem muris rebus vnquam Pontificatum recipiat: ab integris enim celebra-
ri facta oportet. Phasaeli b verò virtute praeuen-
tus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiā, nec

b *Antigonus*
Parthi Re-
gem confli-
tuunt.

manus liberas haberet, ad c saxum fracto capite interiiit: a que ita probato, quod verus Herodis frater esset, Hyrcanusque degenerasset, viriliter moriuit: dignum ante acta vita obitum assecu-

c *Phasaelus*
ad saxum
caput fran-
git.

tos. Fertur tamen & aliud quod ex illa quidem plaga resipuerit, sed veluti curād. eius causa, mis-
sus ab Antigono medicus, venenis malis vulnus expleuerit, eoque illum pacto peremerit. Verū-

d *Phasaeli*
verba prius
quam effla-
ret animā.

uis autem verius sit, praeclarum habet initium. Denique aiunt eum prius quā efflaret ani-

e *Herodes er-*
ga Phasaelū
fratrem a-
mor.

ma, cognito ex quadam muliercula, quod Herodes euasisset, dixisse: Nunc d bono animo

discedam, qui vltorem inimicorum reliquerim.

Ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem, quanquam mulieribus caruerint, quas maximē cupiebant, rebus tamen cū Antigono apud Hie-

rosolymam compositis, victam Parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes f autem obstinatus in

Arabiam, velut adhuc viuo fratre suo festina-

bat, ut pecunias ab Rege acciperet, quibus solis exoratum iri pro Phasaelo sperabat auaritiā

barbarorum. Etenim cogitabat, si Arabs minus

memor fuisset paternae amicitiae, animoque libe-

rall parcior, vel mutuum ab eo sumere, quod redemptionis causa praeberet: pignori opposito

ipsum

ipsius filio quem redimeret. Secum enim habebat fratris filium, septem annos natum: trecentaque talenta dare decreuerat, interpositis precationi Tyriis. Sed profecto studium fortuna preuenerat: & Phasaelo mortuo nequicquam fratrem diligebat Herodes. Non tamen vel apud Arabas saluam amicitiam reperit. Denique Malichus Rex eorum, premittis qui hoc admonerent, quam primum reuertere eum ex sinibus suis iubet, simulatione quidem per legatos Parthos petisse, ut Herodem Arabia pelleret: certa verò causa fuit, quod vicem Antipatro debitam negare proposuerat, neque pro beneficiis ab eo perceptis aliquid eius filiis gratiæ rependere consolationis egentibus. Impudentiæ autem suasores habebat, qui Antipatri vellent abiurare deposita. Erant autem circa eum potentissimi. Proinde et Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esseprehendit, unde amicissimos existimabat, eaque respondit nunciis, quæ dolor imperavit, Egyptum versus recedit. & prima quidē vespere in quodam aggreſte ſanum, dum poſt ſe relictos recipere, diuertit. Poſtero autem die cum Rhinocolutam perueniſſet, fratris ei mors nunciatur. accipitque tanto luctu, quantum curarum æſtū depoſuit ibat ulterius. Itaque Arabem ſerò ſaſti pœnituit: & qui reuocarent eum, quem contumelioſè tractauerat, velociter miſi. Herodes autem in Peluſum peruenerat: ibique tranſitu prohibitus ab eius rei ſpeculatoribus, rectores adiit: & illi ſaniam viri dignitatēque reuerti, Alexandriam eum proſequuntur. Ingreſſus autem ciuitatem, à Cleopatra honorificè ſuſceptus eſt, ducem ſibi militum fore eum ad ea quæ parabat, exiſtimante. Poſthabitis autem Reginz precibus, neque hyemis aſperitatem, neque marina discrimina, quo minus nauigaret Romam, extin-

An. mundi
3925. An-
te Chriſtum
nat. 39.

a Impudentia ſuaſores.
b Herodes Arabas ſibi hoſtes eſſe deprehendit.

c Herodes cum magno viſu diſcrimine Romā nauigat.

An. mundi
3915. *An*
te Christum
natum 39.

muſ. Circa Pamphyliam verò periclitatus, ma-
iore oneris parte reiecta, vix in Rhodum vehe-
menter bello Caſſij vexatam, ſaluſ euadit. Ami-
corum autem ſuorum, Ptolemæi & Saphinij re-
ceptus hoſpitio, licet rei pecuniariæ premere-
tur inopia, maximam tamen ædificat nauim tri-
remem: eaque cum amicis delatus Brunduſium,

a Herodes
Romam pro
fectus, Anto
nium conue-
nit.

atque ^a inde conſinuò Romam profeſtus, fami-
liaritatſ paternę gratia primùm conuenit Anto-
nium: eiſque tam ſuas quàm totius generiſ cla-
des exponit: quodque affectibus ſiſ in caſtello
reliſtis, atque obſidione cinſtis, ad eum hyeme

Ant. li. 14.
cap. 13.

ſupplex nauigaffet. Itaque tãtę miſerationiſ ca-
ſum miſeratus Antoniuſ, & memoria quideſ
iunctę cum Antipatro dexterę, tum verò ipſuſ
qui aderat contemplatione virtutiſ etiam tunc

b Herodes
Anthonium
& Caſarem
ſibi beneuo-
loſ inuenit.

cum Regem conſtituere propoſuit ludæorum,
quem ipſe tetrarcham anteſ fecerat. Non ^b mi-
nus autem quàm fauore Herodiſ, odio duceba-
tur Antigonu. Hunc enim & ſeditioſum, & Ro-
maniſ inimicu eſſe arbitrabatur. Caſarem qui-
dem habebat multo quàm ipſe paratiuſ renouã-
tem Antipatri expeditioneſ, quaſ in Ægypto cù

c Herodes
coram ſena-
tu Rom. Lau-
datur.

tamen ^c & ſenatum conuocabat, ubi Meſſala, &
poſt eũ Aſatinuſ, aſtante Herode, patriſ eiſ me-
rita, & ipſiſ circa populum Romanum fidẽ pro-
ſequebãtur, quo ſimul hoſtem Antigonu demo-
ſtrarent: non ſolùm quòd intra breue tempuſ
diſſidere cœpiſſet, verumetiam quòd anteſ

d Herodem
Romani lu-
dæorum Re-
gem creant.

quoque populo Romano deſpecto, Partho-
rum ſuffragio regnum curauiffet accipere. Hiſ
autem commoto ſenatu, cum Antoniuſ etiam
bello contra Romanos gerendo vile eſſe dice-
ret, ^d Herodẽ Regẽ creati, omneſ aſſentiunt. Di-
miſſo que

missaque senatu Antonius quidem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes Herodem. Cōsules autem cum aliis magistratibus antecederant, cæsuri hostias: decretumque senatus in Capitolio reposituri. Primo autem die regni Herodis apud Antonium cœnatum est.

An. mundi
3925. Ante
Christ. natū
39.

*De bello Herodis à Roma redantis pro Hierosolyma,
& contra latrones.*

CAP. XII.

Ant. li. 14.
cap. 23.

Eodem^a verò tēpore Antigonus apud Masadā inclusos obsidebat, aliis quidem vi-
cui necessariis abundantes, aque autem inopes.
Vade Iosephus quoque frater Herodis cum du-
centis familiaribus suis ad Arabas confugere co-
gitabat: audito quòd eorum quæ in Herodem
commiserat, Malichum pœniteret: castellumq.
reliquisset, nisi circa noctem qua exiturus erat,
plurimum imbecium cōtigisset effundi. aquæ e-
nim repletis puteis, fagiendi causa non erat, a-
dèò b vt etiam vltro in Antigoni militem eru-
ptiones auderent multosq. nunc aperto prælio, ter Antigoni
nunc infidis neci darent: non tamen illis o-
mnia pro voto cedebant, sed ipsi quoq. interdū sēphum Ha-
cū adactis casa reuertebantur. Intereac dux Ro-
mani militis Ventidius, prohibitū missus Par-
thos à Syria, post illos in Iudæam venit: verbo Romani nū-
quidem, vt Iosepho & qui vñ obsidebantur, ferlitis Dux pe-
ret auxilium ire autē vera, vt pecunias auferret cunias au-
Antigono. Itaque cū non iōgē ab Hierosolymis fore Antigo-
terendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum no-
maxima exercitus parte discessit. Silonem verò Ant. lib. 14.
cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si o. cap. 24.
mnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem, spe
tam iterum Parthos sibi adiumento fore, Silo- d Herodes
nem interim placabat: vt pendente spe, nihil in in Antigoni
quietaret. Iam^a verò naui ex Italia in Prolemai-
monet.

An. mundi dem deuectus Herodes, non parua manu coactis
3925. Ante externorum atque gentilium, per Galilæam ad-
Christi. natū versus Antigonum properabat, Ventidij & Si-
 39. lonis fukus auxilio: quibus Delius ab Antonio
 missus, vt Herodem in regnum deducerent,
 persuasit. Horum autem Ventidius quidem tur-
 bas in ciuitatibus quæ propter Parthos euene-
 rant, componebat, Silonem verò Antigonus in
 Iudæa mercede corruerat. Non tamen Hero-
 des opis egebat: in dies enim singulos, quò ma-
 gis iter promouebat, augebantur eius copiæ. nã
 præter paucos omnis et Galilæa consensit. &

a Herodis pro- propositum habebat premium necessarium
positū Mas- Massadæ, vt primum affectus suos obsidione
fada, & Iop liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hæc e-
pe capta His nim prius, quòd hostilis esset, eximenda vide-
rosolymam batur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, rece-
pitere. piaculum à tergo aliquod inimicis relinqueretur.

Silo autem iungit agmina, lauenisse gaudis
 resistendi occasionem, quòd eum persecutio
 premeret Iudæorum. Hos autem Herodes par-
 uæ manus excursionatione perterritos, maturè in
 fugam vertit, & Silonem malè repugnantib, peri-
 culo eripit. Deinde capta Ioppe suos liberatu-
 rus ad Massadæ festinabat: dum ind' genatam
 alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius
 gloria, nonnullos virisq; beneficiis debita vi-
 cissitudo: plurimos tamen spes, vt à Rege certissi-
 mo. tamque validissimas quæsierat militum co-
 pias: sed Antigonus iter eius impeditabat, loca
 insidiis opportuna præoccupans, vnde nullam
 aut minimum afferebat hostibus detrimentum.
 Herodes autem faciliè receptis ex Massada pi-
 gnoribus suis & rebus, à castello in Hierosoly-
 mam perrexit. Cui se Silonis milites & multi ex
 ciuitate iunxerunt, virium eius timore perculsi.
 Castris autem positis ad occidentalem regionem
 oppidi,

b Herodes
Hierosoly-
mam cingit
obsidione ac
præconiū v-
pe cur adue-
nerit, decla-
rari iubet.

oppidi, custodes eius partis ipsum sagittis & laculis impetebant: ab aliis verò per cuneos excurrentibus primæ frontis acies tentabantur. Herodes autem primò circa muros præconis voce declarari iussit, populi se bono & saluti ciuitatis aduenisse, pœnâque ab nullo quamvis manifesto iniurico repetituram, sed discordissimis etiam offensarum obliuionem daturum. Deinde cum allocutionibus contrariis pars Antigoni obstaret, quò minus aut præcones exaudire, aut voluntatem mutare quispiam posset, quod reliquum erat, suis imperat murorum defensores deturbare, atque illi statim sagittis cunctos ex turribus in fugam verterunt. Ibique a tunc Silonis detecta est corruptio. Multi enim militum subornatis, qui rebus egere se necessariis acclamarent, pecuniâque alimentis poscerent, atque hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nam ciuitati proxima deserta erant. ita omnibus ab Antigono antè prouisus) & incitabat exercitum, & ipse recedere conabatur. Herodes autem non solum duces qui Siloni parent, sed etiam milites ubi plurimi essent cōueniendo, rogabat ne se destituerent, quæ scirent à Cæsare & Antonio & senatu deductam, in vno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde b b *Herodes hæc precatus ipse agros adit: tantâmq. his exhibuit copiam commentus, ut Silonis omnes accupiam parat.*

stationes perimeret, simulque prospiciens, ne vel in postèrum ministrare desinerent, accolæ Samaritæ per epistolas admonebat (nâ ciuitas eius se clientelæ dederat) ut alimenta & vinum & oleû & pecora in Hierichuntâ deferrer. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui frumentatu hostes prohiberent, atque insidiis opprimerent, per agros dimittit. Illique iussis obediunt, & magnâ iam manus armatorum super Hierichuntâ

An. mundi
 3925. *Ante*
Christ. natū
 39.

a Herodes
decem coher
tibus comita
tus Hierichunta per-
uenit.

b Romani
præda ingen
ti potentiur.

Ant. lib. 14.
cap. 24.

c Herodes
Sephorim
ciuitatem ca
pis.

d Herodes
aduersus la
trones in spe
luncis degē-
tes animam
dirigit.

fuera: congregata. Discreti autem mōtibz in-
 sidebant, si qui exportarent victui necessaria spe-
 culantes. Non tamen Herodes otiosus erat, sed
 decem cohortibus comitatus, quinque Roma-
 norum, & quinque Iudæorum, quibus permixti
 erant etiam mercede cōducti trecenti, præterea
 paucis equitibus Hierichunta peruenit, & ciui-
 tatem quidem vacuam habitatoribus reperit,
 quingentos verò cum mulierib. ac familiis mō-
 tium occupasse cacumina, & hos quidem captos
 dimisit. Romani ^b autem in reliquam ciuitatem
 irruunt, eamque diripuerunt, cum plenas domos
 offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud
 Hierichunta præsidio collocato reuersus
 est: Romanūque militem in his quæ sibi accē-
 serant ciuitatibus, hoc est Idumæa, & Galilæa, &
 Samaria, hyematurum dimisit, Antigonus quo-
 que Silonis corruptione meruit, ut exercitus par-
 tem Lyddenses susceperent in Antigoni gratiā.
 Et Romani quidem armorum cura soluti, rebus
 omnibus abundabāt. Herodes autem nō quies-
 cebat, sed Idumæam duobus millibus peditum
 & quadringentis equitibus, misso etiam fratre
 suo Iosepho, communivit: ne quid noui cum
 Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum a-
 liis quos ex Massada liberauerat affectibus suis
 in Samariam translata, ibique tutissimè colloca-
 ta, ut cætera Galilææ subuerteret, atque Antigoni
 præsidia expelleret, proficiscitur. Cūque
^c Sephorim, licet vehemētissimè ningeret, per-
 uenisset, facillimè ciuitatē capit, custodibus ei-
^d Herodes ante aggressiōē fuga dilapsis, ibique suis militi-
 bus, quos hyems fatigauerat, recreatis (erat enim
 magna copia cōmeatus) aduersus ^d latrones in
 spelūcis degētes direxit animū: qui pleraque il-
 lius regionis incurstantes, non minoribus quàm
 belli cladib. incolas afficiebant. Præmissis autē
 tribu

tribus peditum cohortibus, vnaque ala equitum in vicum Arbelam, ipse diebus quadraginta post eum reliqua manu superuenit. Nec tam: ne eius incursum hostes extimere, sed armati obuiam procedebant, peritia bellatoris fisci, & ferocitate latronis. Denique praelio commisso, dextro ipsorum cornu. sinistram Herodis in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro circumgressus, velociter subuenit. & a suis quidem a fuga retrahit: irruendo in hostes, imperium persequentium refrenabat, donec a fronte pugnantibus violentiam concesserunt: qui tamen eos usque ad Iordanem cadendo persequeretur: & magna fugientium parte perempta, ceteri trans fluvium disiecti sunt: & Galilaea metu est purgata, nisi quod in speluncis latitantes reliquerant, eorumque causa diutius ibi remorandum fore. Quamobrem primum laboris fructum militibus rependebat, centum quinquaginta argenti drachmas singulis diuidendo, eorumque ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittendo. Pherorae autem fratri minimo scripsit, ut & foro venalium consulere, muroque castellum Alexandrium cingeret: quae ab illo curata sunt. Interea circum Athenas versabatur Antonius. Ventidius autem ad bellum contra Parthos Sionem atque Herodem accersit: mandato eis per epistolas, ut Iudaeae statum ante componerent. Sed Herodes, libenter ad Ventidium Sione dimisso, ipse aduersum latrones in speluncis habitantes mouet exercitum. Ista autem spelunca in praeruptis montibus erant, vndique inaccessa, transuersisque tantum ac perangustis ascensus habebant: saxumque ab eorum fronte usque ad fauces vltimas pertingebant, restum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem Rex pro loci difficultate quid ageret, incertus es.

An. mundi
3925. Ante
Christ. natum
38.

a Herodis de
latronibus
victoria.

Ant. lib. 14.
cap. 25.
b Descriptio
spelunca in
qua latrones
habita-
bant.

An. mundi
 3926. *Ante*
Christ. natū
 38.

set. Postremò autem placuit, ut molimine viretur satis incauto. Etenim valentissimus quisque demissus arculis exponebatur in ostia speluncarum. Hicque cum familiis eos mactabant, ignemque repugnantibus iniiciebant. Cùmque aliquos ex his conservare vellet Herodes, ut ad se accederent, voce præconis edixit. Sed illorū neque volūtarius se quisquā ei tradidit: sed & quos vis coegerat multi mortem captivitati prætulērunt. Vbi etiam senior quidam, septem filiorum pater, orantes cum matre pueros, ut egredi sibi ad sœdera permitteret, occidit hoc modo: Iussit exire singulos, ipse ad ostiū stahat, & prodeuntem quæque filiorum trucidabat. Herodes autem è specula hæc prospiciens, & dolore conficiebatur: & ut filiis pateret, seni dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem dictis eius nequaquam mitior factus, insuper humilem animum Herodi exprobrauit, & post filios occidit uxorem: deiecitque desuper mortuis, postremò semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui in his erant ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quantum ne quis rebellare tentaret satis esse arbitrabatur, eique parti Ptolemæo præposito in Samariam rediit: scutorum quidem tria millia, sexcentos verò equites in Antigonum ducens. Tūcque propter eius abscessum nasci licentiam, quibus Galilzæ turbare mos erat, Ptolemæum^a quidem ducem aggressi, nec opinantem interficiūt. Agros autem vastabant, in paludes atque in abditissima loca refugientes. Quibus cognitis Herodes maturè succurrit, & magnam quidem eorum multitudinem morte consumit. Omnibus autem castellis obsidione liberatis, huius mutationis causa multam exegit à civitatibus pecuniam, centum talenta. Iam verò Parthis expulsus,

a Ptolemæo
Herodis mi-
litum Dux
interfectus.

expulsi, occiso etiam Pacoro, Ventidius Antonij literis monitus, equitum mille auxilia, duarumque legionum aduersus Antigonum mittit Herodj. Eorum autem ducem Machzram, ut se adiutum veniret, per epistolas rogauit Antigonus, & de iniuria Herodis multa conquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cum præsertim plura daret Herodes: in proditione quidem ei non paruit, simulata verò amicitia res Antigonj exploratum perrexit, non admissio Herodis consilio dissuadentis id fieri. Antigonus autem, quia præsensit quid cogitaret, ciuitatem ei clausit, & tanquam hostem arcebat à mœnibus, donec Machzram incepti perdidit, & in Amathuntem ad Herodem recessit. Itaque autem quòd res aliter cesserat, quoscumque Iudæos offendisset interficiebat, ut nec vel Herodianis parceret: sed ut Antigoniæ omni-
bus abusebatur. Hæc cum agere ferret Herodes in Machzram quidem vindicare voluit, tanquam in hostem: iracundiam verò repressit, & ad Antonium properabat, apud eum accusaturus Machzre iniquitatem. Ille autem delicta sua reputans, velociter Regem consequitur: utque in gratiam secum redeat, multis precibus efficit. Neque tamen Herodes à proposito suo reuocatus est quò minus ad Antonium pergeret: Sed cum audisset eum magnis viribus oppugnare Samosatam, iuxta Euphratem validissimam ciuitatem acius festinabat, opportunum hoc tempus esse perspicuens demonstrandæ virtutis, & ut magis magisque placeret Antonio. Denique mox ut ad eum venit, suam attulit obsidionem, multis Barbaris interfectis, magnæque prædæ parte sibi destinata: ut Antonius quidem quantum eius virtutem antea mirabatur, tamen e-

An. mundi
3927 *Ante*
Christ. natū
37.

a Machzra
iniquitas.

b Antonius
Herodis vir
tutem mira-
batur.

Ant. mundi 3927. *Ant. mundi* 37. *Christum* 37. *geretur.* tiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumque ad honores eius spemque regni ad deum deret: Antiochus verò tradere Samosatam con-

De morte Iosephi & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.

CAP. XIII.

Ant. lib. 14.
cap. 25.

DUm hæc agerentur, res Herodis in Iudæa fractæ sunt. Reliquerat enim Iosephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cum mandatis huiusmodi, ut nihil ante reditum suum aduersus Antigonum moueret, quia non firmum esset auxilium Machabæarum, quantum ex delictis superioribus appareret. Verum Iosephus, ubi fratrem procul abesse cognovit, immemor præceptorum, Hierichunta cum V. cohortibus à Machabæis se cum missis perit, ut maturo messium tempore frumenta diripiat. Incursum autem hostium per montana atque aspera loca oppressus, & ipse cecidit, magnam viri fortis in ea pugna gloriam consecutus, & omnes Romani milites percunt. Recens autem lectæ de Syria cohortes erant, nec veteranorum quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari posset. Antigonum patrem victoria minimè contentus fuit, sed eo processit iracundia, ut mortuum quoque Iosephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput eius abscidit, quamvis L. talenæ Pheroras frater preciam redemptionis offerret. Tanta verò nouitas post Antigoni victoriæ Galilææ res occupauit, ut qui patribus eius magis faueret, productos primates Herodis studiosos lacu submergeret: multumque in Idumæa quoque murarentur, ubi Machabæa castellum cuiusdam instaurabat moenia, cuius nomen est Githa. Nec horum quicquam Herodes audierat. Captis enim Samosatæ

Antigoni
in Iosephi co
dauer inma
nitas.

Samofatis Antonius, & præposito Syriæ Sosio iuffo, vt Herodem quoque aduerfus Antigonū adiunaret, difceffit in Ægyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Iudæam præmiſſis, quarū Herodes vteretur auxilio, ipſe cum cætera manu militum ſequebatur. Herodi^a autem degēſi in Daphnen Antiochiz, mortem fratris ſomnia manifeſta ſignificant. Cūmq; turbatus proſiſſet è ſtratis: ecce nunciij cladis intrabant: quare præ dolore paululum queſtus, maxima parte luctus dilata, in hoſtes properabat, vltra vires iter accelerans. & vbi ad Libanum venit, oſtingentos montis accolæ aſſumit auxilio, vnāmq; his iungit Romanorum cohortem. eum quibus non expectata luce, Galilæam ingreſſus eſt, hoſtēſq; obuios in eum quem reliquerant locum auerit. & aſſiduè quidem caſtellum oppugnare tentabat: ſed prius quā id caperet, aſperrima hyeme coactus, in vicum proximū recepit exercitum. paucis autem diebus poſt, auctus etiam alterius cohortis præſidio, quā Antonius miſerat, tanto hoſtibus terrori fuit, vt caſtellum nocte deſererent. Lāmque per Hierichunta properans ibat, vt quamprimum interfectores fratris ſui poſſet vlcifci, vbi etiam mirabilis ei mōſtrūq; ſimilis caſus euenit: vnde præter ſpem liberatus, opinionem quod Deo carus eſſet adeptus eſt. nam & cum multi honorati veſpera illa apud eum cœnauiffent, poſtquam dimiſſo conuiuiō omnes egreſſi ſunt, conſeſtim cœnaculum concidit. Id autem cōmune ſibi tam periculorū quā ſalotis præſagium, quāntum ad futurum bellum pertinere, eſſe coniciens mane primo caſtra mouet: hoſtiūmq; ſex circiter millia de montibus decurrentes, prima tenabant agmina & manum quidem eum Romanis conferere non ſatis ſidebamus: lapidibus autem ac telis eos

Anno mudi
3917. Ante
Chriſt. nat.
37.

*a Herodi
mortem fra
tris ſomnia
manifeſta
ſignificant.*

*b Herodis
cœnaculum
dimiſſo con
uiuiō conſe
ſtim cōcidit.*

Anno m^{di}
3927 Ante
Christo nato
37.

humano modo plurimos fauciarent, eminus appetebant. vbi Herodes quoque ipse praeteriens, la-
tus iaculo vulneratur. Antigonus autem se non
solum audacia suorum, sed etiam multitudine
superiorem videri cupiens, Pappum quendam
ex contubernaliis suis cum manu militum in
Samaritiam mittit, quibus quidem Machara erat
praemium victoriz. Herodes verò terram per-
uagatus hostilem, quinque municipia capit, duoque
habitorum millia consumit. Exiitque domi-
bus, ad exercitum redit, circa vicum, qui appel-
latur Cana, tendentem. In dies autem singulos
magna ei multitudo Iudaeorum vel ex ipsa Hie-
richunte, vel ex aliis regionibus accedebat, cum
hos odiū moueret Antigoni, alios ipsius Hero-
dis praecelata facinora. Enimvero multos ratione
carentes mutationis cupiditas impellebat. Hoc
autem congregi festinante, Pappi milites ne-
que multitudine hostium, neque impetū per-
territi, acriter ad pugnam ex altera parte proce-
dunt. Sed vbi agmina conflixerunt, ceteri quidē
paulisper restiterunt. Herodes autem fraternae
caedis recordatione periculosius dimicans, dum
modo eius vlcisceretur autores, aduersam a-
ciem facillimè superat, deinde semper integros
aggrediendo, vniuersos in fugam vertit. Erat e-
nim plurima occumbentium strages, cum alij
quidem in vicum vnde venerāt compellerentur,
nouissimus autem ipse instaret, atque infinitos oc-
cideret. postremo ruens inter fugientes hostes
in vicum irruit cum omnes domus armatis es-
sent repletae, plenaeque propugnatorum de super
tectis: & quoniam foris deprehensos facillimè
superabat, disturbando domus imus abditos extra-
hebat, alios conuulsis obrutos tectis, multos si-
mul necabat: si quis autem subterfugisset ruinam,
cum gladiis armati milites excipiebant. tanta-
que

que^a cadauerum per omnes vias multitudo co-
 cernata est, vt etiā victoribus ipsis transitus ob-
 strueretur. hanc plagam hostes ad id non tulerunt,
 vt confluentium turba, conspectis qui in
 vico petibēt, fuga discederēt. statimq. successu,
 fretus Herodes ad Hierosolymam perrexisset
 nisi eum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc enim
 perficiendæ victoriæ fuit impedimentum,
 & ne penitus opprimeretur Antigonus obstitit,
 qui ciuitatem iam deserere cogitabat. Herodes
 autem ad vesperam, cum lassos amicos refi-
 ciendi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc
 ab armis calidus, more militis lauātū ibat. Siqui
 dē vnus tantū puer eū sequebatur. Et prius quā
 in balneū perueniret, obuius ei quidam ex ho-
 stibus gladio armatus occurrit, deinde alter &
 tertius & plures. Et hi confugerant armati ex a-
 cie in balneum, sed perculsi etiam cum metu ac
 latitantes, vt Regem viderunt, illum quidem stu-
 pore debilitati ac tremantes, cum inermis esset
 prætereunt: exitus verò quā fugerent cursu pe-
 tebant. Itaque cum alius casu, qui eos compre-
 henderet nullus adesset, Herodi autem nihil pa-
 ti satisfuisse, omnes effugiunt. Posterob autem
 die Pappum quidem, Antigoni militum ducem
 abscisso capite obruncat: idque Pheroræ ma-
 gistro exercitus fratri suo mittit in perempti-
 fratris vltionem. namq. Pappus erat qui Iosephū
 interfecerat. Vbi autem rigor hyemis cessit,
 Hierosolymam reperit: murisq. admoto mili-
 te annis autem tertius agebatur, ex quo Romę
 Rex fuerat declaratus, pro templo castra po-
 suit, quæ facilius erat expugnatio, & antea Pom-
 peius ceperat, ciuitatem. Exercitu autem in ope-
 ra distributo, suburbanisq. diuisis, tres quidem
 leuare aggeres, & super eos turres ædificare iu-
 bet. Relictis autem qui operibus instarent impi-

Anno mūdi
 1928. Ante
 nat. Christ.
 36.

a Cadauerū
 multitudo
 victoribus
 transitum
 obstruit.

b Pappum
 Antigoni
 militum du-
 cem Hero-
 des obrun-
 cat.

Anno. munn.
di 3929.

An. Christ.
nat. 35.

Ant. lib. 14.
cap. 12.

a Hierosoly-
ma ab He-
rode obsessa.

gerrimis amicorum, ipse in Samariam vadit, v-
xorem accepturus, Alexandri filij Aristobuli fi-
liam, sibi desponsatam, ut diximus: & dum obsi-
det, subciliua opera nuptias curaturus: quippe
iam hostes despiciebat. Igitur² ubi eamduxit, ad
Hierosolymam redit, auctus militum copiis: ei-
que Sosius cum magna manu equitum pedi-
tūque sociatur: qua mediterraneo itinere præ-
missa, ipse per Phœnicen iter fecit. Vniuerso
autem exercitu congregato, ad peditum legio-
nes vndecim, equitūque sex millia, præter au-
xilia Syrorum, non pro minima parte ducenda,
propè à septentrionali muro castra collocarunt:
Herodes quidem senatusconsulto fretus, quo
Rex fuerat declaratus: Sosius verò Antonio, à
quo milites quibus præerat asciret missos He-
rodi auxilio. Iudæorum autem intra ciuitatem
agentium populus variè turbatus erat. Nam cir-
ca templum infirmior multitudo conueniens fu-
tore agebatur, multāq. veluti diuinitus de tem-
poribus dictitabat: & qui audaciores essent, in
cateruas conglobati, multis modis latrocinaban-
tur: maximè ex locis oppido proximis victui ne-
cessarias diripientes, neque aut equis, aut viris
alimenta relinquebant. Bellatorum autem con-
stantiores obsidentibus oppositi, è muris opus
aggerum prohibebant, & contra instrumenta
oppugnantium, semper nouum aliquod obsta-
culum moliebantur. In nulla re autem æquè ac
in cuniculis superabant. Rex autem aduersus
latrocinia quidem occultas excogitauit mili-
tum insidias, quibus eorum reprimerentur ex-
cursus: inopiam verò alimenterum longinquis
transuectionibus adiuuari disposuit. Ac pugnat
Intenti, quamuis omnem modum audaciæ su-
pergrederentur, Romanorū tamen peritia vin-
cebantur. nihilominus aperte cū his, certa mor-
te pro-

b Iudæorū
in pugna
constantia.

te proposita, confurgebant. Ex improviso autem Romanis per cuniculos intermedios emergentibus, priusquam muri aliqua pars dirueretur, alteram eius vicem muniebant. Proflus autem neque manibus neque machinis deficiebant, quoniam vsque ad vltimum repugnare decreuerant. Deniq.^a tanto exercitu circumfidente, per quinque menses obsidium tolerauerunt: donec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum transgredi, ciuitatem irrumpere, & post eos Sosii centuriones. Igitur ante omnia sano proxima capiebantur: & infuso exercitu plurima ubiq. mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis verò metu Iudaica summo intenta studio, ne quis penitus ex aduersariis euaderet. Maestabantur autem quamplurimi, & per angustiores vicos oppidi, & in domos compulsi, etsi ad templum etiam confugissent: nec vlla erat aut senectutis, aut muliebris infirmitatis miseratio. Deniq. licet Rex ubiq. mittens, rogaret vt parcerent, nemo tamen dexteram continuit: sed veluti furentes, omnem persequabantur ciuitatem. Ibi nunc etiam Antigonus, neq. priorem neq. presentem fortunam cogitans, domo descendit, & ad pedes Sosij prostrernitur. Ille autē nihil eum tantæ mutationis causa miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonom appellauit: neque tamen etiā custodia liberum dimisit, vt foeminam. Itaq. ille quidem victus asseruabatur. Herodes autem cum iam hostes vicisset, vt externa quoque auxilia compesceret providebat. Visendi enim templi, sancto rúmque eius studio, omnis multitudo peregrina fuerat incitata. Ob eamque rem, hostibus, alios precibus, nonnullos armis etiam refrenabat: acerbiorē, quā si victus fuisset, existimans sibi fore victoriam, si quod videri nefas

*An mundi
3929 Ante
Christ. nat.
35.*

*a Herodis
milites cum
Iudaei per
quinque mē-
ses obsidione
tolerauerunt
ciuitatem ir-
rumpunt.*

*b Cades in
Hierosoly-
ma.*

*c Antigonus
Sosius capis.*

Ann. mundi 3928. *Ante* *Christ. nat.* 36. *Herodes* *militib. de* *sua* *faculta-* *tib. multi* *pse* *cunia largi-* *tur.* *Antigonus* *securi obtrū-* *catur.* *Ant. lib. 15.* *cap. 1.* *Cleopatra* *in cognatio-* *nem suam* *sanctia.*

esset, culpa sua visum fuisset. Mox autem et-
 iam tapinas in ciuitate prohibuit, multa inue-
 ctus in Sosium, si vacuofacto viris & pecuniis op-
 pido, Romani Rege se solitudinis reliquissent:
 qui pro tāta ciuium cæde, totius orbis terræ im-
 perium: vile precium iudicaret. Illo autem iustū
 esse dicente, vt pro labore obsidionis prædan-
 di licentiam milites haberent: ipse de suis facul-
 tatibus mercedem singulis distributurum se as-
 seuerauit. Atq. ita redemptis patriis reliquiis,
 promissa compleuit. Nam & militum quenque
 liberaliter, & pro merito ducere, ipsūmq. Sosium
 regia largitate donauit, vt nemo egens pecuniis
 abiret. Post hæc Sosius aurea corona Deo dedi-
 cata, ex Hierosolymis remeauit, Antiochio vin-
 ctum Antigonum ducens & billum quidem va-
 na spe vitæ cupidum vsq. ad vltimum diem, igna-
 uia digna securis excepit. Rex autem Herodes
 discreta multitudine ciuitatis, suarum quidem
 partium studiosos, quod magis beneuolos sibi fa-
 ceret, honorifice tractabat: Antigonianus autem
 neci tradebat. Et quū pecunia defecisset, diuiso
 quicquid ornamentorum haberet, Antiochio eius-
 que comitibus misit. non tamē omnino ne quid
 pateretur redemit. Iam enim Antonius Cleopa-
 træ amore corruptus, in omni recupidini ces-
 serat. Etenim Cleopatra, vbi tanta cognationē
 suam scruia persecuta est, vt neque propinquus
 sanguine superesset, cædis rabiem contulit in
 extraneos: Syrorūque optimates apud Anto-
 nium criminando suadebat eos interfici, vt eo
 modo cuiusq. possessiones dominio suo facilius
 quæreret. Postea verō quā in Iudæos atque
 Arabes vsque extendit auaritiam, vt Reges co-
 rū Herodes & Malichus interirent, occultè mo-
 liebatur. Cui cū verbotenus annuisset Anto-
 nius, occidere quidem bonos viros tantōsq.

Reges

Reges iniustum esse duxit: verum inter amicos
 ultra habuit: sed multa terra ex eorum præcisa
 finibus, & quod erat in Hierichunte palmetum
 in quo balsamum gignitur, & civitates præter
 Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleu-
 æterum ipsi dedit. Quorum a potita dominio ad
 Euphratem vsq. Parthis bellum inferentem
 prosecuta Antonium, per Apamiam & Damas-
 cum in Iudæam venit. Atque hic Herodes, licet
 magnis muneribus infansum eis animum miti-
 gasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas
 regno suo possessiones impetrat sibi locari: i-
 psamq. omnib. obsequiis placans, Pelusium vsq.
 deducit. Nec multum interea tempus & Anto-
 nius ex Parthis aderat, captivumque Artabazen
 Tigranis filium dono Cleopatrz ducebat. Nam
 eum pecuniis omniq. præda, Parthus ille sta-
 tim condonatus est.

Ant. mundi
 3934. *Ante*
nat. Christi.
 30.

a Augustia
Cleopatra.

De insidiis Cleopatra in Herodem, & Herodi praelio
contra Arabes & ingenti terra-
motu.

CAPUT XIII.

Consecrato autem bello Asiatico Herodes
 quidem cum Antonio proficisci paratus erat,
 & aliis per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcanio
 potitus, quem vicum Antigoni soror tenebat:
 verum tamen b à Cleopatra callide ne periculo-
 rum Antonij particeps fieret, interclusus est. Re-
 gib. enim, ut diximus, insidias tendens, bellum in
 Arabas ut Herodi committeret, persuadet An-
 tonio, quos si vicisset, Arabiz, sin autem victus
 esset, Iudææ domina constitueretur: alterumq.
 potentium per alterum pessundaret. Sed eius
 consilium Herodi feliciter cessit, nam primū in
 Syros hostes dicens, magnum quem conflue-
 rat equitatum, circa Diospolim in eos mittit, &

Ant lib 25.
cap. 5.

b Cleopatra
in Herodem
insidia.

An. mundi
3914.
Ante. Chri-
stus natus
30.

Ant. lib. 15.
Cap. 6.
^a Herodis
exercitū A-
rabes insu-
gā vertunt.
b Billū A-
ticiū inter
Antonium
& Augustū
vtrūque ge-
ssum.

c Alia Hero-
dis calami-
tas.

quamvis fortiter resistentes, superavit. qui cum iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manus in Syria cœles Canathan congregati, expectabant Iudæos. Vbi Rex eos Herodes cum exercitu aggressus bellum consultius administrare tentabat, castraque muro cingi præcipiebat: non tamen ei paruit multitudo, sed priore victoria freti Arabas impetuit & prima cœctione in fugam versos urgebant: in persecutione verò insidiis periclitatur Herodes, Canathensibus ab Athenione immissis, qui ex Cleopatræ ducibus semper ei fuerat inimicus. Namque horum incursum recreati Arabes, pugnam reportant: iunctisque agminibus circa saxosa loca & deus Herodis militē fugant, plurimis eorū prostratis. Qui verò ex prælio servati sunt, in vicum Ormirā confugiunt. ubi etiam castra eorum cum hominibus circumventa Arabes, sicut erant plena ceperunt. Neq. multo post accepta clade Herodes adegat cum auxiliis, serius quam usus poposcit. Huius ei vulneris causa fuit, præpositorum militibus contumacia, quod iussus obedire noluerunt. non enim repentino commissio prælio ulli Athenio insidiandi tempus habuisset. rursus tamen ultus est Arabas, assiduis fines eorum incursionibus infestans: quodq. semel victus esset, sæpe rependit. Sed cum inimicos persequitur, incurrit ei divinitus alia calamitas, septimo regni anno & Attiaco bello feriente. Namque veris initio terra mota, infinita quidē pecorū, triginta verò hominū millia peremit, cum exercitus mansisset incolumis, quoniam sub diuo tendebat: ibiq. Arabas in maiore audaciā fama fustulit, tristibus nunciis grauius semper aliquid affrigens. unde velut omni subuersa Iudæa, terræ obtinendæ spe, quia neminē superesse credebāt, in eā irruunt, legatis prius interfectis, qui ad se venerant

venerant à Iudæis. Herodes autem aduentu hor-
 rum perterritam suorum multitudinem, tam
 magnitudine quàm assiduitate calamitatum fra-
 ctam, ad repugnandum incitare tentabat, hæc
 dicens: Rationem^a habere non videtur, cœi vos
 præfens formido perculerit, nam diuinæ quidē
 indignationis plagas mœrori vobis esse non mi-
 nor. Ignauum autem est perpeti idem, etiam
 cum incurfus hominum repellendi sunt. Ego e-
 nim tantum abest, vt hostes post terræmotum
 pertimescam, quod magis putauerim Deum
 hanc illis illecebram immisisse, vt pœnas red-
 derent. non enim tantum manu armisque fre-
 ti, quantum nostris calamitatibus, veniunt. Fal-
 lax autem spes est, quæ non suis viribus nititur,
 sed alienis aduersus. Neque verò vel secunda res
 vel contraria, apud homines certa sunt: sed in
 veramque partem videas fortunam nutare vi-
 cissim, & exempla vobis propria demonstra-
 bunt. Nempe prælio superiore victores, post ab
 hostibus victi sumus. & nunc ergo, quantum æ-
 stimare licet, illi capientur, victores se creden-
 tes. Nimis enim confidens incautus est: me-
 tus autem prouidentiam docet. Itaque mihi
 quidem hoc ipsum quod timetis, fiduciam sug-
 gerit. Nam cum ferociores quàm opus erat fui-
 ssetis, & præter voluntatem meam in hostes e-
 gressi essetis, Athenion insidiandi tempus inue-
 nit. Nunc autem vestra cunctatio, & minus alac-
 cer animus, vt videtur, certamen mihi victoriã
 spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse
 affectos, in ipso autem opere virtutem exerere:
 consceleratisque hostibus planum facere, quod
 neque humanum aliquod malum, neque ira
 celestis vnquam deprimat fortitudinem su-
 dorum, donec spiritum vitæ ducunt, vel eor-
 um quisquam in bonis suis Atabas dominari

Ann. mundi
 3914. *Ante*
Christ. nasc
 30.

a Herodis ad
miles per-
territos ora-
tio.

b Metus
præstat con-
fidenciam.

John. mundi
 3934 *Ante*
Christ. natū
 30. *30.*
 patietur, quos aliquoties penè captiuos abdu-
 xit. Nihil^a autem vos terreat rerum anima ca-
 rentium metus: neque arbitremini, terræ con-
 cussio^{nem}, alicuius futuræ cladis esse portentū.

a Altera
pars oratio-
nis Herodi-
de terra-
motu.
 Naturalia namque sunt elementorum quoque
 vitia: nullūmque damnum inferunt, nisi quod
 ex ipsis euenerit. nam pestilentia^m quidem, vel
 famis, vel terræmotus signum aliquod rardan-
 te malo fortasse præcesserit: ipsa verò cū exti-
 terint, sui magnitudine finiuntur. Ceterū quid
 nobis amplius quā terræ concussio, bellum
 nocere poterit etiam victis? Imo enim uero ma-
 ximum imminentis excidij monstrum, sponte
 sua, neque alienis manibus inimicis accedit, qui
 legatos nostros præter omnium hominum le-

b Conclusio
Herodis ora-
tionis & ad-
hortatio ad
milites.
 ges crudeliter mactauerunt, talēque Deo pro
 belli euentu hostias ceciderunt. Non^b enim ef-
 fugient maximum eius lumē inuictāque dex-
 teram sed continuò pœnas dabunt: si patrio re-
 pleti spiritu, in vindictam violati fœderis ani-
 mos excitemus. pergite quisque non pro con-
 iugibus, neque pro liberis, aut pro patriæ peri-
 culis pugnaturi, sed legatorum cædis ultores. Il-
 li melius quā nos qui viuimus exercitum re-
 gent: vobis que mihi obedientibus, periclitabor
 ipse pro cæteris. Pro certo enim sciatis, fortitu-
 dinem vestram non sustineri posse, nisi temeri-
 tate laudatur. His adhortatus milites, ubi eos a-

c Herodes
ante pugna
sacra. Deo
celebrat.
 lacres vidit, sacra Deo celebravit: deinde cum
 exercitu Iordanem fluvium transgressus est. Ca-
 stris autem Philadelphie positis, haud procul
 ab hostibus, quasi de interiacente castello con-
 tenderet, pugnam eminus irritabat, quamprimū
 cupiens congredi. nam & hostes præmiserant,
 qui castellum occuparent. Sed illos quidem
 Regij facile repulerunt, collēque tenuerunt.
 ipse verò quotidie productus ad prælium mili-
 te, in-

te, instructaque acie Arabes laceſſebat. Cùm^a autem nemo contrà procederet (quædam enim eos vehemens formido tenebat, & ante multitudinem dux Alchemus timore obriguerat) vallum eorum disturbat ipſe aggreſſus: eòque modo coacti ad pugnam confuſis ordinibus, mixtiſque cum equitibus pedites egrediuntur: eſſi multitudine ſuperiores. Iudæis tamen alacritate impares, quamvis audaciores eos faceret victoriz deſperatio. Et quamdiu quidem reſtiterunt, non magna eorum cædes facta eſt: ubi verò terga nodauerunt, multi à Iudæis, multi verò à ſemetiſſis conculcati perierunt. Denique millia V. in fuga ceciderunt, cæteraque multitudo intra vallum compulſa eſt, eòſque ſtatim circumſeptos obſidebat Herodes. & licet armis propè adeſſet excidium, tamen aquæ penuria vehementer urgebat. Cùmque Rex arrogantius eorum legatos deſpiceret, & talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis inſtaret: denique^b ardente ſiti, cæteruatim exeuntes, ultro ſe Iudæis tradebant, adeò ut quinque diebus quatuor millia vincirètur, ſexto reliqua multitudo ad pugnam deſperata ſalute procederet. Quibus congreſſus Herodes, iterum ſeptem millia circiter ſternit: & tam magna plaga vltus Arabiam, extincto virorum eius ſpiritu, tantum profecit, ut eius patronus ab ea gente optaretur.

*Anno mudi
3934. Ante
Chriſt. natum
30.*

*a Herodes
hoſtes adorti-
tur.*

*b Arabes ar-
deſcente ſibi
ultro ſe Iu-
dæis tradunt.*

Herodes exaltatus in regnum.

C A P. XV.

MOx autem illum excepit deſueta rerum ſollicitudo propter amicitiam Antonij, poſt victoriam Cæſaris apud Actium. Veruntamen plus timoris habebat, quàm ipſe patiebatur. Nec

Ann. mundi enim Cæsar victum iudicabat Antonium, donec
3934. An. e Herodes cum eo superesset. Itaque Rex pericu-
Christ. natu lis decrevit occurrere: Rhodumque transmis-
30. sus, ubi Cæsar eo tempore morabatur, adiit et

sine diademate, veste quidem colūque priuato, sed fastu regio, neque dissimulat i veritate

a Herodis coram eo hæc dixit: Ego ^a quidem, Cæsar, Rex
coram An- factus ab Antonio, fateor vtilem me fuisse Re-
gusto Casare gem Antonio. Neque ^b dissimulauerim, quod
oratio. omnimodo armis quoque me grauem expertus

b Herodes esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen &
coram An- auxilia ei pro viribus meis misi, & multa fru-
gustodissimu menti millia: sed nec accepta apud Aetium pla-
latione re- ga, bene de me meritum deserui. Nam cum au-
meta veru xilij minus commodarem, optimum ei consi-
ingenue fa- lium dedi, vnam esse dicens Cleopatraz mor-
atur. tem aduersorum correctionem. quam si occi-
 disset, & pecunias eis & muros ad tuitionem &
 exercitum, & memetipsum belli contra te so-
 cium pollicebar. Sed profecto eis aures Cleo-
 patraz amores, & Deus qui tibi victoriam do-
 narat obstruxit. Vna ergo cum Antonio victus
 sum, & diadema cum eius fortuna deposui. Ad
 te autem veni, spem salutis de virtute præsu-
 mens: & ut in examen adduceretur properans,
 qualis amicus alicuius fuerim. Ad hæc Cæsar:

c Cæsari ad ^c modo vero saluus esto, inquit, & nunc regnatio
Herodem certius. Nam meritis es qui plurimos regas,
responsio. cum amicitiam tanta fide tuearis. Expetire au-
 tem. ut etiam felicioribus fidus permaneat: si-
 quidem ego præclarissimam spem de tua ma-
 gnanimitate mihi promitto. Rectè tamen fecit
 Antonius, qui magis Cleopatraz, quam tibi pa-
 xuit. Te namque lucrati sumus propter eius a-
 mentiam. Prior autem ab officiis cœpisti, quan-
 tum apparet, quem aduersus eorum gladiato-
 res idonea auxilia misisse Ventidius perscribit.

Quæ c

Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo. Experiat autem ipse quoque bene tibi aliquid facere, ut non desideres Antonium. Huius sermonis humanitate Regem, ne quid de amicitia sua dubitaret, hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiam decreto consignat: in quo multa magnificè in eius laudem commemoravit. Ille autem primus eum muneribus delinitum rogabat, ut Alexandrum quendam supplicem, ex amicis Antonij, iuberet absolui. Sed vicit itacundia Cæsaris, multa illum & gratia pro quo rogabatur admisisse dicentis, quibus repulit deprecantem. Postea^a verò ad Ægyptum euntem per Syriam Cæsarem, Herodes Augustum cunctis accepit regni diuitiis: tuncque primum Cæsarem mecum eo milites recensente, circa Ptolemaidem equo vectus est, cœnâque illi cum omnibus amicis exhibuit, atque insuper exercitus eius epulis cuncta distribuit. Prospexit etiam per arida loca proficiscentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus aquarum copia non deesset. Nec fuit quicquam vtenûlium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis paruum esse Herodi regnum, tam Cæsar quàm milites existimabant. Ideoque^b postquam venit in Ægyptum, iam Cleopatra & Antonio mortuis, non solum cætero: eius honores auxit, verum etiam regno partem finium addidit, quam Cleopatra dēmpserat. Et præterea Gadara, Hippon, Samariam, maritimarumque insuper ciuitatum Gazam & Anthedonem, & Ioppen, & Pyrgon Stratonis: & ad hæc satellites quadringentos Gallos ei donauit, quos antea Cleopatra stipatores habebat. Nulla autem res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quam magnus animus accipientis. Post primam verò Asiada, etiam regionem quæ Trachon vocatur, eius ditioni

Ann. mundi
3934. *Ante*
Christ. natū
30.

a Herodis in
Augustum
Cæsarem me
rita.

b Herodis
regno Augu
stus Cæsar
finium par-
tem addit.

Ann mundi
3934. Antio
Christ. natu
30:

subdidit, eique continentem Batanzam, isem-
 que Aurantim, ex huiusmodi causa. Zenodorus
 qui domus Lysaniz conductor erat, non cessa-
 nit unquam ex regione quæ Trachon dicitur,
 latrones Damascenis immittere. Illi autem ad
 Varum tunc rectorem Syriæ cõfugerunt, eum-
 que deprecati sunt, quo suas miseras Cæsari de-
 claret. Cæsar autem his cognitis ei rescripserat
 latrocinium penitus curaret extinguere. Varus
 autem milite aggressus loca suspecta, expurga-
 vit latronibus terram, ipsamque Zenodoro ab-
 stulit: quam Cæsar, ne latronum denuo contra
 Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit,
 eumque^a præterea totius Syriæ procuratorem
 constituit. Et decimo anno reuersus iterum in
 provinciam, ne quid eo inconsulto procurato-
 ribus liceret administrare præcepit: ac Zenodo-
 ro mortuo terram omnem quæ inter Trachonem
 & Galilæam erat, eidem attribuit. Quod
 autem maius his omnibus existimabat Herod-
 es, a Cæsare quidem post Agrippam amabatur,
 ab Agrippa verò post Cæsarem. Hinc ad sum-
 mum felicitatis euectus, & ad maiorem suble-
 uatus animam, maximam providentiæ partem
 obsequio pietatis impendit.

a Herodem
Augustus
Syria procu
ratores con
stituit.

De urbibus & aedificijs instauratis & conditis ab
Herode, deque munificentia qua usus est
erga externos gentes, eiusque
felicitate.

CAP. XVI.

Ant. lib. 15.
cap. 10. 12.
13. 14.

I Taquẽ anno regni sui quinto decimo, & tem-
 plum instaurauit, & duplũ terræ spatiũ quàm
 b aedificia fuerat circa templum, muro amplexus est, in-
 ab Herode genti sumptu & magnificentia singulari. Argu-
 tendis. mento erant in ambitu fani magnæ porticus,
 eique

ei que iunctum à septentrione castellum. Et illas quidem à fundamentis erexit. Hoc autem nulla re minus, quàm regni sedes largis opibus renouatum, Antoniam vocauit, in honorem Antonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis exstructa, duas aedes in ea maximas atque pulcherriimas, quibus ne templum quidem vsquam conferri posset, zdificauit: easque amicorum vocabulis vnam Cæsaream, Agrippium alteram nominauit. Nec verò solis testis memoriam eorum & cognomina circūscripsit, sed in totas etiam ciuitates studiū liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti stadia circumdatum, Sebasten appellauit, deductis cō sex millibus colonorum, terraque fecundissima his attributa: vbi templum quoque maximū inter zdificia, & circum id aream trium & semis stadiorum Cæsari dedicauit, eiusdemque oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hæc alterius terræ adiectione donatus à Cæsare, aliud ei templum circa 2 Iordanis fontem candido marmore posuit, qui locus appellatur Panium. Vbi montis quidam vertex in præcelsum edius, propter subiecti lateris vallem specu aperit vmbrosū, qua profundæ altitudinis rupes, ad immensum liquentis guttæ receptaculum concauatur, vt stagnantis aquæ copia demittētibz aliquid, donec terram inueniant, longitudo nulla sufficiat. Foris autem è speluncæ radicibus oriuntur fontes: & (vt quidam putant) hoc est Iordanis principiū. Sed veri fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Hierichunta, inter castellum Cyprum & priores domos regias, meliores alias, & quæ commodiorem vsum præberent aduenientibus fabricatas, eorundem amicorum

Ann. mundi
 3947. *Ante*
Christ. natū
 17.

Fons Iord.
dann.

An. mundi 3447. *Ante* *Christ. natū* 17. *nomnibus vocitavit. Prorsus non est idoneus regni locus, quem honore Cæsaris nudum reliquerit. Postea verò quàm fines suos templis replevit, in provinciam quoque honores eius effudit, & in multis ciuitatibus templa quæ Cæsaria vocantur, constituit. Cum autem inter maritimas ciuitates vidisset vnā vetustate iam fessam, quæ Stratonos pyrgos vocabatur, & pro loci naturæ munificentiz suæ capacem, totam eā candido saxo reparatam, clarissima regio decorauit, & in ea maximè innatam sibi animi magnitudinem demonstrauit. Nam inter Doram & Ioppen, quatum media ciuitas sita est, omnis ora maritima ad eò fuit importuosa, vt omnes qui ad Ægyptum ex Phœnice nauigarent, in Talo fluctuare cogerentur, minas Afriaci metuentes, cuius etiam mediocris aura, tantas vndarum moles ad scopulos erigit, vt remeante æstu gurgitis, per aliquantum spatium maris feritas augetur. Sed Rex liberalitate ac sumptibus deuicta natura, Piræo maiorem portum fabricauit, & in eius penetralibus alias nauibus stationes fecit altissimas. Ex quanquam totus ei locus aduersabatur, tamē ita cum difficultate certauit, vt firmitas quidem structuræ nequaquam mari cederet: pulchritudo verò tanta esset, quasi nulla res ardua præpedisset ornatum. Meritus enim quantum diximus portui spatium per viginti vinas in fundum saxa demisit, quorum pleraque pedum quinquaginta longitudinis, & altitudinis nouem, & latitudinis decem, nonnulla verò etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatio quod vnda celabat, in ducentos pedes murum dilatauit. Ex quibus ætūm repellendis erant flutibus antè constructi, vnde etiam præcymia dicebantur: cæteri autem saxo portus quo cingitur muro subiecti sunt magnis turribus*

Herodes
Piræo maio
rem portum
fabricat.

b Dilucida
descriptio
portus.

turribus interpositis, quarum maxima atq. pulcherrima ex nepote Cæsaris Drusium cognominata est. Crebri autem fornices ad deducenda quæ portus haberet: præque fornicibus, & circum eos crepido saxea, & lata, quæ naues egredientes exciperet, deambulatio. Aditus autem septentrionalis erat. Ventorum enim pro sita loci placidissimus est boreas. Ad ostiū verò colossi tres, utrinque fulti columnis: quarū à lzua quidē instantibus stantes solida turris sustinet: dextra verò duo proceri lapides iuncti, & partis aduerse turris magnitudinē superantes. Domus autem portui connexæ candido itē lapide: parique mensura spatiosū, ciuitatis viæ tendentes in portum. Contra ostium verò portus, in colle, Cæsaris templū magnitudine simul & pulchritudine præcipuum in eōq. Cæsaris colossus nō minor quàm Iouis apud Olympiam, cuius ad exemplar factus est. Romano autē patri, & Iunoni, quæ Argis est. Oppidum a autē provincie dedicauit, rebusque aduestitiis portum, Cæsari verò conditoris honorem, vnde ciuitati nomen Cæsareæ imposuit. Quinetiā & cætera opera forū, theatrum, amphitheatrum, digna vocabulo collocauit: & quinquenniali certamine instituto, nomē ei Cæsaris donauit. Primūsq. ipse in centesima nonagesima & secunda Olympiade maxima præmia proposuit: ut non solum victores, sed & proximi & tertij successores eorū regalibus diuitiis participarent. Anthedona quoque renouatam, quā bella subuenerant, b Agrippiū vocauit: nimisq. beneuolentia, nomē amici etiam portæ inscripsit, quā ipse in templo edificauit. Sed nec parentes suos ira quisquā dilexit: nā & patris monumentū optimo regni campo ciuitatē condidit, flum. tum arborūmq. ditissimā, eāmq. Antipatridem c Antipatri

An. mundi
3947.
Ante Chri.
stū nat 17.

a Cæsareæ,
Stratonis
turru antea
dicta ab He
rode cōdita.
Ant. lib. 15.
ca. 10. 12. &
lib. 17. ca 5.

b Agrippiū.

c Antipatri

Anno mō. tutum, & pulchritudine præcipuum, muro cin-
3947. Ante xit, atq. in honorem matris ^a Cyprum vocavit.
Christ. natū Fratrique ^b Phasaelo turrim cognomine Phasae-
17. lidem Hierosolymis ædificavit, cuius ambitus &
in magnitudine liberalitas postea declarabitur.
^a *Cyprus.* Aliamque ^c civitatem in regione quæ à Hier-
^b *Phasaeli* chunte in boream tenditur, Phasaelū nomina-
turri. vit. Cognatis autē & amicis æternæ gloriæ tradi-
^c *Phasaeli* tis, ne sui quidē fuit immemor, sed castellū con-
civitas. tra montem Arabici lateris propugnaculo per-
^d *Herodis.* unitum, de suo nomine ^d Herodiū vocavit: tu-
mulūmq. in mamme formam manufactum, qui
stadiorum sexaginta spatio ab Hierosolymis ab-
erat, similiter nominatum munificentius accu-
rauit. Etenim rotundis quidem turribus cacumē
eius amplexus est. Ambitum autem cōplevit æ-
dibus regis liberalissimē exornatis: ut nō solum
interna membrorum facies clarius esset, verūm
etiam foris parietes ac maceræ tectāq. largis in-
fusa diuitiis elucerent. Aquam etiā plurimam in-
genti sumptu ex longo intervallo induxit, perq.
ducentos gradus marmoris candidissimi fabrica-
vit ascensum. Erat enim totus collis manufactus
^e *Herodium* & vehementer excelsus. Quin ^e & aliam circa
castellū, pro radices eius regiam, ac diversoria, quæ & sarci-
rerum om- nas & amicos recipere possent, ædificavit: ut pro
nium copia rerum quidem omnium copia civitas esse vide-
civitas esse retur castellum: cum inscriptione verō, domus
videbatur. regalis. Tantis autem constructis ædificiis animi
sui magnitudinem in plurimis etiam externis
civitatibus demonstravit. Namque apud Tripo-
lim & Damascum & Ptolemaidem, publicas bal-
neas quę gymnasia dicunt: Bibli autem murum,
exedras verō & porticus, totāque & templa Be-
ryti ac Tyri: necnon & apud Sidonem, & Dama-
scum theatra condidit. Maritimis autem Laodi-
ceisibus aquæductū: apud Ascalona verō Nym-
pha

phæa siue lacus ornatissimos, & balneas, item peristylia, tam opere quàm magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos potiusque præstitit. Multæ ciuitates ab eo tanquam regni sociæ, agris quoque donatæ sunt. Ad exhibitionem verò thermarum alijs redditus annuos ac perpetuos delegauit, quemadmodum Cois, ne quando beneficij gratia deficeret. Ad hæc frumenta a cunctis ministravit egentibus & Rhodiis ad instruendam classem pecunias sæpè multisque in locis præbuit, incensumque Pythium in meliorem formam reparauit sumptibus suis. Quid dicam eius in Lycios aut Samios liberalitatē, perque omnem Ioniam, eorum, quæ desiderasset quisque largitiones? Nonne etiam Athenienses & Lacedæmonij, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus. Herodis sunt plena donariis? Nonne Antiochensium, Syriæ plateam, cum plena cœni ab omnibus viaretur, per viginti stadia prolixam, strauit polito marmore: declinandisque imbribus, quam longa esset porticibus ornauit? Sed hæc quidē propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum? Quod autem Elidæis præstitit, non solum Archaicæ commune, sed etiam totius orbis terræ munus videtur, per quem Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nam cum hoc deficiente resumptum videret inopia, quodque solum ex veteri Græcia restabat collabi, non solum agonotheta ipse factus est, eo lustro, quod cum Romā nauigaret, offendit: sed etiam perpetuos pecuniarum redditus instituit, ut nunquam eius memoria agonothetæ munere fungi desineret. In extricabile opus fuerit, debitorum siue tributorum remissiones exponere, sicut Phasaelitas & Balancotas, aliæque circa Ciliciam municipia leuauit annuis pensionibus: licet multum eius animi magnitudinem timor fregerit, ne quam

An. mundi
3954. Ante
Christū nat.
110.

a Herodis
beneficentia
& liberali-
tas in cun-
ctis.

b Herodes
per uniuersum
terrarū
orbem clare
scit.

An. mundi
3954. Ante
Christi natū
10.

a Herodes
venator sum
mus.

b Herodes
prater ani-
mi corporis-
que virtutē
fortuna quo-
que secunda
vsum est.

pareret invidiam: velut maius aliquid aucupa-
retur, si beneficiis amplioribus afficeret ciuila-
tes, quā qui eas haberent. Quia & corpore v-
sus est, quod animo cōueniret, cumq. ^a summus
venator esset, in hoc tamen ipso, equitandi pe-
ritia quā oporteret assuebatur. Deniq. vno die
quondam quadraginta feras subegit. Est autem
aprorum altitudo illa regio, sed magis ceruis & o-
nagris frequentatur. Bellator autem erat, qui sa-
tis fieri non posset. Itaque multos etiam in exer-
citatione terrebatur: quibus & torquendo iaculo
directissimus, & sagittarū liberator videbatur e-
gregius. Præter b animi autē corporisq. virtutē,
fortuna quoque secunda vsum est. Raro enim cō-
tra votum eius, belli cessit euentus, & si quando
id accidit, non ipsius culpa, sed aut prodicione
quorundam, aut temeritate militum factum est.

De dissidio Herodis cum filijs Alexandro
& Aristobulo.

CAP. XVII.

Anr. 41. 15.
ca. 3. 8. 9. &
li. 16. cap. 13.

c Herodes
Antipatrum
filium expel-
lit ciuitate,
ac Hyrcanū
auum coniu-
gi interficit

At verò publicam ei felicitatem mœtiores
inuidere domestici, & aduersi casus ex mu-
liere cœperunt, quā maximē diligebat. Nam
quia Regia meruit potestatem, repudiata quam
prius acceperat vxorem ex Hierosolymis genus
ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariam me-
sibi coniunxit, Alexandri filiam Aristobuli filij:
vnde domus eius in discordiam venit, & antea
quidem, maximē verò, postquam Roma regres-
sus est, nam c primū Antipatrum ex Doride &
lium, eorū causa quos ē Mariamve susceperat,
expulit ciuitate: solis festis diebus eō commean-
di facultate concessa. Deinde autem coniugis
auum Hyrcanum, ex Barthis ad se reuersum, pro-
pter insidiatam suspicionem peremit: quem ca-
ptum quidem, occupata Syria, Barzapharnes
abduxerat:

abduxerat: miserati verò gentiles liberauerant, qui ultra Euphratem colebant. Et si monitis eorum paruisset, ne ad Herodem transiret, non in-
terisset. Verùm mortis eius illecebra fuit neptis
matrimonium. hoc enim fretus multoque am-
plius patriam desiderans, venit. Herodem autē
cōmouit, non quod regnum affecisset, sed quod
ipsi iure deberetur. Quinq.^a autem filiorū quos a Herodē ex
ex Mariāne suscepit, dux feminā, ceteri ma-
res erant, horūque minimo Romæ in studiis liberis susce-
ptu, duos maiores natu, & propter matris
nobilitatem, & quod iam regnanti sibi fuissent
geniti, regis producebat. Sed enim fortior a-
mor his Mariammes suffragabatur: qui in dies
singulos proficiens, ad eō succendebat Herodē,
ut eorum nihil sentiret quæ propter dilectam
ibi dolerent. Tantum namque in eum Mariam-
mes erat odium, quātum ipse illam amabat. Ha-
bens igitur ex rebus quidem ipsis inimicitiarū
probabiles causas, ex amore verò fiduciam, in
os ei, quæ Hyrcano aui suo fecisset obiciebat, Herodi quæ
quæque in fratrem Aristobulum egisset. Nec e-
nim vel huiusquamquam puer erat, parcebat: quæ
Pontificem in decimo septimo ætatis anno crea-
tum, post honorē statim occidit. Atque ille qui-
dem cum sacra veste amictus ad aram accessis-
set festo die, populus omnis illacrymavit: & ta-
men noctu missus in Hierichunta, ibi sicut man-
datum fuerat, lacu submersus à Gallis interiit.
Hæc igitur Herodi Mariammæ probro dabat,
sororēq. eius & matrē maledictis atrocioribus
dehonestabat. Sed ille quidem amore mutus o-
rat. Graui autē indignatione mulieres sauebat:
& quod maximè commoueretur Herodes, in
improbant eam adulterij præsertim multa, quæ
verisimilia fingerentur, hæc accusantes, quod in
Ægyptū imaginem suam misisset Antonio: proque

An. mundi
4954. An
Christū nat.
10.

Mariam
me ex odio
Herodi quæ
Hyrcano a-
no fecerat,
obicit.
Falsa ma-
tri ac soror-
is Herodis
aduersus
Mariammæ
acusatio.

An mundi

4954.

*Ante Chri-
stum natum
10.**a Herodes
Iosepho ut
uxorem in-
terficiat,
clam man-
dat.**b Herodis
de Mariam
me ac Iose-
pho suspicio.**c Mariam
me & Iose-
phum Hero-
des interfici
iubet.**d Iracundia
materna fi-
lij succedunt.*

immoderata libidine, absentem se properasset ostendere viro mulierum cupidine insanienti, & qui vim posset inferre. Id veluti fulmen aliquod emissum perturbavit Herodem, maximè quidem amoris causa zelotypia succensum, deinde etià cogitante Cleopatraz sciticiâ, cuius gratia & Lyfaniaz Rex & Malchus Arabs erant perempti. Non enim coniugis amissione, sed morte sua periculù meriebatur. Itaque profecturus Iosepho Salomes sororis suæ viro, quem fidum habebat, & pro affinitate benevolum, commendabat uxori: mandato ei clam, ut eam interficeret, si etià se occidisset Antonius. Verum Iosephus non malignè, sed Regis amorem mulieri cupiens demonstrare, quod ab ea nec mortuus pateretur diuelli, secretum ei sermonem aperit. Et illa reverso Herode, multaque inter fabulas de affectu iurame, quòdque nunquàm esset alterius mulieris amore captus: valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus ut me occideret præcepisti. His bauditis quæ occulta credebat, amens erat Herodes ilicò nec unquam Iosephum mandata sua proditurum fuisse ratus. nisi eam corrupisset, præ dolore insaniebat. Cùmque stratis exilisset, in regia spatia turibique tunc Salome soror eius arrepto tempore criminandi, suspicionem de Iosepho confirmavit. Unde Herodes immoderata zelotypia furens cõfestim utrumque iussit interfici. Deinde penitudo sequebatur insaniam: & postquàm iracundia contudit, amor iterum calefcebat. Tanta vis autem cupidinis erat, ut ne mortuam quidem putaret eam, sed præ ægritudine tanquam vivam alloqueretur: donec processu temporis finire cognito, mororis magnitudine eum, quo superstitem dilexerat, aquavit affectum. Materna autem iracundiæ succedunt filij, & immi-

nitarem

nitatem sceleris reputantes non aliter suspectū patrem quā si hostis esset, habebant, idque & antea, quā diu Romæ in studiis erant, & multo magis postquam in Iudæam reuersi sunt. Si quidem cum ætatibus eorum, mentium quoque roborabatur affectio. Iam verò maturi cōiugio, vnus amix suæ Salomes, quæ matrem amborū accusauerat, filiam duxit: alter Archelai Cappadocum Regis. Vnde accessit etiā libertas odio, & occasiones ex eorum confidentia delatoribus collatz sunt. Itaque apertius quidam cum Rege colloquebantur, quod ei per vtrunq. fibū struerentur insidiæ: & alter quidem vtrices materni exitij simul cum fratre armaret manus: alter verò, hoc est Archelai gener, socero fretus etiam fugā pararet, ipsum apud Cæsarem accusaturus Herodem. His^a igitur criminationibus repletus Herodes, veluti propugnaculo sibi futurum aduersus filios, adducit Antipatrum ex Doride susceptum: hisq. illum præponere modis omnibus cœpit. Quī cum hanc mutationem tolerabilem non putarent, ac priuata matre editum proficientem viderent, indignationem cohibere pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis quibus offenderentur, iram prodebant. Et ille quidem in dies singulos magis magisq. negligebantur. Antipater^b autē etiam sui causa fauorabilis erat: nā & patri blandiri callidē nouerat, & varias in fratres suos calumnias conferebat, quædam ipse dictitans, amicos verò suos ad alia diuulganda submittens, donec omnino spē regni abscedit fratribus suis. In testamento enim ipse apertē quoque iā successor fuerat declaratus. Denique tanquam Rex etiam ad Cæsarem missus est, cultūq. regio & cæteris obsequiis præter diadema utebatur. Tempore autem valuit etiam suam matrem in cubile Mariammes inducere:

An. mundi
3956. Ante
Christ. natū
8.

^a Inimicitia
Herodcum
liberū ex
Mariamme
susceptū.
Ant. lib. 16,
ca. 4.

^b Antipa-
ter exclusus
reliquis fra-
tribus, pa-
tri successor
declaratur.

*Ann mundi
1956. An-
te Christum
has. 8.*

*a Alexandrū
Herodes a-
pud Casarē
accusat.*

duob ūsque armorum generibus in fratres vsus
blanditiis & calumniis, Regi obrepſit, vt etiam
de filiorū morte cogitaret. Quapropter^a Alexan-
driū quidem ſecum Romam pater abſtractū,
ueniens ſibi dari reum apud Caſarem poſtula-
uit. Ille autem vix deplorandi copiam naſtus, &
licet apud imperitiſſimum iudicem, tamen He-
rode & Antipatro prudentiorem delicta quidē
patris verecundē ſuppreſſit: in ſe verò delata cri-
mina fortiter diluit: periculorūq. ſocio ſtarre
purgato, mox de Antipatri calliditate, & de ſuis
iniuriis queſtus eſt: cum præter innocentiz con-
ſcientiam eloquentia iuuaretur. erat enim acer-
rimus in dicendo. poſtremò prolocutus quòd
eos pater libenter occideret, crimen illi obiecit,
& lacrymas quidem cunctis excuſſit: verum Ca-
ſarem ſic affecit, vt eorum accuſationibus ſpre-
tis, Herodem ſtatim reuocaret in gratiam. Hac

*b Reconci-
liatio inter
Herodem &
filios facta.*

b autem lege reconciliato facta eſt, vt adoleſcē-
tes quidem patri in omnibus obedirent: ille au-
tem relinqueret regnum cui vellet. Poſtea Rex
Roma reuerſus, licet ſoluſſet criminibus filios
videretur, nondum tamen erat ſuſpicionibus li-
beratus: quoniam argumentum odij ſequeba-
tur Antipater, eſſi verecundia reconciliatoris pa-

*c Herodē ge-
nerū Arche-
laus beni-
gniſſimē ſu-
ſcipit.*

lām proferre inimicitias non auderet. Cum au-
tem in Ciliciam præternauigans Elzuſam delatus
eſſet, ſuſcepit^c eū benigniſſimē Archelaus, pro
ſalūte generi gratiam referens, & redintegran-
ti concordiz cauſa lætus: quippe nihil moratus a-

*d Splendida
Herodes ad
populum ora-
tione tribus
filijs regni ho-
norem attri-
buit.*

micis Romæ ſcripſerat, vt in cauſa dicenda ſuf-
fragaretur Alexandro: & vſque ad Zephyriū de-
duxit talenus triginta donatum. Poſtea d^d verò
quā Hicroſolyman peruenit Herodes, popu-
li ſuſcepti hoſtiis conuocato, tribusq. filiis propè aſtantib. cauſā
reddidit profectionis: multisq. Deo gratias agit.

multas & Caſari, quid opus ſuę perturbationē
ſedaffer:

sedasset: & quod regno maius esset, concordiam
 filiis prastitisset, quam ego, inquit, arctius copu-
 labo. Nam ille quidem me regni dominum &
 successorum indicem constituit. Ego autem cum
 mea commoditate illi gratias refecto, tresque
 filios meos Reges designo, huiusque sententiae
 meae socium primum Deum fieri precor, dein-
 de vos. Namque huic aetas, illis nobilitas suc-
 cessionē regni conciliat, & quidem magnitudo e-
 ius etiam pluribus sufficit. Quos autem Caesar iū-
 xit: & pater instituit observare: non iniustus eos,
 neque disparibus, sed meritis colentes honori-
 bus. Nec enim tanta quis afficiet eum laetitia, cui
 praeter aetatem obsequitur, quantum ei, quem
 despiciet, doloris infliget. Quos autē singulis eo
 iunctos esse oporteat propinquos atque amicos
 ego distribuā, & concordiae sponsores illos con-
 stituam: pro certo sciens, seditionum, contentio-
 numque causas ex contubernaliū nasci mali-
 tia: hosque, si boni fuerint, affectione stueri. Ro-
 go autē ut non solum isti, sed etiam primates
 ordinum exercitus mei, in me solo spē habeant
 in praesentia. Non enim regnum, sed regni ho-
 norem filiis meis trado: & iucunditate quidem
 quasi rectores potentur, pondus autem rerum,
 tametsi nolim, meū est. Cōsideret autē quisquis
 vestrum aetatem meam, vitaeque institutum, nec nō
 etiam pietatem. nam neque senex adeo sum, ut
 de me citō desperetur, neque voluptatibus assue-
 tus, quae adolescentiū quoque vitam spatio bre-
 uiore ceceludunt: Diuinitatem verō ita colui-
 mus, ut in longum nos æuū progressuros esse
 credamus, quod si quis in contemptum meum
 filiis meis placere maluerit, etiam pro illis mihi
 supplicium dabit. Ego enim, non, quod inuideam
 ex me genitis, honorificē eos haberi veto: sed
 quia noni hae studia adolescentibus ferociae

An. mundi
 3956. Ante
 Christ. natū
 8.

a Herodes
 filiis non re-
 gnum, sed re-
 gni honorem
 tradit.

An. mundi 3956. *Ante* *Christ. natū* 8. *nutrimenta suggerere. Itaque sic cogitent, qui ad eos se applicant, bonis quidem apud me paratū esse præmiū, seditiosis verò apud ipsos etiā quib. lenocinabantur, instructuosam fore malignitatē. Omnes protectō mecū, hoc est, cum filiis meis sentient. Namque ij sis expedit mō regnantē, mēque his esse concordē. Vos autem,*

a Herodes *ad filios ora* *tionem d. fle* *dit.* *g boni filij, sacrā primum retinentes mente nationem d. scuram cuius affectiones inter feras bestias saluę sunt, deinde Cęsarem qui nos reduxit in gratiā, mēque tertium, qui ea quę idbere liceat rogem, fratres permanete. Iam nunc autē vobis & vestimenta & obsequia dabo regalia: Deūmque oro, ut conseruet iudicium meum, si concordēs eritis. Hęc locutus: singulos benignē consalutauit, populūmque dimisit: alios cōuenientia dictis eius optantes: qui verò mutationis erant cupidi, ne audisse quidem se quicquam simulantes. Fra-*

b Herodes *oratione sua* *fratrum dis* *sensionem ta* *dicimus non* *sustulit.* *tres b autē dissensio non reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio digressi sunt. Nanque Alexander & Aristobulus agite ferebant confirmatū esse Antipatro meritum, Antipater autē succēsebat vel secundo loco fratres haberi. Sed tamē ille pro varietate morū, & reticere secreta monuerat, & quanto sibi essent odio multa frande celabat. His autem pro nobilitate generis in lingua erat quicquid venisset in mentem. Et multi quidem his instigandis operam dabant, plures autem amicorum sese explorandi causa insinuebant. Itaque omne quod dictum esset apud Alexandrū. statim apud Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodem cum adiectione deferreba-*

c Antipatri *in Alexan-* *drum fratrem* *delus & insi-* *dia.* *tur. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus. adolescens innoxius habebatur, sed cuncta eius verba in crimina vertebantur: maximāque in nimis affingebatur, sicuti liberior paulō fuisset. Semper autem qui eum irritarent submice-*

tebar

tebat Antipater, ut mendacia sua veras occasio-
 nes haberent: multique falso vulgatis, vnum
 quid comprobatum fidem omnibus faceret.
 Sed huius quidem amicorum quisque aut na-
 turatacitus erat, aut muneribus parabatur,
 ne quid occultum expromeret, nec exaller ali-
 quis si Antipatri vitam maliciae dixisset arca-
 num. Alexandri verò familiares, aut pecunia
 corruptos, aut impulsos blanditiis, quibus ex-
 pugnavit omnia, fures ac proditores eorum
 quæ cōtra se dicerentur siue agerētur, effecerat.
 Cum autem cautè vniuersa cōmitteret, astutus a
 etiam eriminationibus aditus ad Herodem mo-
 liabatur, fratrisque personam gerens aliis dela-
 toribus subornatis utebatur. Si quid in Alexan-
 drum nunciassent favore simulato, id quod pri-
 mo reprehendisset, mox otiosè astruendo Re-
 gis iracundiam prouocabat: omnia ad insidias
 referebat, & ut necem patris Alexander, optare
 videretur. Nihil enim maiore fidem calumniis
 suggererat, quàm si eum purgaret Antipater.
 His accensus Herodes, quantum in dies singu-
 los de affectu adolescentium detrahebat, tantū
 adiciebat Antipatro. In eandem verò partem
 inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi vo-
 lentes alij pro imperio, sicut Ptolemæus amico-
 rum clarissimus, Regisque fratres, ac tota proge-
 nies, omnia namque in Antipatro sita erant: &
 quod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in
 eorum perniciem, matris Antipatri consilio ge-
 rebantur. Nouerca enim sauior erat, multoque
 plus quàm priuignos oderat, quos Regina mater
 ediderat. Sed quanquam omnes, ut Antipatro
 magis obsequerentur, spes inducebat: non mi-
 nus tamen præcepta Regis quenque ab adoles-
 centibus separabant: qui chatissimis edixerat, ne
 quis ad Aristabulum vel eius fratrem accede-

An. mundi
 3926. *Ante*
Christ. natū
 8.

Quæ arte
Antipater
Alexandri
fratris ami-
cos corrupe-
rit.

An. mundi
3956. Ante
Christ. natū
8.

ret, aut se ad eos applicaret. Non solum autem regalibus erat formidini, verumetiam externis amicis. Nulli enim Regum tantum potestatis Cæsar dederat, ut fugitivos suos quamvis ex civitatibus non subiectis ei licet educere. Adolescentes autem delata in se facinora nesciebant, hisque propterea capiebantur incautius. Nullus enim palam inculcatur a patre: sed affectu refrigerescere paulatim intelligens, adversus dolorem asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patrum, & Salomen amatam, contra illos commovit Antipater, assidue velut cum vxore sermocinando quibus in eos

à Glaphyra
uxor Alexā
dri suspicio
ne ante con
ceptam ora
tionē multā
auget.

instigaretur. Huius autem inimicitias augebat Alexandri quoque vxor Glaphyra, multa de sua nobilitate commemorans, cunctarumque se quæ in regno viverent dominam esse dictitans, paternum enim genus à Temeno, maternum autem à Dario Hytaspis filio ducere: multumque ignobilitatem despiciens sororis & vxorum Herodis: quarum quæque propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namque multas ei fuisse diximus vxores quod liceret Iudæis more patrio plures habere, quodque Rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ inuisus erat Ale

b Aristobu
lus uxori hu
milatē ge
neris obijcit.
Ant. li. 16.
cap. 7.

xander. Salomen autem Aristobulus: & si solus eius erat: ipse inimicam sibi reddidit: & ante quidem propter maledicta Glaphyræ sauien tem: frequenter enim humilitatem generis obiciebat vxori: quodque ipse priuatam, Reginam verò frater suus duxisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu matri nunciauit. Addebat autem, quod aliorum quoque fratrum matres idem Alexander & Aristobulus, si regnum obtinuissent, textrices cum ancillis facere ministrarentur, ipsos quoque vicorum scribas, scilicet

iridentes,

iridentes, quòd literarum studiis operam darent. His commotà Salome, quòd iracundiam cohibere non possèt, Herodi cuncta indicauit. Satis autem idonea videbatur contra generum dicens. Et pràter hæc alia quædam criminationi diuulgata est, quæ succendit animum Regis. Audiuit enim Alexandrum & Aristobulum crebrò matrem implorare, casumque eius cum gemitu atque imprecationib. conqueri: ac sæpe illi quædam ex Mariammes vestimentis posterioribus diuidente coniugibus, minitari solitos esse, quòd citò pro regalibus deliciis nigris vestibus induerentur. His de causis Herodes licet constantè animum adolescentiù formidaret, tamen ne spem correptionis abscinderet, ad se eos vocauit: Romà enim nauigaturus erat: & quasi Rex pauca interminatus, pluribus quasi pater monuit: rogauitque vt fratres diligerent, promissa priorum peccatorù venia, si post hæc meliores fierent. Illi autem criminationù inuidiam deprecando, fictas eas esse dicebant, purgationisque suæ fidem rebus ipsis posse constare: verùm ipsum quoque debere, ommissa facilitate credendi, aditum maledictis obstruere. Nunquam enim calumniatores de fore, dum cui persuadeatur extabit. Cum his eum maturè placuissent, vt patrem, præsenti metu reiecto, de futuris morere cœperunt. Etenim cognouere Salomen sibi esse infensam, & patrum Pheroram: vterque autem sæul & graues erant: sed amplius Pheroras, qui totius quidè regni pràter diadema socius esset: proprios autem redditus haberet centum talentorum, totiùsque trans Iordanem terræ fructus ipse caperet, à fratre sibi dono dari. Quinetiam tetrarcham eum fieri beneficio Cæsaris, idem Herodes impetrauerat: regalique coniugio dignatus erat. *forore vxoris*

An. mundi
1956. *Ante*
Christum
natum 8.

Alexander
& Aristobulus crebrò
matrem im-
plorant, id
quod Hero-
dis animum
succendit.

Apud He-
rodem paren-
tem duo fra-
tres sese ex-
citant.

An. mundi
3956. Ante
Christi. natū
8.

suz nuptum ei collocata. Et post illius mortem
desponderat ei filiarum suarum maximam, tre-
centis talentis in dotem datis Sed regale matri-
monium Pheroras, ancillæ amore captus, refu-
gerat. Quamobrem iratus Herodes, filiam nup-
tū dedit fratris filio, qui post à Parthis occi-
sus est. Mox autē morbo Pheroræ venia data, in-
dignationem remisit. De hoc autem erat vetus
opinio: quod etiam viua Regina Herodem op-
primere voluisset veneno. Sed tūc plurimis de
latoribus aditus erat, ut quamvis amantissimus
fratris esset Herodes, fide tamen eorū quæ audis-
set adduceretur ad metū. Itaque de multis qui
suspecti erant habita quæstione, postremū ad
Pheroræ amicos venit, quorum nulla quidem
fuit de maleficiis aperta confessio, sed quod eū
amica subrepta in Parthos cogitasset effugere
prodiderunt: huius autem consilij & fugæ con-
scium esse Aristobulum Salomes maritum: cui
Rex eam tradidit, postquam superior adulterij
causa peremptus est. sed nec Salomé crimina-
tione libera manserat, nam & hanc frater Phe-
roras accusabat, quod cum Syllæo procuratore
Obodæ Regis Arabum de nuptiis constitisset,
quē inimicissimum Herodes habebat. Conuicta
autē & in hoc, & in omnibus quæ Pheroras de-
tulerat, indulgentiā meruit: itaque ipsum etiam
Rex Pheroram criminibus soluit. Domus verō

à *Alexander* tempestas in Alexandrium transit, totaque capi-
tuli *Herodi pa-* ti eius incubuit. Tres erant eunuchi Regis cha-
renti *Eunu-* rissimi, & ex genere famulatus neminem id la-
chos *corrum* tebat. Vni enim vinum administrare fuit cura,
pit, & quod alteri cenam apponere, tertius autem dormi-
regni *fu-* tum eum collocabat, & cum ipso cubabat: hos
varius *succes-* muneribus maximis Alexander cupiditati
ser, *pradi-* suæ subiecerat. Itaque postquam Regi hæc sunt
cat. indicata, ut tormentorum coacti, & stuprum
statim

statim confessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducti aperuerunt; quomodo eos fessisset Alexander nullam in Herode spem habendam esse, improbo sene commemorans, & qui capillos inficeret, ut ob hoc etiam eum iuvenem putarent: verum se coli oportere, qui etiam invito eo regni esset futurus successor, neque multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatisque amicos suos beatosque faceret, ac præ cæteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clam patere, militumque rectores, itemque ordinum principes occultè ad eum conuenire dixerunt. Hæc Herodes aded pertimuit, ut non auderet statim delata proferre. Sed exploratores die noctuq. submittes, dicta factaque singula scrutabatur: & de quibus suspicio esset, illico trucidabat. Itaq. regnū eius acerbissima iniquitate repletum est. Nam pro suo quisque odio, vel inimicitis, calumnias finxere, multique Regis iracundia cædis cupida contra aduersarios abutebantur, & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem criminatōibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur qui modò accusauerat, & cum eo qui ante se conuictus esset, ducebatur ad penam. De vita namque periculum Regis quæstiones breuiore compendio terminabat. Ad hoc autē scuitæ processerat, ut nec eorū quenquā humanius aspiceret, qui accusati non essent verum etiā amicis immitissimū sese præberet. Itaque multis etiā regno interdixit, & in quos potestatem non habebat, in eos dictis asperitasque uiebat. Accessit malis Antipater, collectaque propinquorum cæcitas, nullum criminationis genus omisit. Tantus autē ineptia sua Regem cōmentisque delatorū timor inuasit: ut stricto insatē sibi gladio videretur videre Alexandrum.

An. mundi
3956. *Ante*
Christ. natū
18.

a Alexandrū
filium Hero
des timet.

Ant. lib. 17.
cap. 8.

b Herodis
scuita.

An. mundi Denique^a subito & ipsam correptū in vincula
3956. Ante coniecit, & in amicorum eius tormenta perre-
Christum x: multi autē tacitē moriebantur, nulla voce su-
natum 8. pra conscientiam prodia. alij verò quibus men-
a Herodes dadium impatientia doloris extorsit, de patris
Alexandru cum insidiis cum fratre Aristobulo cogitasse di-
in vincula xerunt: tempusque observare, ut illo dum vena-
coniecit, & retur occiso, Romam profugerent. His tamen si
in amicoru verisimilia non erant, sed necessitate cruciatus
eius tormen ex tempore fingebantur, libenti tamen animo
ta pergit. Rex credebat, pro consolatione recipiens vincū
 filij, ne id fecisse videretur iniuste. Verū Alex-
 ander quoniam suspicionem patris nullo mo-
 do aboleri posse arbitrabatur, vltro malis assen-
 tiendum putavit: ac b̄ digestis aduersus inimicos
 quatuor libris, fatetur insidias, earūque se plu-
 rimos socios habere perferibit: ante omnes au-
 tem Pheroram & Salomen. Hanc enim etiā stu-
 pro sibi quondam esse mixtam, cum vim noctis
 adhibuisset inuito. Iamque libri in manibus e-
 rant Herodis: multa & graua de optimatibus
 clamantes, cū^c maturē in Iudā Archelaus ve-
 nit, metuens genero simul ac filia, quibus etiā
 inprovidentissimo cōsilio succurrit, Regisque mi-
 nas arte dissoluit. Mox enim cū eo congressus,
 ubinā est, clamat, exiitabilis gener meus? aut v-
 bi patriciale caput aspiciam, quod meis mani-
 bus ipse lacerabo: addāque filiam meā bono
 marito nouo? nam etiā consilij particeps nō est,
 quia tamen eiusmodi visi coniunx fuit, inqui-
 nata est. Miror autem patientiam tuam, cuius
 periculum agitur, quod adhuc viuit Alexander:
 ego nāq. ita ex Cappadocia properans venie-
 bam, ut qui & illum reperirem olim dedisse sup-
 plicium, & de filia quæstionem tecum habe-
 rem, quā tui tuzque dignitatis contemplatio-
 ne illi desponderam. At nunc de viroque nobis
 consulendum.

consulendum est: licet nimium pater sis, & ad puniendum insidiatorem filium minus fortis. Permutemus dexteras, & alterius iracundiæ vicarij succedamus. Talibus increpans, quamvis pertinacem fallit Herodem. Itaque ille quos Alexander perscripserat libros, legendos ei præbet, singulisque capitulis insistens, cum eo delibebat. Unde occasionem sui consilij nactus Archelaus paulatim causam in eos qui scriptis continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere Regem videret, considerandum est, inquit, ne fortè adolescentulus tot nequissimorum insidiis circumueniatur, non tu ab adolescentulo. nec enim apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno portiretur, & successionē regni speraret, nisi aliquos haberet huius persuasionis autores, qui ad deteriore partem lubricum ætatis impellerent. Ab eiusmodi namq. hominibus non solum adolescentulos falli, verum etiam senes, domosque clarissimas totaq. regna solere subverti. Consentiebat dictis Herodes, iramq. paulatim remittebat in Alexandro, & in Pheroram excitabatur. nāque hic erat librorum quatuor argumentum, qui ubi propensiorē esse Regis animum sensisset, & in omnibus apud eum amicitiam Archelai prævalere, quam honestè non posset, ex impudentia salutem quaesivit. relictoq. Alexandro, confugit ad Archelaum. & ille negat se videre, quo pacto eximat tot criminibus inuolutū quibus manifestè cōvinceretur Regem insidiis voluisse decipere, omniumq. malorum præsentium adolescenti causa fuisse: nisi malis omissis artibus callidis, & negandi pertinacia, de quibus insimularetur omnia confiteri, & à fratre, præsertim cui dilectus esset, veniam petere, nāque ad hoc ei modis omnibus se quoque opem la-

Anno mundi
di 3956.

An. Christi.
nat. 8.

a Archelaus
& Herodes
de libris A-
lexandri de
liberant.

b Herodes
in Pherorā
fratrem ex-
citatur.

An mundi
3956. Ante
Christi. nat.
8.

a Pheroras
atra ve-
ste instru-
ctum cum la-
crymis ad
pedes Hero-
di accedit,
ac veniam
petit.
b Pheroras,
mediante Ar-
chelaio Hero-
di iracun-
diam miti-
gat.

c Archelaus
Herodem ul-
trò pro Ale-
xandro de-
precari com-
pellit.

tutum. Patuit b Archelao Pheroras, attiq. veste cum lachrymis ut quam miserabilis appareret, instinctus, ad pedes Herodis accessit. veniamq. meruit postulans. & se quidem sceleratum esse fatebatur, nanq. omnia quæ sibi obijcerentur fecisse, horum autem causam esse diminutionem mentis atq. insaniam, ex mulieris amore conceptam. Itaque postquam scitit Pheroras suimet ipse accusator ac testis, tunc cū b iā Archelaus excusando, Herodis iracundiam mitigabat, propriis usus exemplis: etenim se quoque a fratre multo graviora perpeßum, naturale ius dicebat anteposuisse vindictæ. Quippe in regnis, velut in magnis corporibus, semper aliquam partem pondere ipso tumescere: quam rescidi quidem non oportere, leniter verò curari. Multa in hunc modum locutus Archelaus Herodis quidem Pheroræ placidum reddidit. ipse autem Alexandro tamdiu manebat iratus, filiãque ab eo distractam secum abducturum se aiebat, donec Herodem compellit ultro pro adolescentulo deprecari, ut iterum ei filiã de spõde ret. Satis autem grauatim Archelaus, cui vellet eam præter Alexandrũ collocari permisit: maxime enim pendere, quo iura inter se affinitatis inuiolata permaneant. Rege autem sibi filium ab eo donatum affirmante, nisi matrimonium dõremisset, quod & liberos iam haberent, vxor quoque ab adolescente diligeretur: quæ si remaneret, peccatorum foret obliuio: si verò discederet, causa de omnib. desperandi: molliorem nanque fieri audaciam, si domesticis affectionibus distrahatur: vix tandem cessit, vnãque & ipse rediit cum adolescente in gratiam, & patrem eius reduxit. Proculdubio tamen eum Romam mlti debere ait, cum Cesare collocutum: de omnib. enim sese literas ad eum fecisset. Va-

se. Vastum igitur Archelai consilium, quo generum periculo liberauit, peractum erat, & redintegrita concordia in epulis & humanitate conuictus familiariter versabantur. Abeuntem autem muneribus talentorum septuaginta, solio quoque aureo gemmis ornato & eunuchis, & concubina donat Herodes, quæ Pannychis vocabatur: itemque amicorum eius quæque pro merito. quin & cognati Regis omnes, iussu eius Archelao dona splendidissima dederunt: eumque à ipse quàm optimatus Antiochæ usque profecuti sunt. Non multo post quidam in Iudæam venit, Archelai consiliis multo potentior: qui non solum reconciliatione gratiæ Alexandro quæsitam fecit irritam: verum etiam causa fuit, ut periret. Lacoberat genere, nomine Eurycles, ad regni desiderium amore pecuniæ corruptus. Iam enim luxum eius regia tolerare non poterat. Is amplissimis donis Herodi oblati, velut eorum quæ aucuparetur illecebra, cum statim multiplicata recepisset, immaculatâ liberalitatem nihil esse ducebat, nisi Regum sanguine comparasset. Itaque Regem adulatione falsique de ipso laudibus, & sermonis calliditate circumuenit: maturæque perspecto eius ingenio, dictis simul & factis quæ illi placerent, inter primos eius amicos habetur. Nam & Rex & omnes eius comites libenter ciuem Sparæ patriæ causa, præcipuo dignum honore ducebant. Ille autem postquam fragilitatem domus animaduertit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in singulos esset animatus, Antipatri quidem hospitio præuentus erat. Simulataque verò amicitia fallebat Alexandrum, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam citius sit Alexandrum quasi probatus abrepsit. Moxque ab eo fratri dñi, cuius quoque Aristobulo commendatus est. P. contra fit proditor.

An. mundi
3956. Ante
Christum
natum 8.

Archelau
cognatos
precipuisse
miseri muneribus
donat
Herodes.

Ant. lib 16.
Cap. 11.

Eurycles
Laco
Alexandrum apud
parentem
clam accusat,
autem
necis ipsius
existit.

Eurycles
amicitia
simulata
fallebat
Alexandrum
dñi, cuius
quoque
Aristobulo
commendatus
est.

An. mundi
 3956. *Ante*
Christ. nat.
 8.

tis autem personis omnibus, aliam alio modo subibat: ac primum fit Antipatri mercenarius, & Alexandri proditor: illum exprobrando castigans, quod quum matrum sit maximus, spei suæ negligat insidiatore: Alexandrum verò, quod Regina creatus, & regis vir coniugis, filium privatæ mulieris pateretur regno succedere, præsertim quum haberet magnam occasionem Archelaum: quæ quidem adolescenti bona fide suadere videbatur, quod amicitiam simulasset Archelai. Vnde nec Alexander quicquam metuens, & de Antipatro quæ se moverent apud eum quærebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes, si cum matrem illorum interemerit, ipsis quoque regnum eius auferret, quorum causa Eutycles & miserari eos & condolere simulans, etiam Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis in patrem utroque deuincte, referens ad Antipatrum secreta discedit: afflicto quoque insidiarum mædacio, quas ei fratres parasse affirmabat, ac penè iam strictis gladiis in eum irruere. Ob hæc autem multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrem: & extremum necis Alexandri & Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cû quæbadisset Herodem, vitam ei se rependere pro beneficiis sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio: olim Alexandrum exacuisse in eum gladium, & confirmasse dexteram: verum scelere tanto fuisse impedimento, quod societatem facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere, non bene secum Herodem actum putare, quod regnum obtinuisset alienum, & post matris eorum necem principatum eius dilacerasset, nisi etiam de generem coaptaret hæredem, auitumq. ipsorum regnum Antipatro spurio traderet. Proinde se-

a *Eutycles*
speci Ale-
xandri &
Aristobuli
redempta o-
pera, accusa-
toris parti-
bz fungi-
sur.

b *Eutycles*
Alexandri
apud Hero-
dem falso
accusat, &
in pericula
precipitat.

met

met Hyrcani manes & Mariammes ultum ire. Nec enim decere successionem regni ab huiusmodi patre sine cæde suscipere: multis autem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nam si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contumeliis affici, patre dicente, solus generosus Alexander, & cui pater sit pro ignobilitate dedecori. In venationibus quoque offendere, si taceat: si verò laudet, cavillatorem appellari. & prorsus immitem sibi patrem inueniri, soli que Antipatro indulgentem: ob quæ vel emori non recusare, nisi ex voto insidiaz successissent: sin eû pccidisset: primum salutis occasionem fore Archelaum socerum suum, ad quem facile posset effugere: deinde Cæsarem, qui nunc vsq. ignoraret mores Herodis. nec enim sic ei adstaturum ut antea, patris præsentiam formidando, nec de suis tantum criminibus locutum, sed primum totius gentis ærumnas, & quod ad necem vsque tributis opprimeret vulgaturum. deinde in quibus deliciis, quibûsq. actib. patris sanguine pecuniaz consumptæ sint, & qui vel quales ex illis fuerint locupletati, quæ causa civitatis affligeret, ibi autem lamentaturum & avi & matris necē, omniâque scelera Regis reteraturum: quibus cogitis nemo se iudicaverit patricidam. His Eurycles in Alexandrum falso delatis, Antipatri laudes prosequeretur, illum solum qui patrem diligeret esse confirmans, quique adhuc insidias retardasset. Rex autem nondum præteritæ suspitionis dolore compresso, intolerabilis iracundia feritate perturbatur. Iterûmque a hostem-pus nactus Antipater, alios accusatores fratrib. subornavit, qui eos dicerent cum Lucundo & Tytannio clam colloqui solitos esse, equitum Regis olim principibus, tunc verò propter quas-

Anno mun-
di 3956.
An. Christ.
nat. 8.

*a Alia falsa
accusatio
Alexandri
& fratris,
ad indigna-
tionem He-
rodem com-
mouit.*

Anno mudi
3956. Ante
Christ. nat.
8.

a Diophan-
tes Regu No-
tarius Ale-
xandri no-
mine falsas
litteras con-
scribit.

b Cons Eua-
ratum.

dam offensiones ordinibus motis. Hac denique indignatione succensus, confestim eos Herodes tormentis subdidit. illi autem nihil eorum se quæ crimini darentur, sciri confessi sunt. Sed oblata est quædam velut ad præfectum castelli Alexandrij ab Alexandro scripta epistola, deprecante ut cum Aristobulo fratre se in castellum reciperet, si patrem interfecissent: tamque armis quam alijs subsidijs eos vii permetteret. Hanc Alexander Diophanti commentum esse dicebat, qui Regis erat notarius, homo audacissimus & cuiuslibet manus literas imitari percallidus. Itaque multis sæpè falso conscriptis, ob hoc postremo occisus est totto autem castelli præfecto, nec eius indicio quicquam Herodes eorum quæ delata erant verum esse cognovit. Sed quâvis nullum documentum validum profertretur, filios tamen asseuerari præcepit. Euryclem verò domus suæ pestem, actorius sceleris fabricatorem, bene de se meritum datorumque salutis appellans, talentis quinquaginta donauit. Ille autem prius quam certa fama nunciaret, ad Archelaum properat: aususque dicere, quod Herodem reconciliaret Alexandro, ab illo quoque pecunias capit. Deinde in Achaiam transgressus, ad similia facinora malè quæsitis abusus est. Postremo apud Cæsarem accusatus, quod dissensionibus repleuisset Achaiam, & ciuitates spoliaret, in exilium mittitur atque hoc eum modo poenæ Alexandri & Aristobuli persecutz sunt. Hoc loco dignum est Cons Euaratum huic Spartiatz cōferre. Namque hic cum amicissimus esset Alexandro eodemque tempore quo Eurycles ibidem erat aduenisset, percontanti Regi super his quæ ille infumaret, iuratus nihil se ab adolescentibus audisse affirmavit. Nec tamen id quicquā miseris profuit apud Herodem, solis maledictis aures paratissimas

tissimas aperientem: eūq. gratiosissimum sibi iudicātem, qui secum eadem crederet. iisdēq. moueretur. Incitabat^a præterea Salome crudelitatem eius in filios. Nam ad hanc Aristobulus, quò periculis inuolueret, quam & socum habebat & amitam, monitum miserat, vt saluti suæ consuleret: quasi Rex eam decreuisset occidere, iterum inuimulatam, quorum antea fuerat accusata: quod Syllæo Arabi nubere cupiens, quæ sciret eius inimicum, occultè illi secreta Regis nunciaret. Et hoc fuit extremum, quo tanquam tempestate oppressi adolescentes, non secus ac turbine pessundati sunt. Salome enim protinus contendit ad Regem, eiq. monita Aristobuli prodit: atque ille vltèrius durare non passus, vtrunque filium vinxit, & separatos asseruari præcepit. Deinde Volumnium militiæ magistrum, & ex amicis Olympum descripta ferentes iudicia, proficisci iussit ad Cæsarem: qui postquā Romā nauī delati, Regis literas reddiderunt, vehementer quidem Cæsar ob adolescentes indoluit, vtrū potestatem in filios à patre auferendam non duxit. Deniq. rescribit ei, vt ipse sui dominus esset arbitrij: melius tamen facturū dicens, si in cōmuni consensu propinquorum suorum prouinciarq. rectorum de insidiis quæreret: eosq. si delatio crimini reperiret astrictos, occideret, se verò fugam tantum esse meditato, mediocri supplicio contentus esset. Paret scriptis Herodes: cūq. b Berytū, quo Cæsar iusserat, peruenisset, cogit iudicium. Præfederali autem rectoribus à Cæsare scriptum fuerat, Saturninus & Pedanius legati, & cū his Volumnius procurator, itēq. propinqui Regis & amici, necnon & Salome & Pheroras, & post hos optimates Sytiz, præter Archelaum Regē: namq. hunc Herodes, quod Alexandri socer esset, suspectum habebat.

Ant. mundi
3961. *Ante*
Christ. nat.
8.

Ant. lib. 16.
cap. 11.
a Herodes à
Salome mo-
tus vtrung.
filii vincti,
& separatos
asseruari
præcipit.

Ant. lib. 16.
cap. 13.
b Herodes
contra Ale-
xandrum &
Aristobulū
iudiciū co-
git.

An. mundi
3961. Ante
Christi. nat.
8.

a Herodes
in iudicio fi-
lios accusat.

b Sententia
in filios He-
rodis.

c Tiro vetus
Regis miles,
Herodis sa-
uitiam ex-
cratur.

Sed filios quidem satis provido consilio in iudicium non produxit: sciebat enim quod si tantum visi fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos impellerent: si verò etiam dicendi copiam nacti essent, facillimè Alexander obiecta dilueret. Igitur illi quidē custodiebantur in Platane, vico Sidoniorum. Exorsus autem Rex, veluti cum præsentibus ageret, commovebatur. & insidias quidem timidè obiciebat: nam probationibus deficiebat, maledicta verò & probra & iniurias, & peccata plurima in se admissa prosequabatur: eaq. morte grauiora esse confessoribus demonstrabat. Postremò cum nemo contradiceret, semet ipsum argui miserabiliter questus, acerbamque victoriam vincere, singulos b sententiam proferre rogat in filios. & primus Sarnenus condemnandos esse adolescentulos, sed non morte pronuncians. nec enim fas esse cum tres ipse astantes habeat filios mortē alienis decernere. Idem etiam duobus legatis visum est, eosq. nonnulli alij secuti sunt. Tristem verò sententiam primus Volumnius dixit: cunctisq. post eum Herodis æmulatione, vel odio: neq. indignatione quisquam necandos esse adolescentes iudicauit. Tum autem vniuersa Iudæa & Syria suspensa quidem operiebatur huius tragediæ finem: sed nemo existimabat Herodis crudelitatem ad partitidum vsque processuram. Ille tamen filios Tyrum traxit atq. inde naui Cæsaream deuectos, quo mortis genere perimeret cogitabat. In erea c vetus quidam Regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro asuetum atq. amicum, & ipse diligebat adolescentulos: præ nimia indignatione mentis postremo circumiens clamitabat conculcatam esse iustitiam, veritatem petiisse, naturam esse confusam, vitamque hominum iniquitatis esse plenam, &

omnia

omnia quæ dolor contemptori vitæ distasset. Deinde ipsum etiam Regem ausus adire: mihi verò, inquit, omnium videris esse infelicissimus, qui contra charissimos nequissimis credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te aduersus filios tuos habent: quos sæpe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: neque aduertis hoc eos agere, ut iustis successoribus destitutus, cum solo remaneas Antipatro, capi faciliè Regem optantes. Veruntamen cogita, ne ille quoque militibus odiosus sit, propter eadem omnium factum. Nullus enim est, qui non adolescentium misereatur, principum autem pluri mi etiam palam grauitè ferunt. Hæc dicens, simul eos quibus res indigna videretur nominabat. Rex autem statim illos & ipsum cum filio comprehendere iubet. Ibique tum alios quidam Regius tonsor, nomine Tryphon, nescio b qua exagitatus insania, semetipsum indicans profitur ac mihi quoque Tiro, inquit, iste persuasit, ut occasione tondendi nouacula te occiderem: magnaque inde Alexandrum daturum munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem eiusque filium, & tonsorem subdixit questioni. Cùmque illi pernegarent, tonsor autem amplius nihil diceret, Tironem vehementius torqueri iussit: tumque filius eius, patris miseratio ne commotus, cuncta se Regi, si eum sibi condonasset, indicaturum promisit. Eoque relaxato, ipsius occidendi patrem suum habuisse voluntatem dixit impulsam ab Alexandro. Hoc autem quibusdam factum ab adolescente videbatur, quo tormentis eriperet patrem, nonnulli verum esse affirmabant. Herodes tamen & militum principibus & Tirone pro conclone accusatis in eos armis populum, ut ibidem cum tonsore lignorum & lapidum ictibus interirent. Filios

An. mundi
3961. Ante
Christ. nasci
3.

Ant. lib. 16.
cap. 13.

a Tironem
cum filio He
rodes cõpre
hendi iubet.

b Alia falsa
in Tironem

Alexandrum
accusatio.

c Herodes
Alexandrum

et Aristobulum filios

persecuti,

cum Alexan
dro materno

auo sepelien
dos iubet.

Ann mundi 3961. *Ante* *Christ. natu*
 3. verò in Sebasten missos, quæ non longo à Cz-
 sarea intervallo distaret, præfocari iubet: eaque
 rematurè perfecta, in castellum Alexandrium
 mortuos asportari, cum Alexandro materno a-
 uo sepeliendos. Hic finis Aristobulo & Alexan-
 dro vitæ fuit.

De conspiratione Antipatri contra patrem.

C A P. XVIII.

Ant. lib. 17.
cap. 21.

Antipatrum verò, cum iam sine controne-
 ssâ successionem regni speraret, intolerabi-
 le gentis excepit odium, cunctis scientibus il-
 lum omnes fratribus suis conseruisse calūnias:
 nihilōque minus timor eum non mediocri so-
 licitabat, crescente sobole peremptorum. Erant
 enim Alexādro ex Glaphyta filij duo, Tigrades
 & Alexander: itēque Aristobulo ex Berenice
 Salomes filia, Herodes & Agrippa & Aristobu-
 lus, filizque Herodias & Mariamme. Sed Gla-
 phytam quidem Herodes cum dote sua in Cap-
 padociam dimisit, postquam Alexādrum inter-
 fecit: Berenicem autem Aristobuli coniugem,
 auunculo Antipatri nuprūm dedit: ut enim Sa-
 lomen, quam infensam habebat, sibi reconci-
 liaret. Antipater, istas nuptias excogitavit. Idē
 verò etiam Pherorā muneribus aliisque obse-
 quiis, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat,
 magnas Romam mittendo pecunias. Saturninū
 enim cum aliis omnibus apud Syriam donis ex-
 pleuerat. Hoc autem magis inuisus erat cūctis,
 quo plura donabat, velut opes tantas non mu-
 nificentia largiretur, sed metu consumeret. Ita-
 que eueniebat, ut nec accipientium beneuo-
 lentia quicquam profecerit: quibūque nihil
 dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distri-
 butionibus autem munerum quotidie largior
 erat,

erat, cum præter spem videret orbos pueros ab
 Herode curari: quantumque ^a illum perempto-
 rum cordis pœniteret, prolis eorum miseratione
 significari. Conuocatis enim propinquis atque
 amicis suis, & pupillis astantibus cum lacrymis
 opplesset oculos, dixit: Horum quidem mihi pa-
 tres fortuna quædam tristis eripuit, ipsis autem
 orbitatis misericordia cum natura commendat.
 Experiar itaque, ut etsi pater infortunatissimus
 fui, aut tamē sim providentior, & a quibus post
 me regantur, amicissimos mihi relinquam. De-
 spondeo ^b igitur filiam tuam Pherora maximo
 filiorum Alexandri, ut ei curator sis necessarius:
 tuo verò Antipater filio Aristobuli filiam: eris
 enim hoc modo pater orbatæ. Sororem verò
 eius meus Herodes accipiet, ex pontifice auo
 materno prognatus. Et de his quidē hoc sit iu-
 dicio meum, neque id quisquam dirimat, qui
 me amabit. Precor autem etiam Deum bono
 regni mei, meorumque nepotum copulare nu-
 ptias, atque hos pueros placidioribus, quàm pa-
 tres eorū oculis aspicere. Postquam hæc locutus
 est, fleuit, & pueroꝝ dexteris iūxit, benignissi-
 mēque consalutatis singulis dimisit concilium.
 Statim dirigit Antipater, quātōque dolore af-
 fectus esset neminem latuit pupillorum. nām-
 que honorem apud patrem quoque sibi de-
 rogatum existimabat: iterumque de rebus con-
 peticulum fore, si Alexandri filiis præter Arche-
 laam etiam Pheroram tetrarcham adiutorem
 habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suū,
 & orbitatis miserationem, qua tota gens fle-
 gebatur, quanto viuentium pueroꝝ studio,
 & quanta memoria mortuorum ipsius scelere
 tenerentur Iudæi. Itaque omnimodo dirime-
 re sponsalia statuit. & callidē quidem patri sur-
 repere timuit, sœulenti acriterque vigilanti ad

An. mundi
 3961. Ante
 Christ. natū
 3.

^a Quantum
 Herodē per-
 emptorū fi-
 liorū cadis
 pœniteret,
 prole eorum
 miseratione
 ostendebat.
^b Herodes
 nepotes de-
 spondet.

An. mundi
3961. Ante
Christ. natū
 3.

susplicandum. palam verò eum supplex adire co-
 sus est, coràmque deposcere, ne se honore pri-
 uaret, quo dignum esse iudicasset, nudùmque
 Regis nomen habere vellet, regni autem sub-
 stantiam penes alios esse. Nec enim posse re-
 rum obtinere dominatum, si præter aum Ar-
 chelaum, etiam Pheroras Alexandri filio socer
 esset adiunctus. Instantissimè verò precabatur
 quia numerosa esset Regia progenies, nuptias
 permutari. Nouem namque Regi vxores erant,

a Herodis fi
lij ex septē
uxorib. susce
pti.

sed ^a harum septē vnde filios susceperat, i, sum
 Antipatrū ex Doride, Herodem autem ex Ma-
 riamme pontificis filia: itemque Antipam & Ar-
 chelaum ex Malithace Samaritide, filiāque O-
 lympiadem, quam frater eius Iosephus habue-
 rat, ex Hierosolymitide verò Cleopatra Hero-
 dem & Philippum, necnon ex Pallade Phasae-
 lum. Habebat autem filias quoque altas, Roxa-
 men & Salomen, vnam ex Phædra, & alteram ex
 Elpide: duāsque vxores sine filiis, consobrinam
 & fratris filiam: & præter has Alexandri & Ari-
 stobuli sorores duas ex Mariamme. Cùm igitur
 tanta prolis copia superesset, aliter nuptias iun-
 gi postulabat Antipater. Rex autem perspecto
 eius animo, quid de pupillis cogitaret, vehem-
 enter iratus est: quippe filiorum quos inter-
 fecerat casum reputans verebatur ne etiam hā
 quandoque criminationum Antipatri præmium
 fierent. Sed tunc quidem szuioribus dictis eum

b Herodes
Antipatri
blanditijs
adductus,
Phasalia,
reformat.

protelat. Postea ^b verò blanditijs eius addu-
 ctus, sponsalia reformauit: ac primum ipsi Ant-
 patro Aristobuli filiam collocat, filium verò e-
 ius iungit filiz Pheroræ. Hinc licebat aduerte-
 re, quantum Antipatri valuerit adulatio, quòd
 idem in simili causa impetrare Salomen nō pe-
 suit. hanc enim quamuis soror esset, atque hoc
 saepe intercedente Iulia vxore Cæsaris postulaf-

set,

set, Arabi Syllæo nubere non passus est: sed inimicissimam sibi fore iuravit, nisi ab hoc studio destitisset. posteaque inuitam Alexæ cuiusdam ex amicis suis in matrimonium dedit: eiusque filiarum vnam Alexandri filio, alteram Antipatri auunculo tradidit. Natarum autem Mariammes vna, sororis filium habebat Antipatrum, altera fratris Phasaclum. Sic a interrupta pupillorum spe Antipater, & pro sua commoditate affinitatibus iunctis, expectatione certa nitebatur: adiectaque malignitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis: nam quia singulorum odium vitare non poterat, securitatem sibi ex terrore quærebat: cum præterea Pheroras ei veluti iam confirmato Regi obsecundaret. *Quin* b & mulierum conflata in aula confictio, nouas turbas in aula concitabat. Etenim Pheroræ vxor cum matre ac sorore sua, necnon & Matre Antipatri, multa in Regia insolenter agebat, aulæ etiam duas Regis filias contumeliose tractare: cui rei maximè ab Antipatro erat obiecta. Itaque cum illi inuise essent, alias quidem morigeras habebant: sola verò Salome aduersabatur eorum concordia: quòdque non bono Regis coirent, apud ipsum infimulabat. Cognita verò eius delatione mulieres, quòdque Herodes ægrètulisset aperto quidem conuentu & familiaritate abstinerunt, contrà verò & discordare inter se Rege audiente simulabant: cum his adeò colluderet Antipater, vt palàm Pheroram minimè dubitaret offendere: occultos autem cœtus & nocturnas commessationes agebant: earumque consensionem fecit observatio firmiorem: cum horum nihil ignoraret Salome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille autem ardens iracundia, maximèque aduersus Pheroræ coniugem, quod Antiq. lib. 17. cap. 4.

Ann. mundi
3961. *Ante*
Christ. natum
3.

Ant. lib. 17.
cap. 3.

a Antipater
expectatio-
ne regni con-
stituitur.

b Mulierum
in aula con-
fictio.

An. mundi cognatorum amicorūque concilio, & alia
3961. Ante multa mulieri & filiarum contumelias crimini
Christ. natū dedit, quōdque Pharisæis mercedem contra se
3. præbuisse, fratremque sibi hostem reddidisset
 expugnatum venenis. Postremo conuersus ad
 Pheroram, utrum, aut, se fratrem an uxorem
 vellet optare? Cūque ille se citius vita dixisset
 quā coniuge cariturum, incertus quid a-

a Herodes geret, ad Antipatrum sermonem contulit: ac
Antipatro, ne cum Pherora, vel eius coniuge, aut quouis
ne cum Phe alio, qui ad eam pertineret, vnquam colloque-
rora, vel e- retur edixit. Verum ille palam præcepta custo-
diens coniuge diens, in occulto cum his pernoctabat, me-
unquam col tuensque obseruationem Salomes, per amicos
toqueretur, in Italia degenas, ut Romam proficisceretur,
edixit. effecit perlatis literis, ubi Antipatrum aliquan-
 to post tempore ad Cæsarem mitti oportere
 perscriberent. Igitur Herodes nihil moratus,
 eum misit: cunctisquæ vsui forent, magnāque
 pecunia liberaliter instructum, testamentū-
 que vnā ei portandum dedit, in quo Rex ipse
 Antipater inscriptus erat, & Antipatri successor
 Herodes, ex Mariamne pontificis filia procrea-
 tus. Quin & Syllæus Arabs itidem Roman, ne-
 glecto Cæsaris præcepto, nauigauit: de his cum
 Antipatro certatprus, de quibus cum Nicolao
 causam ante dixerat. Non leue autem cum A-
 ræta Rege suo certamen habebat, cuius & alios
 amicos interfecerat & Soemum in Petra oppi-
 do potentissimum, redemptorūque Fabato pro-

b Fabato curatore Cæsaris fautore utebatur etiam in He-
Procurator rodem. Sed maiore pecunia data Herodes Fa-
Cæsaris a- batum à Syllæo alienauit: ac per eum quæ Cæ-
pud Herodē sar iusserat exigebat. Ille autem cum nihil de-
secratorum differt, accusabat apud Cæsarem Fabatum, di-
Syllæi prodi- spensatorem esse dicens non quæ ipsi, sed quæ
tor. Herodi expedirent. Quibus *b* commotus ad ira-
 cundiam

cundiam Fabatus, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur, secretorum Syllzi proditor factus est: regique indicavit, quodd Syllzus Corinthum eius satellitē pecunia corrupisset, eūque afferuari oporteret. Neque Rex id facere dubitavit: quoniam Corinthus iste, licet in aula Regis esset educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum solum corripit, sed etiam duos alios Arabas iussit apud eum repositos, vnum Syllzi amicum, alterum Phylarchum. Qui subditi quæstioni, magna pecunia Corintho, ut Herodem occideret, persuasisse confessi sunt: arque etiam à Saturnino Syriæ rectore interrogati, Romam transmissi sunt.

Ann. mundi
3961. *Ante*
Christ. natū
3.

De veneno Herodi parato & quomodo con-
pertum sit.

CAP. XIX.

AT^a Herodes Pheroræ vehementius immi-
nebat: ut repudiaret uxorem: neque quo-
modo mulierem plecteret inueniebat, cū mul-
tas in eam odij causas haberet, donec ipsum e-
tiam fratrem cum ea supra modum indignatus
erexit. Pheroras autem æquo animo accepta in-
iuria, in tetrarchiam suam recessit, iuratus vnum
sibi exilij finem fore mortem Herodis, neque
ad eum reuersurum esse dum vixerit. Denique
nec ægrotum quamvis sæpe accitus fratrem in-
uisere voluit, cum quibusdam mandatis eū qua-
si moriturus vellet instruere. Sed ille quidem
præter spem conualuit. Postquam autem Phe-
roras in morbum incidit, tum Herodis patiētia
demonstrata est. Nam & venit ad eum, & huma-
nissime curatum voluit: sed morbum superare
nō quivit: intra^b dies enim paucos est mortuus.

a Herodes
Pheroram
cum uxore
ejcit.

b Pheroras
moritur. &
Herodis
sepeli-
tur.

Ann. mundi Quem licet vsque ad vltimum vitæ diem dile-
3961. Ante xillet Herodes, tamen quòd illum quoque ve-
Christum neno peremisset, fama vulgatum est. Verùm e-
nat. 3. ius corpore in Hierosolymam deportato, luctū
 maximum cunctæ genti denunciauit, clarissimā-
 que funus sepultura dignatus est. Vnus quidem
 interfector Alexandri & Aristobuli, hunc exitum
 vitæ sortitus est. Transiit autem in Antipa-
 trum autorem pœna sceleris, ex interitu Phero-
 rz nacta principium. Quidam enim ex eius li-
 bertis, cum Regem tiistes adissent, fratrem ip-
 sius Pheroram veneno interceptum esse dice-
 bant. nam quendam ei cibum obtulisse coniugem
 suam, non eo quæ solebat modo conditum: eoque
 sumpto illum morbo protinus esse correptum. Venisse
 autem ante biduum, matris ac sororis eius accitu
 quandam^a veneficam mulierculam ex Arabia,

a Venefica muliercula ex Arabia. fieret amatoriū: & pro amatorio dedisse mortiferum Syllæ consilio: nāmque illi notam fuisset.
 Percussus igitur plurimis suspicionibus Rex, ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiecit. Ibique tum exclamat aliqua doloris impatiens: Deus cæli terræque rector, in matrem Antipatri, quæ horum nobis malorum causa est, vindicet. Hoc Rex initium nactus, persequen-

b Confessio muliercularum in tortura. batur vltius indaginem veritatis. Mulier^b verò & matris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusque mulieribus, & occultos eorū conuentus aperuit: quòdque Pheroras & Antipater redeuntes à Rege, tota cum illis nocte potasse soliti essent, seruis omnibus exclusis & ancillis. Vna quidem libertinatum hæc indicauit. Cum autem ancillæ separatim singulæ torquerentur, patuit omniū dicta cōgruere, qua de causa Romam quidem Antipater ex cōposito, Pheroras verò trans flumen secedere curauisset.

Nam

Nam sæpè illos in sermone dixisse, quòd post Alexandrum & Aristobulum ad ipsos eorúmque coniuges transiturus esset Herodes. Nec alicui posse parere, qui Mariammę eiusq. filiis minime peperisset: id eòq. melius esse, ab hac belua quàm longissima fugere. Sæpè autè dixisse matri Antipatrũ conquẽrentem, quòd cum ipse iã canus esset, pater in dies singulos iuvenesceret, seque fortasse prius quàm regnare incipiat moriturum: aut si vnquam decederet, (quando autè istud futurum?) voluptatem sibi successionis omninò fore breuissimam Pullulare præterea hyderũ capita, hoc est Alexandri & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoque spem ademptam esse patris iniuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni successorem, sed Mariammes filiũ scripsisset hæredem. Qua quidem in re prorsus eum senectute delitare, si testamẽto suo standũ arbitraretur, se namque ut ex eius progenie nemo superesset curaturum. Quinetiã cum omnes patres, quibus inuisi vnquam si ijs fuerunt, odio vincat: plus tamen eum etiam fratres odisse. Denique nuper sibi, ne cum Pherora colloqueretur, centum talenta donasset: atque cum Pheroras diceret, quid enim per nos lēdebatur? respondisse Antipatrum, vtinam cunctis ablatis nudos se dummodo viuos relinqueret. Verũ hoc nequaquam fieri posse ut tam pestiferam bestiam quisquã effugiat, sub qua nec amicis esse palãm liceret. Denique nunc occultè, inquit, cõuenimus: licebit autem apertè, si viro- a *Doridem* rum spiritũ manũsq. habeamus. Hæc in tormen *Alexandri* tis ancillæ prodiderunt, & quòd Pheroras cum *matrem esse* illis Petram fugere cogitasset. Ut omnibus autè *no ornatu* dictis Herodes crederet, centum talentis esse. *spoliatam* æquum est. De his enim soli Antipatro dixerat. *Herodes ex* Igitur ^a ante alios in Doridè Antipatri matrem pellit.

An. mundi
3961. *An-*
te Christum
nat. 3.

Ann. mudi
 3961. *Ante*
Christū nat.

3.

futor eius erumpit: eamque omni ornatu, quem illi donauerat, spoliata, multis comparato talentis, expellit. Deinde ira deposita, Pherorū mulieres à tormentis recreabat. Timore autem pauidus erat, & ad omnes suspiciones excitabatur: multosque innocentes, metu ne quem nocētium pratermitteret, in tormēta ducebat. Hinc ad Samaritam se conuertit Antipater, qui procurator erat Antipatri, & ex illius tormentis cōperit, necandi sui causa ex Ægypto Antipatrum venenum malum petiisse, per quendam Antiphiliamicum: idque ab eo Antipatri auunculū accepisse Theudionē, ac Pherorē tradidisse: cui mandasset Antipater, vt Herodem occideret, dū ipse Romæ abesset, ac suspitione careret; Pheroram verò venenum uxori suæ dedisse seruandū. Itaque hanc euocatam, statim Rex quod acceperat afferre iubet. Illa verò quasi allatura egressa, de testō se precipitem dedit, vt eo modo probationes & Regis tormenta prœueniret. Sed Deiprouidentia, sicut apparet, quæ ab Antipatro pœnas repeteret, non in caput, sed in diuersam delatā partem, periculum mortis euasit. Portatāq. ad Regem, vbi resipiscere potuit (nam casus eā perturbauerat) quamobrem se precipitasset interrogata, adiurante Rege, quod vera dicenti remitteret omne supplicium: sin falsa promere malisset, corpus eius tormentis absumeret, neque sepulturæ quicquam relinqueret: paulisper tacuit. deinde: quid, inquit, secreta custodio, quū Pheroras obierit, Antipatro qui nos omnes perdidit seruitura? Audi Rex, & tecum Deus mihi testis veritatis, qui falli non potest. Cum Pheroræ morituro lachrymans assiderem, tunc ille me ad se vocauit: En multum, inquit, coniunx de fratris erga me animo sum deceptus. Nā qui sic me diligetes, inuisam habui, & necare cogitabant

a Pherora
coniunxquid
cum veneno
fit altum, in
genus fase-
tur.

taui: qui tanto nunc mei, quamuis ne dum mortui, dolore confunditur. Sed ego quidem impietatis precium fero: tu verò quod in eum seruas, relictum nobis ab Antipatro venenum, hoc affert propter, meque vidente consume, ne ad inferos quoque vlticem huius sceleris conscientiam deferam. Ita ut iussit attuli: & magnam quidem veneni partem sub obrutibus eius in ignem effudi: modicum verò mihi propter dubios casus, & quæ metuerem, reseruavi. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam veneni habentem pyxidem profert: Rex verò in matrem fratremque Antiphili contulit quaestionem: Verum hu quoque Antiphilum ex Aegypto attulisse pyxidem ferebantur, illumque venenum à fratre apud Alexandriam exercente medicinam accepisse dicebant. Totum autem regnum circumcunctes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarum rerum exploratores atque indices, & à suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant. Denique etiam Pontificis filiam Mariam, conscientiam esse malefactorum patuit. Hoc enim tortis eius fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filij quoque poena coercuit. Nam quem illa pepererat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento deleuit.

An. mundi
3961. An-
te Christum
nat. 3.

a Divina
ultio nullum
scelus impu-
nitum relin-
quit.

*De Antipatri in Herodem maligni studii
deprehensis & ultio.*

C A P. X X.

Post hæc etiam Bathyllus, novissima consilio
tum Antipatri fides documentis accessit.
Namque is erat quidem libertus eius: alud autem
venenum ferens, hoc est, aspidum virus, advene-

*An. mundi
3961. An
te Christum
natum 3.*

*a Antipatri
in Archelaum & Phi-
lippum fra-
tres infidia.*

*b Antipater
scriptoribus
epistolarum,
quas in fra-
trum perni-
ciē simulat,
ingentem pe-
cunia sum-
mā erogat.*

rat, aliorumq. serpentū succos: ut si prius fuisset inualidum, hoc se Pheroras cum sua coniuge in Regem armaret. Idem verò præter susceptā cōtra salutem patris audaciam, velut operam subcū suam, habebat epistolas aduersum fratres cōpositas ab Antipatro. Erant^a autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus, iam adolescentuli, magniq. animi Regis filij, quos Antipater velut imminentes spei suæ remouere festinans, quādam in eos literas ipse finxit, amicorū nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quod multis patrem maledictis carperent: ac de Alexandri & Aristobuli nece manifestè quererentur, seq. accitos esse grauitè ferrent: iam enim pater eos redire præceperat, idque maximè sollicitabat Antipatrum. Quia etiam prius quàm proficisceretur, in Iudæa constitutus Antipater, eiusdem modi contra eos Romæ literas mercabatur: patremq. ad cundo vitandæ suspicionis causa, fratres purgare simulabat: quēdam falso scripta, quēdam verò adolescentiū peccata esse commemorans. Quo^b quidem tempore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecuniis datis, sumptuum confundere tentabat indicia, vestem præciosam variāque stragula, poculāque argentea necnon & aurea comparando, aliāq. plurima instrumenta, ut preciorū magnitudine mercedes falsariis erogatas celaret. Deniq. ducenta talenta retulit expensa, & eorū maxima fuit occasio causa Syllæ. Vniuersis autem malis tunc minoribus maiore contestis, cum omnia quiddem tormenta de patricidio, epistolæ verò de iteratis fratricidiis conclamarent, nemo tamen ex Iudæa venientium, quo loco fortunæ domus essent ei nunciavit, quamvis inter scelus probatū & ipsius reditū septē mensū intervalla fluxissent.

sent. Ita erat inuisus omnibus. Fortasse autē etiā quibus indicandi voluntas fuit per interfectōrū fratrum manes obmutescebant. Denique Roma literas misit, consinuō se venturū esse, quōdque honorificē dimissus esset à Cæsare nunciās. Rex autem insidiatorem manibus tenere desiderans: timēnsque ne si quid praeiisset, fortē caueret, ipse quoque literis beneuolentiā simulans, & alia familiarissimē scripsit, & ut reuersio nem suam^a maturaret orauit. Nā si properasset, matris suae quoque offensionem posset componere, quā expulsam esse nō ignorauit Antipater. Primū quidem iam de morte Pherorae susceperat epistolā apud Tarentum, cūque vehementer luxerat: id autē nonnullis de patre laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur, causa doloris erat, quod infidiae pro voto non cesserunt: neque tam Pherorā flebat, quā maleficiorum ministrum. Præterea metus eū quidam ob ea quæ confecerat occupabat, ne quando fortē deprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi reddita, quam supra memorauī, statim quidem festinabat: sed postquam in Celenderin delatus est, subitum quendam materni casus cogitatio, anima iam per semetipsam diuinante. Et amicorum quidem prudentiores ei suadebant, ne prius patrē cōueniret, quā pro certo cognosceret, quibus ex causis matrē suam repudiasset: nāque time re, ne fortē criminibus matris adderetur. Minus autem prudentes, & visendæ patriæ cupidius magis, quā quid Antipatro esset vtile considerantes, ut properaret monebant, ne ex ipsa mora & patri causam prauæ suspicionis, & occasio nem præberet calumniantibus. Nunquē si quid motum est, in absentem esse factum: nec enim præsentē illo quēquam id ausurū fuisse.

*An mundi
3961. An.
te Christum
natum 3.*

*Ant. lib. 18.
cap. 8.*

*^a Antipater
ut reuersio-
nem suā ma-
turaret, scri-
bit Hero-
des.*

*^b Antipater
Pheroræ
mortem ve-
hementer lu-
get.*

An. mundi
3961. Ante
Christū nat.

3-

a Antipater
Casarea om-
nibus inui-
sus.

Absurdum autem videt, propter suspiciones in-
certas certis bonis carere, neq. maturè se patri
reddere, ab eoque regnum accipere, quod solo
ipso ipse niteretur. Paruit his Antipater, impellē-
te fortuna, transmissusq; in Sebastum Casarea
portum deferret. Occurrit autem illi præter o-
pinionem maxima solitudo cum omnes eum
deutarent, nullusque auderet accedere. Nam
et si semper æquè inuisus erat, odio tamen ut
proderetur tunc data libertas est Multos autem
auertebat ex Rege formido, quoniam cunctas
iam ciuitates de Antipatro fama repleuerat, so-
lusq. de se quid ageretur Antipater ignorabat.
Nec enim vel clarius eo quisquā deductus est,
cum Romam nauigaret, vel ignobilius inde sus-
ceptus est. Enimuero clades ille domest casus in-
telligens, calliditate celabat, metuq. penè mor-
tuus, vultu confidentiā simulabat. Et neq. fugæ
spes vlla erat, neq. circumstantib. malis emerge-
re poterat certumq. nihil ei de domo ne ibi qui-
dem nunciabatur: id enim Regis interminatio
prohibuerat. Vnde interdū etiam ipse cum per-
tentabat hilarior, aut nihil esse d. prehensum,
aut, si quid esset, hoc sese impudentia sua dilu-
turum ac dolis, quæ sola instrumenta salutis ha-
beret. Itaque his armatus, sine amicis in Regiam
venit, qui à prima ianua cum iniuria sunt repul-
si. Fortè autē Varus Syriæ rector intus aderat. In-
gressus b deinde ad patrē, cōfirmatusq. audacia,
velut eius salutandi causa propius accedebat: cū
ille oblecta manu & capite declinato, exclamat:
Et hoc patricidæ est, ut me amplexari velis, qui
tot maleficiis inuolutus sis. Dispereas, impiū ca-
put: neq. me attingas prius quàm criminibus te
exuas. Dabo enim tibi iudiciū & iudicē, qui op-
portunè præstō est, Varum. Abi, & quemadmo-
dū te purges in diem crastinum meditare. nam
& tempus:

b Quomodo
Antipater
Roma domū
reuersus ab
Herode fue-
rit acceptus.

& tempus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescit Antipater, quia respondere nihil potuit, reuersus est. Cum autē ad eum venissent mater & vxor, cunctas ei probationes exposuerunt. Tūmq. recepta mente, quo pacto se defendere cogitabat. Postero autē in die Rex adhibito propinquorum atq. amicorū cōcilio, Antipatri quoque amicos vocat. Ipse autē cum Varo residens, cunctos in licet iussit adduci, in quibus erant etiam serui matris Antipatri quidam pridem cōprehensi, qui ab ea literas ad eū deportauerunt huiuscemodi. Quoniam illa omnia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eū venias, nisi aliquod auxilium à Cæsare impetraveris. Ita que his vnā cum aliis introductis, ingreditur Antipater. Cūque pronus ante pedes patris cecidisset: oro, inquit, pater, nequid de me præiudices, sed integras aures satisfactioni meæ præbeas. Demonstrabo enim me innoxium, si tu velis. Ille autē magna voce imperato ei silentio, ad Vatum locutus est. Quod & tu Vare, & quiuis iustus iudex, Antipatrum morte dignum iudicauerit, certē scio. Vereor autē ne mea quoque tibi sit inuisa fortuna omnīq. calamitate dignū de pates, qui tales filios genuerim. Atqui hoc tibi magis miserandus videri debeo, quod erga tam scelestos indulgentissimus pater fui. Nam illis prius adhuc adolescentulis regnū detulerā, eoque Romæ educatos amicos Cæsaris fecerā: sed quos aliis inuidendos Regibus æmulandōsque constitui, meæ salutis hostes inueni, quorum tamē interitus Antipatro magis profuit. Isti enim quod iuuenis & successor meus futurus esset, maximē securitas quærebatur, ac verò hic belua, patientia mea supra quā satis erat expletus, in me satietatē suā profudit: eique diu vivere sūvisus, meaque senectutē grauiter tulit, Rexq. fieri

An. mundi
3961. Ante
Christū nat.
3.

a Iudicium
contra Anti
patrum cui
prædet Va
ro.

b Herodis in
iudicio con
tra Antipa
trum accu
satio.

c Beneficio
rum Hero
dis in filios
collatorū re
citatio.

An. mundi
3961. Ante
Christ. natū
3.

a Herodes
Antipatrū
pra reliquis
filii amant
plurimāque
in eum bene
ficia consu-
lit.

non nisi patricidio passus est. quæ quidem pro-
fectò noui qua ratione cogitauit : quòd cum ex
agro abiectū reduxerim, & exclusis quos mihi
Regina pepererat filiis, regni meo vicariū declara-
uerim. Equidē tibi Vare cōfiteor meę mentis er-
rorē. Ego illos cōtra me filios irritaui, qui Anti-
patri gratia spes eorū iustas abrui. Quid enim
tātū de illis, quātumā de isto benē sum meritus?
cui viuus etiam potestatem meam penē conces-
si: aperte autem regni successionem testamento
reliqui, & pręter destinatos ei separatim quin-
quaginta redditus talentorum, sumptum passim
mea pecunia subministraui: ac nuper Romam
quoque nauigaturo dedi trecenta talenta, quē-
que solūm ex omni familia mea, tāquam patris
seruatorem, Cæsari commendauī. Aut quid illi
tantum sceleris, quantum Antipater admiserūt?
quòdve de his habui indicium, quale demon-
strauit hulus insidias. etiam approbo, quia au-
sus est aliquid patricida, rursumque veritatem
dolis sperat obtegere: tibi Vare cauēdum: nam
ego istam beluam noui: & quā sit verisimilia
dicturus, iam nunc prospicio, fletusque simula-
tos. Hic est qui me quondam monebat, vt viuū
Alexandram cauere, neque meum corpus om-
nibus crederem: hic est qui vsq; ad cubile meū
solebat ingredi, & circumspicere, ne quis mihi
fortē parasset insidias: hic somni mei custos e-
rat, & securitatis dator, qui consolaretur luctū
peremptorum, & viuientium fratrum beneuo-
lenciam diiudicaret: hic propugnator & satelles
meus. Quum eius calliditas Vare in mentem
venit, & quemadmodum singula simul offer, vix
me credo viuere, tamque grauē insidiato-
rem quo pacto effugerim mitor. Veruntamen
quia fortuna quzdam excitat contra me do-
mum meam, mihi que amicissimi semper in-
tenti

fensu sunt, ego quidem fatorum iniquitatem fle-
 bo, & mecum ipse solitudinem gemam. Nemo
 autem qui meum sanguinem sitierit elabetur,
 etiam si per omnes filios indicia ventura sint.
 Hæc dicens, ipse quidem interrupto sermone ta-
 cuit, dolore confusus. Nicolaum autem vnum
 ex amicis probationes iussit exponere. Inter
 hæc autem Antipater sublato capite, cum pro-
 stratus ante patris pedes maneret, exclamat. Tu
 a pater meas partes defendisti. Nam quomodo
 ego patricida, quem tu semper servatorem te ha-
 buisse commemoras? Aut si ficta, vt dicis, simula-
 taque mea pietas fuit, cur in aliis tam callidus,
 in hoc adeo demens fui, vt non intelligerem,
 quod si homines lateret tanti sceleris cogitatio,
 caelestem latere iudicem omnino non posset,
 qui vbique præsto esset, & cuncta conspiceret?
 An fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus
 vltus est, quia tibi malè cogitauerant? Quid autè
 fuit cur me tua salus offenderet. Spes regni? Sed
 regnabam. Odij suspicio? Sed diligebam. An ex te
 metus aliquis? Quin tui seruans, alijs timendus
 etiam. Fortassis egestas causa fuit? Multo minus.
 Quis enim magis expensarum habuit potesta-
 tem? Si autem omnium hominum perditissi-
 mus essem, immanis que bestiae animum gere-
 rem, certè mansueti patris beneficiis vinceret:
 quem, sicut tu dixisti, reduxeris, totque filiis an-
 teposueris, viuusque Regem declaraueris, alio-
 rumque bonorum magnitudine reddideris in-
 uidendum, & me miserum, acerbissimamque pe-
 regrinationem meam, quam longum liori tē-
 pus, magnūque insidiantibus spatium præbui.
 Sed tamen tibi pater tuisque rebus abieram, ne
 Syllus tuā contemneret senectutē. Romæ mi-
 hi testis est pietatis, & princeps orbis terræ Cæ-
 sar, qui me patris amatorem sæpè vocitabat. Ac-

An. mundi
 3961. Ante
 Christ. natū
 3.

a Responsio
 & excusatio
 Antipatri.

b Antipater
 Romam &
 Casarē pie-
 tati testis
 allegat.

An. mundi
 3961. *Ante*
Christ. natū

3.

cipe pater has eius literas. hæc fideis in me criminibus veriores; his me defendo: hæc affectus erga te mei argumēta certissima: recordare quā inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno contra me inimicitias non ignorans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidiæ. Verūm ad iudicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil usquā patricida perpeissus. Sed nondum me hoc argumento diligas. nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condamnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas, in me deferatur ignis, per viscera mea pergant instrumenta pœnarum ne parcas scelesto corpori. Nam si patricida sum, tormentorum expers mori nō debeo. Talia cum lacrymis ac eiulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam prouocauit: solum autē Herodem, quo minus fieret, iracundia contine-

a Nicolau bat, documētis veris intentum. Ibi *a* autem Ni-
inssu Regis colaus, iussu Regis, multa de Antipatri calliditate
contra An- te præfatus, & misericordiæ spem abstulit, & a-
tipatrum a- trocissimam accusationem instituit, cuncta qui
trocissimam dem regni maleficia illi ascribens: maximè ve-
accusatio- rō fratrum interitum, quos ipsius calumniis in-
nā instituit terfectos esse demonstrans, etiam superstitibus

eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenum parasset multo minus à fratribus abstinere. Cum autem ad veneni probationem venisset, per ordinē proferebat iudicia, etiam de Pherora crimen exagerans, veluti illum quoque Antipater fraticidam fecisset, corruptisque Regis amicissimis: scelerem omnem domum repleuisset. Atque *b* ita multis aliis dictis & probatis perorauit. Varus autem cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius eloquutus, quam Deus testis est in-

b Peroratio
Nicolai.

Innocentia mea, silensque iaceret, venenum
 petiit, idque accipiam damnatorum capitis. ex
 custodia bibendum dedit: eoque statim mor-
 tuo, quædam in secreto cum Herode sermoci-
 natus, gesta in concilio Cæsari scripsit: postero-
 que die inde discessit. Nihiloque minus Rex
 Antipatro vinculis tradito, clavis suæ nuncios
 ad Cæsarem misit. Post hæc Salomen appetisse
 perfidiis arguebatur Antipater. Quidam enim è
 feruis Antiphili Roma venerat, epistolas ferens
 cuiusdam Acmes nomine, ancillæ Iuliz: quibus
 ad Regem scriptis, indicauerat Salomes epistola
 inter literas Iuliz reposita, clam ei beneuolen-
 tiæ causa misisse. Ipsius autem Salomes episto-
 lis & maledicta in Regem acerbissima, & bac-
 cusatio maxima continebantur. Sed hæc ab Anti-
 patro erant fictæ: istque Acmen pecunia corru-
 ptam, ad Herodem eas mittere persuaserat. Epi-
 stola enim eiusdem mulierculæ ad ipsum scri-
 pta id prodidit, cuius verba hæc sunt. Sicut vo-
 luiti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi,
 certo sciens, Regem sorori suæ minimè posse
 parcere, si eas reciuerit. Bene autem facies si
 consumptis omnibus pollicitationum tuarum
 memor fuerit. Hac epistola & quæ in Salomen
 sunt composita deprehensis, Regem subit cogi-
 tatio, ne fortè etiam Alexander falsis epistolis
 fuisset oppressus: quòdque penè sororè propter
 Antipatrum occidisset anxius erat. Itaque non e-
 st vltia cunctatus, quò minus ab eo sumeret o-
 mnium causâ supplicium: sed ne propositis sa-
 tisfaceret, graui morbo impeditus est. De Acme
 tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata,
 dedit literas ad Cæsarem, ac propterea testamē-
 to, mutato, exemit nomen Antipatri, Regemque
 scripsit Antipan, præteritis Archelao & Phi-
 lippo nam maioribus. nam & hos Antipater let.

An. multi
 3961. Ante
 Christ. natū.
 3.

a Venenum
 in quodam
 capitu dam-
 nate proba-
 tur.

b Alia ad-
 uersus Anti-
 patrum ac-
 cusatio.

c Herodes
 de Anti-pa-
 tri supplicium
 sumere cogi-
 tat, propter
 eaque nomē
 ipsius in te-
 stamento de-

An. mundi infimulauerat. Caesari autem post alia pecunia-
3963. Ante ria munera mille talenta, & uxori eius ac filiis,
Christ. natu itémque amicis & libertis, propè quinquaginta:
1. cæterisque omnibus agrorum & pecuniarum
 non parum distribuit, ac sororem Salomen lucu-
 lentissimis donis honorauit. In testamento qui-
 dem ista correxit.

De aquila aurea, mortéque Antipatri & Herodis.

CAP. XXI.

Ant. li. 17.
cap. 8.

MOrbus autem ingrauescebat, quòd eum se-
 nectus pariter ac mæror vrgeret, & annos
 iam septuaginta natus esset, & filiorum cladibus
 animum adeò habebat afflictum, & nec bona va-
 letudine quicquam iucunditatis admitteret. A-
 ctiores autem faciebat ægritudinem, quòd An-
 tipater viueret. Hunc enim non obiter & aliud
 agens, sed cum ipse conualuisset, cogitabat occi-
 dere. Ad has ei calamitates accidit etiam popu-
 li quidam tumultus. Erant in ciuitate sophistæ
 duo, qui summè scire leges patrias videbantur,
 & propterea per omnem gentem maxima glo-
 ria prædicabantur: Iudas filius Sephoræ, & al-
 ter Margali Matthias. Hos non pauci adoles-
 centium sectabantur, cum leges exponerent, &
 in dies singulos puberum exercitum congre-
 gabant. Qui cum Regem audissent mærore ac
 morbo tabescere, apud notos loquebantur, op-
 portunum iam tempus esse, ut Deus vindicaretur,
 fabricæque aduersus leges patrias opera
 destruerentur. Siquidem in templo nefas sit
 imagines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis co-
 gnominè simulacrum haberi. Hoc propterea
 dicebatur, quod supra maximam portam tem-
 pli Rex aquilam collocauerat auream. Eam-
 que tunc monebant sophistæ ut tollerent: pul-
 chrum esse dicentes, etiam si quod inde peri-
 culum

a Iudas &
Matthias po-
pulum ut a-
quilam au-
ream tolle-
rent, hortan-
tur.

culum immineret, pro legibus patriis mori non recusare: sic enim decedentibus, & animam immortalem & bonarum rerum sensum perseverare perpetuò: minus autem fortes & sapientiæ suæ nescios amare animam imperitia: magisque morbo cupere, quàm virtute defungi. Dum hæc illi differerent, rumor subito peruenit, Regem fore iam mori, unde etiam confidentes adolescentes coronam adorti sunt: ipsòque meridie, quum plurima multitudo versaretur in templo, crassis demissi funibus, aquilam ex tecto auream securibus abscidebant. Qua re statim Regis duci nunciata, non parua ille manu comitatus ad templum eucurrit: & propè ad quadraginta iuvenes comprehensus Regi exhibuit. Qui^a primùm interrogati, an aquilam ipsi auream concidere ausi essent, fecisse confessi sunt: deinde quo iubente, lege patriæ, responderunt. Cum verò, quid exultarent tantum, quibus mors immineret, ab his quaereretur: quia post mortē bonis plurimis frui sperarent, asseruerunt. His itaque Rex commotus magnitudine iracundiæ morbum superat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos quasi sacrilegos inuectus, & quod occasio ne legis patriæ quædam maiora tēraissent, velut impios supplicio dignos esse iudicavit. Populus autem metuens ne per multos quaestio iret, precabatur, ut primum facinoris suasoribus, deinde in eo deprehensis poenæ subditis, cæteris indignationem remitteret. Tandem^b igitur exortus, & ipsos Rex qui funibus demissi erant cū sophistis viuos incendi: & reliquos qui unā cō-

prehensi sunt obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc^c totum eius corpus morbo occupatum variis doloribus differebatur. nā febris quidem non mediocris erat, pruzigo autem into-

An. mundi
3963. *A*
Christo nato
1.

a Iuvenes
qui aquilā
auream ab-
sciderāt, ab
Herode de-
ducti, exa-
minantur.

b Iuvenes
cū Sophistis
capitis aēna
ti, interfici
tur.

c Herodes
variis mor-
bis vexatur.
Ant. lib. 17.
cap. 9.

Ann. mundi
3963. A
Christo na.
to 1.

terabilis habebat omnem corporis superfi-
ciem. Assiduus autem vexabatur coli tormen-
tis, pedesque tanquam ex intercutis vitio tu-
muerant. Quin & inflatio ventriculi, putredô-
que virilis membri vermiculos generans, ac
præterea creber anhelus, & irrupta eum suspi-
ria membrorumque omnium contractio faci-
gabat: ut, qui hæc ad diuinitatem referrent, vi-
tionem eam esse dicerent sophistarum. Ille au-
tem, quamuis eum tot morborum cruciatibus lu-
ctaretur, vitæ tamen cupidus erat, & remediis
excogitatis salutem sperabat. Denique² Iordanem
transgressus, apud Calliroen aquis calidis vteba-
tur, quæ in lacum feracem bituminis, qui Asphal-
tites vocatur, effluentes, pro dulcedine potui-
sunt. Ibi autem corpus eius, quod medicis oleo ca-
lidioris foueri placuerat, in solum plenum demer-
sum ita dissolutum est, ut etiam lumina quasi
mortuus resoluta torqueret. deinde perturbatis
qui eum curabant, ad clamorē quidem illorum
respicere visus est, desperata vero salute, militi-
bus quinquagenas drachmas, multamque pecu-
niam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cū
Herodis mor- autem rediens ad Hierichunta venisset, attra-
ctē minatur. iā bili correptus, & penē ipsi morti minabatur:
c Herodes factumque nefarium excogitauit. Collectos enim
Roma lite- cuiusque vici ex omni Iudæa nobiles, in locum
vas, quibus cui nomen est Hippodromus, concludi præce-
Acmen iussu pit. Deinde Salome sorore & Alexam matrem eius
Casaris in- ad se vocatis: scio, inquit, mortem meam festis
teremptam, gaudis celebraturos esse Iudæos. Verum per al-
Antipa- lios lugeri potero, & præclarissimos honores se-
trum: morte pulcræ assequi, si quæ præcepto faceritis. Nos
damnatum viros qui habentur in custodia, cum animam ef-
esse signifi- fluero, statim militibus circumdandos occidende:
catur, acci- ut etiam inuita omnis mihi Iudæa, omnisque do-
pit. mus illacrymet. Et simul his mandatis, legato-
rum

rum quos Romam miserat epistolæ sunt allate, quibus Acmen ancillâ Iuliz iussu Cæsaris interemptam, & Antipatrum morte damnatû esse indicabatur. Quin & si pater eum in exilium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem, scriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuntio recreatus, doloribusque rursus victus (nâ inedia tæssi que pariter violentia distendebatur) fatum præuenire conatus est: sumptoque malo, etiam cultellum poposcit: lectum enim comedere cõsueuerat. Deinde circumspicito ne quis arbiter impediret, tanquam se percussurus dexteram sustulit. Cùm verò Achiabus consobrinus eius accurrisset, manûmque continuisset, vululatus maximus in regia statim, quasi Rex mortuus esset, excitatus est. Fôque properè audito, Antipater fiduciam recepit, latûsque iam custo- des promissa etiam pecunia, rogabat, ut se solue- rent atque dimitterent, quòd eorum princeps non solum ne fieret obstitit, sed etiam Regi velociter nunciauit. Ille autem fortius exclamans, quàm vires ægotantis valebant, continuò satellitibus missis occidit Antipatru: mortuûmque sepeliri præcepit in Hyrcanio. Deinde rursus corrigi testamentum, & successorem quidem Archelaum natu maximum Antipæ fratrem scripsit, tetrarcham verò Antipam. Post interitum autẽ filij, quinque diebus exactis moritur: annos quidem trigintaquatuor, ex quo interfecit Antigonom, regno potitus: triginta verò & septem, postquam Rex à Romanis declaratus est. Et in alijs quidem omnibus, secunda fortuna usus est, si quis alius. Regnum enim quod prius sibi quæsierat, tanto cõseruatum tempore, filiis suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicitissimus fuit. Salome autem, antequam resideret mortem Regis exercitus, cum marito

An. mundi
1963. *A*
Christo na-
101.

Herodes
doloribus vi-
ctus, sibi ipsi
volens ma-
lum inferre

Ant. lib. 17.
cap. 16.

Mors An-
tipatri.

An. mundi progressa, vinctos absoluit, quos occidi man-
3963. *Christo nato* dauerat: ipsum dicens (mutasse consilium:
 1. & vnumquemque iussisse domum dimitti. At-
 que ita post horum abitum militibus indi-
 catur. Quibus in concionem cum alia turba in

Ant. lib. 17. amphitheatrum apud Hierichunta collectis, Pro-
cap. 12. lemeus anuli Regis custos, quo signare solitus
a Militibus erat, & fortunatum illum cepit dicere, & multi-
ac multitu- tudinem consolari. Relictamque ab eo militi-
dini Regi bus epistolam recitauit, in qua multum roga-
mors nuncia bat, ut beneuolo animo successorem suum fove-
tur. rent. Deinde post epistolam testamentum lege-
 bat, in quo Philippum quidem heredem Tra-
 chonis: proximarumque regionum: tetrarcham

b Archelaus verò, sicut supra diximus, Antipam: Regem au-
post patris tem Archelaum scripserat, eidemque annulum
obitum Rex ad Cæsarem ferre mādauerat, assignatamque re-
declaratur. gni administrati noticiam. Omnium nanque di-
 spositionum suarum dominum & confirmatorem
 Cæsarem esse voluit, cetera verò seruari iuxta
 superius testamentum. Quo perlecto cōfestim
 clamor secutus est omnium Archelao gratulan-
 tium: militesque per cuneos & populus adeuntes,
 suamque promittebant, Deique beneuolentiam
 precabantur. Hinc ad sepeliendum Regem operam

c Quamuni contulerunt. Nihil autē munificentiae præter-
ficentia He. misit Archelaus, sed omnē ornatum extulit re-
rodas sepul- gium in funeris pompa ducendum. Lectus quippe
tus. totus erat gemmis aurisque distinctus, thorax au-
 tem purpura variatus, corpusque super eum ve-
 latum itidem purpura. Capiti autem diadema e-
 rat impositum, corona verò desuper aurea, sce-
 ptrumque in dextera, & circa lectum filij cum
 propinquis, præterea satellites agmenque Thrā-
 cium Germanique & Galli, velut ad bellum in-
 structi omnes antecedeabant. Cetera verò mili-
 tam manus armata, ducesque suos ordinumque
 principes

DE BELLO IYDAICO. BIB. II. 93
principes sequebantur decenter. Quingenti au-
tem serui ac liberi odores ferebant: corpus au-
tem per ducenta stadia portatum est in castel-
lum Herodion: ibique secundum ipsius Regis
mandata sepukum est. Et Herodis quidem Re-
gis hic finis fuit.

SVMMA CAPITVM LIBRI II.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De successoribus Herodis, & vltione direpta
aquila aurea.
- II. De pugna & strage Hierosolymis inter Iu-
daos & Sabinianos.
- III. De Vari gestu circa Iudaos crucifixos.
- IIII. De ethnarcha Iudaorum instituto.
- V. De subditicio falsoq. Alexandro, eoque de-
prehensio.
- VI. De Archelai exitio.
- VII. De Simone Galilao, & tribus seclis apud
Iudaos.
- VIII. De Pilati regimine.
- IX. De superbia Caij, & Petronio Praside.
- X. De imperio Claudij & regno Agrippa ac
morte.
- XI. De variis tumultibus in Iudaea & Samaria.
- XII. De tumultibus in Iudaea sub Felice.
- XIII. De Praefidis Iudaea Albino & Floro.
- XIIII. De Floro saeuiente in Iudaos Casarienses &
Hierosolymitanos.
- XV. De alia oppressione Hierosolymorum deoq.
Floro.
- XVI. De Politiano tribuno, & oratione Agrippa
ad Iudaos, ad obediendum Romanis hor-
tante.
- XVII. Decursa rebellione Iudaorum contra Romanos,

- FLAVII IOSEPHI
- XVIII.** Decade Anania Pontificis, Manabemi, & militum Romanorum.
- XIX.** De Iudeorum maxima strage Casarea & in omni Syria.
- XX.** De Iudeorum alia gravitate.
- XXI.** Iudaei Alexandria occisi.
- XXII.** De clade Iudeorum, autem Cestio.
- XXIII.** De pugna Cestii contra Hierosolymam.
- XXIV.** De obsidione Hierosolymae à Cestio, & strage.
- XXV.** De Damascenorum saevitia in Iudaeis, de Josephi studii in Galilaea.
- XXVI.** De Iosephi periculo & evasione, & Ioannis Giscala malitia.
- XXVII.** Tiberius à Iosepho recuperatur & Sepphoris.
- XXVIII.** Quomodo Hierosolymitae à Iosepho prepararentur, de Simonis Giora tyrannide.

De successoribus Herodis, & ultione direpta aurea aquila.

CAP. I.

Anno mudi
3964. A
Christo nato
2.
Ant lib. 17.
cap. 11.
a Lullus &
epula Ar
chelai.

RACHELA ^{o^a} autem Romam proficiscendi necessitas turbatum novatum principium fuit. Dieb. enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisq. ferilib. prolixè populo exhibitis (Hic autem mos apud Iudaeos necessariò multos ad inopiam redegit: nam qui cum neglexerat, im-
pius estimabatur) candida veste indutus procedit ad templum. Ibiq. variis fauorib. exceptus à plebe, ipse quoq. in excelsa tribunali. solioq. aureo residens, humanissimè vulgus admisit: eisq. & quòd sepulturam patris sedulo curavissent, gratias egit, & quòd sibi quasi centò iam Regi, magnos honores habuissent. Verum se tamen ait non potestate solum interim, sed etiam ipso Regis

Regis nomine tēperare, donec à Cæsare sibi fuerit confirmata successio, qui etiā testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichuntā voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Ceterum^a pro alacritate ac beneuolentia, rquē militib. ac populo plenā se vicissitudinē relaturum, si ab his quorū etiā esset imperium, certus Rex declaratus fuisset: studiūq. sibi esse, vt et ga illos rebus omnibus patre melior appareret, His gauisa multitudo, statim eius mentem magnis tentare petitionib. cepit. Nāq. alij tributa leuari, alij vectigalia tolli, quidā solui custodias acclamabant. Cunctis autem postulatis, in gratiam populi facile annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostiis, cum amicis erat in epulis. Ecce autem subito post meridiem congregati nō pauci nouarum rerum studiosi, vbi communis luctus de Rege cessauit, propria lamenta suscipiunt, flentes eorum casum, quos propter abscessum ex portam ex porta templi aquilam autram Herodes morte damnauerat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis quæstibus, fletūq. iustorum planctu ciuitas personabat, virorum causa videlicet, quos pro templo ac legibus patriis interisse dicebant. Eorum autem mortis poenas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, repetendas esse clami abant: ac primum, quem is constituerat pontificem reiciendum, aliūque pietate præstantem, magisque purum optari debere. Quibus et etsi mouebatur Archelaus ad violationem, tamen eum protectionis festinatio cōtinebat metuentem, ne si multitudinem reddidisset inimicam, motu eius impediretur. Quamobrem monendo magis quā vi experiebat sedare turbatos: missūque magistro militum, vt quiescerent, eos rogabat. Sed illā seditionis au-

Ann. mundi
3964. *A*
Christo nato
2.

a Archelaus
subditis suis
omnem beneuolentiam
& fauorem
pollicetur.

b Seditio pro
pter Sophi-
stas ob abscessum ex porta
templi aquilam autram
truncatam
datos, coor-
dat.

Ant. lib. 17.
cap. 12.

c Archelai
in seditiones
benignitas.

*Anno mudi
3964. A
Christ. nat.
2.*

*a Pascha
plurima vi-
ctimarum
copia cele-
bratur.*

tores, ubi ad templum venit, prius quam verbum faceret, lapidibus proturbavit & aliis post eum mulcendi sui gratia missis, multos enim legabat Archelaus, iracundè omnia responderunt: neque si numero aucti fuissent, ociosi fore videbantur. Itaque instante azymorum die festo, qui apud Iudeos Pascha vocitatur, plurima victimarum copia plenus, infinita quidem ad templum ex agris multitudo religionis causa descendit: cum illi qui sophistas legebant in templo consisterent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc autem metu Archelaus, antequam omnem populum morbus iste corrumperet, cohortem militum & tribunum qui etiam seditionis principes comprehenderent, eò dirigit: contra quos omne vulgus excitatum, multos lapidum ictibus interfecit: saucius verò tribunus vix elabitur. Ex illi quidem statim, veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra conuersi sunt. Sed Archelao sine eade iam multitudo comprimi non posse videbatur, quam ob rem totum illi immisit exercitum, pedites per civitatem simul omnes, equitesque per campum: quibuscum sacrificiis occupatos singulos inuasissent, propè ad tria millia hominum occiderunt: reliquam verò manum per montes proximos disiecerunt. præcones autem sequebantur Archelaum, iussu eius unumquemque ut domum recederent admonendo. Itaque cum festi neglecta diei festiuitate, abiit. ipse autem cum matre, nec non & Popla & Ptolemæo, & Nicolao amicis, ad mare descendit: relicto Philippo regni Procuratore, itemque rerum familiarium curatore. Una verò egressa est cum filiis suis Salome, fratribusque Regis filij, generique specie velut Archelao ad obtinendam successionem adiumento futuri: certa verò causa, quæ contra leges in templum admissa fuerant, delaturi. Interea fit illis

Cæsarem

*b Tria mil-
lia Iudaorum
in Paschate
trucidantur*

Cæfarez obuiam Sabini^a Syriæ procurator, ad
 Iudæam veniens, ad pecunias custodiendas He-
 rodis. quem ulterius progredi Varus inhibuit,
 multis accitus Archelai precib. intercedēte Pto-
 lemaeo. Et tunc quidem Sabinus in gratiā Vari
 neq. ad arces venire, ppetauit, neq. thesauros pa-
 ternæ pecuniæ clausit Archelao: sed vsq. ad co-
 gnitionē Cæsaris se otiosum esse pollicitus, apud
 Cæfaream cōmorabatur. Postea verò quā sibi
 obstantiū vnus Antiochiam petiit, alter hoc est,
 Archelaus Romam nauigant, maturē profectus
 in Hierosolymam, Regiam tenet: custodūmq.
 principib. irēmq. dispensatorib. euocatis, ratio-
 nes pecuniarum discutere conabatur, & arces
 occupare tentabat. Non tamen immemores Ar-
 chelai mandatorū custodes erāt, sed in obseruā-
 do singula quæq. perseuerabant, causam custo-
 diz magis Cæsari quā Archelao tribuentes.
 Ad hoc autē Antipas quoque de regno certa-
 bat, posteriore superius Herodis testamentum
 firmitus esse defendens, in quo Rex ipse Antipas
 fuerat scriptus: eiq. se cum Salome quā multi
 alij cognati, qui cum Archelao nauigabant, suf-
 fragio fore promiserant. Ducebat autem secum
 matrē, fratremq. Nicolai Ptolemaū, in quo pro-
 fide apud Herodem probato, nō nihil videbatur
 esse momenti. Namq. illi fuerat amicorū cha-
 rissimus. Oratori autē Irenæo propter dicendi
 acrimoniam plurimū confidebat: vnde etiam
 qui se monuerant, vt Archelao pro ætatis meri-
 to & secundi testamenti voluntate cederet, au-
 diendus esse non censuit. Romæ verò migraue-
 runt ad eum cunctorum studia propinquorum,
 quibus inuisus erat Archelaus, quique præcipuē
 liberī omnes suiq. iuris esse cupiebant: & aut
 Romano magistratu administrari, aut si hoc nō
 impetrarent, Antipam Regem habere. Ad hoc

Anno mūdi
 3964. A
 Christo nato
 2.

a Sabinus ad
 pecunias cu-
 stodiendas
 & arces oc-
 cupandas ad
 Iudæam ve-
 nit.

Ant. lib. 17.
 cap. 13.

b Antipas
 posteriore su-
 perius Hero-
 du testamentū
 firmius
 esse defen-
 dens, de re-
 gno certat.

Anno mudi
3927. *A*
Christo nato
2.

a Antipas
Archelaum
per epistolas
accusat a-
put Casarē.

b Casar opti-
matus Roma
norum ad
concilium vo-
cat.

c Ptolemaeus
Antipatri
contra Ar-
chelaum ac-
cusatio.

etiam Sabini ope nitebatur Antipas, qui Archelaum per epistolas accusauerat apud Casarem, Antipam verò multum laudauerat: Itaque digesta crimina Salome & ceteri qui cum ea sentirent Casari tradiderunt: & post eos Archelaus gestorum suorum per scripta capitula, patrisque annulum per Ptolomæum, rationisque administrationis intromisit ad Casarem. Ille autē secum præmeditans ea quæ ab utraque parte dicerentur, ubi & regni magnitudinem, multitudinemque redditum animaduertit, atque insuper Herodis familiam numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini literis, opumates *b* Romanorū ad concilium vocat, in quo tunc primū ex Agrippa ac filia sua natum Casum sedere iussit, filiū adoptiuum: atque itaque ita patribus prosequendī copiam dedit. Igitur Salomes filius Antipater (nam quæ is erat orator acerrimus eorum qui aduersabantur Archelao) accusationem proposuit, insimulans Archelaū quasi verbis quidē de regno videretur contendere, re autem vera iamdudum Rex esset effectus, & apud aures modo Cæsaris exillaretur, quem indicē successionis expectare nolisset. Nam post Herodis mortem, quibusdā ut diadema sibi imponeret subornatis, Regis cū more in folio aureo residentem partim ordines militiæ permutasse, partem condonasse promotiones: & insuper his omnia annuisse populo, quæ velut à Rege impetranda petiisset: maximorūque reos criminū, quos pater suus vixerat, absoluisse: qui cū ista fecisset, modò regni vmbra à domino postulaturus venisset, cuius sibi corpus ipse rapuisset, ut non rerū sed vocabulorum dominum esse Casarem demonstraret. Ad hæc ei, quod etiam luctum patris assimulasset, obiciebat: cū interdū quidē personam cōponeret in morem, noctū verò ad cōmellatio-

nes usque potaret. Denique seditionem vulgi ex hac indignatione constatam esse dicebat. Totius enim orationis suæ vires, eorū multitudine qui circa templum cæsi fuerant, astuebat. Hos enim ad diem festum quidē venisse : ad hostias verò, quas ipsi mandandas venerant, crudeliter esse iugulatos, tantūque in templo funerum esse cōgestum, quantum nullum ab externis illatū bellum implacabile congestū esset. Itaque huius crudelitatis Herode præcio, ne spe quidem regni vnquam eum dignum esse visum, nisi cū sanæ mentis inops erat, animo detentius ægrotante quam corpore, & quem in secundo testamento successorem scriberet, ignorabat: præsertim qui priore testamento successorem scriptū in eusare nihil posset quod incolumi corpore, omniq; vitio purgata mente fecisset. Vt tamen qui firmius esse ponat morbo laborantis arbitriū, ipsum se Archelaum abdicasse Regia dignitate, multis in eam contra leges admissis. Nam qualem fore si acciperet à Cæsare principatum, qui ante quam acciperet, tantum populum peremisset? Multa cū hunc modum prosecutus Antipater, multis ex numero circumstantiam propinquorum in singula crimina testibus exhibitis peroravit. Surrexerat enim Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in templo necessario factam esse perdoctus: nam quorum necis argueretur, non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est, Cæsaris hostes fuisse: aliorum autem criminum suosores aduersarios ipsos demonstravit. Secundum verò testamentum idcirco ratum manere postulabat, quod Herodes in eo successoris sui herematorem Cæsarem constituisse, nam qui tantum sciret, ut rerum domino potestate sua cederet, nec vnquā in hæredis errasse iudicio, sed sano corde quem constitueret elegisse, qui per

An mundi
3934. Ant
nat. Christi.
30.

2 Antipater
totius oratio
in suo vires
in Archelaum
exacuit.
Testamentum
ægrotante
Herode m
ratum.

c. Antipater
contra Ar
chelaum.

d Nicolaus
defendit Ar
chelaum.

An mundi
3964. A
Christo nato
2.

2 Archelaus
ad genua
Cæsaris ac-
cidit.
b Cæsaris er-
ga Archelaum beni-
gnitas &
humanitas.

quem constitui deberet non ignoravit. Cum au-
tem omnibus expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus² Archelaus, ad genua
Cæsaris accidit ocyus. Quo b per benignè Cæsar
erecto, quod paterna quidē successionē dignus
esset, ostendit: certum verò nihil pronuncians.
Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de co-
gnitis deliberabat, verum ex his qui testamento
continerentur, aliquem regni oportere constitui
successorem, an toti familiæ distribui princi-
patum. Multitudo enim personarum egere sub-
sidio videbatur.

De pugna & strage Hierosolymis inter Iu-
daeos & Sabinianos.

CAP. II.

Ant. l. b. 17.
cap. 14.

c Seditio in
Hierosoly-
ma.

d Sabinus ar-
ces occupa-
re, ac Regis
pecuniis po-
tiri conatur.

Sed antequam de his quicquam statueretur
à Cæsare, mater Archelai Malibac morte
cotrepta moritur. Et variz literæ de Syria perlatae
sunt, Iudæos defecisse nunciantes: quod Varus
fore prospiciens, in^c Hierosolymam postquā
Archelaus navigarat, ascendit, ut in centores
seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatura
non videbatur, ex tribus quas ex Syria duxerat
secum legionibus, vnam in ciuitate reliquit:
atque ita in Antiochiam ipse recessit. Ac
Sabinus cum postea in Hierosolymam venisset,
causas novarū rerum Iudæis præbuit: modo
vim custodibus, ut^d sibi arces traderent, adhiben-
do, nunc malignè Regis exquirendo pecunias.
Non autem solis relictis à Varo militibus fretus
erat, sed etiam servorum suorum multitudine,
quos etiam omnes armatos auaritiæ ministros
habebat. Festo autem quinquagesimo die,
quæ Pentecoste à Iudæis vocatur: septies septem
diebus exactis rediens, ex eorum numero
vocabulū nata non religionis solennitas popu-
lum,

tum, sed indignatio congregauit. Denique con-
 cursus infinitæ multitudinis ex Galilæa, itémq.
 Idumæa & Hierichuntæ, trānsque Iordanē po-
 sitis regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa
 ciuitate populus Iudæorum, & numero simul &
 alacritate præstaret: & ¹ in tripartita manu ter-
 tia castra collocauerunt, vna in septentrionali
 regione templi, altera in meridionali Hippo-
 drumum versus, tertiāque in occiduo prope
 Regiam tractu, circumfessōsque Romanos vn-
 dique obsidebant. Sabinus autem multitudine
 pariter, eorūque spiritus perterritus, crebris
 quidem Varum nunciis precabatur, vt quā
 maturè ferret auxilium, quā occasione dele-
 nda legione, si quid moræ interuenisset. Ipse ve-
 rō in altissimam castelli turrē, quæ Phasælus
 vocabatur, euadit, fratris Herodis cognominē,
 quem Parthi necauerunt. Hinc legionariis, vt
 in hostes irruerent, signum dabat. Nam præ ti-
 more nec ad eos quibus ipse præerat, descende-
 re audebat. Eius autem præcepto milites obe-
 dientes, in templum volant, vehemētiq; cum
 Iudæis pugna configunt: in quā dum nemo de-
 super adiuuaret, imperitos belli peritia supera-
 bant. Postea verō quā multi Iudæi porticibus
 occupatis, à vertice celis eos appetebant, pluri-
 mi contereabantur: & neque ex alto iaculantes
 vicisci facillè poterant, neque cominus dimican-
 tes ferebant. ab ² vtrisque tamen afflictī succē-
 dunt porticus, opere, magnitudine atque orna-
 tu mirabiles. ibique tum multi flamma subito
 comprehēsi aut ea consumebantur, aut in ho-
 stes desilientes ab ipsis occidebātur: alij terror-
 som cedentes præcipitabantur ex muro: nōnul-
 li desperata salute, incendiij periculum suis gla-
 diis præueniebant. Qui tamen ex moribus ob-
 sependo in Romano fecissent impetum, metu

Ann. mundi
 3964. A
 nato Christo
 1.

a Iudæis tri-
 partita ma-
 nu terna ca-
 stra collo-
 cant.

b Sabinus in
 altissimam
 castelli tur-
 rem euadit.

c Pugna Iu-
 dæorum cū
 Romanis.

d Romani
 porticus suc-
 cendunt.

An. mundi
3964. A
nato Christo
2.

attoniri nullo negotio subigebantur : donec omnibus aut interemptis , aut timore disiectis, thesauro Dei defensoribus destituto manus milites attulerunt, & quadringenta ex eo talenta diripuerunt: quorum quæ furto sublata non sunt, conquisiuit Sabinus. At Iudæos multo plures, magisque pugnaces, tam virorum quàm opum interitus in Romanos contraxit. Obsessæque his Regia minitabantur exitium, nisi quamprimum inde secederent : Sabino, si vellet, vnâ cum legione abeundi copiam pollicentes. Quibus opitulabantur regionum plurimi, qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Sebastenorum tria millia, hisque Rufus & Gratus præpositi, vnus peditum rector, ac verò equitum Rufus: quorum vterque vi corporis atque prudentia, etiam si nullam manum obedientem haberent, magnum tamè momentum belli Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem insistere obsidioni, simul & castelli moenia tentantes, & ad Sabinum clamantes, vt discederet, ne impediret habituros tanto post tempore patriâ libertatem. Sabinus autem quamuis optaret euadere, fidem tamen pollicitationibus non habebat : sed eorum lenitatem, insidiarum esse illecebram suspicabatur: simulque auxilium Vari sperans, obsidionis periculum perferebat. Eodem tempore per Iudæam plurimis locis tumultus erat, multosque ad regni cupidinem tempus impulerat, Nam in Idumæa quidam duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerant, congregati, armisque instructi cum Regis decertabant: quibus Achiabus Regis consobrinus, ex vicis munitissimis repugnabat, campestre prælium declinando. In Sepphori autem Galilææ, Indas filius Ezechiz latronum principis, ab Herode quendam Rege capti, qui

Antiq. lib.
17. cap. 15.

tunc illas regiones vastauerat, non parua multitudine collecta, rupisq; regis armamentariis, & omnibus quos circa se habebat armatis, contra potentis cupidos manus mouebat. Trans^a flumen quoque Simon quidam ex Regis seruis, pulchritudine simul & vastitate corporis fretus, imposito sibi diademate, cum latronibus quos congregauerat ipse circueiens, & apud Hierichunta Regiam, & multa alia magnifica diuersoria igni corruptit, facile sibi prædam ex incendio comparans. Omnesque habitationes, in quibus aliquid decoris erat, concremasset, nisi Gratus Regionum peditum rector, ex Trachone sagittarios: itemque Sebastenorum pugnantissimos ducens, properasset occurrere. Vbi peditum quidem in pugna multi consumpti sunt: ipse autem Simonem compendio præuenit, ardua valle fugientem, & ex transuerso percussus in ceruice deiecit. Incensæ sunt autem & quæcunque Iordani proximæ fuerunt sedes Regiæ, apud Betharantes, quorundam aliorum manu conflata ex locis vltioribus. Tunc betiā b Athroni pastor quidam, cui nomen Athronges, regnum affectare ausus est, quod vespetaret, vi corporis animæque fiducia mortem contemnentis impulsus est, ac præterea fractum quatuor sibi similibus milium robore, quorum singulis tanquam ducibus & satrapis attributa manu armatorum, ad incursus utebatur. Ipse autem veluti Rex maiora negocia procurabat. Et tum quidem etiam diadema sibi imposuit. Non paruo autem post tempore, cum fratribus suis vastando territoria, & occidendo præcipue Romanos, itemque Regios, perseverauit: cum nec Iudæorum quisquam effugeret, qui lucrum aliquod ferens venisset in manus. Ausi sunt etiam apud Ammauntem reptum Romanorum agmen circumuenire, qui

Ann. mundi
3964. *A*
nato Christo
2.

a Simon Regis seruis
Diadema
sibi ponit.

b Athroni
pastor
quidam re-
gnum affe-
ctat.

Ann. mundi
 3964. *A*
nata Christo
 2.
 frumenta legionibus atque arma portabant. Vbi
 Arrium quidem centurionem & quadraginta
 fortissimos iaculis confecit: ceteri vero in eo-
 dem periculo constituti, auxilio Grati qui cum
 Sebaste advenit, elapsi sunt. Multis in hunc
 modum contra indigenas, nemque alienige-
 nas per omne bellum gestis, post aliquod tem-
 pus tres ex his comprehensi sunt: nam quidem
 maximus ab Archelao, duo vero qui etate se-
 quebantur, in manus Grati & Ptolemæi delati.
 Nam quartus Archelao pacatione concessit. Sed
 hic finis est eos postea secutus est. Tunc autem la-
 trociniali bello cunctam inflammabat Judæam.

De Varii gestis circa Judæam transiit.

CAP. III.

Ant. lib. 17.
cap. 16.
b Varii R.
manu contra
Judæos fere
suppetat.
 Varus autem acceptis Sabini & principum
 literis, toti legionibus metuens, opem his
 ferre properabat. Itaque cum duabus reliquis
 legionibus, & quatuor alis equitum, in Ptole-
 maïdæ profectus, eodem Regum atque optima-
 tum auxilia convenire iussit. Ad hæc à Berytis
 etiam, cum periorum transiret oppidum, mil-
 le & quingentos accepit armatos. Vbi vero in
 Ptolemaïdem tam cetera manus auxiliorum,
 quam propter Herodis inimicitias Aretas Rex
 Arabum non cum exiguo numero equitum pe-
 ditumque peruenit, statim exercitus partem in
 Galilæam, quæ Ptolemaïdi propinqua erat, di-
 rigit, amici sui Galli filio his rectoris præposito.
 Qui mox & aduersus quos ierat, omnes in fu-
 gam vertit: & Sepphori civitate capta, ipsam
 quidem incendit, incolas vero eius servitio-
 ribus quibus subiugavit. Varus autem ipse cum omni exer-
 citu Samaria potius, civitate quidem abstinuit,
 quod inter aliorum turbas nihil eam mouisse,
 de præ-

deprehendit: castris autem ad vicum positis, *Ann mundi 3964. A nato Christo 2.*
 qui appellatur Arun, Ptolemæi possessionem
 propterea direptam ab Arabis, & qui amicis
 Herodis infensi erant, inde ad Sappho progre-
 ditur, alteram vicum tutissimum: quem simili-
 ter, omnesque reditus ibi repertos depopulati
 sunt. Cædis autem ignisque plena erant omnia,
 nec prædationi Arabum quicquam obstabat.
 Exusta est & Ammus in flu Vari, necem Arija
 ceterorumque indignè ferentis, habitatoribus
 eius fuga dispersis. Hinc b progressus ad Hie- b Varus ad
 rosolyman cum exercitu, solo visu Iudæorum Hirosoly-
 castra disiecit: & alij quidem per agros abi-
 erunt fugientes: qui verò intra ciuitatem degebant, cum exerci-
 tus suscepto eo, seditionis causas in alios confre-
 runt, at solo
 bant, nihil quidem se penitus mouisse dicen-
 tes, sed propter diem festum receptam necessa-
 rio multitudinem, in ciuitate obsessos esse po-
 tuerunt. Atque cum Romanis, quàm cum dissidentibus
 conspirasse. Ante verò obuiam ei venerant Io-
 sephus, Archelai consobrinus, & cum Grato
 Rufus, ducentes exercitum Regium, & Seba-
 stenos, & Romanos milites ornatos habitu con-
 sueto. Sabinus enim nec in os Vari venire pas-
 sos, iam dudum ex ciuitate ad mare discesserat.
 Varus autem disparitum aduersus autores ru-
 mulus per agros dimisit exercitum: multis-
 que sibi exhibitis, quos minus turbulentos
 inuenisset, custodiæ tradidit: maximè verò c Varus ad
 nocentium propè ad duo millia cruci suffixit. duo millia
 Adhuc autem circa Idumæam superesse decem seditiosos
 armatorum millia nunciato, confestim Ara-
 bus detinuit abire iubet: quod eos non auxi-
 git.
 stantibus more uti militis, sed pro sua libidine,
 & supra quàm ipse vellet, agros vastare per-
 spexit: suis autem comitatus agminibus, in ad-
 versarios properabat. Verum illi se Vato prius

An. mundi 3966. *A*ntiq. lib. 27. cap. 17. *b* Archelau Indai in ius vocant. *a* Vari *et* *Idumaei* *fa* *ulitas* *ac* *be* *nignitas*. *quàm* in manus veniretur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus² autem multitudini venia data, duces eius interrogandos misit ad Caesarem. At ille cum ignouisset exteris, in nonnullos Regis cognatos (erant enim quidam inter eos Herodis propinqui) animaduertit, quòd omnino contra Regem suum arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hieroselymam compositis, eademque legione, quae dudum in praesidio ciuitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam rediit.

De ethmarcha Iudaeorum instituto.

CAP. IIII.

Antiq. lib. 27. cap. 17. *b* Archelau Indai in ius vocant. *a* Acris Iudaeorum aduersus Herodem eiusque liberos accusatio. *R*omae autem Archelao alia rursus cum Iudaeis causa conflata est: qui ante seditionem permissu Vari, legati exierant, ius genti suae liberum petitori. Erant autem numero quingenta, qui venerant, & astabant eis plus quam octo millia Iudaeorum Romae degentium. Itaque conuocato à Caesare optimatum Romanorum amicorumque concilio in Palatini Apollinis templum, quod priuatum ipsius erat aedificium admirandis opibus exornatum, multitudo quidem Iudaeorum constitit cum legatis, contraque Archelaus cum amicis. Cognatorum autem amici ab utraque parte secreti erant. nam & cum Archelao itare propter odiū atque inuidiam recusabant, & cum accusatoribus conspici pudore Caesaris prohibebantur. Inter quos erat etiam Philippus Archelai frater, beneuolus animo duabus ex causis praemissis à Vario, ut & Archelao subueniret, etsi regnum Herodis nepotibus eius distribui placuisset, partem aliquam mereretur. Iussis autem accusatoribus exponere, quoniam contra leges fecisset Herodes: pri-

mum⁴ non se Regem, sed omnium qui usquam
 fuissent, tyrannorum crudelissimum tolerasse
 dicebant. Deinde multis ab eo trucidatis, ea
 pertulisse superstites questi sunt, ut beatiore
 mortui putarentur. Non enim tormentis solum
 eam lacerasse corpora subiectorum, sed etiam
 gentis suæ ciuitatibus deformatis exterius orna-
 uisse, populisque alienis Iudææ sanguinē con-
 donasse. Pro antiqua verò felicitate ac patris
 legibus, nationem suam tanta egestate simul ab
 eo atque iniquitate repletam, prorsus ut plures
 ex Herode paucis annis clades sustinuerint,
 quàm omni xuo maiores sui, postquam ex Ba-
 bylone discessere, perpassi sunt, Xerxe tunc
 regnante ad discordias concitati. Verum se ta-
 men ad eam modestiam ex aduersæ fortunæ
 consuetudine proficisse, ut etiam sucessionem
 voluntariam acerbissimæ seruitutis subirent:
 qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre
 mortuo Regem appellassent nihil morati, & v-
 nâ cum eo luxissent mortem Herodis, ac pro e-
 ius successore vota celebrassent. Illū autē quasi
 metueret, ne non certus eius filius videretur, à
 eadē trinum milliū ciuium regni sumpsisse pri-
 mordia, & quia principatū meruerit, tot immo-
 lasse Deo hominū victimas, tot festo die replū
 cadaueribus impleuisse. Rectè igitur eos, qui de
 tantis malis superessent, aliquādo respexisse ca-
 lamitates suas, & belli lege cupere vulneribus
 excipiendis ora præberentq. ^{b. b. b.} Romanis præ-
 cati, ut Iudææ reliquias misericordis dignas ex-
 istimarēt: néve quod ex ea natione restaret, his
 obilicerent, à quibus crudelissimè lacerabatur: quia mis-
 sed patriam suam contungi Syriæ finibus, ac per
 indices Romanos administrari decernerēt: hoc
 enim modo probatum iri, Iudæos qui nunc ve-
 luti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur, canitur.

*Ann. mundi
3666. A
pato Christo*

4

*a Nicolaus
Archelaum
coram Ca-
sare & con-
siliarijs de-
fendit.*

*b Archelaus
Cesar Iu-
dææ E. hær-
etiam consti-
tuit.*

*c Regni in-
ter Herodis
filios distri-
buitio.*

*d Civitates
quibus im-
peravit Ar-
chelaus.*

*e Salomo
Iamnia, A-
zoti & Pha-
saelidis do-
mina.*

moderatis rectoribus obedire nosse. Iudæorum
quidem accusatio eiusmodi petitione conclu-
sa est. Cum^a autem surrexisset contra Nicolaus,
primum criminibus quæ in Reges erant pro-
posita, dissolutis, nationem cepit arguere: quia
neque gubernari facilis esset, naturæque Regi-
bus vix parceret, vñ etiã propinquos Archelai,
qui se ad accusatores contulerant, infimulabat.
Sed tum quidem patribus Cæsar auditis, con-
uentum diremit. Paucis^b autem diebus post,
mediam regni partem sub ethnarchiæ nomine
dedit Archelao: etiam Regem, si se dignũ præ-
buisset, facturum esse pollicitus. Reliquam^c ve-
rò dimidiam induas tetrarchias diuisit, duobus-
que aliis Herodis filiis attribuit: vnam Philip-
po, alteram Antipæ, qui cū Archelao de regno
certauerat. Huius parti cesserat trans flumẽ Re-
gio, & Galilæa: quarum ducenta talenta redditus
erant. Batanæ verò & Trachon, & Auranitis, &
quædã partes domus Zenonis, circa Iamniam,
Philippo destinatæ sunt: quæ talentorum cen-
tum redditus ministrabant. Archelai verò eth-
narchia Idumæam, omnemque Iudæam, & Sa-
mariam habebat quarta tributorum parte le-
uatam, pro munere quia non rebellasset cū cæ-
teris. Ac^d ciuitates quibus imperaret ei traditæ
sunt, Stratonis pyrgus, & Sebaste, & Ioppe, &
Hierosolyma. Cæteras autem, Gazam & Gadaram
& Hippon, regno auulsas, Syriæ Cæsar adiecit.
Erant autem redditus Archelai, quadringenta ta-
lenta. Quin^e & Salomen præter illa, quæ testa-
mento Regis ei relicta erant, Iamniæ domi-
nam, & Azoti, & Phasaelidis idem Cæsar consti-
tuit: Regiãque apud Ascalonem largitus est:
ex quibus omnibus talentorum sexaginta re-
ditus colligebantur. Domum verò eius ethnar-
chiæ subdidit Archelai. Quum autem cæteris
quoque

quoque Herodis propinquis testamento relicta
soluisset, duas eius filias virgines extrinsecus
quingentis millibus pecuniarum donauit: easque nu-
pium Pheroræ filiis collocauit. Diuiso autem
Herodis patrimonio, etiā sibi relictas ab eo fa-
cultates ad mille talenta eis distribuit: exceptis
suo nomine quibosdam rebus vilissimis pro-
pter honorem defuncti.

An. mundi
3666.
A Christo
nato 4.

*De subditicio falsoque Alexandro
eoque deprehensio.*

CAP. V.

Nereas^a quidam iuuenis natione Iudæus, a-
pud quendam libertinum Romanorum in Si-
doniorum oppido educatus, illum se formæ si-
militudine, quem Herodes necauerat, Alexan-
dram esse mentitus, fallendi spe Romam venit.
Huius autem facinoris habebat socium quendam
genilem suum, omnes regni actus optimè scien-
tem, à quo instructus affirmabat eorum se mise-
ricordia, qui sui atque Aristobuli occidendi cau-
sa missi fuerant, similibus corporibus subditi-
moni esse subreptos. Denique his multos iam
Iudæos fefellerat, in Creta degentes: ac liberali-
ter illic acceptus. Melumq. inde trāsmissus, ibi-
que ampliore quaestā cumulat, etiam hospites
suos magna verisimilitudine Romam secum
navigare pellexerat. postremo delatus Dicar-
chiam, multisque munerib. ab Iudæis eius loci
donatus quasi Rex à paternis amicis deduceba-
tur. Ad hoc enim fidei processerat formæ simi-
lundo, ut qui Alexandrum illam viderant, pla-
nèque nonerant, hunc eum esse iurarent. Igitur
omnes etiam Romæ Iudæi, visendi eius studio
circumfusi properabant: & infinita multitudo per
victorū angustias, quocumq. ferebant, conuenie-

Ant. li. 17.
cap. 18.
a Iuueni qui
dam se Alex-
andrum
quem Hero-
des necauit,
esse mē-
titus, Iudæo-
rum pluri-
mos fallit.

An. mundi
3966. A
Christo nato
4

a Caesar ad
lesentem vi
dere cupit.

b Alexan-
dri falsū
Caesar remi-
gum nume-
ro inserit,
suasorem ve-
rē eius inter-
fici iubet.

Ant. lib. 17.
cap. 19.

bat. Tanta namque dementia multos ceperat, ut illum sella potarent, ac regale obsequium propriis ei sumptibus exhiberent. Sed Caesar Alexandri vultum optimè sciens (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius quàm videret hominem, fallaciam similitudinis adverterat, hiliori tamen animi spei non nihil indulgendum putavit: & ^a Celadum quendam, qui Alexandrum benè cognosceret, misit, ut ad se adolescentem deduceret. Qui illo conspecto, statim personæ differentiam coniectura deprehendit. Maximè verò, ubi corporis eius duritiè, & servilem formam consideravit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus est dictorum eius audacia: de Aristobulo enim percontantibus, saluum quidem illum esse commemorabat: consulto verò non adesse, quia apud Cyprum degeret cauendo insidias: minus enim se circumuentiri posse disiectos. Itaque ab aliis ei separato vitam dixit à Cesare præmium fore: si tantæ fraudis prodidisset autorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur: & Iudæum indicat, qui formæ suæ similitudine abusus esset ad quæstum. Tanta enim dona ex ciuitatibus eum singulis abstulisse docuit, quanta viuus Alexander non accepisset. Risit his Caesar: & falsum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero inseruit suasorem verò eius interfici iussit. Melius autem sumptuum detrimentum pro amicitia precio satis esse iudicauit.

De Archelai exitio.

C A P. VI.

EThnarchia verò suscepta, memor discordiæ superioris Archelaus, nō solum Iudæis, sed etiam Samaritanis crudeliter abusus est. Non quæ

nōque principatus sui anno legatis contra se ab
 virisque ad Cæsarem missis, ipse^a quidem in e-
 xilium pellitur, Viennam Galliæ ciuitatem: patri-
 monium verò eius fisco Cæsaris adiudicatur:
 quem quidem prius quàm euocaretur ad Cæsa-
 rem huiusmodi somnium vidisse commemo-
 rauit: Novem^b spicas plenas & maximas à be-
 bus comedi somniauerat: accitos deinde vates,
 Chaldeorumq; nonnullos, quidnam illo puta-
 rent indicari somnio consuluerat. Aliis autē ali-
 ter interpretantibus, Simon quidam Essenus ge-
 nese, dixerat spicas annos arbitrari, bonēsq; re-
 rum mutationes: eo quòd agros arando verte-
 rent ac mutarent. Ideoque regnaturū quidem il-
 lum esse tot annos, quot significasset numerus
 aristarum: varias autem rerum mutationes ex-
 pertum, esse moriturum. Hisque auditis, Arche-
 laus quinque diebus post ad causam dicendam
 est euocatus. Dignum autem memoriā duxi, etiā
 coniugis eius Glaphyræ somnium, Archelai filię
 Cappadocum Regis, referre: quam cum Alexan-
 der prius habuisset uxorem, frater huius de quo
 loquimur, Herodis filius Regis, à quo ille inter-
 fectus est, sicut iam designauimus, post illius
 mortem iube Regi Libyę nuptam, eoque defun-
 cto domum reuersam, domūque apud patrem
 in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus
 ubi conspexit ad hoc amoris accensus est, ut^c eam
 statim repudiata coniuge sua Mariamne,
 sibi copularet. Hæc digitur breui tempore post
 quam in Iudæam rediit, videre visa est superstiti
 rem sibi Alexandrum dicere: satis fuerat tibi Li-
 byem matrimonium, sed tu illo contenta, rur-
 sus ad meos penates reuerteris auidissima viri
 terij, & quod grauis est, mei fratris iuncta matri-
 monio. Equidem non dissimulabo contume-
 liam, tēque liget inuitam recuperabo. Atque

An. mundi
 4973. *A*
Christo nato
 11.

a Archelaus
propter tyrā
nidem in e-
xilium pel-
litur eiusq; pa-
trimonium
fisco Cæsaris
adiudicatur
b Archelai
de bebis &
spich som-
niū.

c Archelaus
repudiata
Mariamne
Glaphyram
sibi copulat.
d Glaphyra
in somnio
Alexandri
videt.

Anno mundi hoc exposto somnio, vix biduum superuixit.

3973. *A*

Christo nato

11.

De Simone Galilaeo, & tribus sectis apud Iudaeos.

CAP. VII.

Ant. li. 18.

cap. 12.

*a Tres du-
dorum se-
ctae, quarum
Essenorum pro-
babilius.*

*b Essenorum
de coniugio
doctrina.*

*c Essenorum
bona con-
muniā.*

¶ Sicut Archelai finibus in prouinciā redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, ea sibi à Celsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilaeus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas increparet, si tributum Romanis pendere pareretur, dominosq; post Deum ferre mortales. *Beati* autem propriae sectae sophista, nulla in se similibus aliis. Etenim tria sunt apud Iudeos genera philosophiarum: horum vnum Pharisei profiteantur, alterum Sadduceae, tertium verò, quod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidem Iudaei, verum inter se mutuo amore coniuncti similesque qui praeter ceteros voluptates quidem quasi maleficia vitarent: continentiam verò seruare, neque cupiditati succumbere, virtutem maximam ducerent. Itaque *b* nuptias quidem fastidiunt, alienos verò filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituunt: non quia coniugia vel humani generis successionem esse sentiant pestimendam: sed quia cauendam putant intemperantiam fornicariam, nullam eorum vni viro fidem seruare credentes: *Quia* de diuitiarum contemptores sunt, rerumque apud eos communicatio admirationi habetur, neque inuenias alteri alterum opulentis prestare legem, quae *c* sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari vellent, bona contubernio publicarent: ita enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel diuitiarum dignitas appareret: sed permixtis facultatibus, velut inter fratres, vnum esset omnium patrimonium.

patrimonium. Probros autem ducunt oleum, & quis vel inuitus vnctus fueris, mundiciis corpori absterget: quoniam squalorem decorē putant, dūmodo semper in veste sint candida. Designatos autem communium rerum procuratores habent, & ad vsus omnium singulos indiuisos. Non^a est autem illis vna ciuitas certa, sed in singulas multi domitia transferunt: & aliunde aduenientibus sectę suę professoribus, quicquid habeant promptum exhibent quasi proprium. Denique tanquam consuetissimi ad eos ingrediuntur, quos nunquā ante viderunt. Hinc est, quōd cum peregrinantur, propter latrocinia tantum armantur, neque pręterea quiequam ferunt. In singulis autem ciuitatibus, ex eodem collegio specialis curator hospitum constituitur: quicorum vestimenta ceteraque vsui necessaria tueatur. Amictus^b autem cultusq; corporis omnibus pueris, in metu, & sub cura magistris agentibus, par est. Nec verō vestitum sine calceos mutans, nisi aut omnino conscissis prioribus, aut longi temporis vsu consumptis. Nihil autem inter se mercantur aut vendunt: sed egēti quisque quod habet prębens, refert ab eo quod ipse non habet; quamvis etiam sine permutatione cunctis libera sit facultas, à quibuslibet accipiendis quod opus sit. Pręcipue^c circa Deum religiosi sunt. Namq; ante solis ortum nihil profapi loquuntur, sed ei pœria quædam vota celebrant, quasi vt oriaur precantes. Deinde ad quas venerunt singuli artes, à curatoribus dimittuntur. Cūque ad horam quintam studiosē fuerint operati, rursus in vnum congregantur: lineisq; pręcincti velaminibus, ita corpus aquis frigidis abluunt. Atque hac lustratione facta in eadem secreta pœunt, quo neminem aliterius sectę hominem aspirare concessum

An. mundi.
3973. A
Christo nato
11.

a Essenerum
hospitatus.

b Amictus
cultusq; cor-
poris Essena-
rum par est.

c Essenerum
religio
labor.

An. mundi
 3973. *A*
Christo nato
 11.

*b Esseni iu-
 uando &
 misserendo
 suis iuris sunt,
 prater ea ni-
 hil absque
 precepto cu-
 ratoris fa-
 ciunt.*

*c Esseni ius-
 iurandum
 vitant.*

est, ipsique purificati, velut in sanctum quoddam
 templum in cornaculum ventunt: quibus ibi est
 silentio residentibus, pistor quidam panes or-
 dine, vnum autem vasculum ex vno pulmento
 singulis eocus apponit. Deinde voce cibum sa-
 cerdos antecedit: neque gustare quenquam
 fasus fas est, nisi prius Deo celebretur oratio.
 Post finem quoque prandij vota repetunt. Nam
 & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi dato-
 rem victus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti
 sacris illis depositis vestimentis, in opere vsque
 ad vesperam versantur. Similiter quo inde re-
 uersi cenant, considentibus etiam hospitibus,
 si quos fortè interuenisse repperint. Neque ve-
 rò clamor vnquam rectum illud, neque tumultus
 inquietat: quum etiam loquendi ordine al-
 liis alij cedant: eorumque silentium, extra testis
 constitutis arcanum quoddam videatur vene-
 rabile. Cuius b quidem rei perpetua sobrietatis
 causa est, quòdque apud eos edendi aut potan-
 di modus saturitate definitur. Sed quamuis a-
 liarum rerum nihil sine precepto faciunt cura-
 toris, tamen in his duobus, hoc est iuando &
 misserendo sui iuris sunt. Nā & subuenire dignis,
 cum opus est, suo arbitrio tuncque licet, & indi-
 gentibus alimenta porrigere. Sanè cognatis da-
 re aliquid sine curatoribus, interdictum: Idem
 iracundiæ moderatores iusti sunt, indignatione
 cohibent, fidem tuentur, paci obsecundant: &
 omne quod dixerint, iureiurando fortius ha-
 bent. Ipsum c autem iusiurandum quasi periu-
 rio deterius vitant. Iam enim mendacij con-
 demnatū arbitrantur, cui sine Deo non credi-
 tur. Summum autem studiū veterū scriptis ad-
 hibent: ea maxime inde, quæ animæ & corpori
 expediant eligentes. Hinc illis morborum reme-
 dia, stirpes medicæ, quàmque vim propriâ sin-
 guli

gali lapides habeant, rismantibus conquiruntur. Sed & verò suæ studiosis non statim cum eis vana collectio: sed per annum integrum extrinsecus commoranti, cuique eundem victus ordinē tribuunt: dolabellam quoque, & quod prædictū est perizoma, & albam vestem tradentes. Cum verò processu temporis experimentum continentiz dederit, accedit etiam ad communem cibum: & purioribus, ob castificationem scilicet, quis participat: neque tamen in conuietum assumitur. Post ostensionem quippe continentiz, duobus annis aliis mores eius probantur. Cūque dignus apparuerit, tunc demū in consortium assumitur. Prius^d verò quàm incipiat^d communem habere cibum magnis execrationibus adiurat se primum quidem colere Deū, deinceps quoque erga homines servare iustitiam, & neque propria spontē nocere cuiquam, neque ex præcepto obesse: quin immo iniquos omnes odisse, & collaborare semper iustitiz selectoribus, fidem omnibus servare, maxime vetō principibus. Neque enim absque voluntate Dei, cuiquam posse Principatus potentiā contingere: Si verò ipse ceteris præsit, nunquam se abusurū viribus potestatis ad contumeliā subiectōrū, sed neque veste aut ambizioso aliquo ornatu reliquis eminere, veritatē semper diligere, & habere propositum convincere mentientes. Manus verò à furto, & animam purā servare à iniustis cōpendiis: & neque aliquid de mysteriis consecratos celare, neque profanis eorū quippiam publicare, etiā si intentata quispian morte compellat. Super hæc autē addunt, nihil se de dogmatibus aliud quàm ipsi susceperint, tradere. Fugere autem latrocinia, & cōservatū ire simul & dogmatis sui libros & angelorū nomina. His quidē execrationibus explorāt,

An. mundi
3973. *Ante*
Christū nat.
11.

Essenorum
execratio-
nes & pa-
ra.

An. mundi & quasi præmuniunt accedentes. Deprehensos
 3973. *A* verò in peccatis à sua congregatione depellunt:
Christo nato & qui taliter fuerit condemnatus, miserabili
 11. plerumque morte consumitur. Illis quidem sa-
 cramentis ac ritibus obligatus, neque capere ab

*a Esseni in
 iudæis dili-
 gentissimi
 atque iustis-
 simi.*

aliis oblatum cibum potest, herbas verò pec-
 dum more decerpens, & fame exesus per in-
 bra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos ple-
 runque miserati, extremum spiritum agentes re-
 ceperunt: sufficientem pro peccatis eorum, quæ
 usque ad mortem adduxeris, poenam fuisse cen-
 sentes. In ^a iudiciis verò sunt diligentissimi æ-
 que iustissimi. Disceptant autem non minus
 quam centum in unum coacti: quod autem ab
 his decretum fuerit, immobile manet. Venæra-
 tio quoque apud eos post Deum magna legis-
 toris est: ita ut si quis eum blasphemauerit, mor-
 te damnetur. Senibus verò obedire & plurimum
 quorum decreto probabile arbitrantur officium.
 Cum simul denique sederint decem, nullus unus
 novem loquitur inuitis. Expuere quoque me-
 dium eorum, vel in dextram sui partem, quilibet

*b Esseni sab-
 bathum dili-
 genter obser-
 vant.*

deuitas. Sabbathis ^b quoque operationem ali-
 quam contigisse, omnibus Iudæis diligentius ca-
 uent: neq. cibum sibi solum pridie præparant,
 ne videlicet illo die ignem accendant; sed neq.
 vas aliquod transponere audent, imò nec alium
 purgant: Aliis autè diebus fodientes spueâ uno
 pede altam, scilicet, hoc est, illa dolabellâ quam
 radi nuper accedentibus diximus, demissa veste
 sese diligentissimè contegentes, ne scilicet sple-
 dori diuino iniuriâ faciant, in eadè fovea ab o-
 nere ventris leuantur, ac deinceps terrâ, quâ ef-
 foderant redeunt: idque ipsum faciunt in locis
 secretissimis & cum naturalis sit ista purgatio,
 nihilominus tamen solenne habent, ut quasi ab
 immundicia diluantur. Disceuntur autè inter
 se

se, secundum susceptæ abſtinentiæ tempora, in ordines quatuor: tantumque hi qui iuniores sunt, inferiores precedentibus æſtimantur, ut ſi aliquos eorum contigerint, quaſi à contractu alienigenæ diluantur. Viuunt autem quàm longiſſimè: ita ut plurimi eorum uſque ad centenariam proferantur ætatem, propter ſimplicitatem victus, ut equidem puto, & inſtitutionem benè in omnibus ordinatam. Sunt etiam contemptores aduerſorum: cruciatus ſiquidem vincunt firmitate conſilij. Mortem verò, ſi cum de core obeunda ſit, indicant etiam immortalitate meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus negotijs animos, bellum quod geſtum eſt cum Romanis. Tunc b ſiquidem per artuum contraſtiones & ignes, ac per tormenta omnigena trāſeuntes, ut videlicet vel in legiſlatoris aliquid loquerentur iniuriam, vel ciborum quippiam, quod non ſolent, ederent, ad neutrum horum potuerunt compelli: ſed neque deprecari ſuos tortores, aut inter ipſa fieri ſupplicia: in medijs quinimò cruciatibus ſubridentes, & eis qui tormenta admouerant illudentes, conſtantes animas, cum quadam hilaritate reddebant, ſcilicet quaſi qui eas eſſent denuò recepturi. Opinio quippe c apud illos firmata conſiſtit, corruptibilia quidē eſſe corpora, materiāque eorum non eſſe perpetuā: animas autē immortales ſemper manere, & de æthere ſubtiliſſimo cōmectet, quaſi carceribus ita corporibus imp'icari, velut quas illecebra naturalis attraxerit. Quum verò fuerint à carnalib. releuatæ vinculis, quaſi de ſeruitute longiſſima liberatas, ita ilico lætare eas ſublimēſque ferri. Et d quidē bonas, concidentes in hos Græcorum ſententijs, pronunciat ultra Oceanum de gere, ubi eis ſit reposita perfruitio: illic quippe eſſe regionem, quæ neque ſia.

An. mundi
3979. *A*
Chriſto nato
17.

a Eſſenorum
longuitas.

b Eſſenoriū
in bello cum
Romanis ge
Reconſtituta.

c Eſſeni ani
mas immort
tales putāt,
mortuorum
verò reſur-
rectionem
non credūdo.

d Græcorum
de animabus
mana ſentē-
tia.

An. mundi imbribus, neque niuibus, neque æstibus aggran-
3979: A tur, sed quam Oceano oriens Zephyrus & leni-
Christe nato ter aspirans amonet. Malis autē animabus pro-
17. cellosa loca & hyberna delegant, plena gemitibus
 exercendarum sine fine poenarum. Videtur autem mihi secundum hanc ipsam intelligentiæ

Græci quoque fortibus suis, quos Heroas & Scymideos vocauerunt, beatorum insulas sequestrasse: improborum autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quosdam commentati sunt, Sisyphos videlicet & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales animas esse existimantes, ob adhortationem vique virtutis, dehortationemque nequitiz: bonos quippe fieri in huius vitæ conuersatione meliores, per spem bonorum etiam post lucem reddibendorum: improborum autem impetum retardari æstimantes: quoniam etsi in huius vitæ spatio latuerint, post obitum tamen sint immortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo, quæ Esseni de diuinitate animæ philosophantur, planè illecebram inuitabilem eis qui semel de eorum sapientiâ gustauerint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura nosse promittant, sacris videlicet libris, & variis sanctificationibus, prophetarumque dictis à primis ætatibus adhaerentes: raro autem accidit ut prædictiones eorum frustratio consequatur. Est

*a Prophecia
Essenorum.*

*b Essenorum
collegium a-
diud à prio-
re opinione
de coniugia
discrepans.*

autem aliud etiam Essenorum collegium, cibos quidem & mores, legesque similes cum prioribus habens, distans verò opinione de coniugio. Maximam siquidem vitæ hominum partem, successionē scilicet amputare eos qui abstineant nuptiis arbitrantur: quippe si eandem velint omnes ire sententiam, defecturum confestim genus humanum. Nihilominus autem cum tanta ipsi moderatione conueniunt, ut per triennium explorent

explorent valetudinē foeminarum & si constāt
 purgatione apparuerint idonez partui, ita eas
 in matrimonia adseiscunt. Nemo tamen eorum
 cum pręgnante concumbit, vt ostendant, quōd
 nuptias non voluptatis: sed liberorum causa in-
 ierint. Lauantibus autem foeminis, ita vt viris
 petizomatum inest amictus. Tales sunt mores a
 huius collectionis. Duorum a autem prio-
 rum ordinum, Pharifzi dicuntur, qui certio-
 rem legalium rituum noticiam profiteantur, &
 hi primum dogma habent, vt fatis & Deo vni-
 uersa debeat, & quidem vel agere quę iusta
 sunt, vel negligere, secundum maiorem partem
 esse in hominibus profitentur, adiuuare tamen
 in singulis & fatum. Animam autem omnem
 quidem incorruptam esse, transire autem in
 alia corpora solas bonorum, improborum verō
 interminabili supplicio cruciari. Sadduczi b por-
 tō secundus ordo, fatum omnino negant, & b
 Deum extra omnem mali patratiōem inspe-
 ctionemque constituunt. Aium autem electioni
 hominum vel bonum vel malum esse proposi-
 tum, & secundum voluntatem propriam, alteru-
 trum unicuique contingere. Animarum autem
 generaliter vel supplicia denegant vel hono-
 res. Et Pharifzi quidem sociales, & qui stu-
 deant se mutua dilectione complecti: Sadduczi
 verō & inter se feris moribus discrepantes, &
 conuersatio eorū circa externos inhumana. Hęc
 sunt quę de Iudzorum philosophis dicenda re-
 peri: nunc ad inceptum reuertor.

De Pilati regimine.

C A P. VIII.

Archelais ethnarchia in prouinciam redacta, Ant. lib. 15.
 reliqui, id est, Philippus & Herodes, qui eo cap. 5.
 gnominabatur Antipas, tetrarchias suas rege-

An. mundi
3997. A
Christo nato

35.

2 Pilato Iu-
dæi patriam
ipsorum le-
ges mutari
concedere
voluit.

bant. Salome enim moriens Iuliz Augusti cū-
iugi toparchiam quam rexerat, & Iamniam, &
in Phasaelide palmæra testamento reliquit. De-
lato autem ad Tiberium Iuliz filium Romano
imperio post mortem scilicet Augusti, qui præ-
fuit rebus annis septem & quinquaginta, mensi-
bus sex, diebus duobus, manentes in tetrarchiis
suis Herodes ac Philipus hic quidem iuxta fon-
tes ipsos è quibus Iordanis flumen exoritur, in
Panaea condidit ciuitatem, quam Cæsaream
vocitauit: aliāque in inferiore Gaulariide,
quam Iuliadem nominauit. Herodes verò in
Galilæa Tiberiadem, in Perzæ autem cognomi-
nem Iuliz. Missus autem à Tiberio in Iudæam
Pilatus, cum curandam accepisset regionem,
nocte intempesta operas in Hierosolymam in-
tulit imagines Cæsaris, quæ res post triduum
ingentem inter Iudæos suscitauit tumultum:
nam qui aderant stupore permoti sunt, quasi
iam profanatas leges suas viderent. Nullum e-
nim fas esse dicunt collocari in vrbe simulacrū
Ad querelam autem eorum qui in ciuitate e-
rant, subito etiam ex agris multitudo confla-
xit. Euntes autem illic Cæsaream ad Pilatum
intentissimè deprecabantur, vt ab Hierosolymis
auferrentur imagines, & eis iura patriæ serua-
rentur. Pilato autem supplicantibus, abnuente
circa domum eius proni corruerunt, & immo-
biles quinque diebus continuis noctibusque
mansere. Post autē Pilatus tribunal ascendens,
studio magno cōuocat multitudinē Iudæorum,
quasi qui eis vellent dare responsum cum subito
milites accepto signo (sic enim iam fuerat præ-
paratum) armati circumsteterunt Iudæos: cir-
cundatāque triplici acie, Iudæi quidem stupo-
ris erant pleni, videntes insperatam rerum
faciem. Tunc Pilatus denuncians crucida-
turum

turam se omnes, nisi imagines Cæsaris susci-
perent, annuit militibus ut educerent gladios.
Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito
corruerunt, & ceruices nudatas excipendis i-
ctibus pararunt, vociferantes vniuersos se in-
terfici magis velle quàm legem profanari. Tunc
a Pilatus circa religionem studium populi de-
mitatus, confestim de Hierosolymis statuas
iussit auferri. Deinde verò conurbationem
alteram commouebat. Est apud eos sacer-
thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad indu-
ctionem aquarum iussit expendere: erat autem
inducenda aqua ab stadiis trecentis ob hoc ita-
que vulgi oriebantur querelæ: ita ut etiam Pi-
lati qui Hierosolymam venerat, cum clamore
circundarent tribunal. Ille b autem præuiderat
tumultum eorum, siquidem populo permiscuit
armatos milites, qui tunc essent priuatorum
vestibus induti, præcepitque ut gladiis quidem
non uterentur, fustibus autem acclamantes fe-
rissent. Sicque compositis rebus, dat ex tribuna-
li signum, confestimque cædebantur Iudæi, quo-
rum multi quidem plagis, multi verò se inui-
cem conculcantes, in fuga misera contritione
perierunt. Tunc ad calamitatem interfecto-
rum stupens multitudo conticuit, atque c ob
hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui
fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes in-
terfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non
suscipiente accusationem, residens Romæ & ac
reliquorum quidem potentium notitias am-
biebat, maximis autem colebat officiis Germa-
nici filium Caium, cum adhuc esset priuatus.
Et quodam die inter copiosum epulatum ap-
paratum, quibus eum demerebatur, ad vlti-
mum extensis manibus, apertè Deum cœpit
precari, celeriter illum mortuo Tiberio domi-

An. mundi
3998. A
Christo nato
36.

a Pilatus cir-
ca religionē
studium po-
puli demis-
itatus de
Hierosoly-
mis statuas
auferri ius-
sit.
b Pilatus In-
duos se ius-
tos cōpescit,
eosque fusti-
bus feriri ius-
sit.

c Agrippa
Aristobuli
filius Tibe-
riū odit,
ac in Caij
Caligula a-
micitiam se
infernāt.

An. mundi. num cunctorum videre. Hoc cum quidam è fa-
4002. A miliaribus eius Tiberio nunciasset, statim con-
Christo na- cludi iussit Agrippam, qui sub grandi æru-
to 40. mina, usque ad mortem Tiberij, in carcere per
Tiberius menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post
annos 22. regnum annorum duorum & viginti, sex men-
mensis 6. ac sum, trium dierum, succedens b in imperium
tres dies re- C. Cæsar absoluit Agrippam vinculis, & tetrar-
gnat. chiam Philippi (iam enim is decesserat) ei tra-
Agrippa didit, Regemque appellavit. Cum venisset au-
Aristobuli tem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ co-
filio C. Cæ- piditates per invidiam suscitavit. Irritabat
sar tetrar- autem eum maximè in spem regni Herodias v-
chiam tra- xor, exprobrans ei socordiam, & dicens, quia
dit, Regem- per id quod noluerat ad Cæsarem naviga-
que appel- re, cateret potestate maiore: nam cum Agrip-
lat. pam ex privato Regem fecisset, quomodo du-
Anr. lib. 18. bitaret illum ex tetrarcha eodem honore do-
cap. 14. nare? His adductus Herodes, venit ad Cæium, à
Herod pe- quo ob avaritiam vehementer increpitus, ad
grinante Hispaniam fugit: secutus eum quippo fuerat ac-
secum vxore cusator Agrippa, cui etiam tetrarchia illius C.
decedit. Cæsar adiecit. Atque c ita Herodes quidem in
 Hispania, peregrinante secum etiam vxore, de-
 cessit.

De superbia Cæij & Petronio præside.

C A P. I X.

Anr. lib. 18.

cap. 15.

d Cæius Cæ-
sar Deum se
putat & vo-
cari cepit.

CAius vetò Cæsar in tantum contumeliose
 abusus est fortuna, ut etiam & Deum se pu-
 tatet, & veller vocari. Patriam quoque suā mul-
 totum nobilium cæde truncauit. Extendit au-
 tem impietatem suam etiam in Iudæam: Pe-
 tronium denique cum exercitu Hierosolymam
 misit, præcipiens ut in templo statuas eius loca-
 ret: quas nisi susciperent Iudæi, contradicentes
 quidem ex his interficeret, reliquā verò multi-
 tudinem

rudinem captiuaret. Permovebat autē hoc profectō Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multisque ē Syria auxiliaribus properabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæorum verō quidam non credebant famę bellum nūcian-
 ti, qui verō credebant, nihil de resistendo poterant comminisci. Celeriter ^a autem in omnes ^a Iudæorum
 persuadit metus, nam iam Ptolemaidem perue-
 herat exercitus. Est ^b hancem hæc civitas Galilææ ^b ob exercitiū
 littore in magno campo sita: circumdatur autem ^c Petronij me-
 montibus ab orientali plaga per sexaginta sta-
 dia disparatis, sed ad Galilæam pertinentibus: ^d Ptolema-
 à meridiana autem Carmelo, qui abest stadiis ^e die descri-
 centum viginti: à septentrionali quoque monte
 qui est altissimus, quem vocant incolæ Scalam
 Tyrionum: & hic autem distat stadiis centum.
 Ab ea autē vrbe distans duobus stadiis præter-
 labitur fluviolus, quem vocant Belcum, exiguus
 prorsus: cui propē est sepulchrum Memnonis,
 habens iuxta se centum ferē cubitorum spatii,
 sed admiratione dignissimum. Est ^f enim spe- ^f Arena vi-
 cie vallis rotundæ, vitream emittens arenam: ^g trea propē
 quam cum exhausserint multæ naues, pariter ^h Memnonis
 accedentes, locus idem rursus impletur. Venti ⁱ sepulchrum
 siquidem quasi dedita opera, conuehant illuc
 de circumstantibus superciliis arenam istam, uti
 que communem: locus autem metalli, statim in
 vitrum quod susceperit mutat. Mirabilis quo-
 que mihi illud videtur, quod iam conversæ a-
 renæ in vitrum, quæcūque pars super margines
 loci ipsius fuerit lacta, in vulgarem arenam de-
 nuō conuertitur. Igitur loci quidem illius natu-
 ra talis est. Iudæi autē cum mulieribus & filiis
 collecti in campum, in quo est sita Ptolemais,
 Petronio supplicabant, principio ob patrias le-
 ges, deinceps verō etiam pro suo statu. Ille au-
 tem ob multitudinem præcantium & precum

An. mundi
4002. *A*
Christo nato
40.

a Petronio
Iudeis exer
citus Roma
ni vim, Ca
sarisque mi
nas exponit.

b Iudeorum
constantia.

inflexus, exercitum quidem & statuas in Ptolemaide reliquit: procedens autem in Galilzeam, & conuocans in Tiberiadem tam populum Iudaeorum quam omnes eorum nobiles, & a vim Romani exercitus cepit exponere, & minas Caesaris: his addens, quod & contumeliosa esset supplicatio Iudaeorum: cum omnes siquidem gentes quae parerent imperio Romano, in suis urbibus inter reliquos Deos. imagines quoque Caesaris locauissent, soli Iudaei istud abnuerent, hoc siquidem quasi ab imperio deficere esset, etiam cum iniuria praesidentis. Illis vero contra hac legem moreisque patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem simulacrum: nedum hominis, nec solum in templo, sed neque in profano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare: accipiens dictum Petronius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruanda est. si eam quippe transgrediar, vobisque parcam, iuste animaduersionem subibo. Impugnabit sane vos: non Petronius, sed ille a quo sum missus. nam & ipse aequè ac vos cogor implere quae iussa sunt. Ad haec tota multitudo vnanimiter succlamauit, ante legis temerationem omnem se libenter subire perniciem. Sedato autem eorum clamore, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Caesarem estis parati? Responderunt Iudaei, pro Caesare quidem & populo Romano se per dies singulos offerre sacrificia: si autem in templo imagines aestimet collocandas debere eum totam Iudaeorum gentem prius immolare: praebere se quippe iugulos cum mulieribus & parvulis ei qui interficere voluisset. Ad hac admiratio Petronium miseratioque peruasit, inueniensem, & insuperabilem religionem virorum, & tantum vulgus ad mortem constanter paratum. Est tunc quidem infectis omnibus recesserunt.

runt. Postridie^a autē ac deinceps summates eorum priuatim virisūque compellans, populum quoque publicē alloquens, nunc quasi consulens admonēbat, interdum etiā minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæsaris: inter hæc etiā suam necessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiā sementem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta penē continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum conuocatis omnibus, ait, subimet periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsarem, ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vltionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque bita dimissis turbis, multa pro eo vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide reuocauit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem, referens, & quo apparatu in Iudæam irruisset, & quod tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset cum viris etiā provinciam esse perendam. Scrutare siquidem ipsos legem patriam, & bonis præceptis vehementer obistere. His epistolis respondit. Caius immodicē, comminans Petronio mortem, quoniam iussionem suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri: alij autem exitum C. Cæsari nuntiantes, prospere nauigauerunt: denique ante septem & viginti dies epistolas Petronius accepit, siue p Cæsaris indicantes, quā illi peruenirent, qui comminantiæ scripta portabant.

An. m. n. d. b.
4008. *Ans.*
Christ. nat.
46.

a Petronius
Iudæos iterū
compellat,
atque minatur.

b Petronius
ad Cæsarem
mittit, ac Iu-
dæarum sup-
plicationes
significat.

c Petronius
epistolas si-
nem Cæsari
indicantes,
accipit.

Anno mudi
4005. A
Christo nato

43.

Ant. lib. 19.
cap. 3.

a Caisar an-
nis tribus,
mensibus sex
regnat.

Ant. lib. 19
cap. 4.

b Agrippa
ab Senatu
Romano &
Claudio tan-
quam arbi-
ter eligitur.

c Senatus Re-
mani ad A-
grippam re-
sponso.

Caisar pet dolum interempto, qui regnave-
rat annis tribus, mensibus sex, rapitur in
regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat Clau-
dius. Senatus autem, referentibus consulibus
Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, man-
dat tribus cohortibus urbanis ut essent præsi-
dio civitati, & ipse frequens in Capitolium con-
uenit: & propter immanitatem Caij, bellum a-
gi cum Claudio decernebat, volens imperium
ad optimates reducere: ut sicut olim, ad regen-
dum dignissimi eligerentur. Accidit b interim
ut Agrippa adveniret: quem cum & senatus
in concilium & in castra Claudius evocasset, ut
scilicet eo strenuo adiutore vteretur in quibus
res posceret: videns Agrippa Claudium
iam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit:
quem ille illico legatum ad senatum misit, in-
dicantem suum propositum, quoniam primo
quidē inuitus ab exercitu raptus sit, & iniquum
esse, si militem erga se studia tam religiosa de-
fereret, imò vitam aliter suam non esse fortu-
nam: iam enim ad invidiam satis fore, quod in
regnum vocatus sit. deinde administrare para-
tum esse rempublicam non ut aliquis tyrannus,
sed ut princeps benignus: sufficere sibi quippe
honor em nominis. De singulis autem negotiis
communem omnium stare sententiam. nam et-
si non natura esset modestus, locuples tamen
moderandæ potestatis exemplum Caij morte
esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa,
respondit c senatus, quasi qui militi suo bonis-
que consiliis fideret, nolle se subire volunta-
riam servitutem. Sed accepto patrum responso,
Clau-

Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci ut eos proderet, quorum consensu in imperium esset acceptus. Ininitum autem se initurum esse pugnam aduersus eos, cum quibus configere minimè vellet: proinde eligendum esse locum extra ciuitatem in quo configerent, neque enim fas esse, propter illorum pernicaciam, patriam ciuili caede fœdari. Et Agrippa quidem ista senatui nunciavit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum paribus erant, educens gladium: Commilitones, inquit, quibus perturbati causis patricidia perpetrare cupimus, & concurrere aduersus propinquos nostros Claudium secutos? maximè cum habeamus imperatorem quē in nulla re culpāre possimus, & ad quem cum iustis magis allegationibus quā cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per mediā egressus est curiam, omnibus se militibus consecutis. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse coeperunt. ac deinceps videntes sibi aduersationem tutam non esse, secuti milites, ad Claudium transierunt. Occurrebant autē eis pro muris stictis gladiis hi qui fortunę Regis ambiciosius adlabantur: & penè accidit ut progressi quinq. interficerentur, ante scilicet quā militum impetum Cæsar agnosceret: nisi accurrens Agrippa imminentis ei facinoris periculum nunciasset: dicens, quod nisi coercuisset exercitum, iam in sanguinem ciuium furem, confestim amissurus esset omnes per quos conspicuum esset imperium, fieretq. solitudinis imperator. Hæc audiens Claudius, continuit militum impetum. Suscepit autem in castris aduenientem senatum, & indulgenti honore complexus, egressus cum patribus confestim obtulit Deo hostias, ut mos est pro imperio supplicari. Agrippā quoq. pro-

Anno mundi 4705.

A Christo nato 43.

a Senatus cum exercitu in castra ad Claudium proficiscitur.

b Claudius Senatum suscepit & honorat.

c Agrippa regnum.

An. mundi
4008. *A*
Christo nato
46.

tinus donat regno paterno vniuerso, adiciens
et etiam illā quæ Augustus Herodi donauerat,
Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter
hæc autem aliud quoque regnum, quod Lysaniæ
vocabatur. Et populo quidem donationem hæc
per edictum indicauit. Patribus autem præcepit,
vt incisam æreis tabulis in Capitolio collocarēt.
Donat autem etiam fratrem eius Herodem, qui
gener eiusdem erat, Berenicæ iunctus Regina
Chalcidis. Opinione autem celerius Agrippæ da
ti regni census maximus affluebat: quæ sanè pe
cunia non ille in rebus exiguis abutebatur, sed
talem murum Hierosolymis circumdare coepit,
qualis, si potuisset absolui, irritam prorsus ob
sionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed
antequam impleteret opus, decessit in Cæsarea.

Ant. lib. 19. Regnavit autem annis tribus. Ante quoque cum
cap. 5. tetrarchiam regeret, aliis tribus annis tenuerat
a Agrippa potestatem. Reliquit filias tres è Cypride natas,
cū regnasset Berenicen, Mariammen atque Drusillam: filium
annis tribus autem ex eadem ipsa coniuge, nomine Agrip
in Cæsarea pam. qui cum admodum paruulus esset, Claudius
decedit. regnum in prouinciam redegit, in cuius procu
Ant. lib. 19. rationem missus est Cestius Festus: post hunc au
cap. 7. 8. tem Tiberius Alexander: qui nihil de consuetu
b Alexandri dine patria immutantes, gentem in pace tenuerunt.
& Aristobu Post hæc verò & Herodes, qui regnabat in
li genealo Chalchide decessit, relinquens ex fratris quidem
gia. filia Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrcanum: ex priore autem Mariamme Aristobulum. Alius quoque eius frater Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relicta filia Iotapa. Hi quidem erant (sicut diximus) liberi Aristobuli, qui fuerat Herodis filius. Alexander autem & Aristobulus nati fuerant Herodi è Mariamme, quos ipse parens occidit. Alexandri autem posterum in maiori Armenia regnauerunt.

CAP. XI.

Anno mun-
di 4011.

A Christo
nato 49.

Post obitum autem Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam filiū Agrippæ in patris sui regno constituit. Alterius autem provincie suscepit curam post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & de quo Iudæos calamitas cōprehendit. Conveniente quippe multitudine ad diem festum azymorum in Hierosolimam, stante cohorte Romana super porticū templi: (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne quid convenientes populi novare auderent) unus à militibus reductis turpiter vestimentis inclinans posteriora sua vertit ad faciem Iudæorum, & ad hunc habitum vocem emittens similem succlamavit. Ob quod factum tota cœpit multitudo conqueri: ita ut circumstarent Cumanū, ad supplicium militem deposcentes. Ex his autem inconsulti iuvenes, & quasi natura apti ad seditiones movendas, in rixam gravissimam prosiliebant: continuo quippe saxa rapientes, percutiebant milites. Tūc hēveritus Cumanus, ne totius in eum vulgi impetus fieret, plures evocavit armatos: qui cum essent porticibus immissi, metus gravis incidit Iudæis. statimque in fugam versi, relicto templo refugere cœperunt. Tanta autē per egressus de conſtipatione obrutio facta est, ut conculatione mutua super decem millia hominum consumpta sint. Facta est autem vānērgenti luctuosa festivitas, & plāctus per domos singulas personabat. Succēssit autē huic calamitati latrocinantium tumultus. Iuxta Bethoron quippe, per viā publicā, Stephanus quidam servus Cæsaris suppellectilem quādam vehēbat, quæ ab irrudentibus latronibus direpta

a Turpe mo-
dū scelus
ac dīctum
in Iudæos fo-
do die.

b Cumanus
impetū vul-
gi veretur.

c Super de-
cem millia
hominum
conculatione
mutua
consumpta.

- Annus mundi* 4014. *A* *Christo nato* 52. *a* Miles sacra legis libros discindit atque combussit. *b* Militem liberos comburentem Cumanum ad supplicium adducit. *c* Galilaeus in Samaria interficitur. *d* Eleazarus & Alexander Iudaorum principes magnam tyrannidem exercent.
- est. Cumanus autem ad inquisitionem mittens eos qui in proximis vicis essent, victos ad se adduci iussit, obiciens quod latrones illos non comprehendissent: quâ occasione quidam militum in vico quodâ libros sacrae legis offensos discidit atque combussit. Iudaei autem quasi totam religionem inflammaram videret, vadique confluerunt: & velut machinamento aliquo, ita vi superstitionis attracti, omnes ad unam evocationem ad Cumanum Caesarem concurrunt: precantes ut militem qui tantam contumeliam Deo legique eius intulisset, non relinqueret impunitum. Adhuc ille (videbat enim multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset satisfactio sedata) adiudicatum militem per medium populum ad supplicium iussit abduci: sicque Iudaei placatis animis recesserunt. Denuo autem Galilaeorum & Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Geman vocant, qui est in magno Samaritae campo situs, quidâ Galilaeus de numero Iudaeorum ad festivitatem ascendens interficitur. Ad quod factum multi ex Galilaea regione concurrerunt, ut cum Samaritanis confingerent. Horum autem nobiliores conuenerunt ad Cumanum, rogantes ut antequam gravis calamitas oriretur transiret in Galilaeam: & in eos qui auctores essent homicidii vindicaret. Cumanus verò his negotiis quae habebat in manibus postponens illorum petitiones, sine effectu precatores remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymam, omnis multitudo commota est: & relicta diei solennitate, in Samariam vulgus impetum fecit, sine ullo duce, nec cuiquam principum suorum retinenti aequiescentes. Latrocinijs autem eorum & tumultus, quidâ Dinxi filius Eleazarus, & Alexander, principes erant: qui in Ascrabatena regioni con-

terminos irruentes, promiscuam edidere eadē,
 & à nullius ætatis exitio temperantes, vicos e-
 tiam inflammauerunt. Cumanus autem hæc au-
 diens, adduxit secum vnam equitum alam, quæ
 vocatur Sebastenorum, vt auxilio his qui vassa-
 bantur esset: sicque eorum multos qui Eleaza-
 rum erant secuti, comprehendit, plures quoque
 interfecit. Ad reliquam autem multitudinem,
 qui in vastandos Samaritanorum fines irruerāt,
 principes gentis de Hierosolymis occurrerunt:
 operisque ciliciis, & aspersis cinere capitibus
 precabantur, vt ab incepto desinerent: nec pro-
 pter exercendam in Samaritas vltionem, ad Hie-
 rosolymæ perniciem Romanos commouerent:
 misererentur autem patriæ suæ atque templi,
 filiorumque & coniugum propriarum, neque
 omnia pariter in discrimen adducerent, neque
 ob vniûs Galilæi vindictam cuncta disperde-
 rent. His acquiescentes Iudæi, à negotio reces-
 serunt. Multi autem per idem tempus in latro-
 cinia conspirabant: sicut serè solet insolentia
 crescere rebus quietis: per quæ in omni regione
 agebantur rapinæ, & audacissimus quisque reli-
 quis vim afferebat. Tunc bSamaritarum p̄ma-
 tes ad Numidium Quadratum, qui Syriam | ro-
 corabat, Tyrum venerunt, vindicari de his qui
 regionem eorum depredati fuerant postulâtes.
 Præstò autem fuerant etiam Iudæorum nobiles:
 & Ionthas filius Anani, princeps Sacerdotum,
 obiecta diluens allegabat, initium quidem tu-
 multus Samaritas fuisse, qui primi homicidium
 perpetrassent: causam tamen calamitatum po-
 stea sectorarum præbuisse Cumanum, qui inter
 principia autoris cordis noluisse vlcisci. Tunc
 Quadratus vtrunque partem interim distulit, di-
 cens se cum ad ipsas regiones venisset, diligen-
 ter singula inquisiturum: deinceps, verò pro-

An. mundi
 4014. A
 Christ. nat.
 52.

a In latroci-
 nia conspi-
 ratio.

b Quadratus
 Syria procu-
 rator Sama-
 ritanos & Iu-
 dæos audis,

*Anno mundi
4015. A
nato Christo
53.*

*a Quadratus
inter Iudeos
& Samaritanos
fert
sententiam.*

*b Claudij con-
tra Cuma-
num, Cele-
rem & Sa-
maritanos
quosdam sen-
tentia.*

*c Claudius
moritur, ei-
que Nero
succedit.*

gressus Caesaream, eos omnes quos Cumani viuos ceperat, in crucem sustulit. Inde^a cum Lyddam venisset, denuo audiuit Samaritanorum querelas, & accitos Iudeorum decem & octo viros, quos cognovit pugnae fuisse participes, secuti percussit. Duos autem principes sacerdotum, Jonathanem & Ananiam, eiusque filium Ananum, & nonnullos alios Iudeos nobiles ad Caesarem misit: similiter autem & Samaritarum nobilissimos quosque. Praecepit etiam Cumano, & Celeri tribuno, Romam navigare, reddituros Claudio rationem pro his quae in Regione gesserant. His ita compositis à Lydda ascendebat Hierosolymam: & inueniens multitudinem festivitatem azymorum celebrantem sine vlla conturbatione, Antiochiam rediit. Romae^b autem Caesar auditis allegationibus Cumani & Samaritanorum (aderat autem etiam Agrippa, Iudeorum causam magna contentione defendens: siquidem & Cumano multi potentium aderant) pronuncians aduersus Samaritanos, tres eorum nobilissimos iussit interfici: Cumanum autem in exilium deportari. Celerem autem tribunum vincitum Hierosolymam missum, Iudeis ad supplicium tradidit, ut per urbem tractus, capite plecteretur. Post haec Felicem Pallantis fratrem misit ad Iudeos, qui & eorum provinciam cum Samaria & Galilaea curaret. Agrippam verò de Chalcide in regnum maius transtulit, tradens ei illam quoque provinciam, quae Felicis fuisset. Erat autem ista Trachonitis & Batanea & Gaulanitis. Addidit autem regnum etiam Lysaniae, & tetrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato imperio, decessit, successorem regni Neronei relinquens, quem suadelis Agrippinae uxoris suae in imperium cooptauerat, & quidem

dem cum legitimū haberet filium Britannicum ex Messalina natum, priore scilicet coniuge, & Octaviā filiam, quam ipse priuigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et ² Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atque vxorem, matrēque interfecerit, post quos in omnes proximos immanitatem suam conuertit, atque vt ad vltimum per amentiam ad histriorum opera scenāque peruenerit, quoniā scio esse narratione molestum, silentio præterite melius puto.

An. mundi
4018. *A*
nato Christo
56.

a Nero fratre, vxorē, matrēque interficit.

De tumultibus in Iudæa sub Felice.

CAP. XII.

CONuertat autem ad narrāda quæ ab eo aduersus Iudæos gesta sunt. Minorē igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor vrbes addidit cum agris ad singulas pertinentibus: in Perea scilicet Regione, Abilam & Iuliadem in Galilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reliqua autem Iudææ Felici procurāda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat deprædatus, aliosque cum eo multos cepit, victosque Romam misit: aliorumque quos in crucem sustulit, latronum vel in communione sceleris deprehensorum popularium, fuit penē innumerabilis multitudo. Sic ⁶ autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media ciuitate passim quosque interficientes. Potissimum verò diebus solennitate festiuis immiscebantur vulgo, sicut sub veste gestantes. His ini-

Ant. li. 20. cap. 11.

b Eleazarū latronū principē Felix, aliosque cum eo multos cepit, victosque Romam misit.

c Aliud genus latrocinantium, die claro & in media ciuitate quosque interficientes.

An. mundi
4018. A
nato Christo
56.

2. Ionathas
Pontifex ch
alijs multu
interficetur.

Antiq. lib.
20. cap. 12.

In Egyptum
Pseudopro-
pheta 30. fer-
me millia
hominum
congregas.

2. Felicis de
Egyptio
visitatio.

micos interficiebant: ac deinceps collapsis ho-
minibus, illi inter reliquos de scelere quere-
bantur: qua fraude extra suspicionem mane-
bant, diuque latuerunt. Primus igitur ab eis
Ionathas pontifex interficitur. Post hunc autem
quotidie plurimi cadebantur, atque ipsis cala-
mitatibus molestior timor ciuitatem premebat.
sicut enim in medio bello per singula momen-
ta omnes mortem opperiebantur. Circumspi-
ciebant autem eminus quosque appropinquā-
tes: & neque amicis suis fidere poterant, dū ra-
men in mediis suspicionibus atque custodiis
nihilominus interficerentur. Tanta erat latro-
cinantium temeritas, & ars quædam latēdi. Ad
hæc autem alia etiam malorum collectio facta
est, exde quidam abstinentium, sed cōsiliis ma-
gis impiorum, quæ pars non minus quàm sic-
riorum felicitatem vobis statimque corripit.
Seductores namque homines & circumuento-
res, sub specie religionis nouis rebus studentes,
vulgus insanire fecerunt. nam in solitudines e-
grediebantur. promittentes Deum signa eis o-
stensurum libertatis. Contra quos Felix (vide-
bantur quippe semina defectionis esse) mittens
equites atque pedites armatos, magnam multi-
tudinem interfecit. Maiore autem plaga Iudæos
afflixit Egyptius quidam Pseudopropheta. Ad-
ueniens quippe in prouinciam, Magus cum ef-
set, Prophetæ opinionem sibi arrogans, triginta
ferme millia hominum congregauit, quos va-
na seductione deceperat. Et circumducens eos
de solitudine in montē qui vocatur Oliuarum,
inde ad Hierosolymam nitebatur ascendere:
depulsōque Romanorum præsidio, in popula-
tes exercere dominationem. Vtebatur autem
stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant.
Præuidit igitur sanè cius impetum Felix, & occur-
rens

rens cum ipsis Romanis armatis, quos etiam Iudæorum reliqua multitudo iunabat, inire con-
 flitum. Et Ægyptius quidem cum paucis fugit. Plurimi autem qui cum ipso fuerant compre-
 hensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua verò multitudo in regiones proprias dispersa est. Compressis verò his etiam, sicut ferè in ægro corpore, rursus pars altera tumescebat. Magis enim quidam & latrones collecti, multis affli-
 ctionem inducebant: & quasi ad libertatem vo-
 cabant, mortem apertissimam comminantes his qui Romanorum principatui obedire voluis-
 sent: ut vel reluctantes auerterent eos, qui spò-
 taneam ferrent seruitutem. Dispersi ergo per totam regionem diripiebant quorúmque po-
 tentium domos, eosque insuper trucidabant: inflammabant etiam vicos, ita ut desperatione eorum tota Iudæa protinus impleretur. Et hoc quidem bellum indies ingrauescebat. Alter
 autem tumultus ortus est circa Cæsaream, inter Iudæos scilicet qui ibi permixti habitabant, & Syrios, seditione commota. Hi siquidem postulabant, ut eorum fieret ciuitas, Iudæum e-
 lus fuisse conditorem dicentes: erat autem Rex Herodes. Emuli verò conditorem quidem con-
 serebantur Iudæum, ipsam verò ciuitatem fuisse gentilium vindicabant. Neque enim illic sta-
 tuas & fana potuisse constitui, si ad Iudæos eam conditor pertinere voluisset. Ob has ergo cau-
 sas inter se populus uterque iurgabat. Procede-
 bat autem vsque ad arma contentio: & quoti-
 die ad confligendum audaces quique partis al-
 terutrz profiliebant. Neque enim Iudæorum seniores cohibere tumultus gentis suæ pote-
 rant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæis inferiores videri. Præstabant autem hi quidem diuitiis & corporum viribus. Græci verò auxi-

An. mundi
 4010. A
 nato Christo
 58.

a Latrones
 & Magi
 multis affli-
 ctionem in-
 ducunt.

Antiq. lib.
 20. cap. 13.
 b Pugnam
 inter Iudæos
 & Syros cir-
 ca Cæsareā.
 c Seditiones
 & caedes in-
 ter Iudæos.

Ann. mundi
4024. *A*
nato Christo
61.

lio militum : magna liquidem pars Romane manus, de Syria illò fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris. Prefecti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque comprehensos, saureis vlciscebantur ac vinculis. Nec tamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: imò magis hoc ipso in seditionis irritabantur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit cotumaces quosque vrbe discedere: non paten- tium autem immisissis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Ma- nente autem seditione, nobiles vtriusque par- tis electos, legatos misit ad Neronem de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos qui maximè infestabant prouinciam solichè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

De Praesidibus Iudae Albino & Floro.

Antiq. lib.

20. cap. 15.

CAP. XII.

a Albinus **V**erum^a successor huius Albinus non eodè modo negotiis præfuit, neque enim fuit a-
Iudae Pra- **liqua malignitatis species, quam ille præterierit.**
ses omni ma- **Denique non solum causis ciuilibus furabant**
lignitatis **& diripiebat bona singulorum, neque solù tri-**
Specie con- **butorum additamentis in commune gentem**
spurcatus. **Albinum grauabat: sed etiam quos ob latrocinia decurio-**
b Albinum **seditionis, vrnes ciuitatum comprehenderit, vel qui à prio-**
seditionis, **ris tumultibus iudicibus in custodiis erant relictì, acce-**
monentibus **pta à cognatis eorum pecunia, liberauit: & is so-**
nò indigna- **lum qui non dedisset, in carceribus quasi no-**
re ur, largi **centissimus remanebat. Per idem tempus, eo-**
tione redi- **rum quoque qui res nouare cupiebant, in Hie-**
unt. **rosolymis crescit audacia. Ex^b quibus sanè qui**
erant

erant opulenti Albinum largitione redimebāt,
 ut eis tumultum mouentibus non indignaretur:
 pars autem popularis quæ non satis gaudebat
 quiete, Albini participibus iungebatur. Vnus-
 quisque ergo improborū cohorte propria cir-
 cundatus, ipse quidem inter ceteros quasi prin-
 ceptatorum & tyrannus eminebat: stipatori-
 bus verò suis ad direptionem mediocritatem a-
 butebatur. Ita fiebat, ut hi quidem quorum va-
 stabantur domus, tacerent: illi autem qui extra
 incommodum steterant, metu ne similia pate-
 rentur, etiam officiis ambirent eos, quos consta-
 bat dignos esse supplicii. In commune autem
 omnium fuit intercepta fiducia, & erat tunc
 multiplex dominatio, & semina captiuitatis fu-
 turæ iam ab illo tempore spargebantur. Cum
 sanè eiusmodi morum fuisset Albinus, tamen
 succedens ei Gessius Florus, optimum cum per eum
 comparationem sui fecit videri. Ille siquidem
 plura occultè & cum fraude nocuerat: Gessius
 verò iniquitates suas in vniuersam gentem, tam
 palam quasi gloriaretur exercuit: ac velut non
 ad regendam provinciam, sed ad damnatorum
 pœnas carnifex missus, neque rapinarum vllum
 modum, neque afflictionum prætermisit. In
 miseris autem crudelissimus erat, in turpibus
 verò impudentissimus. Neque enim quis illo
 amplius offendit fallacia veritatem, neque com-
 mentus est callidiores nocendi vias. Huic
 quidem viritum illatis dispendiis lucta quæ re-
 re exiguum visum est: sed totas simul despolia-
 bat vrbes, & lates populos inferebat, tantum
 non voce per totam regionem edicens, libe-
 rum esse omnibus latrocinari, dum ipse præda-
 rum acciperet portionem. Denique ob illius a-
 uaritiam contigit totam penè deserti regionem,
 ita ut plurimi sedes patrias relinquentes, ad ex-

Ann. mundi
 4028. A
 nato Christo
 66.

Antiq. lib.
 20. cap. 16.

b Avaritia
 Flori vrbes
 despoliat.

Anno mudi
4028. A
nato Christo
66.

ternas prouincias commigrarent. Donec autem in Syria Cestius Gallus prouinciam regebat, neque ausus quispiam Iudæorum est aduersus Florum ad eum mittere legatos. Cùm verò instante azymorum solennitate ipse Hierosolymam venisset, occurrens multitudo, quæ faciliè tricies centenorum millium fuit, precabatur, ut gentis suæ calamitatibus subueniret, & pestem illam prouinciæ Florum ut eiiceret clamitabat. Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil mouebatur, sed voces illas etiam diridebat. Cestius ^a tamen compescens impetum populi, & edicens quod deinceps placatiorem eis Florum redderet, regressus est Antiochiam. Deduxit autem eum vsque ad Cæsaream Florus, illudens mendaciis, & Iudæorum genti bellum sedulo cōminiscens, quos scilicet solo iniquitates suos occultari posse credebat. Pace siquidē permanente, habiturum se apud Cæsarem accusatores Iudæos: verum si defensionē negotiatus fuisset, maiore utique malo abducendam à se esse inuidiam peccatorū minorum. Igitur ut gens ab Romano at rumpetur imperio, sedulo indies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Cæsarienses gentiles victores extitere, de ceterūque istud

a Cestius
Gallus im-
petum popu-
li compescit
& quod pla-
catiorem ei
Florū red-
deret, edi-
cit.

b Exordium
belli Iudaici
duodecimo
regni Nero-
ni anno.

contestantes literas attulerunt: per quæ ^b hoc bello Iudaico dabatur exordium, duodecimo scilicet anno regni Neronis, septimodecimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

De Floro saniente in Iudæos Cæsarienses & Hierosolymitanos.

CAP. XIII.

Antiq. lib.
20. cap. 15.

AD magnitudinem autem excitatorū de eo Analorum, nequaquam idoneas causas habuit

buisse deprehenditur. In^a Cæsarea siquidem ha-
 bitantes Iudæi, habebant synagogam prope lo-
 cum, cuius erat dominus gentilis quidam Cæ-
 sariensis. & frequenter quidem egerant, ut ad
 eorum ius illa possessio iungeretur, multis par-
 tibus maius precium quàm res meruerat offe-
 rentes. dominus autem loci preces eorum de-
 spexisse non contentus, ad maiorem dolorem
 ædificauit in loco tabernas, ita ut angustum eis
 transitum & prorsus coarctum relinqueret. Pri-
 mum igitur feruentiores aliqui iuuenum pro-
 filientes, ædificationem vetabant. Cum verò
 Florus hos à prohibendo cohiberet, non habē-
 tes Iudæorum nobiles quid agerent inter quos
 etiam erat Ioannes publicanus, inſeſtunt Flo-
 rum oblatione octo talentorum, ut ædificatio-
 nem vetaret. Ille^b autem ob capiendum tantum-
 modo, promittens se cuncta facturum, accepta
 pecunia statim de Cæsarea egressus est, veniēq.
 in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, qua-
 si qui pugnae spatium Iudæorū summatibus ven-
 didisset. Sequenti autem die, Iudæorum sabba-
 to, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus
 quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum
 eorum ponens, alicuius immolabat. Hoc factū Iu-
 dæos incoercibiliter accendit, & legem suam
 quippe contumeliam petulisse, & locum ipsum
 dicebant fuisse pollutum. pars autem Iudæorū
 quæ erat constantior atque moderatior, denuo
 apud iudices esse conquerendum rebatur. Sedi-
 tiosi autem & iuuentute turgentes Iudæi, effun-
 debantur in rixam. Stabant^c autem ad configē-
 dum patati etiam Cæsariensium tumultuosio-
 res. Ex compositis quippe missus fuerat, qui pro
 synagogæ foribus immolaret: sicq; cōtinuo est
 pugna cōmissa. Interueniens autē lucundus, qui
 ad prohibendū erat relictus, præfectus equitum,

An mundi
 4030. *A*
nato Christo
 68.

a Causa he-
li Iudæici.

b Per iuramentum
Floris, qui
Iudæis fide
iurata non
seruas.

c Cæsariens-
ium et Iu-
dæorum con-
flictus.

Ann. mundi
4030. *A*
nato Christo
68.

a Florus lu-
daeorū Pri-
mates 12. cū
Ioanne in
Sebaste com-
prehensos
vinciri in-
bet.
b Alia fan-
belli à Flo-
ro excogita-
ta.

vas illud quidem quod positum fuerat iussit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cum verò superatus esset præ Cæsariensium violentia, Iudæi statim libros legis rapientes secesserunt in Nabata: regio quædam eorum hoc nomine appellatur, dirempta à Cæsarea stadiis sexaginta. Primates autem eorum duodecim, cum Ioanne in Sebasten ad Florum venerunt, de his quæ acciderant conquerentes, & ut auxilio esset rogabant, quamvis reuerenter, tamen eum & de o-
cto talentis admonentes. Ille a verò ilico comprehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitas grauissima indignatio nascebatur: verumtamen adhuc iram suam frenabant. Florus b verò, quasi ad hoc operam suam locasset, ut bellum inflammaret, misit ad sacrum thesaurum, ut inde decem & septem talenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensæ Cæsaris flagitaret. Tunc verò statim inuasit populum multa confusio: concurrentes ad templum, maximis vocibus nomen Cæsaris appellabant, ut à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autem seditiosorum in Florum maledicta iaciebant vltima: & canistra circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserimus talibus indigeret auxiliis. His autem omnib. nihil est à cupiditate deterritus, sed multo magis ad depradandum irritatus est. Denique cum deberet Cæsaream veniens ignem belli illic nascentis extinguere, causasque tumultus submouere, pro quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hierosolymam contendit, ut Romanis armis ad quod volebat vteretur, ac timore & minis urbem circundaret. Tunc populus lenitè eius impetum volens, obuiam militibus processit,

processit, cum solitis utique fauoribus, & Florū honorare officiis paratus. Ille ^a verò promittēs cum equitibus quinquaginta centurionem, nomine Capitonem, d. scedere eos iussit: Nēve eū, in quem tam graua maledicta iecissent, falso denudū honore deluderent. Oportere quippe eos, si viri sunt fortes, animique constantis, etiā in presentem effundere contumelias: nec solū in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul etiam in armis amorem libertatis ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul etiam militibus qui cum Capitone venerant, in medium vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Florū saluarent, aut militibus officia consueta redderent. Discedentes igitur in domos, cum metu atque humilitate peruiilem duxere noctem. Florus autem tunc quidem degit in regia, postridie autem aduersum eos exstructo tribunali sublimius resedit: conuenientesque Sacerdotū principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, astiterunt tribunali. His praecepit Florus, ut omnes qui maledicta in eum succlamassent, protinus dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos producerint, vindicandum. Ad hęc respondenti Iudaei, populum ^c quidem pacifica quæque sentire, illis verò qui errauissent in verbis, veniam conferendam postulabant. In tanta siquidem multitudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos temerarios, & per ætatem insipientes: esse autem impossibile eorum qui deliquerint, d. scrimen agitari, cum & singulos nimirum pœniteat, & præ timore ad negandum sint parati. debere tamen illum si consuleret gentis quieti, & vellet Rom. imperio seruare urbē, magis propter multos innoxios dare veniā etiā paucis delinquentibus, quā propter paucos improbos perturbare

An. mundi
4030. *A*
Christo nato
68.

a Florus in
daorum ho-
nores sper-
nit, eosque
discedere in-
bet.

b Florus in
tribunali
residet &
Iudaei, ut
omnes qui
maledicta
in eum sub-
clamassent,
protinus de-
derent, pra-
cipit.

c Excusatio
Iudaeorum.

Ann. mundi
4000. *A*
Christo nato
86.

a Cades per
Flori mili
tes perpe-
trata.

b Flori mi-
lites sexcen-
tos & trigin-
ta Iudaeos
una die in-
terficiunt.

multitudinem tantam bonorum. Ad hæc verò ille magna indignatione inflammatus militibus exclamavit, ut forum rerum venaliū, quod erat in superiori parte civitatis diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi ^c verò ad lucri sui cupidinem addita auctoritate rectoris, non solū illū diripuerunt locum in quem fuerant immisū, sed in vniuersas insilientes domos, interficiebant habitatores. Fuga autem erat per angustiora omnia, & cædes eorum qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla species preteribatur. Multos autem etiam nobiliū comprehendentes adduxerunt ad Florum, quos ille verberibus laniatos in crucem sustulit. Denique ^d omnis numerus illo interfectorum die cum paruulis & mulieribus (neque enim vel latrantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autem faciebat calamitatem videt nouitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo vnquam prius, tunc Florus ausus est, ut viros scilicet equestris ordinis pro tribunali flagellis caderet, ac patibulis affigeret: quorum etiā origo Iudæa, tamen Romana dignitas.

CAP. XV.

De alia opprobriatione Hierosolymorum
dolo Flori.

c Berenice
Agrippa
germana
mittit ad
Florum, ac
ut à cade
defineret,
precatur.

PER idem tempus Rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus ut Alexandrum, qui Ægyptum procurabat missus à Nerone, iure hospitii conveniret. Germanam ^e autem suam Berenicen, Hierosolymis inuentam, & iniquitatem militum videntem, gravis ob hoc angor inuaserat, & frequenter quidem præfectos equitum suorum, custodesque corporis mittens ad

ad Florum precabatur, ut à cæde desineret. Ille
 verò neque in multitudinem interfectorum, *An. mundi*
 neque in nobilitatem precatricis, sed tantum in *4030. A*
 lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspi- *Christo nato*
 ciens, contempsit annuere: impetus autem mi- *86.*
 litum etiam aduersum Reginam efferatus est. *a Mithum*
 Non solum quippe sub oculis eius obuios quos- *in Berenice*
 que mulstabant atque trucidabant, sed etiam *com fures.*
 ipsam, nisi confugisset in aulam, interfecissent.
 Ibi autem peruiabilem noctem cum intenta cus-
 todia egit, verens utique irruptionem militum.
 Venerat autem Hierosolymam, ut vota Deo
 solveret. His enim qui morbo vel aliis necessi-
 tatibus implicantur, mos est orare per triginta
 dies, antequam immolent hostias: abstinere quo-
 que vino, & capillos radere. Quem morem Be-
 renice Regina illis exercens diebus, nudipes et-
 iam ante tribunal stetit, deprecans Florum: &
 præter quod nihil honoris habitum est, etiam
 de vita sua periclitata est. Hæc autem facta sunt
 sextodecimo die Mensis Maij. Postridie autem
 conveniens multitudo in forum, quod erat in
 superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de
 his qui interfecti fuerant, querebantur: potissi-
 mum autem inuidiosæ in Florum voces erant: quod *b Florum mul-*
 verini principes quique & Pontifices, disruptis *tudo oblo-*
 vestibus, & viritum singulos comprehendentes, *quitur.*
 postulabant, ut ab his verbis, quorum causa tanta
 mala perculerant, desisterent, neque in maiorem
 indignationem Florum mouerent. Sicque sedata
 est multitudo, tam reuerentia precantium, quam
 spe quod nequaquam Florus ultra in eos saui- *c Florus*
 ret. Ille autem videns multitudinis tumultum *multitudi-*
 fuisse compressum,angebatur: & denuò eam in- *ni tumultum*
 flammare cupiens, Pontifices cum nobilibus ad. *compressum,*
 vocauit. Itaque unum ait argumentum fore, quod *denuò refr-*
 nihil ulterius de nouâdis rebus cogitaret, si po- *cat.*

An. mundi
4030. *A*
Christo nato
68.

a Flori de-
lus & infi-
dia.

b Principi
& sacerdo-
tum ad po-
pulum ad-
hortatio.

pulus obuiam procederet militibus de Caesares
venientibus: veniebant autē duae cohortes Qui
eum conuocasset populum ad occurrendum,
mandat centurionibus, & nullam salutationem
redderent obuiantibus Iudæis. Ad ^a quod si
offensi petulanter quippiam essent locuti sta-
tim in eos vicerentur armis. Pontifices ergo
collecta multitudine in templo, precabantur ut
occurrerent Romanis, & ante graue incom-
modum cohortes solenniter salutarent. His
hortationibus seditiosi quique abnuebant, &
ob interfectorum dolorem reliqua multitudo
iungebatur audacibus. Tunc ^b verò omnes Sa-
cerdotes omnesque Leuitę sacra vasa proferen-
tes ornatumque templi, citharistę etiam & can-
tores cum Musicis organis procidebant ante
multitudinem, & obnixissime precabantur, ut
illum templi honorem custoditum esse vellent,
neque ad direptionem vasorum sacrorum Ro-
manos contumeliis incitarent. Erat autem vi-
dere ipsos Sacerdotum principes sparsis cinere
capitibus, & pectora disruptis vestibus nuda
monstrantes, nominatim singulos quosque no-
bilitatem compellere, ac de nouo in commune mul-
titudinem precari, ne ob modicum peccatum
patriam suam proderent his, qui direptioni e-
ius inhiarent. Quam enim vtilitatem vel mili-
tibus esse de Iudæorum saluatione tribuendā,
vel illis quę acciderant correctionem, si in prę-
senti procedere cessarent? At contrā, si officio-
se susciperent solenniter venientes, auferri Flo-
ro occasionem pugnę: ipsos verò saluare patriam
suam, & providere ne quid vltra quàm pertu-
lerant, experirentur. His addunt, quod paucis
seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc ma-
gis ad pacificum consilium suū deberent auto-
ritatem transferre. Tali hortatu multitudinem
insti-

infliccentes, etiā ipsos seditionis autores quos-
 dam quidem minis, quosdam autem sui reue-
 rentia mitigauerunt: ac deinceps præcedentes
 cum quiete omni populo sequente, militibus
 obuiam prodierunt. Iamque ^a cominus factos
 salutauerunt: illis autem nihil respondentibus,
 seditiosi Iudæorum aduersum Florum, cuius
 hæc fierent consiliis, succlamauerunt. cōfestim
 quæ ^b milites comprehendentes eos, cedere fu-
 ribus adorti sūnt: atque in fugam versos perse-
 quentes equites proculcabant. Construebant autē
 multi quidem cum à Romanis caderentur, plu-
 res autem cum se mutuo propellerent. In ipsis
 autem portis gravis facta est compressio, & uno
 quoque alterum preuenire cupiente tardior fu-
 ga cunctis fiebat. Collabentium verò durus erat
 interitus. Suffocatu enim atque conculcatu mi-
 seri disperibant, & neque ad sepulturam quis-
 quam proximis suis cognoscendus remanebat.
 Irruebant autē etiam pariter milites immoder-
 atè, eos quos cōprehendissent cadescentes: & per
 ingressum qui Bezetha vocatur detrudebāt mul-
 tudinem, transire cupientes ut Antoniam &
 templum obtinerent. Quos etiam Florus con-
 secutus, eduxit de regia eos qui secum erant, &
 in arcem transire nitebatur. Frustratus tamen
 est eius impetus. Conuersus quippe aduersum
 eos populus repugnauit, & per læta euadentes
 obtruebant saxis Romanos. Qui cum supernè ve-
 nientibus sagittis vincerentur, nec possent de-
 fendere multitudinem quæ per angustos arcta-
 batur ingressus, ad reliquum se exercitum qui
 erat in regia receperunt. Seditiosi autē verè et,
 ne superueniens denuò Florus tēplū occuparet, ipsorum au-
 per Antoniam ex templo ascendentes, porticus ferret, tem-
 à templo ad Antoniam continentes interciderūt, plurimū occu-
 quatenus avaritiā Flori desperatione cōpescerant.

Ann. mundi
 4030. A
 Christo nato
 68.

^a Flori propo-
 situm & cō-
 silium exi-
 tus decla-
 rat.
^b Cades Iu-
 dæorum.

An. mundi
4030.
A Christo
nato 68.

¶ Florus Iu-
daeos in tem-
plo obseſſos
inſuperabi-
les videns,
ab impetu
conqueſcit,
ac reliſta
apud eos co-
hortē, Caſa-
ream regre-
ditur.

rent. Nam cum diuinis inhiaret theſauris, pro-
que his in Antoniam tranſgredi niteretur, vbi
intereſſas porticus vidit, ab impetu conquieuit.
& conuocans ſacerdotum principes atque cu-
riā, te quidem ait vrbe digredi, præſidium tamē
apud eos relinquere quantum ipſi voluiſſent.
Ad^a hæc illis reſpondentibus, nihil nouandum
fore, ſi vnā tantum relinqueret apud eos co-
hortem, dum tamen nō illam quæ cum ciuibz
paulo ante conflixerat: ob ea ſiquidē quæ per-
tulere populum illis militibus inſenſum eſſe:
cohorte ſicut precabantur mutata, cum reliqua
manu Cæſaream regreſſus eſt.

CAP. XVI.

De Polittiano tribuno, & oratione Agrippæ ad
Iudaos, ad obediendum Romanis
hortantis.

¶ Cæſtius
Gallus Syria
Præſes, quid
facto opus
eſſet cum
Principibus
deliberat.
¶ Polittianus
Hierofoly-
mam mitti-
tur, & A-
grippæ occur-
rit.

Aliud autem denuò pugnæ conſilium com-
minifcens, retulit ad Cæſtium, & Iudæos
deſectionis criminatus eſt: impudenti menda-
cio illos perpetrāſſe dicēs, quæcunque eos per-
tulifſe conſtabat. Nec ſanè principes Hieroſo-
lymorum quæ geſta fuerant, tacuerunt: ſed &
ipſi. & Bernice ad Cæſtium de his quæ Florus
iniquè in vrbe egerat retulerunt. Ille b autem
ſulceptis literis partis vtriuſque quid facto o-
pus eſſet cum principibus deliberabat. Et qui-
buſdam quidem videbatur, cum exercitu in Iu-
dæam Cæſtium ire debere, & aut vindicare de-
fectionē, ſi fuiſſet admiſſa, aut magis ſidos red-
dere Iudæos eorūque accolas. Ipſi tamen ma-
gis placuit aliquem de ſuis præire, qui & nego-
cia & conſilia Iudæorum poſſet ei fideliter nun-
ciare. mittit^c ergo tribunum Polittianum, qui ab
Alexandria reuertenti Agrippæ circa Iamniā
occurrenti, & à quo fuiſſet miſſus & ob quas
cauſas

causas indicat. Quo loci Iudæorum etiã Pon-
tifices, & reliqui nobiles, eorũque curia ad-
eile curauerant, vt circa Regem scilicet officia
nouarent. Postea verò quã illum congrua, hu-
manitate coluerunt, conquesti sunt quã
potuerunt flebiliter de calamitatibus propriis,
& inhumanitatem Flori explicauerunt. Quam
licet argueret Agrippa, vatrẽ tamen infectio-
nem suam in Iudæos transtulit, quorum maxi-
mẽ miserabatur, volens scilicet frenare eorum
motus: vt per hoc ipsum quod viderentur ni-
hil perperam iniuriæ, ab vltionis desinere appeti-
tu. Ad hæc ergo quicunque egregjerant, &
propter sua prædia desiderabant quietem, intel-
legebant Regis redargutionem esse plenam be-
nignitatis. Populus^a autem Hierosolymorum
sexaginta stadiis obuiam progressus, officiosẽ A-
grippam & Politianum suscepit. Lamentaban-
tur tamen interfectos coniuges mulieres: qua-
rum plangoribus reliquus quoque populus ad
lamenta conuersus precabatur Agrippam vt dis-
genti consoleretur. Succlamabãt etiã Politiano,
vt ingrederetur urbem, viderẽque quæ essent à
Floro gesta: & ita ostendebant forum desertum
domosque vastatas. deinceps verò per Agrip-
pam suaserunt Politiano, vt is cum vno tantum
famulo ad Siloam vsque totam circuitet ciuita-
tem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Iudæos
omnibus quidem aliis parẽ Romanis, soli au-
tẽ Floro aduersari propter magnitudinem in-
eos factæ crudelitatis. Ille igitur cum circuisset
urbem, & mansuetudinis p̃puli sufficiens do-
cumentum teneret, ascendit in templum, quo
etiã multitudinẽ conuocauit: & cum plurimis
verbis fidem eorũ circa Romanos collauda-
set, multa etiã ad conseruationem pacis horta-
tus, adorauit Deum elũq; sancta: in eo tamẽ cõ-

Anno mun-
di 4230.
A Christo
nato 68.

a Multitudo
Hierosoly.

Agrippa &
Politiano ob-
uiam proce-

b Politianus
in templum
ascendit mul-
titudinẽ ad
conseruatio-
nẽ pacis hor-
tatur, & ad
Cestium re-
greditur.

An mundi
4030.

A Christo
nato 68.

^a Iudaei ab
Rege vt le-
gati aduer-
sum Florum
ad Nerone
mitterentur,
petunt.

b Agrippa
ad Iudaeos
oratio.

c Agrippa
multitudine
docilem &
attentam
reddere co-
natur.

sistens loco, in quo licebat per religionē: sicque
regressus ad Celtium est, vulgus^a autē Iudaeorū,
ad Regem Pontificēque conuersus petebat, vt
legati aduersum Florum ad Nerone mitteren-
tur, neque de tanta corde tacentes suspicionem
suae defectionis praeberēt: visum iri quippe eos
Principes capiendorum armorū fuisse, nisi prae-
ueniētes ostendissent illū esse qui dedisset exor-
dium. constabat autem multitudinem non esse
quieturam, si legationem aliquis impedisset. Ad
hanc Agrippa, ordinari quidem legatos, qui Flo-
rum accusarent, inuēdiōsum putabat: despiciere
autem Iudaeos in bella commotos neque sibi
expedire cernebat, aduocata igitur concione in
xystum, & in suggesto constituens germanā suā
Berenicē, in Alamonarum domo (ea siquidē
xysto imminēbat contra superiorem partem
urbis: nam xysto templum erat ponte coniu-
ctum) huiusmodi orationem habuit. Sibi quidem
viderem vos omnes ad pugnandū cum Roma-
nis esse incitatos, neque populi puriorem sin-
cerissimāque pacem velle seruare, ne-
que processissem ad vos, neque consulere confi-
sus essem: superuacua quippe de vtilibus oratio
est, quando omnium auditorum conspirat ad
deteriora consensus. Quoniā verō aliquos qui-
dem aetas malorum belli nescios facit, quos tū-
verō inconsiderata spes libertatis: nonnullos ve-
rō auaritia succendit, & in confusione rerum ca-
piendum de inferioribus lucrum: quemadmo-
dum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per
paucorum improba consilia etiam boni dispe-
reant, existimaui oportere, vt omnibus vobis
in vnum coactis ea exponerem. quae arbitror
expedire. Obstrepat autem nemo, si non ea
audierit quae ipsius fert libido. His siquidem
qui sunt ad defectionē irreuocabiler incitati,
licebit

An. mundi
4090. A
Christa na-
to 68.

licebit etiam post meos monitus manere in
pristina voluntate. mea autem etiam ad illos
qualundem capiunt intercipientur oratio, nisi
ab omnibus vobis silentium præbeatur. No-
ui quidem quod multi & iniurias procuran-
tium provincias, & præconia libertatis quasi
tragice prosequantur. Ego autem priusquam dis-
cutiam qui sitis, & contra quos bellum suscipere
tentatis, primum separabo causas, quas con-
nexas putatis. Si enim violatores vestros cupi-
tis vlcisci, cur libertatem magnalade attollitis?
Si verò istud ipsum seruire intolerabile duci-
tis, superflua est aduersum rectores querela, il-
lis siquidē vel moderatissime agentibus, nihilo-
minus turpe erit seruire. Considerate autem sin-
gillatim, & videte quā exigua sit materia bel-
lorum. Et primum quidem ipsa rectorum consi-
deranda sunt crimina. Colere ^a siquidem offici-
ciis, non exasperare oportet iurgis potestatem. colere offi-
cium verò medicorum peccatorū exprobratio ^cciis, nec in-
nes maximas facitis, aduersum vos profecto eos ^ggiis exaspe-
quibus infertis contumelias irritatis. Relinquen-
tes quippe & quod antea clanculo & cum qua-
dam verecundia nocebant, palam vos confiden-
terque populantur. nihil autem ita plagas coer-
cet ut patiētia, & violatorum quies violentibus
iniicit pudorem. Facite autem eos, qui à Roma-
nis in provincias mittuntur, esse graviter mole-
stos, non tamen etiam Romani omnes violent
vos, neque ipse Cæsar aduersum quē pugnare vul-
tis. Neque enim ex præcepto illorū improbus
ad vos quisquam venit: neque possunt illi, quæ
in oriente geruntur, positi in occidente conspi-
cere, sed neque facile ea quæ hic sunt, illic au-
diuntur. est autē importunissimū, & propter exi-
guas causas, tantis & ea de quibus querimur ne-
scientibus, velle confligere. Et quidē nostrorum

b Agrippa
Romanos
& Casarem
excusat.

*An. mundi
4030. A
Christo nato
68.*

*a Depulsio
libertatis lu-
dæorum, quæ
magnopere
urgabant.*

*b Exemplū
Athenien-
sium & alio-
rum, qui Re-
manens im-
perio parati.*

*c Lacedæ-
monij.*

*d Macedo-
nes.*

criminum citò erit futura correctio, neq. enī
vnus atque idem prouinciæ semper curam tene-
bit, & successores eius credibile est modestiores
futuros. Motū autem semel bellum, neque depo-
nere facile est absque magnis calamitatibus, ne-
que sustinere. Libertatis, verò, bona sitientibus
providendum atque certandum est, ut princi-
piò non ea careant. Molesta enim est nouas
seruitutis: quam ne vtiq. subeas, iustum susci-
picertamen videtur. Qui verò semel subiectus
est, & deinceps deficit, contumax magis serui
quàm amator libertatis ostēditur. Tūc igitur o-
portuit omnia agere, ne susciperentur Romani,
cū in prouinciā Pompeius intraret. Maiores
verò nostri eorūque Reges, pecunia, corpori-
bus animis multo vobis meliores, exigua parū
potentiæ Romanæ obistere nequiverunt. vos
autem qui hereditariam obediensiam suscepi-
stis, rebus autē omnibus illis qui primi parere
longē inferiores estis, contra omne Romanus
regnū obistere posse arbitrāmini. Et b Athenien-
ses quidem ob Græcorum libertatem patriam
suam quondam ignibus tradidere, qui superbis-
simum illum Xerxem per terram nauigantem,
per mare verò ambulātem, & cuius classē nō
caperet amplitudo pelagi, latiorē autem Euro-
pa duceret exeritum, hunc inquam cum vna
mano fugientem gloriosissimē persecuti sunt: cir-
ca paruam autem Salaminem, qui tantas oper-
Asiæ confregere: nūc tamen seruiunt Roma-
nis, & illam regiam Græciæ ciuitatē administrāt
Italiæ iussiones. Lacedæmonij, quoque post
Thermopylas, & Plateas, & Agēsilauum Asiā
persecutatū, eosdē dominos venerant. Ma-
cedones, verò, qui adhuc penē imaginantur
Philippū videre cum Alexandro promittentem
sibi orbis impetium, ferunt tamen rerum mu-
tationem,

rationem, & adorant eos ad quos fortuna mi-
 grauit. Aliæ quoque multæ gentes ad liberta-
 tem fiducia subnixæ, & multo maiores, colserūt
 tamen & obediunt: vos autem soli seruire dedi-
 gnamini his quibus videtis vniuersa esse subie-
 cta. Quibus^a exercitibus, quibus confiditis ar-
 mis? Vbi est classis vestra, quæ peruageretur Ro-
 manorum maria? Vbi autem qui expensis pos-
 sint sufficere thesauri? Contra Aegyptios fortè
 aut Arabas existimatis vos bellum mouere.
 Non circumspicitis Romanorum imperium?
 Non metimini vestram imbecillitatem? Non-
 nescitis vestram ciuitatem à conterminis gen-
 tibus frequenter esse superatam? Illorum an-
 tem virtus per totum orbem inuicta percur-
 rit, imò etiam hoc orbe plus aliquid quæsie-
 runt. Neque enim sufficit eis ad orientem
 quidem rotas Euphrates, ad septentrionem I-
 ster: neque in meridie solitudine tenus per-
 scrutata Libia, neque in occidente Gades: sed
 ultra oceanum alium quæsierunt orbem, & ul-
 que ad Britannias, inaccessas prius, arma & e-
 xercitum transtulerunt. Quid ergo? Vobisne di-
 tiores Gallis, fortiores Germanis, prudentio-
 res Græcis? postremò plures estis omnibus in
 toto orbe degentibus? Quæ vos fiducia ad-
 uersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis,
 seruire molestissimum est. At quanto magis
 id Græcis, qui vniuersis sub sole habitanti-
 bus videbantur præstare nobilitate: & tam la-
 tam quondam prouinciā possidentes, nunc
 bis ternis fascibus Romanorum obediunt.
 Totidem autem etiam Macedones obse-
 quantur, qui certè multo vobis iustius de-
 berent libertatem tueri. Quid^c autem quin-
 gentæ Asiæ ciuitates? nunquid non absque vl-
 lo præsidio, vni tantummodo rectori parent, diuini

An. mundi
 4002. *A*
Christo na-
to 40.

^a *Comparatio Romano-
rum imperij cum Iudæo-
rum imbecillitate.*

^b *Romani omnes totius orbis partes sue ditioni adiunxerunt, ac ultra Oceanum aliud quæsierunt orbem.*

^c *Asia cingentes quin-
gentæ Romanis obedi-
unt.*

An. mundi & fastibus consulis obsequuntur? *Quid* autem
4030. *A* pergam enumerare Heniochos & Colchos, &
Christo nato Taurorum gentem: Bosporanos quoque, & ha-
68. bitantes circa Ponti litora nationes, Mæoticas-
 que gentes: apud quas nimirum olim neque do-
 mesticus aliquis dominus noscebatur: nunc ve-
 rò militum subiiciuntur tantum tribus millibus,
 & quadraginta naues longæ, innavigabili prius
 mare in pace custodiunt. Quanta autem Bithy-
 nia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Ly-
 di quoque & Cilices pro libertate dicere vale-
 rent? tamen nunc sine armis tributa pendunt.
 Quid autem Thraces? quinque quidem diebus
 in latum, septem autem in longum commercabi-
 lem provinciam possidentes, asperiorémque
 multo quàm vestra est, ac multis partibus for-
 tiorem, altissimóque gelu eos qui irruerint, re-
 tardantem, duobus millibus Romanorum in
 præsidio manentibus obsequuntur. Post hos
 Illyrici vsque ad Dalmatiam, & Istro tenus in-
 colentes, duabus tantum legionibus obediunt:
 cum quibus & ipsi impetus compescunt Daco-
 rum. Ipsi quoque Dalmatæ, qui tam multa
 pro libertate conati, sæpiusque capti, rursus cū
 maioribus opibus rebellarunt, nūc sub vna Ro-
 manorum legione agunt quietem. Veruntamen
 si aliquos magnæ causæ ad defectionem incita-
 re deberent, Gallos * potissimum oporteret as-
 surgere, quos videlicet tantis munimentis na-
 tura cinxisset: ab orientali plaga ad Alpium
 montibus, à septentrionali Rheno flumine, à
 meridie Pyrenæis montibus, ab occidente ve-
 rò Oceano. sed tali munitione gaudentes, tre-
 centis & quindecim gentibus numerosi, fontes
 autem (ita ut dixerim) felicitatis domesticæ ha-
 bentes, omnibusque bonis totum penè or-
 bem itrigantes, ferunt nihilominus vestigia-

*a Gallorum
 munimenta.*

res esse Romanorum, ac felicitatem suam in eorum felicitate reponere: idque sanè ipsum, non per animorum molliem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) sed Romanorum admirati sunt horrueruntque cum virtute fortunam, qua illi plura sæpè obtinuerunt quàm bellis, denique sub mille & ducentis milibus seruiunt: quibus penè plures habuerunt ciuitates. Neque a Hispanis nascens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marisque spatio à Roma direptæ gentes, Lusitani scilicet & pugnaces iacent. Cantabri: nec vicinus Oceanus etiam accolis suis fragore terribilis: sed ultra columnas Herculis prolatis armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium eluctati vertex ditioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atque ita bellicosas gentibus, tantoque (ut dixi) spatio ditemptis, legio in præsidio vna satis est. Quis b vestrum non audiuit multitudinem Germanorum? virtutem quoque & magnitudines corporum (ut arbitror) sæpe vidistis. siquidem ubique Romani earum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatiis regionem incolentes, spiritus autem maiores corporibus gerentes, & animam quidem contempticem, mortis indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur, & seruiunt quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens vniuersa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ confiditis muris. Illos c liquidem circumdatos Oceano, & penè non minorem, quàm noster orbis est, habitantes, Romani nauigantes redegerunt in ditionem redegerunt.

An. mundi
4030. A
Christo nato
8.

Hispani
Romanorum
imperio sub
iacent.

b Germanorum
multitudo, virtutes
& magnitudines
corporum eorum
dem.

c Britannos
Romani in
ditionem suam
redegerunt.

An. mundi suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis
4030. A Insulam tuerentur. Et quid opus est plura dicere?
Christo nato quando etiam ^a Parthi, bellicosissimum genus,
68. tantis prius populis imperantes, & tam magnis
a Parthi. opibus circumdati, obsides tamen mittunt Ro-
 manis: estque cernere, sub specie panis seruien-
 tem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem.
 Vniuersis penè qui sub sole incolunt, Romano-
 rum arma venerantibus, vos soli bellum gere-
 tis? Neque ^b Carthaginiensium considerabitis
b Carthagi- nenses sub finem, qui magnum illum Annibalem lactantes
nenses sub & ex nobili Phœnicum stirpe venientes, tamen
Scipionis sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neque Cy-
dextera cor renæ, Lacedæmone oriundi, neque Marmari-
ruerunt. darum genus usque ad inaquosas solitudines
 protentum, neque terribiles etiam audientibus
c Romani Syrces, Nasamones quoque & Mauri, & innu-
Mauri im- merabilis multitudo Numidarum virtutes im-
perant. pediere Romanas. Sed tertiam partem orbis
 terrarum, cuius ne numerate quidem natio-
 nes facile est, quæ scilicet sub Atlantico mari
 & columnis Herculis usque ad rubrum mare
 infinitos numero & locis Æthiopas continet,
 totam tamen ceperunt armis: & præter fruges
 annuas quibus Romanam multitudinem octo
 mensibus pascunt, alia quoque vectigalia pen-
 dunt, expensas quoque deuotissimi imperio mi-
 nistrant, nihil de his quæ iubentur, sicut vos,
 contumeliosum putantes, & quidem una cum
 illis tantum legio commoratur. Sed quid o-
 pus est longè petitis exemplis potentiam ex-
 plicare Romanam? cum eam possitis de vicina
 vobis Ægypto diligenter inspicere. Hæc enim
 cum usque ad Æthiopas porrigatur: opulen-
 tiamque Arabiam, contigua quoque sit Indiæ,
 quinquaginta & septingentas myriadas incola-
 rum habens, præter Alexandrinorum ple-
 hem,

Item, tamen vestigalia, quorum magnitudinem de censu singulorum capitum æstinari licet, deuotissimè penditans, Romanum non dedignatur imperium: & certè quàm magnum stimulum defectionis habens, Alexandriam scilicet, multitudine & diuitiis abundantem, magnitudine quoque non imparem. Habet siquidem in longitudine stadia triginta, in latitudine verò non minùs quàm decem: tributum verò multo amplius per menses singulos infert, quàm vos toto anno penditis: & præter pecuniam quatuor mensium Romanæ plebi annonam ministrat. Munitur autem vndique aut incommensabili solitudine, aut in portuoso mari, aut fluminibus, aut cœnosis paludibus: quoru tamen omniũ nihil Romana fortuna fortius fuit. Dux enim legiones ciuitati insidentes, profundam Ægyptum cum illa Macedonum nobilitate frenant. Quos igitur in bella de solitudinibus aliquibus socios assumetis. Siquidem omnes qui in orbe habitabili degunt, Romani sunt: Romani sunt: nisi fortè quis vestrum spes suas ultra Euphratem porrigat, & Adiabænorum regionem gentiles suos æstimet adiutores. Porro nec illi propter irrationabilem causam tanto se bello implicabunt, nec, si tam probroso operi assensum darent, Parthus tamen finiret. Est siquidem ei cura tuendæ cum Romanis amicitie, & arbitrabatur fœdus esse reueratum, si quis de his qui subiecti sunt eius imperio, aduersum Romanos in bello procedat. Superest igitur ut ad diuinum confugatur auxilium. verùm & hoc apud Romanos est, sine Deo quippe impossibile esset imperium tale consistere. Considerate autem, quemadmodum hæc ipsa erga ipsam religionem immoderatio, etiam si cum longè inferioribus bellū

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Alexandria
Romanum
imperium nō
dedignatur.

b Diuinū a-
tur auxilium. verùm & hoc apud Romanos est,
nos auxiliū.

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

geratis, tamen ad dispensandum sit vobis difficillima, atque eadem transgrediendo offendatis Deum, per quæ cum auxiliaturum putatis. Si enim seruetis sabbatorum consuetudinem, & ad nullum actum moueamini, facile profectò capiemini. Sic quippe etiam maiores vestri experti sunt hos maximè dies Pompeio ad bellum destinâte: in quibus scilicet hi oppugnabantur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam, nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna siquidem nunc vobis intentio est, ne quid de patria institutione soluatur. Quemadmodum autem aduocabitis in adiutorium Deum, si cultum

a *Postremū* ei debitum spontè violetis? Assumunt^a argumenta: tem singuli quique bellum, vel diuinæ virtutē *Iudeos diuiti*, vel humanis opibus confidentes. Cum verò *vi* pariter vtræque hæc, quantum ad ipsam pertinet conatque huma sequentiam, deferuntur, in manifestam vim *ni auxiliæ* de que captiuitatem volentes pugnare prosiliunt. *st: tuto*, ad Quid autem prohibet propriis manibus filios *belli agerem* vestros coniugēsque laniare, & hanc pulcherri- *da inuiles* mam inflammare patriam? Erumpentes siquidē *esse.* in furorem, lacerabimini vel ignominiam superb *Dum ad* ratorum. Bonum^b est, & amici, bonum est, *hic stat na-* dum adhuc stat naus in portu, præcauere tem- *nis in portu*, pestatem futuram, & non eo tempore, quo in- *præcauere* medias irrueris procellas trepidare. His liqui- *tempestatē* dem qui in improvisa mala inciderint, superest *futuram, bo* vt digni vel miseratione videantur, qui veid- *num est.* se in apertum discrimen iniecerint, etiam ex-
probrationibus onerentur. Nisi fortè aliquis vestrum æstimet secundum pacta conflictum ire Romanos, aut postquam vicerint, moderatè vobiscum acturos, & non in exemplum aliarum gentium sacram hanc urbem inflammatos, interfecturos autem vniuersum genus vestram.

vestrum. Neque enim qui superfuertis armis, *Anno mūdō*
 usquam locum fugæ habebitis, vniuersis sci- *4030. A*
 licet gentibus vel iam habentibus Romanos *Christo nat.*
 dominos, vel habere metuentibus. Periculum *68.*
 autem non solum vos monebit, sed etiam in
 reliquis ciuitatibus habitantes Iudæos. Neque
 enim est in toto orbe populus, in quo non ve-
 stra portio sit: quos certè omnes vobis rebellan-
 tibus, eade crudelissima diuersi quique confi-
 cient, & propter paucorum virorum consilia, v-
 niuersæ vrbes Iudaico sanguine redundabunt.
 Manet autem venia eos qui talia patrauerint,
 quod sint nimis vestro vicio coacti. Si verò
 eadem exequi superfederint, considerate quàm
 impium sit, aduersum tam benignos arma
 mouisse. Subeat autem vos miseratio, & si non
 filiorum vestrorum atque coniugum, saltem i-
 stius ciuitatis, quæ mater urbium vestræ regio-
 nis vocatur. Parcite moribus sacris, parcite ve-
 nerabilibus adytis, templumque vobis & san-
 ctis sanctorum seruare. Neque enim ulterius vi- *a Agrippa*
 ctiores Romani his abstinebant, quibus primò de futura Iu- *de futura Iu-*
 daeæ parentes, nullam receperunt gratiam. Ego b te *daorum ca-*
 stor quidem sancta vestra, sacrosque angelos *laminate pro-*
 Dei patriamque communem, quod nihil eo *phasia.*
 rum consiliorum, quæ vobis viderem expedire, b *Agrippa*
 subtraxerim. vos autem decernentes quæ oportet, *protestatur*
 tecum in pace degetis: si verò protuleritis quod nihil *quod nihil*
 iras, absque me periculis subdemini. His dictis, *consiliorum,*
 astante etiam sorore laehrymauit, & multam *qua Iudæis*
 partem de eorum impetu lacrymis infregit. Suc- *viderit ex-*
 clamabant autem, non se aduersum Romanos, *pedire, sub-*
 sed aduersum. Florum, ob ea quæ pertulissent, *traxerit.*
 bellum gerere. Ad quos Rex Agrippa: Sed ope-
 ra vestra, inquit, talia sunt, qualia aduersum
 Romanos pugnantium. Neque enim Cæsari
 vestigal dedistis, & Antonianas portiones incen-

Anno m^{un}.
di 4030.
A Christo
nato 68.

distis. Sapientis autem causam defectionis, si & porticus de nouo construatis, & tributa reddere maturetis. Neque enim Flori hoc præsidium est, aut pecuniam Floro dabitis. His consultis populus acquieuit, & cum Rege ac Berenice ascendentes in templum porticus ædificare adorti sunt. Per vicos autem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vestigal colligebant, celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reliquum) redacta sunt. Et belli quidem imminentes minas, eo tunc more Agrippa compescuit. Deinceps verò persuadente populo tentabat, ut paterent Floro, donec successor ei à Cæsare mitteretur. Ad^a quam orationem multitudo accensa, nec à verborum in Regem contumeliis temperauit, sed protinus eum urbe pepulerunt: ausique sunt nonnulli seditiorum etiam saxa in eum iacere. Rex autem videns tumultuantium irreuocabilem impetum, & conquerendo quòd contumeliis esset affectus, Principes quidem eorum vnà cum alijs potentibus misit ad Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vestigal exigere. ipse verò discessit in regnum.

a Agrippa
rex à Iudæis
saxi peti-
tus, urbe
pellitur.

De capta rebellionis Iudeorum contra Romanos.

C A P. XVII.

PER idem tempus quidam eorum qui bellum maxime mouebant, congregati irruerunt in quoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occultè eo persuaso, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam filius Ananias Pontificis, iuuenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his qui sacrificiis ministrabant, ut nullius manus aut hostia, qui non esset de Iudeorum gen-

re susceperetur. Id autem erat Romani belli seminarium atque materia. Reiecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc Pontificibus, aliisque nobilibus deprecatis, ut non præterirent cum morem, quo supplicabatur pro Regibus, nihil tamen acquieuerunt, non parum quidem & suæ multitudini confidentes: robur siquidem omne res nouare cupientium, eorum voluntates iuuebat: maximè autem aspiciebant in Eleazarum, qui per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Conuenientes bigitur potentes quique cum Pontificibus, & Pharisæorum nobilissimis, & videntes quàm grauius malis pergerent subicere ciuitatem, decreuerunt seditiosorum animos experiri: & ante portam quæ ærea vocatur, conuentionem aduocantes (erat autem in interiori parte templi posita, quæ respicit ad solis exortum) & primo quidè multa de temeraria eorum defectione conquesti, & quòd tam graue bellum patriæ commouerent: deinceps irrationabilitatè causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores quidem eorum ornasse templum & magna parte de muneribus gentium, semperque eorum qui foris essent populorum munera suscepisse: & non solum non prohibuisse aliquorū hostias (id siquidem esse impiissimum) sed etiam eas quæ viscerentur permanerentque ad præsens vsque tēpus, oblationes eorū in tēpli cultibus collocasse. At nunc eos qui Romana arma irritarent, & despoderet eorū bella, nouū statuere morè religionis, atque cum periculis etiam ream facere ciuitatem impietatis videri: siquidè ea sit, in qua præter solos Iudæos, nullus alius immolet externus, neque ad orandum sinatur accedere. Et siquidem circa vnius alicuius priuati personam lex ferretur eiusmodi, posset nimirū iure nos inha-

An. mundi
4003. *A*
Christ. nat.
68.

a Iudæi Cæsari hostias pro Romano populo offerri solitas reiciunt.

b Conuentionem ad seditiones.

*An. mundi
4003. A
Christo nat.
68.*

*a Contra illos
qui peregrinas
hostias
ferre vole-
bant.*

*b Potentibus
nemo seditio-
rum obtem-
perat.*

*c Legati, con-
tra seditio-
nes ad Florū
& Agrippā
missi.*

manitatis arguerent: nunc autem despiciuntur Ro-
mani, & iudicatur Cæsar profanus. Vnde^a verē
dum esse, ne qui immolandas pro illis hostias
repellunt, ipsi in reliquum etiā pro se sacrifici-
a prohibeantur offerre: siq. verē extra princē
patum ciuitas, nisi celerius resipiscētes reddide-
rint hostias, ac prius quā ad eos, in quorum
contumeliam id tentatum est huius ausus per-
ueniat fama. Simul autem ista dicentes, prode-
cebant in medium scientissimos morum pater-
norum, sacerdotes quoque narraturos quomo-
do omnes eorum maiores exterarum gentium
semper sacrificia suscepissent. Attendebar^b au-
tem nemo res nouare cupientium his quę dice-
bantur, sed neque procedebant in mediū altaris
ministri, vt belli materiam pręparantes. Viden-
tes igitur nobiles quiq. seditionem eorū processisse,
vt eorum nō posset autoritate compesci, &
Romanorum armorum periculū se primos esse
senturos in quantum poterant cōsultantes, amo-
liri causas parabant, &^c legatos quidem alios ad
Florum miserūt, quorum erat princeps filius A-
naniæ Simon: alios ad Agrippam, inter quos no-
bilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant,
qui etiā Regem propinquitate tangebant. Pre-
cabantur autem vtrumque, vt cum exercitu as-
cenderent in ciuitatem & seditionem oppri-
merēt, prius quā ea intolerabilis fieret. Et Flo-
ro quidem malū istud quāsi bonus nuncius fuit,
volēsq. inflammare bellum, nihil respondit
legatis. Agrippa autem pariter vtrisque parcens,
scilicet deficientibus & iis aduersum quos bel-
lum monebatur, volēsq. & Romanis conser-
uare Iudæos, & Iudæis templum atque patriam,
ad hæc autem nec sibi conducere talem contur-
bationem sciens, misit in auxilium pop. Iolequi
sex ter mille, Autantias scilicet, & Batanzos, & Tra-
chenitas

chonitas sub præfecto equitum Dario, duce verò Philippo Iachimi filio. His^a ergo venientibus, optimares quique cū pontificibus & omni multitudine quæ optabat quietē, superiorē occupant ciuitatem: inferiorem siquidem & templum, seditiosorum manus tenebat. Mililibus igitur & fundis indefinenter utebantur, & continua erat emissio sagittarum ex vtraque scilicet parte. erat autē quando ex insidiis procurrentes cominus dimicabant. Præstabant autem audacia quidem seditiosi, belli verò scientia Regii. Et his quidem erat propositum maximè templum obtinere, profanatorēque eius expellere. Seditiosis verò qui cum Eléazaro agebant, ut præter ea quæ obtinebant, eius superiorem inuaderent urbem. Per septem igitur dies grauis vtriusque partis cædes fiebat, & neutri de eo loco quem tenuerant depellebantur. Deinceps^b verò adueniente ea festiuitate, quæ Xylophorias dicitur, in qua mos est omnibus grandem lignorum materiam conuehere ad templum, quatenus nunquam ignis deficiat esca (semper enim inextinguibilis perseverat) aduersarios quidem à cultu religionis excluderunt. inter infirmiores autem vulgum irrumpentes multi sicariorum (sic enim vocant latrones gladios in finibus gerentes) recepti audacissimè prosequabantur opus quod adorti erant. Regi autem audacia & multitudine vincebantur. Ita superiore ciuitate cesserunt, cū isti protinus irruentes, Ananiam pontificis domum, & Agrippæ ac Berenices palatium inflammauerunt: post quod ignem archiuo intulerunt, volentes omnia creditorum documenta disperdere, ne esset vnde ratio creditæ pecuniæ pateret, utque omnem sibi debitorum adiungerent multitudinem, & aduersum locupletes egenis præberent insurgendi facultatē

An. mundi
4030. *A*
nat. Christ.
68.

a Bellum in
Hierosoly-
ma, inter pa-
cificos & se-
diciosos.

b Xylopho-
ria festiui-
tas.

c Reges se-
dit. si vin-
cunt.

Anno mudi
4030. A
nato Christo
68.

a Antoniam
seditioni ca-
piunt atque
ascendunt.

liberam. Fugientibus verò chartarum publica-
 rum custodibus, ignem ædibus iniecerunt: at-
 que ita incensis civitatis nervis, in hostes irru-
 bant. Quo loco pontificum atque nobilium qui-
 dam in cleacis latuerunt, quidam cum Regis in
 superiorem regiam confugerunt, portas celeriter
 obserantes. Inter quos Ananias pontifex, &
 Ezechias frater eius erant: & illi quos apud A-
 grippam functos legatione diximus. Tunc es-
 go victoria & inflammatione contenti cessave-
 runt. Post die autem, quintadecima scilicet die
 Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniam:
 & omnes in eo præsidio agentes, per biduum ob-
 fessos ceperunt atque interfecerunt, præsidiumq.
 incenderunt. postea verò transierunt in regiam,
 ad quam confugere Agrippæ milites: & in qua-
 tuor partes agmen suum diidentes, muros euer-
 tere moliebantur. eorum verò qui intus erant,
 erumpere nullus audebat, propter multitudinem
 oppugnantiam: sed distributi per propugnacula
 & turres, subeuntes interficiebant, ac frequen-
 tes omnino latrones sub muris cadebant. Nec
 die autem conflictus nec nocte cessabat: sedi-
 tionis videlicet existimantibus in desperationem
 cogi eos qui in præsidio erant, propter inopiam
 victus: Regis verò credentibus oppugnatores
 suos cessuros labori. Interea Manahemus qui-
 dam, filius Iudæ Galilæi, callidissimi illius So-
 phistæ qui quondam sub Cyrenio exprobraue-
 rat Iudæis quod post Deum subicerentur Ro-
 manis: assumptis quibusdam nobilium, perrexerit
 in Massadam, ubi armamentarium Herodis Re-
 gis erat. eoque perrupto populares aliosque la-
 trones diligenter armavit. hisque utens stipato-
 ribus, veluti Rex Hierosolymam reuertitur: fa-
 ctusque princeps seditionis, oppugnationem dis-
 ponebat. Machinarum autem inopia erat, nec
 poterat

poterat palam suffodere muros superne hosti-
bus tela incientibus. cuniculum igitur longè cœ-
ptum sub vnam turrim agentes, suspenderunt
eam materie subiecta: ac postea insustinentia
ligna igne immisso egressi sunt. Sioque subiici-
bus exutis, turris quidem exemplo emota est.
alter autem murus intus ædificatus apparuit. Re-
gij quippe molitiones eorum præsentientes, for-
te etiam de concussione turris, alium sibi mu-
rum celerius ædificauerunt. Inter hæc autem hi
quidè qui oppugnabant, & statim se victores cre-
debant, cum vidissent alium murum stupore defe-
cti sunt. Regij tamen ad Manahemum aliisque se-
ditionis principes mittebant, precantes ut eis dis-
cedere liceret. Quod cum solus Regis eiusq. re-
ligionis reliquis Manahemus annuisset, protinus
discesserunt. Romanos autem qui soli relictis e-
rant, grandis animi occupauit defectus. Neque
enim vi contra tantam multitudinè pares erant:
& precari, ut exire liceret, ignominiam indica-
bant: quanquam & si permitteretur, nequaquam
tutum putabant. De relinquentes igitur inferio-
rem locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe
quasi capi facilem, in turres Regias confugerunt:
quarum vna appellabatur Hippicos, alia Pha-
saelus, tertia Mariamme. Hi verò qui cum Mana-
hemo erant, protinus irruentes in ea loca è qui-
bus milites fugerant, si quos eorum comprehē-
dere trucidantes, omnem reliquum apparatus
ditripientes, Stratopedon incenderunt. Hæc igitur
acta sunt sexto die Septembris.

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Regineius
que religio-
nis reliquis
Manahem
discedo
re facultatē
concedit.
b Romani
Stratopedon
relinquentes
in turres re-
gias confu-
gunt.

De eade Anania Pontificis, Manahemi, & mi-
litum Romanorum.

C A P. XVIII.

c Anania Pō
tificis & Eze-
chia fratris
murs.

SEquenti eadem die Pontifex Ananias circa
Kurios Regie domus latens capitur, & à la-

An. mundi
4030. A
Christo na-
to 68.

tronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumfidentes autem etiam turres seditiosi, custodiebant ne quis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructio, & Pontificis Ananiz mors, in crudelitatem erexit: & neminem patem sibi in negotiis arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de sociis Eleazar: & mutuo collo cuti, quod non deceret à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populati suo prode re, dominumque ferre, etsi non violentum, tamē seipsum humiliorem. nam si oporteat cōtētis ali-

a Eleazari se
ctatores Ma-
nahemi in
templo ado-
vinuntur.

quem praeferre, quemvis magis alium illū de ce-
re: atque ita pacti, adorantur eum in templo.
magno enim fastu adoraturus accesserat, regali
habitu indutus, & studiosos sui in armis habe-
bat. Cū igitur hi qui circa Eleazarū erant, in il-
lum profiluissent, reliquus quoque populus rap-
piens saxa lapidavit sophistā: existimātes quod
illo interempto tota seditio solueretur. Paulu-
lum autē stipatores Manahemi resistentes, post
quam viderunt totam aduersum se multitudinē
irruere, quisque quod potuit diffugit. Et exdes qui-
dem erat eorum qui comprehensi sunt, perscruta-
tio autē latēcium sequebatur: paucique ex eis
clam in Massadā perfugerunt: cum quibus & E-
leazarus filius Iairi, propinquus genere Manahē-
mo, qui postea etiam in Massada tyrannidem

b Manahē-
mus cū Prin-
cipibus in-
terficiuntur.

egit. Ipsum bantem Manahemum, cū fugisset
in locum qui Ophas vocatur, atque illic humiliter
delitesceret, capientes extraxerunt in publi-
cum, multisque tormentis excruciatū interfece-
runt. Similiter autem sub eo agentes principes,
præcipuumque tyrannidis eius adiutorem Absa-
lomon nomine. Et populus quidem, sicut dixi,
in his adiutor fuit, suspēcans aliquam totius se-
ditionis correctionem futuram. Hi verò non ut
compi-

comprimērent bellum, sed ut eum maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemū. Denique^a cum populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxarent, vehementius insistebant, donec ulterius resistere non valentes, Metilius Romanorum præfectus & reliqui mittunt ad Eleazarum, precantes, ut solam eorū pacificetur vitam: arma autem & reliqua quæ haberent, ipsis tradentibus sumeret. Qui præstationem ilico accipientes, remittunt ad eos Gorionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadducæum, & Iudam Ionathæ, scilicet eis dextras & sacramentum daturus. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quando Romanæ arma retinebant, nemo aduersus eos seditiorū fraudis aliquid molitus est, postea verò quā secundum pactiones omnes scuta gladiosque posuerant, neque quicquam ulterius suspicantes discedebant, facto in eos impetu stipatores Eleazari, comprehensos trucidabant, neque resistentes, neque supplicantes, solas autem pactiones & iuramenta quæ dederant inelamantes. Et hi b
quidē ita crudeliter interfecisti sunt, præter Metilium. Hunc enim deprecantem, & usque ad circumcissionem Iudaizare se promittentē, servauerunt solum. Detrimētum autem Romanis
quidem erat leue: ex copiis siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudæorum autem captiuitatis illud exordium videbatur. Videntes autem graues iam instare causas bellorum, urbē autem tali facinore fuisse respersam, ex quo nimirum diuina indignatio imminēbat, etiam si à Romanis nulla ultio timeretur, logebant publice, & tristitia ciuitas premebatur. moderati autem quique, quasi pro seditiosis causas reditori, turbabantur. siquidem c
eodem contigerat perpetrari, quo scilicet die

An. mundi
4030. A
nato Christo
68.

a Romani
ulterius re-
sistere non
valentes,
se se dedunt.

b Romani
contra pacta
uno Meti-
lio excepto
ab Iudæis
crudeliter
interfecti.

c Cades Sab-
bato perpe-
trata.

Ann. mundi propter religionem à sanctis quæque operibus
4030. *Agunt quietem.*

nate Christo

68

*De Iudeorum maxima strage Cæsaria & in
omni Syria.*

C A P. XIX.

*a Iudæi Sy-
rorum vicos
ac finitimas
ciuitates
protinus va-
stant.*

Eodem autem die, eademque hora, quasi ali-
qua celesti providentia Cæsarienses quoque
Iudeos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut
vno tempore super viginti millia hominum ce-
derentur, & cunctis Iudeis vacuata Cæsarea re-
maneret. Nam & eos qui effugerant compre-
hendens Florus, victos in arenam deduxit.
Post Cæsariensem verò cladem, tota gens effe-
rata est. Diuissque^a Iudæi, Syrorum vicos ac fi-
nitimas ciuitates protinus vastauerunt: id est,
Philadelphiam, & Gebonitin, & Gerasam, &
Pellam & Scythopolim. Deinceps verò irue-
runt & in Gadaram & Hippon & Gaulanitim:
& alia quidem subruentes loca, alia verò in-
flammandes, etiam in Cedasam Tyrionum &
Ptolemaidem, Gabā quoque, Cæsareāque ren-
debant. Obstitit autem eorum incursui neque
Sebaste, neque Ascalon: sed his quoque flamma
vastatis, Anthedonam & Gazā euerterunt. Mul-
ta autem circa fines harum ciuitatum disspie-
bantur, vici scilicet & agri, eorūque qui capie-
bantur virorum immensa cædes fiebat. neque
tamen Syri minorem numero multitudinem de
Iudeorum gente vastabant. sed etiam eos qui
in ciuitatibus erant, cōprehensos disperdebant.
non solū ob vetus odium, sed ut discrimen im-
minens prænirent. Grauis ergo conturbatio
totā Syriam peruasera, & omnis ciuitas in bi-
nos diuidebatur exercitus: vnāque alterutris sa-
lus erat, si prænissent alteros cæde faciendi:

& dic

& dies quidem ducebantur in sanguine, noctes
 autem molestiores formido faciebat. Nam li- *Ann. mundi*
 cet viderentur amoliri Iudæos, tamen etiam a- *4030. A*
 liarum gentium Iudaizantes cogebantur habere *nato Christo*
 suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis videba- *68.*
 tur ambiguum, neque temerè eos placebat in-
 terfici, & rursus ob ipsam religionis commix-
 tionem quasi penitus externos timebant. Pro-
 uocabat autem ad cædes aduersæ partis, etiam
 illos qui prius fuerant mansueti, avaritiis liqui-
 dem substantias eorum passim diripiebant: &
 quasi victores eorum prædam quos trucidave-
 rant, in domos alias transferebant. Gloriosior
 autem erat qui plura collegisset quasi scilicet
 plures virtute superasset. Erat autem cernere
 ciuitates plenas cadaueribus insepultis, & inhu-
 matos passim iacere cum paruulis senes, foemi-
 nas autem neque pudenda contectas. Et ^a om- *a Omnis Sy-*
 nis quidem provincia plena erat inenarrabi- *ria inenar-*
 lium calamitatû. maiorum autem metus quàm *rabilium ca-*
 quæ peracta erant, facinorum imminebat. Et *lamitatum*
 hætenus quidem Iudæis aduersum alienigenas plena.
 conflictus erat. Incurrentes autem in Scytho-
 poleos fines, etiam ^b Iudæos qui illic habita- *b Iudæi Iu-*
 bant, experti sunt hostes. Hi enim cum Sey- *daos hostes*
 thopolitis conspirantes, & cōsanguinitatem v- *experiuntur,*
 tilitati propriæ postponentes, aduersum Iudæos
 cum gentilibus dimicabant. Suspecta tamen
 eorum ipsa belli fuit auiditas. Denique Scy-
 thopolitæ veriti ne ciuitatem noctu adirent, &
 magna sua calamitate ciuibz excusarent defe-
 ctionem, edixerunt eis, ut si vellent inter eos
 firmare consensum & circa alienigenas osten- *c Scythopoli-*
 dere fidem, transirent cum omnibus filiis suis *ta tredecim*
 in lacum. quibus quæ fuerat iussa sine suspicio- *millia Iu-*
 ne facientibus, diebus quidē secutis duob. quie- *daorum tre-*
 uerunt Scythopolitæ. testia ^c verò nocte explo- *cidant.*

An. mundi
4030. *A*
nato Christo
68. *—*

ratores, alios incautos, alios verò dormientes inuadunt, subitoque omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: postquam eorum bona diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: quibus utrisque ad incommoda suæ gentis abusus est. Multos^a siquidem ludæorum propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita ut toties aciei momentum solus existetet. Comprehendit autem eum digna ciuili eadē pœna. Nam cum Scythopolitæ circumfusi ludæis, passim per lucum eos iaculis configerent, educto Simon gladio, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine promoturum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, inquit, Scythopolitæ his quæ gessi patior: quippe qui tam multa eadē ciuium meorum, benignitati erga vos nostræ fidem feci. Dignè enim nobis extera gens infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deliquimus. morior ergo quasi profanus propriis manibus: neque enim decet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & sceleris digna pœna, & idoneum virtutis decus erit: ut nemo scilicet hostium de meo interitu glorietur, neque insultet cadenti. Hæc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. erat autem ei uxor & filij, & prouecti in senectutem parentes. Ille^b igitur primum quidem patrem & uxor, denique cæsarie comprehendens, & super eum stans ense ipsum quod se penetrauit: post quem non sanè inuitam matrem suam interfecit super hos autem coniugi, & filiis intulit ferrum, singulis sanè horum

b Simon pa-
rentes, uxo-
rem ac libe-
ros, denique
seipsum quo-
que cruci-
cat.

penè

penè occurrentibus gladio, & hostes praeueniente
 cupientibus. Cum verò omnem suam necessi- *Ann mundi*
 tudinem trucidasset, caelis superstans extulit *4030. A*
 dexteram, ut neminem posset latere, & totum *pate Christo*
 in viscera sua ensē demersit: dignus quidem *68.*
 miseratione iuuenis propter robur corporis at-
 que animi firmitatem, ceterum quantum ad fi-
 dem, quam alienigenis praestitit, digno fine
 consumptus.

De Iudaorum alia granicade.

C A P. XX.

AD² eadem autem quae in Scythopoli facta a Iudaorum
 est, reliquae quoque urbes in Iudaeos apud *alia cades.*
 se habitantes irruebant: & duo millia quingen-
 tos Ascalonitae, Ptolemais autem duo millia
 interfecit. Vinxerunt quoque non paucos Ty-
 rij: multosque trucidauerunt: plures autem eo-
 rum viatos custodiis tradidere, Hippeni quo-
 que & Gadarenses similiter audacissimos qui-
 dem amoliebantur, terribiles autem sollicitè
 adseruabant. Reliquae ^b quoque urbes aduer- *b^{ur}bes ad-*
 sum Iudaeos singulae, pro ut habebant, vel ti- *uersas Iu-*
 more vel odio mouebantur. Soli autem Antio- *dae monen-*
 chei, & Sidonij, & Apameni, suis cohabitato-
 ribus pepercerunt, & neque interficere quem-
 piam Iudaeorum, neque vinculis tradiderunt.
 forte autem & propter multitudinem suam de-
 spererunt eorum si qui motus fuissent. mihi
 autem videntur magis erga eos miseratione
 moti quos utique nihil moliri videbant. Gera-
 seni autem neque in eos qui apud se remanere
 delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi
 volentes usque ad fines suos deduxerunt. Exci-
 tata est autem etiam in regno Agrippae aduer-
 sum Iudaeos perniciēs. Ipse siquidem perrexerat

Ann. mundi
4030. *A*
nato Christo
68.

ap. arm. 70.
Iudaeos in
itinere in-
terfuit.

b. Romani
Iudaeos in
Machabaeis
castellum
tradunt.

ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta admi-
nistracione cuidam ex amicis, nomine Varo,
Sohemo Regi genere propinquo. Venerunt au-
tem de Batanz regione septuaginta numero
viri & nobilitate & prudentia civium suorum
præstantissimi, poscendi præsidij gratia: ut si qui
scilicet apud eos quoque motus fierent, haberet
idoneam custodiam, per quam possent insurgentes
quosque comprimere. Hos a Varus, quosdam arma-
tos de Regiis præmittens, interfecit in itinere
omnes. Ausus autem est tale facinus præter co-
siliū Agrippæ, & propter nimiam avaritiam
impie in gentiles suos agere non recusans, re-
gnum omne corruptit, perseverans post tale
scilicet principium in totum genus exercere i-
niquitatem: donec discussis Agrippa rebus ani-
maduertere quidem in eum veritus est propter
propinquitatem Sohemi, procuranda tamen
eum regione summouit. Seditiosi autem capto
præsidio, quod appellatur Cyprus imminens hi-
nibus Hierichuntis, custodes quidem interfe-
cerunt, munimenta autem destruxerunt. Per
eosdem dies etiam in Machærunte multitu-
do Iudzorum persuadebat in præsidio relictis
Romanis, deserere castellum, eisque trade-
re. Illi autem quod rogabantur cogi metuen-
tes, pacti sunt cum eis discessionem suam: &
accipientes fidem, tradunt præsidium, quod
diligentibus coeperunt Machæruntij custodius
obtinere.

Iudaei Alexandria occisi.

C A P. XXI.

Verum in Alexandria semper quidem erat
incolis adversum Iudeos seditio, iam ab il-
lo tempore, ex quo strenuis Alexander contra
Egyptios

Ægyptios vsus Iudæis, præmium societatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & ius ciuitatis æquale cum gentibus: permanebat autem eis honor iste apud successores quoque Alexandri: denique & in parte urbis locum eis proprium deputauerunt, quatenus haberent conuersationem per omnia mundiorum à communione scilicet gentium sequestratam: præstiteruntque eis, ut etiam Macedones appellarentur. deinceps verò cum in ditionem Romanorū Ægyptus venisset, neque Cæsar primus, neque post eum quispiam, honores quos Alexander Iudæis decreuerat minuit: confictus autem eorum aduersus Græcos penè continuus erat: & iudiciis in multos quotidie ab utraque parte animaduertentibus, seditio accendebatur. Tunc verò cum & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem venissent, ut ordinarerent pro certis negotiis legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Iudæorum. Quos cum vidissent æmuli, extemplo clamare cœperunt, Iudæos hostes & exploratores esse: ac deinceps insipientes intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem fugientes dissipati sunt, tres verò ex his comprehensos, trahebant quasi viuos incensuri. Commoti sunt autem vniuersi Iudæi ad opem ferendam: & primum quidem in Græcos saxa iaciebant, postea verò etiam facibus raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminantes quòd in ipso loco tantum simul populum concremarent: & penè minas impleissent rebus, nisi iras eorum compressisset Tiberius Alexander, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principium ab armis sumpsit, sed nobiles eorum quosque submit-

Ann. mundi
4030. *A*
nato Christo
68.

Seditio
Alexandria
inter Iudæos
& Græcos.

Ann. mundi
4030. *A*
nato Christo
68.

a Tiberius
Alexander
seditiosos
Iudaos, ut
desinerent,
hortatur.
b Cruenta
victoria in
qua 50. mil
lia Iudaorū
interficiun-
tur.

tens, hortabatur^a ut desinerent, neque aduersum se milites Romanos commouerēt. Seditiosi autem benignam deprecationem ridentes, Tiberium contumeliis appetebant. Qui postquam vidit absque magna calamitate tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quæ in ciuitate erant: & cum his alios quinque millia milites, casu ad Iudæorum interitum de Libya venientes: præcipitque ut non solum interficerent, sed etiam bona eorum diriperent, domosque inflammarent. Quibus protinus concurrentes in locum qui vocatur Delta (illic quippe erat Iudæorum multitudo collecta) exequiebantur strenuè iussa, nec sanè sine cruenta victoria. Conglobati enim Iudæi his quos melius armatos habebant, in fronte positos, aliquandiu quidem restiterunt: semel verò in fugam versi mactabantur: nec vnus erat exitus modus, cum alij sub diuo atque in campo deprehenderentur, in ædes autem alij concluderentur, & eas quoque succenderent Romani, vna etiam diripiendo quæ in his reperissent: cum neque illos aut infantum misericordia, aut reuerentia senectutis moueret, sed in omnes ætates pari cæde scruirent. Vnde totus quidem ille locus sanguine redundabat: quinquaginta verò congesta sunt millia mortuorum: nec tamè saltem reliquæ remanissent, nisi ad preces se contulissent, eorumque misertus Alexâder Romanos iussisset abscedere. Sed illi quidem quibus erat consuetum obedire præceptis, primo eius nutu necibus pepercerunt: populares autem Alexâdrini propter odij magnitudinem difficulter ab incepto reuocabantur, vixque à cadaueribus distrahebantur. apud Alexandriam quidem talis casus euenit.

CAP. XXI.

Cestio^a verò iam quiescendum esse non videbatur, infensis vbique Iudæis: sed duodecimam legionem integram ex Antiochia secum ducens, & ex reliquis bina millia lecta peditum, & quatuor alas equitum: insuperque Regum auxilia, hoc est Antiochi duo millia equitum & peditum tria millia, sagittarios omnes, Agrippæ verò tantundem peditum & equitum mille, cum & Sohemus sequeretur, quatuor millibus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, plurisque sagittarij, Ptolemaida progressus est. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilio conuenire, peritiam quidem militibus inferiores, quod autem scientiæ deerat, in Iudæos odio, itémque alacritate supplentes. Aderat autem ipse quoque Agrippa Cestio, & eorum quæ conduceret simul & itineris princeps. Ibi cum abductis exercitus parte Cestius in validissimam Galilææ ciuitatem contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Iudæorum finibus Ptolemaida discernit. Cumque offendisset eam ciuibz destitutam (in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas concessit: ipsum verò oppidum quamuis admiratus esset eius pulchritudinem, quippe domus habebat similiter, ut apud Tyrum & Sidonem & Berytum ædificatas, incendit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam depopulatus est: inflammasque etiam circum eam positas vicis, in Ptolemaida reuertit. Syris^c autem adhuc prædæ inhærentibus, & præcipuè Berytiis, recepta Iudæi aduocata (Cestium enim recessisse cognouerant) repente in eos qui remanserant irruunt, & pro-

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Ingentes
Romanorum
copie.

b Zabulon
validissima
Galilææ ciui-
tas direpta
& incensa.

c Iudæi Sy-
rorum ad
duo millia
cadunt.

An. mundi
4030. A
Christi nato
68.

a Romani.
Ioppen ca-
piunt & in-
candunt, &
octo millia
quadringen-
tos interfi-
ciunt.

pè ad duo millia cædunt. Cestius autè ex Ptolemaide profectus, ipse quidem Cæsaream peruenit: in Ioppen verò partem præmisit exercitus cum præceptis huiusmodi, ut oppidum custodirent, si eo potiri possent: aut si oppidani impetù præsensissent, tam suum quàm cæterorum militum præstolarentur aduentum. Illorum ^a igitur alij mari, alij terra profecti, vtrinque Ioppen facilli nè capiunt: ita ut ne fugæ quidè habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi autem cunctos interficiunt cū familiis, direptamque civitatè incendunt. Interfectorum autem numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariæ Nabatennen toparchiam non paucos misit equites, qui & partem finium vendicauerunt, magnamque indigenarum multitudinem peremerunt: direptisque patrimoniis, etiam vicos igni dederunt.

De pugna Cestij contra Hieroselymam.

C A P. XXIII.

b Sepphoris
aliaque Ga-
lilæa ciuita-
tes, Roma-
nos cum fa-
uore susci-
piunt.
c Duomillia
seditiosorum
in Galilæa
ab Romanis
trucidati.

IN Galilæam quoque misit Cæsennium Gallū, Iductorem duodecimæ legionis: eique tantam militum manum attribuit: quantam genti expugnandæ sufficere posse credebat. cū ^b validissima Galilææ ciuitas Sepphoris cū fauore suscepit. Huiusq. prudens consilium secutæ ciuitates alix, quiescebant. Qui verò seditionibus & latrociniiis operam dabant, in Galilææ montem vndique medium recessere, qui est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ducebat exercitum. Illi ^c autem quamdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plures quàm ducentos interfecerunt. Vbi verò eos viderunt circumacto iunere ad celsiora progressos, maturè victoriā concesserunt: & neque pugnam minus armati ferebant,

bant, neque, si terga dedissent, equitum poterāt manus effugere: adeo ut pauci loci asperis delitescerent, amplius verò quàm duo millia trucidarētur. Gallus igitur cum nihil iam tentari novitatis apud Galilæam videret, Cæsaream cū exercitu remeabat. Cestius verò cum omni manu reuersus in Antipatridem perrexit. Cognitòque nō paruam multitudinem Iudzorum in turrim quæ Aphæci vocabatur esse collectam, qui cum his congrederentur præmisit. Sed^a prius quam in manus venirent, Iudæi metu dispersi sunt: eorūque castra iam desolata milites adorti, cum vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride autem Cestius in^b Lyddam profectus, vacuā vitis ciuitatem offendit. nam propter scenopegiorum dies festos, in Hierosolymam populus emnisa scenderat, quinquaginta verò quos ibi comprehendit occisis, exustòq. oppido ulterius procebat: perq. Bethoron profectus, in^c quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadiis quinquaginta. Iudæi verò cum iam ciuitati propinquare bellum viderent, omissis dierum festorum solennibus, ad arma properabant: satisque freti multitudine, incompositi ad pugnam & cum clamore profiliabant, ne dierum quidem septem habita ratione feriatorum. erat enim Sabbatū, quod apud eos religione maxima curabatur. idem autem furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto^d namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & acie percumperēt, viāque aperta cēdibus in medios ruerent: ac nisi ei militum partī, quæ necdum locum amiserat, equites ex cinctu subuenisēt, quisque nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestij exercitus fuisset. Interfecti sunt autē quingenti & quindecim Romani milites: ex

Ann. mōds
4030. *A*
Christo nato
68.

a Antipa-
trū deuasta
ta & incen
sa.
b Lydda ex
usta.

c Cestius ab
Hierosoly-
mā stadiis
50. castra
ponit.

d Impetus
& victoria
Iudzorum
contra Ro-
manos.

An. mundi
4030. A
Christo nato
63.

quibus quadringenti pedites, cæteri equites erant: Iudæi verò viginti duo, fortissimi autem viderantur. Monobazus Regis Adiabenz propinquus, Monobaz⁹ & Cenedæus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudæos ab Agrippa Rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudæi, ad civitatem reuertebantur. Romanos autem ad Bethoron ascendentes Giorz filius Simon inuadit, multosque postremi agminis coactores laniguit: ac multos carros cum sarcinis captos, in civitatem reduxit. Cestio verò in agris eriduo commorante, Iudæi locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cœpissent.

De obsidione Hierosolyma à Cestio, & strage.

CAP. XXIIII.

ITaque dum Agrippa, infinita hostium multitudinem amplexas, ne Romanos quid è à periculo tutos esse perspiceret, verbis Iudæos experiri decreuit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorum sententia discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitie, certamque pro peccatis à populo Roman. veniam pollicerentur, si proiectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditionis metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & ^a Phœbum quidem priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Borcus vulneratus effugit: populares autem, hoc indignè ferentes factum, cadendo fustibus atque lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius verò, quia intestinam eorum discordiam, opportunum ad irrumpen-

*a Seditionis
legatum re-
gum interfe-
ciunt, alter
vulneratus
effugit.*

irruendum tempus inuenit, totum^a in eos du-
xit exercitum: inque fugā versos, vsque ad Hie-
rosolymam persecutus est. Castris autem in lo-
co positis, qui appellatur Scopus, in tertio se-
ptem stadiorum à ciuitate discedens, nihil per-
icriduum aduersus oppidum conabatur: sperans
fortasse intus degentes aliquid remissuros. In
vicos autem circa ciuitatem, non paruum mili-
tum manum ad rapienda frumenta dimisit.
Quarto autem die qui tricesimus mensis erat
Octobris, ordinatum in oppidum introduxit
exercitum. Populus quidem à seditiosis custo-
diebatur: ipsi autem Romanorū disciplina ter-
ris, exterioribus cessere partibus ciuitatis, & in
partem interiorem templi refugerunt. Cestius
verò transgressus Bezetham, quæ sic vocatur, &
Cznopolim & forum quod appellatur mare-
rariū incendit, deinde cum ad superiorem el-
uitatem venisset, prope aulam regiam castra po-
suit. Et si tunc voluisset intra muros violenter
irrumperet, ciuitatem illic possedisset, bellōque
finem dedisset. sed Tyrannus & Priscus præfe-
ctus castrorū & plures equitū magistri, à Floro
pecunia corrupti, conatum eius auerterunt: &
Iudæos intolerandis repleti cladibus contigit.
Interea plurimi popularium nobilissimi, & A-
nanus Ionathæ filius. Cestium quasi portas ei
patefacturi, vocabant. ille autem & ira fastidiens,
& quod non satis eis credendum putaret, tam-
diu id neglexit, donec proditione comperta,
seditiosi Ananū quidem cum cæteris de muro
deiectis lapidibus feriendo, in domos suas refu-
gere coegerunt: ipsi verò per turres dispositi, mu-
rū tentantibus repugnabāt. Per dies igitur quin-
que Romanis vndique tentatibus frustrabatur
conatus. sexto autē Cestius cū plurimis selectis,
itēque sagittariis, à septentrionali tractu replum

Ann. mundi
4030. *A*
Christo nato
68.

*a Cestius to-
tum exerci-
tum in Iu-
dæos duxit.*

*b Popula-
rium pluri-
mi Cestium
quasi portas
ei patefa-
ctum, vo-
cant.*

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Romanis
studium cō
texunt mo
nia suffodiūt
templique
portas incen
dere molian
tur.

b Inopinata
Cestij fuga
latronum fi
duciam res
creas.

aggreditur Iudeis ex porticu resistētibz qui fre
quēter quidē Romanos ad murū aduētes auertē
re. postremō autē repulsi telorū multitudine, re
cellerant. itaq. ² Romanorū qui anteibāt, scutis
suis muro nixi & qui eos sequebātur, aliis ac per
ordinē aliis similiter superadiunctis, quā sic ipsi
appellās, testitudinē cōtexuerūt vnde sagittaz in
eā delatæ, irritæ delabebātur: & sine aliqua noxa
milites mœnia suffodiebant. templiq. portas in
cēdere moliebantur. Vchemens autē seditiosos
stupor inuaserat, iāmq. multi ex ciuitate diffugie
bant, veluti cōtinuō caperetur. His autem popu
los alacrior efficiebatur: & quantum nequissimi
cadebant, tantum vt ipsi portas aperirent, Ces
tiumq. tanquam optimē de se meritum, recipere
appropinquabant. Ex profectō si paululum
in obsidione persēcrasset, statim ciuitatem ob
tinuisset. sed credo iam tunc infestus Deus pesti
mus, eiusq. sancta illo die finem bellō dare pro
hibuerunt. Deniq. Cestius, neque animis popu
li, neq. obsessorum desperatione perspecta, re
pente militē reuocat: & sine vlla spei repulsa, in
consultē nimis ac iniuste discessit. inopinata vte
rō eius fuga, latronum fiduciam recreauit: Inse
cutiq. nouissimos aliquot equitum, peditūque
peremere. Ex tunc quidem Cestius in castra, quę
apud Scopion munierat, tetendit: altero autem
die vltius recedendo, magis hostes pronoca
uit: iamq. postremos assecuti multos necabant,
tum vtrāq. itineris parte vallata, in transuersos
tela iactabāt, & neq. in eos se retorquere à qui
bus à tergo sauciabantur, nouissimi audebant
quandā infinitam multitudinem insequi existi
mantes: neq. à lateribus instantium vim repelle
re sufficiebant: cum ipsi quidem graues essent,
ordinēque irumpere formidarent: viderent
autem Iudeos leues, & ad excurrendum faciles
esse

esse. unde eueniebat, ut multa mala perirentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota igitur via perculsi, deiectique agmine stuebantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, & Longinus tribunus, & Æmilus Lucundus alæ Præfectus, vix in Gabao peruenirent, ubi castra prius posuerant, multis impedimentis amissis. Hic autem Cestius biduū cōmoratus inops consilij quid ageret, cum tertio diē maiorem hostium vidisset numerum, & omnia circum loca plena ludæis, tarditatem sibi obfuisse cognouit. & si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum. Itaq. pro compendio fugæ, cuncta quæ militibus impedimento erant, amputari præcepit: occisisque mulis atq. asinis, aliisque iumentis, præter illa quæ sagittas & machinas ferrent (hec enim velut vsui futura seruabat, maxime quia timebat ne ludæis contra se capta prodessent) Bethoron versus antecedeat exercitū. Atque ludæi latioribus quidem locis minus instabant: contractos verò in angustias atq. descensus, alij ab exitu prohibebant, alij postremos agminis trudebant in vallem: fusaque omnis multitudo per itineris iuga, militem sagittis operiebat, ubi etiam peditibus, quo pacto sibi met subuenirent, hæsitantibus, equitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viam prosequi poterant, obstantibus iaculis: & ne contra hostes itent ascensus ardui prohibebant equitantibus inque iaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in quas, deiecti qui aberrassent consumebantur: nullusque locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habebat. Itaq. incerti quid agerent, ad vulnatus, quod desperati solent, fletusque conuersi sunt: quibus resonabat Iudæorum exhortatio, cum clamore latantium pariter atque lamentantium, totusque pæne qui cum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox aduenisset: qua Romani

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Iudæi hostes persequuntur, eosque in extremam necessitatem adducunt.

b Vulnatus fletusque Romanorum, & Iudæorum exhortatio.

Ann. mon. 4031.
Christo na.
to 69.

quidem in Bethoron confugerunt. Iudæi verò obsessis circū omnibus locis, eorū transitus custodiebant. Denique vbi Cestius aperto itinere desperato, iā de fuga cogitabat, lectos propè ad 400. omniū fortissimos milites, rectorū fastigiis imposuit. hīsque præcepit, vigilū qui in castris excubarent, signa clamare: vt eo modo Iudæi omne illuc militū numerū arbitrarentur remanere. Ipse autē cum ceteris ociose vsque ad 30. stadia progreditur. Vnde manē cū Iudæi locū quo Romani tenebant desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti fuerant concuterunt. & illos quidē sine mora iaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabant. sed ille cum nocte non paruum spatium itineris peregisset, die vehementius quoque fugiebat: adeo vt metu perculsi milites, machinas siue tormenta muralia, itemque balistas, multaque alia instrumenta relinquerent, quibus tunc ablati Iudæi rursus contra illos qui ea reliquerant vsi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatridem vsque venerunt. Deinde cum eos assequi nō potuissent, inde redeuntes & machinas secū asportarunt mortuōsque spoliarunt. & prædam quæ remanserat collegerunt: & præcænaentes in metropolim remeant, suis quidem paucis amissis, Romanorum autem & auxilium quinque millibus peditum, ac 300. itēque nongentis & octoginta equitibus interemptis. Hæc quidē Nouemb. mensis 8. die gesta sunt,

b Nob. lium anno 12. Nerōnis principatus.

Iudæorum
multis, tan-
quam è nauis
pessum itura,
ex ciuitate
enatant.

De Damascenorum scintilla in Iudæos, dignè
Iosephi studiis in Galilea.

CAP. XXV.

POSS^b Cestij verò casus aduersos, nobilē Iudæorum multū, tanquā è nauis pessum itura,
ex ci-

ex ciuitate enatabant. Denique Costobarus & Saulus fratres, vnà cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus Regis Agrippæ: inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui verò cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas: fuga despecta, quemadmodum à seditiosis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, & belli causas deriuaturos in Florum, sperauit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula summonenda. Tunc autem Damasceni, cæde Romanorum cognita, Iudæos apud se degentes opprimere studuerunt: & cum eos in publicis thermis collectos haberent (námque id olim propter suspiciones meditabantur) facilem quidem sui conatus exitum fore putabant, verebantur autem mulieres suas, ferè omnes præter paucas Iudaizantes, & eorum religione imbutas. quare hic magna cura fuit eas celandi, quid agerent. Iudæorum autem decem millia, quippe vt in angusto loco: atque omnes inermes aggreffi vna hora sine metu iugulauerunt. Qui vero Cestium fugauerant, in Hierosolymam reuersi, quos adhuc Romanorum studiosos inuenissent partim vi, partim blanditiis sibi etiam sociabân: & in templum congregati, plures belli duces eligendos esse censebant. Declaratus est igitur Iosephus, Gortionis filius, & pontifex Ananias: omnia quæ in ciuitate gerenda essent, imperatum: maximèque vt ciuitatis muros erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamuis Romanorum prædâ, & ereptas Cestio pecunias, & insuper his plurima ex thesauris publicis in potestate haberet, tamen nullis necessitatibus posuerunt: quod & ipsum tyrânidis superbia videret esse riri: eiusque studiosos siue imitatores,

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Damasceni
nil Iudæorum
decem milia
vna hora
iugulant.

b Iosephus
Gortionis fi-
lius & Pon-
tifex Ana-
nias, omnia
quæ in ciui-
tate geren-
da essent, im-
peraturus de-
claratur.

An. mundi satellitū more versari. verū paulatim Eleazarus,
4031. *Christo nato* ambitione pecuniarū, itēq. astutia persuasit po-
69. pulo, ut in omnib. sibi parerent. In Idumzā ve-
 rō quos mitterent, alios militū duces optarunt.

Iesum filiū Sapphæ, vnum ē Pontificib. & Eleazarum noui Pontificis filiū Nigro autē mandauerūt, qui tunc Idumzā regebat, ex regione itās Iordanē pōsta genus ducens, vnde Peraides cognominabatur, ut ducib. obtēperaret. Sed ne alias quidē regiones omittendas putabant, nanq. in Herichuntē Iosephus filius Iimonis, & itam flumen Manassēs, & Tamnā Ioannes Eszrus, toparchias administraturi missi sunt. huic autem Lydda, & Ioppe, & Ammaus erāt additæ. Gophniticæ autē & Acrabatenz regionum Ioannes,

a Iosephus filius Ananiz, rector designatus est: & *a* vtriusq. *Histeriogra-* Galilzæ Iosephus, Matthiz filius, huius autem
phus vtriusq. præfecturæ iuncta erat & Gamala, munitissima
que Galilzæ ciuitatum quæ ibi fuere. Aliorum igitur rectorū,
rector desi- pro alacritate ac prudentia sua, quisque res sibi
gnatur. creditas administrabat. Iosephus autem, cum
b Iosephus in Galilzā venisset, primum curæ habuit, in-
septuaginta digenarum sibi conciliare beneuolentiam, mul-
de seniori- ta sciens ea confici posse, licet in aliis peccauis-
bus quos re- set. Deinde *b* considerato, quod potentissimos
etores totius quidem amicos haberet si eos participes pote-
Galilzæ con- stitis fecisset, omnē verō multitudinem si plera-
stituit, septē que per indigenas & cōsuetos fieri præciperet,
verō per sin 70 de senioribus eius gentis prudentissimos e-
gulas ciuita legit: cōsque rectores totius Galilzæ constituit.
tes, minorū v 11. verō per singulas ciuitates minorum litū
litium iudi iudices. nam maiora negocia causasque capita-
ces, elig t. les ad se referre iussit, & illos LXX. ceterū di-
c Iosephus spōsito per ciuitates iure quo inter se vteren-
opportuna lo- cutur, etiam quemadmodum extrinsecus tui es-
ca muro cin- sent ac, aduerit: certūque in Galilzā Ro-
git. manos esse venturos, opportuna e loca muro
 cinge-

bat, hoc est, Iorapatam, & Bersabæ, & Selamin, necnon & Perekcho, & Iapha, & Sigoph, & mōtem cui nomen est Itaburio, & Taricheas, & Tiberiada, ad hæc etiam circa Genesar lacum speluncas in ea quæ inferior Galilæa vocabatur muniuit. Superioris autem Galilææ Petram quæ Achabrorum dicitur, & Seph, & Iamnith: & Meron in Gaulanitide verò Seleuciam, & Soganen & Gamalam munitione circumdedit. Solus autem Sepphoritis permisit, ut murum sibi met ipsis fabricaret: quod eos pecuniosos esse, & ad bellum promptos etiam sine præcepto videret. Similiter autem Gischalam, Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes Leuiz filius. Cæteris autem castellis omnibus ipse Iosephus intererat, iubendo simul atque operam ferendo. Quin & exercitum ex Galilæa, supra centum millia virorum comparauit: quos omnes vndique collectis armis veteribus instruebat. Deinde reputans, hoc maximè Romanorum inuictam esse, virtutem, quod dicto essent audientes rectoribus suis, & armorum exercitationi operam darent, doctrinam quidem virgente necessitate despexit: parendi autem facultatem ratus regentium multitudine posse contingere, ita ut Romani solent, diuisit exercitum, pluresque fecit ordinum principes. Diuersisque militum generibus constitutis, alios decadarchis, alios centurionibus, alios tribunis subdidit: & insuper his ipsis rectores, maiorum rerum administratores dedit. Docebātque signorum disciplinas, & prouocationes reuocationesque buccinarum, & principia cornuum, & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus succurrere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula, quæque ad fortitudinem animi, corporisque tolerantiam pertinerent, in-

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Iosepho
Galilæos ar
mā instruit.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

2 Iosephus
Galilaeus ad
bellū, & quo
pacto essent
paraturi pra
ceptis, eru
dit.

stituebat. Maximè ² verò eos erudiebat ad bel
lum, vsquequaque Romanorum referens disci
plinam: & quod cum viris essent praeliaturi, qui
& viribus corporis, & animi obstinatione, to
tum penè orbem terræ superassent. His addidit,
quo pacto belli tempore suis essent patituri pra
ceptis, iam nunc periculum se facturum, si con
suetis delictis, hoc est, furtis & latrociniis & ra
pinis abstinuissent, sed neque aut gentilibus
fraudem facerent, aut consuetissimorum dama
na proprium quæstum putarent. Illa enim bel
la optimè administrari, quorum milites bonam
conscientiam gererent: qui verò per se pravi
fuiſſent: his non solum inimicos, sed etiam
Deum hostem futurum. Multa in hunc modum
admonendo perseverabat. Et iam quidem
quantum praelio parandum esset, constatum e
rat. Nam sexaginta peditum millia, & c. l. equi
tes ac præter hos etiam mercenarios, quibus
maximè fretus erat, habebat quatuor millia
quingentos: necnō & sexcentos circa se electos
custodes corporis atque satellites. Exceptis au
tem mercenariis, facile ceteri milites à ciuita
tibus alebantur. Namque ^b singulæ quas enu
merauimus, cum mediam sui multitudinem
mitterent in militiam, reliquos ad comparan
dum eis victum tenebant: ut pars armis, atque
alia pars faciendis operibus dirimeretur, & ar
mati securitatem rependerent suggerentibus
commeatum.

b Singula
Galilaeiui
rates mediā
sui multitu
dinē in mili
tiā mitterunt,
reliquos ad
cōparandum
eis victum
tenent.

De Iosephi periculo & euasione, & Ioannis
Giscalei malitia.

CAP. XXVL

Iosepho autem hoc modo administranti Ga
lilæam, insurrexit quidā insidiator, patria Gis
cala ortus, Leuiz filius, nomine Iohannes callidis
simus,

fimpus ac dolis plenus: & nequitia quidem nobi-
 lissimus omnium, antea verò pauper: & aliquā-
 diu malitiæ suæ impedimentum passus inopiā,
 facillè mentiri paratus, mirūque fidem adhibe-
 re mendacio, & a qui fallaciam virtutem puta-
 ret, æque aduersus amicissimos vteretur: simu-
 lator humanitatis, & spe locri appetentissimus
 eadum: qui semper quidem immoderata con-
 cupiscit, spem verò leuioribus maleficiis alui-
 ser. Lato enim erat sui moris, ac solitarius: dein
 de etiam comitatum inuenit audaciz, primò
 quidem paruum, amplio rem autem proficiens.
 Corz autem habebat, neminem ignauū ascise-
 re: sed qui & habitudine corporis, & animi ma-
 gnitudine, bellorūque petitiā præstarent, hos
 eligebat, donec cccc. virorum cateruam con-
 gregauit. quorū plures ex Tynorum finibus, &
 vicis erant. Isque omnem Galilzā depopula-
 batur: & multos futuri belli metu suspensos la-
 cerabat. Hunc igitur iam dudū regendi milites
 cupientem, & maiora desiderantē, diu pecuniæ
 retardabat inopia: cūque videret Iosephū suā
 industria latari, persuadet ei primū, vt fabricā
 diuini patriæ sollicitudinē sibi cōmitteret. in
 qua re quæstus magnos à locupletib. fecit. Dein
 de callidissima fraude cōposita, velut oleo, quod
 non à gentilibus suis tractatum esset, vii cauerēt
 omnes apud Syriam Iudzi, vt ad confinia olei
 mitteretur depoposcit. nummōque Tyrio, qui
 quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphi-
 ris eodem precio amphoræ dimidium venun-
 dabat, cūque b Galilzā ferax esset olei, maxi-
 mēque illo tēpore magna vbertate redundaret,
 in ea loca vbi erat penuria solus multūque
 mittendo infinitā summam pecuniæ cōgregauit
 qua mox in eum vsus est, qui hos sibi beneficiū
 præstitisset. Denique existimans si Iosephum

An. mundi
 4031. A
 Christo nato
 69.

a Ioannes si-
 mulator hu-
 manitatis,
 & spe lucrū
 appetentissi-
 mus eadum.

b Ioannes
 pecunia in
 eū cursu be-
 neficio acce-
 perat, autē

An. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

deposuisset, rectorē se Galilææ futurum, quibus præerat latronibus imperavit prædam vehementius exercere, quo multis rebus novis per eas regiones excitatis, aut insidiis alicubi rectorē perimeret, si cui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indigenas accusaret. Iamdudum autem rumores dissipauerat, quod res Galilææ Iosephus Romanis prodere cogitaret, multaque in hunc modum ad eius perniciem comparabat. Itaque illo tempore cum quidam ex vico Dabaritarum, in magno campo custodias agentes, Ptolemæum Agrippæ & Berenices procuratorem aggressi, omnes quas ferebat sarcinas abstulissent, in quibus erant non paucæ vestes præciosæ, plurimæque argentea pocula: & v. c. aurei. neque hanc prædam occultè administrare potuissent, omnia Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autem reprehensus violentia quam regiis intulissent, reponi res ablatas apud aliquem eius civitatis potentissimum iubet: paratus eas dominis opportunè remittere. Unde maximum ei periculum cōparatum est, namque raptores earum, qui prædæ nullam partem acceperant, ægrè ferentes & perspicientes, quod Iosephus cogitauerat laborem suum Regibus condonare, per vicos nocte

b Centū armatorū milia cōtra Iosephum concurrunt.
c Iosephi amici & satellites quatuor milia omnis diffugiunt.

discurrunt, omnibusque prædicant Iosephum proditorem esse, eodémque tumultu civitates proximæ replerunt, adeo ut v. c. armatorū milia contra Iosephum prima luce concurrerent. Denique multitudo quidem, in circo apud Taricheas congregata, plurima per iracundiā clamant, partim deponi, partim concremari vociferans proditorem, plerisque autem incitabat Ioannes, & cum eo Iesus quidam Sapphæ filius tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici & satellites, tantæ multitudinis incursum perterriti,

perterriti, omnes præter quatuor diffugerunt. Ipse verò dormiens, propè iam cum ignis admo-
ueretur exurgit, & monentibus eum quatuor
qui remanserant ut fugeret, neque solitudine
sua, neque illorum qui contra se venerāt copiis
perturbatus, in conspectum illorum profil it, ve-
ste discissa, infusòque capiti pulvere, auersisq-
post tergum manibus, subque cervici gladio anne-
xo. Hæc autè, amicos ei, maximè Taricheatas ad
misericordiam cōmouerant, rustica verò plebs
& finitimorum, quibus molestior videbatur, nō
sine maledictis eum iubebant publicas profer-
re pecunias, & facta proditiōis fateri. Nam ex
habitu eius opinabantur, nihil eorum de qui-
bus nata fuerat suspicio, penitus negaturum: &
impetrandæ veniæ causa fecisse omnia, quæ mi-
sericordiam prouocarent. At illius ista humi-
litas consilium præstruebat, & contra se indig-
nantes arte circumueniens, ut super his, unde i-
rascerentur, inter se ipsi discordarent. omnia
confessurum se pollicetur. Deinde sibi loquē-
di facultate concessa, ego, inquit, has pecunias
neque Agrippæ remittere cogitabam, neque in
propria lucra conuètere (absit enim, ut amicū
putem vnquam, qui vobis sit inimicus: aut quæ-
stum ex re capiam, quæ vos cōmuniter læderet)
sed quia videbā ō Taricheatæ, maximè ciuitatē
vestram munitionis egere, & ad extruenda mœ-
nia minus habere pecuniæ, timebāmque Tibe-
riensem populum, & alias ciuitates raptis pecu-
niis inbianes: pedetentim eas retinere decreuī,
ut nos muro circumdarem. Si hoc non videtur,
profero quæ ablata sunt, & diripienda propono
sin testē consului: benè de vobis meritum coer-
cetis. Hæc Taricheatæ quidem ab eo dicta, cum
saure receperunt: Tiberienses verò cum aliis
deprauando, insuper etiā minitabantur: utriusque

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Oratio Io-
sephi ad sedi-
tiosos Iu-
dæos.

An. mundi
4031. *A*
Christe nato
69.

autem relicto Iosepho inter se litigabant. Ille autem fretus iam secum sentientibus (erant enim propè ad XL. millia Taricheanz) cum multitudine liberius loquebatur: multumque in eorum temeritatem inuectus, ex presenti quidem pecunia Taricheam ait esse muniendam: curz autem sibi fore similiter, ut etiam ceterz ruz sint ciuitates, nec enim pecunias defore, si concordare velint in eos vnde parandz sunt, & nō in eum moueantur, qui parat. Itaque cum alia quidem multitudo, quz decepta fuerat, quamuis irata recedebat, duo verò armatorum millia imperum in eum fecere. Cūque se ille testō

a Iosephus
in Iudas al
tera fraude
utiunt.

ante recepisset, Instabāt ei minitātes. Ierū autē Iosephus in hos quoq. altera fraude vitur, cūque in summū euāisset, compresso dextera strepitu, mescire ait se, quid peterent sibi prastari, voces enim se non exaudire confusas. omnia verò quz iuberent esse facturū, si aliquos intro misissent, qui secum ociosè colloquerentur. His auditis, ilicō nobiliores cū magistratib. ad eū ingrediuntur, quos ille in intimas ad iū partes inductos, clausa ianua tam diu verberauit, quoad omnium viscera nudata sunt. circumstabat autē interim populus existimās eos prolixis allegationib. cōcertare, cū subitō Iosephus fortib. parefactis, cruētos eos dimisit, vnde tanto terrore qui minabatur affecti iunt, ut proiectis armis assu-

b Ioannis et
ga Iosephū
inuidia &
insidia.

gerēt. Ob hāc Ioānis etiā atque etiā crescebat inuidia, aliāsque nihilominus Iosepho moliebat insidias: morboque simulato per epistolam postulauit, ut sibi medicinæ gratia Tiberiētibz aquis calidis uti permitteret. Iosephus autem, quia nondū ei suspectus erat insidiator, ad præfectos ciuitatis literas fecit, ut & hospitium, & vtenilia Iohāni præberent. Quibus ille potitus, huius post cuius rei causa venerat agebat: &

his fraude circumuentis, aliis^a verò pecunia cor-
ruptis, vt Iosephum desererēt, persuasit. His au-
tem cognitis Silas quem Iosephus custodiæ præ-
posuerat, properè de insidiis ei scripsit: atque il-
le accepta epistola, noctūque itinere maturato
matutinis ad Tiberiadem peruenit. Etcætera
quidem multitudo obuiam ei processit. Iohan-
nes autem, quamuis cum contra se venturū esse
suspicaretur, tamen misso quodam ex notis, in-
firmitate simulata, quod lectulo detineretur, ob-
sequio sese defuisse mandauit. Tiberiensibus
autem à Iosepho in stadium congregatis, vt ad
eos quæ sibi scripta fuerant loqueretur, missis
armatis Ioannes iussit cum interfici. Quos cum
iam nudare gladios perspexisset, populus excla-
mauit: atque ita conuersus ad eius vocem Iose-
phus, ubi ferrum propè iugulo suo imminere
prospexit, in litus desiliit à tumulo, excelsio cu-
bitis sex, in quo verba faciens cum populo ste-
tet: a uascensâque inde nauicula cum duobus sa-
tellicibus suis, quæ illuc applicuerat, in medium
lacum refugit. milites verò eius, ilicò captis ar-
mis, contra insidiatores irruebant. Mox autem
veritus Iosephus ne bello intestino concitato,
propter paucorum inuidiam ciuitas consume-
retur, nuncium suis misit, qui eos moneret, vt
propriæ tantum saluti consulerent: neque verò
quenquam vel occiderent, vel arguerent noxio-
rum. Et illi quidē dicto parentes, cōquieuerunt.
qui verò circum ciuitatem per agros habitabāt,
auditis insidiis & quis earū fabricator esset, con-
tra Ioannem veniebant. sed ille prius in Gif-
cala patriam suam fugat receptus est. At Gali-
lai totis iam ciuitatibus ad Iosephum conflue-
bant, & cum multa essent armatorum millia cō-
gregata, qui se aduersus Ioannem communem
insidiatorem adessē clamabant: vnāque cum

Anno mudi
4031. A
Christo nato
69.

a Ioannes Ti-
beriensibus,
vt Iosephum
deserant, per-
suadet.

b Ioannes
missis arma-
tis, Iosephū
interfici ius-
sit.

c Iosephus in
nauicula in
medium la-
cum refugit.

d Ioannes in
Giscala pa-
triam suam
fugit.

e Galilai ad
Iosephū con-
tra Ioannem
confluxerunt.

Anno mundi
4031. A
Christo nato
69.

à Ioanne in
Iosephum in
fida.

eo ciuitatem, quæ illum suscepisset ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem eorum beneuolentiam, impetum autem cohibendum esse dicebat: prudentia magis inimicos vincere cupiens, quàm perimere. His verò, qui de singulis ciuitatibus cum Ioanne rebellassent, nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quisque populus indicabat; præconum voce denunciabat, intra V. dies eorum qui Ioannem non reliquissent, patrimonia diripienda, domosque eorum cum familiis exurendas. Et tria quidem millia statim ab eo reuocauit, qui profugi ante pedes eius arma proiecerunt. cum^a reliquis autem Ioannes propè mille Syris fugitiuis, trāstulit se iterum in occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in Hierosolymam clam missos, Iosephum accusabat, quod magnum exercitum collegisset: iamq. nisi præueniatur vi tyrānus metropoleos venturus esset. Verùm ea populus quidem præsciens, negligebat: diuore eunt potentes, non alique magistratū clam pecunias ad cōparandos mercenarios milites misere Ioanni, ut per eos bellum cum Iosepho gereret. decretūmq. inter se conceperunt, quod idem Iosephus militū administratione decederet: non tamen id satis esse credebant: ideoque duo millia & D. armatos, & quatuor miserunt nobiles viros, iuris periti filium Ioazarū, & Ananiam Sadduceum, & Simonem & Iudam Ionathæ filios omnes eloquētia validissimos: ut eorum scilicet monitu, auerteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis: & siquidem ipse sponte sua veniret, paterentur eū rationē reddere: sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Iosepho militem quidem ad eum venturum esse perscripserunt, causam verò non indicauerūt, quoniam secretū fuit inimicorū eius consiliū. vnde factum est,

præcauere non potuit, quatuor^a statim
ad inimicos transirent: hoc est, Sep-
c Gamala, & Gischala, & Tiberias: quas
continuo sine armis recepit, captos au-
tuor duces consiliis armatorumque for-
remisit Hierosolymam: contra quos po-
ud mediocri indignatione commotus,
& à quibus præmissi fuerant, interfecit
inte fugissent.

ias à Iosepho recuperatur & Sepherin.

C A P. XXVII.

um verò iam intra muros Gischalæ, Iose-
phor custodiebat. Et b paucis diebus post
bellauit Tiberias, habitatoribus Agrippa
vocatibus. Et cum ille constituto die
on venisset, paucique Romani equites
cõparuissent, à Iosepho defecerunt. His-
d Taricheas cognitis, Iosephus qui mi-
nentatum miserat, neq. solus egredi cõ-
tores, neque se continere patiebatur,
s ne, dum ipse tardaret, regij ciuitatē oc-
t. nec enim postero die obstante sabbato
m facere poterat. itaque dolo eos qui se-
rant circumuenire cogitabat. Et portas
Tarichearum claudi iussit, ne quis con-
um illis proderet, contra quos suscipie-
mibus autem scaphis quas in lacu com-
ngregatis (ducentz autem & triginta fue-
uaternique nautz non amplius singulis
maturè ad Tiberiadem nauigat. cumque
ea distaret spacio, vnde facile videri nõ
nanibus scaphis in salo relictis, septem
los inermes satellites secum habens, pro
cõspiceretur accessit. Quem cum inimici
naledicentes ei ex muro conspexissent,
ertextiti, & scaphas armatorum esse plenas

Anno mudi
4031. A
Christo nat.
69.

a Quatuor
Galilæaci-
uitates ad i-
nimicos Iose-
phi trans-
eunt.

b Tiberias à
Iosepho re-
peratur, &
te seruat.

c Iosephus cum
7. satellitib.
Tiberiadem
peruenit, ho-
stisque per-
terret.

Anno mudi
4031. *A*
Christo nato
69.

existimantes, arma proiciunt : manúsque supplices agitantes, vt ciuitati parceret precabantur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus caltigauit : primum quòd bello contra pop. Rom. suscepto, intestinis defensionibus vires suas ante consumerent, inimicorúmque vota complerent: deinde, quòd securitatis suæ curatorem de medio tollere properarent, ciuitatémq. non erubescerét sibi claudere, qui eam muro cinxisset: non repudiaturú se ait, si qui sibi satisfacerent, quibus interuenientibus amicitiam cum ciuitate firmaret. Itaque statim ad eum decem Tiberiensem potentissimi descenderunt his autem in vnam recepris nauiculam piscatoriam, & procul abductis, alios Senatores venire iussit, maximè nobiles, velut illi quoque fidem sibi præbere deberent. Deinde nouas causationes excogitans, alios in super atq. alios obtentu fœderis euocabat: vtq. maturè Taricheas recurrerent, gubernatoribus nauis repletarú imperabat: quos, si auxissent, in carcerè collocarènt: donec omnem curiá, quæ DC. haberet viros, duòque millia populariú comprehensa in Taricheas scopis abduxit. Reliquis autè vociferantibus, Clitum quendam esse præcipuú defectionis autorem, irámque ipsius poena illius precantibus satiari, nullum quidem Iosephus volebat occidere: suorum verò satellitum quendam Leniam egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cùm verò præ timore solú se globo inimicorú commissurum negaret, eaque causa indignari

b Clitus defectionis autor educto dextera gladio, laeuam sibi truncat. Iosephum stantem in scapha videret, ipsúmque velle descendere, ac defe supplicium sumere, vt saltem vnam manú sibi concederet, orabat. neque hoc abnuente Iosepho, dummodo alteram sibiimet Clitus ipse præcideret, educto ille dextera gladio, laeuam sibi truncauit. tantus eum timor

mor Iosephi inuaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis, & satellitibus VII. populo capto, rursus Tiberiadem sibi sociauit. Paucis autem diebus post Giscalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militibus de prædari permisit: omnemque prædam conquistam populis reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberiensibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit: & redhibitione rerum rursus eos ad beneuolentiam reuocare.

Ann mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

Quomodo Hierosolymita bello se præparauerint: deque Simonis Gioræ tyrannide.

CAPUT XXVIII.

HAftenus apud Galilæam motus erat: iamque hab intestinis dissensionibus quiescentes, aduersus Romanos instruebantur. Hierosolymis^a a Hierosoly- autem Ananus pontifex & potentiores, qui non *ma status* cum Romanorum parte sentirent, muros instau *perturbatus.* rate properabant: multaque bellica instrumenta perque omne oppidum sagittæ, aliæque arma fabricabantur: & exercitationibus iussis manus iuuenum operam dabat. Erantque vniuersa plena tumultus, magnaque tristitia moderatos occupauerat: multique futuras clades prospicientes, fletum cohibere non poterat. infestaque pacē cupientibus omnia videbantur. Belli autem incentoribus, quæ illis placerent, ex tempore fingebantur, statimque iam tunc quasi peritura civitatis erat, antequam Romani venirent. Anano autem apparatus belli omittere cura fuit: & se- *b Simon Gio-* ditioforum, quos Zelotas vocabant, amentiam *ra filius in* ad viriura conuertere: qui tamen victus est, & Acrabatena quis illius finis fuerit, in posterioribus explana- *& Idumæa* bimus. At in Acrabatena toparchia Gioræ filius *ingentes ra-* Simon multis nouarum rerum cupidus cōgre- *pinas & ca-* gatis, ad rapinas conuersus, nō solum in domos *des ierosol.*

An. mundi locupletum irrumpebat, verumetiam corpora
4031. A verberibus conficiebat: iamque tunc palam ty-
Christ. nat. rannidem inceperat. Ab Anano autem misso
69. aduersus eum militibus magistratum, ad latro-
 nes qui erant Masadæ, cum his quos habebat,
 effugit: ibique manens, donec Ananus & alije-
 ius inimici perempti sunt, Idumæam cum ex-
 teris populabatur: adeo ut magistratus eius gen-
 tis, propter eadium multitudinem & prædærum
 assiduitatem, collecto milite, & vicos præditiis
 tuerentur. Et Iudæorum quidem res ita se ha-
 bebant.

SYMMA CAPITVM LIBRI III.
 DE BELLO IUDÆICO.

- I. *De Vespasiani Ducis aduentu, & clade tu-
plici Iudæorum.*
- II. *Descriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.*
- III. *De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorum disciplina militari.*
- IIII. *Impetus Placidii contra Iotapatam.*
- V. *Galilæa à Vespasiano inuaditur.*
- VI. *Gadara expugnatio.*
- VII. *Iotapata obsidio.*
- VIII. *Obsidio Iotapatæ à Vespasiano, & di-
ligentia Iosephi, deque Iudæorum excur-
sione in Iudæos.*
- IX. *De oppugnatione Vespasiani contra Iotapa-
tam, ariete, & alio tormentis bellicis.*
- X. *De iterata impugnatione Iotapatæ à Vespasiano.*
- XI. *Iapha expugnatio à Traiano & Tito.*
- XII. *De Samaritis à Cereale deuictis.*
- XIII. *Iotapata excidium.*
- XIIII. *Quomodo Iosephus captus vitam suam re-
demerit fide & verbis.*

oppe denudè capitur.

editio Tiberiadis.

arichazarum obsidio.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis.

arscheorum excidium.

Spasiani ducis aduentu, & clade Iudaeorum duplici.

C A P. I.

Anno mūdī

4031. A

Christo nato

69.

¶ Aterum^a Neronem, ubi res apud Iudzam non prosperè gestas accepit, latens quidem, quod necesse a Nerone fuit, cum timore stupor inuadit, propter res apertè autem superbiam simulans apud Iudaeam indignabatur. magisque ducis ne-gestas, cum, quam virtute hostium quæ contigisse dicebat: decere se putans, propter timore stu-por inuadit. operij tristiora contemnere, viderique nibus superiorem animum gerere: ven curis arguebatur mentis eius percum deliberaret cuius commotum orientem, qui vnà & Iudæos rebellaretur, proximâsque his nationes simi-correptas ante caperet. Inuenit igitur Spasianum his necessitatibus parè, & belli magnitudinè suscipere posset, vi-folescentia vsque ad senectutem bellis i, & qui pop. Rom. iam pridem pacasset em, Germanorum tumultu cōcussus: ante illud tempus incognitam Britan-nicasset. vnde patri quoque ipsius Clau-iterat, vt sine proptio sudore trium-que his omnibus fretus, ætatēque il-peritia stabilem cernens, obsidēsque ros, eorūmq; florem manus esse pater-nitæ, iam tū fortasse de tota Rep. Deo

*An. mundi
4031. A
Christo na-
to 69.*

*Vespasia-
nū Nere ad-
rogēdas exer-
citus in Sy-
ria cor. 1° 2°
3°, mittit.*

*Vespasia-
nus 69. Tri-
tus multa
contra Iu-
das auxi-
lia congre-
gant.*

*c Iudæi in
Ascalonem
copias mo-
uent.*

*d Antonius
pugnat cum
Iudæis.*

aliquid ordinante, mittit ²eum ad regendos ex-
ercitus in Syria constitutos, multis pro tem-
pore blandimentis atque obsequiis animatum,
qualia necessitas imperare cōsuevit. Ille autem
protinus ex Achaia, ubi cum Nerone fuerat, Ti-
tum quidē filium suum mittit Alexandriam, ut
inde quintam itēque decimam legiones mo-
ueret. ipse verò transmissus ad Hellepontum,
terreno itinere in Syriā peruenit, ibique Roma-
nas vires, multāq. à vicinis Regibus aux. lia con-
gregauit. At Iudæi post malā Cestij pugnam la-
sperata felicitate sublatis, animorū impetus co-
hibere non poterant: sed tanquā fortuna eos ex-
agitante perciti, bellū vltērius producebant. De-
niq. homini, quanta fuit, manu pugnacissima con-
gregata, Ascalonem petierunt, ea est ciuitas an-
tiqua, DCC. & XX. stadiorum spacio ab Hiero-
solyma distans & Iudæis semper inuisa: quæ us-
fecit, ut etiam tunc primis eorū inēursibus pro-
pior videretur. tres autē viros aggressionis du-
ces habebant, & corporibus & prudentia præ-
stantissimos, Nigrum Perastrā, & Sylam Babylo-
nium, & Ioannē Effenū. Ascalonē verò validissi-
mo quidem muro cincta erat, sed vacua penē
præfidiis. vna enim cohors eā pediū, & vna e-
quitū ala tuebatur, cui præfectus erat Antonius.
Illi igitur ita multa velocius itinere peractō, ac
si ex propinquo venirēt, præsto erant. Antonius
verò (nec enim fore eorū impetum nesciebat)
equites iam ex ciuitate duxerat. & neque multi-
tudinē veritus vel audaciam, primas hostiū coi-
tiones fortiter sustinuit: murūque properan-
tes aggredi frenauit. Itaque d Iudæi, qui cū per-
tioribus imperiti, & pedites cū equitib. cū stipa-
tis autem inordinati, leuiterque armati cum in-
structis, plūsque indignationi quā consilio tri-
buentes, cū morigeris & natu rectoris omnia fa-
cientibus

in quo Romanorum plurimis sauciatis, tredecim interfecti sunt: Iudæorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihilque minus, Romanis postmodum iterum irruentibus occurrunt, multoque fortius resisterunt: ex eo scilicet fiduciam nacti, quod eos pridie præter spem sustinuerant. sed eos quoque pugnaciores experti sunt, quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentiū, nisi citò vicissent. Itaque per dies quinque Romanos minimè ab aggressionem cessantibus etiā Iotapatenorum excursus agebantur, murique fortius oppugnabantur. Et neque Iudæi vires hostis formidabant, neque Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim a Iotapata a Iotapa si-
 paulomineus tota rupes est, ex aliis quidem partibus, undique vallibus immensis præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aspectus ante deficiat. Ab una verò tantum Boreæ parte adiri potest, ubi per transversum latus desinente montis ædificata est: quod quidē ipsū muro ciuitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Aliis verò circum montibus tecta, prius quàm in eam perueniretur, à nullo poterat conspici. Iotapata quidem sic erat communita Vespasianus b Vespasia-
 putans, & cum audacia Iudæorum, incipere ob- nus obsidio-
 fidionem acriter statuit: aduocatisque rectorib, nem acriter
 sibi subditis de aggressu deliberabant. Cūque incipere sta-
 aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis tuis.
 erat accessui, totum ad comparandam materiā misit exercitum: oppidūque propinquis montibus excisis, magnāque vi lignorum & lapidum coprata, cratibusque ad euitanda iacula desuper missa per vallo dispositis, his protecti aggerē construebant. nulla autem noxa vel minima

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

telorum erat, quæ de muro iacerentur. His autem alij terram ex propinquis tumulis eruentes, sine intermissione suppeditabant, cunctisque trifariam distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi super eorum tegmina saxa ingentia, & omne telorum genus curabant immittere: quæ licet minimè penetrarent, magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedimentum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missilium circumpositis (erant autem omnes centum sexaginta) in eos qui super murum astantes, iussit tela contendere, simulque ex catapultis lanceas percurrere, saxaque tormentis ingentia mittebantur, ignisque & sagittarum frequentissima multitudo, quæ non solum murum, sed etiam totum intra iactum earum spatium Iudæis inaccessum fecere. Arabum enim sagittariorum manus, & iaculatores, itemque funditores & omnes machinæ tela iaciebant. Neque tamē his

a Iudæi per Iudæi prohibiti, ne desuper propugnatem, quicunque excurreti erant, sed a excurrendo per cuneos marelantur, aggerum tronum tegmina operantium detrahebant, autemque disdatosque feriebant: & ubi illi cessissent, aggerē dissipabant, vallosque munimenta cum cratibus igni tradebant: donec Vespasianus cognovit, huius damni causam ex distributione operis eorum contigisse, quod interiecta spatia Iudæis loca aggrediendi præberent, adunavit tegmina coniunctisque pariter viribus obreptiones præcipit, solum præpeditæ sunt. Erecto autem propemodum aggere, pauloque minus æquato propugnaculis, indignum esse ratus Iosephus, nihil conparatâ moliri, quod oppido saluti foret, convocavit fabros, quorumque alius iubet extolli. Cumque illi tam multis obstantibus saeculis minimè zdificare posse affirmarent, hanc eis defensionem excogitavit. Sudibus & fixis per eos boum co-

haec recensita extendi praecepit, quae emissos tormentis lapides sinuata susciperent, quibusque repulsa tela extera dilaberentur, & ignis humore languesceret. hisque ante fabros oppositis, illum murum die noctisque operando ad viginti cubitorum altitudinem erexerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, minisque validissimis aptatis. Quae quidem res Romanis iam intracivitatem se esse credentibus, magnam motiorem comparavit, tam Iosephi mollitione, quam oppidanorum obstinatione perterritis.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

*Obsidio Iotapatensium à V. Vespasiano, & diligentia Iosephi, deque Iudaeorum excur-
sione in Romanos.*

C A P. VIII.

AT Vespasianus & calliditate consilij, & hostium audacia magis irritabatur, qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos ultra incurfabant, inque dies singulos praelia caeteruatim, & cuiusque modi atrocinales doli, & eorum quae casus obtulisset rapinae, aliorumque incendia fiebant: donec Vespasianus retento milite à pugna, statuit obsidere civitatem, ut eam vsui non retento necessariorum penuria caperet. Aut enim coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem usque in eadem pertinacia duravissent: fame consumendos eius habitatores putabat: multoque faciliores expugnatur fore, si post interual-
lam rursus anxietas incubuisset. Itaque omnes exitus eorum asseruari praecepit. Illi autem frumenti quidem, aliarumque omnium rerum intus habebant copiam, praeter salem. aqua vero penuria eos affligebat; quia neque fons erat intra civitatem, & imbre contentis habitantibus, rara est in illo tractu aestivis mensibus

memos affliciebantur, quod alio
exagratum: quodque fieri, velut omnis aqua
tā deficiat, agrē terebant. Iosephus enim, cū
& ciuitatem videret abundare aliis rebus, for-
tesque animo viros esse, quo longiorem Roma-
nis conditionem faceret, quā sperabant, iam a-
rum potā mensura ciuibz ministrabat. illis au-
tē conseruari a quam penuria grauius esse vide-
batur ampliorēq. cupiditatē mouebat, quod
ius obendi liberum non haberent: ac velut ad
extremam sit imperuentum esset, labori cede-
bat. Hoc aciem modo affecti, Romanos latere
non poterant, qui ex aduerso colle trans marū
in uenies confluere locum, & aquz mensurā
accipere prospectabant, quod etiam balistarum
peruenientibus telis, plurimos occidebant. Ve-
spasianus quidem non multo post, exhaustis po-
teis, p̄a sine necessitate traditum iri ciuitatem
iuberat. Iosephus b autem, vt hanc eius spem
frangeret, iussit quā plurimos per murorum
minas demeria vndis atque humida vestimenta
suspendere, vt omnes repente aqua perfringeretur
ex quo morror simul Romanis ac tunc
cum tantum aquz viderent eos. Iosephus
meres quos potu indigere, & p̄a
dux belli etiam p̄a

An. mundi
4011. A
Christo nato
69.

flentes ad eius pedes accidebant, eumque om-
nes complexi tenebant, & ut fortunæ socius sibi
remaneret, cum ululatibus supplicabant: non
invidia salutis eius, quantum ego arbitror, sed
proptia spe. nihil enim se mali, remanente Io-
sepho, existimabant esse passuros. Ille autem si-
quidem parvisset, hæc præces esse ratus: custo-
diam verò, si per vim cogeretur (multum enim
propositum discessus etiam querelarum mise-
ricordia fregetat) remanere statuit, comuni-
que desperatione ciuitatis armatus, & nunc tem-
pus esse dicens pugnam incipere, cum a spes nul-
la salutis est: pulchrūque vitam pacisci pro lau-
de, ac forti aliquo pattato facinore in memoriā
posteritatis occumbere: ad opera sese conuer-
tit. Cum b pugnacissimis ergo egressus, disiectis
custodibus, vsque ad Romanorum castra excur-
tebat, & nunc pelles aggeribus impositas, sub
quibus tendebant, discerpere: nunc operibus ti-
gnem immittere, posterōque die similiter ac-
tatio & per aliquot deinceps dies ac noctes
bellando non defatigabatur. Sed Vespasianus
Romanos his excursibus malè affectos aspiciens
(nam & terga dare Iudæis pudebat, & fugientes
insequi armorum pondere tardabantur: cum
Iudæi semper aliquid agentes, priusquam pate-
rentur, in ciuitatem refugerent) armatis impe-
rat, ut eorū impetum declinarent, neve cum ho-
minibus mortis audis manum confererent. Ni-
hil esse fortius desperatis. Restingui autem illo-
rum impetus, si proposito frustrentur, quasi flā-
mam si materiam non inueniat. Ad hoc oport-
ere Romanos cautius querere victoriam, au-
genda possessionis causa, non ex necessitate pu-
gnantes. Per c sagittarios autem Arabum & Sy-
riæ & funditores, perque saxa tormentis emissa
plerumque repellebat Iudæos. nulla enim telo-
rum

c Vespasia
nuper sagis
arios fundi
tores Iudæos
repellit.

rum machina quiescebat. Illi autem his quidē malè accepti cedebant: verū e minus missa intra-
 ctum subeuntes, semus Romanis instabāt: oīem neque corpori, neque animæ parcerent, sed per vicem vtrinq̃ue pugnaret. suorum quif-
 que laborantibus subuenientes.

An. mundi
 4031. A
 Christo nato
 69.

De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, arie-
 tem, & alia tormentis bellicis.

CAP. IX.

Itur Vespasianus vltro se existimans, longi-
 tudine temporis, hostiūque incurſibus obſi-
 deri, cū propē iam muris aggeres æquarentur
 arietem ad mouere decreuit. Est autem ² aries, a *Arietis* ;
 immensa materia, malo nauiſſimilis, cuius
 summum graui ferro solidatum est, in arietis
 effigiem fabricato, vnde etiam nomen accepi-
 t. dependet autem funibus medius ex trabe alta,
 velut ex trutina, palis vtrinq̃ue fultus, bene fun-
 datis, rotoꝝsum autem magna virorum multi-
 tudine repulſus, iisdēque simul rursus impel-
 lentibus missus, in fronte prominēte ferro mœ-
 nia percutit: nec est vlla tam valida turris: aut
 murorum ambitus adeo latus, vt etſi priores i-
 ſtus foriter ſuſtinerit, aſſiduos vincat. Ad hu-
 lus periculum rei duci Romano transire pla-
 cot vicapere oppidum properanti: quoniam
 pernicioſa videbatur obſidio, Iudæis minimē
 quieſcentibus. Itaque Romani quidem bali-
 ſtis cæterisque miſſilibus machinis, vt facilius
 ferirentur qui de muris obſtare tentaffent, pro-
 prius adhibitis vtebantur: neque ſagittarij aut
 funditores longius abetant. cum verò ea cau-
 ſa muros nemo auderet ascendere: ipſi arie-
 tem applicabant cratibus deſuper itēque pel-
 libus ſeptum, tam pro ſui deſenſione quā m ma-
 china. Et primo quidem impetu mœnia con-

An. mundi
4031. A
Christe na-
to 69.

^a Iosephus
commentum,
quo vim ma-
china paula-
tim falleret,
excogitavit.

cussa sunt: clamorque oppidanorum, velut iam
capi essent, maximus factus est. Iosephus au-
tem eundem locum sæpè feriri, neque mul-
to post murum disturbatum iti prospiciens,
quo commento vim machinæ paulatim falle-
ret excogitavit. Saccos enim paleis confectos,
quæ semper impetum arietis ferri viderent, de-
mitti iussit ex muro: ut eo modo secundi ictus
errarent, aut etiam excepta vulnera laxa-
tas frustraretur. Quæ quidem res multum Ro-
manis moræ attulit: nam quocumque hi machi-
nam conuenissent, contra illi qui super mu-
rum stabant, palearum traduentes saccos, icti-
bus supponebant: nihilque murus percussio-
ne ladebatur, donec etiam Romani aduer-
sus hoc aliud machinati sunt: proceris enim
contis expeditis, in his summis fasces quibus
saccos abscinderent alligarunt. Cum autem hoc
modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui
recentis ædificatus erat) ictibus cederet, quod re-
liquum erat, Iosephus eiusque socij ad ignis au-
xilium se contulerunt: accensumque totum quod
aridæ fuit materio, tribus ex locis pariter in-
flamarunt, unaqueque machinas & propugnacu-
la Romanorum & aggregatas res concremarunt. Illi
verò non sine malo subveniebant, audacia simul
eorum territi, & ne adiumento essent, flammis
protuentibus impediti: quæ aridum nactæ fo-
mitem, & præterea bitumen ac picem, necnon
etiam sulphur, opinione citius volitabant: ope-
râq. Romanorum multo labore curata, unius ho-
ræ spacio pessum dederunt. His etiam vir qui-
dam Iudeus, prædicatione ac memoria dignus
innotuit, Sannæ filius Eleazarus, cui Saab Ga-
lilee patria fuit. Is enim saxum ingens altè su-
blatum, tanta vi super arietem ex muro dimi-
sit, ut machinæ caput abruperet, idque ex medijs
hostibus

^b Iosephus
machinas
& propug-
nacula Ro-
manorum
& aggre-
gatæ con-
cremas.

causam
viri & an-
daciæ.

hostibus saltu ad eos delatus auferret, nullôque metu reportaret ad murum. Postremò tanquam signum quo tela mitterent, hostibus propolus, nudo corpore quinque sagittarum vulneribus fixus est: earumque nulla respecta, ubi murum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poterat, sua audacia ibi constitit, contractusque dolore plagarum cum ariete decidit. Post hunc^a fortissimi exstiterunt duo fratres Netiras & Philippus de vico Ruma Galilzi. Qui cum super milites decimæ legionis profuissent, tanto impetu vique irruerunt, ut & aciem Romanorum perumperent, quique aduersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque & cætera multitudo, tactis ignibus, machinas & refugia, cum operibus quintæ itemque decimæ, eius quæ terga dederat legionis incendunt. Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus materiarum obruerunt. Rursus autem Romani sub vespertam, erectam arietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere: ibique^b propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagittæ^b percussam leuiter vulnerat, quia vis teli spacio defecisset. Maximam tunc id Romanis perturbationem fecit. his enim qui propèaderant viso sanguine perterritis, per omnem famam cucurrit exercitum: relictâque obsidione, plerique cum stupore atque formidine ad ducem belli concurrebant: & ante omnes Titus aderat metuens periculi. Vnde contigit, ut & beneuolentia circa sectorem, & filij trepidatio confunderet multitudinem. facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. superato enim dolore vulneris, & ab omnibus, qui sui causa perimuerant conspici studens, bellum^c in Iudeos reuocauit. nã velut victor quisque. Im-

*An mundi
4031. A
nat. Chriſt.
69.*

*a Netira &
Philippi con
tra Roma
nos audacia*

*b Vespasiani
plantam
ni plantam
miles sagittæ
percussam*

*c Titum in
Iudeos reuocauit*

An mundi
4031. A
Christo nat.
69.

in Roma-
norum iacu-
lorum.

peratoris omne periculum adire cupiebat: & cla-
more alius alium adhortantes, murum pete-
bant. Iosephus autem cum suis, licet assiduis ba-
llistarum itémque tormentorum ictibus cade-
rent, nequaquam tamen deterrebantur à muro:
sed flammis & ferro & saxis eos appetebant,
qui arietem protecti eratibus impellerent. Ni-
hil autem aut parum proficiebant, cum sine in-
termissione procumberent in conspectu ho-
stium positi, quos ipsi contra videre nō possent.
nam & suis ignibus collucebant, tanquam si dies
esset, & certum erant signum quo tela dirige-
rent: machinisque procul non apparentibus, mis-
silia cauere non poterant. Ergo^a propterea tam
catapultarum quàm iaculorum vi simul multi
transfigebantur: missâque machinis saxa & mu-
rorum minas auferbant, & frangebant angulos
turrium. virorum autem nulli tam fortiter con-
stipati erant, ut non usque ad extremam aciem
saxi magnitudine ac violentia sternerentur.
Sciet autem aliquis, huius machinæ vis quan-
tum valeat, ex his quæ illa nocte contigerunt,
in muro cuidam ex circumstantibus Iosepho, sa-
xo percusso caput avulsus est, et usque ad ter-
tium stadium veluti funda excussa caluaria. In-
terdiu quoque prægnantis forminx transfecto
vetro, ad dimidium stadium infans abactus est:
tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribi-
lior erat imperus & missilium strepitus. Crebri
autem mortui, cum per muros deciderentur, so-
nabant. & acerbissimus quidem læus excitaba-
tur mulierum clamor: extrinsecus autem occu-
bentium gemitus concrepabant: totusque ambi-
tus muri, ad quem pugnabatur, sanguine con-
fluebat, iamq. ascendi poterat congestione ca-
dauerum. montes autem resonantes, multo am-
plius horrorem augebant: nec quicquā illi no-

audesuit, quod vel auribus vel oculis terrorem
posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata
decertantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiam
luciatum sunt, & tamen vix circa matutinas vigi-
lias murus assiduis machinarum ictibus cessit.
Tumque illi quidem corporibus atque armis eā
partem quæ delecta fuerat, priusquam Romani
pontes apponerent, munerunt.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

De iterata impugnatione Iotapatæ urum.

C A P. X.

MANE autem Vespasianus ad occupandam
civitatem iam ducebat exercitum, ex no-
cturno labore paululum recreatum. Idemq. cu-
piens de consulsâ muri parte alios propugna-
tores depellere, equitum quidem fortissimos e-
quis depositos trifariam collocat: ut recti armis
directum latus undique obsiderent, ceterosq. præ-
tenderent: & cum pontes admoueri cœpissent,
ipsi priores introirent. Post illos autem pe-
lites validissimos ordinavit. Reliquam verò equitum
multitudinem secundū muri spaciū per mon-
tana loca distendit, ne quis fugiens excidium ci-
uitatis laceret. Deinde qui hos sequerentur con-
stituit sagittarios, paratas sagittas habere iussos:
funditores quoque similiter, & appositos ma-
chinis. Aliis autem integris muri partibus scalas
applicare præcepit: ut qui hos prohibere ten-
tassent, deiectionis partis defensionem relinqueret:
ceterique omnibus simul telis oppressi, violenti-
us irumpentium cederent. Iosephus autem
hoc consilio cognito, per murum quidem inte-
grum labore fatigatos itemque senes disposuit,
quasi lædi non possent: in parte verò collapsa
validum & potentissimum quemque: senosque
forte omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad per-
icula subeunda sortitus est: hisque præcepit, ut

a Vespasia-
nus ad occu-
pandam ci-
uitatem, ex-
ercitum du-
xit.

b Iosephicon-
tra hostes
callidum cō-
silium.

Anno mudi
4031.
Christi nato
69.

agminum ululatus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum verò multitudinem communiti protegerentur de super scutis paulatimque recederent, donec sagittarij pharetras exinanirent. Si verò pontes à Romanis apponerentur, ipsos profligare mandavit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: numquaque verò ita certare debere, non quasi conservandam tueretur, sed quasi perditam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, coniugésque suas prope modum ab hostibus capi: vimque futuræ cladis iam nunc collectam in autores eius effundere. ita quidem in utroque disposuit. Et itatis autem vulgus imbelli, mulieres ac pueri, postquàm oppidum triplici acie videre circumdatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodiis) strictisque gladiis ad partem muri deiectam hostes instare, armisque montana loca omnia de super collucere, atque Arabum quendam sagittariis tela suggerere, tunc^a extremo ululatu quasi capra urbe consonuerunt, non ut impedire mala, sed ut adesse ià crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos effeminarent, intra domos cum interminatione concludit, silere iussas: ipse verò ad partem muri quæ sibi obtigerat transiit. & scalas quidem applicantibus animum non intendit, sed tantum inspiculabatur impetum sagittarum. Simul autem ac tubicines uniaersarum legionum consonuerunt, & graviter infremuit exercitus: signoque dato, missis undique sagittis lux obscurati corporis: Iosephi socij memores præceptorum, & aduersus clamorem obstructis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus communis, cum admoventur pontium machinæ, ipsi deas cursu, & antequam hostes pedem in his ponerent, occupant

a Mulierum
ac puerorum
ululatus in
pugna.

b Prælium
Romanorum
cum Iudeis
in ponte.

ascendere nirentes prælio deturbât,
num itémque animi facinora demô-
x ne vel in extremis calamitatibus de-
illis viderétur, qui sine periculo fortes
essent, curabant. nec prius à Romanis
ntur, quàm vel caderent vel occiderét.
dzis perpetuo dimicantibus, cùm nec
tarent propugnatores haberent, defesi
Romanorum assidue substituerebantur
is quos violentia repulissent, alij suc-
imicè se adhortati latera copulât: pro-
lesuper longioribus scutis, inexpugna-
us effecti sunt: totâque acie velut vno
repellendo Iudæos, in muro iam pe-
bant. Tum Iosephus, his rerum angus-
lio necessitatis adhibito, machinis ex-
s cum desperatione stimulatur: feruor
o profundi milites iubet, sutorû con-
defensos id autem Iudæi multi, qui & Iudas feruor
haberent, & plurimum, citò Romanis oleo perfus-
cipis etiam in eos abenis missis calore
dant.
us. Hæc res Romanorum ardentium
ipauit, & cum dolore sæuissimo deuol-
à muro. siquidem facile à vertice ad
ue sub armatura oleum per totum cor-
it, carnemque non secus ac flamma de-
r: quod natura facile calefceret. serôq.
anguedine refrigesceret; Thoracibus
galeis illigatis incendi; fuga non erat.
em salientes; nunc incuruati dolore, de-
decidebant. Ad suos autem contrâ ni-
d recedere non poterant, quoniam fa-
sequentibus vulnerabantur. Sed ne-
anis virtus in rebus aduersis, nec lu-
lentia defuit. Romani enim licet o-
i mirabilia pati viderentur, tamen in-
studorè feriebantur, præcedentē quif-

Anno mudi
4031. *A.*
Christo nato
69.

a Romanos
Iudas feruor
et oleo perfus-
dant.

Ann. mundi
4011. *A*
Christi na-
ti 69.

que incurfando, tanquam ipfe impetum retar-
daret. Iudæi verò progreffum eorum dolo alte-
ro deceperunt, cum feno græco decucto pon-
tium tabulata perfunderent: quibus illi dilaben-
tes retrahebantur, vt neque fugientium quif-
quam, neque agredientium firmo poffet caidi
vestigio: fed alij quidè refupinati per ipfas pon-
tium tabulas calefcuntur, multi verò fuper ag-
geres deicerentur: & qui cecidiffent, à Iudæis
feriebantur: qui Romanis defilientibus conflati

a Romanis re-
infecta à pu-
gna retroce-
dunt.

iam liberi, facili mè tela dirige bant. Cùm autem
multa milites mala in hac perpeti pugna dux vi-
deret, fub vefperâ eos reuocat: quorum non pau-
cis trucidatis, plures funt vulnerati. Ex Iotapata
verò fex viris mortuis, plures quàm trecenti fan-
cij transfati funt. Hoc autem modo pugnatum
eft Iunij menfis die XX. At Vefpafianus, eorum
caufa quæ acciderant, confortatus exercitû, poft-
quam ira vidit accenfum, neque tam exhorta-
tionem quàm opus depofcere, aggeres quidem

b Vefpafia-
nus aggeres
altius tollit
c turres e-
rigit.

altius tollit. Tres ^bverò turres quinquagenûm
pedum in excelsum iubet erigi, ferro vndique
teftas, vt & pondere ftabiles effent, neque igni-
bus expugnarentur: easque fuper aggeres collo-
cat, iaculatoribus & fagittariis, itémque leuio-
ribus miffilium machinis plenas, funditorum
quoque fortiffimis. Qui cùm non confpiceren-
tur propter altitudinem turtium & loricas, ip-
fî eos qui fuper murum affarent facile confpi-
cuos, telis feriebant. at illi cùm neque à verti-
ce venientes fagittas facile declinarent, neque

c Iotapatemi
oppugnatio-
nem tentan-
tibus prom-
ptè occu-
rant.

vleifci poffent quos non viderent: altitudine
quidem turtium librata manu iacula fuperan-
te: ferro autem, quo erant feptæ, flammis ob-
ftante: ob hæc defenfionem muri defertunt: op-
pugnationemque ^c tentantibus promptè occu-
rant. Et Iotapatemi quidè ita confiftant, quam

ut mult.

ulti in dies singulos occumberent, neque
a mali quicquam hostibus facerent, quod
ne periculo prohibere non poterant.

Iapha expugnatio à Traiano & Tito.

CAP. XI.

Is² autem diebus Vespasianus ad finitimam
quandam Iotspatz civitatem evocatus, cui
nomen est Iapha, novas res affectantem, & pro-
perea, quod Iotapatenos præter spem restitui-
derat, in solescentem, mittit eò Traianum
primæ legionis rectorem, dans ei duo millia
ditam & equites mille. Ille autem cum oppi-
m contra expugnationem munitissimum re-
xisset (nam præter naturam qua tutum erat
etiam muro duplici cingebatur) habitatores ve-
reius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios
accessisse, prælium cum his committit: eosque
paulisper reluctatos, in fugam vertit: quos vesti-
giis consecuti Romani, exterioris muris ambi-
tum quò confugerant, cum ipsis irrumpunt. se-
cundum autem murum petentibus, ciues sui
clausere civitatem, metu scilicet, ne cum his rui-
sus hostes intrarent. Profectò autem Deus Ga-
lilæorum clades Romanis donabat, qui etiam
tunc civitatis eius vniuersum populum exclu-
sum moribus propriis, ad interitum hostibus
dedit audissimis exdiù. Multi enim simul ruen-
tes ad portas, multumque nominatim præpo-
sitos inclamantes, inter ipsas preces mactaban-
tur, quibus hostes vnum murum, alterum ciues
clauserant: & inter medios coacti murorum
ambitus, multi quidem sociorum gladiis trans-
iebantur, infiniti verò à Romanis interfice-
bantur, ne ad vlciscendum quidem recepta fi-
ducia. nam præter hostilem metum, etiam do-
mestica prodigia coram animos fregerat. Deniq.

*Anno man-
di 4031.*

*A Christo
nato 69.*

*a Iapha ex-
pugnatio à
Traiano.*

*b Iudai ab
Romanis
intra duos
muros con-
clusi truci-
dantur.*

An. mundi
4031. *A*
Christo nat.
69.

a Duodecim
millia Iuda
eorum inter-
reunt.

b Titus cum
copia ad Ia-
phan perue-
nit.

c Vehemens
pugna in
oppido inter
Galilaeos &
Romanos.

d Samaritae
in monte
Gariz in co-
gregatio.

moriebantur, non Romanos, sed Iudæos execrando, quoad omnes interiete numero hominum duodecim millia. Vnde Traianus vacuum esse ciuitatem puginatoribus reputans, & si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse existimans præ timore, imperatori excidium reseruaui. eumque per nuncios rogauit ut filium suum Titum mitteret, finem victoriæ imposturum. ille autem laboris aliquid superesse ratus, cum milite filium misit, hoc est, quingentis equitibus & peditibus mille. Quibus maturè ad ciuitatem præfectus sic ordinauit exercitum, ut in laevo quidem latere Traianum constitueret, ipse verò in dextro obsidioni præfesset. Itaque militibus scalas muris vndiq. applicantibus, cum paulisper desuper Galilæi obstitissent, cōtinuò mœnia reliquerunt. Titus verò eiusq. comites saltu demissi, maturè ciuitatem obtinuerunt. Tūque vehemens cum his, qui se intus congregauere, pugna commissa est: nunc per angusta viarum irruentibus validissimis, nūc forminis ex tectorū culminibus, quæ fortè inuemsent, tela iactantibus. Et hoc quidem modo vsque ad sextam horam sustinuerè cōflictum. absumptis autem beliatoribus, cætera multitudo, & sub diuo, & per domos, senes pariter ac iuuenes mactabantur. Denique virilis sexus præter infantes nullus remansit, qui cum mulieribus abducti sunt ierusalem. Interemptorum quidem in ciuitate, & in primo congressu, numerus fuit quindecim millia: captiuorum autem duo millia CXXX. Hæc Galilæis clades contigit quinto & vigesimo die Iunij mensis.

De Samaritæ à Cereale deuictis.

C A P. XII.

Sed ne Samaritæ quidē alieni à calamitatibus remanserent. Hi namq. in monte Garizin, qui est

us dimicabant, facile profligantur. Nam
 el eorum primæ ab equitibus turbata
 ies, fugam petunt: & murum versus se à
 /gentibus incidentes, suimetipsi hostes
 donec ^a omnes incursum equitum victi
 tum campum dispersi sunt, qui fuit pluri
 otusque habilis equitantibus: quod qui-
 manos iussit, ut magna cæde Iudæos pro-
 rent. nam & fugientes prævertendo, cur-
 n eos hætebant: & quos occupassent, cur-
 s transigendo infinitos peremere. Alij
 alios quocunque se vertissent circumda-
 exagitantes, facile iaculis opprimebant. Et
 eis quidem propria multitudo, per despera-
 em salutis, solitudo videbatur: Romani ve-
 cet ad pugnam pauci essent, rebus tamen
 andis animati, etiam superfluere se putabāt.
 illi quidem res aduersa superare certantes,
 n pudet citò fugere, mutari fortunam spe-
 it. Romani autem, in his quæ prosperè age-
 at minimè delassati, ad maiorem usque diei
 item pugnam protrahant: donec ^b Iudæo- ^b Decem mil-
 u quidem perempti sunt decem millia, duobus ^{lia} Iudæorum
 ac duces Ioannes & Silas: ceteri verò plerique ^{perempti.}
 uci, cum Nigro, qui unus restabat ex ducibus,
 oppidum Idumææ quod Salis dicitur confu-
 ère. nonnulli tamen etiam Romanorum in il-
 opzelio vulnerati sunt. Sed non Iudæorum
 spiritus clade tanta sedatus est, multoque ma-
 gis eorum dolor incitavit audaciam, & con-
 temnentes quantum ante pedes mortuorum ia-
 ceret, pristinis rebus feliciter gestis ad cladem
 alteram illiciebantur. densque paruo tempore
 intermisso, quod ne curandis quidem vulneri-
 bus satis esset, cūctisque aggregatis viribus, ma-
 iore cum indignatione, multoque plures Asca-
 lonem recurrabant, eadē se præter imperitiam

Ann. mundi
4031. *A*
nato Christo
69.

a Otto mil-
lia Iudæorū
ad Ascalo-
nem occu-
bant.

aliâque belli vitia, comitante fortuna. Etenim cum Antonius quâ transituri fuerant, posuisset infidias, ex improviso in eas delapsi, & ab equitibus circumdati, prius quam se ad pugnam componerent, iterum^a super octo millia procubuerunt: cæteri verò omnes aufugerunt: cūque his Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demonstratis. & quoniam hostes instarent, in turrim quandam tutissimam compelluntur cuiusdam vici, cui nomen est Bezedel. Antonius verò cum suis, ne vel moras circum turrim, quæ inexpugnabilis esset, diu tenerent, vel ducem hostium fortissimum viuum relinquerent, ignem muro supponunt. turrique inflammata Romani quidem exultantes recedunt, quasi etiam Nigro contumpto: ille autem in castelli specus intimum ex turri saltu demissus euasit: triduôque post sociis cum fletu eum ad sepulturam inuestigantibus sese ostendit, gaudiôque insperato repleuit omnes Iudæos, utquam Dei providentia dux eis in posterum seruatus. at^b

b Vespasianus cum omni manu ad Ptolemaidē properat.

Vespasianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul aliâque felicitate sine dubio tertium inter omnes, quæ in Romano vrbē sunt, locum obtinens,) vbi etiam aduentum suum Regem Agrippam cum omni manu propria offenderat

c Sepphorita benignissimè Romanos suscipiunt.

præstolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autem ciuitate occurrerunt ei Sepphorita ciues oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis providentia solliciti, quàm Romanarum virtum gnari, etiam prius quàm Vespasianus veniret, Cestio Gallo fidem dederant, dextrâsque iunxerant, præsidiumque militare susceperant. tunc quoque benignissimè duce suscepti, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt: Quibus interim

Vespa-

Vespasianus præsidij causa poscentibus, equitum pedicūmque tantum numerum tradidit, quantum ob stare posse arbitrabatur incurſibus, siquid Iudæi cominorere tentassent. non enim minimum esse videbatur futuri belli periculū, auferri civitatem Sepphorim Galilææ maximā & in loco tutissimo conditam, totiūſque gentis futuram præſidio.

Ann. mundi
4031. *A*
nato Christo
69.

Deſcriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.

C A P. II.

DVæ^a sunt autem Galilææ, quæ superior & inferior appellantur, easque Phœnice & rioris Galilææ Syria cingunt. Discernit verò ab occidente Ptolemaei territorij sui finibus, & quondam Galilææ plætorum, nunc autem Tyrionum mons Carmelus: cui conluncta est Gabaa civitas equitū, quæ sic appellatur, eo quod equites ab Herode Rege dimissi, coloni eò deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, vsque ad flumē Iordanem. Ab oriente verò Hippene & Gadaris, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyre, itēque Tyrionum finibus terminatur. Inferioris quidem Galilææ longitudo à Tiberiade ad Zabulon, cui vicina est in locis maritimis Ptolemæi protenditur. Latitudine autem patet à vico Xaloth, qui in magno campo situs est, vsque ad Bersabem: vnde etiam superioris Galilææ latitudo incipit vsque ad Baca vicum, qui terram dirimit Tyrionum. Longitudo verò eius à Thella vico Iordani proximo vsque ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint utraque magnitudine, tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis resistenterunt. nam & pugnaces sunt ab in-

b Longitudo
& latitudo

Galilææ.

An. mundi 4031. *A*ntia Galilæi, & omni tempore plurimi, neque
noto. (hæro) aut formido unquam viros aut eorum penuria
 69. regiones illas occupavit: quoniam^a totæ opi-
 ma ac fertiles sunt, omniumque generum ar-
 boribus confitz, vt etiam minimè agriculturæ

a Fertilitas
Galilææ. studiosos vbertate sua prouocent, denique ex-
 cultæ sunt ab incolis totæ, nec pars vlla est co-
 rum ociosa: quin & ciuitates ibi crebræ sunt, &
 vbique multitudo vicorum propter opulenti-
 am populosa, vt qui sit minimus, supra quindecim
b Descriptio millia colonorum habeat: prorsus^b vt etiam
regionis qua si quis magnitudine minorem Galilæam dix-
trans flumē rit, quam trans fluium regionem, visibus ta-
est. men eam prætulerit, hæc enim vniuersa colitur,
 tota fructuum ferax: at illa quæ trans flumē
 est, licet multo maior sit, pleraque tamen aspe-
 ra atque deserta est, & nutriendis fructibus
 mansuetis inhabilis. Peræ sanè molities & in-
 genium fructuosum, campos habet cum variis
 arboribus confitos, tum maximè oliuetis ac vi-
 neis & palmetis exultos. irrigatur aut abundè
 montanis torrentibus, & fontibus aquæ peren-
 nis, quot es illi, Sirtis æstuate, defecerint. Et
 longitudo quidem eius est à Machæronte in
 Pella: latitudo verò à Philadelphia vsque ad
 Iordanem. Et Pella quidem quam supra dixi-
 mus, septentrionalis eius est tractus: occidentis
 verò Iordanis: meridianum autem Moabitica
 regio terminat. ab oriente autem Arabia & Si-
 bonitide, necnon & Philadelphia, itémque Ge-
 zaris clauditur. Samaritensis^c autem regio, in-
 ter Iudæam quidem & Galilæam sita est: inci-
 piens enim à vico in planicie posito, cui nomen
 est Ginza in Acrabatensem definit coparchiam
 sed natura nihil à Iudæa discrepat. nam & vtræ-
 que montosæ sunt & campestræ, agróque co-
 lendo molles atque optimæ, necnon & arboribus
 plenis

c Samaritensis
regionis de-
scriptio.

plenz : pomisq̃ue tam syluestribus quàm man-
 lueris abundant, eo quod natura sunt aridæ,
 imbriũmque satis habens, dulces autem per eas
 saprà modum aquæ sunt, bonique graminis co-
 pia præter alias earum pecora lactis abundant:
 quòdque maximum virtutis atque opulentix
 specimen est, vtrique viris referta est. Ha-
 rum * confinium est Anauth vicus, qui etiam a
 Borecos appellatur, Iudææ limes à septentrio-
 ne. Meridiana verò pars eius, si in longitudi-
 nem metiare, adiacenti vico Arabum finibus
 terminatur, cui nomen est Iarden. Latitudo sa-
 nè à Iordane flumine vsque ad Ioppen expli-
 catur. Media verò eius est Hierosolyma : vnde
 quidam non sine ratione, vmbilicum eius ter-
 ræ, tam urbem vocauerunt. Sed nec marinis
 quidem Iudæa deliciis caret, ad Ptolemaidem
 vsque locis extenta maritimis. In vndecim au-
 tem sortes diuisa est : quatum prima est tan-
 quam regia Hierosolyma, præ exteris inter o-
 mnes accolæ eminent, velut caput in corpo-
 re. aliis verò post hanc toparchiæ sunt distri-
 butæ. Gophna ^b est secunda, & post eam A-
 ciabza, adhuc Thamna, & Lydda, itémque Am-
 maus, & Pella, & Idumæa, & Engadda, & He-
 rodium, & Hierichus : deinde Iamnia & Iop-
 pe finitimis præstant. & præter has Gamalitica,
 & Gaulanitis, & Batanæa, & Trachonitis : quæ
 etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem verò
 terra incipiens à monte Libano & fontibus
 Iordanis, vsque ad Tiberiadi proximum lacum
 latitudine panditur. à vico autem, qui appel-
 latur Arphas, ad Iuliada oppidum longitudi-
 ne tendit : & habitatur ab incolis Iudæis Sy-
 rissque permixtis.

An. mundi
 4031. A.
 nato Christo
 69.

Descriptio
 Iudææ, cu-
 ius media
 est Hieroso-
 lyma.

b Iudæa di-
 stributio.

An. mundi
4031. A
nato Christo
69.

DE Iudæa quidem, & quibus esset cincta re-
gionibus, quàm maximè potui breviter ex-
posui. Quod^a autem Vespasianus miserat auxi-
lium Sepphoritis, hoc est equites mille, sexque
milia peditum, Placido eos regente tribuno,
mittit: Ga- castris in magno campo positis bifariam diui-
lilaam verò duntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius
ignis & san- tuendæ causâ, equitatus verò in castris degebat.
guis replet. vtrunque autem assiduè prodeundo, & circa eâ
regionem loca omnia incurfando magnis in-
commodis Iosephum eiusque socios quamuis
quietos, afficiebant. & præterea ciuitates ex-
trinsecus deprædabantur: ciuiumque conatus, si
quando excurrendi habuissent fiduciam, repel-
lebant. Iosephus tamen aduersus ciuitatem im-
petum fecit, sperâs eam posse capere: quam ipse
antequam à Galilæis deficeret, ita muris cinxe-
rat, ut Romanis quoque esset inuisita, unde etiâ
spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Seppho-
ritas in suas partes pertrahere potuisset: magis-
que in Iudæa bellum accedit Romanis indignè
ferentibus insidias, & propterea nec die nec no-
cte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed
passim diripientibus quicquid rerum in his re-
perissent: qui tamen cum mortem pugnacibus
semper inferrent, imbelles ad seruitium capie-
bant: ignis verò & sanguis Galilæam totam re-
pleuerat, nec quisquam expertus eius acerbitalis
aut cladis erat. vnâ salutis spem fugientes ha-
bebant in ciuitatibus, quas murorum ambitus
Iosephus communierat. Titus autem Alexan-
driam transmissus ex Achaia citius quàm per
hyemem sperabatur, manû militum cuius causa
missus

missus fuerat suscepit: contentoque usus itinere, maturè a ad Ptolemaidem pervenit. Cùmque ibi patrem suum reperisset, duabus quas secum habebat legionibus (erant autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam quam ille adduxit quintamdecimam. Eas autem sequebantur decem & octo cohortes: quibus accessere ex Cæsarea quinque cum una ala equitum, & alæ quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortium singulæ mille pedites habebant: in cæteris vero tredecim sexcenti pedites, & centeni viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à Regibus congregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemus bina millia peditum, & sagittarios equites mille præbuerunt: cum Arabibus quoque Rex Malchus, præter quinque millia peditum, equites mille misisset, quorum pars maior erant sagittarii: ut tota manus computata cum Regiis, sexaginta millia circiter peditum equitumque colligeret, præter calones: qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à pugnacissimis aberant: quod tempore quidem pacis dominorum exercitationibus interessent, belli autem pericula cùm ipsis experirentur, & neque peritia, neque viribus à quoquam nisi à dominis vincerentur. quæ quidem in te nimis admirandam qui existimaverit Romanorum providentiam, ita servos instituentium, ut non solum vitæ ministerio, sed in parando belli etiam necessariis viriles sint. Quod si quis eorum aliam quoque respexerit militiæ disciplinam, profecto cognoscat tantum eos imperium non fortunæ munere, sed propria virtute quævisse. Armis enim uti non in bello incipiunt, neque solum, si necesse sit, manus movent, cum in pacis otio cessaverint: sed acutius veluti natura coherentes, nullas capiunt di-

Ann. mundi
4031. *A*
nato Christo
69.

a Ingentes
copias Titus
in Iudæam
ducit.

b Diligētia
& labor Ro-
manorum
in parando
belli neces-
sarijs.

c Studium
indefessum
Romanorum
belligeran-
dis.

An. mundi
4031. A
nate Christo
69.

exercitationis inducationis inducias, nec tempora præstolantur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione discrepant: sed in dies singulos militum quisque omnibus armis, utquam in procinctu positus, exercetur: quo etiam facillimè prælia tolerant. Neque enim ordo neglectus eos à consueta dispositione dispergit, neque metus stupefacit, neque lassitudo exhaust. Unde sequitur, ut semper superent, quos non itidem confirmatos inueniunt. Nec erraberit si quis eorum meditationes confixos esse dixerit sine sanguine, contraque prælii meditationes cum sanguine. Nam ne repentinò quidem hostium incurſu opprimi possunt: sed quocunque in hostilem terram irruerint, non nisi permunitis castris prælio decernunt, quæ quidem non leui opere, nec iniquo loco erigant, nec inordinate describant: sed siquidem iniquale solum fuerit, complanatur: quatuor verò angulis horum dimensio designatur. Nam & fabricarum multitudo, & ferramentorum copia quæ usus extructionis postulat, sequitur exercitum. Et interior quidem pars castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus autem eorum extrinsecus muri faciem præfert: ordinatis etiam turribus parti spatia dispositis: quarum intervalla catapultis atque balistis, & aliis machinis saxa intorquentibus, omnibusque instrumentis missilium complent, ut cuncta scilicet iaculorum genera in promptu sint. portas autem quatuor ædificant, tam tumentis aditu faciles, quam ipsis, si quid urgeat, intro currentibus latas. Intus autem castra vici spatii interpositis dirimunt, mediisque rectorum tabernacula collocant, & inter hæc prætoriam diuinum templo similem: prorsus ut quasi repentina quædam ciuitas existat: forum quoque & opticum

stationes,

a Ordo Re-
manerum in
castris.

stationes, & sedes militū primariis, ordinūque principibus, vbi si qua sit inter alios ambiguitas iudicet. Ipse verò ambitus, & omnia quæ meo sunt, multitudine simul & scientia fabricantium opinione citius communitur: qui si res vergeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa cubitis quatuor, parique spatio lata. Armis autem septi, per contubernia cum decore atque otio intentoris agat: omniāque ab his ordinatè etiā alia cautēque per contubernia expediuntur: veluti si ligno aquāue opus sit aut frumento. nec enim coena vel prandiū cum voluerit, in potestate cuiusquā est, simul autem omnibus somnus est, excubias & vigilandi tempora buccinæ significant, neque est omnino quicquā quod sine edicto geratur. Mane autem milites quidem ad centuriones, illi verò ad tribunos conveniunt salutatim: cum quibus ad summum omnium duces universi ordinum principes. Ille autem his signum aliāque dat ex more præcepta proferenda subiectis: quibus etiam in acie circumagitur quod opus est, ac universi pariter incurant, itēque sese recipiunt. Cum autem castris egrediendum est, tuba indicium facit: nemōque otiosus est, sed vel solo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniāque ad profectionem instruunt. deinde iterum tuba, ut sint parati, significat. Illi autem cum multos & iumenta sarcinis oneraverint, velut in curuli certamine signum expectant. Castra verò incendunt, cō quod sibi alia munire facile sit, & ne quando hostibus eadem vsui sint. Et tamen tertio quæque tubæ signo indicant, ut exeat: virgendo aliqua ex causa morantes, ne quis ordinem deserat. Dexterque duci præeo astans, si ad bellum parati sunt, voce patri ter percontatur illisque toties alacri & magna voce paratos esse se res.

An. mundi

4031.

A Christo

nato 69.

*a Reuerētia
& obediē-
tia Romano
rum mili-
tum erga
Præfectos.*

*b Quomodo
Romani ca-
stris egre-
diantur.*

An. mundi
4031. *A*
Christo na-
to 69.

^a Arma Ro-
manorū pe-
ditum.

^b Arma Ro-
manorum e-
quitum.

^c Romani
nihil in pra-
liis inconsul-
tum aut subi-
tum agunt.

pondēt. interrogantēque praeueniunt: & Ma-
tio quodā spiritu repletū cum clamore dextas
erigunt. Deinde ociose & cū omni decore pro-
gredientes ambulant: suum quisque ordinē ve-
lut in bello custodiens: pedites^a quidē thoraci-
bus, & galeis septi, & utroque latere gladiis so-
cincti. Izua autē gladius multo est longior, cum
dexter mensuram palmæ non excedat. qui verò
ducē stipant lecti pedites scuta & lanceas gestan-
tes cetera manus hastas & clypeos longos, serram-
que & corbem & sarculum & secutum, necnon
& habenam & falcem & catenā, tridusque vici-
cum, ut parum interfit inter onusta iumentis &
pedites. Equitibus^b autem ad dexteram gladius
est longior, & contus in manu, transuersusque
ad equi latus clypeus: ternaque in pharetra vel
amplius dependent lata cuspidē iacula, nihil ab
hastis magnitudine differentia. Cassides verò &
thoraces pedibus habent similes: nullūque ar-
morum genere ab equitum alis discrepant le-
cti, qui circum ducem versantur. Agmina autē
semper cui sorte id obtigerit, antecedit. Talia
quidem sunt Romanorum itinera & mantio-
nes, itēque armorum varietas. Nihil verò nec
in praeliis inconsultum aut subitum agunt: sed
omnia semper sequuntur facta sententiam: o-
pūsque adhibetur antē decretis. Vnde aut mi-
nimē peccant: aut si peccauerint, facilis est er-
rati correctio. Fortunæ autem successibus melio-
res consiliorum, etiam si aliter successerit, arbi-
trantur euentus: quasi bonum quidem fortuitū
ad rem inconsultē gerendam illiciat: quæ verò
ante cogitata fuerint, etiam si aduersus casus ex-
ceperit, bene iā meditato exhibeant ad cauē-
dum ne idem rursus eueniat: & bonorum qui-
dem fortuitarum non is autor sit cui contige-
rint, trisium verò quæ præter sententiā accide-
runt

sint, saltem rectè consulta videntur esse solatium. Armorum quidem exercitatione comparant, ut non modò corpora, sed animi quoque militum fortiores sint. Maior^a autem illis est ex timore diligentia. namq. leges apud eos non de sectionis solum, verum etiam minimè negligenter sunt capitales: ducèsq; magis quàm ipsæ leges terribiles. namq. bonos honorando redimant, ne in coercendis noxis videantur crudeles. Tanto ^b autem obsequio rectoribus parent, ut & in pace ornamento sint, & in acie corpus vnum totius conspiciatur exercitus, sic eorù copulati sunt ordines, ita circumduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta, oculisque ad signa, & ad opera manibus: unde facere quidè semper strenui sunt, pati verò tardissimi. nec est ubi præliantes aut multitudinem hostium, aut consilia sensere ducum, aut difficultatem regionum, sed ne fortunæ quidè succubere. nam & ea certiozem putant esse victoriam. Quorum igitur actus à consiliis incipiunt, consultaq. ad eò strenuus exequitur exercitus, quid ^c mirum si ^c *Tractus*
 Euphrates ab oriente, & Oceanus ab occidente, *Romani imperij.*
 uèmq. à meridiano tractu Africæ fertilissima regio, & à septentrione Rhenus atque Danubius sunt imperij limites, cum minorem esse possidentibus possessionem rectè quis dixerit? Hæc ergo profectus sum, non tam proposito laudandi Romanos, quàm solatio deuictorum, & ut nouarum rerum cupidos deterrerem: fortasse autem & ad experiètiâ proderunt bonarum artium studiosis, Romanæ instituta militiæ nescientibus: redeo tamen unde digressus sum.

Impetus Placidi contra Iotapatam.

C A P. IIII.

VEspasianus quidem vnà cum Tito filio in Ptolemaidè interim degens, ordinabat

Ann. mædæ
 4031. *A*
Christo nato
 69.

a Maior diligentia Romanis est ex timore.

b Obedientia Romanorum militum victoria causa.

c Tractus Romanorum imperij.

An. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

a Placidu
in Iotapatā
imperii ver
tit. repulsi
verò ausu
gis.

exercitum: At verò Galilzā peruaferat Plac-
dus, vbi maximam eorum quos comprehendit-
set multitudinem interemit: hæc autem fuit Ga-
lilæorum imbecillior turba, animisq; deficient:
pugnacissimos autem vt vidit semper in ciuita-
tes confugere, quas Iosephus communerat, in
a Iotapatam, quæ omnium tutissima erat, impe-
tum vertit: existimans eam repentino aggressū
facillimè captam iri, magnāq; & sibi ex ea re
alios apud rectores gloriam comparandam, & il-
lis commodum ad reliqua maturius explicanda,
quasi metu cessuris aliis ciuitatibus, si quæ vali-
dissima esset, occupatam vidissent. Multum tamē
opinionē deceptus est: Iotapatē enim, cum e-
ius impetum præsensissent, propè ciuitatem ad-
uenientem excipiunt: congressūque cum Roma-
nis ex improviso plerimi & ad pugnam parati,
necnon & alacres (quippe vt pro salute patriæ,
item coniugum liberorūq; dimicantes) in fu-
gam eos vertunt, multosq; sauciant, septem so-
lum interfectis: quia neq; inordinate pugna de-
cesserant, septisq; vndique corporibus leniter
fuerant vulnerati: cum Iudæi quoque magis e-
minus iaculari, quā manus conferere inermes
cum armatis considerent. ex ipsis autem Iudæis
eres ceciderunt, paucis præterea sauciatis. Placi-
dus igitur ab oppido repulsus aufugit.

Galilæa à Vespasiano innaditur.

C A P. V.

b Vespasia-
nus Roma-
norum mili-
tum iter or-
dinat.

Galilzā b verò Vespasianus ipse cupiens
innadere, ex Ptolemaide proficiscitur, ordi-
nato militum itinere, sicut Romani consueue-
rūt. Auxiliatores enim qui leuiter armati essent,
itēque sagittarios præire iussit, ad repenti-
nos incursum hostium cohibendos, & vt suspe-
ctas

atque opportunas insidiis sylvas scrutaren-
 tur. Hos sequebatur Romani peditatus equita-
 tisque pars: post quos à singulis centuriis deni
 armaturam suam ferentes, mensurasque castro-
 rum. Post hos stratores viarum ibant, qui agge-
 ris maligna corrigerent, ac aspera complanaret,
 sylvasque obstantes præcederent, ne perplexo
 itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas, itém-
 que subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tute-
 læ causamultos cum his equites ordinauit. post
 quos ipse veniebat, lectos pedites equi: &sq. nec
 non & lancearios secum ducens equitumq. præ-
 terea suorum agmine comitatus. De singulis enim
 totius proprios centum & viginti equites depu-
 tatos habebat. hos sequebantur, qui expugnan-
 dis ciuitatibus machinas & cetera torméta por-
 tarent, deinde rectores, itémque præfecti cohor-
 tibus tribuni, stiparii lectis militibus, & post hos
 circum aquilam signa alia, quæ omnibus apud
 Romanos agminibus præest, quod & vniuersa-
 rum animi regnum habeat, & sit validissima.
 Itaque illam & Principatus insigne putant, &
 omen victoriæ quoscunque bello petierint. Sa-
 etas verò signorum effigies sequebantur corni-
 cines, & post eos acies, in latitudinem senis di-
 gesta militibus. hisque adhærebat ex more qui-
 dam centurio, disciplinæ atque ordinis custos.
 Serui autem singulorum legionum cuncti cum
 peditibus erant, mulis aliisque iumentis vehentes
 militum sarcinas. Postremum agmen, in quo e-
 rat mercenaria multitudo, cohebant armati pe-
 dites, equitumque non pauci. Ita peracto itine-
 re, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Ga-
 liliæ peruenit: ibique positis castris, quamuis
 promptos ad bellum milites continebat, vñ &
 ostendendo exercitum, quod hostes metu per-
 celleret, spatiumque indulgendo penitundinis,

An. mundi
 4031. A
 Christe nata
 69.

a Aquilam
 Romani
 Principatus
 insigne &
 omen victo-
 riæ putant.

An. mundi
4031 A
Christo nato
69.

a Iosephum a
suis desertum
in Tiberia-
da confugit.

si quis ante praelium voluntatem mutaret, nihil minus autē murorū instruebat obsidium. Itaq. multos quidem rebelliones fugere vel solus fecit ducis aspectus: metum verò vniuersis inculsit Iosephi enim socij, qui nō longē à Sepphori castra posuerant, vbi bellum appropinquare cognouerunt, & iam iamque Romanos praelio secum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequam hostes omnino conspicerent, fuga disiecti sunt. cum paucis autē relictus ^a Iosephus, vbi animaduertit neque se ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, & Iudaeorum animos concidisse: ac si fides his haberetur, plerisque libenter ad hostes defectū ire: iam cum quidem bello omni abstinebat: quā longissime autem periculis abesse decreuit abductisq. qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

Gadara expugnatio.

C A P. VI.

Vespasianus autem, Gadarensum ciuitatem aggressus, primo impetu capit. quod eā pugnaei multitudine, vacuam reperisset. Deinde hinc transgressus interior, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gentis, & cladis memoria, quam pertulerat Cestius, nullius pietatis misericordia commoueret. Incendit autem nō solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula quaedam penitus desolata, nonnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem, quam tuitionis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam versum sibi credebant: neque in hoc eos voluntatis eius fallebat opinio. Videbat enim res Iudaeorum quorsum euaderent: vnaque illos

illos viam salutis habere, si propositum mutauissent. Ipse verò, quamuis adhuc sibi speraret à Romanis veniam tribuendam, mori tamen sepe maluisset, quàm prodita patria, cum dedecore administrationis sibi creditæ, apud illos feliciter agere, contra quos fuerat iussus. Decrenit igitur Hierosolymam primatibus, quemadmodum se res haberent, cum fide perscribere: ne vel nimis exollendo vires hostium, timiditatis morigeretur: vel minus aliquid nunciando, fortasse cœpti etiam pœnitentes ad ferociam reuocaret: utque si fœdus eis placeret, citò rescriberent: aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitteret. Ille quidem hac epistola scripta, maturè mittit qui Hierosolymam literas ferret.

Is'apata obsidio.

CAP. VII.

Vespasianus autem Iorapatam excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugisse cognouerat, & præterea validissimū hoc eorum esse receptaculum) præmittit pedites cū equitibus, qui montanum iter coequarent, saxis asperum, ac peditibus quoq. difficile, omnino verò equitibus inuium. Et hi quidem quatrinduo secute quod iussum est, latamq. aperuere exercitui viam. Quinto autē die, qui Mensis Maij vigesimus & primus erat, prior Iosephus in Iorapatam ex Tiberiade venit, abiectōsque Iudæorum spiritus erigit. Cum verò transitum eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, utq. mox ciuitatem peteret incitaret, veluti cum ea totā Iudæam capere posset. si Iosephum subiugasset: hoc ille nuncio pro maxima felicitate percepto Dei prouidentia factum ratus, ut qui hostium prudentissimus videretur, ultro se etiam in custodiam traderet. voluntariam: statim

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Iosephus
ab Romanis
sibi sim. 1, &
Hierosoly.
mam prima
sibus scribis

b Iosephus
in Iorapa'a
ex Tiberia-
de venit.

An. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

a Obsidio lo
tapatæ.

b In bello ni
hil est neces
sitate pugna
cium.

c Prælium
inter Roma
nos & Iu
daeos tota
die commissum, nox dis
cessit.

quidem cum equitibus mille Placidum militem
vnâque decedarchum Ebutium, tam manu quâ
prudenciâ virum insignem, circumvallare ciui
tatem iussit, ne clam inde Iosephus elaberetur.
Postero ^a autem die cuncta manu comitatus ipse
consequitur, & post mensuram vsque actum ite
re, ad Iotapatam peruenit: adductoque in septi
trionalem eius partem exercitu, in quodam tu
mulo castra ponit, distante ab oppido stadiis se
ptem. Consulto autem quàm maximè conspici
ab hostibus affectabat, ut visu attoniti turbaren
tur, quod etiam factum est: eosque tantus conti
nuò stupor inuasit, ut muris egredi nullus aude
ret. At Romanos tota die ambulando fatigatos,
ciuitatem statim aggredi piguit: ob eam causam
duplici acie circumdato oppido, tertium exitum
secus agmen equitum posuere, omnes Iudæos
exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis des
peratione audaciores effecit: quippe ^b in bello
nihil est necessitate pugnacius. Itaque postidie
impetu in muros facto, Iudæi primò quidam lo
cis suis manentes, Romanis castra ante muros
habentio, resistebant. postea verò quàm Vespasi
anus & sagittarios & funditores, omnemque is
colatorum multitudinem adhibitam, missilibus
in eos permisit uti: atque ipse cum peditibus in
aduersum collē, vnde murus expugnabilis erat,
niti cepit: tunc ciuitati metuens Iosephus, & cum
eo cuncta Iudæorū profuisset multitudo: omnes
que in Romanos pariter irruentes, procul à mu
ris eos deterruere, multa manu simul & audacia
patrando facinora. Neque minora tamē patiebant
tur quàm faciebant, nā quantū ipsos salutis des
peratio, tantum pudor incendebat Romanos. &
hos quidem peritia cum fortitudine, illos autē
duce iracundiâ ferocitas armabat. Denique ^c cū
tota die pugnatū fuisset, prælium nox diremit:
in quo

est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere videbatur: nec saltem vicinorum malis corripiebantur, sed inconsulta suarum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere, eorumque impetus pruenire. Nam etsi prædiis tota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant & conspiratio timebatur. Eaque causa Cerealem quintæ legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusque peditum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, prælioque congredi nequaquam tutum esse duxit quod hostes plurimi desuper essent: milites vero circumuallatis undique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem aquæ tunc indigentibus Samaritis, etiam graues accendi æstus (erat enim tempus æstatis, neque se rebus necessariis vulgus instruxerat) adeo ut nonnulli quidem vna die sitim morerentur, multi vero eiusmodi morti seruitium præferentes, ad Romanos transfugerunt: ex quibus cognito Cerealis, illos etiam qui adhuc perseverarent, malis infractos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituta, primum eos ad fœdeta hortabatur, atque ut salui esse mallent rogabat: si arma proiecissent, tutos fore promittens: denique quia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia & sexcenti. Hæc Iunii mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samaritæ oppressi sunt.

Ann. mundi
4031. *A*
nato Christo
64

a Aqua de-
fectu in mō
te Garizim.

b Undecim
millia &
sexcenti Sa-
maritæ in-
terfecti.

*An. mundi*409. *A**nno Chryſti*

69.

Iotapatenis autem diu durantibus, & præter
 spem aduersa toleratibus, quadragesimo qui-
 dem ac septimo die, Romanorum aggeres su-
 per murorum altitudinem sunt elati. quidam
 vero ad Vespasianum eodem die profugus ve-
 nit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul
 eorum enuncians: quòdque diuturnis vigiliis,
 & præliis assiduè consumpti, minimè quidem
 ulterius vim ferre possent, verum dolo etiam
 caperentur, si quis instaret. circa extremam
 namque vigiliam, quando & malorum requiem
 habere viderentur, & maximè defatigatos con-
 stodes matutinus somnus occupat, dormire eos
 dicebat, eadèmq; hora inuadendos esse su-
 debat. Vespasiano autem, quia fidem nosset in-
 ter se Iudeorum, quantàque superbia penas
 a Profugus contemnerent, transfuga suspectus erat: nam
 quidam pan & antea quidam ex Iotapata captus, omne tot-
 citatem le- mentorum genus fortiter pertulit, & cum ne
 Iotapatenorū flammis quidem coactus, quid intus ageretur,
 & infirmi- hostibus exquirentibus prodidisset, mortem
 datū eorum- teridens crucifixus est. Eidem tamen prodito-
 renunciat. ri coniectura faciebat, fortasse illum vera dice-
 re: ipse autem nihil ex eius fallacia magnum si-
 bi existimans esse metuendum, assertuari homi-
 nem iussit, & ad occupandam ciuitatem parabat
 exercitum. Hora igitur quæ fuerat indicata, si-
 lentio muros petebat: primusque incedebat
 Titus cum vno e tribunis Domitio Sabino, pan-

b *Romani* cis ex quintadecima legione comitatus. Inter-
 hostibus der fectis b autem vigilibus, in ciuitatem ingrediū-
 mientibus tur, & post eos Sextus Cerealis tribunus, &
 urbe perim- Placidus, subiectos sibi milites introducebant.
 tar. Atque yprò occupata, cum hostes in medio op-
 pido

pidoverfarentur, iamque plane dies eſſet, ne
 tunc quidem illi qui capti tenerentur, adhuc
 excidium ſentiebant, multo labore ſomnoque
 pariter diſſoluti. Et ſi quis enigilaſſet, nebula
 viſus eius hebetavit, quæ caſu tunc plurima ſe-

An. mundi
 4031. *A*
nato Chriſto
 69.

circa oppidum fuderat, donec totus irrupit e-
 xercitus; ſolòque malorum peſcùlo exuſcitati
 ſunt: morientesque demum ſe periſſe credide-
 runt. Romanos^a autem memores quid obſidio-
 nis tempore pertuliſſent, neque parcendi cui-
 quam, neque miſerendi quenkumq; cægebat cu-
 ra, ſed ex arce plebem ad prona compulſam fa-
 cilè necidebant, vbi loci difficultas pugna-
 ribus quoque negaret copiam reſiſtendi. via-
 rum namque anguſtiis preſſi, ac per declivia di-
 labentes, fluente de ſuper bello obtereabantur.
 Id multos etiam qui circa Iosephum lecti e-
 rant, ut manibus propriis liberarentur incita-
 vit. nam cum ſe viderent Romanorum neminẽ
 poſſe occidere, ne Romanorum manibus oppre-
 terent, prævenerunt, & in extrema parte civi-
 tatis congregati, ſemet interfecerunt. Quicun-
 que^b tamen vigilum primi captam civitatem
 ſenſerant, in quandam turrim ſeptentrionalem
 fuga recepti, aliquandiu quidem reſtiterunt.
 deinde circumfuſi hoſtium multitudine, ſerò
 dextas dedere: hiſque iſtantibus, mortẽ ſuam
 æquo animo præbuerunt. Potuiſſent autem in-
 croento Romani obſidionis ſine gloriari, niſi
 vna ex iſtis occidiſſet centutio, Antonius e,
 peremptus infidiis. Nam quidam ex his qui ad
 ſpeluncas confugerant (erant autem plurimi)
 rogabat Antonium, dextram ſibi porrigere, ad
 fidem ſalutis ac præſidium, quo tutus ascende-
 ret. cumque is manum porrexiffet incautẽ, haſta
 ille præventum ſub inguine perculit, ſtatimque
 confecti. Illo quidem die comparentem multi-

a Romanos
neque par-
cendi neque
miſerendi
cura tangit.

b Pugna Iu-
daeorum cū
Romanis in
turri.

c Antonius
a Iudæo in-
fidis perem-
ptus.

Anno mūdi
4031. A
nato Christo
69.

a Quadra-
ginta milia
Iudaorum
excidiū tem-
pere, pugnis-
que superio-
ribus inter-
eunt.

tudinem petemere Romani. postea verò secu-
tis diebus scrutando latebras, per cuniculos &
speluncas in omnem sœuebant ætatem, præter
infantes ac feminas. Itaque captiui quidem
mille ducenti congregati erant: quadraginta
verò milia connumerata sunt excidiij tempo-
re pugnisque superioribus mortuorum. At Ve-
spasianus ciuitatem ipsam excindi iubet, castel-
læque eius omnia exurit. Iotapata quidem ita
deuicta est tertio decimo imperij Neronis anno,
calendarum Iuliarum die.

*Quomodo Iosephus captus vitam suam redemp-
sit facto & verbo.*

CAP. XIII.

b Iosephus
in profundū
puteum de-
scendit, & in
specu deli-
tescit.

Romani verò Iosephum requirentes, & pro-
pterea indignationis causa, & quod impera-
tori operæpretium videbatur (captus enim ma-
xima pars belli esset) mortuos itémque abdi-
rimabantur: ille autem in exitio ciuitatis fortu-
nz quodam vsus auxilio, per medios se hostes
surripuit, & b in quendam profundum puteum
salu demissus est, cui amplum specus adiunctū
erat à latere, quod supra scrutantes videre non
possent: ubi quadraginta insignes viros latitan-
tes offendit, rerumque vtilium apparatus, qui
non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem
omnia complexus, interdum quidem se occulta-
uit: nocte verò sursum ascendens, vigilias ex-
plorabat, vt fugeret. Cùmque omnia undique
ipsius causa maximè custodirentur, neque fallē-
di spes esset, in speluncam iterum descendebat:
biduūque ibi delituit. Tertia verò die, capta
quodam muliere, quæ cum ipsis fuerat, indica-
tus est. Tūcque Vespasianus properè duos tri-
bunos, Paulinum & Gallicanum, iussos pacem
dare

c Vespasia-
nus Iosepho
per tribunos
dat pacem.

ducere Iosepho, & hortari eum ut ascenderet, *mittit.* Quibus tamen ille rogantibus, postquam ad eum venerunt, fidemque pro salute dantibus minimè paruit. Ex his autem magis quæ pati meritis esset, qui plurima cõmisisset, quàm ex naturali mansuetudine rogantium suspicionem colligens, velut ad poenam euocaretur, timebat:

donec a Vespasianus tertium quoque tribunum Nicinorem, Iosepho notum, atque olim cõsuetum misit. Is autem, quàm mite in eos Romanorum esset ingenium, quos semel subiugassent, referens: quòdque ipse Iosephus virtutis causa magis admirabilis, quàm inuisus ducibus haberetur: effèctque imperatori studium non eum ad supplicium ducere, quòd etiam sine deditione sibi liceret exigere sed conservare potius vitum fortem: his addebatur, quod nec Vespasianus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mitteret, ut rem optimam pessimæ, hoc est perfidie prætexeret amicitiam: neque semetipsum illi, ut amicum falleret, obtemperatum fuisse. Verum Iosepho e iam post Nicanoris dicta hæsitante, milites quidem irati, speluncæ ignem submittere properabāt. sed retinebat eos belli ductor, vivum Iosephum capere plurimi pendens.

Nicanore autem vehementer instante, ubi etiam hostilis multitudinis minas competit Iosephus, nocturna somnia reminiscitur: quibus et Deus & futuras Iudæorum clades, & quæ Romanis essent eventura principibus, ostendit. erat autem interpretandis quoque somniis idoneus, & coniectare quæ ambigüe dictis discerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum libros novèrat, quod & ipse sacerdos esset, & patris Deo plenus, terribus sacerdotibus procreatus. Illa igitur occulta præhæta quasi Deo plenus, & recentium somnio tum, quæ horrenda viderat, simulacra mente Deo.

*Ann. mundi
4031. A
nato Christo
69.*

*Nicanor
tribunus Iosepho notus.*

*Iosephi de
Iudæorum
clade nocturnæ
somnia.*

*Iosephum
Deo plenum,
occul-
tas præ-
sentat*

An. mundi 4031. *A* nato Christo 69. *complexus, occultas preces Deo offert. Ex quibz*

a Iosephus
Nicanori
consentit.
b Iudæorum
in Iosephum
impetum.

Iudæorum, inquit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna verò ad Romanos tota migravit, animamque meam, quæ futura prædicere elegisti, do quidem manus sponte Romanis, & viuo. testor autem, quod non proditor, sed tuus minister ad eos ibo. Simulque^a his dictis, Nicanori consentiebat. Verum qui vna confugerant Iudæorum, postquam intellexerunt Iosephum rogantibus cedere, uniuersibz circumstantes clamabant, certè plurimum ingemiscere leges patriæ. Vbi sunt, quæ Iudæis Deus annuit, quibus mortem contemnentes animas indidit? Vita Iosephe captus es, lucemque pateris intrare seruientem? quàm citò tui oblitus es? quidam multos pro libertate mori persuasisti? falsam profecto opinionem fortitudinis habebas, falsamque prudentiæ, si salutem apud eos sperarem quibus ita dimicasti: aut si hæc etiam censeant, ab illis tamen te setuari cupis. Sed quantum te Romanorum fortuna tui obliuione, perfuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexteram tibi & gladium commodabimus. Tu verò si quidem sponte moriæ, dux Iudæorum: si verò inuitus, proditor morieris. Vix hæc eloqui sunt, & intentatis ei gladiis, occidendū illum comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Iosephus, & se Dei præceptorum proditorem esse ratus, si ea non renunciaffet morte præuentus, argumentis eos philosophiæ necessariò tractare incipit. Et quid enim tā opere, inquit, o socij propriæ caris auidi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam, in dissensionem vocamus? mutatum me esse quispiam dicit? sed Romani hoc sciunt. Optimum in bello mori? sed lege belli, hoc est à victoribus trucidari. Proinde si quidem

c Oratio Iosephi ad socios.

dem Romanorum ferrum deprecor, verè meo gladio meaque manu sim dignus: sin illi hosti suo parcendum putat, quanto iustius nos ipsi nobis pepercerimus? Quippe stolidū est ea circa nos admittere, pro quibus ab illis dissensimus. Puleram^a enim esse pro libertate mori, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum manibus qui eam præripuerunt: nunc autem neque prælio nobis obstant, neque nos interficiunt. Eidem autem timidus est habendus, qui mori non vult cum opus est, & qui vult cum non oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nempe mortis. Ergo quæ ab hostibus dubiè suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Verum servitutem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est semet occidere. Imò verò ignavissimi quantum opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante vim turbinis navem sponte submergit. Quinetiam^c propria manu perire, & à communi omnium animalium natura discrepat, eoque modo in creatorem nostrum Deum summum scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel per se moriatur. Si quidem naturæ lex validissima, ut velint vivere, in omnibus sita est: idcirco & qui nobis adimendum id putant, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus poena persequimur. Deum verò indignè ferre non arbitramini, cum donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus ut essemus: rursumque, ut esse desinamus, illi reddendum est. Corpora mortalia sunt, quidem cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima^d verò semper immortalis est: Deique particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositum hominis surripuerit locata.

*Ann mundi
4031. A
nato Christo
69.*

*a Pulcrū est
pro liberta-
te mori pu-
gnando fer-
men.*

*b Similitu-
do à nauta
sumpta.*

*c Propria
manu peri-
re à comuni
animalium
natura di-
scrapat: eoque
modo in
Deum sum-
mum scelus
admittitur.*

*d Anima im-
mortalis est,
Deique par-
ticula in cor-
poribus col-
locata.*

An. mundi
4031. A
nato (christo
69.

aut malè tractauerit, pessimus statim ac perfidiusus habetur: si Dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit, eum se latuisse quem læserit æstimabit? Et seruos quidem fugientes vlcisci, iustum creditur, quamuis nequam dominos fugerint: ipsi verò Deum fugientes, & optimum Deum, impiè facere non videbimur? An ignoratis quod eorum qui lege naturæ vita exunt, acceptumque Deo debitum soluant, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus domusque ac familia stabiles sunt: puræ autem & quæ inuocantes exaudiant animæ, retinent locum in cælo adeptæ sanctissimum: atque inde rursum, voluentibus seculis, casta corpora iubentur incolere. Quorum verò manus in seipsos insanterunt, eorum animas tenebrosior

a Deo autem Orcus suscipit. pater autem² illorum Deus aures iniuriæ per nepotes vlciscitur. Hinc & Deo per nepotes inuisum est, & à sapientissimo legis nostræ conditore coercetur. Denique bñ qui se occiderint, b Mos vete apud nos quidem vsque ad solis occasum infernumque ipsos pullos abiici decretum est, cum etiam hostes se peliri fas esse ducamus: apud alios autem & dextæ iubentur abscindi eiusmodi mortuorum, quæ in ipsos armatæ sunt: quoniam vt corpus ab anima, ita manum esse à corpore alienam existimarent. Pulcrum est igitur, ô socij, iusta sentire: neque humanis cladibus addere, vt creatorem omnium impietate lædamus. si salui esse volumus, salui simus nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutem operibus demonstrauimus. sin mori placet, ab his occidi perpulchrum est qui nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, vt ipse mei proditor fiam multò enim stolidior sum, quàm qui ad hostes ultro profugiant, si quidem illi salutis suæ causa id faciant: ego verò interitus,

& quidem

& quidem mei. Romanorum tamen insidias vo-
tis expeto. nam si me & post iunctas dexteras per-
imant, magno animo paratōque moriar, menda-
cij perfidiam pro victoriæ solatio mecū auferēs.

Multa quidem in hunc modum Iosephus, ut à
cæde propria socios dehæretaretur, dicebat. Illi
autem obstructis auribus desperatione, qua se
iamdudum morti deuouerant, concitantur: &
alii aliunde cum gladiis accurrentes, ignauiam
exprobrabant: & quasi cum mox percussurus,
quisq. adoriebatur. Ille autē cum alium nomina-
tim vocaret, alium vultu ducis intueretur, alte-
rius dextram prehenderet, alium precibus exor-
raret, varia mentis affectione (ut in tali necessita-
te) distractus ferrum^a omnium à cæde sua pro-
hibebat, nō secus ut ferz bestiz circumclusz, ad
eam semper qui se contingeret, ora conueniens.
Morum autem, qui ducem in extrema quoque
clade reuerendū putabant, debilitabantur dex-
træ, gladiique de manib. elabebantur: multi cū
manus ei afferrent, sponte frameas dimittebāt.

Iosepho autē non defuit in desperatione confi-
lium, sed fr̃us Dei providentia, salutem in pe-
riculum mittit. Et quoniam moti decretum est,
inquit, agite, cædes mutuas sortiamur: & cui ob-
tigerit, manu sequentis occumbat, atque ita om-
nium fortuna perambulet, neq. sua se quis dex-
tera feriat. iniustum est enim cæteris interem-
ptis, ex aliis quæquam, si pœnituerit, saluum
esse. Visus^c est vera dicere, & quod persuasit
agiunt: ut fors cuique obtigit, paratam ei qui se-
queretur necem suam præbebat, quasi mox e-
tiam duce perituro. cum Iosepho enim perire, Iose-
phi vita dulcius æstimabant. Remanēt autem ipse
tum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei
providentia. Consultōque prospiciens, ne vel te.

Ann. mundi
4011. A
Christo nato
69.

a Iosephus
vix ferrum
à cæde sua
prohibet.

b Aliud Io-
sephi confi-
lium.

c Iosephi so-
ci per sortē
perire, Iose-
phi cum al-
tero supersti-

forte grauarietur, vel si nouissimus recessisset gē-

An. mundi
4011. A
Christo nato
69.

a Iosephus ad
Vespasianū
per Nicano
reducitur.

b Exemplū
gratia & mi
sericordia
Titī, erga
Iosephum.

c Iosephus
cum Vespas
iano solus
colloquitur.
d Iosephus
Vespasiano
sutura pro
dicis.

tilis eade pollueretur: illi quidem, fide inter-
posita, ut viueret persuasit: ipse vero hoc mo-
do & Romanorū & domestico bello liberatus,
ad Vespasianum per Nicanorē ducebatur. Om-
nes autem Romani visendi eius gratia occurre-
bāt: & cum se circa ducem premeret multitudo,
varius tumultus erat: his exultantibus, quod ex-
ptus esset, alijs minitantibus, nonnullis autem
propius eum videre certantibus. Et qui longius
quidem aberant, hostem interficiendum esse
clamabant: qui verò propius erant, facta eius
reputantes, mutatione stupecebant. Rectorum
autem nemo fuit, qui licet ante irasceretur no-
mini eius, viri aspectu non mitior factus sit. Ti-
tum verò præter alios & fortis Iosephi animus
in calamitatibus, & ætatis eius misericordias ca-
piebat: qualisque pridem fuisset in præliis rem-
niscendi, & qualis nunc sit in hostium manibus
positus intuenti, succurrebat quanta esset forte-
nz potentia, quàmque velox belli momentum.
humanarum autem rerum nihil firmum atque
perpetuum. quamobrem multos ad miserationē
Iosephi pertraxit: plurimāque salutis eius pars
Titus extitit apud patrem. Vespasianus tamen
quasi missurus eum Cæsari, ut cautiſsimè custo-
diretur præcepit. Quo audito, Iosephus aliquid
ei soli se dicere velle ait. Summosque ab illo
omnibus alijs præter filium Titum, ac duos ami-
cos: Tu quidem, inquit, Vespasiane, tantum hos
putas Iosephum te habere captivum: ego autem
maiorum ad te nuncius venio, præmissus à Deo:
alioquin Iudæorum legem sciebam, & quemad-
modum duces exercituum mori deceret. Ad Ne-
ronem me mittis: quid ita? quasi qui Neroni us-
que ad te successuri sunt mancant. Tu es Cæsar
Vespasiane & Imperator, atque hic filius tuus: me
autem colligatum arctum tibi affectuato: nam
dominus

dominus quidem non mei solius es tu Cæsar. venumetiam terræ marisque, ac totius hominum generis me autem ad maiorem pœnam custodiri oportet, si ex tempore & subito in dominum ista confingo. His dictis Vespasianus statim quidem fidem non habere videbatur, eamque Iosephum existimabat salutis gratia comminisci paulatim verò ad credendum impellebatur, iampridem illum excitante ad imperium Deo, scepteræque multis præmonstrante aliis portentis. Sed & in aliis verum esse Iosephum deprehenderat. Altero namque amicorum qui secretis intererant, admirari dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neque Iotapatenis de excidio, neque sibi de captiuitate quicquam diuinasset, ut à se iram depelleret: Iosephus Iotapatenis ait se prædixisse, quòd post diem septimum & quadragesimum eos maneret exitium quòdque ipsum Romani viuum essent in custodia retenturi. Hæc in secreto quæ sita, Vespasianus ubi vera esse cōpetit à captiuis, etiam quæ de se dixisset credibilis cœperat existimare: sed neque custodiā Iosepho nec vincula remittebat: vestimentis autem aliisque muneribus eum donare benignissimèque fouere non desinebat, etiam Tito magnam honoris eius operam commodante. Quarto autē die mensis Iulij Vespasianus in Ptolemaida reuersus, inde in loca maritima Cæsaream peruenit, Iudææ maximam ciuitatem, & quæ maiorem incolarum partem Græcos haberet. Igitur & ex exercitum & rectorē indigentem omni favore ac benignitate suscipiunt, affectu quidem quo Romanos diligerent, plus autem illorum qui excisi fuerant odio: unde etiam multi simul, ut de Iosepho supplicium sumeret, cum clamore precabantur. Vespasianus autem de ista quidem petitione, velut ab inconstanti multitudine oblatam, habet,

Ann. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

a Iosepho in
omnibus ve
rax deprehē
ditur.

b Vespasia
nus Iosepho
neque custo-
diam nec
vincula re-
mittit: mun-
eribus vero
eum fouere
non desinit.
c Cæsareā
maritimā
maximā
ciuitas
maior em in
colarum par-
tem Græcor

Ann. mundi
4031 A
Christo nato
69.

a Scythopolis

nihil respondendo dissoluit. legionū verò duas quidem hyematum apud Cæsaream posuit, quod op. fortunā videret esse ciuitatem. Decimam verò & quintam a Scythopolim misit, ne totius exercitus molestia Cæsaream premeret. Erat autem illa quoque aprica per hyemē, quantum æstatis caloribus æstuosa, vt in planicie sua atque maritima.

Ioppe denuò capitur.

C A P. XV.

b Ioppe sedi-
tioforum &
latronum re-
ceptaculum.

Ubi hæc autem aguntur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab hostibus seditione defecerant, vel ex ciuitatibus euersis effugerant. Ioppen b sibi receptacula renouant, quam antea vastauerat Cestius. Et quia terra quam vastauerat arcebantur, migrandum in mare cœnterunt: ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriam ac Phœnicem, itēque in Ægyptum cōmeantes, plurimos latrocinii prædabantur: omnibūque nauigiis inuium faciebant illarum partium pelagus. Sed Vespasianus cognito quid constituisset, equites in Ioppen nec non & pedites miuit. hi-que nocte in ciuitatem, quod incustodita erat, ingressi sunt. Etus autem habitatores, postquam irruptionem præsentierant, ne tunc Romanos arcerent, metu deterriti, naues fuga petierunt: & in his, vltra contiguum sagittæ spacium, pernoctauere. Cum verò Ioppe natura esset importuosissima (namque in asperum cæteraque arduum litos definit, ac summis vtrinque cornibus leuiter incuruum, quæ vastè supersunt, & ingentibus procellis pelagus turbant, vbi etiam nunc c Andromedæ catenarum signis extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur: aduersus d autem aquilo feriens littora, summos in obiectas cautes fluctus affligit, solitudinēque intusorem efficit stationē) in co

c De Andromeda vide
Ouid. 4. Metam.
d Ingenstē-
pestas inma-
ri Ioppēsē
mergit.

in eo solo fluctuantibus Ioppenis: prima luce violentus, quem illac nauigantes Melamboream vocant flatus incumbit: & alias quidem naues inter se, aliàs verò collisit in scopulos. multæ autè cum magna vi aduerso æstu niterentur ad pelagus (nam & littus saxis infestum, & hostes in eo constitutos timebant) sublata in sublime gurgite mergebantur. & neque fugæ vspiciam locus erat, neque manentibus spes salutis: cum & mari ventorum, & ciuitate Romanorum violentia pellerentur. Itaque multi viulatus collis navibus adiebanitur, & multi crepitus fractis: Ioppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragis implicati moriebantur. nonnulli autem ferro se interficientes, velut id satius esset, mare præueniebant: plurimi autem euecti fluctibus, scopulis carpebantur: ut & pelagus sanguine redundaret, omnisque ora maritima cadaveribus oppleretur: cum etiam ad littus appulso, in eo stantes Romani milites trucidarent. eiectionumque^a autem corporum quatuor millia ducenta fuerunt. Ita captam nullo prælio ciuitatem Romani funditus eruunt. Ioppe^b quidem hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eò pirate conflueret, castris in arce munitis, ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: ut hi quidem locis suis manentes, eadem castra defenderent: equites vero omne circum territorium peragrans ad fines Ioppes, vicos & oppidula simul exurent. Illi igitur præceptis obediens in dies singulos incurfando, excindebant totas regiones atque vastabant. Vbi verò Iorapæ apud Hierosolymam casus nunciatus est, primò quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quòd nemo qui se vidisse diceret quæ iactabantur aduectas, non credebant, nec enim vel nuncius ali-

An. mundi
4031. A
(christo nato
69.

a Quatuor
mille ducenta
corporum
eiectiones.
b Vespasianus
Ioppenem
capit, & castra
in arce
munit.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Ipsa fama
per se Iota-
pata exci-
dium pradi-
cat.

b Iosephus
Hierosoly-
mis perem-
ptus esse di-
citur.

c Odium, ini-
micitia, &
iracundiam
urbs erga
Iosephum.
d Vespasia-
nus in Agrip-
pae regnum
venit, ibiq;
per dies vi-
ginti recrea-
to milite, in
epulis vivit.

quis superfuerat: sed ^a ipsa per se fama excidiis
prædicabat, velox nuncia tristium: paulatimque
per finitimos veritas ambulabat. & apud omnes
ambiguitate certior habebatur, quinetiā rebus
gestis plura quæ facta non erant affingebantur:
& in excidio civitatis ^b peremptus dicebatur ef-
se Iosephus, quæ res maximo luctu replevit Hie-
rosolymam: & per singulas domos itēque co-
gnationes, amiflorū quisq; lugebatur ^d suis: lu-
ctus verò ducis publicus erat. & hi quidē hospi-
tes, alij propinquos, amicos alij, nonnulli etiam
fratres flebant: Iosephum autē vniuersi, ad ^c ò vt
per dies triginta nunquam lamenta in ciuitate
cessarent, magnāq; mercede conducerentur li-
bicines naniarum. Tempore autem veritate re-
uelata, vbi de Iotapata quidē vt res habebat, fidū
verò quòd de Iosephi morte vulgabatur, eūmq;
vivere & cum Romanis esse compertum est, ac
supra captivi fortunam ^a ducibus honorari, tam
tam in eum viuum iracundiam, quantam prius
cum mortuū crederent beneuolentiam, conce-
perunt. Et ab aliis quidem ignauis, apud alios
proditionis arguebatur: totisq; in eum ciuitas
plena erat indignatione, atque conuiciis. Vtrò
autē his vulneribus excitabantur, magisq; ac-
cendebantur rebus aduersis & offēnsio quæ pru-
dentibus ne similia perferant cautionis & custo-
diæ causam præbet, ad alias calamitates tanquā
stimulus incitabat: & malorum semper incipie-
bat ex sine principium. deniq; maiore in Roma
nos impetu ferebantur, velut in Iosephum pari-
ter vindicaturi. Hierosolymorum quidem habi-
tatores eiuscemodi turbis agitabatur.

Deditis Tiberiadis.

C A P. XVI.

V Espasianus ^d autem studio visendi regnum
Agrippæ (nam & ipse Rex innitabar, rectore
simul

Simul cum exercitu paratus accipere domesti-
cis dimittis, ac per eos egras partes regni compe-
scere) motis ex Cæsarea maritima castris, in eā
quæ Philippi dicitur Cæsaream demigravit: ibi-
que per dies 30. milite recreato, ipse quoque re-
tum gestarum gratias Deo referens in epulis e-
rat. Postquam verò Tiberiada quidem novas
res cupere ac deficere Taricheas audiuit (ad re-
gnum autē Agrippæ utraque pertinebat) decre-
o apud se vndiq. Iudæos excindere, opportu-
num esse credidit aduersus eos exercitū ducere,
imul ut Agrippæ hospitio vicem rependeret,
testati eius civitatibus creditis. Igitur filiū
mum in Cæsaream, ut inde militem Scythopo-
m traduceret. Hæc autem ciuitas Decapoli os
axima, & Tiberiadi vicina est. Quò cum ipse
nisset, ibi filiū præstolabatur. Deinde cum
bus ultra legionibus progressus ad trigésimū
Tiberiade stadium, in quadam mansione
aspiciua nouarum rerum studiosis, cui no-
n est Enabris, castra ponit: atque a hinc deca a
chum Valerianum cum equitibus 30. mittit. *pacifico ser-*
pacifico sermone oppidanos alloqueretur, mone oppi-
d fidem inuitaret. audierat enim, quod pacē *danos allo-*
ulus desideraret: à nonnullis autem ad bel- *quisur.*
cum cogentibus, seditionem pateretur,
ue Valerianus ubi muro appropinquauit,
se de equo desiliit, & suos comites idem fa-
iussit: ne lacerandi prælij causa, potius ve-
videretur. Sed h priusquam verbum face-
mati excurrere in eum seditiosi, qui erant
iores, rectore quodam nomine Iesu, To-
dio, latrocinalis agmine principe. Valeria-
nem, neque præter mandata ducis prælio
di tui ratur, etiam si de victoria certus es
grām q. periculosam esse, si cū multis pau-
nstruētis imparati configerent, inopinata

An mundi
4031. *A*
Christo nato
89.

b Seditiosi
excurrunt,
ac Romanos
in fugam
vertunt.

An. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Tiberiadi
cines ad Ve
spasiani ge-
nua supplici
ter accidunt,
& veniam
precantur.

præterea Iudæorum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alij similiter equis relictis: quos Iesus eiusque socij, veluti pugna non insidiis captos, læti in oppidum adduxerunt. Id autem veriti seniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorum castra profugunt: adhibitoque a sibi Rege, ad Vespasiani genua suppliciter accidunt, ne se despiceret obsecrantes: neve quæ paucorum esset, totius esse civitatis insaniam existimaret: sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret: magisque ultum iret defectionis autores, à quibus ipsi olim ad fœdus venire properantes, nunc usq. ne id facerent asservati fuissent. His eorum precibus, quanquã toti civitati propter equorum rapinam infensus esset, indulgit. nam & Agrippam videbat eius oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusque socij, tutũ sibi non esse rati apud Tiberiada consistere ad Tarcheas confugiunt. Posteròque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, experiretur. cognito autem populum eadẽ sentire quæ supplices, ad civitatem ducebat exercitum. Illi b autem portis ei patefactis, cum faustis ominationibus obulam prodeunt, salutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum verò militem angusti aditus remorarentur, muro rum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit, eoque pacto dilatavit ingressum: ut præda tamen & iniuriis abstinere, in gratiam Regis dixit: eiusdemque causa multis pepercit, spondentis habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs: aliisque modis malis affectam civitatem ex dissensione recreavit.

Tari-

DEinde ab ea digressus, inter ipsam a & Taricheas castra posuit, muroq. firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens, quod omnis a Vespasianus turbarum cupiens multitudo ad Taricheas confluere, munitione confisa civitatis, & lacu qui Genesar ab indigenis appellatur. Etenim ciuitas det.

tem ita ut Tiberias sub monte positam, qua lacus non alluebatur undique muro validissimo, sed minore tamen quam Tiberiada, Iosephus cinxerat, nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemque virium copia communierat: Taricheis vero largitatis eius reliquie profecerunt. Scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri praelio vincerentur, refugerent: simulque ad navale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Iesus eiusque socij neque multitudine hostium, neque disciplina militum perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu disiectis muri fabricatoribus: ac parte aliqua ædificij dissipata, ubi armatos congregari viderunt, antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiant, eosque insecuti Romani ad navigia compulsi. Et illi quidem tantum prouenerunt, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras iaciunt: & sicut acies assolent, denatis inter se navibus aduersus hostes in terra constitutos, navali praelio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima ciuitate planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eò mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxiliis opus esse mandauit. Ipse vero equitum

An. mundi plerosque etiam priusquam subsidia venirent
4031. *Christo na-* alacres esse videus, cum nonnulli eorum mul-
to 69. *to 69.* titudinem Iudæorum formidarent, unde exar-
 diti posset constitit: & δ^a Romani, ait, pul-
 chrum est nanque in principio sermonis admo-
 nete vos generis vestri, ut qui cum quibus pu-
 gnaturi simus sciatis: nostras enim manus te-
 nuo vnaquam toto orbe hostis vllus evasit: Iu-
 dæi verò ut etiam pro his dicamus aliquid, ad
 hoc usque tempus victi non defatigantur: na-
 que oportet illis in adversis rebus constanter di-
 micantibus, etiam nos in secundis perseveran-
 tibus laborare: aperta quidem fronte vobis pla-
 stimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo:
 vereor autem, ne cui vestrum tanta timorem

Oratio Ti-
ti ad milites
post terrafa-
ctam.

Iudæos no-
extimescen-
tes.

multitudo hostium latenter incutiat. Igitur
 quisque iterum cogitet, qualis cum quibus de-
 certabit: quòdque Iudæi, licet satis sint anda-
 ces, mortemque contemnant, incompositum
 men bellorumque imperiti sunt, vulgus rectè
 potius quàm exercitus appellandi, de vestra ve-
 rò peritia atque ordinatione, referte quid opus
 est? Nempe idcirco soli armis exercemur, pacis
 etiam tempore, ut me in bello nos cum hosti-
 bus numero conferamus, nam quod perpetue
 militie commodum, si pares cum rudibus con-
 grediamur? Quin reputate, quod armati cum i-
 nermibus, & equites cum peditibus, & ducis
 auri consilio cum vagis neque rectorem haben-
 tibus decertabitis: quòdque nos hæc virtutes mul-
 to plures efficiant, multum autem vitia de ho-
 stium numero detrahant. Nec sola hominum
 multitudo, quamvis pugnacissimi fuerint, in
 bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit fortis
 multitudo: hi enim & ordinati faciles sunt, & sibi
 met subvenire: numerose autem copiarum plus in-
 comodi ex semetipsis, quàm ex hostibus capiunt.

Nō sola ho-
minum mul-
titudo in bel-
lo obtinet,
sed etiam, si
vel in pau-
cis sit forti-
tudo.

comodi ex semetipsis, quàm ex hostibus capiunt.

Itaque

huiusmodi Iudæos audacia & ferocitas ac desperta
 cōsue mentis sauitia ducunt: quæ rebus secun- *An. mundi*
 dis aliquantum valent, minimis verò offensio- *4031. A*
 nibus extinguuntur. nos autem virtus regit, &
 morigerata voluntas, itémque fortitudo, quæ &
 in prospera fortuna viget, nec ad finem vsque
 inter aduersa decipitur. Ad hoc maiores nobis
 sum, quàm Iudæis, causæ certaminis. nam si illi
 pro libertate ac patria belli pericula sustinent, *Caussæ cer-*
 quid est nobis inclita fama præstantius? & ne *taminis Ro-*
 post orbis terræ imperium videamur hostium *manis sunt*
 aduersariorum loco Iudæos habere? Præterea *maiores*
 considerate, quòd ne patiendi quidem alicuius *quàm Iu-*
 intolerabilis mali metus est. multos enim & ob- *daur.*
 que in proximo adiutores habemus. Rapere
 autem victoriam possumus: & quos à patre mi-
 ti nobis speramus auxilio, conuenit antecape-
 re, ut & maior sit & socium non habeat virtutis
 effectus. Equidem puto nunc de me ac patre
 meo vobis que pariter iudicium fieri, si ille qui-
 dem rebus antè gloriose gestis dignus fuit, ego
 verò eius sum filius, vósque milites mei. nam il-
 li vincere consuetum est: ego verò reuerti ad
 eam perpetiar victus? quò pacto autem vos nò *Militer du-*
 potuerit, duce vestro periculis non occurren- *ci obtempe-*
 te, non superaret? appetam enim pericula, mihi *rare par est.*
 credite, primusque in hostes irrumpā. nemo au-
 tem vestrum à me discesserit, persuasum ha-
 bens, impetum meum sustentari ope diuina, &
 manifestissimè præsumite, quòd multo plus mix-
 ti hostibus efficiamus. quàm si extrinsecus pu-
 gnaremus. Postquam Titus hæc prosequutus
 est, diuina quædam alacritas militibus incidit. Et
 quia Traianum aduenire cum cccc. equiti- *Vespasia-*
 bus ante pralium contigit, ægrè ferebant, tan- *nus Tito an-*
 quam minueretur victoria societate Misit *autè xilares co-*
 Vespasianus & Antonium Silonē cum duobus *pias mittit.*

An. mundi
4036. A
Christo nato
69.

a Iudai inci
uitatem effu
giunt.

b Acerba dis
senſio & fe
ditio in ur
be.

c Gratis Ti
ti ad Roma
nos milites.

millibus sagittariorum, ut occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita ut praeceptum fuerat, circumueeni sunt ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hostes, & post eum ceteri cum clamore, tanto spatio fusi, quantum aduersaacies occupauerat, vnde multo etiā plures quā erant apparuerunt. Iudaei verō licet incurſu eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinere congressus. Perculsi autem contis, equorumque impetu deturbati concubantur: atque ita multis passim peremptis disperduntur, & in ciuitatem, ut quisque velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos a tergo instans, alios per transitum occidebat, nonnullos cursu antecapiens, ictu ora transuerbebat: multos autem, alium super alium lapsos inuoluens, conficiebat: omnesque ad mœnia cōfugientes praeueniens, detorquebat ad campum, donec vi multitudinis elapsi, in oppidum coabfugerunt. Excepit autem illos acerba dissensio. nanque indigenis, & fortunatarum suarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellum gestum, maximēque quod malè pugnatum fuerat, non placebat, sed populus aduenatarum qui plurimus esset vim adhibebat, & inter se discordantium clamor erat, veluti iam arma caperent. Quibus auditis, nec enim procul à muris aberat, Titus exclamat: Hoc tēpus est, quid moramur commilitones? Deo nobis dedente Iudaeos suscipite victoriam. Non auditis clamores? qui manus nostras euasere discordant, habemus ciuitatem, si modò propteramus. Vetuntamen cum velocitate animis opus est: nihil enim magnam effici sine periculo consuevit, non solū autē hostium concordiam, quos citò necessitas in gratiam reuocabit,

sed

sed etiam nostrorum auxilia præuenire debe-
 mus, ut præter victoriam, quæ tantas copias pau-
 ci superamus, etiâ ciuitate soli patiamur. Simul
 his dictis conscendit equum, atque ad lacum de-
 currit, & per eum properè ciuitatē ingreditur,
 quem ceteri consecuti sunt. pavor autem eius
 audacia murorum defensores inuasit, & pugna-
 re quidem, vel prohibere venientem, nemo su-
 stinuit. relictis autem excubiis, Iesus quidem
 cum sociis in agros effugit: alij verò decuriētes
 ad lacum, in manus hostium contrâ venientiū
 incidēbant. mastabatur autem alij cum scaphas
 scanderent, itēque alij, cum iam prouectas as-
 sequi, natando conarētur, plurimāque per ciui-
 tatem fiebat hominum cades, aduenatum qui-
 dem resistentium, qui non effugissent, indigena-
 rum verò sine pugna, quoniam spes eos fœderis
 & conscientia quod belli consilium non habue-
 rant, à prælio deterrebat: donec Titus nocenti-
 bus interemptis, miseratus indigenas ab inter-
 necione requieuit. At qui in lacum confuge-
 runt, vbi ciuitatem captam viderunt, quā lon-
 gissimè ab hostibus, recesserunt. Titus
 missis equitibus res gestas patri nunciat. *Qui-
 bus ille compertis, quod necesse fuit, & filij vir-
 tute admodum lætus, & facinoris claritudine*
 (maxima enim belli pars videbatur exempta)
 tum quidem statim circumdari ciuitatem cu-
 stodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, ex-
 cēdēque euaderet. postero autem die cum des-
 cendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui eò
 refugerant, fabricari iussit, quæ tam mate-
 riarum copia, quā artificum mul-
 titudine maturè con-
 textæ sunt.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Iesus cum
sociis in a-
gros effugit.

b Titus res
gestas & vi-
ctoriam pa-
tri nunciat.

*An. mundi*4031. *A**Christo nato*

69.

*a Fons Ior-
danis.*

Lacus autem Genesar quidam à terra conti-
nente appellatur. XL. verò stadiis in latitu-
dine patens, centumq. in longitudine, aqua dul-
cis est atque potabilis. Palustri enim crassitudi-
ne tenuiores habet latices: & undique in litte-
ra ac arenas desinens, purus est, ac præter hoc
temperatus ad hauriendum: & fluvio quidem
sive fonte lenior est, semper autem frigidior,
quàm lacus diffusio patitur, manet: æstivisque
noctibus eius aqua sub diuo perflata, nequa-
quam æstibus cadunt: id enim facere indigenis
moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera,
ab alterius loci piscibus tam sapore quàm spe-
cie discreta: mediûsq. a fluvio Iordane secatur.
Ceterùm Iordanis fons Panis esse videtur: sed
re vera huc terra conditus fertur ex ea quæ vo-
catur Phiale. Hæc autem est, quæ in Trachoni-
dem ascenditur ad cxx. stadium à Cæsarea, ad
dextram non longè à via. Et propriè quidem ex
rotunditate Phiala dicitur lacus, rotæ speciem
præferens. semper autem intra eius labra cohi-
betur vnda, nunquam deficiens vel exuberans.
Cùmque interim hoc esse Iordanis principium
nesciretur, à Tetrarcha quondam Trachoniti-
dis Philippo deprehensum est. Is nanque missis
in Phialen paleis, invenit eas apud Planium red-
ditas, vnde antea fluvius nasci credebatur. Na-
turalis quidem pulchritudo Panij, regis opibus
& Agrippæ divitiis magnificentius accurata est.
Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc an-
tro incipiens, Semechonitis quidem lacus palu-
des secat cœnosas: centum autem & viginti aliis
b *Descriptio* pæteritis stadiis, post oppidum Iulida, Gene-
Genesar. *sat* b lacum medium transiens, deinde
multam

multam per solitudinem in Asphaltitem lacum
 exit. Ad Genesar verò lacum eiusdem nominis
 terra prætenditur, natura simul & pulchri-
 tudine admirabilis. Nullum^a enim ipsa pro-
 vbertate sui negat arbustum, totamque plantis
 consuevit cultores. cœli verò temperies e-
 tiam dispersis aptissima est. nuces enim, quæ ar-
 borum maxime frigoribus gaudent, infinite
 florescunt, ubi etiam palmæ, quas nutrit ca-
 lor æstivus: hæc iuxta ficus & oleæ, quibus
 terra mollior destinata est: ut naturæ magni-
 ficentiam hanc esse quis dixerit, vim adhi-
 bentis ut in unum conveniant inter se repu-
 gnantia, annique temporum contentionem
 bonam, veluti singula peculiari studio terræ fa-
 uerent. non enim solum nutrit præter opinio-
 nem poma varia, sed etiam servat, egregia qui-
 dem, & quodammodo regnantia. Vvas sanè &
 caricas sine intermissione decem mensibus
 suggerit, cæteros verò fructus anni spatio se-
 nescentes. Nam præter aeris lenitatem, &
 fonte quoque irrigatur vberissimo, qui Capet-
 nam ab indigenis appellatur. Eum nonnul-
 li venam esse Nili fluminis opinantur, quod
 similes coracino Alexandrino generat pisces.
 Longitudo^b autem regionis secundum lito-^b *Longitudo*
 ra cognominis lacus triginta stadiis extendi-^c *latitudo*
 tur, & latitudo viginti. Horum quidem natura *Genesar*.
 eiusmodi est.

Tarichæarum excidium.

CAP. XIX.

VESPASIANUS autem perfectis ratibus, impossi-
 ta manu militum, quanta in eos qui lacu
 effugerant satis esset, unâ prouehitur. Illi autè c *Bellumna*
 neque compulsi ad terram euadendi facultatem *nale contra*
 habebant, infestis omnibus, neque nauali *Tarichæar.*

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

bello pari conditione pugnandi. nā & scaphæ paræ, atque piraticæ adversus rates infirmæ erant: & cū pauci singulis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare metuebant. Veruntamen circum rates nauigando, nonnunquam etiā propè accedendo, lapidibus Romanos eminus appetebant, aut cominus etiā irritando feriebant: plus autem ipsis utroque modo nocebatur, nec enim saxis quicquam præter crebros sonitus agebant, quoniam contra septos armis iaciebantur, contiguique sagittis eorum efficiebantur: & si accedere propius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid, patiebantur, cūque ipsis nauigiis mergebantur. Multos autem vulnera inferre tentantium qui pilis contingi possent, alios desiliendo in scaphas Romani gladiis transfigebant: nonnullos, concurrentibus inter se ratibus in medio deprehensos cum nauculis capiebant. Submersorum autem qui capita sustulissent, aut sagittis præuuebantur, aut ratibus occupabantur: & si desperatione compulsi inimicis adnatare tentassent, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimisque passim ac variis erat interitus eorum: donec in fugam versi, cæteri terra appulsi sunt, circumclusis nauculis suis. Exclusi autem multi quidem in ipso læu telis configebantur: multos verò in terram egressos peremerunt Romani. Mixtum autem sanguine, plenumque cadaueribus cerneret totum lacum. Nullus enim saluus euasis. Acerbus autem secutis diebus odor illam regionem oppressit & facies. nam littora quidem naufragiis simul plena erant, & corporibus tumidis. calescentes autem ac tabefacti mortui, cœli tractum corrumpebant, ut non Iudzis solum ille casus mirabilis videretur, verum etiā autoribus ipsis esset

Victoria
Vespasiani
in lacu Genesar contra
Taricheas.

seruatus. Iste quidem illius praelij navalis exitus fuit. Perierunt^a cum his, qui pridem in ciuitate cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali apud Taricheas residens, aduenam populum ab indigenis secetnebat, qui autor belli extitisse videbatur. & an hi quoque seruandi essent, cum rectoribus deliberabat. his autem affirmantibus eorum liberationem detrimento futuram: nec enim dimissos quiescere posse homines, qui & patrii ceterent, vimque adhibere ac bellum inferre possent ad quos confugissent: Vespasianus^b salute quidem indignos esse eos, contraque seruatores suos nouerat euasuros: sed de eorum mortis genere cogitabat. Nam si ibi occiderentur, non perpeffuros suspicabatur indigenas, tot apud se supplices obtruncari: fideque interposita deditis vim pigebat afferre: verum ab amicis superabatur, nihil in Iudæos non licere dicentibus: quodque utile esset, honesto debere præparari, cum virumque obtineri non posset. Indubitata igitur concessa licentia, solo eos itinere, quod Tiberiada duceret, exire permisit. Cumque illi facile his quæ cupierant credidissent, & quo iussu fuerat comitati, neque pecuniis suis quicquam metuentes abirent: totam ad Tiberiada vsque viam Romani, ne quis euaderet, occupauerunt: eosque in ciuitatem inclusos, mox insecutus Vespasianus omnes in stadio constituit. Et sentores quidem cum imbellibus, qui mille ducenti erant, iussit occidi: iunenum autem validissimos sex millia lectos, ad Isthmon Neroni transmisit. Ceteram verò multitudinem triginta millia & quadringentos vendidit, præter alios quos Agrippæ donauerat. nam his qui ex eius regno essent, facere quod vellet ipse permisit. Verum^c & istos Rex vœdidit. Reliquum

Ann. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

a Exum na
uali praelij,
in quo sex
millia &
quingenti
cecidit.

b Vespasia-
nus cum re-
toribus de
Iudæa deli-
berat.

c Distractio
& venditio
Iudæorum.

Anno mōdi
4031. A
Christo nat.
69.

vulgus erant Trachonitz & Gaulanitz & Hip-
peni, pluresque Gadaritz, seditiosi & fugitivi, &
quibus probra pacis bellum conciliant Capi
sunt autem sexto Idus Septembris.

SVMMA CAPITVM LIBRI IIII
DE BELLO IYDAICO.

- I. Obsidio Gamalensium.
- II. Itaburius mons occupatur à Placido.
- III. Excidium Gamala.
- IIII. Giscala à Tito capitur.
- V. Hierosolymitani excidiū initium.
- VI. Idumaorum aduentus pro Hierosely. &
acta.
- VII. De clade Iudaorum ab Idumaeis facta.

Obsidio Gamalensium.

CAP. I.

a Romano-
rum contra
Iudaeos vi-
deria.

VICVNQVE autem Galilzorum
Iotapatiz excisis à Romanis defece-
rant, hi se ad eos postquā Taricheaz
superati sunt, applicabant: omniq;

Romani castella & ciuitates ceperant, præter
Giscalā, & qui montem Itaburium occupant.
Cum his autem rebellaret Gamala ciuitas, con-
tra Tarichzas posita supra lacum, quæ ad fi-
nes pertinebat Agrippæ, itémque Soganz &
Seleucia. Et hæc quidem Gaulanitidis regio-
nis erant ambæ: Sogane superioris partis, cui
nomen est Gaulana: & inferioris Gamala. Se-
leucia^b verò ad lacum Semechonitem, triginta
latum, & sexaginta stadiis longum, paludēsque
suas ad Daphnen vsque tendentem. Quæ regio
cū alijs sit delictosa, præcipuè tamen fontes
habet,

b Semecho-
mites lacus.

habet, qui minorem (quem sic appellant) Iordanem^a alentes, sub auro Iouis templo in maiorem deducunt. Soganen quidem ac Seleucia colentes in principio defectionis Agrippa sibi fridere sociauerat, Gamala^b verò ei non cedebat, freta locorum difficultate, amplius quam Iotapata legum namque asperum, ex alto monte deductum, mediam cernicem erigit: & vbi supereminet, in longitudinem tenditur: tantum, contrà decline, quantum à tergo, ut cameli similitudinem praeferat: vnde nomen etiam duxit: nisi quòd expressam vocabuli significationem indigenae seruire non possunt. Et à fronte quidem & lateribus, in valles iniuias scinditur. Pars verò qua de monte pendet, paululum difficultatem refugit. Verùm & hanc partem, per obliquum excisa fossa, indigenae iniuiam fecerant. Domus autem crebrae per prona erant edificatae, nimioque praecipitio casurae similis ciuitas intra se decurrebat, in meridiem vergens. Australis verò collis immensa editus altitudine, visum arcis sine muro ciuitati praebat, rupesque superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum desinebat. Quamuis^c autem natura

An. mundi 4011. A. Christ. nat. 69.
a Fons Iordanis.
b Gamala situs.
c Gamala ciuitas inenpugnabilis & firma.

inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephus cum murorum eam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddidit firmiorem. Eius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Iotapateni; sed multo pauciores, minùsque pugnaces: suusque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat ciuitas, multis in eam quòd esset tutissima, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoque praemissis ad obsidionem, per menses VII. resistere. Vespasianus autè profectus ex Ammaunte, vbi pro Tiberiade posuerat castra (Ammaus autè

*Anno muni-
di 4731.*

*A Christo
nato 69.*

*a Vespasia-
nu Gamala
obsides.*

*b Agrippa
Regem su-
diorum qui
dam lapide
percutit.*

*c Romani
Gamalam
expugnant.*

si quis nomen interpreteretur, aquæ calidæ vocan-
tur. Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corpo-
rum vitis idoneus) Gamalam^a peruenit, & to-
tam quidem civitatem, ita ut diximus positam,
custodia circumvallare nequibat. quâ verò fieri
posset, excubias collocavit: montemque occupat
superiorem: in quo milites castris, ita ut assolet,
muro circundatis, oppus aggerum postremo ag-
grediuntur. Et à parte quidem Orientis summo
supra civitatem loco turris erat: ubi & quinta-
decima legio necnon & quinta contra mediam
civitatem operabatur: fossas autem decima re-
pleuit & vâles. Inter hæc Agrippam Regem, cum
accessisset ad muros, eorumque defensoribus de
traditione loqui tentaret, funditorum^b quidam
ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille
quidem propterea familiaribus suis circûsep-
tus est. Romanos^c autem ita simul ob Regem sus-
que metus ad obsidionem protinus incitavit:
nullum Iudæos crudelitatis modum in alienige-
nas atque hostes prætermissum ire credentes, qui
citca gentilem suum, & eorum quæ ipsis condu-
cerent suasorem, tam immanes fuissent. Aggeti-
bus autem manus multitudine, operisque con-
suetudine citò perfectis, machinas applicabant.
Chares autem & Iosephus (nâmq. ipsi erant op-
pidanorum potētissimi) armatos licet metu per-
cussos ordinaverē: & quanquam non diu obsi-
dionem posse sustinere arbitrabantur, quibus
aqua itēque alia vsui necessaria non suffice-
rent, adhortati tamen eos ad mœnia produxe-
runt. Et paulisper quidem machinis aduenienti-
bus repugnarunt. balistis autem tormentisq. pec-
culsi, in oppidū recesserunt. Itaque Romani tri-
bus ex locis aggressi murum arietibus quatunt:
& qua delectus fuerat, infusi magno cum armo-
rum strepitu ac turbarum sonitu, ipsi quoque
insu-

insuperulantes cum oppidanis confligebant. *Anno mudi*
 illi autem ad primos aditus interim pertinaces, *4031. A*
 Romanis ne ultra progredierentur oblitabant. *nato Christo*
 Ceterum vi & multitudine superati, vndique ad *69.*
 excelsa ciuitatis loca fugiunt. deinde reuertentes
 instantibus sibi hostibus incumbunt: illi ōsq.
 impingendo per decliua, locorum difficultate
 & angustia depressoſ interficiebant. Romani au-
 tem cum neque à vertice imminentibus repu-
 gnare, neque in partē aliquam euadere possent,
 pronos eos vrgentibus hostibus, in domos ho-
 stium plano contiguas refugiebant. Sed hæc re-
 plerz labebantur, quòd pondus sustinere nō po-
 terant: vnāq. deiecta multas inferiores, itēque
 ibz alias deturbabant. Ea res^b plurimos Roma-
 norum morte consumpsit. incerti enim quid fa-
 cerent, quamuis subsidere recta viderent, tamē
 eò conuolabant, atque ita multi quidem ruinis
 opprimebantur: non pauci verò subterfugien-
 tes, parte corporis opprimebantur. Plurimi au-
 tem puluere suffocati moriebantur. Sed ea Ga-
 malenses pro se fieri existimabant, propriāque
 incommoda negligentes, magis instabāt: hostēs-
 que in sua recta vergendo compellebant, qui ve-
 rō per angustos viarum cliuos cecidissent; eos
 telis desuper missis interficiebant. Et ruinæ qui-
 dem lapidum copiam, ferrum verò eis mortui
 hostēs dabant. cæſorum enim gladios auferen-
 tes, his contra semineces viebantur. Multi iam
 procumbentibus rectis, semet inde proiiciendo
 moriebantur: tergāq. dantibus, ne fuga quidem
 facilis erat. viarum namq. ignorantia, & caligine
 pulueris alius alium non agnoscentes pererre-
 bant, & circa se sternebantur. Sed illi quidē vix
 repperio exitu, ab oppido recesserunt. Vespasia
 mus^c autē qui laborantibus semper interfuit, sz
 viſſimo dolore perculsus, cum super militē rue-

Annus mudi
4031. A
nato Christo
69.

2 Romani
cum Iudæo-
rum domib.
prolabuntur
b Romano-
rum pluri-
mi morte
consumpti.

c Vesp. fiani
fortitudo &
virtus belli
ca.

*Anno mdcx
403. A
Christo nato
69.*

*a Vespasia-
ni cum lu-
dan pugna.*

re ciuitatem videret, propriæ tuitionis oblitus, clām paulatim superiore in oppido locumprehendit: ibique inter media pericula cum paucis omnino relinquitur. nec enim aderat tunc ei filius. Titus, ad Mutinum pridem in Syriam missus. Et dare quidem terga, neque tutum neque honestum sibi putabat. rerum^a autem quas ab adolescentia gesserat, ac propriæ virtutis memoria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque arma condensa, & cum his bellum vnā à vertice defluens sustinebat: & neque virorum neque telorum multitudinem formidans manebat: donec eius animi obstinationem hostes diuinam esse reputātes, impetum remiserunt. illis autem iam infirmis oppugnantibus, ipse pedem referens, non prius terga ostendit, quam extra muros egressus est. Plurimi quidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Ebutius decedat. huius, vir non eo tantum pralio quo periiit, sed vbiq; antea fortissimus comprobatus, quūq; plurimis malis Iudæos affecisset. In bea pugna centurio quidam nomine Gallus, cum decem militibus in quadam domo latuit. Eius autem habitatoribus dum cœnarent, quod in Romanos fuisset consilium populi sui, inter se fabulantibus, hoc audito (nam & ipse Syrus erat, & hi quos secum habebat) nocte illos aggreditur:

*c Vespasianus milites
consolatur.*

omnibūsq; cōmactatis ad Romanos saluus cū militibus euadit. Vespasianus autē morere exercitum aduersis casib; videns, quodq; nullam interim tantam experti fuerant cladē: huiusque rei magis eos pudere, quod solum ducem in periculis reliquissent: cōsolandos putabat: de se quidem nihil dicens, ne quem vel inisio culpasse videretur. Oportere autem inquiens, quæ communia essent fortiter ferre, naturam belli cogitantes, quodq; nusquam cūq; sine errore victoria,

Gloria, iterumque habeat fortuna regressum. Multis tunc Iudæorum millibus interfectis, exiguum pro his stipem se inimicæ pependisse fortunæ. Atque ut iactantium esse, nimis secundis rebus insolere, ita esse ignavorum, in offensionibus trepidare. velox enim est, inquit, in utrumque mutatio: & ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus, in rebus quoque infelicitè gestis: ut idem scilicet maneat, rectis consiliis peccata corrigens. Quanquam ea quæ nunc acciderunt, neque mollitia, neque Iudæorum virtus effecit, nam & illis pugnae mellioris, & nobis deterioris, causa fuit difficultas locorum. Quæ in re nimirum quis reprehenderis alacritatis vestræ temeritatem? nam cum hostes in excelso loca refugissent, manus continere debuistis, neque in summo vertice constituta sequi pericula: sed septa inferiori ciuitate, paulatim eos qui refugerant, ad tutiorem vobis & stabilem pugnam reuocare. nunc autem immoderata festinatione vincendi, quàm id incautè fieret, non curastis. Inconsultus autem & furibundus impetus belli, à Romanis alienus est, quibus cuncta ordine peritiâque perficimus, Barbarisque conueniens, & quo Iudæi maximè possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere: atque indignæ offensionis irasci potius, quàm mœrere. Optimum autem quisque de sua manu solatium querat, ita enim fiet, ut & amissos vlciscamur, & in eos à quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiar æquè ac vos pugnando primus ad bella pergere, & nouissimus inde discedere. Ille quidem his dictis recreauit exercitum. At Gamalenses benè gestare, paulisper animos erexere: quæ nulla ratione, magnas magnificèque proueneras, mox autem reputantes ablatam sibi esse fœderis spem,

Anno mudi
4031. A
Christo nato
69.

a Inconstan-
tia & muta-
bilitate for-
tuna.

b Romanis
milites ordi-
ne cuncta
peritiâque
perficiunt.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Romani
Gamala ir-
ruptionem
iterum ten-
tant.

quodq. minimè possent effugere (iam enim vi-
ctus eos defecerat) vehementer dolebant, ani-
mòsque remiserant. Nec tamen quatenus vae-
bant, salutem suam negligebant: sed tam distur-
batas partes muri, qui erant fortissimi, quàm in-
tegras ceteri amplexi custodiebant. Romanis^a
autem construendis aggeres, iterumque res-
tantibus irruptionem, multi ex ciuitate per val-
les deuias, qua nulli custodes erant, & per cloa-
cas diffugiebant: eos, qui metu ne caperentur
ibi remanerent, inopia consumebat. solis enim
vndique alimenta qui pugnare possent, conge-
rebantur. Sed illi quidem in huiusmodi calami-
tatibus perdurabant.

Itaburinus mons occupatur à Placido.

C A P. II.

b Itaburij
montis alto-
rudo.

Vespasianus autem inter curas obsidionis
subcisium opus aggreditur aduersus eos
qui montem Itaburiū occupauerant, inter cam-
pum magnum & Scythopolim situm: cuius bal-
tudo quidem triginta stadiis consurgens, sep-
tentrionali tractu inaccessa est. in vertice autem
viginti stadiorum planicies patet, tota muro cir-
cundata. Hunc autem tantum ambitum quadra-
ginta diebus edificauerat Iosephus: & alias
ei materias, & aquas suggerentibus locis infe-
rioribus. solam enim incolæ pluuialem habe-
bant. Magna igitur in eo multitudine congrega-
ta, Vespasianus Placidum cum sexcentis equiti-
bus mittit. Huic autem subeundi quidem mon-
tis ratio nulla erat. multos autem foederis ac ve-
niz spe hortabatur ad pacem: & descendebant
ad eum ipsi quoque infidias molientes. nam^c &
Placidus eo studio mitissimè cum his loqueba-
tur, vt eos in planicie caperet: illisque tanquam
dictis obediētes, ad eum veniebant, vt incautū
aggre-

c Ars deludi
tur arte.

aggre-

aggrederentur. Vicit^a tamen astutia. Placidi. cor-
 pto enim à Iudæis prælio, assimulat fugam: &
 postquam insequentibus ad magnam partem cam-
 pi pellexit, reflectit in eos equitum manus: plu-
 rimisque in terga versis, aliquos interfecit. se-
 moram verò multitudinem ceteram, ab ascen-
 su prohibet. Itaque alij quidem Itaburio, reli-
 cto, in Hierosolymam refugiebant, indigenz
 autem fide accepta, quod eis aqua defecerat, &
 se, & montem Placido tradiderunt.

Ann. mundi
 4031. *A*
nato Christo
 69.

a Placido vi-
toris.

Excidium Gamala.

CAP. III.

Apuđ Gamalam verò degentium audacissi-
 mi quique fuga dispersi latebant, imbelles
 autem fame corrumpébantur. At verò pugnan-
 tium manus obsidionem sustinebat, donec eue-
 nit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut
 tres ex decima quinta legione milites, circa ma-
 tutinas vigilias editissimam præ ceteris turrims
 quz in sua parte fuerat, subirent: eamque oc-
 cultè suffoderent: cum appositi ei custodes ne-
 que adeuntes eos (nox enim erat) nec post-
 quam adiere, sensissent. Idem^b autem mili-
 tes, cauendo ne strepitus fieret, quinque saxis
 durissimis euolutis resiliunt: subitoque turris
 cum magno fragore decidit, vnâque custodes
 præcipitantur. At verò qui per alias custodias
 erant, perturbati fugiebant: multosque euadere
 ausos, peremere Romani: inter quos etiam Io-
 sephum, super dirutam muri partem quidam ia-
 culo percussus, interfecit. Intus autem in ciuita-
 te degentibus, sono concussis, multus erat pa-
 nor atque discursus, tanquam omnes essent ho-
 stes ingressi. Tuncque Chares ægrotus & iacens
 defecit, cum timoris magnitudo morbum eius

b Turrim quæ
Romani
suffoderant &
cum magno
fragore de-
cidit.

Ann. mundi
4031. *A*
nato Christo
69

a Titu du-
centis equi-
tibus prater
pedites le-
gitu Gama
lam intrat.

b Gamala
arcis vertex
saxosus &
accessu diffi-
cilimus.
c Victoria
Romani di-
uino munere
concessa.

plurimum iunisset ad mortem. Romani tamen prioris cladis memores, usque ad vigesimam & tertiam diem supra dicti mensis oppidum non sunt ingressi. Titus^a autem (iam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, otiose in ciuitatem introiuit. eoque prætergresso, vigiles quidem ubi senserunt, ad arma cum clamore properabant. cognito autem intus constituti eius ingressu, alij raptis liberis, trahentes etiam coniuges, cum ululatu & exclamationibus in arcem refugiebant: alij Tito occurrentes, sine intermissione trucidabantur qui verò prohibiti essent in arcem recurrere, nescij quid facerent, Romanorum præsiidiis incidebant. ubique autem infinitus erat morientium gemitus perque prona loca effusus cruor, totum oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerant, omnem Vespasianus induxit exercitum. Erat^b autem saxosus & accessu difficilimus vertex, in immensum editus, & vndique circum totum multitudinem præceps: vnde Romanos ad se adeuntes partim telis partim saxis deuolutis arcebant Iudæi, cum ipsos in excelsio loco positos nullæ sagittæ contingerent. Verum^c ad eorum interitum, diuino munere quodam, turbo exoritur, Romanorum quidam tela in eos ferens, ipsorum autem à Romanis repellens, & obliqua traducens: ut neque in præruptis consistere propter violentiam flatus possent, cum nihil esset immobile, neque hostes ad se accedentes videre. Itaque supergressi Romani, eos circumueniunt: & alios quidem repugnantes antecapiebant, alios manus dâtes, in omnes autem vehementius sauebant, illorum memoria quos in primo aggressu perdididerant. Multi autem vadique circumclusi desperatione salutis, filios

filios & coniuges & semetipsos in vallem præ-
cipites dabant, quæ sub arce in profundum pa-
tebat. Euenit autem, ut ipsorum in se qui capti
fuerant, immanitate tenior existeret iracundia
Romanorum. ab² his enim quatuor millia per-
empta sunt: qui verò se præcipitauerunt, quin-
que millia sunt repetti. Neque quisquam, præ-
ter duas mulieres, saluus euasit: quæ sorores
erant, Philippi filix: qui Philippus Iachimo ge-
nitus erat, insigni vito, & qui sub Agrippa Rege
dux exercitus fuerat. seruatae sunt autem, quod
excidij tempore Romanorum impetum late-
re. nec enim vel infantibus pepercere, quo-
rum multos singuli raptos ex arce praeicie-
bant. Gamala quidem hoc modo excisa est,
tertio & vigesimo die mensis Octobris: quæ
vigesimo & primo die mensis Septembris coe-
perat rebellare.

*Ann. mundi
4032. A
nato Christo
70.
a Noue lu-
daorum millia
Gamala
perempta,
sola una mu-
lieres eua-
dunt.*

Giscala à Tito capitur.

C A P. III.

Atque solem Giscala oppidulum Galilæe re-
stabat indomitum: cuius multitudo pacis stu-
dio tenebatur: quod erant plerique agricolæ,
spemque suam semper in fructibus collocaue-
rant. non parum autem manus atrocinalis per-
mixtione corrupti erant, quo morbo etiam no-
uelli ciuium laborabant. Hos^b autem ad defe-
ctionem impellebat atque constabat Leuiz cu-
iusdam filius, nomine Ioannes: homo veneficus,
& fallax, variusque moribus, & immoderata
sperare promptus, miròque modo quæ spera-
set efficiens: atque omnibus iam cognitus, quod
affectandæ sibi potentix causa bellum amaret.
huic apud Giscala seditiosorum turba parebat:
quorum causa populus etiam legatos fortasse de-

*b Ioannes
homo vene-
ficus & fal-
lax Giscala
incolas ad
defectionem
impellit.*

An. mundi
4032. A
nato Christo
70.

traditione missurus, Romanorum tamen congressum in parte belli præstolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Titum cum equitibus mille, decimam verò legionem circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsarē ipse regreditur, dandam his ex labore continuo requiem putans. ex civitatum copiis: eorumque corpora, itēque animos ad futura certamina existimans esse refouendos. nec enim exiguum sibi laborem superesse de Hierosolymis, præiudabat, quæ & regalis esset ciuitas, & cunctarum nationi præstaret. His autē qui ex bello fugissent in eam confluentibus, etiam naturalis munitio, itēque murorum eius constructio, non minimam ei sollicitudinē comparabat: cum virorum spiritum & audaciam, & sine muris inexpugnabilem esse cogitaret: ob eamque rem milites, velut athletas, ante certamina oportere curari.

b Titus erga
Giscala ci-
uitatem benigni-
tatis.

Titus autem ciuitas Giscala (equitando enim ad eam accesserat) aggressionē capi facilis videbatur: sciens tamen quod ea vi capta, passim à militibus populus absumeretur (namque satius erat ipse iam exdibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum nocentibus intereuntē, pacatione magis subigere ciuitatem

c Titus ad Gi-
scala ciuitatem
erat benig-
nus.

volebat. Itaque plenis hominum muris, quorum plerique perditæ factionis erant, mirari se ait, quoniam fratri consilio, cunctis iam ciuitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur, cum viderent multo quidem muniora oppida vno impetu fuisse subuersa: securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum dextris credidissent: quas quidē etiam nunc illis ait se porrigere, neque ob insolentiā succedere, quia spei libertatis ignoscendum putaret: non tamen, etiam si quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruerint, fidem vix dextris

& tris non habuissent, experturos arma et u-
 liziam iamque cognituros esse, mœnia sub lu-
 dum fote machinis Romanorum: quibus fiden-
 tes, soli ex Galilæis sese ostentarent arrogantes
 esse captiuos. His dictis, popularium quidem
 neminem non modò respondere, sed ne ad mu-
 rum quidem licuit ascendere: quia totum la-
 trones occupauerant: & custodes erant portis
 apposti, ne quis vel ad fœdus prodiret, vel e-
 quitum quenquam in ciuitatem reciperet. Ioân-
 nes^a autem accipere se condiciones ait, & aut
 persuasurum, aut necessitatem belli renienti-
 bus adhibiturum. Illum tamen diem Iudeorum
 legi oportere concedi: quoniam sicut armâ mo-
 nere, ita etiam de pace conuenire nefas habe-
 rent. Nam & Romanos scire, quòd ab omni ces-
 sare opere dierum septem circuitio, quam si te-
 merassent, non minus coactos, quàm qui coge-
 rent, piaculum committuros, ipsùmque Titum:
 nullum enim illi ex mora esse dispendium for-
 midandum, quòd vnius noctis spatium propter
 fugæ consilium ceperit, præsertim cum id ob-
 seruare circumscidentem nemo prohibeat: sibi
 autem magnam esse lucrum, nulla in re despi-
 cere patrios mœres. Et illum decere, qui pacem
 non sperantibus indulget, legem quoque serua-
 re seruatis. His Titum Ioannes fallere conaba-
 tur, non tantùm pro septimi diei religione, quan-
 tum pro sua salute sollicitus. Verebatur autem,
 ne statim capta ciuitate, solus destitueretur, qui
 totam in nocte ac fuga vitæ spem collocasset.
 Verùm profecto Dei nutu in excidium Hiero-
 solymorum Ioannem saluum esse cupientis, fa-
 ctum est vt nò solum induciarum causationem
 Titus admitteret, verum etiam in superiori par-
 te oppidi castra poneret, ad Cydossam, qui me-
 diterraneus est Tyriorum vicus validissimus,

Ann. mundi
 4032. *a*
 nato Christo
 70.

*a Ioanni ad
 Titi exhor-
 tatione re-
 sponsa.*

*b Dei nutu
 in excidium
 Hierosoly-
 morum, Ioan-
 nes saluus
 manet.*

An. mundi
4032. A
pato Christo
70.

Ad Taddaeum
cum Ioanne
fugientium
pauor & ti-
mor.

Galileis semper exosus. Nocte^a autem Ioannes cum nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione, non solum his quos circa se habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familiis abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed vsque ad vigesimūquidam stadium fieri posse videbatur, vt mulieres ac pueros, aliāque multitudinem secum duceret, homo quem captiuitatis, itēque salutis metus vigeret. Ultra verò procedente eo, relinquēbatur. & oriebatur atrox remanentium fletus. quanto enim quisque longius à suis aberat, tātō proptorem se hostibus esse credebatur. Simque affore qui se caperent existimantes, necessario pauitabant: & ad strepitum, quem ipsorum cursus faciebat, assidue respiciabant, velut instantibus quos fugissent: muliūque simul ruebāt, & circa viam plurimos certamen præcederum conterebat. Miserabile autem forminarum & infantium erat exitium. Aut si quam iactarent vocem, nonnulli viros aut propinquos, vt se oporterentur orabant. Sed Ioannis exhortatio superabat, vt se ipsos serparent in clamantis: eoque confugerent, vnde pro remanentibus etiam si caperentur, pœnas à Romanis peterent. Multitudo quidem eorum qui fugerant, vt cuique vitium fuit, cito dispersa est. Luce verò facta Titus ad muros aderat, federis causa: populus b autem portis ei patefactis, cum coniugibus occurrentes, tanquam bene merito, & qui custodia ciuitatem liberasset, acclamabant: simuliūque Ioannis fugam significantes, vt & sibi parceret obsecrabant, & eos qui ex nouarum rerum cupidis reliqui superessent, vleisceretur. Ille autem precibus populi postulatū equitum partem vt Ioannem persequeretur, mitit. Sed eum quidem occupare nequiuere. quod

b Titum Si-
cala ciues
benigne su-
scripuit.

quòd antequam venerant, in Hierosolymam se receperat. vna verò fugientium propè ad 4032. *An. mundi*
 4032. *A*
nato Christo
 70.
 duo millia perimunt: mulieres ac pueros paulò minus quàm tria milla circumactos reducunt. Titus autem indignè ferebat, non statim à Ioanne pœnas fraudis exactas. itato verò animo satis esse quòd spe deciderat ad solatium putans, captiuorum & qui cruciati fuerant multitudinem, in oppidum cum favore ingreditur: iussisque militibus minimam municipalem iure possessionis abruptere, minando magis quàm puniendo reprimebat perturbatque civitatis auctores. Multos enim propter odia a Benignita domestica, vel proprias inimicitias, delatores tu ergo ho- innocentiæ fore credebat, si dignos pœna distos enem- scerneret: meliusque noxium relinquere me plum.
 to suspensum, quàm immixtum quenquam b Nonium
 cum eo perdere, existimabat. Illum enim for- ratinguere
 tassis modestiorem futurum, vel metu suppli mata suspens
 ej, vel quod exuberaret præteritorum orimi- sum, quans
 nem venia: sine causa verò marientium per- immeritum
 nas, nullo modo corrigi posse. Præiudiis ta- quendâ cum
 men civitatem circumdedit, quæ tam novatum eo perdere,
 rerum studiosos compescerent, quàm pro pa- prastat.
 ce sentientes quos ibi relicturus erat, maio-
 re fiducia firmarent. Galilæa quidem tota, post-
 quam multo sudore Romanos exercuit, hoc
 modo subacta est.

Hierosolymitani occidij initium.

C A P. V.

A Pad Hierosolymam verò, ad Ioānis introi-
 tum, omnis populus erat effusus, & circa sin-
 gulos, qui vna confugerāt, numerosa turba col-
 lecti, quas foris clades experti essent, perconsa-
 bantur. Illorum autem feruens quidem adhuc

Ann. mundi
4032. *A*
anno Christo
70.

atque interruptus anhelitus, necessitatem significabat. Veruntamen in malis quoque sibi arrogabant: non Romanorum vim fuisse dicentes, sed sponte venisse, ut cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorum enim atque instilium esse hominum, incaute pro Giscalia & inualidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremque oporteat pro metropoli suscipere, atque servare: significando tamen excidium Giscalorum, etiam quam dicebant honestam discessionem suam, ut multi fugam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autem quæ captivi pertulere, non modicis populum perturbatio tenuit, magnūque id esse argumentum proprii reputabant excidii. At ^a Ioannes eorū quidem quos fugientes reliquerat causa minus erubescibat, singulos autē cisouiens, spe ad belliciam, Iudaeum incitabat, infirmitatem Romanorum asserens, propriasque vires extollens, & Imperatorum ea caullatione infeltiam decipiens, quod etiam si pennas sumerent, nunquam Hierosolymorum moenia transgredereutur Romani, qui pro Galizorum vicis tanta mole pertulissent, atque in eorum muris machinas contriulissent. His eius dictis magna quidem corrumpebatur inuenum manus prudentiorum autem atque seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut iam perditam civitatem lugeret.

^b *Intestina* Et ^b populus quidem in ea confusione tunc edissidia & rat. At vetō per territorium rhanos agritum, seditiones ante seditionem quæ Hierosolymis orta est, discorde iam cæperat. Titus enim à Giscala Cæsaream, Vespasianus autem à Cæsarea Iamnia & Azotum profectus, utramque subegit: fac Iudai in se positisque illic pæsidii reuertebatur, maximam ducens eorum multitudinem, qui se formidare sociauerant. Singulas ^c autem civitates cumulus

tumultus bellumque intestinum exagitabat,
 quantumque à Romanis respirassent, in semet-
 ipsos manus vertebant: cum inter amatores bel-
 li ac pacis cupidos esset sua contentio: du-
 dumque discordiam pertinacia primo inter
 domos accenderetur: deinde inter se amicis-
 simi populi diffiderent: & ad similia volentes
 quisque conveniens, apertè iam coacta multi-
 tudine rebellaret. haeque dissensiones quidem
 apud omnes erant: novitatis atque armorum-
 que capientes sensibus ac sobriis iuventute at-
 que audacia præstabant. Primum autem indige-
 narum singuli prædare ceperunt: deinde ex
 compositis confectis caecis, per territorium la-
 trocinabantur: ut quod ad crudelitatem atque
 iniusticiam spectat, nihil à Romanis gentiles
 abessent, atque ipsi qui vastabantur, illatum à
 Romanis exodium levius videretur. Civita-
 tem vero custodes, partim quia defaigati pi-
 geret: partim odio nationis, aut nulli, aut mi-
 nimo erant malè affectis auxilio: donec à rapi-
 narum societate undique congregati collegio-
 rum latrociniorum principes, atque in agmen
 conflati Hierosolymis irumpunt: quæ civitas
 à nullo regebatur: & more patrio gentiles om-
 nes sine observatione recipiebant: tunc præci-
 pue cunctis estimantibus, universos qui super
 influerent, aliam mentem benevolentiam venire.
 Quæ quidem res etiam sine dissensione civita-
 tem postea perfunderet, eò quod inerti & inuti-
 lis multitudo quæ pugnacibus sufficere possent,
 alimenta consumpsit: hisque præter bellum et
 seditionem famemque compescuit: aliiq. latro-
 nes ex agris eò transgressi, ac multis seuioribus
 quos intra iuventute sociati, nullum atroc fac-
 tus intermiserant. Nec enim rapinis & expo-
 litionibus metuebantur audaciâ, sed usque ad se.

An. mundi
 4032. A
 Christo nato
 70.

a Latrones
 in agmen
 conflati Hierosolymis ir-
 rumpunt.

b Rapina &
 expoliatio-
 nes luce pa-
 lam commissa.

An. mundi
4012. 1.
A Christo
nato 70.

caedes ruebant: non clam, neq; per noctem, aut quoslibet homines, verum luce palam nobilissimos quoq; adorando. Nam primum Antipam Regij generis virum, & adeo potentissimum ciuium, ut etiam publicos thesauros fidei suae permissos haberet, comprehensam custodia tradiderunt: post hunc etiam Leuiam quendam, insignem virum, & Sopham filium Raguelis, regalis similiter virumq; famulans, omnesque praeter ea, qui praestare alius videbantur. Grauis autem metus populum possidebat: & velut capta ciuitas salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorū vinculis non spere coeunti, neq; tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius custodiri, nam & ipsos, & domos eorum non paucis vicis frequentari, se per hoc ad vilescentum esse idoneos, & praeter se bellatorem fortasse populum

a Ciuitatis
proceres & la-
tribus ca-
pti & cruci-
dati.

iniquitate commotum. Decreto ^a igitur eos occidi, mixtum quendam de suo numero Ioset, ad caedes promptissimum, qui lingua patria Dorcadis filius dicebatur: cumq; alij decem armati gladiis secuti ad caeteros, ipsi quos reperissent interficiunt. Pungebant autem huius immanissimi sceleris capsam, ut Romanis eos de traditione ciuitatis colloptos fuisse, communisque libertatis proditores interemisse dicebant prius, ut audacia sua tanquam seruitores ciuitatis, ac bene de ea meriti gloriarentur. Euenit autem populum quidem ad hoc humilitatis ac formidinis,

b Latrones
pro arbitrio
pontifices de-
signant.

illos vero insolentiae progredi, ut in eorum esset arbitrio etiam pontificum designatio. deniq; familiaribus abrogatis, unde per successionem pontifices creabantur, incognitos atq; ignobiles constituebant, ut impiorum facinorosi facies haberent. nam qui supra meritum summos honores adepti erant, his obediebant necessario, qui sibi eos praesuliterant: quoniam & dignitate praeditos variis machinis

chinis fictisque sermonibus committebant, opportunitatem sibi ex eorum, qui se prohibere poterant, contentione captantes: donec hominum persecutione satiati, in diuinitatem contumelias transtulerunt, pedibusque pollutis in sanctum locum introire ceperunt. Iam verò populo contra eos concitato (nanque auctor erat Ananus, suo maximus pontifex, itemque sapientissimus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si insidiarum manus peruulser effugere) illi templi Dei aduersus populi turbam, castellum ac profugium sibi fecere, quod pro domicilio habebat tyrannidis. Acerbus autem malis admiscebatur etiam cauilatio, quæ præ cæteris eorum fectis erat dolori tonando enim quanto metu populus teneretur, suâque vires explorando, forte pontifices creare conati sunt, cum his (ut diximus) ex familiaribus successio deberetur, huius autem fraudi mors antiquus obtendebatur. nam & olim forte pontificatum deferri solitum fuisse dicebant. re autem vera, legis erat abrogatio firmioris, per eos qui ad potentiam sibi designandorum magistratuum licentiâ compararet. Itaque vna sacraeatum tribu accita quæ Eniachin appellatur, pontificem sortiebantur: casumque b fors exit hominum, per quem maximè eorum iniquitas demonstrata est, Phari cuiusdam, filio Sammelis, ex vico Aphthasi, non solum ex pontificibus orto, sed aperte quid esset pontificatus, propter rusticitatem penitus nescientem. Denique inuitum eum rure abstractum, ut in scena fieri solet, aliena ornauere persona: indutumque sacra veste, quid facere deberet, subito instruebant: ludumque & iocum esse tantum nefas arbitrabantur. cæteri verò sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas vix tenebant, honoresque sacrorum solui graiiter ingemebant. Populus autem hanc eorum audaciam

Ann. mundi
4032. *A*
Christo nato
70.

a Pontificis
electio contra
ritum usita
tum ab latro
nibus facta.

b Phari
rusticus qui
dam ponti-
ficem declara-
uit.

An. mundi
4032. A
Christo nati
70.

Præstantis-
res cateris
populum ad
ultionem
hortantur.

b Zelota pos-
simam faci-
norū imma-
nitatem su-
perant.

c Anani co-
tra Zelotas
ardens ora-
tio.

d Ananus
Iudæi timo-
rem expro-
bras.

non tulit, sed omnes quasi ad deponendam ty-
rannidem animos intenderant. nam² qui præ-
stare ceteris videbantur, Gorion Iosephi filius,
& Simeon Gamalieleis, tam singulos circumven-
tes, quàm simul universos in concionibus horre-
bantur, quò tandem aliquando libertatis corru-
ptores ultum irent, sanctūq. locum ab homi-
nibus sceleratis purgare properarent. Pontifices
etiam probatissimi, Gamala quidem filius Iesu,
Anani autem Ananus, populum frequenter in
coetibus exprobrando eius segnitiam contra Ze-
lotos excitaverunt. ita benim se ipsi vocabant,
ut bonarum professionū æmuli, ac non qui pes-
simam facinorū immanitatem superassent. Itaq.
in concionem populo congregato, cunctisq. in-
dignantibus occupationes sanctorum, itémq. ta-
pinas & cædes, nondum autem promptis ad ul-
scendum, propterea quod inexpugnabiles (id e-
nim verum erat) Zelotæ putabantur, stans inter
eos medius Ananus, & ad legem crebrò respe-
ctans, cum lacrymis opplesset oculos. Equidem,
inquit, mori potius deberem, quàm Dei domici-
lium videre tantis refectum piaculis: atque inac-
cessa & sancta loca sceleratorum pedibus frequen-
tari: veruntamen sacerdotali veste amictus, &
sanctissimū venerabilium nominum ferens: vi-
uo: atque animæ amore senex, nec pro senectu-
te quidem mea mortem sustinens gloriosum.
Igitur solus ibo, & tanquam in solitudine ani-
mam meā solam dabo pro Deo. nam quid opus
est vivere in populo, clades suas minimè sentie-
te, & apud quos mala præsentia nemo prohibet
liquidem spoliati parimini, ac verberati retice-
tis, & ne gemitu quidem aperto quisquam pro-
sequitur interemptos. O acerbam dominatio-
nem. Quid d de tyrannis querat? Nunquid non
à vobis vestra potentia nutriti sunt? nunquid
non

Rendespectis qui primi erant, cum adhuc pauci
 essent, vos dum tacetis, plures eos fecistis: atque
 illis armatis quiescentes, in vosmetipsos arma
 vertistis? cum primos eorum conatus oportuisset
 infringi, quando cognatos conuiciis appetebant.
 Vos autem negligendo, ad depredationem
 noxios irritastis, quia vastatarum aditum nulla
 ratio erat. Itaque iam domini ipsi rapiebantur,
 eisque cum per mediam civitatem traheretur,
 nemo erat auxilio. Illi^a autem à vobis proditos,
 etiam vinculis affecti: non dico quales & quā-
 tos, sed quod non accusatos, indemnatos vin-
 ctos nemo adiunxit. restabat eosdem videre tru-
 cidari. hoc etiam vidimus: velut egregie bruto-
 rum animalium cum præcipua quæque ducere-
 tur hostia, ne vocem quidem quisquam emittit,
 nedum dexteram movit. Patieminus ergo, patie-
 mini, etiam sancta conculcari videntes. Cū-
 que omnes audactæ gradus nefariis hominibus
 subieceritis, eorum præstantiam reueremini?
 nunc enim profecto ad maiora procederent, si
 quid maius quod euerterent inueniretur. Tene-
 tur quidem munitissimus civitatis locus, sanum
 b appellatione, re arx quædam siue castellum.
 Tanta igitur contra vos tysannide munita, & ini-
 micis super verticem positus, ut videtis, quid co-
 gitatis? aut quibus vestras sententias applicatis?
 An Romanos expectatis, ut sanctis vestris opitu-
 leantur? Ita quidem se nostræ civitatis habent
 res, cœque iam calamitatis ventum est, ut misere-
 reatur nostri etiam hostis. Non exurgeris o mi-
 seri respectisque vulneribus vestris, quod etiam
 feras bestias facere videmus, non vitum ibidem
 in hos, qui vos percussere? Non suas quisque
 recordabitur clades, & ante oculos positus quæ
 perolerit, ad ultionem animos acuet? Perist a-
 pud vos (nisi fallor) affectionum omnium ca-

An. mundi
 4012. A.
 Christa nati
 70.

a Latronum
 inhumanitas.

b Fanū aræ
 quadam si-
 ne castellū.

*An mundi
4032. A
Christo nato
70.*

*a Bellaliber
tatem cau-
sam habent.*

*b Cōparatio
Romanorū
& Iudaorū,
ac utriusque
partis pro-
prietas.*

tissima, & maximè naturalis, cupiditas libertatis: servitutis autem ac dominorum amantes facti sumus, tanquam subiugari à maioribus didicerimus. Atque illi quidem multa & maxima bella, ut in libertate viverent, pertulerūt, ac aut Ægyptiorum aut Medorum potentia cederent, dummodo ne facerent quæ inberentur. Et quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum^a bellum, quod cum Romanis nunc gerimus, virum commodè an contrà incommodè referam, palam quid habet causæ, nisi libertatem? Ergo qui dominis totius orbis servire non patimur, gentiles nostros ferimus tyrannos? Quanquam externis obediētes, ad fortunam semel id referunt, cuius iniuria victi sunt. at verò pessimis suorum cedere, ignavorum est, & cupientium servituti. Ad hæc autem, quia Romanorum mentio facta est, non vos celabo, quid dum loquor interruenerit, mentemque retraxerit: quod etiam si ab his capti fuerimus (absit autem barbarius dicti periculum), nihil acerbius experiemur, quàm illi nos affecere. Quo pacto autem nostra obitum dignam sit, illorum quidem in templo donaria cernere, gentiliū verò spolia, qui nobilitatem huius maximæ omnium civitatis compilauerunt: eosque vitor trucidatos videri: quibus etiam illi post victoriam obtemperassent? Et b Romanos quidem, nunquam transgredi ausos, esse limitem profanorum aut sacrarumque quicquam consuetudinis præterire: sanctorum autem ambitum, quamvis procul aspectum perhorrescere: quosdam verò & in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, & qui Iudæi vocentur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentili cæde calentibus? Quis igitur externum bellum metuas, ex comparatione domesticæ? Multo nobis æquior est hostis, nam si pro-

si pro-

si propriè rebus sunt aptanda vocabula, fortasse
 reperietur, legum quidem conseruatores nobis
 fuisse Romanos, hostes verò inius haberi. Verū
 hos insidiatores libertatis exitio deberi, neq. fa-
 cinorum eorum dignum excogitari posse sup-
 plicij, certū est. idēq; omnibus vobis, & ante
 orationē meā esse persuasum, atq. ipsis vos re-
 bus quas pertulistis, in eos esse cōmotos. pleriq.
 autem fortasse multitudinem eorum, atque au-
 daciā reformidant: & præterea quòd in loco
 superiore consistunt. Sed hæc vè vestrā negligē-
 tia conflata sunt, ita nūc magis proficient, si mo-
 rabimur. nam & numerus illorum in dies singu-
 los alicur, eò quòd nequissimus quisque ad sin-
 tes profugiat: & audaciā plus accendit, quòd
 nullum adhuc eius impedimentum interuenit:
 locòque superiore videntur, & quidem cum ap-
 paratq, si his tempus demus: Quòd si aduersus
 eos ire cōperimus, humiliores erunt, mihi cre-
 dite, conscientia: & celsioris loci beneficium, re-
 putatio scelerū perdet. Fortasse autem Dei pati-
 ter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit, suisq.
 misilibus consumentur impij. Videant nos tan-
 tummodo, & deiecti sunt: quamquam pulchrū
 est, vè etiam si quòd periculum imminet, pro
 sacris ianuis moriamur, ac si non liberis & con-
 iugibus, pro Deo tamen eiusque sanctis animas
 profundamus: Præbebo autem manum, atq. sen-
 tentiam: & neq. consiliū vobis vllum deerit
 ad cautionem, neque me corpori meo parcere
 videbitis. His² Ananus contra Zelotās populum a
 hortabatur: non quidem nesciens iam expugna-
 ri vix posse propter multitudinem ac iuuentu-
 tem animorūque pertinaciā, multòque ma-
 gis propter conscientiam commissorū: nec e-
 nim cōcessum iri veniā his, quæ perpetrauerāt,
 sperabāt: veruntamē quiduis perperit præstabilis

Ann. mūdā
 4032. *A*
Christo nato
 70.

Epilogus
orationis A-
nani ad po-
pulum.

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

Ad Ananus
milites suos
contra Zelo-
sas ordinas.

b Pugna ci-
vium & Ze-
lotarum in
templo His
resolymitano

c Civium nu-
merus contra
Zelotas quo
vires auge-
tur.

existimabat, quàm in tanta rerum perturbatio-
ne Rempub. negligere. Populus autem duci se
clamabat in eos, contra quos rogabatur: & ad
subeunda pericula quisque promptus erat. Sed
dum Ananus magis idoneos discerneret, atque
ordinaret ad prælium. Zelotæ cunctis conatibus
eius cognitis (certos enim qui omnia sibi núcia
rent habebant) in Pontificem commouentur: &
modo per cuneos modò simul vniuersi proli-
liunt: neq. obuiò cuiquã parcebat. r. Cito autem
& Ananus populum congregauit, multitudine
quidem superiorem: armis verò constipatis, nõ
erant Zelotæ infiores. alacritas verò, quod de-
erat, in virisque supplebat. nam & ciues armis
sram conceperant fortiorum: & qui de templo
exierant, quavis multitudine maiorem audaciã
quippe illi quidem se in ciuitate minimè posse
arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi verò ni-
si vicissent, nullum se non subdituros esse sup-
plicium. Manus b autem conseruere pro duci-
bus obediens motibus animorum. Et primò
quidem in ciuitate ac pro templo eminus mis-
sis lapidibus semet inuicem appetebant. si verò
a aliqua pars terga vertisset victores gladiis ute-
bantur, cùmque plurimi sauciarentur, multæ ca-
des utrobique fiebant. Et populares quidem in
domos referebantur à suis. Zelotarum autem
quicumque vulneratus fuisset, in templum ascen-
debat, sacrum humum cruore perfundens: ut
solo eorum sanguine violatam religionem re-
ctè quis dixerit. Semper quidem latrones ex-
cutiendo in congressionibus præualebant. Iam
c verò populares proficiente quotidie nume-
ro suo, cum desides increparent, quisque à
Zelotas quo tergo sequebantur non aperiendo fugientibus
viam, inuitos eos repugnare compellerent, vni-
uersos quidem suos in hostes conuertunt. illis
autem

autem, quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irrupit una cum sociis Ananus. Unde tactum est, ut eos quod ambum exteriori expulsi essent, metus inuaderet: idēque a in murum interiorem fuga recepti, maturē ianuas occluderent. Verūm Anano portis quidem sacris manus afferre non placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus, nefas esse existimanti, etiam si vicisset, nō iustitatum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex ferē armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat, his autem qui succederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad idelecti, mercede conductos pauperes vice sua præsidiis destinabant. Fit autem his omnibus exitij causa Ioannes; quem ex Giscalis effugisse prædicimus, is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iam dudum rebus communibus moliebatur infidias. Itaque tunc eadem quæ populus sentire se simulans, aderat Anano tam diebus cum proceribus capienti consilium, quā hostibus persagranti custodias: omniāque secreta Zelotis renunciabat, nullūque populi consiliū prius quā caperetur, inimici sciebant eius indicio, immoderatis verō & Ananum, & populi principes placabat obsequiis, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed hæc eius honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior: cōque ipso quod etiam non accitus assiduus erat, atque notorum proditor habebatur. Etenim perspiciebat Ananus omnia sua consilia hostes intelligere: & quæ Ioannes faceret, suspicionem prodicionis habebant, submouere autem illum non

An. mundi
4032. A
Christe nati
70.

a Zelotas ex
us in murum
interiorem
templi adi-
gunt.

Ioannes
dolis plenus
ac ciuitem
proditor.

An. mundi
4031. A
Christo nato
70.

a Iohannes fi-
dem se popu-
lo servaturum iuras.

b Iohannes
Zelotas con-
tra iuramen-
tum secreta
revelat.

c Iohannes
Zelotas er-
ga ciues irro-
gat.

erat facile, neque possibile, quod malitia prae-
valeret: ac praepter hoc multorum non ignobi-
lium, qui summis rebus adhibebantur, paucio-
rum succinctus erat Visum est igitur ab eis factum
mentum benevolentiae causa periculi: nihilque du-
bitans, & fidem populo se servaturum iuravit,
neque factum eius inimicis ullum, neque consilium
proditurum: unaque deponendis rebellibus, &
mahi & voluntate operam collaturum. Itaque
Ananus eiusque socii, quoniam iuratio credide-
runt, nulla iam suspicione suis eum consilia ad-
hibebant: moxque ab iisdem concordiae causa
legatus intromittitur ad Zelotas, curae namque
habebant, ne sanum culpa sua pollueretur, ac ne
quisquam in eo procumberet Iudaeorum. Ille
autem, quasi Zelotis ac non contra pro bene-
volentia iuravisset, ingressus ad eos medius con-
stitit: & saepe dum se illorum causa in magno pe-
riculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignora-
rent, quae in eos Ananus cum sociis cogitasset.
nunc autem ingens cum ipsis omnibus subita-
rum esse discrimen, nisi divinum quoddam pre-
stito fuerit auxilium, nihil enim iam morati A-
nanum: sed persuasisse quidem populo, ad Ve-
spasianum legatos mittere, ut ad capiendam ci-
vitatem quamprimum venire properaret, indi-
xisse autem lustrationem postero die, ut reli-
gione simulata intromissi, vel etiam vi praelio
manus confererent. Se autem non videre, quam
diu aut obsidionem sustinebunt, aut cum tanta
manu acie congredientur. Ad haec addebatur,
quod ipse Dei providentia transactionis esset
causa legatus. hanc enim spem Ananum his
proponere, quod nihil suspicantes eos subito ag-
grederetur. Itaque oportere, si quis habenda
vitz rationem duceret, aut obsidentibus
supplicare, aut foris aliquod praesidium pete-
re.

se Quos autem si victi essent, veniæ spes foue-
 ret, iu memores audaciæ suæ credere, simul ac
 factores pœnituerit admissorum, in gratiam sta-
 tim eos qui perpeffi sunt redituros. Sed nocen-
 tium quidem sepe inuisam etiam pœnitudinem
 fieri: ætis autem iram in licentia scelerem: im-
 minere autem illis ait interfectorum amicos
 atque cognatos, totumque populum pro dissolu-
 tis legibus ac iudiciis indignatione flagrantem:
 ubi etiã si qua pars misericordiæ fuerit, maiori
 ei irascens: iũ turbæ cessuram. Talia quidem va-
 tabat Ioannes, terrorem incutiens multitudini.
 externum verò auxilium aperte quidem indi-
 cate quod diceret non audebat. Idumæos autē
 significabat, utque principes Zelotarum priua-
 tum etiam commoueret, crudelitatis Ananum
 arguebat, ipsis eum maxime minitari confir-
 mans.

An. mundi
 4031. A
 Christo nato
 70.

Idumæorum aduentus pro Hierosolymitanis & alia

CAP. VI.

ERAT autem Eleazarus Simonis filius, qui e- a Eleaz. a-
 etiam præter alios idoneus esse videbatur & rui Zelotis
 rectè consulere, & quæ consulu fieri efficere, i. Idumæos ad
 temque Zacharias filius Amphicali, vterque à vocari sua-
 sacerdotibus genus ducens. Hi præter cōmunes, des:
 etiam priuatis interminationib. cognitis, quod-
 que Anani factio potentia sibi comparandæ cau-
 sa Romanos accerferet (nam & hoc Ioannes af-
 fixerat) diu quidem quid agerent, dubitabant,
 angustiis temporis conclusi, populū enim haud
 multo post eos aggredi paratum esse cogitabāt:
 externi verò subsidij facultatem, insidiarum
 sibi celeritate præceptam, priusque fore ut o-
 mnia paterentur, quā auxiliarium quisquam b Zelota ab
 ista cognosceret, aduocari tamen Idumæos Idumæi sup
 placuit, scriptaque b breuiter epistola, quod petierant.

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

circumuento populo Ananus vellet Romanis metropolim prodere. Ipsi autem pro libertate dissidentes, in templo obsiderentur, minimumque temporis salutem sibi promitteret: ac nisi maturè subuenirent: ipsos quidem Anano atque inimicis, at verò ciuitatem Romanis licet subiugandam: pleraque nunciis ad rectores Idumzorum referenda mandant. Ad hoc autem lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peritissimi & ad persuadendum satis idonei: quodque his rebus esset vtilius, pedum velocitate præstantes, nam Idumzos confestim parituros certum

a Idumzorum
natura &
mores.

erat, quod turbatum cupiens, & incondita esset natio, semperque ad motus facilis atque suspensa, & rerum mutationibus læta, minimisque petentium blanditiis ad bella promptissima: & velut ad festorum quandam solennitatem. sic ad prælia properans, celeritatem autem nuncij exigebant, atque istis nihil deerat alacritatis, veterque autem Ananias vocabatur. Iamque apud rectores aderant Idumzorum. Illi autem simpli epistola mandatisque attoniti, quasi furibundi circumcurrere gentem, militiamque denunciare coeperunt. Itaque mox & dicto citius multitudo conuenerat, omnesque pro libertate me-

b Idumzorum
viginti mil-
lia Hieroso-
lymam ve-
hant.

topoleos arma rapiebant. Congregati baitem prope ad xxm. cum ducibus quatuor Hierosolymam veniunt: hoc est Ioanne & Iacobo Sossæ filiiis, & præterea Simone Cathlæ, & Phinea Clysoth filiiis. Ananum autem profectio legatorum, itemque vigiles eius latuit, sed non etiam impetus Iudzorum. hoc enim antè cognito, portas eius clausit, & muris custodes apposuit. non tamen visum est bello cum his congregi, sed verbis eis ante persuadere concordiam. Stans ergo in aduersa turri Iesus, post Ananum tuo Pontificum maximus. Cum & multæ, inquit, &

c. Oratio &
exhortatio
Iesu ad Idu-
maeos.

varis

varia turbæ tenerint civitatem. in nulla re sic
 miserranda fortuna est, ut in eo quod pessimis
 etiam inopinata cōspirant. etenim perditissimis
 hominibus contra nos auxilio venistis. tanta
 cum alacritate, quanta nec in barbaros aduocan-
 te vos metropoli venire decuisset. Et si quidem
 viderem consensum vestram similem esse
 horum hominum qui vos rogauerunt, non exi-
 stimarem impetum carere ratione. nihil enim
 æque ac motum cognatio concordiam firmat.
 Nunc verò illi quidem, si quis eorum singulos
 explorauerit, mille mortibus digni reperientur.
 nam & ludibria & purgamenta totius rusticæ
 plebis, luxu absumptis patrimonii suis, postquàm
 in vicis & ciuitatibus proximis audaciam exer-
 cuere, postremo in sacram ciuitatem clam in-
 fluxere ut latrones, solumque religiosum imma-
 nitate polluerunt scelus: eò que videas sine
 metu inter sancta ebrios, & auditate ventris
 peremptorum spolia consumentes. vestra verò
 multitudo armatorumque talis ornatus est,
 qualem deceret esse, si publico vos consilio
 metropolis inuitaret, ad alienigenas laturos
 auxilia. quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi
 fortunæ iniuriam: cum pro nequissimis con-
 uenisse & integræ nationis vestræ arma videan-
 tur conspirare? Iamdudum quidem reperire
 nequeo. quidnam fuerit, quod vos tam citò
 commouerit, nec enim sine magna causa fieri
 potuisset, ut arma pro latronibus aduersus co-
 gnatum populum caperetur. quid? Romanos au-
 distis & proditorem? his enim quidam vestrū
 obstrepebant nunc, liberandæ metropoleos
 causa venisse dicentes. unde mirati sumus præ-
 ter alia, noxiorum tale commentum. viros
 enim natura libertatis amatores, eoque cum
 externis hostibus pugnare paratissimos. aliter

An. mundo
 4032. A
 Christo nato
 70.

An. mundi
4032. A
Christo na-
to 70.

a Depul-
sio
commenti
Zelotarū de
opprimenda
libertate &
civitate pro-
denda.

b Pax morti
præstat: cate-
ris tamen
paribus.

contra nos efferare non poterant, quàm vasta-
tz libertatis prodicione mentita. Sed enim
vos considerate oportet, qui vos infimulave-
runt: fidemque in vos veritatis ex rebus com-
munibus, non ex ficto sermone colligere. Quid
epim passi, nunc demum nos dedimus Roma-
nis, cum ab initio licuerit aut ab his non de-
cere, aut quia defecimus, citò redire in gra-
tiam, priusquam circa nos omnia vastarentur?
namque iam, ne volentibus quidem vobis, tran-
sactio facilis est: cum & superbos eos effece-
rit Galilæa subiugum missa, mortisque graui-
tem afferat turpitudinem, appropinquantes
placare. Equidem quod in me est, pacem mor-
ti antepono. semel autem bello appetitus, post-
quam pugna commissa est, gloriosam mortē vi-
ta captivi existimo potiorē. Sed utrum nos popu-
li principes aiunt clam misisse aliquem ad Ro-
manos, an etiam totum populum communi suf-
fragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos mi-
serimus, qui serui fuerint prodicionis ministri.
Cum iret aliquis deprehensus est, rediens ca-
ptus est, literas nacti sunt? Quemadmodum au-
tem tantam civium multitudinem lateremus,
cū quibus omni hora versaremur? Paucis autē,
atque his inclusis, qui de templo ne in civitatem
quidem prodire possent, quo pacto sunt cogita-
ta, quæ occultè extra civitatem fierent? An verò
nunc cognoscere, quando auctorū poenæ reddē-
dæ sunt? donec autem sine metu fuere, nemi-
nem nostrum proditorē suspicabantur? Sin ad
populum causam referunt, publicū habuit nem-
pe concillium, nemo aberat concioni: idēque
manifestior ad vos nuntius firma citius prope-
rasset. Quid autem opus erat legatos mittere,
cū certa nobis esset de transactione sententia?
Et quis designatus sit dicant. Sed hæc quidē ma-
le petu-

& periculis, & instantes pernas evitare cupien-
 tum causationes sunt. Quin etiam si civitatem
 prodi in fatis esset, id quoque ipsos qui nos cri-
 minantur aufuros opinor: quorum audacia v-
 nam malū videtur deesse proditio. Vos autem
 oportet, quia semel cum armis adestis, primū
 (id quod est iustissimū) adiuuare metropolim,
 & vnā nobiscum tyrannos eximere, per quos iu-
 dicia dissoluta sunt: qui calcatis legibus iura suis
 gladiis permisere: denique nobiles viros non in-
 casos, ex medio capros foro, primū vinculis
 cruciarunt: deinde non voce neque prece corū
 morati, neci tradiderunt. Licet autē vobis non
 belli lege ingressis, horum vidēre argumentū,
 quā dixi, desolatas domos rapinis, coniuges
 in veste lugubri ac familes peremptorum, &
 per totam civitatem ululatus & fletus. nullus e-
 nim non persecutionem expertus est impiorū.
 Quia ad hoc insana prurperet, vā latrocinalem
 audaciam non solum ex agis atque alienis cini-
 tatibus in hanc, quā & caput & facies generis est,
 sed in phariseis etiam ex ciuitate transferrent.
 Denique: hoc sibi & ad excusos & ad perflu-
 gium elegerunt, si quis fiscus illis est corū quā in
 nos comparantur: & locus toti orbi terrarū vene-
 rabilis, quique ab vniuersis alienigenis, ab extre-
 mo limite mundi venientibus, honoratur per
 huc quā apud nos nata sunt, portenta conculea-
 ta. Exulant autē rebus desperatis, populos co-
 muni populis, & ciuitatibus ciuitates, gentēque
 in sua viscera delectum habere: cū deberitis
 (ut dixi) quod factū esset optimū ac decerēt, no-
 biscum nocentes eximere: atque hanc ipsam fal-
 laciā vtrum ire, quod auxilio vos aduocare au-
 si sunt, quos metuere vindictes debuissent. Quod
 si eiusmodi hominum preces reuerendas puta-
 tis: atamen licet vobis armis depositis, co-

An. mundi
 4032. A
 Christo nato
 70.

a Iesus Idu-
 maos ut in
 ciuitate con-
 tra Zelotas
 auxilium fe-
 rant, horta-
 tur.

b Zelota tem-
 pum ad ex-
 cursus co-
 ad perfugium
 elegerunt.

An. mundi
4032. *A*
Christo nato
70.
a Iesu Idu-
mae de dis-
cordia indi-
cato rogat.

gnatorum habitu introire civitatem: mediòque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordiis indicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cum de manifestis ac tantis criminibus apud vos eam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permiserit. Ferantur hanc ex vestro aduentu gratiam. Si verò nobiscum indignari neque iudicare vultis, seritium restat, ut relictis virisque partibus, nec nostris cladibus insultetis, nec cum insidiatoribus metropoleos maneat. Nam etsi maximè quæquam nostrum suspicamini Romanis collocutū, obseruare vobis iura licet, tūmq; demum tueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi patuerit, quale delatum est, & in auctores eius, si conuicti fuerint, vindicare. Nō enim vos præueniunt hostes, iuxta civitatem sedibus posit. Sin & horum nihil vobis grauem aut mediocre videatur, ne portatū claustrā misceamini, quatenus arma portabitis. Hæc quidem Iesus loquebatur. Idumæorum autem multitudo æquæquam animum advertebat, ætens iracundæ, quòd non paratum habuisset introitum, proque armis inter se duces indignabantur captiuitatē esse existimantes, si ea quibusdam iubentibus

de Iesu ad I-
dumae ora-
tionis finem.

de Simonis I-
dumae ora-
tionis finem.

deposuissent. Vnus autem ducum Simon filius Cathæ, vix placato suorum tumultu, stans in eo loco vnde exaudiri à Pontificibus posset: non iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obsiderantur inclusi, cum illi cunctæ genti communem clauserint civitatem: & Romanos quidem fortasse, coronatis etiā portis recipere sint parati. Idumæos autem ex turribus alloquantur, captæque iubeant, pro libertate arma proijcere, cognatæque non credentes custodiam civitatis, iudices eos discordiarū fieri

fieri velint: & alios acouſando quod indemnatos
 ciues occiderint, ipſi totam damnant ignomi-
 nia nationem. denique^a urbem omnibus alieni-
 genis religionis cauſa patentem, nunc domesti-
 cis praecluſiſtis. Valde enim contra vos feſtina-
 mus, & ad gerendum cum^c gentilibus bellum:
 qui ob hoc ad eſſe propetauiſmus, vt vos ſeruare
 mus liberos. Nempe taliter vos etiam hi, quos
 obſideris laſere, tamque verſimiles puto ſuſpi-
 ciones in illos quoque colligitis. Deinde, ^b qui
 Reipub. deſenſores ſunt intus in cuſtodia tenen-
 tes, genere coniunctiſſimis gentibus ſimul vni-
 uerſis ciuitatem praecluſam tyrannidem perſe-
 re dicitis, cum tam contumelioſis nos iubeatis
 obtemperare praeceptis: noménque potentiz a-
 liis, qui vos tyrannos patiuntur, annexiſtis. Quis
 exultationem veſtri ſermonis tulerit, cum re-
 rum repugnantiám videat? Et enim vobis etiam
 nunc Idumaeos excludentibus ciuitate (namque
 ipſi nos à patriis ſacris arcibus) rectè quis eos in-
 euſauerit qui cuſtodiantur in templo, quod cū
 aui eſſent plectere proditores, quos viros nobi-
 les & innocentes pro ſocietate ſacinaris dictis
 tis, non à vobis inceperint, ſummáq. proditi-
 nis membra praeſciderint? Sed licet illi molliores
 quàm res poſcebat inuenti ſint, nos tamen do-
 micilium Dei ſeſuabimus Idumaei, & pro com-
 muni patria propugnabimus. tamq. forſis iruen-
 tes, quàm intus inſidiantes, hoſtes pariter vlei-
 cemur. Hic autem manebimus pro matris arma-
 ti, donec aut vos Romani reſpiciendo liberent,
 aut ipſi recuperata libertatis cura mutemini.

De clade Iudaeorum ab Idumaeis facta.

C A P . V I I

Hic dictis Idumaeorum quidem multitudo
 clamore conſeſſa: Ieſus autem iſtiſtis ap-

An. mundi
 4032. A
 nat. Chriſt.
 70.

a Idumaei
 quod Hiero
 ſolymitani
 clauſerint
 illi ciuitatē
 agrē ſerunt.
 b Idumaeorum
 in Pontifices
 & ciues pro
 bra.

*Annus mun-
di 4271.
A Christo
nato 70.*

cessit, cum nec Idumæis quicquam sentire mo-
deratum, & duplici bello oppugnari civitatem
videret. Quippe nec Idumæorum tumor & spi-
ritus quiescebat, indignè ferentium contumeliā
quod essent civitate prohibiti: & quod Zeloti-

*a Idumæi
propè murū
tabernacula
penunt.
b Infusa
hyems.*

rum vires esse firmas crediderant, erubescen-
tiam, postquā nihil eos sibi auxiliari posse viden-
rent, ut iam venisse pœniteret. Podor autem ad
la re penitus gesta redeundi, pœnitudinem su-
perabat. Itaque ibidem propè murum tement
tabernaculis positis, manendum esse statueret.
Infinita enim hyems nocte illa venit, ventique
violenti cum imbribus orti sunt, & crebra ful-
gura, horrendaq. tonitrua, concussaq. terra vasti
mugitus: certūq. erat apud omnes, hominū exi-
tio mundi statum esse turbatum, neque parum
quid rerum hæc signa portendere. Una verò Idu-
mæis & oppidanis erat opinio: illis quidem, Ju-
dæi Deum militiæ causa, existimantibus neque se
posse evadere, si adversus metropolim arma
movissent: Apiano autem eiuſq. sociis etiam sine
prælio vicisse: Deūq. pro se bellum admini-
strare credentibus. Sed profectō falsi erant in-
terpretes futurorū, & quæ sui passuri essent, con-
tra hostes fore diuinabant. Verū Idumæi qui-
dem cateruatim densatis corporibus inimicem se

*c Zelotes cu
stodes inua-
dere, atq. in
civitatem im-
petu facto
palam por-
tas auxilia-
toribus ape-
rire conan-
tur.*

fovebant, sentisq. contextis protecti capiti mi-
nus pluvia lædebantur. Zelotæ autem magis illo-
rum quam suo periculo cruciabantur: collectiq.
deliberabant, si quā reperire subsidij machinam
illis possent. Horum sane ardentiorib. vidella-
tur, vā armorum custodes invadere: atq. in civi-
tate impetu facto palam portas auxiliatorib. ape-
rire. nam & custodes ex improviso, & quod plu-
res inermes ac bellī expertes essent, facile tur-
bati iri, & multitudinē civium difficulter colli-
gi posse: quoniam domi quisq. propter hyemem
confi-

cont. neretur. quin et si periculum aliquod inter-
 venerit, quiduis subire satius, quàm negligere
 tot copias sui causa turpiter perituras. atqui pru-
 dentiores erant, vim adhiberi dissuadebant. non
 enim sui tantum causa custodes ampliari, sed ci-
 tiam ciuitatis murum videbant propter Idu-
 mæos diligentius custodiri: & ubiq. adesse Ana-
 num omnib. q. horis inuiser. custodias existi-
 mabant, sed hoc aliis noctibus ita habuerat. illa
 verò, non sua desidia requieuerat, sed ut & ipse
 & custodum manus facto duce interirent. Nam-
 que iam nocte prouecta, & gliscente hyeme, cu-
 stodes in porticu dispositos opprimk somnus.
 At Zelotis consilium subit, ut ferris templo sacra-
 tis portarum vectes secarent. affuit aut. illis, ne
 exaudirent crepitus, ventorum sonus, & crebra
 tonitrua sanb. q. degressi, ad murum clanculo ve-
 niunt, seratamq. portam, quæ versus Idu-
 mæos erat, aperiunt. Illi autem primùm Ana-
 num conari aliquid suspicari, unusquisque dex-
 tram ad gladiũ, quasi repugnaturi applicant ma-
 turè: deinde his qui ad se venerant agnitis, intro
 ibat. Qui quidem, si tunc manus venire in ciui-
 tatem voluissent, nihil obstabat quò minus to-
 tus populus interiret: tanta ira ferbatur. ve-
 nim Zelotas primò eximere custodia festina-
 bant: illis quoque multum precantibus, qui eos
 receperant ne despicere malis obfessos quorũ
 gratia venerant, neque his acerrimus pericu-
 lum importaren. captis enim custodibus, faci-
 liorem illis in ciuitatem impetum fore: sed si se-
 mel eos concitassent, iam illos contineri non
 posse, quin si senserint congregentur, & per
 ascensus nitentib. se opponant. Idem igitur Idu-
 mæis visum est. iamque in templum per ciuita-
 tem subibant, cum suspensi Zelotæ aduentum
 eorum præstolarentur. Denique his ingressis, coniungunt.

Anno mundi
 4032. A.
 nato Christo
 70.

a Custodes in
 porticu dis-
 positos som-
 nus oppri-
 mit.
 b Idumæi no-
 tu Zelota-
 rum ope Hie-
 rosolymam
 ingrediuntur.

c Idumæi
 Zelotæ in
 templo sese
 coniungunt.

Anno mōdi
4032. A
Christe nato
70.

etiam ipsi confidenter ex interiori sano progres-
si sunt, mixtūq. Idumæis in custodes irrucunt.
Cæsis autem nonnullis, quos somnus oppresse-
rat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium
suscitata est, rapisq.ue armis ad repugnandum
non sine stupore properabant. Ac primū qui-
dam Zelotas solos conari aliquid suspicantes,
quasi eos superaturi numero confidebant: ubi
verò fortis alios circūfundi viderent, Idumæos
irrupisse sensere. Et maior quidem pars eorum,
armis pariter animisq. depositis in questibus e-
rant. pauci verò iuvenū fortiter cōmuniri, oc-
currendo Idumæis aliquandiu segniores mul-
titudinem protegebant: alij cladem civitatis ha-
bitatoribus nuntiabant. Illorum autem auxilio
venire, nullus audebat, cognito Idumæos irru-
pisse: sed ipsi quoq. irrita vociferantes, cum flati-
bus respondebant: plurimūsq. mulierum vultus
suscitabatur, si quando custodum quisquam
in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelo-
te Idumæorum clamorem geminabāt, magisq.
horribiles tempestas faciebat omnium voces.
Nemini autem Idumæi pepercere, quod natu-
ta crudelissimi ad cædes erant, & hycme gravi-
ter afficiebantur, proptereaq. his qui se exclud-
rant ut inimicis vivebantur, tam supplicantibus
quā repugnantibus insensī. Multos enim co-
gnationem referentes, vique commune phraū
revereantur orantes, gladiis transigebant. Nul-
lus autem fugiendi locus, neq. spes salutis erat.
Compulsi autem circa se, magis quā vi oppres-
si laniabantur, cum recedendi spaciū non da-
retur, nec interfectores à cædibus temperarent.
Incerti autem quid agerent, in civitatem se præ-
cipitabant: miseri (ut mihi videtur) eò quod fu-
giebant crudelius subeuntes exitiū, donec
templum exterius sanguine redundavit. Octo
autem

a Immani-
tas Idumæo-
rū & Zelo-
tarū in Hie-
rosolymita-
nos.

autem millia & quingentos mortuos dies inuenit. Nec tamen his idumzorum ira satiata est, sed versis in ciuitatem manibus, omnes domos diripiebant: quémq. fortuito inuenissent, morti dabant. Et cæteræ quidem multitudinis eadem superuacuum esse ducebant: pontifices^a autem peruestigabant, & in illos pleriq. ferebantur, ita^a Ananumq. comprehensos obtuncabant: stantésque & Iesum Pō super eorum cadauera, nunc Anano populi beneuolentiam, nunc Iesu quæ de muro dixerat exprobrabant. Ad hoc autem impietatis progressi sunt, ut etiam insepultos eos abiecerint: cum præsertim Iudæis tanta sepultura cura sit, ut etiam iudicio cruci suffixos, ad occasum solis deponant atq. sepeliant. Et b quidem non errauimus, si Anani mortem dixero excidij ciuitatis fuisse principium, & ex illo die muros euersos, remq. publicam Iudæorum perisse, quo pontificem rectorémq. salutis suæ iugulatū in media ciuitate videtunt. Erat^c autē & alias vir laudabilis atq. iustissimus, & præter nobilitatis ac dignitatis & honoris, quo erat præditus, amplitudinē, in hūmis amabat æquari. Libertatis autem maximæ fautor erat, & is qui populi affectaret imperiū. Commodis autē propriis cōmunes semper utilitates anteponebat, super omnia paci studens. Sciebat enim Romanos non posse expugnari: ac prospiciebat, si pacisci uiliter nequissent Iudæi, omnino eos perituros: ut autem breuiter dicam, cum Anano uiuo ad transactionē venissent. Mirus enim erat dicere, mirus populo persuadere quæ uellet. Iam uero impediētes bellantēsq. subegerat. Plurimū autem moræ subtili duce attulissent Romanis. Huic iunctus erat Iesus, illo quidem comparatione inferior, sed præstans cæteris: ut putem Deum, qui tanquam violatam ciuitatem petis flammas, purgarique

An. manda
4032. A.
Christo nat.
70.

b Anani
mors excidij
ciuitatis
principium.
c Laus A-
nani Ponti-
ficis.

Ann. mundi
4032. *A*
Christo nato
70.

sancta vellet, consulto defensores eorum, & quæ
ca charissima docerent, amputasse. Itaq. paulo an
te sacris indumentis amictos, & toto orbe cele
berrimæ religionis autores, quisq. undiq. in ciuita
tatem comminantibus venerabiles habebantur,
iacere nudos prædæ canibus ac feris videre.
Quos quidem viros ipsam puto genuisse vira
tem, tantum licuisse viriis fientem.

SVMMA CAPITVM LIBRI V.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De altera strage & reditu Idumæorum, Ze
lotarumque crudelitate.
- II. De intestina discordia Hierosolymorum.
- III. De Gadarensum deatione & strage.
- IIII. De captu oppidi quibusdam, descriptioque
ciuitatis Hierichuntæ.
- V. Lacus Asphaltites.
- VI. Gerasæ denastatio, simul de Neronis morte,
Galba & Othonis.
- VII. De Simone Geraseno noua conspirationis
principe.
- VIII. De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.
- IX. De Simonis gestu contra Zelotas.
- X. De Vespasiano in Imperatorem electo.
- XI. Egypti descriptio & Phari.
- XII. Vespasianus Iosephum captiuitate liberat.
- XIII. De Vitellij morte & moribus.
- XIIII. Titus mittitur contra Iudæos à patre.

De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarum
que crudelitate.

CAP. I.

o Zelotarū
& Idumæo
rum crude
litas.

NANNO quidem & Iesu eiusmodi
finis euenit. Post^a illos verò tam Zelo
ta quam Idumæi passim plebem, qua
sine

si sanctiorum animalium gregem, irruendo intrabant. Et vulgus quidem in quolibet loco deprehensum necabatur: correptos autem nobiles & adolētes, viustos in carcerem concludebant, spe nonnullos eorum sibi posse sociari nec dilata. Verum hæc nullum movebant, sed omnes mortem præoptauerant, dummodo ne adversus patriam communem nequissime conspirarent. Scruissima tamen ante eadem verbera sustinebant, exulcerati plagis atq. tormentis. cumque iam corpus non sufficeret cruciatibus, tandem gladium merebantur, quos autem die cepissent, eos in custodiam nocte ducebant: extractosque inde, si quos mori contigisset abiciebant, ut vinetis aliis locus esset. Tanta autem populum paucitas occupauerat atq. formido, ut ne flere quidem palam quisquam, siue sepelire proprium funus auderet, sed erant occulte clausorum etiam lacrymarum, & ne quis inimicorum audiret, circumspectantes gemebant, paria namq. his qui lugebantur, etiam qui luxissent ilico patiebantur. exigua verò nocte sublatam terram manibus, corporibus iniiciebant, & nonnunquam die, si quis fuisset audacior. Duodecim autem millia hoc modo nobilium perire. Illi autem iam ob pedes exosi, nullo pudore iudicii vim & cognitionis cavillando imitabantur. Itaq. cum illustrium quendam Zachariam Baruch filium interficere decrevisset (irritabantur enim quod nequissimi inimicus nimis erat, & probis amicus, itemq. locuples) neque solum fortunarum eius direptionem sperarent, sed etiam remotum iri virum ad se deiiciendos potētem, septuaginta plebeiiorum honestissimos ex præcepto conuocant, iudicum specie potestate carentes, & apud eos Zachariam, quasi res proderet Romanis, accusant: quodq. ad Vespasianum prodicionis causa mi-

An. mundi
4032. A
Christo nat.
70.

2 Duodecim
millia nobi-
lium perierunt.

Anno mudi
4032. A
Christo nato
70.

a Zacharias
a Zelotis ca
pitū damna
tus.

b Septuagin
ta Iudices
pro Zacha-
ria senten-
tiam ferunt.
c Zacharias
in medio tē-
plo interfici-
tur.

d Idumaei
Zelotarum
scelerata fa-
cinora qui-
dam predi-

fisset. Sed neq. argumentum, neq. vlla probatio criminis erat. ipsi aut misisse dixerunt, & hoc ha-
beri pro fide veritatis volebant. Zacharias autē
vbi nullam spem salutis sibi reliquam esse vidit,
per insidias non in iudicium, sed in carcerē da-
tus, vitæ suæ desperationē libertate non pū-
uit: sed exorsus veri quidē similitudinem ob-
torū derisit, & illata sibi crimina breuiter di-
luit: in accusatores adoratione conuersi, om-
nes eorū iniquitates per ordinē prosecutus est,
multaq. de perturbatione rerum querebatur. Ze-
lotæ verò obstrepentes, vix à gladiis tēperabant,
speciem cauillationēq. iudicij sui vsq. ad fi-
nem permanere cupientes, & præter hoc iudi-
ces experiri, an periculoso tempore iustitiæ me-
mores fōrent. Igitur omnes septuaginta pro eo
sententiam ferunt, & pro eo mori, quā sibi as-
scribi eius interitū maluerit Illo verò absoluto
Zelotarum clamor tollitur, & vniuersi quidem
iudicibus irascebantur, qui simulationem datā
sibi potestatis non intellexerant. duos verò ex
audacissimis aggressi Zachariam, in medio tem-
plo interficiunt: & illudendo, habes, inquit, &
à nobis de absolutione sententiam certiozem:
cūque statim in subiectam vallem de templo
proiiciunt. Iudices verò, cōrumeliosā causā veris
gladiis ferientes, templi ambitu pepulere, ex di-
enim eorū pēpercerant, vt dissecti per ciuitatē,
nudeq. fierent apud omnes seruitutis. Idumæos
autē iā venisse pōnitebat, neq. his gesta place-
bant. Quibus collectis, Zelotarum quidam se-
creto indicabat vniuersa: & quæcūq. hi qui eos
aduocauerant sceleratē fecissent, omnia demon-
strabat arma quidem cepisse eos, quasi Roma-
nis à pontificibus metropolis proderetur, repe-
xisse autem nullum prodicionis indicium Illos
verò qui tutari eam simulant, & belli facinus

in ausos & tyrannidis ab initio quidem prohibendos fuisse. Verum quia scelus in societatem intestinæ cædis incidissent, finem delictis adhibendum, neque vires hominibus suggerendas morem partium destruentibus. Nam et si portas grauius ferrent sibi & que in oppidum aditum esse præclusum, pœnas ab his qui prohibuerant esse repetitas: & Ananum quidem peremptum, vna verò nocte populum totum penè consumptum. Quarum rerum multos quidem suorum penitere sentient: eorum autem viderent, à quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos quidem per quos salui erant erubescerent. in oculis enim auxiliorum pessima facinora committere, illorumque iniurias. Idumæis imputari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. Debere igitur (quoniam de prodicione quæ dicta sunt, calumniâ fuisse paruisse, nullisque Romanorum impetum timeretur, aduersus ciuitatem verò inexpugnabilis esset potentia corroborata) illos domum recedere: male quæ societatē viuendæ cuncta diluere flagitiis, quorum non sponte, sed decipi participes extisisset. Perseus est Idumæis. Ex primis eos qui erant in custodiis solunt, propè ad duo milia populatim, statimque relictâ ciuitate ad Simonem veniunt de quo paulo post commemorabimus: deinde a domum ex Hierosolymis abire. Ruenit autem eorum discessum visque patitur inopinatum videri. nã & Ierosolyma populus nefarius prociuitudinis, paululum fiducia recreatus est, velut inimici leuati: & Zelotum creuit insolentia, quasi non auxiliis caruissent, sed iis essent hiberati, quorum pudore ac reuerentiâ criminibus temperabant. Denique nulla iam erat facinorum mora neque cunctatio: sed festinatis quidem consiliis in rebus singulis vte-

Ann. mundi
4032. *A*
nato Christo
70.

Ann. mundi
 4031. *A*
nato Christo
 70.

a Mors Ge-
riani & Ni-
gri Peraita.

Nigri pro-
ces re ipsa
fuisse adim-
pletas, exi-
tas decla-
rat.

bantur : quæ verò placuissent, ipsa cogitatione citius peragebant. Maximè autem in viros fortes atque insignes exdibus senuiebant : cum inuidia nobilitatem absumerent metu virtutum : vnâque cautionem putarent, nullum optimum superesse. Itaque occisus est cum multis illis Gotion, dignitate simul & genere præstans, & plus posse populum gaudens, plenusque spiritu, libertatis amator, ut nullus alius Iudæorū, quem tamen libertas præter alias virtutes perdidit. Sed ne Peraita quidem Niger eorum manus effugit, bellis cum Romanis gestis vir strenuus comprobatus : qui etiam sæpe vociferant, & cicatrices ostendens, per mediam ciuitatem trahebatur. Ductus verò extra portas, desperata iam salute, ne sepultura cæteret supplicabat. Illi autem prius interminati, quod humum eiquam desiderabat concessuri non essent, mox etiam mortem intulere. Quibus tamē cum occideretur, Romanos eis ultores imprecatus est : famemque præter bellum ac pestilentiam, & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus : eaque vniversa confirmauit apud impios Deos, & quod iustissimum esset effecit, ut audaciam suam quam primū experirentur inter se dissidentes. Niger quidē occisus, quem habebant de oppressione sui metu eos lenauis. Pars autem plebis nulla erat, cui nō ad interitum excogitabatur occasio. Namque alij quod iam dudum aliis ciuibus resistissent interdicebantur : qui verò nihil offenderant, subitas pacis tempore causas excipiebant : Et qui omnino libetē eos non adissent, pro contemptoribus : qui verò obsequentes, pro infidioribus habebantur : vnâque maximorum criminum & medioerium poena, mors erat. neque euasit quisquam, nisi aut ignobilitate aut fortuna perhumilis.

CAP. II.

Romani autem omnes ad civitatem animos
 intendebant, hostium dissensionem lucrum
 sibi esse censes: & ^a Vespasianum, penes quē
 summa rei potestas erat, incitabant, diuinę pro
 uidentię dicentes auxilio in semet hostes esse
 conuersos: veruntamen velox esse momentum,
 & Iudęos citō in concordiam redituros, aut in-
 testinis malis defessos, aut redactos in pœnitū-
 dinem. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum eos
 quid fieri conueniat ignorare, tāquam in thea-
 tro cupientes quantum armis ac manibus pos-
 sent ostentare potius cū periculo, quā secum
 quidquid esset vtile reputare. Nam si statim ci-
 uitatem aggredierentur, ipsos causam hostibus
 fore concordię, ac vires eorum etiam nunc vi-
 gentes in se prouocaturos. Sin ^b operirentur, ^b Vespasia-
 paucioribus ac moderatioribus his vsuros do-
 mestica seditione consumptis. Deum namque
 melius quā ipsos disponere, qui sine labore
 Iudęos Romanis traderet, nullōque periculo
 exercitui victoriam condonaret. Proinde mani-
 bus propriis Intereuntibus inimicis, maximō-
 que malo, hoc est seditione turbatis, debere se
 potius periculorum spectatores esse, quā cum
 hominibus mortem appetentibus atque inte-
 stina rabie insanientibus configere. Si quis au-
 tem putauerit victorię gloriam sine pælio fie-
 ri viliores, sciat, inquit, armorum incerto exi-
 tu commodius esse commodē perficere quod
 intendit. Neque enim manu præclaros esse mi-
 nus laudabiles, qui paria gesserint moderatio-
 ne atque prudentia. Simul autem dum hostes
 imminuerentur, etiam milites ex laboribus af-
 fectis recreatos valentiores ductum iri. Præ-

An. mundi
 4032. A
 nato Christo
 70.

a Vespasia-
 num Roma-
 ni milites
 incitant.

b Vespasia-
 nus hostibus
 domestica
 seditione cō-
 sumptis vi-
 ctoriam con-
 pectat.

Ann. mundi
4032. A
nato Christo
70.

terea non id esse tempus, ut maturè occupanda videatur victoriæ claritudo. nec enim armis fabricandis aut maris, vel auxiliis congregandis ludæos operam dare, atque ideo meras differentibus nocituras: sed bello domestico ac dissensione tumidos, miserabiliora pati quotidie, quam ipsi eos captos afficerent intramissi. Proinde siue quis securitatem consideret, sinendos esse qui semet absumerent: siue facti gloriæ elatiorem, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: siquidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiæ fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: eique dicenti rectores militum consentiebant: moxque apparuit quam vile fuisset eius consilium.

a Multi lu- Námque *a* in dies singulos multi ad eum con-
dam fugiēdo fluebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga dis-
Zelotas ad ficilis, quod omnes exitus custodibus obside-
Vespasianū bantur. Et *b* si quis ibi qualibet ex causa depre-
conflumnt. hensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet,
bZelotarum interficiebatur. qui tamen eis dedisset pecu-
in mortuos niam, saluus abibat: & qui non dabat, solus
pariter atq. proditor habebatur. Restabat igitur, pecunio-
viuos crude- sis fugam redimentibus, solos pauperes iugula-
litat. ri. Mortui verò per omnes vias coaceruabantur innumeri, multique etiam transfugere cupientium, rursus in ciuitate perire præoptabant. nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deniauerant, ut neque intus, neque per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patris legibus etiam naturæ iura disturbare pepigissent, suæque in homines iniustitia diuinitatem quoque polluere, ita sub sole putrescere mortuos relinquebant. Sepelientibus ante suorum corpora, idem quod transfugis, imminabat supplicium mortis: statimque sepultura indige-

bat, qui hæc alteri præstitisset : & ut breviter
dicam, nullam tam bona, quam misericor-
dia, perierat in illis cladibus mentis affectio:
hisque irritabantur noxij, quæ miseranda vi-
dissent, à vivis in mortuos, à mortuis in vi-
uos iracundiam transferentes. Modum autem
excedente metu, superstitionibus mortui adepti
requiem beatiore videbantur : & qui erant in
custodiis comparatione sui cruciatus, insepul-
tos quoque fortunatissimos demonstrabant.
Omne quidem ab illis ius hominum calcaba-
tur, ridebatur etiam diuinitas, prophetarum-
que responsis tanquam vulgaribus fabulis illu-
debant. Cum verò multa contempsissent de
virtute ac vitiis statuta maiorum, etiam quæ de
patria olim prædicta fuerant, vera esse exitu
probauere. Vetus enim quidam sermo fere-
batur. tunc demum civitatem captum iri, san-
cta quoque flammis exurenda esse lege bel-
li, cum seditio fuisset exorta, sanumque Dei
propriæ manus antè violassent. Quibus Zelo-
tz, nihil de eorum fide dubitantes, ministros
se præbuerunt.

Ann. mundi
4032. *A*
nato Christo
70.

De Gadarensum deditione & strage.

C A P. III.

A T² Ioannes iamdudum tyrannidem affe- *a Ioannis su-*
ctans, parem cum similibus honorem ha- *perbia &*
bere dedecus existimabat: paulatimque sibi ne- *ambitio.*
quiores adiungens, ab eorum affectione separa-
batur. Semper autem aliorum decretis non o-
bediendo, suæque iubendo Imperiosius, quod
solum dominari cuperet non latebat. ei que so-
ciabantur nonnulli metu, alij gratia (mirus enim
erat oratione atque fallacia persuadere quæ vel
et) multi verò propterea quod sibi tutum esse

Anno mudi
403. *A*
nato Christo
70.

a Magna
pars contra-
ria factionis
deficit à Ioa-
ne.

bTrium ma-
lorum ingen-
tium tempe-
stas Hiero-
solymis.

cDe sicarijs
qui Massa-
dam castel-
lum occupa-
uerant.

ducebant, priorum delictorum causas vni potius ascribi quam omnibus. Ad hæc quia mansuetudine strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contrariæ factionis reliquerat. apud quos etiam lior nihil valebat, graue putantes, vt paulo ante perire succumberent. Plus autem metus eos, ne sub vnius potestate viuerent, exagitabat. nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, deici posse: occasionemque in se habiturum timebant, quod in principio restitissent. Proinde quisque bello potius quiduis pati decreuerat, quam sponte seruiens incipij loco perire. Hinc igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contraria dissentientibus parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munita omnia erant custodibus nihilque aut parum agebatur, si quando armis prælium laceſcebant. in populum verò vel maxime contentionem susceperunt, & quis maiorem prædam caperet, vtrique certabant. Cum biatmen ciuitas trium malorum ingentium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemque seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur. denique relictis sedibus patriis ad alienigenas profugiebant: & Romanorum beneficio salutem, quam inter suos desperauerant, assequebantur. Quæcumque verò præterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus ad munimenta belli, turadisque corporibus ab antiquis Regibus ædificatum, quod Massada dicebatur: id occupauerant qui vocantur sicarij, quod à rapinis amplioribus timore continebantur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolymam verò Iudæos dominatione atque discordia secessisse, maiora facinora

cibora aggrediuntur. Die festo azymorum (qui apud Hebræos ad memoriam salutis, qua ex Ægyptiorum seruitio liberati, in terram patriam deueniunt, solenniter celebratur) nocte decemque qui sibi erant oppositi, munieipium quoddam Engaddi inuasere: vbi pugna quidem ludæorum præuentos atque dispersos, quam arma caperent siue concurrerent, ciuitate pepulere, eos verò qui in fuga descenderunt, mulieres videlicet ac pueros, supra septingentos interfecerunt. & dibusque deinde compilatis, fructus quoque iam maturos depopulati in Massada portauerunt. & illi quidem omnes circum castrorum vicos, totamque regionem populabantur, non paruo vndique perditorum ad eos numero in dies singulos confluentem: simul autem a Cades & conuati sunt etiam per singulos Iudææ tractus deuastatio in latrocinia, qui interim quiescebant. Achve per uniuersum in corpore, si quando principale membrum Iudææ tumor afficit, omnia pariter agrotare necessesse est: ita propter ciuitatis tumultum atque discordiam, etiam qui foris erant nequissimi prædæ inuenere licentiam. Singuli verò vicis propriis dilaceratis, deinde in solitudinem recedebant. Congregati autem & cateruatum coniurantes, exercitu quidem pauciores, plures verò quam latrocinialis conspiratio, in templa & oppida ferebantur. Et sequebatur quidem, ut in bello fieri solet, ab his eos male affici quos petissent. verum præueniebatur ut cum mox latrones à præda refugerent: nulli que pars erat Iudææ, quæ non una cum Hierosolymis præcellentissima ciuitate interiret. Hæc Vespasiano à transfugis indicabantur. nam licet omnes exitus à seditionis custodirentur, & cum quis ad eos accessisset interficeretur, tamen erant qui ad Romanos etiam profugerent: tantum.

Ann. mundi
4032. A
nato Christo
70.

c Transfuga
Vespasianum
& opem fer
ciuitatis
& reserua
re populi re
liquas hor

Ann. mundi
 4032. *A*
nato Christo
 70.

ducemque Romanorum & opem ferre civitati,
 & ceterate populi reliquias hortarentur. mul-
 tos enim, quod bene Romanis vellent, petiisse
 multos adhuc in periculo dicebant esse super-
 stites. Ille autem iam tum miseram eorum ca-
 lamitates, propius ad eos velut Hierosolymam
 obsessurus accedit, re autem vera ut civitatem
 obsidione liberaret: spe autem ante reliqua se-
 bigendi, nullumque impedimentum extrinse-
 cus obsidioni relinquendi. Cum igitur venisset
 in Gadara, transamniarum regionis metropolim
 validissimam, mensis Martij quarta die ciuita-
 tem ingreditur. iam enim optimates, ignoran-
 tibus seditiosis, legatos ad eum de traditione
 miserant, tam pacis desiderio quam suis patri-
 moniis metuentes. multi enim apud Gadara lo-
 cupletes habitabant, quorum legationem in-
 imici nesciebant, nisi quod Vespasiano appro-
 pinquante id cognouerunt. Et civitatem qui-
 dem se retinere posse desperabant, quod & in-
 testinis inimicis numero inferiores erant, ne-
 que procul abesse videbant à ciuitate Roma-
 nos. si verò fugere decreuissent, sine sanguine
 id facere, nullaque à noxiis poena repetita,
 non honestum sibi putabant. Itaque Dolesum
 comprehensum (nanque is non dignitate solum
 ac nobilitate ciuitatis princeps habebatur, sed
 etiam legationis auctor erat) interficiunt: nimia-
 que iracundia mortuo verberato, extra ciuita-
 tem dilapsi sunt. Iam vero propius accedente
 Romano exercitu, Gadarensum populus Ve-
 spasiano cum acclamationibus in ciuitatem re-
 cepto, fidei dextas ab eo accepit: equitumque
 & peditum præsidia contra fugitivorum excur-
 sus. muros enim prius quam id Romani peteret,
 ipsi destruxerant: ut eo sibi fides esset, quod pa-
 cem diligerent, si bellum gerere ne volentes
 quidem

a Gadaren-
sium popu-
lus Vesp-
asianum cum
acclamatio-
nibus in ci-
uitatem re-
cepit.

quidem posse viderentur. Vespasianus^a autem
 millo Placido cum 500. equitibus ac tribus mil-
 libus peditum aduersus eos qui ex Gadaris fuge-
 rant, ipse cum cæteris militum copiis Cæsaream
 regreditur. At fugitui postquam equites repen-
 tē à tergo insequentes videre, prius quàm in ma-
 nus venirent, in vicum quendam, cui nomen est
 Bethenabrin, se recepere. vbi reperta non pau-
 corum inuenum multitudine, hisque partim vo-
 lentibus, partim vi armetis, temerē contra Placi-
 dum eiūque milites prosiliunt. Illi autem pri-
 mo quiddem impetu paululum recesserunt ea si-
 mul arte, ut eos à muro longius prouocarent de
 inde loco opportuno circumdatos, telis agen tes,
 eminus sauciabant. Itaque fugientes quidem, ab
 equitibus prænueiebantur Iudæi, qui verò ma-
 nus conseruissent, à peditibus trucidabantur, ni-
 hil plus audaciæ demonstrantes. condensos e-
 nim aggrediendo Romanos, armis non secus ac
 muro septos, ipsi quidem telis aditum non inue-
 niebant, neque sufficiebant aciem rumpere illo-
 rum ausum transfigebantur telis, & immaniissi-
 mis feris similes ruebant vltro in ferrum, & ster-
 nebantur, alij gladiis ora percussi, alij ab equiti-
 bus dissipati: quoniam cura erat Placido, cut-
 sam eorum à vico intercludere assidueque præ-
 tecturans ea parte, cedentēsq. reflectens, vñ e-
 tiam libratīs sagittarum ictibus utebatur: hisque
 proximos interficiebat. metu verò longē fugiē-
 tes avertēbat, donec elapsi qui fortiores erāt ad
 murum effugero. Eius autem custodes quid age-
 rent nesciebant. Nec enim excludi Gadarenses
 suorum causa patiebantur, & si eos recepissent b Placidus
 vñ cum his se perituros videbant. quod etiam Bethana-
 contigit. Illis enim compulsis ad murum, penē brin expu-
 cum his Romanorum equites irrupere. Portis gnāt & ignā
 b autem antē præclusis, amorē mille Placidus tradidit.

An. mundi
 4032. A
 Christo nato,
 70.

a Placidi cū
 fugitiui con-
 sistunt.

An mundi
40.2. A
Christo nato
70.

ad vesperam vsque acerrimè oppugnato muro pariter ac vico positus est: ibique tunc vulgus quidem iners occidebatur, fortiores verò fugam perebant. domus verò à militibus diripiebantur, & vicus igni traditus est. Qui verò inde euaserant, totam secum illam regionem ad fugam incitantes: & extollendo proprias calamitates in maius totumque Romanorum exercitum aduentare dicendo, metu omnes undique commouerunt. plurimo autem numero ausi, in Hierichunta secesserunt. hæc enim etià tunc eorum spem salutis fouebat, quod esset valida & populosa. Placidus verò equitibus, rebûque antè prosperè gestis fretus, eos insequabatur & vsque ad Iordanem quidem semper quos ocepbat, morti dabat omnem verò ad flumen coactam multitudinem fluminis impetu prohibita quòd ausum imbris vadum transire non poterant, aperto prælio aggreditur. Itaque necessitas eos ad pugnam compulit, quòd fugæ locum non haberent, præteritque ad ripæ longitudinem, tela equitum & incursus excipiebant. à quibus multi perculsi in fluvium ceciderunt. nam ^a qui manibus eorum cæsi sunt, tredecim millia fuerunt. alij cum vim sustinere non possent, in Iordanem spontè defilierunt. erat autem numerus infinitus. & præterea capta sunt circiter duo millia virorum ac ducenti, cum præda maxima ouium & asinorum, itémque camelorum & bouum. Iudæis quidem hoc vulnus inflictum quamuis par superioribus, maius tamen seipso visum est: non solum quòd eam totam regionem quæ fugerant, exdes repleuerat, sed etiam quòd refectus mortuis Iordanis peruius non erat. & in Iudæa se ^b Asphaltites quoque lacus repletus erat cadaveribus, quæ per multa flumina deuoluta sunt. Placidus autè secunda fortuna vsus, in vicos proximos

a Placidi de
fugitiui In
dan villo-
ria.

b Placidus
in Iudæa se
cunda fortu-
na vititur.

& municipia contendit, captisque Abila
ide, & Besemoth, omnibusque ad lacum
ritem usque, idoneos ex transfugis ubi-
llocat. deinde milite scaphis imposito,
i in lacum refugerant subegit. Et trans
n quidem tota regio Romanis cecidit, &
omnia usque ad Machærunta deuicta

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

*apud oppidis quibusdam, descriptioque ci-
uitatis Hierichunta.*

CAP. IIII.

c autem dum aguntur, motus ^a circa Gal
m nunciatur, & quod Vindex vnâ cum
tribus indigenarum à Nerone defecisset,
ous alibi diligentius scriptum est. Vespas-
i verò ad impetum belli quæ nunciata
citarunt, iam tunc futura bella ciuilia to-
: imperij pericula prospicientem: cum si
orientis antè pacasset, minus Italiz me-
am existimaret. Obstante autem hyeme,
actos interim vicos arque oppida præsi-
locabat: & decuriones ciuitatibus appo-
multa etiam eorum quæ vastata fuerant
abat. Præsertim tamen comitatus militum co-
as Cæsaream adduxerat, in Antipatridem
bique per biduum ciuitate composita, ter
vastando, inflammando, omnemq. sub-
ido circum Thamnâtoparchiam, in Lyd-
clamnam procedebat. Et ^b cum sese vira
adidisset, constitutis illic habitatoribus i-
s in Ammaunta peruenit: occupatōque ad
polim earum aditu, castra muro circum-
uinctaque in his relictâ legione cū cætera

*a Motus in
Gallia.*

*b Vespasia-
nus vniuer-
sam Iudæam
persecuta-
tur.*

An. mundi
4011. A
Christo na-
to 70.

a Vespasia-
nus in Hie-
richuntis
peruenit.

b Situs Hie-
richuntis.

c Magnus
campus.

manu Bethlepton toparchiā proficiscitur: eaque
& vicina regione itēque circū Idumzā igne
consumptis, castella quidē locis opportunis mu-
niuit. Captis autem duobus vicis in media Idu-
mza positis, hoc est Begabri & Caphartophan,
plus quā decem millia hominū peremit: pro-
pē autem ad mille cepit: exactaque inde extera
multitudine, non paruam militum suorum par-
tē ibi constituit, qui omnia montana loca incur-
sando vastabant. Ipse autē cum reliquo exercitu
in Iamnam rediit: vnde per Samaritidē, ac per
Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabor-
tha, secundo Iunij mensis die in Coream descē-
dit: ibique positis castris, postridie in Hierichū-
ta peruenit: in qua vnus ei rectorum Traianos
quem ē locis trans Iordanē ducebat militē iun-
git, cunctis illuc deuictis. Sed ex Hierichūte qui-
dem multitudo ante Romanorū aduentum in
aduersam Hierosolymis montanā regionē dissi-
perat: non pauci autem qui remansere perimur-
tur. Desolatam verō offenderat ciuitatem, cuius
in planicie sitz nudus mons ac sterilis immi-
net, idēque longissimus à septentrionali enim
regione vsque ad Scythopolitanos agros: à me-
ridiana verō vsque ad terram Sodomiticā & As-
phaltitis lacus terminos extenditur. totus au-
tē asper est, & quod nihil gignat, non habitat.
Huic obiacet circa Iordanem mons alius, inci-
piens à Iuliade ac septentrionali regione, proli-
xus autē in meridiē vsque ad Bacra, quæ Petram
determinat Arabiz ciuitatem. In hoc est etiam
Ferreus mons appellatus, ad Moabitidem vsque
longus. Inter duos autem montes regio, quæ
Magnus^c campus vocatur, à Gennabara vico ad
lacum Asphaltitem vsque patens, habet ducen-
torum & triginta stadiorum longitudinem, la-
titudinem verō centum & viginti, mediūque
ab Iordane

que ab Iordane diuiditur. Sunt^a autem illic duo
 lacus. Asphaltites & Tiberienſis natura contra-
 rii. namque alter ſaliſus ac ſterilis eſt, Tiberien-
 ſis vulgo dulcis & fecundus, æſtatſque tempore
 illa planicies ardore ſolis incenditur, & viſcoſo
 opprimitur aeris tractu omnibus circum aridis
 præter Iordanem vnde euenit, vt palmæ quæ in
 ripis ſunt magis floreant, & fertiliores ſint: mi-
 nus autem, quæ longè remotæ ſunt. Ad^b ipſam
 verò Hiericho latgiſſimus fons eſt, rigandiſque
 aruis vberriſmus, iuxta veterem ſcaturiens ciui-
 tatem: quâ Ieſus Naue filius, Hebræorū ductor,
 primam in Chananzorum terra bello poſſede-
 rat. Hunc fontem aliquando ſeruit non ſo-
 lum terræ atque lignorum fructus, ſed etiam ſæmi-
 narum partum obtundere ſolitus^c, cunctſque
 pariter morbo ac peſte corrumpere. Poſtea ve-
 rò manſueuiſſe, contrâque ſaluberrimum ac fe-
 raciſſimum eſſe factum ab Helifæo quondam
 propheta, qui Heliz notus fuerat atque ſucceſſe-
 rat. Receptus^c enim hoſpido ab Hierichuntis
 habitatoribus, quod humaniores eos expertus
 erat, ipſos & omnem illam regionem perpetua
 gratia remuneratus eſt: progreſſuſque ad fon-
 tem, lagenam ſicilem ſalis plenam in proſuen-
 tem aquam miſit. Iuxta deinde ad cælum dexte-
 ram tendens fontique immergens blanda liba-
 mina, ipſum quidem precabatur vt fluentia leni-
 ret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deum
 verò vt fecundioribus auris flumina tempe-
 raret orabat: tamque vbertatem fructuum
 quàm ſucceſſionem proliſ daret indigenis, ne
 eos generrix filiorum aqua deficeret, quoad ſu-
 ſſi manerēt. ad has preces ex diſciplina man-
 b. quoque multa operatus, fontem immutauit: &
 qui antea cauſa erat his orbitatis ac famis, idem
 victus ac fecunditatis autor eſt effectus: De-

An. mundi
 4032. A
 Chriſto nato
 70:

a Duo lacus
 Asphaltites
 & Tiberien-
 ſis.

b Ad Hieri-
 cho fons lar-
 giſſimus.

c Miraculū
 ab Helifæo
 factum.

An. mundi
 4032. *A*
Christe nato
 70.

a Paradisi
circa Hieru-
chuntem o-
ptimi.

b Fertilitas
circa Hieru-
chuntem
causa.

c Aer tem-
peratus &
calidus.

nique rigationis eius tanta potentia est, ut si at-
 gerit modo terram, lapidior sit, aquis diu perse-
 uerantibus. unde eo quæ largius abutuntur, exi-
 guum emolumentum habent: quæ verò parcius,
 plurimum. Amplius tamen quàm ceteri fontes
 spacium rigat, & septuaginta quidem stadiis lon-
 gam, viginti autem latam planiciem permeat.
 optimos autem in ea paradisos ac densissimos
 educat, palmarumque irriguarum genera, tam
 sapore, quàm nominibus varia: quarum pinguis-
 simæ calcibus pressæ, plurimum mellis emittunt,
 non multum alio melle deterius: quanquam &
 mellis alitrix est illa regio, & opobalsami ferax,
 quæ omnium carissimus est fructus ibi nascenti-
 um: itémque cyprum, & myrobalanum gignit:
 ut b qui diuinum esse illum tractum dixerit, non
 errauerit, ubi & larga & optima generantur quæ
 sunt carissima. Sed nec in aliis ei fructibus, ali-
 qua facillè toto orbe regio certauerit: adeo mul-
 tiplicatum quod satum est reddidit. Cuius c rei
 causa mihi videtur esse aquarum vis læta, & æ-
 ris calor: cum hic prouocet quæ nata fuerint at-
 que diffundat: liquor autem firmis singula radi-
 cibus stringat, virésque suggerat æstiuo tempo-
 re: quo sic perusta est illa regio, ut nihil facillè
 procedat ac pullulet: aqua tamen, si ante solis or-
 tum hauriatur, auræ spiritu refrigerescit, naturam
 que contrariam aeri sumit. hyeme verò conte-
 pescit, eaque meritis mitissima efficitur. Tanta
 est autem cœli temperies, ut quo tempore in a-
 lia iudææ regione ningit, lino illic tantum in-
 digent vestiantur. Distat autem ab Hieroso-
 lymis c l stadiis, & ab Iordane stadiis sexaginta:
 totumque habet à Hierosolymis spatium de-
 sertum atque saxosum: ad Iordanem verò &
 lacum Asphaltitem, licet humiliter, æquè ta-
 men

incultum ac sterile. Sed de Hiericho,
in fortunatissimas, satis dictum est.

Ann. mundi
4032. *A*
Christo nato
70.

Lacus Asphaltites.

C A P. V.

memoracione autem dignum puto, As-
phaltitis a quoque naturam exponere la-
nim falsus quidem ac sterilis est: nimia
ritate, etiam quæ gravissima sunt, in eum
stant. de mergi autem quis in profun-
c de industria facile potest. Denique
anus, qui eius visendi causa illuc vene-
fit quosdam natandi inscios, victis post
vanibus, in altum præici: & euenit o-
, tanquam vi spiritus sursum repulso
fluitare. Ad hæc mirabilis est coloris
, quæ ter in singulos dies superficiem
& solis radiis variata resplendet. Multis
ocis vomit nigras bituminis glebas, quæ
ndam & habitu & magnitudine tauris si-
tibus altissimiles natant. Ad eas autem
cuse exercitores accesserint, nacti quod
m est, ad naues trahunt: & quia len-
t, repletas eas abruptere nequeunt:
tali; religata scapha, pendet à cumulo,
menstruo mulieris atque vrina solua-
t autem vrile non modo ad compagi-
ulium, sed ad corporum etiam curatio-
nulis remediis admiscetur. longitudo
st quingentorum & octoginta stadia-
ul ad Zoara vsque Arabiæ tenditur. la-
autem centum quinquaginta stadiis pa-
tic c Sodomitica terra vicina est: olim
a tam fructibus, quàm diuitiis cinita-
tunata, nunc autem omnis exusta, vi-
abitatorum impietate fulminibus con-

a De lacu
Asphaltite.

b Mirabilis
Asphaltitis
proprietas.

c Sodomiti-
ca terra A-
sphaltitis vi-
cina est.

Ann. mundi
4032. *A*
Christo nato
70.

Tertul. in
apolog. 39.

flagrante memoratur. Dentque adhuc in ea di-
ni reliquias ignis, & oppidorum quaque. vide-
re licet imagines, & renascentes in fructibus ci-
neres, qui colore quidem sunt edulibus similes,
capientium verò manibus, in fenum dissoluun-
tur & cinerem. Terræ quidem Sodomiticæ fa-
bula eiusmodi fidem habet ex facie.

Gerasa deuastata, simul de Neronis morte,
Galba & Othonis.

CAP. VI.

a Gerasam
L. Annium
capit.

AT Vespasianus Hierosolymorum habitato-
res concludi undique cupiens, apud Heth-
etho & Adidam castellis erectis, utrobique auxi-
liarium pariter ac Romanorum prædia collo-
cat. Mittit autem Gerasam L. Annium, equita-
tus ei parte multisque equitibus attributis. Qui
primo aggressu ciuitate capta, mille iuuenù, qui
ne fugerent præueni erant, interficit: familias
captiuas ducit, bona militibus prædati permic-
tit. Incensis deinde domibus, proximos petit.
Erat autem fuga potentium, & interitus infirmo-
rum: quòdque occupatum fuisset flammis da-
batur: omnibusque tam montanis locis quàm
tota planitie bello oppressis, apud Hierosoly-
miam degentes exeundi copiam non habebant:
cum transfugere quidem cupientes à Zelotis as-
seruantur: eos verò, qui etiam tunc à Roman-
is dissidebant, undique ciuitate vallata cohibe-
ret exercitus. Vespasianus autem Casarem reuer-
so, & cum omnibus copiis in ipsam Hierosoly-
mam proficisci paranti nunciatur Nero perem-
ptus, cum per annos tredecim & octo dies impe-
rasset de quo referre, quemadmodum de honesta
rit imperiù nequissimis hominibus Nymphido
& Tigellino, & indignissimis libertorù permissa
Repu-

b Vespasia-
no nuncia-
tur Nero per-
emptum.

ica, quodque horum captus insidiis, ab
 is suis senatoribus destitutus, cum qua-
 bertis fidelibus in suburbanum fugerit,
 emet occiderit: & quod multo post tem-
 si eum deposuerant: pœnas dederint: bel-
 per Galliam quo pacto desierit: &
 Galba creatus imperator, Romam redie-
 ispania, & quemadmodum incusatus à
 is, tanquam humilioris esset animi, in
 oro necatus sit, & b Otho declaratus sit b Otho.
 ok, militesque suos contra c Vitellij du- c Vitellius,
 ercitur: necnon & Vitellij turbas, & cir-
 itolium pugnam, & quemadmodum
 is primus & Mutianus Vitellium inter-
 & Germanorum agmina bellumque ci-
 auerint: hæc omnia recusavi narrare, cō-
 uod à multis Græcorum itēque Ro-
 m ea cuncta copiosè perscripta sunt. or-
 tem rerum continuandi gratia, ac ne in-
 uendat historia, summatim singula defi-
 gitur à Vespasianus primò quidem in d Vespasia-
 lymam expeditionem differebat, expe- ntu expedi-
 onam vrgeret imperium post Neronē, tionem in
 bi Galbam imperare cognouit, nihil Hi. resoly-
 ecreuerat, prius quàm ille quoque ad mē differt.
 llo aliquid perscriberet. Mittit autem
 Titum filium suum & salutatū simul,
 ludæis mandata acciperet. Oh easdem
 Rex Agrippa nauigauit ad Galbam. Sed
 haiam, quod hyems erat, longis nauib.
 antur, interfici c Galbam contigit, septē c Galba in-
 is post & totidem diebus. Deinde Otho terfiscitur ac-
 imperium, ac tres menses Rempubli- Otho impe-
 ernauit. Agrippa verò nihil mutatione rium susci-
 us, Romam pergere statuit. Titus ve- pit.
 io quodam impulsu, ex Achaia ad Sy-
 uigat, & maturè inde Cæsaream venit

An. mundi
403. A
Christo nato
71.

ad patrem. Suspensi autem de omnibus, quasi nutante Romano impetio, Iudæorum militiam negligebant. patriæ quoque metuentes, aggredi alienigenas impot. unum arbitrabantur.

De Simone Geraseno nova conspirationis principe.

CAP. VII.

INterea tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon Gioræ filius, patriæ Gerasenus, ætate iuuenis, sed calliditate posterior Ioanne, à quo iam pridem ciuitas possidebatur, viribus autem corporis audaciæque præstantior ob quam ex Acrabatena quoque toparchia, cuius rector erat, pulsus ab Anano Pontifice, ad

a Simon Gerasenus ad latrones peruenit.

latrones peruenerat, qui Massadam occupant. Is autem primò quidem ita suspectus erat, ut eum ad inferius castellum cum mulieribus, quas secum adduxerat, transire permitterent, ipsi excelsius incolentes. rursus autem propter necessitudinem morum, fidelis esse videbatur. nam & ductor erat prædatum exeuntibus, & cum ipsis territorium Massadæ populabatur. nec tamen eos ad maiora exhortando metuebat, dominandi enim cupidus magnorūque appetens, quia mortem Anani compertit, in

b Simon in montanis castris nequissimos congregat.

montana loca discessit: ac b voce præconum seruiliberrate promissa itēque liberis præmio, cunctos qui ubique fuerant nequissimos congregauit. Iamque validis conflatis copiis, montanos vicos diripiebat. Semper autem accedentibus pluribus sociis, audebat etiam in humilliora loca descendere, & ciuitatibus quoque iam terribilis erat: multosque potentium vis eius & prosperè gesta sollicitabant. nec iam sermorum tantum, sed latronum exercitus erat, sed

nultorum etiam popularium, tanquam Re-
 arebat obs. quum. Excursus autem ageba-
 i Acrabatenam toparchiam, & in maiorem
 Idumæam. Vicum enim cui nomen est
 muro amplexus, ad tuitionem sui pro ex-
 habebat. In valle autem quæ appellatur
 an, multas quidem dilatauit speluncas, mul-
 rô paratas inuenit, atque his conditorum
 & receptaculis vtebatur. Quin & direptos
 rustus reponebat, multæque cateruæ di-
 bantur: neque dubitabatur, quodd in Hiero-
 nam copiis & apparatu præluderet. Vnde
 as veriti Zelotæ: ac præuenire eum qui cõ-
 cresceret cupientes, plerique cum armis
 iuntur. His & autem Simon occurret, com-
 que prælio multos occidit, & reliquos cõ-
 in oppidum. Nondum autem viribus fre-
 obsidione deterretur. Prius autem Idu-
 subiugare conatus est. Itaq; cum viginti
 us armatorum ad fines eius properabat.
 torum autem principes maturè ex agris
 i quinque ferè millibus pugnacium ciuiũ
 egatis, pluribus autè qui sua seruarent do-
 ctis, propter sicariorum qui Massadæ ver-
 ut incursus: Simonem in finibus præsto-
 ur: vbi conflietu habito ac per totum diẽ
 prælio neque victor neque victus absces-
 pte quidem in Nain vicum, Idumæi verò
 m regressi sunt. Non multo autem post,
 cum maioribus copiis eorum fines pe-
 astrisque in quodam vico cui nomen est
 e positis, ad custodes Herodij, quod non b Eleazar
 liberat, de sociis eius Eleazarum misit, vt Simonis so-
 im sibi traderent persuasum: quem qui-
 de mora susceperet custodes, causæ nescij lem se præj-
 nisset: mox autem de traditione prolo-
 strictis gladiis persequabantur, b donec moritur.

An. mundi
 4033. A
 Christe nato
 71.

a Pagno Si-
 monis & Ze-
 lotarum.

b Eleazar
 cior in val-
 cit & statim

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

a Iacobus I-
dumæam pa-
tria predi-
tor.

fuga locum non reprens, de muro in subiecta
vallem se proiecit & ille quidem hoc modo sta-
tim moritur. Idumæis autem vires Simonis
formidantibus placuit, priusquam bello cōgre-
derentur, explorare hostium copias. ad hoc au-
tem se ministrum obtulit parato animo Iaco-
bus: vnus è rectoribus, cogitans prodicionē. De-
nique profectus ab Oluto. (In hoc enim vico tūc
Idumæorum collectus erat exercitus) ad Simo-
nem venit. primūque se patriam suam traditu-
rum esse paciscitur, accepta fide quod semper
ei charissimus foret. mox etiam de tota Idumæa
operā pollicetur. Ob quas res humanissimē apud
Simonem cōnatus, amplissimisque promissis a-
nimatus, ubi ad suos rediit, primò Simonis exer-
citus multiplici numero mentiebatur esse ma-
iorem; deinde rectoribus etiam paulatimque
multitudinē vniuersa perterritis, vt Simonem
reciperent suadebat, eique sine pugna rerum o-
mnium permitterent principatum, simul autē
hoc agens, & Simonem ipsum per nuncios euo-
cabat: disiecturum se pollicitus Idumæos, quod
& præstitit. Nam cum iam appropinquaret exer-
citus, equū primus incendit, & cū sociis corru-
ptionis effugit, pauor autē occupat vniuersam
multitudinem, ac priusquam ad manus venirēt,
domum quisque suam soluti ordine recesserūt.

b Simon præ-
ter opinionē
sine sangui-
ne Idumæā
intrat.
c Chebron
antiqua ciui-
tas Abrahæ
vni domici-
lium fuit.

Simon v̄ verò præter opinionem sine sanguine
Idumæam introiuit: primūque aggressus ex
improviso Chebron municipiū capit, in quo ma-
xima præda potitus est, multosque fructus didi-
puit. Chebron autem indigenæ ferunt non eius
tetra modò ciuitatibus, verum etiā Ægypti Mē-
phi antiquiorem. denique duo millia & trecen-
ti eius connumerantur anni. hoc ē autem nat-
rant. Abraham quoque parenti Iudæorum fuisse
domiciliū, posteaquā Mesopotamiæ sedes re-
liquit

& ciúsque posteros hinc ad Ægyptum esse
 Ætos, quorum etiam nunc monumenta ex
 eadem ciuitate peroptimo marmore li-
 ter fabricata. Cernitur autem sexto ab
 lo stadio arbor maxima Terebinthus: eam
 memorant ab initio mundi creati nunc vs-
 lutare. Hinc b totam Simon peruasit Idu-
 eam, non modò vicos eius & ciuitates depo-
 do, sed excidendo, etiam territoria, nam
 armatos xl. cum millia sequebantur, ut
 victui quidem necessaria satis essent. Ad-
 tem necessitates accedebat eius crudeli-
 nsuper itacordia, quò magis vastari conti-
 nuat. Et quemadmodum post locustis syl-
 ni solet frondibus spoliata, sic etiam quàm si
 transisset exercitus, & à tergo solitudine
 uebat: & alia quidem cõburendo, alia di-
 o, & quicquid in ciuitate vel in agris na-
 sset conterendo calcibus, aut depascendo
 int, perque terram cultam iter agendo, fa-
 it eam sterili duriorẽ, prorsus ut ne signum
 vastatis relinqueretur, quod aliquando
 it. Hæc omnia rursus Zelotas incitauerunt,
 ito quidem bello confingere perstimuere:
 s verò per itinera collocatis, uxorem Si-
 rapiunt, eorũque præterea quos habebat
 obsequio plurimos, deinde tanquàm Simo-
 psam cepissent. in ciuitatem exultantes
 nt, continuo namque sperabant, armis eũ
 is pro uxore sibi supplicaturum. Illum
 non misericordia, sed ira coniugis capta
 erat: cùmque ad muros Hierosolymorũ
 et, ut fersa saucia quæ percussores prende-
 uisset, ita in quos reperisset, effundebat
 am, denique d oserum sarmentorũque
 progressos è porta, imberbes pariter ac se-
 correptos verberabat ad natẽ: veni mihi

An. mundi
 4033. A
 Christo nato
 41.

a Terebin-
 thus arbor
 ab initio mũ
 di creati nũc
 vsq. durat.
 b Simon de
 populando
 totam Idu-
 eam per-
 uasit.

c Zelota Si-
 monis uxo-
 rem rapit.

d Immani-
 tas & crude-
 litas Simo-
 nis.

An. mundi

403.

A Christo

nato 71.

indignatione id solum abesse videretur, quod non etiam vesceretur corporibus mortuorum. multis autem abscissis manibus dimittebat in ciuitatem, vna perterrefaciens inimicos, & populum reuocare cupiens à nocentibus. Hisque mandabat vt dicerent, iurare Simonem per Deum qui cuncta reget, quod nisi citò redderent sibi coniugem suam, muro perrupto omnibus qui in ciuitate essent similiter vteretur, neque cuiquam ætati parceret, aut ab innocentibus discerneret noxios: donec his eius mandatis, non modò populus, sed etiam Zelotæ metu perculsi, remisissent ei mulierem. atque ita delinquitus, paulisper ab assidua exde requieuit.

De Galba Othone, Vitellio & Vespasiano.

CAP. VIII.

^b Seditio per totum Romanum imperium.

Non solum autem per Iudæam erat seditio bellumque ciuile, verum etiam per Italiâ. In media namque Romanorum foro Galba perempto, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperium affectante pugnabat: quem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito autè apud Bedriacum Gallia Cisalpinæ prælio cum Valente & Cæciana Vitellij ducibus, primo die Otho superauit, altero Vitelliani: mul. isque trucidatis, & aduerzæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet occidit, postquam biduū trêque menses imperium tenuit. Accesserunt autem Vitellij ducibus Othonis milites, & ipse iam Vitellius Romam cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Iunij, mensis Casatea profectus, eas quas nondum subegerat Iudææ partes petiuit: & in montana regione, quod primum ascendit, toparchias duas Gophniticam & Acrabutenam subegit: deinde post has Bethel & Ephrem, municipia: ibique præsidium

^c Vespasianus Iudæam iterum petit.

prædiis collocatis, vsque Hierosolymam equitabat. multos verò tunc deprehensos necabat, multosque capiebat. Ducum autem vnus Cerealis cum equitum parte ac peditum, superiorem quæ dicitur vastabat Idumzæ, & Caphetram quidem castellum ex itinere captum incendit alterum^a verò quod Capharin dicitur,^a Capharim admoto milite oppugnabat, muro satis valido cinctum. diutius autem ibi se moraturum speranti, oppidani subito portas aperuere, & supplices ei se tradidere. Quibus subiugatis, Cerealis in Chebron alteram ciuitatem antiquissimam tendit, sitam (vt dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis. Vi autem irrumpens in eam, reliquam multitudinem, quam ibi offendit, cum pueribus interemit: oppidam verò ipsam exurit. Omnibusque iam captis, præter ea Stella Herodium & Massadam & Macherunta, quæ à latronibus tenebantur, sola iam Hierosolyma Romanis ante oculos erat, quæ expugnanda restabat.

De Simonis gestis contra Zelotas.

C A P. I X.

Simon autem vbi uxorem suam à Zelotis recepit, ad reliquias Idumzæ tendit persequendus: & vndique circumacta natione, Hierosolyma compulit plerisque fugere, cum ipse quoque ad eam sequeretur. Deinde muro eius obsecso, si quem operariorum ex agris adeunte multitudinē cepisset, interficiebat. Eratque populo foris Simon Romanis terribilior: intus Zelotæ verisque seniores: quos etiā Galilæi nouis inuentis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiā ibi prouexerant: & Ioannes eis pro potentia quam sibi comparauerat, vicem referens, omnia quæ desiderarent vt

An. mundi facerent permittebat. Insatiabilis autem rap-
4033. A narum cupiditas erat, domorumque locuple-
Christo nato tum perscrutatio. Cædes autem virorum & for-
71. minarum iuiuræ pro ludo habebantur: prædæ
 que cum sanguine deuorantes sine aliquo me-
 tu, post satietatem muliebri libidine caleſcebant:
 comptique crines, ac ſœminarum veſte indo-
 ti, lotique vnguentis, & vt forma placeret, oculo-
 ſus illiti, non ſolum ornatum, ſed impuden-
 tiam quoque mulierum imitabantur: & obſœ-
 nitate nimia nefarios coitus exigentes, vt in lu-

a Zelota ci- panari verſabantur, ciuitatēque totam impu-
nitatē totā tis facinoribus profanabant. Effœminantes au-
impuri faci- tem vultum, dexteras ad eandem promptas habe-
neribus pro- bant: delicatōque inceſſu eneruati: ſubita incur-
ſarant. ſione bellatores fiebant, & de paludamentis ver-
 ſicoloribus eduſtis gladiis, caſu obutos tranſ-
 verberabant. Eos autem qui Ioannem fugiſſent,

b Omni fu- excipiebat ſæuior in cædibus Simon: qui quæ la-
ga via ab- teſtinum euafiſſet tyrannum, ab eo qui propè
ſiſſa. erat occidebatur. Omnis *b* autem fugæ via tran-
c Diſſidium ſire cupientibus: ad Romanos obſciſſa erat. In-
Zelotarum ter *c* Ioannis autem copias quantum erat Idu-
& Idumæo- mazorum diſſidebant: ſeparatīque ab aliis aduer-
rum. ſum tyrannum tam liuore potentiz quàm eru-
 delitatis eius odio armantur. deinde pugna cō-
 geſſi, multos Zelotarum perimunt, cæterosque
 in auram regiam compellunt, quam Grapte ædifi-
 ficauerat. hæc autem fuerat cognata Iſatz Re-
 gis Adiabenorū. Vnā verò irrupere Idumæi,
 atque inde Zelotis in ſanum pulſis, Ioannis pecu-
 nias deprædabantur. in aula enim ſupra dicta

d Pugna Ze- & ipſe degebat, & tyrannidis ſpolia depoſue-
lotarum in rat. Inter *c* hæc autem Zelotarum qui per ciuita-
temple cum tē diſperſi erant, ad illos qui in templū fugerāt
Idumæi & aggregati ſunt: obſque Ioannes aduerſus popu-
populo. lum & Idumæos educere cogitabat. Iſtis autem
 non

non tam impetus eorum metuendus erat, cum pugna plus possent, quā confidentia, ne de templo nocte subreperent, seq. pariter occiderent, atque oppidum concremarent. Itaque collecti cum Pontificibus deliberabant, quonam pacto impetum præcauerent, Sed profectò Deus sententias eorum in deterius vertit, & interitu ascribius excogitabant salutis remedium. nam ut Ioannem delicerent, Simonem recipere statuerunt, & cum precibus alterum sibi tyrannum imponere. Itaq. decreto obtemperatur: missòq. Matthia Pontifice, rogant Simonem ut ad se intro iret, quem sæpè timerant. cum his autem precatores erant, etiam qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisq. suæ desiderio & fortunarum. Ille^a autem nimis superbe se dominū fore pollicitus, veluti ciuitatem liberaturus ingreditur, eum salutis eum datorem ac defensor sui clamor designaret, ubi verò cum suis copiis introit, mox de propria potentia deliberabat: nec minus eos à quibus rogatus erat, quā eos cōtra quos fuerat aduocatus, inimicos putabat. Ioannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiā quæ in ciuitate habebat (nam statim res eorum Simon cum sociis diripuerat) salutem iam desperabat. Templum^b tamen adiuuante populo Simon aggreditur. illi autem in porticibus, perque propugnacula stantes impetum propulsa-

*Anno mundi 4033/
A Christo nato 71.*

*a Simon ma-
gno clamore
ciuitatem
intrat.*

*b Simon rē-
plū, in quo
Zelotacrāt,
aggreditur.*

ban: multiq. ex Simonis parte opprebant, multū sanctij referebantur, quoniam Zelotæ ad dexteram superioris erant, eòq. ictus impenetrabiles habebant. Et quamuis loco plus possent, turres tamen quatuor maximas fabricauerant: ut ex alto videlicet missilia torquerent: vnam ad orientalem angulum, ad septentrionalem alteram, super xystum tertiam: in angulo alio cōtra

*Anno mudi
4033. A
Christo nato
71.*

*a sacerdotū
officiū, quod
septimus
quisq. dies
inciperet, tu
ba significa-
re.*

ciuitatem inferiorem. Quarta verò turris supra
verticem Pastophoriorum condita erat: vbi^a
moris est vnum de sacerdotibus astantem post
meridiem, quod septimus quisq. dies inciperet,
tuba significare: rursumq. vesperti, quod desine-
ret, nūc ferias populo, nunc vt opus faciat, denū-
ciantem. Per turres autem disposuerunt balistas
saxorumq. tormenta, & sagittarios & fundarum
scientes. Itaque tunc Simon pigrus ad impetus
mouebatur, cum suorum pleriq. mollescerent:
amplioribus tamen copiis fretus, propius acce-
debat. machinatum enim missilia delata lon-
gius, multos pugnantium perimebant.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

C. P. X.

*b Vitellius
totam urbē
Romam pro
castris habet*

PER idem tempus Romanos quoque sauiora
mala circumueniunt. aderat enim ex Ger-
mania Vitellius cum exercitu, aliam praeter
ingentem multitudinem secū trahens. Et cum
eum destinata militi spacia non caperent, totā
urbem pro castris habebat, omnēq. domū re-
pleuit armatis. illi autem conspectis Romano-
rum diuitiis oculis insuetis, & auri argentiq. stu-
pore perfusi, vix cupidinem continebant, adeo
vt in rapinas se conuerterent, & eos qui ob stare
conarentur, occiderent. Et in Italia quidem ita
res erant. Vespasianus autem postquam Hiero-
solyms proxima depopulatus, Caesaream reuer-
tebatur, audiit Romanorum tumultus, & Vitel-
lium principem. Hoc autem, licet ipse imperiū
pati, sicut bene imperare nosset, ad indignatio-
nem perductus est: dominūq. dedignatur eū,
qui veluti desertum inuasisset imperium. Do-
lore autem saucius cruciatum ferre nō poterat,
neq. aliis vacare bellis cum patria vastaretur. Ve-
runtamen quantum ira impellebatur ad vlcif-
cen-

*c Vespasia-
nus imperiū
pati, sicut be-
ne imperare
nouit.*

cendum, tantum longinquitatis cogitatio re-
 primebat: multa enim fortunam posse noua fa-
 cere, priusquam ad Italiam præsertim hyemis
 tempore ipse transiret: plûsq. iam crescentem i-
 racundiam cohibebat. Rectores^a autem cum mi-
 litibus conuenientes, apertè iam de mutatione
 tractabant: & cum indignatione vociferantes,
 incusabant Romæ constitutos milites, & in de-
 licijs agentes, qui ne famam quidem belli susti-
 neant, quibus libuerit decernere Principatum,
 & spe quæstus imperatores creare. Se autem la-
 boribus tot exactis sub galeis senescentes, aliis
 condonare potestatem, cum apud se digniorem
 habeant imperio: cui si hanc amiserint, quàm
 iustiorẽ, vel quando referrent erga se beneuo-
 lentiam gratiam? Tanto autem Vespasianũ quàm
 Vitellium iustius esse principem fieri, quanto
 illis qui eum declarassent ipsi præstarent, non
 enim se minora pertulisse bella, quàm qui ex
 Germania venissent: neq. illis qui tyrannũ inde
 deducerent, in armis deteriores esse. Nullum
 autem in creando Vespasiano fore certamen,
 non enim senatum populũve Romanum, Vitel-
 lij libidines pro Vespasiano pudicitia perpeffa
 tos nec pro bono imperatore crudelissimum ty-
 annum, aut filium pro patre optaturos Princi-
 pem. Maximum enim pacis tutamen esse, veram
 imperatore præstantiam. Ergo siue peritiz
 necessitatis d. beatur imperium, habere se Vesp-
 anum: siue adolescentiæ viribus, Titum. ex am-
 orum enim ætate quod sic commodum decer-
 tuos. Non solũ autem se ministraturos decla-
 ri imperij vires, qui tres legiones regũmq. ha-
 rant auxilia: sed etiam eorum oriẽ em partẽq.
 utropæ extra Vitellij timorem constitutam.
 q. insuper qui essent in Italia propugnatores
 Vespasiani, fratrem atque alium filium: quorum

Anno mudi
 4033. A
 Christo nato
 71.

^a Rectores
 apertè cum
 militibus
 conuenientis
 de mutatio-
 ne tractant.

^b Vespasia-
 ni pudicitia
 & modestia.

^c Causa im-
 pulsus eli-
 gendi Vessa-
 nianum Im-
 peratorem.

An. mundi
4033. M
Christo nato
71.

a Milites
Vespasianū
Imperatorē
appellant.

alteri multos dignitate præditos iuvenes soci-
tum iri sperabant, alteri verò etiam vrbis esset
commissa præfectura: quæ pars ad imperij prin-
cipia non parum valeret. Postremò si ipsi cessa-
rent, senatum fortasse declaraturum eum prin-
cipem, quem cōseruatores milites de honesta-
rent. Hæc primò per cuneos milites loqueban-
tur. deinde se adhortati inuicem, Vespasianum
Imperatorem appellant: eūque ut in periculo
constitutum imperium cōseruaret, orabant. Il-
li autem olim quidem rerum omniū cura fuit,
nequaquam verò imperare volebat, dignū qui-
dem se factis existimans, priuatæ autem viæ se-
curitatem, clarioris fortunæ periculis antepo-
nens. Recusanti autem rectores magis instabāt
& circumfusi milites cum gladiis, mortem ei
minabantur: nisi viuere vellet ut dignus esset.
diu tamen reluctatus, quod renuebat imperium
postremo cum his, qui se designauerant, minimè
dissuadere posset, accepit.

Ægypti descriptio & Phari.

C A P. XI.

MVtiano autem ceterisque rectoribus, qui
cū ad imperium inuitantur, & exercitus
alio vōciferante, ut se in hostes omnes duceret,
prius res Alexandrinas procurandas putauit:
sciens Ægyptum plurimam esse partem impe-
rii, propter frumentariam functionem: eāq. si
potitus esset, ut quoq. si perstaret, Vitellium de-
iciendum sperabat, nec enim perperurum esse
populum fame oppressum. Simul etiam duas
legiones, quæ apud Alexandriam degerent, sibi
cupiebat adiungere. Cogitabat etiam pro-
pugnaculo sibi fore illam regionem, aduer-
sus incerta fortune. Nam & terra diffici-
lis accessu, marique importuosa est: & ab oc-
cidente quidem aridam Libyam habet obie-
ctam

b Terminus
Ægypti.

etiam, à meridie verò limitem qui Syenem ab
 Æthiopia dirimit, nauibusque inuias Nili flu-
 mini, cataractas. itemque ab oriente mare ru-
 brum, ad Copron ciuitatem vsque diffusum. Sep-
 tentrionale verò munimentum habet terram vsque
 ad Syriam, & quod dicitur Ægyptium pelagus,
 totum portibus carens: Hoc quidem modo Æ-
 gyptus ex omni parte tuta est. Inter^a Pelusium ve-
 rò & Syenem, per duo millia stadiorum porrigi-
 tur. Ex Plinthine autem ad Pelusium, nauigatio
 est stadiorum trium millium & sexcentorum.
 Nilus autem ad Elephantinem oppidum vsque
 nauibus ascenditur. nanque ulterius progredi,
 vt supra diximus, cataractæ non sinunt. Porius
 autem Alexandrinus etiam in pace nauibus adi-
 tu difficilis est. nam & ostium perangustum ha-
 bet, saxisque lateutibus à directo cursu deflecti-
 tur; & læua quidem pars manu fractis brachijs
 cingitur: à^b dextera verò Pharus obiecta insula, ^bTurris al-
 turrim maximè sustinet, ad trecenta vsque sta-
 dia nauigantibus igne lucentē, vt quàm longis-
 simè difficultatem applicandarum nauium præ-
 caueant. Circum hanc autem insulam, opere in-
 fructo ingentes muri sunt: quibus afflicti per-
 lagus, & aduersis obicibus fractum, asperiores
 facit meatum, eoque periculosum per angustiam
 aditum. Intus tamen portus ipse tutissimus est,
 & triginta stadijs magnus. in quem tam quæ de-
 sunt illi terræ ad beatitudinem deuehuntur:
 quàm quæ superant ex bonis domesticis & in-
 digenis, in eorum orbem diuisa exportantur. Itæ-
 que non sine ratione, Vespasianus Alexandrina
 tum rerum erat cupidus, ad totius imperij firma-
 mentum. Proinde statim ad Tiberium Alexandrini
 teras dedit, qui ^c Ægyptum & Alexandriam re-
 gebat, indicans militum alacritatē: quodque ipse
 (quod necesse fuit) suscepto munere principa-

Ann. mundi
 4034. A
 Christo na-
 to 71.

^a Longitudo
 & latitudo
 Ægypti.

^b Turris al-
 tissima in in-
 sula Pharo,
 ad trecenta
 vsque stadia
 nauiganti-
 bus igne lu-
 cens.

^c Tiberius
 Alexander
 Ægypti &
 Alexandria
 regit.

An. mundi
4033. A
no Chrifto
71.

rus, operam atque adiumentum eius affumeret. Alexander autem, simul ut Vespasiani legit epistolam, prompto animo, & legiones eius sacramento rogauit & populum: utriq. autem libentissimè paruere, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permissa sibi potestate, omnia quæ imperij, vsus exigeret, aduentui quoque principis necessaria iam parabat.

Vespasianus Iosephum captiuitate liberat.

CAP. XII.

a Vespasiano
communi suffragio
Imperator
declaturus,
& corona
donatur.

OPione verò citius declaratum in oriente Vespasianum Imperatorem, ubiq. fama nunciauit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos dies habebant, nunciisq. læticiam pro eo simul & sacrificia celebrabant. legiones verò apud Mesiam Pannoniâque degentes, quæ propter Vellij audaciam paulo antè fuerant concitæ, iusiurandum Vespasiano maiore gaudio præbuerunt. Vespasianus autem Cæsaream reuersus, iam Berytum venerat, ubi multæ quidem è Syria, multæq. ab aliis prouinciis legationes aderant obuiam, coronas ei & gratulatoria decreta à singulis ciuitatibus offerrentes. Affuit autem rector etiam prouinciæ Mutianus, populorum alacritatem, iuratâq. per ipsum principem sacramenta renuncians. Vbiq. autem Vespasiani votis obsecundante fortuna, rebusq. ad eum plurima ex patre inclinatis, cogitare cœpit, quæ sine Dei prouidentia sumisset imperium: sed iusta quædam fati ratio, ad eius potestatem circumduxisset rerum omnium principatum. Recordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant imperium præmonstrantia) & Iosephi dicta, quibus eum Nerone viuo ausus fuerat appellare imperatorem, admirabatur virum quem

quem adhuc habebat in vinculis : advocatq. Mutiano cum amicis & rectoribus aliis , primū quā strenuus fuisset Iosephus : quantūq. Iota patenis expugnandis propter eum laborasset exponit. deinde vaticinationes eius , quas ipse quidem timoris causa suspicaretur esse figmentis : tempus autem diuinas fuisse , & serum exitus probauisset. Tūq. inhonestum esse ait , ut qui sibi augurasset imperium , vocisq. Dei minister ac nuncius extitisset , adhuc captiui loco haberetur , fortunāq. sustineret aduersam : vocatūq. ad se Iosephum solui , iubet. Hoc autem facto , alij quidem rectores ex ea gratia quam alienigenæ retulisset , præclara etiam de se speranda esse arbitrabantur. Titus verò , qui cum patre adegat , iustum est inquit , pater vna cum ferro etiam probro Iosephum solui , est enim tanquam nec initio victus sit , si non dissoluerimus , sed inciderimus catenas. nanq. id agi solet in his , qui non rectè fuerint victi. Eadem Vespasiano placebant. & quidam interueniens securi catenas abruptit , Iosephus^b quidem pro his quæ prædixerat , præmio famæ donatus , & de futuris iam dignus credereendum esse habebatur.

Anno millesimo
403. A
Christo nato
71.

a Vespasianus cum amicis & Rectoribus , de Iosepho liberando deliberat.

b Iosephus præmio famæ donatus & vinculis liberatur.

De Vitellij morte & moribus.

C A P. XIII.

Vespasianus^c autem responso legationibus reddito , iusteq. pro meritis administrationibus ordinatis , Antiochiam venit. Ex quonam primum tenderet cogitans , Alexandrino itinere præstabilius esse duxit , quæ Romæ agerentur curare. Alexandriam enim stabilem esse , Romanas autem res à Vitellio perturbari. Mittit igitur in Italiam Mutianum cum multis equitum pedumque copiis. qui tamen propter hyemis

c Vespasianus Romam tendere cogitat.

*Anno mōdi
4033. A
Christo nat.
71.*

asperitatem veritus navigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exercitum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex his quæ apud Mochiam morabantur (illam enim regebat provinciam) bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magnam Cæcinnam obuiam ei mittit. Is autem Roma profectus, quamprimum circa Cremonam Gallicæ Antonium consequitur, quæ confinis Italiæ ciuitas est: ibique conspectâ hostium ordinatione ac multitudine prælio quidem congruere non audebat. discessum autem periculosum reputans, de prodicione deliberebat. Conuocantur autem centurionibus & tribunis sibi subditis, ut transirent ad Antonium suadebat: Vitellij quidem rebus detrahens. Vespasiani autem vires extollens, & alterum nomen imperij tantum, alterum virtutem habere commemorans, ipsis quoque melius esse, si id spontè faciât, quod necesse est: eumque se multitudine superatum iri sciant, voluntate periculum præuenire. Nam & Vespasianum quidem idoneum esse etiam sine ipsis ad reliqua vindicanda Vitellium verò nec cum ipsis quidem præsentia posse se ruare. Multa loquutus in hunc modum quod voluit persuasit: & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem verò nocte milites pœnitus simul ac metus eius, si vicisset: à quo missi fuerant, occupauit, eductisq. gladiis Cæcinnam obruncare voluerunt, fecissentque nisi his aduoluti tribuni supplicassent. quamobrem & e quidem se abstinerunt, victum autem quasi proditorem Vitellio transmittendum habebant. His auditis Primus Antonius continuo suos mouet, eosque cum armis in defectores ducit. illi autem instructi ad prælium, paulisper quidem restiterunt, mox autem loco pulsî, Cremonam fugerunt.

*a Cæcinnam
milites ut a
Vitellio desicerent, &
Vespasiano
se se continerent,
hortatur.*

*b Cæcinnam
propter prodicionem à
suis capitur.*

Primus

Primus autem comitatus equitibus cursus eorum præuertit: & ante ciuitatem circumclusam pleramque multitudinē peremit. aggressus autem reliquos, oppidum militibus prædari permisit. in quo multi quidem hospites mercatores, multi verò indigenæ periire, totusque Vitellij exercitus, victorum triginta millia & ducenti. quin & Antonius eorum quos de Mœsia adduxerat quatuor millia & quingentos amittit. solutum autem vinculis Cæcinam, rerum gestarum nuncium ad Vespasianum mittit. qui ad eum intromissus & collaudatus est, & proditoris dedecus insperatis protexit honorib. Romanæ autē Sabinus ubi Antoniū appropinquare cognouit, fiducia recreatus est: collectisque vigiliis cohortibus, nocte occupat Capitolium. luce verò facta multi nobilium sociati sunt ei, & Domitianus fratris filius, pars ingens obtinenda victoriæ. Sed Vitellius de Primo quidē minime curabat. his autem iratus qui cum Sabino defecerant, & nobilium sanguinem pro ingenita crudelitate sitiens, immittit b Capitolio quā b Sabinus secum adduxerat militum manum. ubi multa ab his itemque ab illis qui templum tenebant pugnantibus, audacter admissa sunt: postremò autem Germani, quod multitudine superabant, collem obtinuerunt. Et Domitianus quidem cum multis Romanorum viris insignibus, diuina quadam ratione saluus euasit: reliqua verò multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad Vitellium ductus occiditur. milites autem direptis donariis, templum incendunt. Tūque postero die cum exercitu venit Antonius, eumque Vitellij milites excipiunt: & trifario commisso intra urbē prælio, omnes interiere. Procegit autem ebris de palatio Vitellius, & ut asserunt in extremis longiore luxu prodigæ mœne

*Ann. mundi
4033. A
nato Christo
71.*

*a Vespasiano
Cæcinam
proditoris
dedecus
insperatis
protegit ho-
noribus.*

*b Sabinus
Roma Cap-
itolium occu-
pat, & a Vi-
tello deficit.*

*c Vitellius
interficatur.*

An. mundi
4033. A
nato Christo
71.

refertur. tractus autem per populum, varioque contumeliarum genere dehonestatus, in media vrbe iugulatur, octo menses ac dies quinque positus imperio: quem si viuere diutius contigisset, ut opinor, eius luxuriæ minimè sufficere potuisset imperium. aliorum verò mortuorum supra quinquaginta milia numerata sunt. Hæc quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris. Postero autem die Mutianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonij militibus à cæde repressis (adhuc enim hospitia perserutando, & Vitellij milites, & ex populo plurimos qui cum illo senserant, occidebant, examinationis diligentiam iracundia præuenientes) Domitianum productum populo rectorem insinuat, usque ad patris aduentum. populus autem iam timore liberatur, imperatorem prædicat Vespasianum: simulque & illum confirmatum, & Vitellium esse deiectum festa lætitia celebrabat.

Titus mittitur contra Indæos à patre.

CAP. XIII.

CUM autem Vespasianus Alexandriam venisset: gesta ei Romæ nunciata sunt, & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt. cumque maxima post Romam ciuitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem iam totius orbis imperio, iebusque populi Romæ præter spem conseruatis, Vespasianus in laudæ reliquias intendit animum. Et ipse quidæ exacta hyeme Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam maturè componere proponebat: filium b verò Titum cum selectis copijs ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui terreno itinere Nicopolim usque progressus, ab Alexandria ciuitate viginti stadiorū intervallo distantem,

b Titus Hierosolymam proficiscitur.

distantem, inde militem longis nauibus imponit: Nilòque flumine post Medensium tractum, Thumin vsque vehitur. hinc autem egressus in terram, apud Tanin ciuitatem diuertit. vnde secunda ei mansio fuit ciuitas Heraclea, & Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusij fines transiit: vnámque mansionem profectus per solitudines, ad Casij Iouis templum castra posuit posteroque die apud Ostracinen, quæ mansio aquæ inops est, ob quam causam aduectitia vtuntur indigenæ. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem, Raphiâ venit, quæ prima occurrit Syriæ ciuitas. Gaza verò quintæ mansionis castra suscepit: & postea in Ascalonem, atque hinc Iamnam, deinde Ioppen, & ex Ioppe^a Cæsaream peruenit: decreto apud se, alias militum copias congregare.

An. mundi
4033. A
nato Christo
71.

a Titus Cæsaream peruenit, aliasque militum copias congregat.

SVMMA CAPITVM LIBRI VI.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De triplici seditione apud Hierosolymam.
- II. Titus explorator Hierosolyma periclitatur.
- III. De eruptionibus Iudaorum contra Roman. castrametantes.
- IIII. De intestina pugna azynorum diebus.
- V. De Iudaorum dolo in Romanorum milites.
- VI. Descriptio Hierosolymorum.
- VII. Deditionem Iudæi recusant, & Roman. adoriuntur.
- VIII. De casu turris & duorum murerum obstanta.
- IX. De Castore Iudæo Romanis illudente.
- X. De secundo muro bis obtento à Romanis.

An. mundi
4034. A
Nato Christo
72.

- XI. De aggeribus in tertium murum, & oratione
prolixâ Iosephi pro deditione faciendâ, &
fame obsessorum.
- XII. De Iudeis crucifixis & aggeribus combustis.
- XIII. De muro extracto ab exercitu Romanorum
Hierosolymam triduo.
- XIV. De fame Hierosolymorum & secundo agger
extracto.
- XV. De eade Iudeorum intra & extra Hieroso-
lymam.
- XVI. De sacrilegio circa templum & relatu ex ur-
be cadaueribus & fame.

De triplici seditione apud Hierosolymam.

CAP. I.

IRVS quidem ad eum modum quem
prædiximus, emensa ultra Egyptum
ad Syriam usque solitudine, Cæsareâ
venerat. ibi enim exercitum decreue-
rat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexan-
driam unâ cum patre imperium, quod nuper ei
Deus permiserat, disponente, contigit etiam se-
ditionem, quæ apud Hierosolymâ erat, ac tam
trifariam dividi, & aliam partem in aliam verti.
quod ut in malis optimum quis dixerit, factum-
que iustitiæ. nam Zelotarum quidem in popu-
lum dominatio, quæ autor erat excidii ciui-
tatis, unde cœperit, & per quos creberit, di-
ligenter superius declaratum est. hanc autem
non errauerit quisquam, dicens seditionem in
seditione esse factam, ac veluti rabida fera,
externorum penuria, in sua viscera sauire so-
let: sic Eleazarus Simonis filius, qui & ab in-
itio Zelotas in templum à populo separauerat,
velut indignari simulans ob ea quæ dies singu-
los Ioannes auderet, cum ne ipse quidem i co-
dibus

aTriplex a-
pud Hieroso-
lymam se-
ditio.

dibus quiesceret : se autem vera sese posteriori
 tyranno subiectum esse minimè ferens, summa
 rei desiderio, propriæque potentiz cupiditate,
 ab aliis defecit : ascitis etiam Iuda Chelciz filio,
 & Ezronis Simone potentissimis : præter quos
 erat etiam Ezechias Chobari filius, non igno-
 bilis. Horum singulos Zelotæ non exigui seque-
 bantur : occupatæque interiore templi aditu, su-
 per eius portas in sacris foribus arma ponunt. &
 abundare quidem se suis necessariis confide-
 bant : sacrarum enim rerum copia suppetebat,
 nihil impiū existimantibus : paucitati verò suo-
 rum timentes, plerique in locis suis occisi ma-
 nebant. Ioannes ^a autem quanto superior erat
 virorum multitudine, tanto loco superabatur :
 hostesque habes à vertice, neque sine metu co-
 nabatur incursum, & præ iracundia cessare non
 poterat. Plus autem mali perferens, quàm Elea-
 zari partem afficiens, tamen non remittebat.
 crebri enim sicbant impetus, & missilium laetus,
 corumque polluebatur exdibus templū. Filius ^b
 autem Gioræ Simon, quem rebus desperatis in-
 uitatum, ultro sibi tyrannum spe auxilij popu-
 los introduxerat : & superiorem civitatem reti-
 nens, & inferioris plurimam partem, animosius
 iam Ioannem eiusque socios adoriebatur, quasi
 qui desuper impugnarentur. subiectus autem il-
 lorum manibus erat, sicut & illi superiorum. Et
 Ioannem eveniebat duplex prælium perferen-
 tem, lædi pariter ac lædere : quantoque vinceba-
 tur, eo quod Eleazaro esset humilior, tanto plus
 lædebat Simone celsior constitutus : cum infe-
 riores aggressus etiam sola manu sine labore
 prohiberet : desuper verò ex fano iaculantes,
 machinis deterretet. Quippe balistis & non
 paucis lanceis utebatur, saxorumque tormen-
 tis : quibus non solum bellantes vlciscebatur,

Ann. mundi
 4034. A
 nato Christo
 72.

a Pugna
 Ioannis &
 Eleazari.

b Simon &
 populus cum
 Ioanne in tē-
 pla constitu-
 to pugnant.

An. mundi
4034. A
nato Christo
72

a Ingens in
templo ca-
des.

b Ioannes en
vtraq. par-
te appeti-
tur.

sed multos etiam sacra celebrantium perime-
bat. Quanquam enim ad omne impietatis ge-
nus rabidi ferebantur; tamen eos qui sacrifi-
care cuperent recipiebant, cum suspitione & ar-
stodibus indigenas perscrutando. Hospites enim
etiam qui exorassent eorum crudelitatem, post
exituri subeissa seditionis opera consumeban-
tur. Misilia namque machinarum, vi^a ad aram
vsque templumque peruenientia, in Sacerdo-
tes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui
properantes ab ultimis finibus terræ ad sanctif-
simum locum venissent, ante ipsas hostias pro-
cubuerunt: aramque vniuersis Græcis & Bar-
baris adorandam, suo sanguine imbuere. In-
digenis autem mortuis alienigenæ, ac sacerdo-
tibus profani miscebantur: perque atria diui-
na, stagnum fecerat diuersorum cadaverum
sanguis. Quid tantum passa es ô miserrima ci-
uitas à Romanis, qui tua intestina scelera pur-
gaturi flammis introiere? Iam enim Dei locus
non eras, neque manere poteras, domestico-
rum funerum facta sepulcrum, & quæ sanum
ciuili bello tumultum constitueras: poteris au-
tem denuò fieri, poteris, si vaquam vltimo-
rem tui Deum placaueris. Sed enim reprimen-
da sunt quæ dolent, lege scribendi: quando
non domestici luctus, sed exponendarum re-
rum hoc tempus est. Prosequar autem seditio-
nis facinora cætera. Ergo diuisis trifariam in-
sidiatoribus, Eleazarus quidem eiusque socii,
qui sacras primitias conseruabant, in Ioannem
ebrii ferebantur. Qui verò huic parerent, ple-
bem diripientes in Simonem rebellabant, cum
ipsi quoque Simoni contra diuersæ partis sedi-
tiosos adiumento esset ciuitas. Si^b quando igitur
ex vtraque parte appetebatur Ioannes, ob-
uertebat socios suos: & de ciuitate quidem sub-
gurgens,

euntes, missis ex porticibus telis, de templo
 verò iaculantes, machinis viciscabatur. Quo-
 ties autem desuper instantiam molestia carui-
 set (frequenter enim ebrietate & lassitudine
 cessabant) liberius in Simonem eiusque socios
 cum pluribus irruebat. Sempet autem quan-
 tum in ciuitate pepulisset in fugam versos, &
 rdes frumenti plenas omniùmque vtenfilium
 incendebat: idẽmque hoc illo regrediente, Si-
 mon insecutus agebat: veluti consulto pro Ro-
 manis omnia corrumpere, quæ ad obsidio-
 nem ciuitatis erant præparata, suarum virum
 netuos abscinderent. Denique contigit vnâ e-
 xusti omnia circum templum, & inter proprias
 acies solitudinem atque aream pugæ fieri ci-
 uitatem: concremati^a autem paulò minùs o-
 mne frumentum, quod non paucis annis suf-
 ficiere potuisset obsessis: denique fame capti
 sunt, quæ minimè quiuissent, nisi eam sibi met
 comparauissent. Vndique autem insidiatori-
 bus & confinibus oppugnantibus ciuitatem me-
 dius populus velut aliquod magnum corpus la-
 cerabatur. Senes verò ac mulierculæ intesti-
 nis malis attonitz, pro Romanis vota facie-
 bant: eternumque bellum, quod domesticis
 malis liberarentur, expetebant. Gravis autem
 metus ac terror fœdissimus occupauerat: & ne-
 que consilij capiendi tempus erat, vt volunta-
 tem mutarent, neque pactionis aut fugæ spes
 cupientibus. Etenim^b custodiebantur omnia:
 dissidentēsque latronum principes, quoscun-
 que Romanis pacatos esse, vel transfugere ad
 eos velle sentirent, quasi communes hostes
 interficiebant: solùmque in occidendis vita di-
 gnis concordēs erant. Et pugnantium quidem
 nocte diēque clamor perpetuus erat: sed metu
 acerbiores erant lugentium questus. Et assiduus

Ann. mundi
 4034. A
 nato Christo
 72.

a Hierosely-
 mitani fra-
 mentum pau-
 lo minus om-
 ne concre-
 mant.

b Ingēs Hie-
 roselymu ca-
 lamitas.

c Lamenta-
 tio & vula-
 tus Hieroso-
 lyni.

An. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a Seditiofo-
rum Hiero-
solymis im-
manitas.

Ioannes ex
lignis ad ful
ciendū tem-
plum compa
ratis, turres
edificat.

c Ordo exer
citus Titi.

quidem lamentationis causas, calamitates præbeant: timor autem includebat ululatus: atque obtumescente dolore præ formidine, tacito gemitu cruciabantur: neque iam aut reverentia vivis apud domesticos erat, neque mortuis cura sepulture adhibebatur. Quorum amborum hæc causa erat, quod de se quisque desperabat. In omni enim re animos remiserant: qui cum seditiosis non erant, quasi continuo moridis omnibus morituri. At ^a verò seditiosi con gesta in tumulum cadavera conculcantes dimicabant: & ex mortuis haurientes audaciâ, quos sub pedibus cernerent, immanius sruiebant: semperque aliquid in se perniciosum exogitantes, & quod visum fuisset sine miseratione facientes, nullam cædis aut crudelitatis viâ retermisere: adeò ut etiam sacris materiis ad bellica conficienda instrumenta Ioannes abuteretur. Nam cum olim fulcire templum populo itemque pontificibus placuisset, idque viginti cubitis altius ædificare, Rex quidem Agrippa ex monte Libano aptas ei materias maximis sumptibus & labore devehit: hoc est, ligna & magnitudine simul & directa proceritate spectabilia. Interuentu ^b autem belli opere interrupto, Ioannes his sectis, quod sufficere longitudinem reperi, stipes ædificavit: & adversus eos constituit, qui desuper à templo pugnarent, post muri ambitum contra exedram occidentalem admotas, quæ solum poterant, quod alix partes gradibus ex longinquo fuerunt occupatz. Et ille quidem fabricatis ex impietate machinis subactum iri speravit hostes. Deus verò laborem eius inutilem demonstravit, & priusquam in his quicquam poneret, Romanus adduxit. Enim ^c Titus, postquam partem ad se col-

occur.

occurrerent scripsit, Cæsaream profectus est. Erant autem tres legiones, quæ pridem sub eius patre Iudæam vastauerant, & duodecima, quæ olim cum Cestio male pugnaverant, quæque licet per id fortitudine esset insignis, tunc tamen eorum etiam memoria quæ petulerat, alacrius ad vindictam properabat. Harum quidem quintam legionem iussit sibi per Ammaunta occurrere, decimam verò ascendere per Hierichunta. Ipse quidem cum cæteris egressus est, quas Regum quoque auxilia plura quàm dudum, multique Syri auxiliares comitabantur. Suppletum est autem quatuor legionum quantum Vespasianus selectum cum Mutiano miserat in Italiam, ex his qui cum Tito accesserant. duo namque millia de Alexandrino exercitu lecta, tria millia verò ab Euphrate eum sequebantur, & amicorum spectatissimus benevolentia simulque prudentia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum administrauerat, tunc autem dignus qui exercitum regeret propterea iudicatus, quòd primus incipienti fuit hospes imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idemque consultor in usus bellicos ætate ac peritiâ præcipuus aderat.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

Titus explorator Hierosolyma periclitatur.

C A P. II.

PROgredientem verò in hostilem terram Titum, antecedeabant regia omniâque auxilia, post eos viarum stratores, castrorumque metatores. Deinde rectorum sarcinæ atque armati. Post a

a Titus in
Iudæam veni-
nit.

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

Post autem circum aquilam signa, & ante signa tubicines, deinde acies senum virorum ordinibus dilatata. Servile autem vulgus à tergo cuiusque legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium verò novissimi mercenarij, eorumque custodes coactores agminis. Procedens autē decetet cū exercitu, ita ut mos est Romanis in Gophnam per Samaritidem venit, quæ & prius ab eius patre fuerat occupata, & tunc prædiis tenebatur. Ibi autem unam moratus vespertam, mane inde profiscitur: peractaque diei mansione, castra ponit in loco quem Iudei sermone patrio Acanthonaulona vocitant, iuxta vicum quandam Gabath Saul nomine, quod significat vallem Saul, distantem ab Hierosolymis stadiis ferè triginta. Hinc ^a sexcentis propè lectis equitibus comitatus, perrexerit in civitatem, quàm tuta esset, Iudeorumque animos exploraturus: si fortè se conspecto, prius quàm ad manus veniretur, metu cederent. audierat enim quod erat verum, à seditiosis & latronibus oppressum populum desiderare quidem pacem: sed quod rebellantibus infirmior esset, nihil conari. Quando quidem per viam quæ ad murum duceret equitabat, nemo ante portas apparuit: ubi ^b verò itinere ad turrim Psephinon declinato, transversum agmen equitum duxit, infiniti subito profiliunt, quæ Muliebres turres vocantur: & per eam quæ contra monumentum Helenæ porta est egressi, equitatum intercedunt atque alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum his qui divertebant sese iungerent, à fronte oppositi, prohibuerunt: Titum verò cum paucis separant. Ille autem ultra quidem minus progredi poterat: à muro enim cuncta fossis patebant, & transversæ erant horri, multisque materiis impediæ, ad suos autem in aggere confluxos

a Titum in civitatem, quàm tuta sit, Iudeorumque animos exploraturus pergit.

b Titum per vicum.

constitutos recursus, intercedente hostili manu, desperabatur. Quorum plerique imperatoris periculum nesciebant: sed existimantes eum secum reuerti, etiam ipsi fugiebant. Titus^a autem in sua tantum fortitudine sitam esse prospiciens spem salutis, flectit equum: & se ut sequerentur cum clamore comitantes adhortatus, in medios hostes irruit, vi ad suos transire festinans. Quo quidem tempore maximè intelligi potuit, & belli momenta & imperatorum pericula Deum curare. Tot enim aduersus Titum missilibus iactis, cum neque galea neque thora ceptus esset (non bellator enim sed explorator, ut dixi, processerat) nullum in eius corpus delatum est: sed tanquam ne eum ferirent, ex industria mitterentur, omnia prætervolabant, gladio verò semper à lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subvertens, super cadentes agebant equum. Illorum autem clamor erat, propter audaciam Cæsaris, ut eum aggredierentur, cohortatio: fugæque & discessio repentina, quocunque diuerneret cursum. Huic autem se periculi participes, cum à tergo, & à lateribus funderentur, adiunxerant. vna enim erat vnicuique spes salutis, viam cum Tito patefacere, priusquam circumuentus opprimeretur. Denique^b duorum ex nimis peritacibus, alter cum equo, percussus est: altero verò delecto & occiso, equus eius abductus est. Titus verò cum cæteris in castra saluus euadit. Iudæis quidem, quòd aggressionem primam superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque his in posterum fiduciam monumentum temporaneum comparauit.

Ann. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Titus cū
hostibus fer-
titerpugnat.

b Titus ho-
stes fugat &
ad suos intro-
itum &
saluum redit.

An mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

De erüptionibus Iudeorum contra Romanos
castrametantes.

CAP. III.

a Castra Ti
ti stadiis tri
bus ab urbe
distant.

b Seditiosi
concordiam
inter se in-
erunt.

Cæsar autem, postquam ex Ammanite le-
gio sibi coniuncta est nocte, luce inde di-
gressus ad Scopon accedit, unde iam & ciuitas &
et ara templi magnitudo conspici poterat: qua
parte septentrionalem regionem ciuitatis con-
tingens locus humilior, propriè Scopos nomi-
natus est, distans ^a à ciuitate stadiis septem: i-
biq; duabus legionibus simul, quintæ legioni
verò retrorsum stadiis tribus castra muniti im-
bet. labore nanq. nocturni itineris attritos mi-
lites progredi visum est, ut sine formidine mu-
rum struerent. Mox autem cœpto ædificio, deci-
ma quoque legio per Hierichuntā aderat à Ve-
spasiano præoccupatam: ubi quædam pars arma-
torum in præsidio fuerat collocata. His autem
præceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio
castra ponere, qua in parte mons, qui appellatur
Elxon, contra ciuitatem ab oriente situs est, ita
que interiacente valle discernitur: cui nomē est
Cedron. Intra ^b ciuitatem verò sine requie con-
surgentium dissensionem, tum primum ingens
subitò bellum foris interueniens refrenauit: &
cum stupore seditiosi Romanorum castra inspe-
ctantes, trifariam distributa mala, inter se iniere
concordiam: rationemque inuicem requirebāt,
quidnam expectarent, quidve perpeffi, tres mu-
ros contra vitam suam paterentur opponi: bel-
lōque tanta se fundente licentia, tanquam spe-
ctatores bonorum operum sibi que utilium res-
derent mœnibus clausis, remisissique armis ac
manibus. In nosmetipsos profectò, exclamat, ali-
quis, tantummodo fortes sumus Romanorum
autem

autem lucro ex nostra seditione sine sanguine oppidum cedit. His^a alios atque alios congregantes exhorrabantur: raptisque armis, subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto impetu, cum ingenti clamore murum ædificantes Romanos aggrediuntur. Illi autem in opere distributi, armis ob eam causam plerique depositis (nec enim excursus Iudæos ausuros esse credebant, & si maximè vellent, animos eorū seditione distractum ita arbitrabantur) præter opinionem, perturbati sunt: atque opere quisque derelicto, confestim alij recessere: multi autem ad arma properantes, priusquam se in hostes converterent, feriebantur. Plures autem Iudæis semper adiciebantur, eorum freti victoria qui præcesserant, & quod cum pauci essent, multiplex numerus & sibi & hostibus videbatur, quod secunda fortuna viderentur. Romani autem maximè ordinari consueti, & cum decore atque præceptis bellum gerere scientes ex perturbatione trepidabant, vnde tunc quoque præventi aggressionem cedebant. Si quando tamen se converterent ab insequentibus occupati, & a cursu reprimebant Iudæos, & ob impetum minus cautos feriebant. Semper^b verò^b Romanos excurSIONE gliscENTE magis magisque turbati, Iudæi castris postremò castris pulsi sunt: totaque legio tunc in periculum ventura fuisse videbatur, nisi hoc maturè sibi nunciato, Titus eis tulisset auxilium: multisque increpans ignaviam, & suos à fuga reuocasset: Iudæisque à latere ipse cum his irguens, quos circa se habebat electos, multos quidem occidisset, plures verò sauciasset, omnes autem in fugam vertisset, atque in vallem præcipites compulisset. Illi autem prono in loco multa mala perpassi postquam in adversam partem evasere, flectunt se iterum &

An. mundi
40:4. *A*
Christe nato
72.

a Hierosely
mitani Ro-
manos aggre-
diuntur.

b Romanos
Iudæi castris
pellunt.

^a valle intercedente cum Romanis dimicabant.
An. mundi Igitur ad medium diem ita bellatum est. Pau-
 4034. *A* lo autem post meridiem Titus his qui secum e-
Christo nato rant in subsidio collocatis, aliisque de cohorti-
 72. *b* ^a *Pugna Iu* agmen ad murum in summo montis ædifican-
deorum cum dum remisit. Iudæis autem hæc fuga esse vide-
Romanis. batur. Cumque speculator quem in muro posue-
 rant, amictu agitato signum dedisset, frequen-
 tissima multitudo tanto impetu profiliit, ut eorū
 cursus immanissimis bestiis esset assimilis. De-
 nique in aduersa acie stantium nemo impetum
 sustinuit: sed ^b tanquam machina percussis, con-
 tinuò dissipati, pulsique in montem refugiunt.
 In ascensu autem medio Titus cum paucis re-
 lictus est: multumque monentibus amicis, qui
 pro imperatoris reuerentia contempto pericu-
 lo perdurauerant, ut mortem appetentibus Iu-
 dæis cederet, neque pro his in discrimen veni-
 ret, quos ante ipsum saluos esse non oporteret:
 sed potius fortunam suam reputaret, quod non
 militis officio fungeretur, verum & belli & or-
 bis terræ dominus esset: neque in tanta fuga sub-
 sisteret, in quo omnia niterentur: hæc ^c ne au-
 dire quidem simulans, & ad se accurrentibus
 obstabat: eosque in ora feriens, cum vi obnite-
 rentur, occidebat, & per decliue repente incum-
 bens, multitudinem proturbabat. Illi autem &
 viribus eius & obstinatione perterriti ne tum
 quidem in ciuitate fugere: sed in utrumque la-
 tus ab eo declinantes, rursus fugientes insequen-
 bantur, quos tamen aggressus à latere, ipsorum
 quoque impetum præpediebat. Dum hæc a-
 guntur, etiam illos qui superiora castra munie-
 bant, ubi fugere inferiores videre, metus ^d æ
 turba occupat: totumque agmen dispergient, sa-
 picantium excursus quidem Iudæorum ferri
 non

non posse, Titium verò in fugam versum: nec enim vnquam illo manente alios fugituros fuisse. & tanquam Panico terrore circumdari, alius aliò ferebantur: donec quidam, cum in media pugna versari imperatorem vidissent, plurimū metuentes, vniuersæ legioni eius periculum cū clamore nunciauerunt. Itaque pudore reuocati & fuga maius aliquid sibi exprobrantes, quod Cæsarem deseruissent, totis viribus in Iudæos vtebantur, & semel impulsos vrgebant per decliuiā. Illi autem paulatim recedentes pugnant. cūque Romani plus possent, eò quòd superiores erant, in vallem omnes coacti sunt. Titus autem contra se positus imminerebat: & legio nem quidem ad muri fabricam redire iubet: ipse verò cum his quibus antea, resistēdo hostes arcebat. Itaque si me nihil addentem obsequio, neque inuidia detrahentem, verum dicere oportet, ipse Cæsar bis totam legionem periculo liberauit, atque ita castra muniendi copiam militibus præbuit.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iudæis recedentes pugnant & in vallem co-
guntur.

De intestina pugna azymerum diebus.

C A P. IIII.

REmisso autem paulisper bello externo, iterum intestinum seditio suscitauit. Azymerumq. instante die qui est Aprilis mensis quartus decimus (hoc enim se primum tempore opib. Iudæi ab Aegyptiis esse liberatos) Eleazarus quidem cum sociis portam subaperiens, intro cupiebat ex populo qui templum adorare cuperent. Ioannes autem die festo ad protegēdas insidias usus est: & suorum quosdam ignotiores, armis sub vestibus latentibus instructos, quorum pleriq. imputi erant, oculo inter alios occupandi gratia submittit. illi autem post-

b Ioannes iterum tem-
plū omnesq.
eius appa-
tus occupat,
Zelus fu-
gat, ac ingē-
tem seditio-
nem cecidit.

An. mundi
4034. A
Christe na-
ta 72.

quam intrauere, vestimentis abiectis, subito arma apparuerunt. Magna verò statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem à seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelotæ verò sibi met solum insidias comparatas. Verum hi quidem reliqua portarum custodia, & alij ex propugnaculis delinquentes, priusquam manus conferrent, in templi cloacas confugere. Populares verò ad aram delati, & circum templum appulsi concultabantur, cum lignis passim ferroque caderentur. Multos autem occisorum inimici privato odio, quasi diuersæ factionis socios interficiebant. Et quicumque antehac insidiatorem aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes afficerent, inducias concessere nocentibus. progressosque ex cloacis dimiserunt. ipsi autem interius templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem.

a Tripartita
sed tio in
duas partes
diuisa.

Seditio^a quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus autem castra propius ciuitatem transferre cupiens de Scopop, contra excursus quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alium verò exercitum iussit totum quod erat usque muros spacium complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus dirutis, quibus hortos ac prædia incolæ præmunierant, omni que opposita quamuis frugifera sylua excisa, repletum bestiarum quicquid erat cauum & vallibus impeditum. Saxorum autem eminentissimis ferro truncatis, humiliorem totum illum tractatum à Scopop, que ad Herodis monumenta fecerunt, septem stagnum continentia,

b Quicquid
circa Hiero-
solyman ca-
uum est, &
vallibus im-
peditum, re-
pletur.

quod olim Bethora vocabatur.

His denique diebus Iudæi Romanis huiusmodi insidias parauere. Seditiosorum audacissimi extramuliebres (quæ sic appellabatur) progressi turres, simulato quod pacis eos studio si pepulissent, & quod timerent impetum Romanorum ibidē versabantur: & alter sub altero vitabundi latebant. Alij verò per muros dispositi, populū inque se esse simulantes, clamore pacem implorabant, sedisq; poscebant, portāsque patefacturos esse pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem vociferantes vnā etiam contra suos, veluti portis eos abigerent, lapides iaciebant. illique se vi perturbare aditus velle simulabant, & ciuibus supplicare, cūque ad Romanos sæpius ite conarentur. reuersi perturbatis similes videbantur. Verū hæc eorum calliditas, apud milites quidem fide non carebat: sed tanquam hos in manibus haberent paratos ad supplicium, illos verò ciuitatem sibi aperturos sperarent, opus aggredi festinabant. Tuo autem suspecta erat inuitatio, quia rationem non haberet. pridie nanque prouocatos eos ad pacem per Iosephum, nihil mediocre sentire cognouerat, etiam tunc igitur milites manere loco suo præcepit. Iam & verò quidam operibus appositi, raptis armis ad portas excurrere ceperunt. Hi autem qui expulsi videbantur, primò quidem exdebant: deinde vbi ad turres portæ propinquabant, cursu eos circumueniunt, & à tergo prosequuntur. qui verò in muro stabant, lapidum his multitudinem, omnigenūque telorum simul infundunt: adeò ut multos quidem necarent, plurimos verò sauerent, nec enim facile erat à muro diffugere,

a Romanorum militum
contra Titū
præceptum
alacritas.

An. mundi
4934 *A*
Christo nato
72.

aliis retrò violentè instantibus. & pater hoc pudor quod reſtores peccauerant, itémque metus, in delicto perſeuerare ſuadebat. Quamobrem cum hoſte diu decernentes, multis vulneribus acceptis, neque paucioribus redditis, poſtremo eos à quibus circumuenti fuerant repulſere. quos tamen recedentes vſque ad Heliaz monumentũ, Iudæi virgendo iaculis ſequébantur, deinde insolenter fortunæ maledictores, & Romanos vituperabant fraude pelleſtor: ſcutaque aliè ſublata criſpantes tripudiabant, & cum læticia vociferabantur. Milites autem interminatio principum, & Cæſar iratos, huiſmodi oratione corripuit: Iudæi quidem, quæſo la regit deſperatio omnis cum deliberatione ſi ciunt atque prudentia, fraudes & inſidias componendo, eorũque dolos fortunaproſequuntur, quod ſunt morigeri: ſibi que inuicem beneuoli ac fideles: Romani verò, quibus ob diſciplinam & conſuetudinem obediendi reſtoribus fortuna ſamulatur, nunc contrà peccant: & intemperantia manuum debellantur: quod omniũ eſt peſſimum, præſente Cæſare, ſine reſtore dimicantes. Certe inquit, plurimum ingemiſcenti militiæ leges, plurimum pater, cum hoc vulnus audierit. ille quod cum bellando ſenuerit, nunquam iſto modo peccarit. leges autem, ſi. cum in eos qui minimum quid præter ordinem mouerint, morte vindicent, nunc totum deſertorẽ exercitum videant. Modò autem ſcituros eſſe eos an, qui arroganter egere, quod apud Romanos etiã vincere ſine præcepto ducis, infamiz eſt. Hæc

a Cæſari ad
militēs acris
oratio.

ad Romanos Titus ad reſtores locutus cū indignatione, certum erat quæ lege in omnes erat uſurus. Et hi qui de abiecerunt animos. quaſi iam iamque iuſtè moritururi, circumſuſæ verò legiones Titum procomilitonibus obſecrabāt: paucosũque reme-

ritatem

statem condonari cunctorum obedientiam precabatur, emendaturos enim peccatum praesens, futuram compensationem virtutis. Placatus est Caesar, utilitate simul ac precibus, namque unius hominis animadversionem usque ad factum promouendam putabat, multitudinis vero adveniam. Militibus quidem reconciliatus est, multum mouens ut post haec prudentius agerent. Ipse vero quem admodum Iudaeorum viscisceretur insidias, cogitabat. In intervallo autem quod usque ad muros civitatis erat, per quadriduum coarctato, sarcinas aliamque multitudinem cupiens tunc traducere, militum validissimos a septentrionali tractu in occidentum septemplex ordine contra murum petendit, pedibus in fronte, ac post eos equibus acie terna dispositis, mediisque inter virosque sagittariis. Excursibus autem Iudaeorum tanto praesidio preclusis, impedimenta trium legionum, itemque alia multitudo sine timore transiit. Ipse quoque Titus cum propè duobus stadiis abesset à muro, ad anguli eius partem contra turrim quae appellatur Psephinos, castra ponit: ad quam muri ambitus ex aquilone pertinet, aëctitur ad occidentem, altera vero pars exercitus eam turrim versus quae appellatur Hippicos, muro circumdatur, duum stadiorum spacio similiter à ciuitate discedens. decima tamen legio in Elzeon monte, ubi erat, manebat.

Descriptio Hierosolymorum.

C A P. VI.

Ciuitas autem trino muro circumdata erat, h Trinus nisi quæ vallibus iniis cingebatur, ex ea nam Hierosolymus quæ parte, unius mari habebat ambitum, & ipsa quidem super duos colles erat condita, contrariis fontibus semet inspicientes, interueniente valle discretos, in quam domus creberrimæ

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Quomodo
& quibus in
locis Hiero-
solyman Ti-
tus obsidio-
ne cinxerit.

An. mundi
4034. *Christo nato*
72.
a Castellum
David.
b Acra infe
riorum ciui-
ratem susti-
net.
 definebant: collium verò alter, quo superior ci-
 uitas sedet, multò excelsior & in prolixitate di-
 rectior: adeò vt quoniam tutus erat, castellum
 à David quondam Rege vocaretur (is pater Sa-
 lomonis fuerat, qui primus templum adifica-
 uerat) à nobis autem forum superius. *akeramè*
 qui b appellatur Acra, inferiorem sustinet ciui-
 tatem, & vndique decliuis est. Contra hunc se-
 tem tertius collis erat, natura humilior, quàm
 Acra, & alia lata valle antiè diuisus. *vetum po-*
 stea qua tempestate Asamonzi regnabam, &
 vallem aggeribus repleuerunt, vt templo coniu-
 gerent ciuitatem, & Acræ altitudinem ex sum-
 humiliorem fecerunt, vt ex ea quoque summum
 supereminens cerneretur Vallis autem quæ Ty-
 ropæon appellatur, qua diximus superioris ciui-
 tatis collem dirimi ab inferiori vsque ad c Si-
 loam pertinet. ita enim fontem, qui dulcis est
 ac plurimus, vocabamus. Foris autem duo col-
 les profundis vallibus cingebantur, & vtrinque
 obstantibus rupibus, nulla ex parte adiri pote-
 rant. Trium d verò murorum vetustissimus qui-
 dem, propter valles imminentemque his desu-
 per collem quo erat conditus, facile capi nò po-
 terat. ad hoc autem quod pro loco præstabat, et-
 tiam firmissimè structus erat, David & Salomo-
 nis, aliorumque interea Regum largissimè im-
 pensis operi insumptis. Hac autè parte inspicim;
 à turri, cui nomen est Hippico, & ad eam quæ di-
 citur Xystus pertinens, deinde curiæ cōiunctus,
 in occiduum templi porticum de sinebat. parte
 autem altera ad occidentem ex eo loco ductus,
 per eum qui vocatur Betiso descendens in Esse-
 norum portam: deinde supra fontem Siloam in
 meridiem flexus, atque inde rursus in orientem
 versus, qua stagnum Salomonis est, & vsque ad
 locum pertinens, quem Ophlan vocant, cum
 orientali

orientali porticu templi coniungitur. Secundus a autem murus à porta quidem habebat initium, quam Genath appellabant. hæc autem fuerat muri prioris. septentrionalem verò tantummodo tractum ambiens. vsque ad Antoniam ascendebar. Tertio^b muro turris Hippicos principium dabat: vnde ad Bortæ tractum pertinens, deinde ad Psephinam turrim veniens contra munimentum Helenæ, quæ Adiabenorum Regina fuerat, Izatz Regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita flectebatur contra Fullonis quod dicitur monumentum. cum vetere autem ambitu iunctus in Cedron vallem, quæ sic dicitur, de sinebat. Hoc muro eam partem ciuitatis, quam ipse addiderat Agrippa cinxerat, cum esset omnis ante nuda. exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat: templique septentrionali regione colli proxima ciuitati adiunctione non paululum processerat. quin & quatuor collis incolebatur; cui nomen est Bezetha: situs quidem ex aduerso Antoniz, fossis autem altissimi separatus: quæ de industria ductæ sunt, ne Antoniz fundamentis colli cohererentibus, & accessis facillis sit. & minus edita, vnde etiam fossæ altitudo plurimum turribus celsitudinis adiecerat. Nominata est autem pars addita ciuitati voce indigena Bezetha, quod Latino sermone dicitur noua ciuitas. Eius autem partes incolis protegi desiderantibus, parer huius Regis eodem nomine Agrippa, murum quidem ita ut prædiximus inchoarat. veritus autem Claudium Cæsarem, ne magnificentiam constructionis ad honorum rerum ac discordiæ suspicionem traderet, fundamentis tantummodo iactis ab opere destitit. Nec enim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros ut coeperat, saxa enim

An. mundi
4034: *A*
Christo nato
72.

a Secundus
murus.
b Tertius
murus.

c Bex etia
quatuor col-
lis.

d Agrippa
in extruen-
do muro
sumpsit.

An. mundi
4014. A
Christo nato
72.

viginti cubitis longa, & decem lata contexebatur: quæ neque ferro facile suffodi possent, neque machinis dimoveri: hisque murus distabatur, profectò altitudinis quoque plus habuisset, si eius magnificentia qui edificium aggressus erat minimè fuisset inhibita. Rursus autem idem murus, etiam Iudeorum studio fabricatus, ad viginti cubitos crevit: & minas quidem binis cubitis, præpugnacula verò trinis habebat, totaque altitudo ad viginti quinque cubitos erigebatur. Murum autem supereminiebant turres viginti quidem cubitis in latitudinem, viginti verò in altitudinem, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plenæ ac solidæ præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil erat templo deterior. post altitudinem verò tantam solidam viginti cubitis elatam, cellæ desuper ac cœnacula erant, aquarumque pluvialium receptacula, & tortuosi latique singularum ascensus. Eiusmodi quidem turres monaginta tertius murus habebat: earum autem intervalla cubitos ducentenos, medius verò murus in quatuordecim turres, & antiquus in sexaginta, divisæ erant, omne autem civitatis in gyro spacium triginta tribus stadiis finiebatur. Cùm autem totus admirabilis esset, tertius & murus admirabilior Psephina turris ad septentrionem occidentemque surgebat in angulo, qua parte Titus castra posuerat. ex ea namque per septuaginta cubitos ædita, sole orto Arabia prospici poterat, & usque ad mare, itemque ad ultimum finium Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam verò turris Hippicos, & iuxta dux, quam Herodes Rex in antiquo muro edificauerat: quæque magnitudine siue pulchritudine ac firmitate, vniuersis quæ toto orbe essent, præstabant. nam præter naturalem animi liberalitatem,

Rex

a Tertius
murus 90.
turres habet.

b Psephina
turris 70. cubitos alta.

Rex pro amore ciuitatis, operam excellentiam propriis affectibus indulgebat: personisque^a tribus charissimis, quatum nominibus turres appellauit, fratri & amico, & coniugi memoriam dedicando, huic quidem, ut dixi, amoris causa perempta, iis autem bello amissis, cum fortiter decedissent. Hippicos^b quidem turris, amicitia vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulae autem viginti quinque cubitos in latitudine itemque longitudine habebant, & excelsae XXX. cubitos erant nusquam inanes. supra soliditatem verò saxisque adunatam compaginem puteus viginti cubitis altus erat imbris excipiendis: super hunc autem duplici tecto domus, viginti quinque cubitis alta, inque varia membra diuisa: & desuper eam minae quidem binis, propugnacula verò ternis cubitis ambiebant: ut omnis altitudo ad octoginta quinque cubitos numeraretur. Secunda verò turris, quam fratris nomine Phasaelon appellauerat, aequè lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidem autem cubitos in pilae modum facta & solida eius altitudo surgebat, & super hanc decem cubitis adita porticus erat, instructa brachiis, itemque propugnaculis septa. In media verò porticu supereminens alta turris stabat, in membra magnifica & balneas diuisa, ne quid regalis ei usus videretur deesse: in summo autem propugnaculis minisque erat ornata, cum omnis eius celsitudo propè ad nonaginta cubitos tolleretur. & specie quidè videbatur assimilis Phari turri, quae Alexandriam nauigantibus ignem procul ostendit: ambitu verò ampliore dilatabatur. tunc autem tyrannicum domicilium exhibebat Simoni. Tertia^d verò turris Mariammes (sic enim Regi-^e na vocabatur) usque ad viginti cubitos f. ita, cubitorum per viginti alios cubitos in latitudinē tendebat; alta.

An. mundi
4014. *A.*
Christonata
72.

^a Herodes
tres turres
nominibus
personarum
charissimarum
appellat.
^b Hippicos
altitudo 85.
cubitorum.

^c Phasaeli
altitudo 90.
cubitorum.

^d Mariammes
tertia
turris pul-
cherrima.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

& magnificentiora ceterisque ornatiores dixer-
foria sustinebat: cum id proprium, seque di-
gnum esse Rex putauisset, ut uxoris nomine ap-
pellata turris, plus haberet pulchritudinis, quam
quæ virorum nominibus vocitata sunt: sicut
illæ hac munitiores erant, cui femina nomen
dederat, & cuius omnis altitudo per quinquaginta
quinque cubitos erigebatur. Sed quoque
tres turres tantæ magnitudinis erant, ex loco ta-
men, quo erant sitæ, multò videbantur esse ma-
iores. nam & ipse antiquus murus, in quo erit,
excelsio loco fuerat conditus, & ipsius collis ve-
lut quidam vertex altius propè ad triginta cubi-
tos eminebat, supra quem turres positæ mul-
tum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiam
fuit lapidum magnitudo. nec enim ex vulgari-
bus saxis, aut quæ homines ferre possent, ve-
rùm secto marmore candido, & singulis per vi-
ginti cubitos longis, latisque decem, ac per quin-
que altis erant ædificatæ quæ ita inter se copu-
lata erant, ut singulæ turres, singula saxa viderentur:
sic autem manibus artificum in faciem
angulosque formata, ut nusquam iunctura compa-
ginis appareret. His autem in septentrionali
parte positis, intus a aula regia coniungebatur
narratione omni præstantior. Nec enim vel ma-
gnificentiæ, vel structura operis, aliqua ex parte
superari poterat: sed tota quidē muro per xxx.
cubitos edito cincta erat. æqualis autem distan-
tiæ turribus ornatis ambiebat, ornata vi-
rorum receptaculis & cœnaculis rectorum cen-
tum capacibus. Inenarrabilis autem fuit mar-
morum varietas in ea, collectis ibi plurimis quæ
ubique rara videbantur, & fastigia simul proce-
ssitate trabium & ornamentorum claritudine
mirabilia. membrorum etiam multitudo, & in-
numera species ædificij, plerisque omnia sup-
pellecti-

a Aula re-
gia.

pelfectilis, cum pleraque in singulis ex auro ef-
 sent, atque argento. ad hæc multæ porticus, alia
 per aliam in circulum flexæ, columnæque in sin-
 gulis, & quæ inter eas sub dio patebant spacia,
 cum essent vtrique viridariis siluæque variata.
 tum prolixas ambulationes habebat, aliis euri-
 pis cinctas, cisternas vbiq; signorû æneorû ple-
 nas, quibus aqua effundebatur: multasque tur-
 res mansuetarû circum latices columbarû. Sed
 enim neque pro merito exponi regia, qualis fue-
 rit, potest: habetque memoria cruciatum, refe-
 rens, quantas res latrocinialis flâma consumpse-
 rit. nec enim hæc à Romanis incensa sunt, sed
 ab insidioribus intestinis, ut supra memoravi
 mas in principio dissensionis, & ab Antonia qui
 dem omnia corripuit ignis: transit autem in re-
 giam triûmque turrium tecta corripuit. Fanûb
 autem conditum erat, ut dixi, supra durissimum
 collem. Ex initio quidem vix templo atque a-
 tez sufficebat, iacens in summo planities quod
 vndique præceps erat atque declivis. Cum au-
 tem Rex Salomon, qui etiam templum ædifica-
 verat, muro eius partem ab oriente cinxisset, v-
 na porticus aggeri est imposita: & manebat ex
 aliis partibus nudû, quoad seculis posterioribus,
 semper aliquid aggeris accumulâte populo coæ-
 quatus collis latior effectus est. Perrupto autem
 septentrionali quoque muro, tantum assump-
 sere spacium, quantum postea totius fan-
 tibus incluserat. Triplici autem muro colle cir-
 cumdato, spe maius opus extructum est: in quo
 longa secula consumpta sunt, omnesque thesau-
 ri sacri, quos toto orbe missa Deo munera reple-
 verant, tam in superiore ambitu, quàm infério-
 re templo ædificatis: cuius quod humillimû fuit,
 trecentenis cubitis munierant, in quibusdam
 verò locis pluribus, non tamen omnis altitu-

An. mundi
 4034. A
 Christo na-
 to 72.

A latroni-
 bus & inte-
 rinis insidiis
 toribus anla
 regia incen-
 sa.

b Templum
 supra duriss
 mum collem
 conditum.

c In extruen-
 do templo o-
 mnes thesau-
 ri sacri con-
 sumpti.

Ann. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Porticus
de singulis
in marmore
candido co-
lumnæ susti-
neant,

do fundamentorum videri poterat, multum val-
libus obrutis, ut angustas vias oppidi conqua-
rent. Saxa verò quadragenū cubitorum ma-
gnitudinis erant. nam & pecuniarum copia, &
populi largitas, maiora dictū conabatur: quodq;
nunquam posse perfici sperabatur, diuturnum
ac perseverantia explicabile videbatur. Tanti-
autem fundamentis digna erant opera imposi-
ta. Duplices porticus omnes, quas columnæ su-
stinebant quinque & vicenis cubitis altæ, de sin-
gulis saxis marmore candido, & laqueatiæ ce-
drina protegebant. quorum naturalis magnifi-
centia, quodq; ligno rasili erant, apertæq; cohære-
bant, operæ præciū spectantibus exhibebat: nul-
lūq; aut pictoris, aut sculptoris opere extrinse-
cus ornabatur. Latæ autem per XXX. cubitos
erant omnisq; gyros earum, sex mensura stadio-
rum cum Antonia concludebatur. Totum au-
tem sub dio spacium variabatur, omnium qui-
dem generum lapidibus stratum: quæ verò ad
secundum templum ibatur, cancellis septum
saxeis ad tres cubitos altis, nimiumq; grato ope-
re factis: ubi æquis depositæ internallis columnæ
stabant, legem castimonie præmonentes, alie
Græcis, alie Latinis litteris, in locum sanctum
transire alienigenas non debere. Sanctum e-
nim vocabatur alterum fœnum, & quatuorde-
cim gradibus ascendebatur à primo: quadraūm
que sursum erat, & proptio muro circumdatum
cuius exterior celsitudo, quamvis quadraginta
cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur. in-
terior autem XXV. cubitorum erat: quoniam
in altiori loco per gradus ædificata non tota
pars interior cernebatur, colle obtecta. Post qua-
tuordecim autem gradus, spacium erat usq; ad
murm CCC. cubitis planum. Hinc rursus alij
quinque gradus, & scalæ ad portas ducebant: à se-
ptu-

pentione quidem ac meridie octo, quaternæ
 utrinque, videlicet, duæ verò ex oriente. Necessa-
 riò namque proprius locus, religionis causa mu-
 lieribus destinatus, muro discernebatur: altera
 quoque porta opus esse videbatur. Contra
 primam verò, secreta erat ex aliis regionibus
 una porta meridiana, & una septentrionalis, qui-
 bus ad mulieres introibatur: per alias enim
 transire ad mulieres non licebat. Sed nec suam
 portam interfecto muro transgredi licebat. Pa-
 tebat enim locus ille pariter indigenis & ho-
 spitibus feminis, religionis causa venientibus,
 decidua verò porta nullam portam habebat, sed
 perpetuus ibi murus erat extructus. Inter por-
 tas autem porticus, à muro intro propè à the-
 sauro aduersæ, magnis & pulcherrimis colum-
 nis sustinebantur, erant autem simplices, ac præ-
 ter magnitudinem nulla re ab inferioribus obe-
 rant. Portarum autem, alie quidem auro & ar-
 gento undique, cæteræ erant, itemque postes ac fron-
 tes: una verò extra templum ære Corinthio, quæ
 multum argento inclusas & inauratas honore su-
 perabat. Et binæ fores quidem in singulis ianuis
 erant triconis cubitis altæ, quinque denis etiam la-
 tæ. post introitum verò, ubi latiores fiebant, tri-
 conis utrinque cubitis exedras habebant: exem-
 plo quidem turrium longas & lateas, supra ve-
 rò quàm viginti cubitis cellas. singulas autem
 binæ columnæ duodenum cubitorum crassitu-
 dine sustinebant. Et aliarum quidem portarum
 magnitudo par fuit. quæ verò supra Corin-
 thiam posita, quod mulieres conveniebant, ab o-
 riente aperiebatur, porta templi sine dubio ma-
 ior erat, quinquaginta enim cubitis surgens,
 quadraginta cubitorum fores habebat, ornatu-
 que magnificentior: quoniam crassiori ar-
 gento atque auro vestiebatur: quod quidem no-

An. mundi
 403.4. A
 Christo nato.
 72.

a Locus pro-
 prius reli-
 gionis causa
 mulieribus
 destinatus.

b Portarum
 alie auro &
 argento, v-
 na verò ære
 Corinthio,
 cætera.

Anno mundi uem portis infuderat Tiberij pater, Alexander.
4034. A Gradus autem quindecim à muro, qui mulie-
Christo nato res segregabat, ad maiore portā ducebāt. namq.
72. illis, qui ad alias portas iter dirigerent, quinque
 gradibus erant breuiores. Ipsum verò templum
 in medio positum, hoc est, fanum^a sacrosanctū,
 a *Fanum sa-* duodecim gradibus ascendebatur. Et à fronte
profanum. quidem altitudo eius & latitudo, centenos cu-
 bitos habebat: ponē autem quadraginta cubitis
 angustius erat. aditus enim, veluti quibusdam
 humeris, vtrinq. vicensim cubitorum produce-
 bantur. Prima verò eius portæ septuaginta cubi-
 tis alta erat, & viginti quinq. latē, neque fores
 habebat: cœlum enim vndique conspicuum la-
 tēq. patens significabat, erantque totæ frontes
 inauratæ: ac prima ædes omnis perlucebat ex-
 missetur: atq. quæ ceteram interiorem fani par-
 tem splendida cuncta cernentibus occurrebat.
 Cum autem interior eius pars contignatione
 intersepta esset, adiacens ei prima ædes patebat
 in altitudinem perpetuam: perq. nonaginta cu-
 bitos tollebat, cum longa quadraginta cu-
 bitos esset, ac viginti transversa. Interior verò
 porta tota inaurata erat ut dixi, & circum eam
 auratus paries desuper autem habebat aureos
 pampinos, vnde racemi statura hominis depen-
 debant. & quia contigebat iam intercedebat,
 templum exteriori humilitas videbatur: & fores
 habebat aureas, quinquaginta & quinq. cubitis
 altæ. sexdecim verò latæ. adhuc aulam lon-
 gitudine parit: hoc est, velum Babiloniæ, hya-
 cintho, & bysso, & cocco, & purpura variatum,
 mirabili opere factum, neq. contemplationis ex-
 pers colorum permixtione, sed velut omnium
 rerum imaginem præferens: cocco enim vide-
 batur ignem imitari, & bysso terram, & hyacin-
 tho ærem, ac mare purpura: partim quidem co-
 loribus

b Aulam
sive velum
Babiloniæ
colorum
permixtio-
ne mirabili
opere factū.

loribus, bysso autem ac purpura origine: quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit. eratque in eo per scripta omnis cælitatio, præter signa. Introgressus autem inferior pars excipiebat: cuius altitudo, quidem habebat sexaginta cubitos, & longitudo eandem ac latitudo viginti. rursus autem quadraginta cubiti dimissi erant. Et prima quidem pars, ad quadraginta cubitos aulsa, hæc tria mirabilia & prædicta tria miranda opera cunctis hominibus habebat, candelabrum, & mensam, & thuribulum. Septem vero lucernæ, stellas errantes significabant: tot candelabrum nim ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim mensa & vero panes in mensa positi, signorum circulum thuribulumque annum. Thuribulum autem per tredecim odores, quibus replebatur, ex mari & inhospite & inhabitabili, designabat omnia Dei esse, Deique servire. Intima vero templi pars, viginti cubitorum erat. discernebatur autem similiter velo ab exteriori, nihilque prorsus in ea erat positum: inaccessa vero, & inniolata, & invisibilis omnibus habebatur, sanctique sanctam vocabatur. Circa latera vero inferioris templi, multa erant membra per tota, triplici recto suspensa, & ad utrumque latus, ad ea introitus à porta patebat. Superior autem pars eadem membra non habebat, quo minus erat angustior, celsior autem XL cubitis, nec ita ut inferior ambitiosa. Colligitur enim centum cubitorum celsitudo universa, cum in solo LX. cubitos haberet. Exterior autem facies, nihil quod animus aut oculi mirarentur, non habebat. crucis b Exterior stis b enim aureis gravissimis undique testæ, ultra templi facies primos ortus igneo splendore lucebat: ut eam crusta aut inuenerentur contendentium oculi, quasi solis radiis gravissimis aucterentur. Hospitibus quidem aduentibus, undique b, procul monumnto similis videbatur. nam testæ.

An. mundi
4034. A
Christo nat.
72.

Anno mudi
4034. *A*
nata Christo
72.

a Iona sine
ferro constru
cta.

b. Eoripap
pulum a Sa
cerdotibus
segregat.

c Sacerdotes
in vitori te
flamento
mero absti-
nentes, ac
sobrii reli-
gionis me-
tu.
d Pontificis
vestimenta.

vbi desuratum non erat templū, candidissimum erat. In summo autem aurcis verubus horrebas acutissimis, ne ab insidentibus anibus pollueretur. Nonnullos autem saxorum eius longitudo XLV. cubitorum erat, altitudo quinque, & latitudo sex. Ara vero pro templo, quindecim cubitis alta, lata vero & longa cubitis quadragenis, quadratāq. stans, veluti cornutis angulis eminebat, & a meridie ascensus in eam clementes arduus resupinabatur. sine ferro autem constructa erat, nec vnquam eam ferrum tetigerat. Templum autem arāq. cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, vsque ad cubitum surgens, quæ populum a sacerdotibus segregabat. Genethoros, hoc est, semine fluentes, itēq. Leprosos tota ciuitas arcebat, & foeminis menstrua soluentibus clausa erat. prædictum autem limitem, ne puris quidem mulieribus transgredi permittabatur. Viri autem, qui non per omnia castris fuissent, ab interiori aula, & qui puri essent, a sacerdotibus prohibebantur. Qui vero ex origine sacerdotū genus ducentes, cæciis causa munere non fungebantur, cum incolumbus intra limitē aderant, partēsq. generis consequabantur: vestibus tantum vtebantur plebei: quoniam sacerdotali solus qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad altare vero templūq. accedebant carentes omni vitio Sacerdotes, veste quidem amicti byssina: maxime vero mero abstinentes, ac sobrii religionis metu, ne quid rem diuinam faciendo peccarent. Pontifex autē cum ipsis non tamen semper ascendebat, sed diebus quibūsq. septimis, & per singulos menses Calendis: vel si quando patria festiuitas atq. annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat velamine præcinctus, cōq. tectus femora vsq. ad genitalia: lintheū verō habens in sinu secus demissum vsq.

ad pedes, & hyacinthinum desuper indumentum rotundum, ex quo fimbriæ pendebant, alternis nodis aurea tintinnabula, malâq. granata festinantes tintinnabulis quidem tonitrua, malis verò fulgura designantibus. Pectoris autem vestimentum vittæ cingebant, quinque variatæ coloribus: hoc est, auri, purpuræ, cocci, byssi, & hyacinthi: quibus etiam vela templi diximus esse contexta: iisdem autem habebat etiam epomidem temperatam, in qua plus auri erat: & habitu quidem indumento thoraci similis videbatur: tiuabus autem fibulis aureis, aspidum specie vinciebatur: quibus inclusi erant optimi maximiq. sardoniches, scripta tribuum gentis Iudææ nomina præferentes. ex^a altera verò parte, duodecim pendebant alij lapides, in quatuor partes terni diuisi, hoc est, sardius, topazius, smaragdus, carbunculus, iaspis, sapphirus, chates, amethystus, lyncurium: onyx, beryllus, chrysolitus. quorum singulis singula item cognomina erant scripta. Caput autem byssina tiara tegebat, hyacinthis coronata. Et circa eam alia corona erat ausca, scriptas ferens sacras litteras, quæ sunt quatuor elementa vocalia. Ea quidem veste non semper, sed alia ambitiosa utebatur, illa verò si quando adyta introibat. solus autem atq. semel in anno intrabat, quo die cum eis ieiunare Deo mos erat. Sed de ciuitate ac templo & moribus & legibus iterum diligentius referemus. non enim pauca super his exponenda sunt. caterùm^b Antonia in angulo quidam duarum porticuum sita erat prioris templi, quæ ad occidentem septentrionemq. spectarent. in saxo autem fuerat extructa, quinquaginta cubitis alto, & vndique prærupto: quod opus Herodis Regis fuit, vt maximè ingenij sui magnificentiam demonstrauit. Primum enim à radi-

*Anno mundi
di 4034.
A Christo
nato 72.*

*a Gemma
in Pontificis
ornatu præ-
ciosissima.*

*b Antonia
descriptio.*

An. mundi
 4034. *A*
Christ. nat.
 72.

cibus saxum ipsum leuibus crustis obtegebatur, quo & decus adderet operi, & facile dilaberetur, qui vel ascendere vel descendere tentauissent. deinde ante turris ædificium murus erat cubitorum trium. intra hunc omne spaciū Antoniz in quadraginta cubitos erigebatur latus autem regiz latitudinem ac descriptionem habebat, diuisam in omnem vsum habitationis & speciem, id est, atria, & balnea, & aulas castris aptissimas: vt quantum ad vsum necessariam pertinet, ciuitas^a videretur, magnificentia verò palatium. instar verò turris toto habitu formata, quatuor aliis per angulos turribus cingebatur: quarum ceteræ quinquaginta cubitis erant altæ: quæ verò ad meridianum orientalemq. angulum sita erat, LXX. cubitis eminere, vt ex eo totum templum videri posset. Quæ verò porticibus iungebatur, vtrinque descendus habebat, vnde custodes conueiebant. semper namque in ea Rom. milites residebant: & cū armis appositæ custodes, ne quid populus festis diebus noui cōmitteret, obseruabant. castrum enim erat impositum oppido quidem templum, templo verò Antonia. In hac autem porticu custodes erant, & superioris ciuitatis aliud castellum, regia Herodis erat. Bezetha autem collis, ita vt dixi, ab Antonia separabatur: qui cum omnium esset altissimus, etiam patri nouæ ciuitatis coniungebatur, temploque septentrionali solus obstabat. De ciuitate quidem, ac muris eius, iterum scribere plenius cupiens, in præsentia satis dixi.

Deditionem Iudæi recusant, & Rom. adoriuntur.

CAP. VII.

b Multitudo circa Simonem 15. millia.

Pugnacissima hæc autem maximèq. dissentiens multitudo circa Simonem erat, hominum de-

cem

cem millia, præter Idumæos: quinquaginta verò
 decem millium duces, quibus ipse quasi domi-
 nus omnium præerat. Idumæi autem qui erant
 eius partium, cum essent numero quinque mil-
 lia duces decem habebant. Horum autem prin-
 cipes videbantur, Sossæ Iacobus, & Cathlæ filius
 Simon. Ioannes autem qui templum occupaue-
 rat, sex armatorum millia habebat, quos vigin-
 ti duces regebant: tunc autem illi accefferant
 etiam Zelotarum, depositis discordiis duo mil-
 lia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante ha-
 buerant, & Simone Arini filio utebantur duci-
 bus. His autem (ut diximus) bellum inter se ge-
 rentibus, populus erat præmium: & plebis pars,
 quæ non eadem quæ illi committeret, ab utris-
 que diripiebatur. Tenebat autem Simon qui-
 dem superiorem ciuitatem, murumque maiorem
 usque ad Cedronem, & antiquioris muri, quan-
 tum à Siloa flectitur ad orientem, & usque ad
 Monobazi aulam descendit. Is Rex erat Adia-
 benz gentis, ultra Euphratem habitantis. Te-
 nebat etiam montem Acræ, quæ inferior est ci-
 uitas, usque ad Helenæ regiam, quæ Monoba-
 zi fuerat mater. Ioannes autem, templum &
 circum templum aliquatenus, itémque Oph-
 lam, & vallem quæ Cedron appellatur. & aliis
 quæ interiacebant incensis, medium bello quod
 inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim
 castris Romanorum prope murum positis, in-
 tra ciuitatem sedulo quiescebat: sed ad primum
 eorum impetum paulisper sanitate recepta, mox
 ad pristinum morbum rediere. Rursusque di-
 screti, pro sua quisque parte pugnabat: omnia
 faciendo, quæ obsidentes optarent. nihil enim
 acerbius à Romanis passi sunt, quàm ipsi se tra-
 ctarent: neque post illos ciuitas aliquid nouæ
 calamitatis experta est. Sed illa quidem gra- o-

An. mundi
 4034. A
 nato Christo
 72.

a Simonis
 contra Ioan-
 nem castra.

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a Seditio ci-
uitatem, Ro-
mani vero
seditionem
cepere.
b Titus foris
circuies qua
muros ag-
grederetur
explorat.

c Nicanor
ad humerū
lancium sagit-
ta percuti-
tur.

res prius casus pertulit, antequam subuerteretur. qui verò eam debellarunt, maius aliquid perfecere. Dico^a enim, quòd seditio ciuitatem, Romani verò seditionem cepere, quæ multo erat moribus tutior. & res quidem aduersus suis, iusticiam verò rectè quis Romanis assenberet. intelliget autem quod dies cuique suggerent. Veruntamen his intra ciuitatem ita se habentibus, Titus^b cum lectis equitibus foris circuies, quàm muros aggredere explorabat. Hæsitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus, qua valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmitior videbatur, placuit ad loci pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec secundo muro coniungebatur) inuadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non satis noua ciuitas frequentabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem superiorem ciuitatem, & per Antoniam, templum capi posse cogitabat. Hæc eo collustrante, quidam ex amicis eius, Nicanor^c nomine, ad humerum laeuum sagitta percutitur: cum propius unà cum Iosepho accessisset: pacemque in muro stantibus (dicendi enim peritus erat) suaderetentaret. Vnde cognitis eorum conatibus Cæsar ex eo quod nec ad salutem se hortantibus abstinere, excitatur in obsidionem: simulque suburbana militibus vastare permittit collectaque omni materia, iubet aggerem construi. Tripartito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebat, & ante eos ballistas, aliasque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & qui ex muris obstrare tentarent. Cæsis autem arboribus, momento suburbana audata sunt: Collectis autem lignis in aggerem

cam

cum totus operi intentus esset exercitus, nec
 Iudæi segnes erant. populum quidem in rapi-
 nis ac cædibus constitutum fiducia tunc habe-
 bat, quòd respiraturus esset: illis aduersus hostes
 distractis, existimantem pœnas se ab noxiis re-
 petiturum, si Romani superassent. Ioannes au-
 tem quamuis in externos socij sui irrumpere pro-
 perarent, metu tamen Simonis manebat. Ve-
 rum Simon non quiescebat, proximus enim e-
 rat obsidioni, missilibus per murum dispositis,
 quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud
 Antoniam capta fuerant. Sed³ horum possessio, a
 propter imperitiam plerisque non erat utilis. *possessio lu-*
 pauci autem à transfugis docti, malè utebantur *deu propter*
 instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis ag- *imperitiam*
 gerem iacentibus militibus imminuebant, per- *inutilis.*
 que cuneos excurrentes, manus etiam confere-
 bant. Operantes autem crates super vallum op-
 positæ protegebant, omnibûsque legionib. con-
 tinuus excursus erant machinæ comparatæ mira-
 biles, præcipuè verò decimæ legionis ballistæ
 vehementiores, & tormenta saxorum, quibus
 non solum irruentes, sed etiam super murum
 stantes auertebantur. nam & singula saxa talè
 pondus æquabant, & ultra stadij modum tor-
 quebantur. ictus autem non solum primis quos
 offendisset, sed aliquândo posterioribus quoque
 intolerabilis erat. Iudæi sanè cauebant à lapidi-
 bus, quod erant candidi: nec tantum sono ac
 fremitu noscebantur, sed etiam claritudine pro-
 spiciebantur. denique speculatores in turribus
 præsidentes, prædicebant, quando impelleretur
 machina, saxumque ferretur: patria lingua cla-
 mantes, filius venit. itaque præsciebant, in quos
 veniret, atque ita vitabant: & hic eueniebat, ut
 illis declinâtibus, lapis irritus intercideret. Pro-
 inde Romani excogitant, atramêto decolorare

Ann. mundi
 4034. *A*
nato Christo
 72.

An. mundi
4034. A
nato Christo
72.

lapides, tunc enim missi, non similiter incertos ictus habebant, multosque simul vnus impetu corrumpebant. Sed ne malè quidem affecti la-
 dxi, aggeris instruendi Romanis copiâ dabant, omni verò eos molitione atque audacis, die noctûque prohibebant. Perfectis autem operibus, plûbo & lino ab aggeribus iacto, fabri quod erat ad murum spacium metiuntur. nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Cumque pates intervallo arietes inuenisset, eos applicant: propiûsque dispositis

a Titus ex
tribus parti
bz murum
pulsari in-
bet.
 machinis, Titus, ne ex muro arietes prohibe-
 rentur, ex tribus partibus murum pulsari iubet. Sonitu autem circumstrepente ciuitatem, cla-
 mor ingens ciuium sublatus est, itémque sedi-
 tiosos pavor inuasit. Et quia periculum com-
 mune virisque videbatur, communiter iam re-
 pugnare cogitabant, vociferantibus inter se dis-
 cordibus, quia omnia pro commoditate hostiû
 facerent: cum si non perpetuam concordiam sibi
 Deus præbeat, saltem in præsentia cõtra Ro-
 manos oporteat conspirare. Simon autem præ-
 cone misso, volentibus ex templo ad murum
 egrediendi copiam dedit: idémque & Ioannes,

b Seditiosi
odiorum ac
discordiarû
obliti, in v-
num corpus
cœunt.

licet minùs crederet, permisit. Illi^b autem obliti
 odiorum, ac discordiarum suarum, in vnû cor-
 pus cœunt: murumque amplexi, facies inde quâ
 plurimas iaciebant contra machinas Romano-
 rum, contrâque impulsores arietum, eosque si-
 ne intermissione telis petebant. audacissimi ve-
 rò ceterum nim profiliètes, machinarum tegmi-
 na dissipabant: hisque apposis irritantes, peri-
 tia quidem pauca, plura verò audacia perficie-
 bant. Semper autem aderat adiumento laborâ-
 tibus ipse Titus: & iuxta vtrasque machinas e-
 quitibus ac sagittariis ordinatis, ignem quidem
 ferentes prohibebat: iaculantes verò à turribus,
 septi-

reprimerebat, nocendi tempus arietibus faciens: *Ann. mundi*
& tamen murus ictibus non cedebat nisi quod *4034. A*
quintæ legionis aries commouit angulum tur- *nato Christo*
ris: murus autem stabat incolumis. nec enim sta- *72.*
tim cum turri periculū sensit, quæ multo altius *a Ariet an-*
eminebat, nullamque partem muri secum tra- *gulū turris*
here poterat in ruinam. Cum autem ab excursi- *commouet.*
bus paululum quieuiſſent, obſeruato Romanos
per opera & caſtra eſſe diſperſos, quia labore &
formidine Iudæos diſceſſiſſe arbitrarentur, ex-
currunt omnes quæ turris erat Hippicus, porta
latenter: ignemque operibus iniiciunt. Viſque ad
caſtorum quoque munimenta, in Romanos a-
nimati procedebant. Horum autē periculo ma-
tore, & qui erant propius excitati ſunt, & qui
procul aberant conuenere. Romanorum autem
diſciplina vincebat audaciam Iudæorū: & quos
prius offenderant in fugam verſis, aliis qui col-
ligerentur inſtabant. Grauis autem circum ma-
chinas pugna commiſſa eſt, illis incendere, his
incendium prohibere certantibus, incertūſque
clamor utrūque collebatur, & multi qui in
fronte ſteterant, ceciderunt. Sed Iudæi confi-
dentia ſuperiores erant, igniſque opera tetige-
rat, incenſaque omnia cum instrumentis peni-
tus eſſent, niſi lecti de Alexandria reſtituiſſent
plerique, præter opinionem ſui viriliter dimi-
cantes. nam glorioliſſimis in hoc bello præla-
ti ſunt, donec impetator equitum valentiſſimis
comitatus, in hoſtes fruit: & ipſe quidem duo-
decim repugnatores peremit: metu *b* autem *b Titus* *Pa-*
cladis eorum cætera multitudine in fugam ver- *das in fugā*
ſa, omnes compulſit in ciuitatem, eoque modo *vertit, am-*
aggeres liberauit incendio. In hac autem pugna *neſque in ci-*
vum ex Iudæis viuum capi contigit, eūque *uitatem cō-*
Titus crucifigi pro muro iuſſit, ſi forte reliqui *peſſit.*
vel hoc ſpectaculo territi cōcederent. Poſt eius

*Ann. mundi*4034. *A**nato Christo*

72.

*a Ioannes
Idumæorum**Dux, pectus
sagitta per-
cussus, peris.*

verò discessum, etiam a dux Idumæorum Ioan-
nes, dum ante muros cum noto milite loquitur,
à quodam Arabe pectus sagitta percussus, con-
tinuò periit : magnúmque & Iudæis luctum, &
seditionis mororem reliquit. nam & mans pro-
ptus erat, & sapientia nobilis.

De casu turris & duorum murorum abentis.

CAP. VIII.

NOcte verò quæ secuta est, incredibilis tu-
multus Romanis incidit. Nam cum tres tur-
res Imperator Titus quinquagenum cabinorum
construi præcepisset, ut his per aggeres singulos
positis, hinc hostes in muro stantes facilius in
fugam verteret, una earum spontè sua nocte in-
tempesta lapsa est. ingenti, verò sonitu facta,
metus occupavit exercitum. Conari autem ali-
quid Iudæos suscitari, ad arma currebant, ex-
que re turba in legionibus ac tumultus erat,
cúmque nemo quid accidisset referre posset,
diu queruli alius aliud opinabantur : nullique
intervenientibus hostibus semetipsos timebát.
Signúmque diligenter singuli à proximis requi-
rebant, tanquam Iudæi iam castra possiderent.
Panicóque terrore capti videbantur, donec Ti-
tus, cognitis quæ res erant, verùm cunctis in-
dicari iussit : tandémque tumultus eo nuncio
conquieuit. Iudæi quidem cætera fortiter susti-
nentes, malè turribus affecti sunt. machinis en-
nim leuioribus, & iaculatoribus, ac sagittariis,
faxorúmque tormentis inde feriebantur. Sed
neque harum æquare ipsi poterant celsitudi-
nem, & turres excidendi spes non erat. cúmque
neque eueriti propter gravitatem, neque incen-
di propterea quod ferro regebantur, facile pos-
sem, ultra iactum teli fugientes, arietum impe-
tus

non verabant: qui sine intermissione ferientes, paulatim aliquid proficiebant. Itaque a muro iam cedente magno arieti Romanorum, quem Iudæi Nicon vocabât, quod omnia vinceret, quamvis & antea defessi erant pugna & vigiliis, cum longè ab oppido pernoctarent: tamen etiam negligentia, vel quod malè consulerent, murum sibi superuacuum esse credentes, quibus alia duo munimenta superessent, lassatique plurimi recessere, cum autem Romani quâ primum murum Nicon pertruxerat, ascendissent, ad secundum omnes Iudæi relictis custodiis refugerunt. portis autem Romani qui transierunt patefactis, exercitum recepere. Et hi quidem hîc modo potiri muro, quinto nonas Maij, & partem eius maximam diruunt, & septentrionalem civitatis regionem, quàm ante Cestius vastauerat. Titus autem notatò quâ Assyriorum castrum est, militem transfert, occupato omni quod inter Cedrona fuerat spatium: & ultra sagittæ iactum à secundo muro separatus, oppugnationem statim aggressus est. Tunc igitur pariti murum Iudæi, fortiter restiterunt. Et Ioannes quidem, eiûsque socij ex Antonia & septentrionali porticu templi ab Alexandri monumento pugnabant. Simonis autem manus iuxta monumentum Ioannis aditum clauserat, usque ad portam, qua in Hippicon turrim aqua inducebatur. Sæpe autem profluentes è portis, dominus dimicabant: compulsi que intra muros in conflictu quidem Romanorû disciplina, propter imperitiam vincebantur: in murali autem certamine superabant. eos enim fortuna atque scientia, Iudæos vèrò audacia, quam timor aleret, sustentabat: quòd natura erant in calamitatibus duri. Ad hæc autem, & illis suberat spes salutis, & Romanis citæ victoriæ. neutros

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a Nicon, id est victor, magnus aries Romanorum.

b Romani primo muro possuntur.

c Iudæorum cum Romanis confliktus.

d Iudæos audacia sustentat.

in mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

autem lassitudo fatigabat, sed aggressiones, murorumque oppugnationes, & excusis crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nullaque praeliorum species aberat, cum à prima luce incipientia utrisque insomnis & die grauior nox dirimeret: his quidem occupatum iri morum continuo metuentibus, illis verò, ne Iudæi castra peruaderent. Itaque in armis pernoctantes, prima luce utriusque pugnae parati erant. Et Iudæi quidem certabant: quis esset promptior ad periculum, eoque modo gratia emereret apud duces suos. maximè verò Simonis eos metus ac reverentia commovebat, eoque modo illi singuli subiectorum colebant, ut ad semet quoque interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset.

a Romanarū
vincendi
consuetudo.

Romanos^a autem ad virtutem hortabatur consuetudo vincendi, & qui vinci non assueverat, crebraque militiæ, exercitationesque perpetuas, & imperij magnitudo: ante omnia verò Titus semper ubique præsens. nam & inertiæ, spectante atque opitulante Cæsare, grauiissimum facinus videbatur: & ei qui benè decertasset, testis aderat, qui rependeret præmium. præterea fructus erat, vel cognosci solum principi virum fortis: Idcirco multorum maior viribus alacritas demonstrata est. Denique istis ipsis diebus, validissima Iudæorum acie instructa promœnibus,

b Longinus
in mediam
Iudæorum
aciem irruit
& disturbat.

telsisque virisque missis, quidam ^b Longinus de numero equitum ex acie Rom. progressus, in mediam aciem Iudæorum itruit: hisque disiectis, hoc impetu duos fortissimos perimit, unus obuiam tendentis ore percussio, alterius eodem telo quod priori extraxerat, transfixo latere refugientis: & ex mediis hostibus ad suos primos occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat: æmuli autem eius fortitudinis multi extiterunt. Et Iudæi quidem negligentes quid paterentur,

captura-

tantummodo qualiter afficerent considerabāt: morsque his leuissima ducebatur, si quo interfecto hoste cecidissent. Titus autem non minus salutis militis, quam victoriæ consulebat: & temerarios impetus desperationem dicens, solam verò esse virtutem, si quis prudenter & cautè sine proprio incommodo fortiter faceret, in ea re potius, quæ periculum non haberet, viros esse præcipiebat.

Ann. mundi
4034. *A*
Christo nato
70.

De Castore Iudæo Romanis illudente.

CAP. IX.

Itaque septentrionali parte, medix turri applicat artem: in^a qua Iudæus quidam versutus ac subdolis, Castor nomine, cum decem aliis militibus suis delinquerat, fugatis cæteris formidina sagittarum. Hi cum pauidi sub loriceis aliquā diu quieuisent, concussa turri surgunt: extentisq; manibus, Castor veluti supplex Cæsarem implorabat: & voce miserabili, ut sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua credulus, amque Iudæos existimans belli pœnitescere, ardetes quidem impulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet, Castor autem quid vellet eloqui permittit. Cùmque ille respondisset, ad fœdus velle descendere: Titus gratulaturum se ait, si omnes eadem sentire voluissent: paratòque animo fidem pacis etiam ciuibus datum. Sed cum ex illis decem Castoris sociis quinque iidem supplices esse simularent, cæteri nunquam se Romanis seruituros clamant, dum mori liberis liceat. Denique illis super hoc ambigentibus, cessabat expugnatio. Castor autem interea Simonem per internuncios admonerat, ut dum vacuum esset tempus, de rebus vrgentibus consiliū caperet: paulisper enim se illudere imperatori Romano. Simul autē

a Castor Iudæus versutus ac subdolis.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

hoc agens, ad pacem hortari contradicentes socios videbatur: illi autē velut agrē ferentes, in thoracis nudos fixere gladios: hisque percussis velut interfecti ceciderunt. Titus verō eiūque socij obstupere tanta eorū pertinacia, cū ex inferiori loco quod factum erat, verē viderent potuissent: mirabāturque simul audaciā, & calamitatem miserabantur. Interea Castorē ad natē quidam sagitta percurit: tūmq. ille telum extractum imperatori ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato quī hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, ut Castori dexteram porrigeret. verum is neq. se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare, respondit: & amicos qui voluere ire prohibuit. Cū verō quidā ex perfugis Æneas, iturum sese dixisset ad eum, invitante Castore, ut etiam secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hæc ille studiosē aperto sinu accurrit: alter verō super eum sarū demisit. Et ipsum quidem, quoniā præcauerat, ferire non potuit: sed alium militem qui aderat, vulneravit. Cæsar verō fallaciam reputans, intellexit ^a misericordiā in bello nocere, minūsq. decipi calliditate sævitiā: arietisq. impulsio- nibus, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem eiūque socij turrim iētibz iam cedentem incendunt: pēque flammaz in eiūdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuere, tanquā se ignibz tradidissent. Capit ^b autē hac parte murum Titus, die quinto postquā primum ceperat: fugatisq. inde Iudæis, intrō cum lectis mille transit, quos circa se habebat, armatis: vbi noua ciuitas & lanx venditores erant, fabriq. ærarij, vestium que mercatus, & ad murū angustæ viæ transuerse tendebāt. Enimverō si vel statim muri distul- lisset maximā partē, vel quę ceperat lege belli vastasset,

a Misericor-
dia in bello
neces.

b Titus secū-
dum murum
capit.

vastasset, nullum credo damnum victoriz fuisset admixtum. nunc autem Iudæos exoratum in sperans, cum liceret capere facilem discessionem aditum non dilatauit. nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi putabat.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

De secundo muro bis obtento à Romanis.

C A P. X.

DEnique postquam ingressus est, neque occidi quenkumque permittit eorum qui comprebendebantur, neque domus incendi: sed tam seditionis, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi namque petebant sibi ciuitatem seruari, templum verò ciuitati. At enim populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat, bellicosum autem pro inertia ducebant humanitatem: Titumque imbelli animo, quod ceteram ciuitatem tenere non posset, has proponere conditiones putabant mortem autem populo denuntiames, & si verbum quisquam de traditione fecisset, pacemve nominasset, mox interficiendum eum esse minitantes. Romanis qui introire, alij per viarum angustias obstabant, alij ex ædibus: alij murum per superiores portas egressi, pugnare coeperunt. quibus rebus perturbati custodes, de muro sese demiserunt, relictisque turribus in castra recesserunt. clamor autem audiebatur militum intra ciuitatem, quod ab hostibus cingerentur: foris autem degentium. clausis contubernalibus metuentium, crescente autem numero Iudæorum, & propter locorum peritiam: viarumque scientiam prævalente, multi Romanorum trucidabantur, & ab incumbentibus pellebantur, cum magis necessitate resisterent. nec

*a Bellicosi
Titi humanitatem pro inertia ducunt.*

*b Romani
ab Iudæis vel
pelluntur.*

Ann. mundi
 4034. *A*
Christo nato
 72.

a Iudais sp̃i
ritus crescunt

b Populus
inopia labo-
rat, & penu-
ria victus
multi defi-
ciunt.

c Titus secū
do muro ite-
rum petitor,

enim multis simul fugiendi copia per angustias
 muri patebat: omnesq. penè qui transierant, per-
 empti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dis-
 positis enim per summa viarum sagittariis, & ubi
 plus erat multitudinis astans, missilibus hostes
 abigebat: & cum eo Domitius Sabinus, vir bo-
 nus etiam in illo praelio comprobatus: duravit
 que tam diu, sagittis eos prohibens irruere, do-
 nec omnes milites recedere. Romani quidem
 ita secundo muro potiti, ad extremum pulsi sunt.
 Oppidanis verè qui pugnaces erant, spiritus cre-
 vit: & secundis rebus amentes erant, neq. Roma-
 nos ausuros esse ad civitatem accedere suspican-
 tes, neque vinci se posse, si ad praelium processis-
 set. nã quia iniqui erant, officiebat eorum senten-
 tia Deus: & neq. Romanorum vim, multo maio-
 rem illa quæ pulsa fuerat, superesse cernebant:
 neq. famem, iam iamque serpentem. adhuc e-
 nim malis publicis alebantur, & sanguinem civi-
 tatis bibebant. boni autem iam dudum inopia
 laborabant, & penuria victus iam multi defec-
 rant: populi tamen incertum, seditiosi pro lesa-
 mine sui ducebant: & solos eos qui pacem non
 probarent, saluos esse cupiebant, quique vivere
 contra Romanos optarent contrariam verò mul-
 titudinem, velut onus quoddam, consumi grati
 labantur. & ita quidem circa suos affecti erant.
 Romanos autem, quod civitatem iterum ingre-
 di conabantur, armati prohibuerunt, disiectis
 muri partibus obiectu corporum præmunitis:
 ac per triduum sustinere fortiter dimicantes.
 Quarto autem die Titum vehementius aggres-
 sum nequaquam ferre potuerunt: sed vi coacti,
 rursum quod antea refugerunt, alle autem inte-
 rim muro potitus, totam eius septentrionalem
 partem statim deposuit: in meridiana verò per
 turres peridia collocavit.

*De aggeribus in tertium murum, & oratione pro-
lata Iosephi pro deditioe facienda, &
fame obfessorum.*

*An. mundi
4034. A
Christo nato
72.*

CAP. XI.

Amque tertium murum Titus aggredi cogita-
bat. Videbatur autem breuissimi temporis e-
ius obsidio: spaciūque consilij seditiois esse
dandum, si quid disturbance secundi muri aut
famis metu remitterent. nec enim diutius eis
prædas posse sufficere: & ipse ocio commodè
viebatur. Nam ² cum dies aduenisset, quo mili- ^{a Titus ex-}
tibus oportebat alimenta distribui, in cōspicuo, ^{pugnatione}
hostibus loco ductis, iussit duces ordinato exer- ^{omissa pecu-}
citu pecuniam singulis numerare. Illi autem ^{niam singu-}
prolatis armis ex inuolueris muniti procedunt, ^{in numera-}
equitibus ornatos equos ducentibus: locaq. sub- ^{ro iubet.}
urbana; per multum spacium auro argentēque
lucebant. Illo autem spectaculo nihil aut iucun-
dus suis, aut horribilius hostibus videbatur. spe-
stantibus enim & vetera plena erant mœnia, &
septentrionalis regio. quin & domos refertas in-
uentibus cerneret, nullāque ciuitatis partem
quam non infusa multitudo tegebat. metus au-
tem quamuis audacissimos ceperat, omnem si-
mul exercitum armorūque pulchritudinem
conspicientes, & ordinationem vitorum. Et for-
tasse ad illam speciem seditiosi animos mutauis-
sent; nisi malorum immanitate, quæ in popu-
lum commiserant, dandam sibi veniam à Ro-
manis desperassent: imminente autem, si desti- ^{b Fatū inno-}
tissent, morte supplicij, bello mori præstabilius ^{centis cum}
esse ducebant. præualebat etiam fatum, quod ^{nocentibus}
innocentes cum nocentibus, & ciuitatem cum ^{& ciuitatem}
seditiosis perire decreuerat. Quatriduo per sin- ^{cum seditio-}
gulas legiones alimenta consecuti sunt. Quinto ^{fit perire de-}
autem die, cum omnia faciens Titus, nihil ^{cauerat.}

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Romani
operantes à
Iudais prohi-
bentur.

b Titi erga
Iudaeos beni-
gnitas.

c Iosephi ad
Iudaeos ora-
tio.

Iudaeos pacatum cogitare sensisset, bifariam di-
uiso exercitu, Antoniam versus ad Ioannis mo-
numentum aggeres inchoavit: ista parte supe-
riorem civitatem captum iri cogitans, & per An-
toniam templum. namq. hoc nisi cepisset, ne op-
pidum quidem tutum erat obtinere. In utraque
autem parte duo aggeres erigebantur, à singulis
legionibus singuli. Et ^a iuxta monumentum qui
demoperantes, à Iudæis & Simonis sociis infestâ
tibus prohibebantur: ad Antoniam verò ab Io-
annis sociis cum multitudine Zelotarum, nò so-
lùm quia de superiore loco pugnabant, verum-
etiam quia machinis iam ut didicerant. paula-
tim enim vsus quotidianus aluit peritiam. Ha-
bebant autem balistas trecentas, & quadraginta
tormenta saxorum, quibus difficiliorem agge-
rum extractionem Romanis efficiebant. Titus ^b
autem sibi saluam fore fortunam sciens, & per-
ituram esse civitatem, vñà & obsidioni vehemē-
ter instabat: nec pœnitudinem Iudæis suadere
cessabat. consiliũque factis admiscens, & ora-
tionem sæpè armis efficaciorẽ cognoscens, tam
ipso ut saluari vellent rogabat, tradita sibi civi-
tate, quæ iam capta videretur, quàm & Iosephũ
allegabat, patria lingua verba facturum, sperans.
eos hominis gẽtilis monitu aliquid remissuros
Itaque ^c Iosephus murum circumiciens, simulque
extra teli iactum stans, vnde exaudiri facilius
posset, multis orabat, ut sibi ac populo parce-
rent, templo ac patriæ, nè contra hæc fierent
alienigenis duriores. Romanos enim sancta te-
uereri, cum quibus nulla sibi societas esset, ma-
nũque suas ad hoc vsque cohibere. ipso verò
in his edoctos, cum servare possent, spontè ad
eorum interitum ruere. quin potius viderent
muros concidisse firmiores, excisis verò in-
firmiores superesse? Romanorũque vires
cognoscerent

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

Romānos, nisi ad finem vsque insolentes essent natura eos esse in imperio manuetos, atque ita cundie preferre quod utile est. Utile autem patere, neque ciuitatem vacuum viris, neque desertam habere prouinciam? Idcirco velle imperatorem cum his dexteram iungere: nec enim cuiquam salutem daturum si vi cepetit ciuitatem, praesertim qui haec in extremis cicladibus roga-

a Imperator si paruerint. Breui autem murum quoque tertium
cum Iudaeis captum iri, priores qui capti sunt, fidem facere.
dexteram & quamuis pertrumpi tutamina non possint, fa-
iungere cu- mem pro Romanis pugnaturam. His monentibus
pis Iosephus Iosephum multi in muro stantes vituperabant,
ad gentiles multi vero conuiciis, nonnulli etiam iaculis ap-
historias petebant. Ille autem cum manifestis eos calamita-
transit. tibus minimè flecteret, ad *b gentiles* transit hi-
b Nechias storias: O miseri, vociferans, vestrorumque auxi-
us Rex liatorum immemores, armis & manibus com-
gyptiorum. Romanis bellum geritis, quasi quem alium sic

vicetimus. Quando autem non Deus omnium conditor, Iudaeorum defensor est, si laedantur? Non respicietis? Vnde progressi pugnatis, quantumque auxiliatorem violatis? Non recordamini opera diuina parentum, atque hunc sanctum locum, quanta bella nobis aliquando peremit? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis horresco: sed tamen audite, ut cognoscatis non solum vos Romanis, sed etiam Deo resistere. Nechias qui tunc Rex erat Aegyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum infinita manu descendit, Reginamque Saram materni nostri generis rapuit. Quid igitur vir eius Abraham proauus noster? Armis credo vltus est iniuriam? Atqui ccc. & xviii. praefectos habebat, quorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidem quiescere maluit absente Deo? puras autem manus ad hunc locum

tendens, quem vos polluistis, inuictum sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nonne secunda vespera incorrupta Regina remissa est ad maritum? Adorans autem quem vos gentili crude cruentastis locum, ac tremens nocturnis somniis Ægyptius exagitatus aufugit, auróque & argento amantissimos Deo donauit Hebræos. Di-
cam translata in Ægyptum maiorum nostro-
rum domicilia. Quis cum annos quadringentos tyrannis an Regibus alienigenis subiacerent, ar-
mis ac mœnibus vlcisci possent, semetipsos Deo
potius permisisse. Quis nescit Ægyptum reple-
tam omni genere serpentium, omnique mor-
bo corruptam? Quis terram infructuosam? quis
Nili defectionem, & continuas decem plagas?
& ob hoc parentes nostros cum præsidio inuē-
tos, & sine periculo deduci, quos Deus sibi sa-
cerdotes ducebat? An non ab Assyriis raptam
nobis sanctam Arcem, Palæstina & Dagon simu-
lacrum genuit, & tota gens quæ rapuerat? cor-
ruptis verò oculis corporum, ac per ea cum
cibo visceribus exhaustis, cymbalorum ac tym-
panorum sono manibus noxiis reportauerunt;
sanctum placationibus expiantes? Deus erat qui
hæc parentibus administrabat, propterea quod
omissis armis ac manibus eius se iudicio permi-
sere. Rex c Assyriorum Senacherib, cum totā du-
cens Asiam ad hanc urbem castra posuisset, num
manibus humanis cecidit? nonne ab armis quies-
centes in votis erant, & angelus Dei in vna no-
cte infinitum deleuit exercitum? posteróque
die excitatus Assyrius c lxxxv. millia reperit
morum, atque ita cum reliquis Hebræos
inermes, nec persequentes fugiebat? Scitis d e-
tiam in Babylone seruitium, ubi per annos lxx.
populus exulans, non ante libertatem recepit,
quàm eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iudai an-
nos quadrin-
gentos tyrā-
nis in Ægy-
pto subia. et,

b Arca san-
cta a b. Assy-
riis raptā, &
Iudæi resti-
tuta.

c Senache-
rib. Rex As-
syriorum.

d Babyloni-
ca captiui-
tas.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Hierosoly-
ma à Baby-
loniorum Re-
ge denasta-
lio.

b Iosephi in
Iudeos acris
guatio.

c Iudai à se
ditione ma-
sarum serva-
tiō capti.

est persecutus, iterumque auxiliatori suo facer-
dotum more serviebant. Breuiter dicam, nullū
est operis precium quod armis parentes nostri
fecerint, aut non sine armis Deo permissa po-
testate impetrauerint. Domi autem inuidentes,
ut placebat iudici superabant. Pugnantes verū,
semper de spe deciderunt. Nam ubi Rege Baby-
loniorum urbem obsidente, contra Hieremiam
prædicationem Sedechias Rex noster cum eo
congressus est, iam ipse captus est, quam cum tē-
plo ciuitatem vidit excindi. Atqui videte, quan-
to ille Rex vestris ducibus, eiusque populus vo-
bis erat moderatior. Denique Hieremiam vo-
ciferantem, inuisos esse eos Deo propter deli-
cta quæ in eum commiserant, captum iri au-
tem nisi traderent ciuitatem. Neque Rex neque
populus interfecit. Sed vos (ut intus gesta præ-
termittam, neque dignè possum iniquitates ve-
stras exponere) me qui vobis salutem suadeam,
querimini, relisque appetitis irati, quod vos ve-
strorum commonefacio peccatorum, nec dici
ea toleratis, quorum quotidie facta commi-
sitis. Idem tunc fuit, cum Antiocho qui dictus
est Epiphanes, obsidente ciuitatem, malis
modis offensa diuinitate, maiores nostri cum
armis progressi, ipsi quidem in pugna perem-
pti sunt. oppidum verū ab hostibus direptum
est: sanctumque per triennium sexque men-
ses penitus desolatum est. Et quid pluribus o-
pus est? Ipsos Romanos quis contra Iudæo-
rum gentes ad militiam prouocauit? nonne in-
digenarum impietas? Vnde seruire cœpimus?
Nonne eā seditione maiorum, quando Ari-
stobuli & Hyrcani furor, & inter eos conten-
tione seruatio, Pompeium intulit ciuitati, & Romanis
Deus indignos libertate subiecit? Denique tres
menses obsessi, quanquam nihil quale vos in
sanctum

factum legesque deliquerant, & maioribus ad
 bellum subsidus utebantur, sese tradiderunt. An
 tignoni autem filij Aristobuli nescimus exitum? *An. mundi*
 quo regnum obtinente, Deus iterum captiuita- *4034. A*
 te persequeretur populum delinquentem. Et *Christo nato*
 Herodes quidem Antipatri filius, Sosium &
 Romanum adduxit exercitum. circumdati ve-
 ro per sex menses obsidebantur, donec capti
 peccatorum suorum supplicia pependissent: di-
 ceptaque est ab hostibus ciuitas. Ita nunquam
 genti arma data sunt. Oppugnationi vero sine
 dubio coheret excidium. Oportet ergo, ut
 opinor, sacri loci possessores iudicium Deo de
 omnibus permittere: manusque tunc huma-
 nas contemnere, cum à superno ipsi iudice nō
 recedant. Vos autem quid ex his, quæ legis *a Iudeorum*
 conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is e- *in legē Dei*
 reatus est, prætermisistis? Quantum autem il- *peccata.*
 los, qui citò perire, impietate superastis? nam
 occulta dedignantes peccata, hoc est, furta, in-
 diasque atque adulteria, rapinis, cædibus certa-
 tis, nouasque maleficiorum excogitastis vias.
 Sanctum verò templum, factum est omnium
 receptaculum, & indigenarum manibus pollu-
 tus est locus, quem Romani ex tam longinquo
 adorabant, multa per legem nostram de suis
 moribus derogantes. Deinde post hæc in quem
 fuistis impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde
 quidem iusti estis supplices, purisque manibus
 adiutorem vestrum rogatis. Talibus Rex noster
 precibus aduersum Assyrium supplicauit, cum
 magnum exercitum Deus vna nocte prostra-
 uisset. Similia *b* verò Assyriis Romani committunt, *b Assyrii*
 ut etiam similem ultionem speretis? Nam ille *Romani si-*
 quidem ab Rege nostro accepta pecunia, ut va- *milis com-*
 sitari parceret ciuitatis, neglecto iureiuran- *mittunt.*
 do ad incendium templi descendit: Romani

Ann. mundi
4034. *Christo na-*
to 72.

a Deus sta-
tim vlcisci
monit, cum
oportet.

b Tito fōtes
qui prius a-
ruerant vobis
viues pro-
fluunt.

autem solenne poscunt tributum, quod parentes nostri eorum parentibus pensabant. Et hoc si impetrauerint, neque populantur ciuitatem, neque sancta omnino tangunt. Concedunt autem vobis familias liberas, & possessiones tenere, sacrāsque leges saluas manere patiuntur. Insania est profectō, sperare Deum talem circa iustos fore, qualis iniustis apparuit, praesertim qui statim vlcisci nouerit cum oportet. Denique Assyrios prima nocte, qua castra ciuitati adiuuerant, fregit. Quod si etiā vestra progeniem liberaret, Romanos verō dignos poena iudicaret, confestim eis illo tempore sicut Assyriis irasceretur, quo genti manus Pompeius attulit, quo post illum Sosius ascendit, quo Galilzam Vespasianus excidit, postremō non nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neque Magnus, neque Sosius quicquam passi sunt, & ciuitatem victoria ceperunt. Vespasianus autem ex bello quod nobiscum gessit, etiam impemum adeptus est. Nam *b* Tito quidem etiam fontes nunc vberiores profluunt, qui prius vobis aruerant. Denique ante eius aduentum scitis & Siloam & extra ciuitatem fontes adeō defecisse, ut ad vtrumque aqua mercaretur, nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, ut nō modō ipsi & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant. Denique huius prodigij & ante periculum factum est in excidio ciuitatis, quando supra memoratus Babylonius Rex cum exercitu aduenit, & qui captam ciuitatem incendit & templū: quamuis ut opinor nihil illi tantum, quantum vos impiē nunc, commisissent. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse putauerim: hisque nouadesse, quibus eun. bellum geritis? An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum verō malis vestris inherere arbitra-

arbitramini, qui etiam occulta conspiciat, & audit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum est? Iniquitates enim vestre velut in promptu neminem latent: inque dies singulos, quis peior sit certamen habetis, atque ita requiritur, ut virtutem demonstrare contenditis. Verumtamen^a reliqua salutis via est, si velitis, & diuinitas confessis ac poenitentibus solet sese placabilis offerre. Arma proiicite, pudeat vos patrie iam dirutæ, conuertite oculos, & aspiciate eius quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quàm multarum gentium munera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse debeam^b dignius? O duri & lapidibus stupidiore. Si hæc non veris luminibus cernitis, saltem familiarum vestrarum miseremini. Versentur in conspectu cuiusque filij, coniuges, & parentes, quos paulò post aut bellum aut fames absumpsit. Sciobquia vnà cum his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia non ingnobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse propterea me quisquā hæc suadere crediderit. Interficiate illos, accipite mercedem salutis vestre sanguinem meum. Ipse quoque mori paratus sum, si post me relapsi sitis. Hæc Iosepho vociferante cum lacrymis, seditiosi quidem neque animos flexerunt, neque turam sibi mutationem fore indicauerunt. Populus^c verò ad profugiendum commotus est, & alij possessionibus suis, alij rebus charissimis exiguo precio venundatis, aut eos, ne latrones eos deprehenderent, transglutiebant. quum verò ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant vsui necessaria. Titus enim plerosque per a-

An. mundi
4034. *A*
Christo na-
to 72.

a Diuinitas
confessus ac
poenitenti-
bis sese pla-
cabilis offer-
re solet.

b Amor ego
cōstantia lo-
seph: erga
patriam.

c Populus cō-
pecunia pro-
fugit.

An. mundi 4034. *A* *Christo nato* 72.
 gros, quò vellent quisque pergere: diminuebaturque magis eos ad perfugium hortabatur. quod & intestinis malis carebant, nec Romanis serviebant. Ioannes autem & Simon cum sociis ne his magis pateret exitus, quàm Romanis additus, obstruebant, & qui vel umbram suspicionis dedisset, continuo necabatur. Ditioribus quàm manere etiam sicut profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset propter patrimonium quisque occidebatur. Cum fame autem crescebat desperatio seditiosorum, & in dies singulos utrumque malum amplius accendebatur. Et palam quidem nulla erant frumenta, irrucentes autem scrutabantur domos. Et si quidem inuenissent aliquid, eos qui negauerant verberabant: si verò nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidem afficiebant. Habendi autem argumenta erant corpora miserorum, cum ea quæ solidis viribus starent, abundare cibo putarentur. Tabidi autem transfigebantur: nec rationis esse videbatur, statim fame morituros occidere. multi verò clam vniuersa bona sua vno frumenti modio, qui ditiores essent, itemque pauperes hordei permutarunt. Inclusi deinde intimis ædium tectis, quidam summa penuria infestum vitium comedebant panem alij conficiebant, ut necessitas metusque monuisset. Et mensa quid nusquam apponebatur, sed incoctum subtrahentes ignicibum d trahiebant. Miserabilis autem erat victus. dignumque lacrymis spectaculum, cum potentiores quidem plus haberent, infirmiores autem iniuriam deplorarent, quippe cum fames super omnes clades haberetur: Nihil enim sic perdit hominem ut pudor: nam quod reuerentia dignum est, in fame negligitur. Denique uxores viris, & filij parentibus, & quod miser-

miserrimum, matres cibum infantibus ex ipso
 ore rapiebant: & marcescentibus inter manus
 charissimis nemo parcebat, quin vitæ guttas
 auferret. Edentes verò talia non latebant, sed
 ubique aderant qui ista diriperent. Nam sicu-
 bi clausam domum vidissent, eos qui intus e-
 rant, cibum capere hoc suspicabantur indicio:
 statimque ruptis foribus irruebant, victumque
 iam contusum dentibus, ex gutture penè reuo-
 cabant, ipsos faucibus strangulantes. Pulsaban-
 tur autem senes ne cibum defenderent: lacera-
 bantur mulieres, ea quæ haberent in manibus
 occultantes: nullaque miseratio vel cani erat ca-
 pitis, vel infantis, sed abstractos pueros & ex
 buccella pendentes, humo allidebant. Si quis au-
 tem incurrentes antevenisset, quodque raptu-
 ri fuerant deuorasset, tanquam læsi cruentiores
 erant. Acerbissimos autem cruciatus excogita-
 bant, dummodo alimenta reperirent: nunc ex-
 cruciantes genitaliū vias, tunc virgis acutis po-
 dices transigendo. horrendaque etiam auditu
 quis patiebatur: in vnius panis confessionem, &
 ut vnum pugnum farinæ abditum indicaret.
 Tortores autem nec esuriebant (minus enim
 crudele videretur, quod necessitas impetraret)
 exercētes autem dementiam suam, sexque sibi
 dierum commeatū præparantes, hisque occur-
 rentes, qui per Romanorum custodias agrestis
 oleris herbarumque gratia colligendarum no-
 ctæ erepsissent, cum iam se hostes euasisse crede-
 bant, quæ attulissent eripiebant: multumque
 supplicanteibus, & horribile Dei nomē implorā-
 tibus, ut aliquā partē sibi cōcederent eorū, quæ
 cū periculo sibi collegissent, nihil penitus dabāt:
 gratumque videbatur, si spoliati non perirēt. Hæc ac-
 quæ humiliores à satellitibus patiebantur. Hono-
 rati vero ac diuites ad tyrānos perducebantur.

An. mundi
 4034. A
 Christo na-
 to 72.

Milites vi-
 ctum iā con-
 tusum denti-
 bus ex guttu-
 re penè reuo-
 cant, ipsos
 faucibus
 strangulan-
 tes.

Honorati
 ac diuites
 ad tyrānos
 perducuntur.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

quorū alij insidiarum falsè accusati occidebantur, alij quia Romanis proderent ciuitatē. Et p̄ter
runque delator subornatus indicabat. quod pro
fugere voluissent. Si verò quem Simon exci-
pisset, eū ad Ioannē remittebat: & quem Ioānes
expoliasset, cum Simon excipiebat: sibi que inui-
cē propinabant sanguinem populariū, misero-
rūmque cadauera particbantur. Et dominandū
a *Dominādū* quidē causa erat in vtroque dissensio, scelerum
causa in Ioa- verò concordia. Nam qui ex alienis malis partē
ne & Simon- alteri, sibi totum vendicās, non dedisset, nequissi-
mus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni
scelerum ve alicuius damno dolebat, quia crudelitatis parte
rā concor- caruisset. Singillatim b quidem iniquitates eo-
rum explanare non potero: vt autem breuiter
dicam, neque aliam ciuitatem vnquam talia per-
populo Iudas pessam puto, neque vllam nationem post homi-
os iudiciū. num memoriam malicia ferociorem fuisse. Po-
stremo etiam genti Hebræorum maledicebant,
vt minus impij viderentur in alienos. Verūta-
men, quod erant: & seruos se, & conuenas & de
generis gentis abortiones esse confessi sunt. De-
nique ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inui-
tos hanc tristē adminere victoriam coegerat
tardiūque venientem in templum ignem pe-
nē traxerē. Denique cū hi ardere superiorem
ciuitatem vidissent, neque dolere, neque illa-
crymauere: sed apud Romanos qui hac paterē-
tur inuenti sunt. Verū hęc quidem suo loco
postea cum rerum documentis dicemus.

De Iudæi crucifixi & aggeribus combustis.

C A P. XII.

TItō autem aggeres proficiebant, quamuis à
muro milites malè afficerentur: parte verò
equitatus missa, iussit per valles ad alimenta cō-
portanda exeuntibus insidias tendi. Erant autē
in

in his nonnulli etiam pugnatores, quibus iam minimè præda sufficeret: maior^a verò pars ex populo pauperes, quos profugere deterrebat pro affectibus suis metus. nec clam enim seditiosis fieri posse sperabant, ut cū coniugibus ac liberis diffugerent: eosq. latronibus relinquere non patiebantur vice sua iugulandos. Audaciores autem faciebat ad excundū fames, restabantque iam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensi autē necessitate pugnabant, metu supplicij, seròq. videbantur supplicare: post pugnam itaq. verberati, & tante mortis modis omnibus excruciat, contra murum cruci suffigebantur. Tito quidem miserabilis videbatur ista calamitas, cum Iudæi in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neq. captos dimittere tutum erat, tantamq. asseruare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maxime verò propterea non prohibuit, citius eos existimans ea facie remissuros, tanquam similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem diversis modis suffigebant, ira & odio & ludibrij causa: & propter multitudinem quamceperant, iam spacium crucibus deerat, & corporibus crucis. Seditiosis verò tantum defuit, ut ea clade monerentur, quod etiam in contrarium eis cessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfugarum^c enim familiaribus ad murum tractis, & si qui erant popularium prout ad pacem, & quæ paterentur qui ad Romanos profugerent, demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captivos esse dicebant. Ea res multos perfugere cupientium, donec verū cognosceretur, inhibuit. Fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad verum supplicium properantes. Illatam enim ab hostibus mortem, comparatione famis re-

Anno mundi 4034.

A Christo nato 72.

a Pauperum ex populo miseria.

b Iudæos per multos Titus contra murum cruci suffigit.

c Transfugarum familiaribus ad munus tractis, seditiosis quæ paterentur qui ad Romanos profugerent, demonstrant.

*Anno mudi**434. A**Christo nato**72.*

quem esse ducebant. Multis autem captiuorum Titus etiam manus abscindi præcepit, eosque ad Ioānem & Simonem intromisit: ut propter calamitatem nec viderentur profugi, nec crederentur: saltem nunc desinerent ad monēs, neve se compellerent ad excidium civitatis: sed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas, & patriam tantam & templum cuius participem non habebant. simul autem aggeres circumueundo, operantes urgebat, veluti factis verba non multo post secuturus. Adhæc in muris stantes, & ipsi Cæsari, & patri eius maledicebant, mortēq; se contemnere conclamabant: eāq; servituti rectè præferre, multa verò mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam cūctantes, ut ipse diceret, perituros: mundūque Deo templum hoc melius esse: quamvis & id servaturus sit qui incolet: quem ipsos quoq; auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illusuros, quibus facta non adfore: finem enim Dei esse. Talia conuiciis admiscentes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoq; aderat Epiphanes, multos alios armatos secum ducens, & præterea cæterua stipatus qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares & paulo maturiores adolescentibus, more Macedonum instructi armis & eruditi. vnde etiam nomen habebant, pleriq; tamen famam gentis æquare non poterant. Omnium enim Regum qui Romanis parebant, felicissimum Comagenum fieri contigit, priusquam fortuna mutaretur. Ostendebat enim ille quoq; in senectate: nullum ante mortem beatum dici oportere. Cæterum filius eius adhuc eo vigente præsens se mirati aiebat quidnam esset quod Romanos adire pigebat muros, erat enim bellator ipse naturaque promptissimus, tantūque viribus,

*a Iudai ipsi
Cæsari &
patri eius
maledicunt.*

*b Dicitur
beatum--
Ante obitū
nomo suprema
ma q; funera
debet.*

bus, ut multum peccaret audacia. Cum verò Titus ad hoc subrisisset, laborumque communem esse dixisset, sicut erat Antiochus cum Macedonibus in murum impetum fecit. & ipse quidem pro viribus suis ac peritiâ cauebat tela Iudæorum, sagittis eos appetens: adolescentes autem omnes præter paucos acciti sunt. Nam pudore promissionis diutius pugna certauerant, & ad extremum multi faucij recessere: hoc reputantes, quod etiam vitis Macedonibus vincere cupientibus, fortuna opus sit Alexandri. Ab Romanis enim duodecimo die mensis Maij aggeres inchoati, vix nono & vigesimo perfecti sunt, cum totos dies septem & decem laborassent. ingentes enim quatuor facti sunt, & unus quidem qui erat ad Antoniam, & à quinta legione fuerat exstructus, contra medium stagnum, quod Struthium vocatur: alter verò à duodecima viginti cubitis distans. Decima verò legio, quæ supra memoratis præstabat, in septentrionali parte opus erexerat, ubi stagnum est quod appellatur Amygdalon. Ad hoc autem quinta decima legio discedentem cubitis aggerem fecit ad Põficis monumentum. Iam verò admotis aggeribus, Ioannes Tubfollâ intus terra vsque ad aggeres Antoniam versus, dispositis per cuniculum sudi bus, opera suspendit: illatâque sylva pice ac bitumine illita, ignem immittit: succensis autem fulcimentis, follâ repente subsedit, cumque magno sonitu in eam aggeres decidere. ac primo quidem cum pulvere fumus ex alto excitatus est, cum ignem ruina concluderet. petefacta verò materia qua premebatur, flamma iam clarior apparebat. Et Romanos repentini quidem facti stupor occupat: molitionem verò Iudæorum ægè ferebant: à nq. se vicisse credentium & spes eo casu refixit, & in posterum sub-

Anno mādē
4034. A
Christo nato
72.

a Antiochi
& militum
insolentia.

b Romani
per dies se-
ptem & de-
cem agge-
res quatuor
ingentes per-
ficiunt.

Anno mōdi
4034. A
Christo nato
72.

a Tres viri
audaces in-
ter Iudæos.

venire aduersus ignem minus utile videbatur
etiam si esset extinctus semel aggeribus deuora-
tis: Biduo verò post, alios etiam aggeres Simon
cum sociis aggreditur. illa enim parte Romani
admotis arietibus conuerti murum corperat.

Tepthrus autem quidam^a ex Garfi ortus, ciuita-
tis Galilææ, & Megasthus ex regalibus famulis
Mariammes, cumq. his Adiabenus quidam, fi-
lius Nabatzi, nomen habens ex fortuna Agios,
cuius est interpretatio claudus, raptis facib. in
machinas euolarunt. hisq. viris neq. audaciores
in illo bello extra ciuitatem apparuere, neque
magis horrendi. nam velut in amicos, non in
agmen hostium excurrerent, nihil cunctari sunt
aut substitere: sed per medios inimicos facto im-
petu, machinas incendere. acti autem missilib.
& cladib. detrusi, non prius à periculo demod-
sunt, quàm ignis instrumenta corripere. Subla-
ta verò iam flamma, Romani quidem concur-
rentes è castris, auxilio properabant: Iudæi verò
ex muro eos prohibebant, manusq. cum his cō-
ferebant, qui flammam extinguere conarentur,
propriis corporibus nullo modo parcentes. Et
illi quidem arietes igni subtrahere, cum eorum
regmina cremarentur: Iudæi verò etiam per
flammam eos retinere certabant. & quamuis fer-
uens nacti essent ferrum, tamen arietes non a-
misere. Hinc autem flamma transiit in aggeres,
& auxiliantes præueniebat incendium. Itaq. ^b

b Romani
flamma cir-
cundati ope-
ra extructa
amittunt.

Romani flamma circumdati, quoniam seruare
posse opera desperabant, in castra discedunt. Iu-
dæi verò magis instabant, cum semper eorum
numerus cresceret, ex ciuitate accedentibus ad-
iumentis, minúsque cautos haberent impetus, fre-
ti victoris. progressi autem vsq. ad munimenta
castrorum prælio cum eorum custodib. decer-
abant. Est enim statio pro castris per vices sue-
ceden-

cedentium armatorum, & a acerbissima in eos
 sanctio Romanorum, ut qui loco de qualibet
 causa cesseret, occideretur. hi poenali exitio glo-
 riosa morte prelata, steterunt fortiter: eorum-
 que necessitate simul ac pudore, plurimi fugien-
 tium redierunt: ballistisq. in muro dispositis, ex
 ciuitate accedentem multitudinem prohibebat
 nihil pro cautione siue tutamine suorum cot-
 porum providentem. nam quoscunq. obuio ha-
 buissent, cum his congregiebantur Iudæi: & in
 spicula igruentes incautè, ipsis corporibus inimi-
 eos feriebant. Sed neq. hi actis magis quàm fidu-
 cia superabant, & Romani plus audaciæ quàm
 quod malè tractarentur, cedebant. Iam verò Ti-
 tus aderat ab Antonia, quò secesserat, locum a-
 liis aggeribus prospiciens: multumq. increpatis
 militibus, si cum hostium muros obtinerent, in
 suis periclitarentur, & velut ex carcere contra
 se dimissis Iudæis, obsessorum paterentur ipsi
 fortunam, ipse cum electis militibus hostes à la-
 tere circumuenit: illi autem cum in ora feriren-
 tur, contra eum conuersi durabant, mixta verò
 acie, puluis quidem lumina, clamor verò aures
 exuperabat, neque aut amicum quisquam inter-
 noscere poterat aut inimicum. Iudæis autem
 non tam virium fiducia, quantum salutis despe-
 ratione perseverantibus, etiam Romanos pudor
 armorum & gloriæ & præsentia periclitantis
 Cæsaris reddidit fortiores. Itaq. putauerim eos
 ad extremum nimia ferocitate animorum, vel
 totam multitudinem Iudæorum fuisse rapturos,
 nisi præuenio pugnæ momento, in ciuitatem
 se recepissent. Corruptis autem aggeribus Ro-
 mani morore tenebantur, quod tam longum
 laborem vna hora perdidere, & multi quidem
 solutis machinis captum iri ciuitatem iam des-
 perabant.

An. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Sanctio
 Romanorum
 acerbissima
 in eos, qui lo-
 co cedunt.

b Titus mi-
 litibus negli-
 gentiam ex-
 probrat.

c Iudæi in
 ciuitatem
 sese recipiunt

Anno mundi
4034. *A*
Christo nato

72. 4

a Titus cum
Ducibus de
liberat.

Titus^a autem cum ducibus quid fieret deli-
berabat. Et callidioribus quidem placebat
omni admoto milite vi muros experiri: adhuc
enim ludæos cum exercitus parte dimicasse, vi-
niderit: verò militis impetum tolerare non pos-
se, verus sagittis esse obtruendos. Prudentiores
autē rursus aggeres fieri suadebāt: alij & sine ag-
geribus assideri, egressus eorum tantūmodo ob-
servando. ac ne victus intro ferretur monebāt,
& civitatem fami relinquere, neque cum hoste
manu configere: nec enim expugnari eorum
confidentiam posse, quibus optatum est ferro
procumbere, vel etiā sine hoc interficere: quæ
seuior est cupiditas. Ipsi autē Tito, cessate quidē
proptus tanto cum exercitu, honestum non vi-
deba: ut: & pugnare cum his superuacuum, qui
semeripsos perdituri essent. Aggeres autem fi-
si, impendiorum penuria operosum iudicabit,
egressus verò civitatis observari, operosius. Nec
enim circundari eam propter magnitudinem
locorumq. difficultatem ab exercitu posse, &
præterea ad excursus incautum: contra manife-
stam enim viam observatam, occultas vias exco-
gitaturos ludæos, tam necessitate quā loco-
rum scientia Si quid autem clam esset illatum,
diutius obsidionem trahendam, verendūque,
ne victoriæ gloriam diminuat temporis longi-
tudo. Hæc enim cuncta quidem effici posse, sed ce-
leritatem ante gloriam duci debere tamen si ce-

^b Titus tota celeritate uti velit & cautione, totam ^b muro c n-
muro cinge- gere civitatem. Hoc enim modo omnes exitus
recivitatem posse præcludi & ludæos aut omnibus modis sa-
cogitat. lute desperata, civitatem tradituros, aut fame
victos

victos facillimè capiendos. aliter enim se non
 posse quiescere. Verum & aggeres curatorum
 esse, cum infirmiores habeat qui prohibeant.
 Quod si cuiquā magnum opus & inextricabile
 videatur, cum considerare debere, quod neque
 paruum opus Romanos decebat facere: & sine
 labore magnū quid perficere, ne Deo quidē fa-
 cile sit. His diētis duces exhortatus, iubet eos e-
 xercitus in opera distribuere. Diuinus^a autē qui
 dā impetus militibus incidit: ambitūque par-
 titi, non solum rectores inter se, verum ipsi e-
 tiam ordines certabant. Et miles quidem deca-
 darcho, decadarchus autem hexatontarcho, is-
 que chiliarcho placere properabat: chiliarcho-
 rū verò ostētatio, ad duces vsque pertinebat, du-
 cum verò certamina Cæsar ipse diiudicabat. In
 dies enim singulos circuiens, opus sapissimè in-
 spiciebat. Coepit enim à castris Assyriorum,
 vbi ipse tendebat, ad inferiorem Cœnopolim
 murum duxit. Hinc per Cedronem ad Eleon
 montem reuertens, à meridie montem cōple-
 ctitur, vsque ad faxum quod Peristerconos vo-
 catur. Et quæ proximum collem, qui super val-
 lem imminet Siloam, ac inde ad occidentē fle-
 xo ædificio, ad vallē fontis descendit. Hinc su-
 biens ad Ananī Pontificis monumentū, circun-
 dæo monte, vbi Pompeius castra posuerat, ad
 septentrionalem redit regionem. Et cum pro-
 cessisset ad vicum, cui nomen est Erebinthoni-
 cus post illum Herodis monumentū ab oriente
 clausum castris suis coniūxit, vnde coeperat: Mu-
 rus^b quidem vno minus quadraginta stadio-
 rum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim
 ædificata sunt, eorum gyrus denis stadiis nume-
 rabatur. Totum autem opus triduo cōstructum
 est, vt id quidem dignum mensibus videre-
 tur, celeritas verò fide careret. Muro^c autem

An mundi
 40; 4.
 A Christo
 nato 72.

^a Romanorū
 militum in
 erigendo
 muro labor
 indefessus.

^b Murus
 vnus minus
 40. stadio-
 rum.

^c Romanorū
 per castella
 custodia col-
 locata.

Anno mudi
4034. A
Christo nato
72.

circumclusa ciuitate, per castella custodibus col-
locatis, primam quidem vigiliam noctis ipse cir-
cuiens explorabat: secundam verò Alexandro
permiserat: tertia verò obtigit legionum duci-
bus. Somnos autem vigiles inter se sortiebantur,
totâq. nocte per castellorum spacia circuibant.

*De fame Hierosolymorum & secundo ag-
gere extructo.*

CAPVT XIII.

IVDzis autem cum exeyndi facultate, omnis
etiam spes salutis adempta est, au&aq. iam fa-
mes, totas domos ac familias depascebatur. Et
testa qui dem plena erant mulieribus ex anima-
tis, atq. infantibus: viarum autem angusta senib.
mortuis. Adolescentes autem ac iuvenes tur-
gidi, velut vmbræ mortuorum, per fora versa-
bantur: & vbi quem casus occupauerat, decide-
bant. Sepelire autem funera, neq. poterant, pze
labore. & eos quibus aliqua vis supererat, pige-
bat, & propter multitudinem mortuorum, &
quod de ipsi erat incertum. Deniq. super eos
quos sepeliterant, multi moriebantur. Multi au-
tem ad sepulchra, prius quàm fati dies, veniret,
& viui properabant: neq. luctus in illis calami-
tatibus, neq. fletus erat, sed fame superabantur
affectus. Siccis autem oculis, & corruptis ori-
bus, qui tardius morerentur, eos qui ante se re-
quiescerent, tuebantur. Altum verò silentium
ciuitatem, plenâque mortuis nox comprehen-
derat, & latrones his acerbiores. domos enim
quæ cum sepulchra erant, & cadauera spoliabant,
& velamina corporibus detrahentes, cum risu
egrediebantur, hisq. gladiatorum mucrones pro-
babant: nonnullosq. iacentium adhuc spirantes,
fetro expetendi causa transuerberabant. Si
quis

a Testa ac
via mortuis
plena.

b Mortui
insepulti in
ciuitate ia-
cent.

c Latronum
in morien-
tes crudeli-
tas.

quis autem manum rogasset aut ferrum sibi commodari, quò famem euaderet, superbissimè negligebatur. Animas verò efflātium quisque, in morte templum obrutibus intuebatur, cum viuos relinqueret seditiosos. Illi autem, primo quidem sumptu publico iubebant mortuos sepeliri, cum fœtorem ferre non possent: deinde quod non sufficiebant, in valles eos ex mero præcipitabant. Quas circueus ^a Titus ex- Titus ubi plenas cadaueribus vidit, altamque tantis man-
saniam tabefactis corporibus defluentem, inge- bus factum
muit: & exceptis manibus Deum testabatur, sa- illud suum
tum illud suum non esse. Ciuitas quidem ita nō esse, Dāū
erat affecta. Romani verò, cum iam nemo se- testatur
ditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos moror, famēque tangebatur) dies largos age-
bant: frumenti, aliarumque rerum necessa-
riarum habentes copiam, de Syria proximis-
que prouinciis. multi ^b autem iuxta murum ^b Romani
stantes, magnamque alimentorum abundan- Iudaei ma-
tiam demonstrantes, satietate sui famem ho- gnā alimen-
stitum incendebant. Seditiosis autem nihilo torum abun-
magis calamitate cedentibus, Titus ^c reliquias dantiam de-
pōpuli miseratus, & properans saltem hoc li- monstrant.
berare quod superest, iterum aggeres inchoa- c Titus po-
bat, quanquam difficulter materiam reper- puli misera-
ret. omnes enim ciuitati proximas sylvas, ope- tus quod su-
ra prima consumpserant. à nonagesimo verò pereit libe-
stadio milites alias congebant: & ad Anto- rare prope-
niam solam ex quatuor partibus, maiores prio- ras.
ribus aggeres struebantur. Cæsar autem agmi-
na circueus, atque opus vrgens, quod in ma-
nibus eos haberet latronibus ostendebat. Sed
illis pœnitudo planè perierat: & animis ac cor-
poribus separati, vtrisque velut alienis vteban-
tur. Nec enim vel animas affectio mansueta, vel
corpora dolor tangebatur, qui etiam mortuam

An. mundi plebem, quasi canes lacerabant, replebantque
 4034. *A* languentibus carcerem.
nato Christo

72.

*De cede Iudeorum intra & extra
 Hierosolymam.*

CAP. XV.

*a Simonis in
 ad athiam
 eiusque fi-
 lios crudeli-
 tas.*

DEnique ^a Simon Matthiam, per quem ob-
 tinuerat ciuitatem, excruciatum peremit.
 Boethi filius erat, ex pontificibus populo maxi-
 mè fidelis & charus. Is, cum à Zelo is malè po-
 pulus tractaretur quibus iam Ioannes accesser-
 rat, ut adiutorem Simonem reciperet, populo
 persuasit: nulla cum eo prius habita pactione,
 nec aliquid mali metuens. Ingressus autem ille,
 postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum
 æquè atque alios esse dicebat, qui pro se consi-
 lium dederat, velut hoc simplicitate suasset:
 productumque eum & accusatum, quod cum
 Romanis sentiret, morte damnavit, ne purga-
 tionis quidem ei facultate concessa, cum tribus
 filiis suis. quartus enim ad Titum ante profuge-
 rat. Prius autem se occidi, quam filios obsecran-
 tem, atque hanc pro illa, quod ciuitatem ei a-
 peruisset, gratiam postulantem, ut augeret eius

*b Ananus
 Simonis sa-
 tellitum cru-
 delissimus.*
*c Ananias
 Pontifex, &
 quindecim
 ex populo
 clariiores ne-
 cantur.*

dolorem, nouissimum iussit interfici. Ille qui-
 dem super cæsos in conspectu suo filios ingula-
 tur, coram Romanis productus: ita ^b enim Si-
 delissimus. mon Anano Bamadi filio præceperat, qui erat
 eius satellitum crudelissimus, cauillatus si quid
 cum iuarent, ad quos exire voluisset. corpo-
 ra verò sepeliri prohibuit: Post ^c hos Ananias
 quidam, pontifex, filius Masbalis, nobilis, & scri-
 ba curiæ, vir fortis, ex Ammaunte genus du-
 cens, & cum his quindecim ex populo clariiores
 necantur. Iosephi ^d verò patrem conclusum as-
 seruabant: missique præcone denunciant, ne

*d Iosephi pa-
 ter captus.*

quis

quis in ciuitate degentium vel colloqueretur
 cum eo, vel in vnum veniret, proditiōis metu
 proposito: & eos qui hęc cum illo deflerent, an-
 te quæstionem perimebant. Ista videns quidam
 Iudas filius Iudz, vnus ex numero præfecto-
 rum Simonis, qui turrim ab eo sibi creditam custo-
 diebat, fortasse quidem nonnihil etiam mise-
 ricordia crudeliter pereuntium, magis autem
 sui prouidentia, conuocatis a decem fidissimis a Iuda cum
 contubernalium: quousque tandem, inquit, hęc contuberna-
 mala sustinebimus? quāme salutis spem habe- libus deli-
 mus, seruantes pessimo fidem? Ecce iam fames beratio,
 oppugnat. Romani verò penè intus sunt. Simon
 autem bene quoque meritis infidelis est: me-
 tûsque etiam apud eum pœnz, & apud Roma-
 nos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito mu-
 ro & nosmet seruemus & ciuitatem. Nihil au-
 tem graue Simon patietur, si, cum de se despe-
 rauerit, pœnas citius pendet. His vbi decem as-
 sensi sunt, mane cæteros quos subiectos habe-
 bat, per diuersum dimittit: ne quid eorum quæ
 cogitauerat proderetur. ipse verò de turri hora
 tertia Romanos inuocabat. illorum autem alij
 præ superbia contemnebant, alij non credebāt,
 alios etiam pigebat, velut mox capturos ciuita- b Iudas cum
 tem nullo periculo. Interea b verò, cum Titus contuberna-
 ad murum cum armatis succederet, ante rem Si- libus a Si-
 mon cognouit, turrimque velociter occupat: mone truci-
 Romanisque ees inspectantibus custodes pere- datur.
 mit, & per murum proiecit corpora mortuo Iosephus ca-
 rum. Ibique c circuiens Iosephus (nec enim ro- put vulnera
 gare cessabat) caput vulneratur lapide, statim tur lapide,
 que attonitus cadit. Excursus autem ad eius ca. Statim atto-
 sum factus est Iudæorum: abreptûsque esset in nitus cadit,
 ciuitatem, nisi Cæsar misisset qui cum protege- & rumor
 rent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem per ciuitate
 tollitur, parum quod ageretur intelligens. sedi spargitur.

An. mundi
4034. A
nato Christo
72.

a Iosepho
curato vul-
nere respi-
cit.

b Fames, quā
Iudaei domi
reliquerant,
velociorem
apud Roma-
nos inueniūt
ad exitium
satietatem.

tiosi verò, tanquam interfecto quem maximè
cupiebant, cum lætitia conclamauerunt. Spar-
gitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo
residuam multitudinem moeror tenuit, verò
perisse credentem, cuius fiducia profugereco-
gitabant. Audito autem Iosephi mater in car-
cere, mortuum esse filium suum, ad custodes
quidem, ex Iotapatis hoc ait certò se credere,
nec enim viuò potiri. Secreto autem fletus, ad
ancillas, hunc, inquit, fœcunditatis recepisse
fructum, quod ne sepelire quidem sibi filium
licuisset, à quo sepelire sperasset. Verùm ne il-
lam quidem mendacium diutius cruciauit, ne-
que latrones refecit. Citò^a enim curato vulne-
re Iosephus resipuit: progressusque clamabat, il-
los sibi non multo post vulneris pœnas datu-
ros. populum autem rursus ad fidem hortaba-
tur. vnde populo quidem fiducia, seditiosis verò
stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem
alii statim de muro necessitate profiliiebant: alii
velut ad pugnam cum lapidibus progredi simu-
lantes, mox ad Romanos profugiebant. Hos^b
autem scilicet ea quam intus pertulerant fortu-
na consequebatur: & fames, quam domi relique-
rant, velociorem apud Romanos inueniebant
ad exitium satietatem. aderant nanque inflati
ex inedia, & velut morbo intercutis aquæ tur-
gidi. deinde vacuata replentes corpora disrum-
pebantur: nisi qui periti desideria cohibuissent,
paulatimque cibum desueto corpori obtrulis-
sent. Verùm & eos qui hoc modo seruarentur,
alia plaga suscepit. Quidam apud Syros ex trans-
fugis deprehenditur, è fimo ventris aureos col-
ligens. Transglutientes autem (ut suprà diximus)
eos veniebant, quod cunctos seditiosi scruta-
bantur: & maxima vis auri fuerat in ciuitate.
denique duodecim atticis comparabant, quod
antea

antea viginti quinque valebat. Verum hac arte
 per vnum detecta, totis castris fama percrebuit,
 quod auro transfugæ pleni venirent. Arabum
 autem multitudo & Syri, scissis ventribus sup-
 plicium minitabantur. Et hac ego clade nullam
 credo sæuiorem contigisse Iudæis: vna a deni-
 que nocte duorum millium patefacta sunt vi-
 scera. Et hac Titus iniustitia cognita, penè ius-
 sisset autores circumfuso equitatu iaculis appe-
 ti, nisi magna fuisset multitudo noxlorum multo-
 que plures puniendi, quam qui fuerant interem-
 pti. Conuocatis autem auxiliariū ducibus, itém
 que militum Romanorum (nam etiam militum
 quosdā hæc tangebatur inuidia) virisque iratus di-
 cebat: si qui militum suorum hæc committerent
 lucris causa incerti, nec arma propria quisquā e-
 rubesceret auro argenti que facta: Arabes au-
 tem & Syri, primo in alieno bello licenter ca-
 lamitates inferrent: deinde crudelitatem in cæ-
 dibus & in Iudæos odia Romanis ascriberent.
 hæc enim quosdam suorum milites infamia par-
 ticipare. & his quidem mortem interminatus
 est, si quis in eadem postea repertus fuisset au-
 dacia. ad legiones autem mandata dedit, ut su-
 spectos inuestigarent, atque ad se deferrent.
 Verum c profecto auaritia contemnit omne
 supplicium, sæuisque hominibus lucrandi amor
 innatus est. nullaque omnino calamitas plus
 habendi cupidini comparatur. Imò verò hæc
 aliis, & modum habent, & metu subiugantur.
 Deus autem, qui damnauerat populum, om-
 nem viam salutis ad interitum vertetat: deni-
 que id quod cum poena interdixerat Cæsar, oc-
 cultè in profugos admittebatur. Et si quis trans-
 fugisset, circumspectantes ante ne quis Ro-
 manorum videret, eos scindebant, & ex vi-
 sceribus quæstum ætætarium trahebant. in pau-

An. mundi

4034. A

nato Christo

72.

a Vna nocte

duorum mil-

lium visce-

ra patefa-

cta.

b Titus mor-

tibus ob fa-

ciens ira-

tus.

c Auaritia

supplicium

omne contē-

nit.

Anno mudi 4034. *A* *nato Christo* cis autem reperiebatur, & plerisque sola spes consume-
bat. Hic quidem casus multos transfu-
garum reduxit.

72.

*De sacrilegio circa templum & volatili en viti
cadaucibus & fame.*

CAP. XVI.

a Ioannes ad **I** Ioannes^a autem, vbi rapinæ ex populo de-
sacrilegium **I** fuète, ad sacrilegium sese conuertit: mul-
sese conuer- tāque donaria templi retinens: multaque vasa
vit, multi- diuinæ rei ministerio necessaria, crateras, &
que donaria lances, & mensas, ne vrceolis quidem absti-
templi reti- nuit, quos Augustus eiusque vxor miserat. Ro-
net. manorum quidem imperatores honorauerunt
semper templum atque ornauerunt: tunc au-
tem Iudæus etiam alienigenarum dona distra-
hebat. ad socios autem dicebat, sine metu diui-
nis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo
militarent, & ex ipso ali. Propterea que sacrum
vinum, & oleum, quod sacerdotes sacrificiis re-
seruabant, tutum erat effudisse. namque in tem-
plo & multitudini distribuit, & illi sine hor-
rore & vngebantur & potabant. Non equi-
dem recusabo dicere, quæ dolor iubet. Puto si
Romani contra noxios venire tardassent, aut
hiatus terræ deuorandam fuisse ciuitatem, aut
diluuio peritura, aut fulmina ac Sodomæ in-
cendia passuram. multo enim magis impiam
progeniem tulit, quàm quæ illa pertulerat. de-
nique cum eorum pertinacia desperata, totus
populus interiit. Et quid est opus singulatim
narrare elades? Mannæus Lazari filius, transgres-
sus ad Titum, per vnā portam quæ sibi credi-
ta fuerat centum & quindecim millia & octo-
ginta dixit elata cadauera, ex quo die castra
prope ciuitatem posita sunt, ex die quariadeci-
ma

ma mensis Aprilis, usque ad calendas Iulii. hęc autem immensa est multitudo: nec tamen ipse fuit appositus portę, sed publicam mercedem diuidens, mortuos ex necessitate numerabat ceteros enim propinqui sepeliebant sepultura autem fuit, elatos ex oppido proicere. Post hunc autem nobiles profugi, omnia mortuorum egenorum sexcenta millia portis eiecta nunciabant: aliorum verò numerum minimè posse comprehendi, cùm autem pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis ædibus cadauera esse inclusa & frumenti quidem modium veniisse talento. post autem ubi muro circumdata ciuitate, ne herbas quidem legere iam liceret. ad ^b hoc necessitatis

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a Sexcenta
millia mor-
tuorum per-
ta eiecta.

b Bonum st-
erminus
que collectio
Iudeorum
alimentum.

quosdam fuisse compulso, ut cloacas rimarentur, boumque veterem fimum alimentum haberent. stercoſque collectum, quod ne visui quidem tolerabile fuerat, cibus erat. Hęc Romani quidem audientes miserati sunt: seditiosos autem ne videntes quidem poenitebat, sed patiebantur usque ad ea progredi. fatum enim eos reddiderat cecos, quod iam & ipsis imminerebat & ciuitati.

SVMMA CAPITVM LIBRI VII.

DE BELLO IYDAICO.

- i. De suffossione murarum succensione aggerum, & Sabino oppugnante murum.
- ii. Romani Antoniam inuadunt, & à Iudæis repelluntur.
- iii. De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.
- iiii. Iosephi oratio pro deditione Iudeorum, & profugium eorum.

FLAVII IOSEPHI

- V. De iterata pugna extructis aggeribus, & excursionibus Iudaorum.
- VI. Romani flammis perveniunt dolo Iudaico, & de Arterio quodam.
- VII. De fame Iudaorum.
- VIII. De muliere qua pro fame filium coxerat.
- IX. De expugnatione muri & incendio templi.
- X. Quemadmodum Templum incensum est invito Tito.
- XI. De Sacerdotibus, gazophylaciisque & porticu.
- XII. De prodigijs excidium Hierosolyma praecedentibus & praesagijs.
- XIII. De imperio Titi, & sacerdotum interfensione.
- XIII. De prada seditionum, & successione interioris civitatis.
- XV. Superior pars civitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudaorum ad Titum.
- XVI. De occupata reliqua parte Civitatis.
- XVII. De numero captivorum, & peremptorum.
- XVIII. Hierosolyma urbis historia brevis.
- XX. De praemio militum.
- XX. De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone & spectaculo die natalis exhibitio.
- XXI. De calamitate Iudaorum apud Antiochenos.
- XXII. Quomodo Vespasianus rediens à Romanis interceptus est.
- XXIII. Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.
- XXIII. De anno Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Titi celeberrimo.
- XXV. Herodium & Macharum à Basso capta.
- XXVI. De Iudais à Basso interceptis & Iudaea dividenda.
- XXVII. De clade Antiochi Regis & eruptione Alagorum in Armeniam.
- XXVIII. Ex-

XXVIII. *Excidium Massada castelli munitissimi.*

XXIX. *Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.*

XXX. *Onia templum clausum apud Alexandriam.*

XXXI. *De interfensione Iudeorum apud Cyrenem.*

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

De suffossione murorum, succensione aggerum & Sabino oppugnante murum.

CAP. I.

LADES quidem Hierosolymorum in peius quotidie procedebant, cum & seditiosi magis accenderentur aduersis inclusis, postquam populum fa-

mes ipsosque iam possederat. Quin^a & multo congestorum in ciuitate cadauerum, & visu horrenda erat, odoremque pestiferum emittebat, cum excursus etiam pugnantium moraretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima ca-

de excitata, conculcare mortuos cogebantur: & qui super eos pedem ponerent, neque misc-

rabantur, neque horrebant: nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum.

Gentili^b autem caede polluti, dexteras ad exter^b Iudaei sup-

num bellum praeparabant, tanquam exprobrantes Deo (ut inhi videtur) supplicij sui tardita-

tem. non enim spe victorix maior pars eorum, sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Ro-

mani autem quamuis plurimum in aggreganda materia laborarent, tamen intra viginti & unum dies aggeres exerexerunt, attolens omni-

bus ad nonaginta usque stadia circa oppidum lucis. Erat^c autem miserabilis terrae facies. c Iudaea de-

a Multitudo congestorum in ciuitate cadauerum horrenda vis.

b Iudaei supplicij sui tarditatem exprobrant Deo.

c Iudaea deserta & desolata.

An. mundi
 4034. *A*
Christo nato
 72.

*a Romanorū
 & Iudaorū
 partimer.*

*b Romani
 Iudaorū au-
 daciam ve-
 rentur.*

*c Iudai cum
 facibus ag-
 grem aggre-
 diuntur, spe
 decepti re-
 miant.*

ribus tenebatur: nec vltus qui pridem Iudeam
 viderat alienigena & suburbana pulcherrima ci-
 uitatis, cum eius solitudinem tunc videret, con-
 tinere lachrymas poterat, vel non gemere mu-
 tationem quantum pristinis derogasset. Omnia
 namque insignia pulchritudinis, bellum deleue-
 rat: nec si quis subito aduenisset, qui locum
 prius scierat, eum cognosceret, sed praesens
 quateret civitatem. Romanis autem ac Iudaeis,
 finitum opus aggerum, par faciebat timoris ini-
 tium. namque hi, nisi eos quoque exurerent, cap-
 tum iri civitatem putabant: Romani autē, for-
 tasse nec voluntatem sibi fore illis incensu-
 alios parare: nam & materiam defecerant: & labo-
 ri quidem corpora militum, crebris verò offen-
 sionibus animi cesserant. Verum civitatis cladi-
 bus tristius Romani quam ciues in ea degere
 afficiebantur. ad mala enim quae hinc accide-
 bant, etiam propugnatōribus nihilo segnioribus
 utebantur. Sed b eorum spes frangebatur, cum
 aggeres insidiis, machinae soliditate muri, ma-
 nus verò conflictus audacia repugnantium spe-
 ratetur: & principue, quod cum seditione famē-
 que ac bello totque malis praestantiores Iudaeo-
 rum animos inuenirent, virorū quidem inexpu-
 gnabiles esse impetus arbitrabantur, inuictā ve-
 rō animorum magnitudinē, quae calamitatibus
 aleretur. nam quis eos in rebus secundis susti-
 neat, qui malis ad virtutem incitarentur? Illi qui
 dem propterea cautius custodias praeparabant.
 Ioannis autem factio apud Antoniam, simul &
 c Iudai cum quae futura timebantur, si disciceretur murus
 facibus ag- cauebat, & antequam arietes admoventuro-
 grem aggre peribus instabat: nisi quia conatus eorum irri-
 diuntur, spe tus fieret. Aggressi c enim cum facibus agge-
 decepti re- rem, spe decepti remeauerē. Nam primum
 miant. ne concordare quidem eorum videbatur con-
 silium

filium, paulatim & per intervalla & contanter, non sine metu profiliendum, neque Iudæorum more, ut breviter dicam. decrant^a enim quæ propria gentis essent audacia, cursus, & omnium simul impetus: & ut non sine offensione recederent. Languidiore verò progressi quàm solebant, etiam Romanos solito promptiores offendere: qui corporibus quidem atque armis ita undique aggeres sepsere, ut nusquam ingui aditum relinquerent, animum verò ita confirmaverunt, ne quis loco antequam occumberet moveretur. nam præter omnium rerum desperationem si etiam illud opus esset exustum, acerbissimus pudor milites occupaverat, si aut calliditati virtus cederet, aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut Iudæis Romani. Simul autem missilia pro illis faciebant inprofilientes delata: & qui cecidisset, postiores impediēbat, ac periculum antecedentis molliores eos efficiebat. Qui verò intra telia iam venire properassent, alij disciplina hostium & densitate perterriti, alij confixi hastis retrocedebant: & b ad extremum alius alium timiditatis arguens, re infecta revertēbantur. Ca-
lend. autem Iulij cētata fuerat expugnatio. Iudæis autem inde digressis, Romani machinas admonere: quamvis ab Antonia faxis atque igni ferroque peterentur, & quodcunque hostibus telum necessitas attulisset. nam licet multum moribus Iudæi considerent, machināsque contemnerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Iudæis studium esse rati, ac murorum infirmitate Antonia laderetur, & fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra certabant. Nec tamen quod feriebatur, iactibus obediebat: sed ipsi quidem crebris in se missilibus iactis, cū nullis periculis desuper venientibus

An. mundi
4034.

A Christo
nato 72.

a Audacia
& impetum
Iudæorum
decrevit.

b Iudæi se-
pso timidi-
tate arguen-
tes, re infe-
cta revertē-
tur.

c Oppugna-
tio Hie-
rosolymæ Ca-
lend. Iulij.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

lassarentur, arietum opus urgebant. cum verò in
feriores essent, ac lapidibus frangeretur, alij scu-
tis super corpora concameratis, fundaménta ma-
nibus & vetricibus suffodiebant. Itaque saxis qua-
tuor obstinato labore concussis, quietem vris-
que nox attulit. & in ea murus arietibus labef-
ctatus, ex qua parte prioribus Ioannes aggenibus
insidiando murum suffoderat, subsidente con-
culo repente labitur. Verùm præter spem vito-
rumque animi affecti sunt. Nam Iudæi quidem
quibus mœrorem esse oportebat, quod ruina
præter spem acciderat, & aduersum eam precau-
ti non fuerant, tanquam maneret Antonia confi-
debant. Romanorum autem inopinatam liti-
tiam ex celesti subuersione natâ, cōspectus aliis
muris, quem intrinsecus Ioannes edificauerat,
citò restinxit. Veruntamen priore facilius op-
pugnatio videbatur. Tunc enim & ascensum per
ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmio-
rem murum qui recens erat, citòque destrui pos-
set arbitrabantur. Nemo tamen cum audebat
ascendere: quod ei qui primus id tentauisset,
certissimum esset exitium. Titus verò spe ne-
que oratione putans, alacritatem pugnantium
excitari, & adhortatione atque promissis spe
quidem periculorum nasci obliuia, interdum
autem mortem solere contemni, in vnum
congregatos fortissimos experiebat, dicens:

Titus ad for-
tissimos ora-
tio & ad-
hortatio.

Commilitones hortari quidem ad ea quæ pe-
riculum non afferunt, apertè & ipsis qui rogan-
tur, & qui eos rogant, ignauitæ reprehensionem
parit. exhortatione autem opus est in solis re-
bus ambiguis: quippe illa per se quæque gere-
re dignum est. Itaque difficilè vobis in mu-
rum esse ascensum ipse profiteor: quod iutem
vel maxime oporteat gloriæ cupidos pugna-
re cum difficilissimis rebus, pulchrūque sic cum
laude

aude mori, nec erit infructuosum si, qui primi
 sortiter fecerint, prosequar. Primum quidē vos
 illud hortetur, quod nonnullos fortasse deter-
 eat, Iudæorum a patiens animus, & in aduersis
 rebus dura constantia. Romanos enim eosque
 milites, quibus in pace bella discere, in bello au-
 tem vincere consuetum est, à Iudæis manu vel
 animo superari turpissimum est: idque in fine vi-
 ctoriz, cum etiam Dei nitamur auxilio. nanque
 offensiones nostræ, Iudaicæ desperationes sunt.
 Illorum autem clades, fauore Dei vestrisq. vir-
 tutibus crescunt. Etenim seditio, fames, obsidio,
 murorumque sine machinis casus, quid b sit a-
 liud quàm in alios ira Dei, nostrumque adiumē
 tum. Igitur non solum deterioribus inferiores
 c videri, sed etiam diuinum præsidium prodere,
 vobis non conuenit. Quo pacto autem non tur-
 pe videatur, Iudæos quidem quibus non magni
 pudoris est vinci, qui seruire didicerint, quo mi-
 nus in posterum id patiantur, mortem contem-
 nere atque in nos medios frequenter excurrere,
 non victoriæ spe, sed ostentationis gratia: nos
 autem totius penè terræ marisque victores, qui
 bus etiam non vincere probro habetur, ociosos
 sedentes, ne semel quidem in hostes aliquid au-
 daciter expertos, famem ac fortunam cum his
 armis operiri? maximè cum paruo discrimine
 totum possitis efficere. Denique in Antoniam si
 ascenderimus, habebimus ciuitatem. Nam & si
 pugnandum sit aduersum intus positos, quod
 non arbitror, attamen capiti ac respirationi ho-
 stium insedere victoriam nobis plenissimam
 repromittit. Equidem prætermissa nunc eorum
 laude, qui in bello cecidere, & immortalitate,
 qui Martio furore prostrati sunt, ex morbo
 pacis tempore mortem aliter sentientibus im-
 pector, quorum anima cum corpore sepultura

Ann. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Iudæorum
 patiens ani-
 mus, & in
 aduersis re-
 bus dura cō-
 stantia.

b Ira Dei in
 Iudæos Ro-
 manorum
 adiumentū.
 c Iudæorum
 ac Romano-
 rum compo-
 ratio.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Titus pœ-
de more de
futura vita
loquitur.

damnatur. Quis^a enim virorum fortium ne-
scit, quod animas in acie ferro corporibus abso-
lutas, purissimum elementum æther hospitio
receptas inter sidera collocat: manesque se bo-
nos ac propitios heroas, videndos offerunt po-
steris suis? Quas verò morbus corporis tabesq.
consumpserit, & si maximè probris ac piculis
purgatz sint, subterraneæ tenebræ openunt, al-
tæque obliuio suscipit, corporis simul & vitæ ac
memoriæ sine circumscriptas. Quid si necessa-
riò mors homini decreta est. ad hoc autè omni
morbo leuius est, ferri ministerium, cui non vi-
deatur ignaum negare vsui, quod debito red-
diturus sit. Et hæc quidè veluti seruari nequeat,
vel qui conati fuerint profecutus sum. est autè
salutis spes in maximis quoque periculis, qui vi-
tilem animum gerunt. Primum enim quod de-
cidit patet incessui: deinde totum quod ædifica-
tum est, facilmè dissolui potest. Vósque plures
hoc opus aggredientes, alius alij pro adhortatio-
ne fietis atque subsidio: vestràque obstinatio
breui animos hostium frāget: ac fortasse nobis,
si eam tantum cœperimus, incruenta res efficie-
tur Etenim ascendentes quidem nos prohibe-
re scilicet conabuntur. si verò clàm, vel etià per
vim aliquid egerimus semel, quamvis paucos
non sustinebunt. Me^b autem profectò pudeat,
nisi qui primus hoc fecerit, inuidendum remo-
nerationibus fecero: & qui vixerit quidem nunc
equalibus præsit: beatissima verò præmia se-
quantur occisos. Talia dicente Tito, cætera qui-
dem multitudo periculi magnitudinem timuit:
eorum verò vnus, qui in cohortibus milita-
rent. Sabinus^c nomine, genere Syrus, vir & ma-
nu simul & animo fortis apparuit: licet si quis
eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis,
ne specie quidem militem esse credidisset, eum
cabin

b Fortium
virorum re
muneratio.

c Sabinus
vir corporis
habitu par-
um, sed ma-
nu simul &
animo fortis

nim colore nigro, exilis habitudine: sed anima
 uadā herōica in macro corpore, atq. angustio
 e viribus suis habitabat. Cum primus itaque sur
 exisset: dedo me, inquit tibi alacti animo Cæ
 ar, & ante omnes in murum ascendo: atque o
 to quidem, ut vires ac voluntatem meam se
 uatur fortuna tua. quod si cœpto casus inuide
 it, scito me non præter spem, quod res aliter ces
 segit, sed quod sic decreuerim, pro te moriturū.
 Hic^a dictis, & scutum laua manu capiti præten
 dens, strictoq; dextera gladio, circa horam diei
 sextam murum petebat. sequebantur autem ex
 alijs, qui soli eius virtutis æmuli esse cupiebant
 vndecim viri. Multo autem omnes antecedebat
 diuino quodam impetu excitatus, cum de muro
 custodes iaculis & sagittis vndique infinitis appe
 terent, atque ingentia saxa deuoluerent, quæ
 nonnullos de vndecim deiecerunt. Sabinus au
 tem missilibus occurrens, licet obrueretur sa
 gittis, non tamen ante impetum cohibuit, quā
 summa muri prehenderet, hostesque in fugam
 verteret. viribus enim eius atque animi pertina
 cia territi, plurēsque ascendisse rati non stete
 runt. Qua^b in re fortunam quis, veluti virtuti
 bus inuideat, semperque præclaris facinoribus
 officiat non inculauerit? Siquidem hic vir neq.
 ab incepto errauit, & offensione lapidis cum ma
 ximo crepitu pronus decidit. Vnde factum est,
 ut Iudæi reuersi, vbi solum & iacentem videre,
 ex omni eum parte iaculis peterent. Ille verò
 genibus nixus, & scuto protectus, primò quidem
 vleiscebatur hostes, multosq. ad se appropinquā
 ces sauciauit: vulnere autem multitudine re
 misit dexteram: & ad extremum priusquam red
 deret animam, sagittis est obrurus, vir dignus
 pro fortitudine qui meliori fortuna videretur. socin perit.
 pro^c mensura verò cœpti facinoris cecidit.

*Ann. mūdā
 4034. A
 Christo nato
 72.*

*a Sabinus cū
 vndecim vi
 ri murum
 petit.*

*b Fortuna
 vñ.*

*c Sabinus
 cum tribus
 sociis perit.*

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

Ceteri autem tres penè iam summo tenentes, obtriti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

Romani Antoniam inuadunt, & à Iudeis repelluntur.

CAP. II.

Antoniam
Romani in
vadunt.

BIduo autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex aliis equitum, & tubicinem vnum ad se vocant: nonaque^a noctis hora per ruinas ad Antoniam ociosè procedunt. occisis autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo ceteri quidem vigiles subito exsuscitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum ascenderat, cernerent. nam & timor illis, & tuba imaginem quandam, ut magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, propere armat exercitum: & cum ducibus primis lectorum caterva comitatus, ascendit. Cum autem Iudei ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum irruperunt, quem Ioannes aduersum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositique amborum agminum seditiosi, tam Ioannis quàm Sannonis, arcebant eos summa vi atque alacritate repugnandi. siquidem excidij finem putabant, locum sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principium fuit.

b Propè tem
pli adytum
validissima
pugna com
mittitur.

Ad b ipsum autem adytum validissima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantibus, Iudeis verò Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem ac hastæ virisque inutiles erant, strictis autem eniibus dimicabant.

Neque

Neque a conflictu discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris & propter angustias permutatis, & cum vocis intellectum magnitudo confunderet, multaque mors esset utrinque, armaque simul & cadauera iacentium conculcata frangerent præliantes. Semper autem si bellum fluctuans grauasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquestio nascebatur. Neque aut fugæ aut persecutioni locus est: sed propinque mutationes confligentiũ, & inclinationes permixtæ fiebant exercitus. Qui verò inter primos stetissent, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur, nam & posteriores utriusque partis, suos in frontem vrgebant, nullumque inter dimicantes bello vacuum interuallum reliquerant. Cum autem Iudæorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamque omnino totaacies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam usque diei pugnabant) hi quidem omnes simul excidij periculum pro nutrimento virtutis habebant, Romani verò exercitus parti (nondum enim ascenderant legiones, illisque spes pugnantium nitebatur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obtinere.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.

C A P. III.

Iulianus^b verò quidam centurio ex Bithynia^b non ignobilis, quem in bello & armorum peritia & viribus corporis & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognoui, ubi Romanos iam cedere & malè repugnare conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito profiliit, iamque Iudæos vincentes solus ad interiorem usque templi angulum persecutus est. Fugiebat autem vniuersa multitudo, neque vim e-

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

Angustia
ad pugnan-
dum perin-
commoda.

Fortitudo
in signis Iu-
liani.

An. mundi 4034. *Christo nato* 72.
 ius neque audaciam hominis esse opinamen-
 At ille per med os ruens, quos alios aliè disie-
 cerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaque
 facie nihil Cæsari admirabilius, aut aliis horri-
 bilius visum est. Verùm & ipsum profectò sua
 sequebantur, quæ ab homine vitari nō possunt.

Calceos namque habens, creberrimis atq̃ acu-
 tis clavis, ut ceteri solēt milites, fixos, dum s̃tra
 dū frato sa- to saxeis crustis solo curteret, labitur: magnòque
 xon crustu cum armorū sono deiectus, in tergum fugien-
 solo curris, tes reduxit. Et Romanorū quidē clamor ex An-
 habitur. tonia sublatus est, salutis eius metuentiū: Iudæi
 verò multis simul gladiis & hastis undique fe-
 riebant. Ille autē multam quidem ferri vim scu-
 to excipiebat: sæpè autem conatus erigere se,
 percutientiū multitudine reuolutus est, & iacēs
 tamen gladio multos perculit, nec enim citò
 peremptus est, quando galea & thorace omnia
 membra neci opportuna septus erat. namque

*Mors Iu-
liani.*

diu ceruicem contraxerat, donec concisis aliis
 eius membris remisit vires, cum ei nemo aude-
 ret succurrere. Nimius autē dolor Cæsarem te-
 nuit, ubi tantæ fortitudinis virum in conspectū
 tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se
 quidem intercludebat auxilium ferre cupienti:
 alios autem, ne possent, metus impediēbat. Iu-
 lianus igitur diu cum morte luctatus, cum non
 paucos interfectorum suorum faucios reliquis-
 set, ægrè peremptus est: magna sui gloria: non a-
 pud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud
 hostes quoque relicta. Iudæi verò etiam mor-
 tui rapto corpore, Romanos in fugam versos in

Herodes in Antoniam concludere. Fortiter autem in eo-
rum Iudæos. prælio decertauere, Alexas quidem & Gyp-
 thæus ex agmine Ioannis: ex parte verò Simonis,
 Maluchias, & Mertonis filius Iudas & So-
 sz filius Iacobus, dux Idumæorum, Zelotæ verò
 fratres.

fratres duo filij lairi Simon & Iudas.

*Iosephi oratio pro deditioe Iudæorum &
profugium eorum.*

CAP. IIII.

An. mundi

4034. *A*

Christo nato

72.

Titus autem militibus suis imperat Antonia
fundamenta diruere, facilémque ascensum
cuncto exercitui præparare. Ipse verò Iosepho
ad se vocato (namque audierat eo die qui erat
mensis Iulij, 17. diuinam obseruantiam, quæ en-
telechismos vocatur, virorum penuria defuisse,
eæque re populum nimis dolere) iterum Ioanni
dici præcepit quæ ante mādauerat: quòd etiam
si quis eum pugnandi sæuus amor teneret, cum
qua placeret ei multitudine, ad bellum progre-
di liceret: dum modo non vnà setum & ciuitas
interiret simul & templum: sanctum tamen lo-
cum violare desineret, nèue in Deum nefas ad-
mitteret. Potestati autem haberet si vellet, sacra
intermissa celebrare per Iudæos quos ipse dele-
gisset. Itaque Iosephus, ne soli Ioanni hæc inti-
marètur, sed etiam pluribus, vnde exaudiri pos-
set constitit, & mandata Cæsaris Hebraico ser-
mone disseruit. Multum autè eos quò patriæ par-
ocrent precabatur, ignémque depellerent iam
templo contiguum, Deoque vota redderent cõ-
sueti. His dictis populus tristitia simul & silen-
tio tenebatur. Multis b autem conuiciis tyrānus
Iosepho cum execrationib. lacerato, postremò
addidit, nunquam sibi excidium esse metuendū
quoniam Dei ciuitas esset. Atque cum exclama-
tione: sanè verò, inquit Iosephus, eam puram
Deo conseruasti, inuiolatâque sancta manseret:
nec in eū cuius speras auxilium, quicquam im-
piū deliquisti: sed solennia sacra consequitur. Et
si quidem tibi quisquā quotidianū auferat cibū,
impiū cum hostem putabis, Deū verò, quem

a Titus Ioa-
nem ad bel-
lum progre-
di iubet, ne
vnà secū &
ciuitas inte-
riret simul
& templū.

b Ioannis in-
Ios. phum
conuicia.

An mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iechonias
Voluntariā
Babylonicā
captiuitatē
sustinet.

b Fato, Dei
que senten-
tia urbem
instructā.

perpetua religione priuaueris, belli auxilia speras tutum? Et Romanis peccata imputas? qui nostras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse intercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Quis non inopinatæ mutationis causam gemat, ac defleat ciuitatem? cum alieni quidem, hostesque impietatem tuam corrigant: tu verò Iudæus, & inter leges educatus illis quoque in has leuiot inueniaris. Atqui Ioannes etiam poenitere malorum, non est turpe in rebus extremis: bonumque tibi exemplū patriam seruare cupienti propositum est, Iechonias Rex Iudæorum: qui quondam Babylonis bellum sibi inferentibus, sponte ciuitate priusquam caperetur excessit, & cum cognatione sua voluntariam captiuitatem sustinuit, ne hæc sancta hostibus proderet, Desque domum videret exuri. Ob hæc sacra Iudæorum commemoratione laudatur: eumque memoria transmissa per secula semper noua immortalē posteris tradit. Bonum & Ioannes exemplar, & si periculum præstō sit: ego autem veniam quoque tibi à Romanis spondeo, dum memineras, quod gentilis moneam, & Iudæis ista promittam, spectarique oporteat, quis sit autor, & vnde consilium. Absit enim vnquam me ita captiuum viuere, ut genus aut leges patrias obliuiscar. Rursum indignaris & clamas, mihi que maledicis. Etiam bacerbiora mereor, qui hæc aduersus fata suadeo, Desque sententia condannatos seruare contendo. Quis ignorat scripta veterum prophetarum, & responsum impendens miserrimæ ciuitati? Iam tunc enim eius excidium prædixere, cum quis homicidium gentile cœpisset. Vestrorum autem cadauerum non ciuitas tantum: sed etiam templum omne repletum est. Deus planè, Deus ipse cum Romanis ignem sibi lustrationis infert, totique scelerum plenam

plenam exiit ciuitatē. Hæc a Iosepho cum fletu
 & lacrymis prosequente, vox eius singultibus
 interrupta est. Et Romani quidem miserati do-
 lorem admirati sunt. Ioannes autem eiusque so-
 cij magis contra Romanos irritabantur, illum
 quoque capere cupientes. Nobilium tamen
 plurimos commouit eius oratio. Et nonnulli
 quidem seditiosorum custodias formidantes,
 locis suis manebant, iamdudum certi de suo pa-
 riter & ciuitatis exitio. Fuerunt b autem, qui ca-
 pro discessionis tempore, ad Romanos confuge-
 re: in quibus erant Pontifices Iosephus & Iesus.
 Filij verò Pontificum, tres quidem Ismaelis,
 cui apud Cyrenen fuerat captum abscissum, &
 Matthiæ quatuor: alterius verò Matthiæ vnus,
 qui post interitum patris aufugerat, quem Si-
 mon Gloræ cum tribus filiis, vt supra dictum est,
 interemit. Multi e autem nobiles cum Pontifi-
 cibus defecere, eoque imperator cum per alia
 humanè suscepit, tum sciens in alienigenis mo-
 ribus illis versari molestum esse, in Gophnam
 dimisit, vt ibi manerent interim, multas etiam
 pollicitas possessiones cuique peracto bello se
 redditurum. Illi quidem in destinatum muni-
 cipium Iæni cum omni cautione discedunt. His
 autem in ciuitate non visis rumor seditiosis i-
 terum diffamatus est, quòd Romani transfugas
 occidissent, vt hoc metu videlicet à fuga re-
 liquos deterrent. Et paulisper quidem hæc
 calliditas eorum, sicut antea, valuit, timor au-
 tem profugere cupientes inhibuit. Rursus au-
 tem postquam eos Titus reuocatos à Gophna
 cum Iosepho murum circumire, & populo con-
 spici iussit, multi ad Romanos fugiebant. Ind v-
 num verò congregati, & ante Romanos stantes,
 cū lachrymis atque vlulatu seditiosos rogabant
 primò quidem vt in ciuitatem Romanos su-

An. mundi
 4034. *A*
Christo nato
 72.

a Iosephi
vox singul-
tibus inter-
rupta.

b Iudæorum
nobilium plu-
rimi ad Ro-
manos confu-
gunt.

c Caesaris hu-
manitas.

d Transfuga
cū lacrymis
et vlulatu
seditiosos lu-
das rogāt.

Ann. mundi
4034. *A*
Christo na.
8072.

*a Templum
castello simi
le.*

*b Titus Ioan
nem, eiusque
socios allo
quitur.*

sciperent, patriamque seruant. si hoc dispice
ret, saltem de fano exirent, templumque sibi li
berarent. Nec enim ausuros sine maxima neces
sitate Romanos ignem sanctis immittere. His
illi magis aduersabantur, multaque intransu
gas vociferati conuicia, supra sacras portas iaci
la & balistas & saxorum disposuere tormenta, &
omne quidē circum sanū spacium multitudine
mortuorum sepulcro, templum^a verò ipsum ca
stello simile videretur. In loca verò sancta & in
accessa, cum armis adhuc & manibus gentili ex
de calentibus insiliebant: & ad hanc processere
legis iniuriam, ut quam Iudæos indignationem
oporteret exercere, si hæc Romani admitteret:
ea tunc in Iudæos propria sacra temerantes, ut
centur Romani milites. Nemo sanè fuit eorum,
qui non cum honore templum aspicere, atque
adoraret: latronēque optaret, antequam im
medicabile malum contingeret, pœnitere. Ti
tus autem dolens vicem eorum, iterum Ioan
nem eiusque socios increpabat, dicens: Nōne^b
vos, & sceleratissimi, cancello sanctum locū pro
texistis? Nōne litteris Græcis ac nostris incis
tabulas constituistis, quibus ut septa cuiquam
transgredi liceret edicitur? Nōne eos qui tran
sissent, quamuis Romanus quis esset, vobis ne
care permisimus? Quid igitur in eo etiam mor
tuos conculcastis, & nocentissimi? Aut cur tem
plum & externi & gentilis sanguinis confusione
polluistis? Testor ego patrios Deos, & si quis
vnquam hunc locum ante aspexit, (nunc enim
neminem credo) i. ē. m. que testor & exercitum
meum & Iudæos qui apud me sunt, & voli
ptos, quod non ego vos violare hæc compel
lam: quin & si locum aries vestra mutauerit, ne
que accedet ad sancta quispiam Romanorum,
neque quicquam in eorum contumeliam faciet,
seruabo

seruabo : autem vobis etiam templum nolentibus.

De iterata pugna, extructis aggeribus, & excursionibus Iudaorum.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

CAP. V.

a Titus Iu-

HÆc Iosepho internunciante principis dicta, latrones ac tyranni existimantes non bene nolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur. Titus autem, qui neque

seipsum miserari eos, neque templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit inuitus. Sed vniuersum quidem his militem, quod locus cum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centuriis viris fortissimis le-
gis. etiam chiliarchis singulis millenos attribuit: cen-
hisque duce præposito Cereali hora noctis no-
na iubet in custodias impetum fieri. Cum autem ipse quoque in armis esset, vnaque descendere statuisset, amici eum propter periculi magnitudinem du-
cumq. dicta continerent. plus enim operis cum in Antonia præsentem militum certamini facturum
esse dixerunt, quam si periculum subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bel-
latores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, ut de eorum virtute iudicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut contra impunitus ignauus lateret, sed omnium spectator ac testis fieret ipse: qui & vlcis-
cendi & remunerandi esset dominus: illos quidem ad aciem hora qua supra memoratum est, dimisit.

Progressus autem ad speculam in Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui missi fuerant, non ita, ut spectabant, somno oppressos inuenere custodes: sed concis cum clamore confestim manus conseruere, excubitorum autem tumul-
tu excitati cæteri cæterum excutere. Itaque

c Titus ad
Speculam in
Antonia pro
gressus, quid
fieret, expe-
ctat.

An. mundi
 4034. *A*
Chasse nato
 72.

primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem illos sequerentur, in agmen proprium incidebant, multisque suorum velut hostibus utebantur. Vocis namque agnitionem confusus partium clamor, oculorum suam singulis nox ademerat: cum præterea quosdam furor cæcos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obvium quenque sine discretionem feriebant. Romanis quidem scutorum coniunctione septis, & per globos prosilientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim sui quisque meminerat. Iudæi verò disiecti tam impetus quam recessus temerè facientes, sæpe imaginem inter se hostium alijs demonstrabant: cum revertentem suum quisque per tenebras, quasi Romanum aggredientem exciperet. Denique plures à suis quam ab hostibus sauciati sunt, donec octo die, visu iam pugna discernere-tur: & in acie stantes ordine, sagittis atque telis uterentur. Neutri verò cedebant, neque labore fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in conspectu imperatoris de virtute certabant, illumque diem sibi quisque pro motionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Iudæis autem & proprium cuiusque periculum, & quod templo metuerent, ministrabat audaciam, quod tyrannus hos rogaret, alios verberaret, & ad pugnandum interminationibus incitaret. Cominus autem plerumque pugnatum est, sed citò & breui momento prælia mutabantur. neutra enim pars prolixum fugæ spatium vel persecutionis habebat. Pro suorum autem euentu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantium, eratque veluti quoddam belli theatrum. nec enim vel Titum ad alios, qui viderant quicquam eorum hæc in pugna gererebantur

bantur latebat. Postremo nona hora noctis co-
 pto praelio, quinta diei dissoluti sunt, cum neu-
 tri eo loco vnde pugnam iniere certa fuga ces-
 sissent, verum^a mediam in ancipiti praelio victo-
 riam reliquissent. Romanorum quidem pluri-
 mi nobiliter decertauerunt. Iudæorū verò par-
 tis quidem Simonis, Iudas Mettonis filius, & Si-
 mon Iosæ: Idumæiq. Iacobus, & Simon, hic Ca-
 thix filius, Iacobus autem Sosæ: de Ioannis au-
 tem sociis Gypthæus & Alexas: & de Zelotis,
 Simon filius Iatri. At Romanorum reliqua ma-
 nus, die septimo subuersis Antonix fundamen-
 tis, latam viam vsq. ad tēplum fecit. admotq. ^b
 muro legiones mox aggeres inchoabant: vnum
 contra interioris templi angulum, qui ad sep-
 tentrionem orientemque spectabat: alterum
 contra exedram, ad aquilonis partem inter duas
 portas ædificatam aliorum duorum vnum con-
 ita porticum occidentalem templi exterioris.
 alterum contra septentrionalem. Magno tamen
 opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum
 materias à centesimo vsq. stadio deportarent.
 Interdum autem insidiis lædebantur, cum ipsi
 quidem vincendi facultate minimè cauerent.
 Iudæis verò propter desperationem salutis au-
 dacioribus vterentur. Nonnulli enim equitum,
 quoties ad ligna siue fœnum colligendum exis-
 sent, interea dum id facerent, equos suos frenis
 exotos pasci sinebant: quos ^c Iudæi per cuneos ^c Romano-
 rum impetentes rapiebant. Itaq. cum id crebrò fieret: ^d rē equos Iu-
 dæar existimans, quod erat verū, negligētia suo ^d dai rapinatio.
 rum magis quā Iudæorum virtute rapinas cō-
 tingere, tristi animaduersione cæteros ad equo-
 rum custodiā reuocare statuit: vnōq. milite qui
 equum perdidetat morte damnato, eo metu e-
 quos suos cæteris cōseruauit. Nunquā enim eos
 post hac in pascua dimittebant. sed tanquā na-

An. mundi
 4034. *A*
Christo nat.
 72.

a Media vs
storia in an
cipiti praelio
relieta.

b Aggeres
quatuor d
regione tem
pli exstructis

*Ann mundi**4034. A**Christo nato**72.**a Iudeorum**& Romanorum**ad montem Elcon**pugna.**b Pedanius**vir fortis &**equos per-**fecit.**c Captivum**supplicio af-**fectus.*

tura his cōnexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum oppugnabant, aggeresque erigebant. Altera^a verò die post eorum ascensum, multi seditiosorum, quos rapinæ defecerant & fames vrgebat, congregati, in præsidia Romanorum, quæ Elcon montem versus collocata erant, circa undecimam diei horam impetum faciunt. Sperabant enim primo quidem inopinatos, deinde curandi corporis causa quiescentes, facile decipi posse. Verùm cognito illorum conatu Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac percurrere violenter ambitum conaris. Conflato autem vehementi prælio, & alia multa ab utraque parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Iudæi verò immoderato impetu & effrenatis animis vterentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas. nam & amittere Iudæos, veluti laqueis rexitos, Romanis turpissimum videbatur: & illi unam spem salutis, si murum vi petrūpere possent, habebant. & quidam ex ala equitum, Pedanius^b nomine, Iudæis in fugam versis, atque in vallem coactis equo in aduersum montem à latere incitato præteruectus, rapit unum ex hostibus fugam petentem, iuvenem & grauem corpore, & armis vndique septum, talo comprehensum. Tantum se inclinavit equo curren-^cte, tantamque dexteræ vim itémque ceteri corporis, & equestris peritiæ demonstravit. Iste quidem tantquam munus aliquod rapuisset, captivum ferens, ad Cæsarem venit. Titus autem vires eius qui ceperat admiratus, & captiuo quia murum aggredi tentauerat supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, utque aggeres maturè fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi aduersis præliis malè tractati, tumescenie paulatim bello

bello & in templi serpente perniciem, sicut in
 putrefacto corpore assolet, membra peste occu-
 pata, praeuenientes ne ulterius procederet, ab-
 scindebant. Porticus^a enim parte, quæ ab Aque-
 lone in orientem pertinens Antoniae iugebatur,
 incensa, deinde ad viginum ferè cubitos abrup-
 re, immisso sanctis incēdie manibus suis. Biduo
 autē post, prædicti mensis vicesimo & quarto
 die, Romani porticum inflammavere: & vsq. ad
 quartum decimum cubitum igne progresso, Iu-
 dæi similiter culmē abiiciunt, neq. omninò rece-
 dentes ab operibus, & Antoniae continentiae di-
 stantes, cum liceret eis ac deberent incen-
 dium prohibere. Itaq. immisso igne, cursume-
 ius otiosè pro sua vilitate metiebantur. Circa
 templum autem nunquam prælia cessavere: sed
 frequens erat paulatim contra se excurrentium
 pugna. Iisdem autem diebus, quidam ex Iudæis,
 vir & corpore brevis, & vultu despicibilis.
 tamque genere quàm rebus aliis vilissimus, Io-
 nathas^c nomine, progressus ad Ioannis Pontificis
 monumentum, cum alia multa superbè ad Ro-
 manos prolocutus est, tum quem fortissimum
 haberent ad singulare prælium prouocavit. At
 qui contra steteret, multi quidem dedignaban-
 tur: erant autem inter eos (vt assolet) etiam qui
 timerent: quosdam verò non inconsulta moue-
 bat ratio, cum mortis cupido non debere confi-
 gere. Nam qui de salute desperassent, eos neq.
 cautos imperus habere, neque Deum vereri: &
 cum his in discrimen venire, quos neq. vincere
 magnum sit, & vinci cum dehonestamento pe-
 riculosum, non fortitudinis sed ferocitatis vi-
 deti. Quum autē diu nemo procederet, multaq.
 Iudæos eorum timiditati illuderet, homo arro-
 gans & superbus, Romanus^d ex ala equitum no-
 mine Pudens, insolentiam eius exosus, for-

Anno mudi
 10434. A
 Christo nato
 72.

a Iudæitem
 pli porticus
 incendunt.

b Iudæim.
 misso igne,
 cursum eius
 otiosè me-
 titur.

c Ionathas
 Romanorum
 fortissimum
 ad singulare
 certamen
 prouocat.

d Pudens
 cum Iona-
 tha pugnat,
 & interfici-
 tur.

An mundi
40; 4. A
Christo nato
72.

tasse autem etiā corporis breuitate sublati, in-
consultē profiliit: & cæteris commissa cum eo
pugna ritum præbuit, à fortuna proditus. Lapsū
enim Ionathas interfecit: deinde pede supra
mortuum posito, laeva scutum, dextrāq. eruentū
gladium coruscabat: armisq. cum fremitu con-
cussis, exercitui & iacenti insultans, spectantes
Romanos increpabat: donec cum tripudiantem
vana iactantē. Priscus^a centurio sagitta trāsfixit,
eōq. facto, & Iudæorum & Romanorum clamor
varius excitatus est. Ille autem dolore in verti-
ginem tortus, supra corpus hostis incubuit: bel-
liq. felicitatem ratione carentem, quā velox
vltio sequeretur ostendit.

*Romani flammis percunt dolo Iudaico, & de Ar-
terio quodam.*

CAP. VI.

b Iudæi per
ticus spatium
sylvæ aridis,
sulfure ac
bitumine
replent.

Seditiosi verò templum tenentes apertē qui-
dem & quotidie militibus in aggeribus po-
sitis repugnabant. Viceſimo autem septimo die
prædicti mensis, huiusmodi dolum excogitant.
Occidentalis^b porticus spatium, quod inter cul-
men & trabes erat vacuum, sylvis aridis, itēq.
sulfure ac bitumine replere. Deinde velut op-
pressi cedebant. Quare multi quidem temerarij
fugientibus instabant, & in porticum ascende-
re positis scalis nitebantur. qui verò prudentio-
res erant, nullam fugæ causam Iudæis fuisse co-
gitantes, locis suis manebant. Verū porticu re-
pleta his qui ascenderant, ignem immittunt Iu-
dæi excita. āq. vndiq. subitō flamma Romanos
& qui extra periculum steterunt ingens stupor
inuasit, & desperatio quos incendium ceperat
occupavit. flammis^c enim cincti semetipsos re-
torsum in oppidum, alij verò in hostes præci-
pitabant. nulli spe salutis desilientes in puteos,

c Romanorum
in flammis
calamitas

illuc

Alio debilitabantur: alios, dum conantur, præ-
 veniebat incendium: alij ferro flammam ante-
 vertebant. Statim verò & alios fugientes ignis
 comprehendebat, plurimum peruagatus. Cæsa-
 re verò licet morientibus indignaretur, quòd
 iniussu porticum ascenderant, misericordia ta-
 men eorum tetigit. Cùmque nemo prohibere pos-
 set incendiū, hoc erat tamen solatio pereuntib.
 quia videbant eius dolorem, pro quo ipsi ani-
 mam perderent. Vociferans enim & ante alios
 profliciens, & comites suos quàm possent auxiliū
 ferre obsecrans, cernebatur. Eiusque voces & affe-
 ctiones quisque velut aliquam præclarissimam se-
 pulchram, secum auferens moriebatur. Nonnul-
 li tamen recepti in partem porticus latiore, in
 flammarum quidem periculum euasere. obsessi
 autem à Iudæis, cum diu saucij restitissent, po-
 stremò vniuersi ceciderunt. Post omnes autem
 quidam iuuenis, nomine Longus, toti huic orna-
 menti fuit calamitatis: & quamuis sigillatim di-
 gui sint memoria qui perire, omnium tamen
 tortissimus demonstratus est. Quem Iudæi qui-
 dem, & quia fortis erat, & qui interficere eum
 cupiebant, ad se descendere promissa fide hor-
 tabantur. Frater verò Cornelius, qui ex altera
 parte stabat, ne gloriam suam Romanamque mi-
 litiam dehonestaret, orabat: cui magis obtem-
 perauit: sublatoque baltius gladio, ut ab utrisque
 partibus cerneretur, semetipsum occidit. Eo-
 rum autem quos ignis obsederat, Artorius qui-
 dam calliditate seruatus est. Appellato enim
 data voce Lucio quodam, commilitone &
 contubernali suo: hæc edem te, inquit, relinquo
 totius patrimonij mei, si me exceperis. Cum
 autem ille prompto animo accurrisset, ipse qui-
 dem qui se in eum proiecerat, vixit: Lucius ve-
 rò pondere oppressus, constrictoque lapidibus

An mundi
 4034. *A*
nato Christo
 72.

a Casarem
Romanorū
in flamma
constitutorū
misericordia
tangit.

a Longus se
metipsum
occidit.
b Lucius
moritur. Ar-
torius verò
calliditate
seruatur.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Porticus
templi exu-
sta.

lo allisus, continuo moritur. Ea calamitas par-
lisper quidem Romanis tristitiam comparsit,
in posterum tamen cautiore effecit, & aduer-
sus Iudæorum insidias iuuit, quibus plerunque
loca morésque hominum nescientes lædeban-
tur. Exusta² est verò porticus ad turrim vsque
Ioannis, quam ille belli tempore quod cum Si-
mone gerebat, supra postes qui in Xystam duce-
rent ædificauerat. reliquum verò Iudæi, post-
quam consumpti fuerant qui ascenderant, absci-
derunt. Postero autem die Romani quoque, por-
ticum qui in Boreæ parte fuit, ad orientalem
vsque totam incendunt: continentem angulos
eius, quæ appellatur Cedronos, super vallem
ædificata: vnde etiam profunda erat & horri-
bilis eius altitudo.

De fame Iudæorum.

CAP. VII.

b Intestinum
bellum Iu-
dæorum fa-
me pereun-
tium.

Circa templum quidem ita se res habebant.
Eorum^b verò qui per ciuitatem fame cor-
rumpebantur, infinita multitudo moriebatur.
Inenarrabiles autem clades eueniebant. Per sin-
gulas nanq. domos, sicubi aliqua vestigia cibi ap-
paruissent, bellum ilico gerebatur: & amicissimè
inter se ad manus veniebant, miseris diripien-
tes animis viaticum. Fides autem penuriæ nec
moricatibus habebatur: sed etiam quos viderent
expirare, scrutabantur latrones: ne quem
fortè cibum sinu occultans quispiam, moreretur.
Ipso autem spes egestatis victus hiantes, ve-
luti canes rabidos decipiebat: & impingentes in-
ostia, tanquam ebrij ferebantur, easdémque do-
mos bis ac ter eodem momento desperatione
inquietabant: omniâque dentibus necessitas
subigebat: & ea colligentes quæ nullum, quam-
uis lordidissimum, mutorum animalium, non
homo-

horreret, comedere patiebantur. Denique nec
singulis nec calceamentis abstinuere, coriâque
scutis detrita mandebant. Quinetiam fœni ve-
teris laceramenta victui habebantur: cuius non
nulli exiguum pondus quatuor Atticis venun-
dabât. Et quid opus est famig improbitatem ex
rebus anima carentibus demonstrare? Factum
enim relaturus sum, neq. apud Græcos, neque a-
pud Barbaros cognisum, & dictu quidem hor-
rendum, auditu verò incredibile. Itaque liben-
ter hanc calamitatem intermitterem, ne men-
tiri me posteri æstimarent, nisi testes multos
haberem: & fortasse frigidam referrem gratiâ,
parcius ea differens, quorum fata perpeffa est.

Anno mun-
di 4734.
A Christo
nato 72.

a Calceamē-
ta, coria scu-
ta detrita,
veterisq. fœ-
ni ludæo-
rum cibum.

*De muliere qua per famem filium
coxit.*

C A P. VIII.

Mulier quædam ex numero trans Iordanem
habitantium incolarum, Maria nomine, E-
leazari filia de Vico Vetezobra, quod significat
domus hyssopi, genere ac diuitiis nobilis, cum
alia multitudine fugiens in Hierosolymam re-
cepta, cum cæteris obsidebatur. Huius alia qui-
dæm bona tyranni diripuerunt, quæ ex trans-
manis locis in oppidum comportauerat. Reli-
quias verò conditorum, & frumenta reperis-
sent, irrumperes domum eius sateffites, quoti-
die auferebant. Grauitèr autem mulier indi-
gnabatur: propterea que sæpius raptoribus
maledicens, & imprecans, eos contra se vehemè-
tè irritabat: cum neque iratus, neque mise-
rans, eam quisquam vellet interficere. Sed vi-
dum quidem parando aliis parabat: vndiq. au-
tem adempta iam erat ei etiam rapiendi facul-
tas, famësque visceribus & medullis irrepserat.
Illi verò quàm famis iracundia succedebat. Igi-

An. mundi
4034. *A*
Christo na-
so 72.

a *Matris*
prinsquam
filium occi-
dit, collo-
quium.

b *Seditiosi*
cibum à ma-
tre paratum
poscunt.

c *Calamitas*
Romanū
nunciata.

tur vi animi ac necessitate impulsus, rebus aduer-
lis contra naturam excitatur: raptōque filio,
quem lactantem habebat, miserum atque, ait, in-
fans, in bello & fame & seditione cui te serva-
uerot? Apud Romanos etiā si vixeris serviturus
es, fames autem prævenit servitutem: his verò
seditionis sēiores sunt. Esto igitur mihi cibus, &
seditionis furia, & humanæ vitæ fabula; quæ sola
deest calamitatibus Iudæorum. Et hoc simul di-
cens, occidit filium, coctūque medium come-
dit. adopterum verò reliquum servavit. Ecce
autem aderant seditiosi, & contaminatissimi ni-
doris odore capti, mortem ei statim nisi quod
parasset, ostenderet, minabantur. Illa verò bo-
nam partem se reservasse respondens, aperit fi-
lij reliquias. Illos autem cōfestim horror cepit
atque dementia, visūque ipso dirigerunt.
At mulier: & hic, inquit, est verè filius & facinus
meum, comedite: nam & ego comedi. Nolo ut
sitis aut fœmina molliores aut matre miseri-
cordiores. Quòd si vos pietatem colitis, & mea
sacrificia repudiatis, ego quidem comedi, reli-
quum eius me manebit. Post hoc illi quidem
tremantes exierunt, ad hoc solum timidi, vix-
que hoc cibi matri cessere. Mox autem repleta
est eo scelere tota ciuitas: & unusquisque ante
oculos sibi eladem illā proponens, tanquā hoc
ipse admisisset, horrebat. Ab omnibus autem
quos fames urgebat, properabatur ad mortem
& beati appellabantur, qui prius quā mōdū pate-
rentur interissent. Citò autem Romanis etiam
nunciata est illa calamitas: eorūque alij non
credebant, alij miserabantur, multos autem ve-
hementius eius gentis odium cepit. Cæsar au-
tem super hoc Deum placabat: siquidem Iudæis
pacem obrulisset, esque liberam proposuisset
omnium oblivionem quæ commiserant. Illos
aut em

autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro satietate atque opulētia famem optasse: & qui propriis manibus templum, quod ipse eis seruasset, incendere cōperant, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus huius nefandi victu, ruina sese patriæ operturum: neque relicturum in orbe terra, ut sol inspiciat ciuitatem, in qua matres sic uiderentur. Ante matres autem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iā pertulissent, quibus antequam ea paterentur, mutare sententiam sperabantur.

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.
4. Regum 6.
Ant. lib. 9.
cap. 4.

De expugnatione muri & incendio Templi.

C A P. IX.

Octauo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoneri arietes iussit: cum diebus antè sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & cæterorum magnitudinem structura lapideam superabat Septentrionalis autem portæ alij fundamenta suffodiebant: multumque fatigati, exteriores tantum lapides euellere potuerunt, ab interioribus autem portæ sustinebantur. tamque diu mansere, donec instrumentorum & vectium conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuere. Iudæi uero præuenti, ne eas subire prohiberent, cum his congressi dimisabant. Et alios quidem retrō depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant. multos de scalis egre-

An mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a Romanos
Iudæi vin-
cunt, eorumq;
signis poti-
tur.

b Simonis
satellites
duo ab eo
deficiunt.

c Iracundiâ
Titî fides co-
hibet.

d Iudæorum
nemo incen-
dium extin-
guere con-
atur.

dientes, prius quàm se scutis obtegerent, ferientes gladiis præueniebant, nonnullas autem scalas armatorum plenas, in latus declinantes, deiiciebant. Vnde Romanorum quoque non parua cædes sequebatur. Alij signis ablati pro his decertabant, rapinam eorum grauissimæ fore turpitudini ducentes. Postremò tamen Iudæi & signis potiuntur: & eos qui vnâ ascenderant interficiunt, cæteri verò clade intereuntium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prioribus præliis etiam tunc fortiter pugnauerunt, & præterea Eleazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno templo cum damno & nece militum parcere, ignem portis subiciit iussit. Inter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntius, Simonis satellites crudelissimus, & Archelaus filius Magadari: idcirco sperantes veniam, quod Iudæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc eorum in Iudæos crudelitatem audiret, vtrunque obtruncare decreuit. Dicebat enim necessitate, non voluntate venisse: nec salute dignos esse, incensam ipsorum causa patriam deferentes. Veruntamen cohibuit iracundiam fides, eosque dimisit: sed non eo loco habendos, quo etiam alios credidit. Iam verò portis milites ignem admouerant, liquefactoque argento cito lignum flammæ absumperant, cum subito auctæ proximas inde porticus corripuere. Iudæis verò ignem circum se videntibus, corpora simul animique ceciderunt: & stupore attoniti, adiuuare quidem vel extinguere nemo conatus est: stantes verò aspiciebant, nec tamen his quæ absumerentur dolentes, saltem vt quod reliquum esset saluum

saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, & quæ secuta est nocte, crecebat incendium: paulatim, enim nec simul undique inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus parte militum iussa incendium restinguere, perque proxima portis loca viam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se conuocat: sexque collectis qui erant procures, Tiberio Alexandro totius militum præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido 10. & Tito a Frigio cum quibus erat etiam Aternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum & Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chiliarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. Aliis quidem videbatur legi belli utendum esse: nunquam enim Iudæos à nouis rebus posse desinere templo manente, quo omnes ubicunque essent colligerentur. Nonnulli si templum reliquissent Iudæi, neque armis pro eo quisquam certaret, conseruandum esse suadebant: si verò id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum iam videretur esse non templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri coegere, committerent. Tito autem, nec si superstantes dimicaret Iudæi, pro hominibus anima carentia vlciscendum esse dicente, neque se vnquam tantum opus incensurum: iam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperij, si maneret iam ceteri quid vellet, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: iussisque militibus quiescere, itemque ducibus, ut his in procinctu validioribus vteretur, viam sternere per ruinas lætis ex cohortibus imperat, ignemque restin-

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a Titus re-
tores ad se
conuocat.

b Titus con-
filium de tem-
plo propo-
nit.

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72

guere. Illo quidē die Iudæos labor timorūque ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda hora diei procurunt. Illi autem primam quidem coitionem fortiter excepere: septique scotis, à fronte murum condensa acie hincitātur: cetum tamen erat eos non diu duraturos, quod & multitudine infestantium & animis vincere-

Titus Ro- tur. Cæsar^a autem prius quā verteretur, acies
manis cum (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum e-
quisitibus le- quitibus lectis venit auxilio, impetū verò eius
in auxilio non sustinere Iudæi: sed primis interfectis, ple-
venit. rique fugam petunt: & cedentibus quidem Ro-

manis, reuertentes instabant: cum autem illi re-
torsissent: iterum refugiebant: donec circa ho-
ram quintam, Iudæi vi coacti templum introire
cōclusi sunt. Titus autem discessit in Antoniam,
decreto postridie mane cum omni exercitu ag-
b Templum gredi, templūque oppugnare. Sed *b id planè*
ab Romanis, Dei sententia iam dudum igne damnauerat: e-
decimo mē- uoluitque temporibus aderat fatalis dies, qui
ss Augusti erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius à
die, quo etiā Rege Babyloniorum fuerat concrematū. A do-
prus à Ba- mestricis autem causam principiūque sumpsit
byloniorū Re incendium. Nam cum paulisper Titi discessu se-
ge, concre- ditiosi quiescissent, Romanos rursus aggredian-
mur. tur, custodūq. templi cum igne exterioris fa-
ni restinguentibus pugna committitur. Hicque
Iudæis in fugam versis, vsque ad templum ac-
cesserunt.

Quemadmodum Templum incensum est
inuito Tite.

a Miles Ro-
manus inui-
to Tite, Te-
plum incen-
dit.

C A P. X.

Hic citaque tunc militum quidam, non expe-
ctato cuiusquam edicto, neque tantum faci-
us

nus veritus, sed diuino quodam motus impetu,
 à contubernali suo sustollitur: & ex ardente ma-
 teria raptum ignem in fenestram, inserit aureā,
 unde ad membra circum templum ædificata de
 septentrionali regione aditus erat. Flamma² ve-
 rò excitata, Iudæorum quidē calamitate dignus
 clamor exoritur, & ad subueniendum propera-
 bant: neque iam vitæ parcendum rati, neque vi-
 ribus temperandum, amisso eo cuius gratia cau-
 tissimi videbantur: maturè autem hoc Tito qui-
 dam nunciat. Et ille (namq. casu in tabernaculo
 quiescebat sicut à prælio redierat) exilit: tem-
 plūmq. curriculo petit, prohibiturus incendium
 omnesque post eum duces, & hos agmina per-
 territa sequebantur. Clamor autem ac tumultus
 erat tanto exercitu sine ordine concitato. Cæsar
 autem voce simul ac dextera pugnantibus signo-
 dato, ignem iubebat extinguī. Sed neque vox e-
 us audiebatur, quod aures eorū maior clamor
 obstrueret, nutūque dexteræ non attendebāt,
 quoniam alios bellum, alios ira distraheret. Intra-
 currentium verò agminum impetum non præ-
 cepta neque interminationes continebant: sed
 quò furor eos duceret, sequebantur. Ad biplos
 ærem introitus conferti, multi quidem sese in-
 vicē conculcabant: multi verò ardentibus ad-
 huc & fumantibus porticum incidentes ruinis,
 eadem quæ victi patiebantur. Cum verò ad tem-
 plum accessissent, edicta quidem Cæsaris non
 redire simulant, præcedentem quisque ut i-
 gnem immitteret hortabatur: seditionis autem
 iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed
 fuga & cædes omnia possidebat. Magna verò
 populi multitudo inualida & inermis, ubicun-
 que occupati fuerant, interficiebantur. Et cir-
 cum aram quidem ingens mortuorum nume-
 rus congregabatur: per gradus verò templi, &

Ann. mundi
 4034. A
 nato Christo
 72.
 a Incendium
 templi.

bl ingens ca-
 des in tem-
 plo & cala-
 mitas.

An. mundi sanguis multus profluebat, & eorum corpora
 4034. *A* qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar au-
 tem, ubi neque impetum infantientium militum
temple Christo continere poterat, & flamma dominabatur, in-
 72. *tro* cum rectoribus ingressus, & sanctum tem-
 pli, & quæcunque illic erant aspexit, ea quidem
 quæ apud alienigenas erat fama meliora, iacta-
 tione verò & opinione domestica non mino-
 ra. Cum autem flamma nondum ex vlla parte
ad interiora penetrasset: nec membra quæ cir-
 cum templum erant depasceretur, quod erat
seruare, id- cum templum erant depasceretur, quod erat
que frustra verum, existimans adhuc illud posse seruari, &
senatur. ipse profuit, militesque rogare ut ignem re-
 stingerent conabatur: & Liberalem centu-
 rionem de stipatoribus suis, fuisse mulctatos qui
 non obedirent iussit arcere. Illorum autem fu-
 xor bellique impetus quidam vehementior,
 Indorumque odia, & Cæsaris reverentiam &
 prohibentis metum superabant: pleròsque au-
 tem prædatum spes incitabat, suspicantes in-
 tus omnia pecunia referta esse: quoniam fores
 auro factas conspicerent. Præterea quidam mi-
 les ex his qui intrauerant, quum Cæsar ad in-
 hibendum incendium cucurrisset, ignem iam
 cardinibus portæ subiecerat. tumque subito,
 postquam flamma intus apparuit, & duces cum
 Cæsare discedebant, & stantes extra succendere
 nemo prohibebat. Templum quidem hoc mo-
 do invito Tiro exurit. Sed quamvis hoc mul-
 tum quis descendum putet, ut opus omnium
 quæ audiuius aut vidimus maximè admirabi-
 le, tam extinctionis genere, quàm magnitudi-
 nis, itémque munificentie in singulis rebus, &
 gloriæ quæ de sanctis habebatur, maximum ta-
 men ex fato capiet solatium: quod ut animali-
 bus, ita operibus locisque fatum sit ineluctabi-
 le. Mirabitur autem in eo etiam circumacti tem-
 poris

poris fidem. Nam & mensem, ut dictum est, cumque diem seruauit, quod primum à Babylo-
nisti templum erat incensum. Et ^a à prima qui-
dem destructione templi, quam Solomon Rex in-
choauerat, usque ad hoc excidium, quod eue-
nit secundo anno principis Vespasiani, mille
centum triginta colliguntur anni, & septem
menses, ac dies quindecim. A posteriore verò,
quam secundo anno Cyri Regis Aggeus fecer-
at, usque ad excidium quod Vespasiano impe-
nante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta no-
nem, & dies quadraginta quinque.

An. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a A prima
structione tē
pli, quam So
lomon Rex
inchoauerat
usque ad hoc
excidium
quot anni.

De Sacerdotibus, gazophylaciisque & porticu.

C A P. XI.

Cum templum autem incenderetur, etiam
quicquid in manus fortè venisset rapieba-
tur, & cædes erat infinita deprehensorum. Nec
satis fuit ætatis miseratio, aut reuerentia casti-
tatis: sed & pueri senes & sacri & profani si-
militer interficiebantur, atque omne genus
hominum belli calamitas persequabatur, vnde
que supplices cum repugnantibus necabantur:
flammæque ulterius, progrediens, cum gemitu
occumbentium concrepabat. Et pro altitudine
quidem collis, ardentisque operis magnitudi-
ne, totam quis ardere crederet ciuitatem. Il-
lo autem clamore nihil maius aut horribilius
excogitari potest. Nam & Romanorum legio-
nem fremitus erat, & seditiosorum ferro igni-
que clasorum clamor ingens, & populi fur-
sum deprehensi ad hostes fuga cum stupore,
& calamitatis conuestio: in colle autem con-
stitutis, etiam multitudo oppidi consonabat.
Iam vero multi fame mæeldi, in mortem penè

b Clamor &
ululatus in
daorum pe-
reuntium.

c Templum
sanguine &
igne repl-
um.

An. mundi
4034. A
nato (briso
72.

luminibus clausis, postquam ignem templi videre, inque istis interim vires clamorémque receperunt. Resonabat autem & trans fluvium regio, & montes circumpositi graviorem sonitum reddebant: & tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuti radicitus quis putaret, ita undique flamma plenum: videbatur autem sanguis igne largior esse, plurésque interfectori-
bus interfecti: omnisque terra cadaueribus tegebatur, & supra corpora mortuorum gradientes milites cursum fugientium sequebantur. Latrocinialis quidem multitudo, tandem pulsus Romanis, in exterius téplum, deinde in civitatem euadit: populi autem quod fuit reliquum, in exteriorem porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli, primum veribus, itémque sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, aui-
lis, in Romanos pro missilibus utebatur: deinde cum nihil proficerent, ignis que in eos euomere-
tur, in parietem sedentes octo cubitis latum, ibi manebant. Duo^a tamen ex nobilibus, cum ad Romanos transeundo seruari possent, aut communem cum ceteris dare fortunam, se-
metipsos in ignem iniecerunt, & cum templo concremati sunt, Meierus filius Belgæ, & Iosephus Dalzi. Romani autem, quod frustra se circum templum ædificiis parcere iudicabant, cum ipsum templum arderet, omnia b simul incendunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas: præter vnam ex parte orienta-
li, alteram ex meridiana, quamvis eas quoque postea funditus euerterint. Quinetiam arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniæ, ac plurimum vestium, aliæque bonæ, & (ut breuiter dicam) omnes Iudæorum congestæ diuitiæ, quod opulentis-

a Duo nobi-
les semeti-
psos in igne
iungunt.

b Circatem-
plum omnia
incensa.

opulentissimus quisq; illuc totas domos exhau-
 lerant. Venerunt ^a autem etiam in eam quæ re-
 stabat vnam porticum, extra templum quod con-
 fugerant ex populo mulierculæ, itémque pueri
 & promiscua multitudo, propè ad sex hominū
 millia. Sed prius quàm de his Cæsar quicquam
 decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrātes
 milites incendunt porticum. Hincque contigit,
 vti alij quum se ex flamma præcipitarent more-
 rentur, alios ipsa corrumpere: ex tanto autem
 numero nemo seruatus est. His causa interitus
 quidam Pseudopropheta fuerat, qui eo die præ-
 dicauerat in ciuitate, quod eos in templū Deus
 ascendere signa salutis accepturos iuberet. Mul-
 ti enim à tyrannis tunc subornati Prophetæ, b Pseudopro-
 populo denunciabant, vt expectarent Dei auxi-
 lium, quo propterea minus profugerent, & eos ranni sub-
 qui supra timorem & custodiam fierent, spes re-
 tineret. Cetero autem in aduersis homini persua-
 detur. Quod si etiam malorum instantium libe-
 rationem polliceatur qui fallit, necessario qui
 ea patitur, spei totus efficitur.

De prodigijs excidium Hierosolyma præceden-
 sibus & præsagijs.

CAP. XII.

Denique ^c miserabilis populus, illis quidem d Primū pro-
 fallacibus Deūmq; calumniantibus, credu-
 digium.
 los erat. Certis d verò prodigijs & futuram soli-
 c Cometes
 tudinem præuocantibus, neque attendebant gladio fini-
 timo; neq; credebant sed velut attoniti, nec in-
 t oculos habentes, aut animas, edicta Dei dis-
 f Secundum
 simulauere: modò ^e cum supra ciuitatem sidus prodigium,
 stetit simile gladio, & per annum perseuerauit lumen claris-
 cometes: modò f cum ante defectionē primiq; finem circū
 belli motus ad diem festum Azymorum popu-
 aram & tā
 lo conueniente (octauus autem dies erat Apri-
 plum noctis
 lis mensis) mona hora nocturna, circum aram i-
 effulget.

Ann. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Sex homi-
 nū millia in
 porticu flam-
 ma pereunt.

b Pseudopro-
 pheta à ty-
 rannis sub-
 ornati.

c Populi ex-
 cecatio.

d Primū pro-
 digium.

e Cometes
 gladio fini-
 timo.

f Secundum
 prodigium,

finem circū
 aram & tā

plum noctis
 effulget.

An. mundi 4034. *A* témpque templum tantum lumen effulfit, ut clarissimus dies putaretur: & hoc usque ad mediam permansit horam: quod impertus quidem bonum augurium esse videbatur: sacerorū verò peritis, prius quàm eveniret, statim diiudicātū est.

Christo nato 72. *a* Tertium Eodémque^a festodie etiam bos, cum ad hostiam prodigium, duceretur, agum in medio fani peperit. Oribos agum talis h autem porta interioris templi, cum esset in medio fanica atque gravissima, & sub vesperam vix à viginti viris clauderetur, serisq; ferro vinctus obseraretur, pessulósque altos haberet in saxum prodigium, limen demissos, vno perpetuo lapide fabricatū, anea templi visa est noctis hora sexta sponte patescere. His porta sponte autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit ille, vixque eam potuit sese aperit. claudere. Verum & hoc iterum ignaris quidem signum optimum videbatur. Deum nanque bonorum portam sibi aperuisse dicebant. Prudentiores verò templi tutamen sponte sua dissolutum iri cogitabant: & hostium donum esse potestas appetiri: solitudinémque illo ostento signati

e Quintum inter se pronuntiabant. Post dies autem festos prodigiū, cur diebus paucis, vicesimo primo die mensis Maij rui, & arvisio quædam apparuit fidem excedens. Pro fama, acies bula autem fortasse quod dicturus sum habere tranantes nuntur, nisi qui viderunt superessent, & clades digna prælagiis secutæ fuissent. namq. ^c ante solis d Sextū pro occasum visū sunt per inane ferrei currus totis digium, vox regionibus, & armatæ acies tranantes nubila, & in intimo scicuitati circumfusa. Festo autem die, quam pentecosten vocant, nocte Sacerdotes in unum templum more suo ad divinas res celebrandas inprodigium, gressi, primum quidem motum, quendamq. stre Iesu plebei pitum senserunt: postea ^e verò subitam vocem ac ruffici, audierat, quæ diceret. Migremus hinc. Quod exclamer & tem his horribilius fuit, Iesus quidam, filius Anan, plebeius & rusticus, quadriennio prius quàm bellum

bellum gereretur, in summa ciuitatis pace atq.
 opulentia, cum ad festum diem venisset, quo a-
 tegias in honorem Dei componi in templo ab
 hominibus mos est, repente exclamare cœpit:
 Vox ab oriente: Vox ab occidente: Vox à qua-
 tuor ventis: Vox in Hierosolymam & templum:
 Vox in maritos nouos nouasque nuptas: Vox in
 omnem hunc populum. Atque hæc interdum no-
 strumque clamitans omnes ciuitatis vicos circuli-
 bat. Nonnulli autem virorum insignium, aduersum
 omen indignè ferētes, corripunt hominē, mul-
 tisque verberibus afficiunt. Ille autem neq. pro se
 nec ad eos qui se multabant, secretò quicquam
 loquutus, eadem quæ prius vociferans perseue-
 rabat. Magistratus autem rati, quod erat verū ma-
 gis diuinum esse hominis motum, ducunt eum
 ad Romanorum præfectum: vbi plagis vsque ad
 ossa laceratus, neq. supplex cuiquam fuit, neque
 lachrymanit: sed vt poterat inclinans maximè fle-
 biliter vocem ad singulos ictus respondebat: Væ
 væ Hierosolymis. Albino autem interroganti (is
 nanq. iudex erat) quis esset, vel vnde ortus, aut
 cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem
 cessauit à luctu miseræ ciuitatis, donec eum Al-
 binus furere iudicatum dimisit. Ille autem ad
 belli vsque tempus neque adibat quenquam ci-
 uilium, neque loqui visus est: sed quotidie velut
 orationem quandam meditatus, Væ væ Hiero-
 solymis querebatur. Sed nec imprecatus est
 cuiquam, cum in dies singulos multaretur, nec
 victum offerentibus bene dicebat. Sola verò e-
 ius responsio ad omnes erat triste præsagium.
 Maximè autem diebus festis vociferabatur: idq.
 per annos septē & quinq. menses continuos fa-
 ciens, neq. voce raucior fuit, neq. de lassatus est,
 donec obsidionis tempore ipsa re perspecta au-
 gustis ipse quieuit. Supra murū enim cirensiens

An. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Iesus per
 annos septē
 & quinq.
 menses vocē
 feratur.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Iesum in
molro lapid
tormento
missus peri-
mis.

b Iudai si-
gna pro sua
libidine in-
terpretantes
patria exci-
dium, sibiq.
perniciem
accerfunt.

c Dimidio
precio pen-
dus aurū vo-
nit.

Iterum, Vx vx ciuitatis ac phano populo voce maxima clamitabat. Quum autem ad extremū addidisset, vx autem mihi, lapis^a tormento missus cum statim peremit, animāque adhuc illa omnia lugentem dimisit. Hæc si quis reputer, profectò inueniet, Deum quidem hominibus consulete, modisq;e omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem obdementiam suam malis voluntariis interire quandoquidem & Iudæi post Antoniam captā quadratum phanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam ciuitatem ac templum, sitanum quatuor angulis esset effectum. Sed quod maximè eos ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, itidem in sacris libris inuentum, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terræ habiturus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multiq;e sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem planè responso, Vespasiani designabatur imperium, qui apud Iudæam creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiam si præuiderint. At verò hi signorum quædam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempserunt: donec patriæ excidio suæque perniciæ, eorum iniquitas confutata est.

De imperio Titi, & sacerdotum interfensione.

C A P. XIII.

Romani quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugere, templo itēque omnibus circū locis ardētibus, signa in fano reposuere contra portā orientālē: hīq; ibi sacrificio celebrato, maximis cū clamoribus declarabant Titū imperatorem. Vsq; adeo verò præda satiati sunt milites vniuersi, vi^c in Syria dimidio quā pridem fuerat

fuera pretio pondus auti veniret. Ex his autem sacerdotibus, qui in templi pariete perdurauerant, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimque facebatur. Sed^a ubi illi tam celeris quàm necessitatis miserti, dedere ei dexteram, & ipse bibit, & quam secum attulerat lagena repleta, sursum refugiens abiit ad suos: nec cum quisquam custodum assequivaluit, sed eius perfidiae maledicebant. Ille autem nihil se praeter placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet, atque ut aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide mansisse. Astoriam quidem propter ætatem, maximè pueri, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta verò die sacerdotes oppressi fame descendunt, & à custodibus ad Titum perducti, ut salutem sibi concederet orabatur. Ille autem venit quidem tempus illum praeterisse^b factus, perisse verò id cuius eos gratia meritò cõservasset, decere autem sacerdotes interire cum templo, duci homines ad supplicium iubet. Sed tyranni cum sociis, quoniam bello undique teuebantur, circumdatis autem nusquam erat fuge copia, Titum ad colloquia provocant. Ille autem pro humanitate naturali saltem oppidum servare cupiens, & amicis praeterea suadentibus (latrones enim iam moderatiores factos esse arbitrabantur) in parte occidua templi interioris consistit. Hic enim super Xystum erant portæ, ac pons qui civitatem superiorem templo iungebat, isque tunc inter tyrannos ac Titum interveniebat. Multi autem militum vtrinque densi astabant: Iudæi quidem circum Simonem ac Ioannem suspensi spe ventis: Romani verò ad Cæsarem speculari studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiam & sagittas cõtineret,

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Dolus pueri.

b Sacerdotes veniam petunt, Titum verò ducit homines ad supplicium iubet.

c Seditiosi Titum ad colloquia provocant.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Titi ad
Iudeos per
interpretem
oratio.

b Iudeos cō
tra Roma-
nos ipsorum
excitavit hu-
manitas.

adhibitōq. interprete, quo argumento superior ostendebatur, prior alloqui cōpit, Etiamne^a saturati estis patriæ malis, o viri? quibus neq. virtutis nostræ, neque infirmitatis propriæ venit in mentem: sed inconsulto impetu ac furore perditis populum & civitatem simul ac templum, ipse quoque iustè perituri: qui primum quidem, postquam vos Pompeius fortiter debellauerat, novas res affectare non destitistis, deinde etiā bellum apertum contra Romanum populum extulistis: utrumne multitudine freti? atqui parva manus vobis Romani exercitus satis restitit. Auxiliatorum fide? Et quæ gens imperio nostro libera, Iudeos præ Romanis optaret? Sed viribus corporum? Atqui scitis nobis servire Germanos Firmitate murorum? Et qui maior Oceano murus, atque obstaculum: quo septi Britannī, adorant arma Romanorum. Animorum obstinatione, vel altutia ducum? Atqui etiam Carthaginenses captos esse noueratis. Itaque b vos contra Romanos ipsorum excitavit humanitas, qui primum vobis & terram dedimus possidendā, & gentiles imposuimus Reges, deinde leges seruauimus patrias, & viuere nos non solum discretos, sed cum aliis etiam vestra voluntate cōcessimus: quōdque maximum est, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere permisimus: eāque offerentes neque monuimus, neque prohibuimus, ut hostes nobis efficeremini ditiores, nostrāque pecunia vos contra nos instrueretis. Ergo tātis bonis affecti, satietatē in eos qui hæc vobis præstiterant, extulistis, & immitium exemplo serpentium virus blandientibus infudistis. Esto, Neronis negligentiam contempsistis, & veluti ruptum aliquod membrum, siue contractum aliās, malè quieti in maiore vitio detecti estis, & ad spes improbas etiam cupiditates immodicas

immedicas explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram, non ut pœnas à vobis, ob ea quæ in Cestium commiseratis, exigeret, sed monitis emendaret. Denique cum deberet, si depopulatio nationis causa venisset, stirpem vestram petere, atque hanc delere civitatē, Galilæam & circa eam loca vastare maluit, ut pœnitendi vobis præberet inducias. Sed hæc eius humanitas infirmitas videbatur, nostraque lenitate aluistis audaciam. Et Nerone mortuo fecistis quod nequissimosolent, & ex intestinis nostris dissensionibus fiduciā præsumpsistis: meque ac patre meo digressi ad Ægyptum, ad struendum bellum tempus illud vile putavistis. Neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiā duces humanissimos fueratis experti. Denique ubi ad nos confugit imperium, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulantibus exteris nationibus, ecce iterū hostes Iudæi: & legationes quidē à vobis trans Euphratē usque, novarum rerum gratia missæ, murorum autem novi ambitus: seditio etiam, tyrannorumque contentio, & bellū intestinum, quæ sola huiusmodi nequissimos decent. Iustus ergo ab invito patre cum mandatis tristibus ad civitatem venire, lætabar, cognito populum de pace sentire. Ante bellū rogabam vos desistere, pugnantibus aliquandiu parcerē, sponte ad me venientibus dexteram dedi, fidē servavi confugientibus, multos captivos miseratus, verberibus urgentes bellum coercui, muris vestris machinas inuitus admoui, semper cæcis vestræ cupidos milites continui. Quoties vidistis vos ad pacem tanquam victus provocavi. Cū propē ad templum accessissem, consulto iterum legis belli oblitus parcere vos propriis sanctis orabam, templūque servare, data vobis excūdi copia & fide salutis: vel et pugnare

*Ann. mundi*4034. *A**Christo nato*

72.

Ann. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

alio tempore si velletis, in alio loco facultatem præbui. Ista omnia spreuistis, & templum manibus vestris incendiistis. Deinde sceleratissimi nunc me ad colloquium prouocatis, ut quid tale conseruetis quale perit? Qua vosmetipsos salute dignos esse post templi excidium iudicatis? Quinetiam nunc armati statis, & nec in extremis supplices assumalatis. O miseri, qua fiducia? Nonne populus vester exanimatus? Templum verò perit, mihi que subdita est ciuitas: in manibus autem meis habetis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini? Non contendam cum pertinacia vestra. Proie-

a Titu Iu-
dais proie-
ctis armis,
traditisque
corporibus
vitam indul-
ges.
b Iudai à
Tito fidem
accipere re-
susant.

ctis^a autem armis, traditisque corporibus, vobis indulgeo, & sicut in priuata domo, dominus mitis vultus grauiora, cætera mihi seruo. Ad^b hæc illi responderunt, fidem quidem se ab eo minime posse accipere: nam iurasse nunquam id esse facturos: exeundi verò per munitiones, qua murum seperat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se in solitudinem, ipsisque oppidum relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, quod in sorte captorum constituti, victorum sibi conditiones ponerent, declarari quidem his iussit voce præconis, ne ulterius ad se profugerent, neve fidem sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis autem viribus dimicarent, & quantum possent, saluti suæ consulerent: iam enim se omnia iure belli gesta

c Ciuitatem
militibus in-
flamman.

rum. Militibus^c autem diripere ciuitatem, atque inflammare permisit. Illi autem ipso quidē die nihil egerunt, postero autem die Archium, & Acram, & euriam, & qui vocatur Ophla, succendere: & progrediebatur ignis vsque ad Helenæ regiam, quæ in media erat Acra: nec minus ciuitatis mortuis plenæ vici domusque ardebant. Eodem die Izatæ Regis filij, & fratres, cumque his multi

multi nobiles ex populo congregati, ut fidē sibi daret, Cæsari supplicarunt. Ille autem, quanquā ceteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tūc quidem omnes in custodia habebat. Regis autem filios ac propinquos postea victos Romam perduxit, fidē obsidum præstaturus.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.
a Cæsari me
res, non mag
santur.

De prada seditioforum, & succensione inte-
rioris ciuitatis.

CAP. XIII.

Seditiosi b autem ad domum regiam profes- b *Seditiosi*
si, ubi (quia tuta erat) multi facultates suas *ad domū re-*
deposuerant, & Romanos hinc pellūt: & omni- *giam profese-*
bus popularibus qui eō conuenerant propē ad *si, pecuniā*
octo millia & quadringentos occisis, pecuniam *diripiunt,*
etiam diripere. Viuos autem duos Romanos
milites cepere, vnum equitem, alterum peditē.
& peditem quidem interfectum per ornem
taxere ciuitatem, velut vno corpore omnes Ro-
manos vlciscerentur, eques verò quiddam his
quod saluti foret, suadere pollicitus deducitur
ad Simonem, cūmq; ibi quē diceret nō habe-
ret Ardalz cuidam ex numero ducum traditur
puniendus. Is autē cum reuictis post terga mani-
bus, oculisq; fascia obstructis, in conspectum
Romanorum veluti capite cæsurus produxit.
Verū ille dum gladium Iudæus educeret, ad
Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab ho- c *Pana Re-*
sibus esset elapsus, non est passus quidem oc- *mani militis*
cidi, indignū verò esse Romanorum militem in *ab Iudæis*
decipere, quia viuos fuerat captus: & armis abla- *capti.*
tis eū agmine pepulit, quæ res prudēti viro gra-
uolus esse morte videbatur. Postero autem die
Romani, versis in fugam ex inferiori ciuitate la-
tronibus, omnia Siloam vsque igni tradidere. &
oppidū quidem gaudebant abstumi, rapinis verò

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iudaei in
media cala-
mitate arro-
gant. s.

b Iudaei Re-
manis sese
tradere re-
cusant, nec
pugnare cu-
m ex aquo
possunt.

c Tyranno-
rum ac latro-
num spes vlti-
ma in cloa-
cis sita.
d Rapinae ac
caedes in cloa-
cis.

carebant: quoniam latrones exinanitis prius om-
nibus, in superiorem civitatem recedebant. E-
rant autem namque illis malorum quidem nulla peni-
tudo: arrogantia autem tanquam in rebus secundis.
Denique ardere civitatem laetis vultibus aspi-
cientes, alacri voto mortem se expectare dicebant,
quod perempto populo, incenso templo, & fla-
grante oppido, nihil essent hostibus, reliquati. Sed
tamen Iosephus in extremis eorum rebus, pro
reliquis civitatis obsecrando laborabat. Sed
multa quidem in eorum crudelitatem atque im-
pietatem locutus, multa verò pro salute adhor-
tatus, nihil amplius quam elusus est: quia neque
se tradere propter iniuriarum patiebantur, ne-
que pugnare cum Romanis ex aequo iam pote-
rant, veluti custodia circumvallati: caedisque insu-
per consuetudo dextras commovebat. Dispersi
autem per civitatem, per ruinas latitabant, pro fuge-
re parati insidiantes. Multi autem capiebantur, om-
nesque interficiebantur. nam propter inedia
fugere non valebant, mortuos autem canibus
proliciebant. Omne autem pereundi genus, fame
levius videbatur: adeo ut ad Romanos quoque
sine licentia, etiam desperata misericordia, ta-
men fugerent: atque in seditiosos a caede non
cessantes, sponte inciderent: nullusque in civi-
tate locus vacuus erat: sed cuncta mortuos ha-
bebant, quos fames aut latrones confecerant,
& cadaveribus eorum plena erant, qui alimen-
torum penuria vel seditione perierant. Tyranno-
rum autem fouebat, factionemque latronum, spes
ultima sita in cloacis: quod si fugissent, minime
inueniri posse arbitrabatur: sed peracto excidio
post Romanorum digressum prodire ac fugere
cogitabant. Id autem plane illis erat somnium. Nec
enim vel Deum, vel Romanos fuerant latituri.
Tunc quidem subterraneis freu, plura quam Ro-
manis

mani concremabant, & qui ex incendiis fugē-
tes in cuniculos descendissent, eos improbe ne-
cabant itēque spoliabāt. Quinetiā cibum sicu-
bi reperissent, concretum sanguine rapientes,
deuorabant. Erat autē inter se illis iam rapinatū
causa bellum, eosque putauerim, nisi excidio
præuenienti essent, nimia credulitate mortuorum
quoque corpora degustaturos fuisse.

An. mundi
4034. A
Christa nato
71.

*Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confu-
giunt aliqui Iudæorum ad
Titum.*

CAP. XV.

Cæsar autem fieri non posse prospiciens, ut
sine aggeribus superiorem caperet ciuitatē,
in præcepto vndique loco suam distribuit ope-
ribus militem vicesimo die mensis Augusti. Erat
autem transuectio materiz difficilis. omnibus,
ut dictum est, circum ciuitatem vsque ad cente-
simum stadium in priorum aggerum constructio-
nem deconsis. Quatuor quidem legionum opus
in occidentali parte ciuitatis contra aulam re-
giam exigitur, auxiliariū verò manus, & cætera
multitudo xystrum versus, ac pontem & Simo-
nistærim, quam cū Ioanne bellum gerens, pro
castello sibi ædificauerat. His autē diebus, Idu
æorum duces clam congregati, consilium de
sui traditione ceperunt: misissque ad Titum quin
que, ut dexteram sibi daret, precabantur. Ille ve
rò tyrannos sperans esse cessuros Iudæis ab-
sistis, quoniam belli pars videbantur, serò quidē,
vtrumque vitam his pollictus, legatos remi-
sit. Discessum autē parantibus Simon præsensit,
& eos quidem, qui ad Titum perrexerant, quia-
que viros statim occidit: duces verò, quorū no-
bilissimus erat Sosæ filius Iacobus, correptos in
custodiam coniecit. Nec multitudinem Idu-

a Iudæorum
duces clam
congregati,
consilium de
sui traditio-
ne capiunt.

An. mundi
4034. *A*
Chryſoſtomo
72.

morum, abductis rectoribus quid ageret neſcientem, ſine custodia habebat: ſed diligentioribus eam custodiis amplectebatur: & tamen cuſtodes profugientibus obſtare non poterant. Quamvis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autem ſuſcipiebantur à Romana, quod Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat, ipſique milites in ſpe lucri, & ſatietate, cordibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum coniugibus ac liberis, paruo quenque pretio venundabant. Cum multi autem diſtraherentur, & emptores pauci eſſent, quanquam voce præconis edixerat, ne quis ſolus transfugeret, ut eo modo familias ſuas educerent, tamen hos quoque recipiebat, appoſitis, qui ab his ſecernerent, ſi quis dignus ſupplicio videretur. Et infinita quidē mul-

a Ex populo titudo venit. Ex a populo verò ſervati ſunt plus
40. *millia* quā quadraginta millia, quos imperator quomodo
ſervati. cuique gratū erat, dimiſit. liſdem b autem

b Ieſus ſacer diebus, etiam ſacerdotū vnus, filius Thebuti,
dos Thebutiſſimus. nomine Ieſus, accepta fide ſalutis à Cæſare, ut de ſacris donariis quz dā traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo: his quæ in templo erant poſita, ſimilia, menſæ ſque & crateras, & patetas, omnia ex auro ſolido & grauiſſimo facta. Tradit etiam vela, & Pontificum indumenta, cum gemmis, & vaſa multa ſacrificiis comparata. Quin c etiam cuſtos ſacræ pecunie

comprehenſus, Phineas nomine, veſtes & ſegula ſacerdotum oſtendit: multāque purpuratam & coccum, quæ ad uſum repoſita catapēſmatis ſervabantur. Cum quibus aliquantum cinna mi erat, caſis pigmentorūque aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies ſingulos adolebant. Tradita autē ſunt ab eo & ex aliis opibus multa, & ſacra ornamenta non pauca: quorū

c Phineas
era pecunia
cuſtos com-
prehenſus.

gratia,

gratia, licet vicapto, ut transfugæ tamen data est venia.

De occupata reliqua parte ciuitatis.

C A P. XVI.

IAM verò perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat à cæpto opere octauus & decimus dies, Romani quidem machinas admoueant. Seditioforum^a autē alij, qui ciuitatē desperauerant, muris relictis in Agram recedebant, alij se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebant eos qui arietes applicarēt: hos autem superabant multitudinē ac virtute Romani: quòdque maximum est, læti mœstos atque iam debiles. Cùm autem pars esset aliqua muri subruta, nonnullæque turres arietibus pulsæ cessissent, statim quidem propugnatores eorum diffugiunt: timor^b autem etiam tyrannos necessitate maior inuadit, nā & prius quàm transgredierentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensū erant. Videres autē paulo antè superbos, & factis impiis arrogantes, ita tunc humiles esse ac tremere, ut miseranda esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœnia cingebantur, inuasō atque petrupto, custodes pellere, atque egredi: cùm verò, quos antea fideles habuerant, nusquam viderent, fugiebāt quò quemque necessitas impulisset. Adeuntes autē alij, cùm totum ab occidente murum, subuersum esse nunciarent, alij subiisse Romanos, ac etiam propinquare se quærentes, alij etiam videre hostes in turribus affirmarent: metu fallente conspectum, in ora prostrati: pro sua dementia querebantur: ac veluti succisi neruos, quæ fugerent hæsitabant. Vnde & maximè quis, & virtutē Dei perspexit cōtra iniustos, & for-

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Seditioforum alij in Agram recedunt, alij se in cloacas demittunt.

c Timor & torpor tyrannorum.

An. mundi
4034.
Christo
1072.

^a Tyranni se
metipfos tui-
tione pri-
uant, ac spō-
tā de turri
descendunt,
vnde vi nun-
quam, sola
verò fame
capi pote-
rant.

^b Romani
vrbe ac vi-
storia po-
tuntur.

^c Integre
mortuorum
familia, &
plena mor-
tuis relictā.

tunam Romanorum. Tyranni^a siquidem semet
ipso tuitione priuauerunt, ac sponte de turribus
descendere: vnde vi nunquā, sola verò fame ca-
pi poterant. Romani verò qui tantum in muris
inferioribus laborauerant, eos quos instrumen-
tis non potuissent, nunc fortuna cepere. Omni-
bus enim machinis tres turres validiores erant,
de quibus supra memorauimus. Relictis itaque
his, vel (quod est verius) Dei nutu ab his deput-
si, confestim quidem ad vallem Siloam confuge-
re. rursum autem vbi à metu paululum respira-
uerunt, munitionem qua murus erat accinctus
ex ea parte petiere. Vñ autem infirmiori auda-
cia, quàm necessitate (iam enim vires eorum la-
bor, metus & calamitas fregerat) à custodibus re-
truduntur: & per diuersa disiecti, in cloacis deli-
tescunt. Romani^b verò muris potiti, signa in
turbibus posuere: & plausu atque læticia victo-
riam & cantu celebrabant, quòd principid finē
belli multò senserant leuiorem. Denique sine
sanguine murum nacti, nouissimum non esse
credebant: cūque nullum reluctantē viderēt,
pro incerto mirabantur. In angustias viarum
strictis gladiis fusi, & quos cepissent inierficie-
bāt nullo discrimine: domosque totas, cū omni-
bus qui eò confugerant, igni tradebant. Multas^c
verò vastantes quas prædæ causa penetrassent,
integras mortuorum familias, & plena mortuis
relictā, quos fames confecerat, offendebant. Ip-
sum deinde horrentes aspectum, vacuis mani-
bus egrediebantur. Nec tamen eo modo perem-
ptos miserantes idem, etiam circa viuos patie-
bantur. sed vnumquemque obuium transigen-
do, & angusta viarū cadaueribus obstruendo, &
tam ciuitatem sanguine diluere, vt pleraque in-
censores cædes extinguerent. Et occidentes
quidem vespere cessabant, nocte verò crescebat
incendium.

Incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, *An. mundi*
 illuxit dies Septembris mensis octauus ciuita- *4034. A*
 ti, tot clades cum obsideretur experta, quot bo- *Christo na-*
 nis si vsa esset ex quo fuerat condita, inuidenda *to 72.*
 fuisset: nulla tamē alia re tantis infelicitatibus di-
 gna, nisi quod talem progeniem qua subuersa
 est, edidit. Intro autem Titus ingressus, & alia, *Ciuitatis*
 & ciuitatis munitiones ac turrum cautes mi- *munitiones,*
 ratus est, quos tyranni per demētiā deseruerāt. *ac turrum*
 Conspecta quidem earum solida altitudine, i- *cantes, quas*
 cūque magnitudine, subtilique lapidum com- *tyranni per*
 pagine singulorū, quantumq; paterent vel quan- *dementiam*
 tum erigerentur, Deo, inquit, planē adiuuante *deseruerant,*
 pugnauius, & Deus erat, qui detraxit ab istis *insuperabi-*
 munimentis Iudæos. Nam quæ hominum ma- *les.*
 nus, aut quæ machinæ ad istas valeren? Tunc
 quidem multa eiusmodi cum amicis collocutus
 est, quos verò à tyrannis victos in castellis re-
 perit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis dele- *b. Fortuna*
 ret, murōsque subuerteret, eas turres fortunæ *monumentū.*
 suæ monumentum reliquit: qua commilitante
 his positus fuisset, quæ capi nō potuissent. Quia
 ergo milites interficiendo defatigabantur, ma-
 gnæque adhuc exibat superstitium multitu-
 do, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum
 opponerent, iubet interfici, reliquam verò mul-
 titudinem saluam esse. Illi autem cum his,
 quos occidi mandatum fuerat, etiam senes, ac *Senes & de*
 debiles trucidabant: vegetos autem atque uti- *biles Iudæi*
 liores coactos in templum, in destinātū mulieri *trucidantur,*
 bus ambitum concluderunt. Custodem autem *uoliores re-*
 his Cæsar apposuit vnū ex liberis, & amicum *seruantur.*
 suum Frontonem, qui fortunam quam quisque
 meritis esset, decerneret. Ille autem latrones
 quidem omnes, atque seditiosos, cum alius ab
 alio indicaretur, occidit: iuuenes autem lectos,
 qui procero atque formoso essent corpore, miū

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.
a Iudeis Ti-
tus distri-
buit.

pho seruabat: ex residua multitudine septem & decem maiores annis, victos mittit ad Ægyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per provincias Titus distribuit, in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui verò infra decimum & septimum annum ætatis agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus, quibus secernebantur à Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non prebebatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

De numero captiuorum, & preceptorum.

CAP. XVII.

b Captiuorum
& per totam
per obsidio-
nem mortuo-
rum numerus.

ET captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septem millium comprehensus est numerus. mortuorum verò per omne tempus obsidionis undecies centum millia. Horum plerique gentiles fuerat, sed non indigenæ: ab omnibus enim regionibus ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: Vbi primo quidē illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quod autem caperet tantam hominum multitudinem ciuitas, certum erat ex his, qui sub Cestio fuerat enumerati. Is enim tunc vices ciuitatis ac florem Neroni significans cupiens, contemnenti nationem à Pontificibus petiit, ut si quo modo possent multitudinem numerarent. Illi autem, cum dies festus adesset, qui Pascha vocatur, quando à nona quidem hora usque ad undecimam hostias cædunt, per singulas verò conubernia non pauciorum quàm decem virorum sunt: solum enim edulari non licet, multi etiam viceni conueniunt, hostiarem quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quia-

quingentas numerare. Fiunt autem, ut de-
 nos epulatores per singulas imputemus, vicies
 centena ac septingenta millia, sancti omnes ac
 puri: nec enim leprosis siue vitiliginosis, aut se-
 mine fluentibus, quos gonorrhoeicos vocant, ne-
 que mulieribus menstruo cruore pollutis, neq-
 ualis inquinatis participare sacrificia per mitte-
 batur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui reli-
 gionis causa venissent. Magna verò hæc multi-
 tudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen
 velut in carcerem tota gens fato conclusa est, &
 facta hominibus ciuitas bello obsidebatur. Itaq-
 superat omnem humanam, & diuinitus emis-
 sam pestem numerus peremptorum, quos par-
 tim palam occidere partim cepere Romani. Ri-
 mantes enim cloacas, & sepulchra eruentes, a Romanis
 quos offendissent iugulabant. Inuenti autem cloacas ri-
 fontibi quoque plus quam duo millia, quorum mantes &
 alij manu sua, plures autem mutuis se vulnere-
 sepulchra o-
 bus interfecerant, cum alios fames corrupisset. ruentes, mul-
 Fodas autem corporum odor intrescuntibus eas opes in-
 occubuerat, aded ut statim multi recederent, alij ueniunt.
 plura habendi cupidine, congesta cadauera cal-
 cantes, se immergerent, multæ namque opes in
 funiculis inueniebantur, nefasq. omnem viam
 lucri faciebat. Subducebatur autem multi, quos
 tyranni vincerant: nec enim in extremis à ocu-
 delicate cessauerant. Vltus est autem Deus v-
 trunque merito. Et b Ioannes quidem oppressus b Ioannes &
 fame cum fratribus in cloacis, quam sæpè des- Simon in clo-
 perit, à Romanis dexteram sibi dari precatus ac inuenit
 est. Simon verò multa vi cum necessitate lucta- capiuntur.
 tus sicut infra designabimus, semet tradidit. Ser-
 uatus est autem alter triumpho. Ioannes autem
 vinculis sempiternis. Romani verò extremas ve-
 bis partes incendunt, murosq. suberrunt.

Anno mace-
 di 4034.

A Christo
 nato 72.

*Anno mudi*4034. *A**Christo nato*

71.

*a Hierosoly
ma quinquies
et prius ca-
pta, tunc ite-
rum vastata
est.*

ITa quidem Hierosolyma capta est, secun-
do anno principatus Vespasiani, Septembris
mēsis octauo die. Quinquies autē prius capta,
tunc iterum vastata est. Egyptiorum quidem
Rex Asochzus, & post eum Antiochus, deinde
Pompeius, & post hos cum Herode Solius captā
urbem seruauere. Antea verò Rex Babylonio-
rum ea potitus excidit: post annos ex quo ædifi-
cata est, mille trecentos sexaginta, & menses o-
cto, & dies sex. Primus autem conditor eius fue-
rat Chananzorum dynasta qui patria lingua iu-
stus appellatus est Rex. Erat quippe talis. Ideo-
que sacerdotium Deo primus exhibuit, & sano
primum ædificato, Hierosolymam ciuitatem
vocauit, cum antè Solyma vocaretur. Chana-
nzorum quidem populo Rex Iudæorum Dauid
pulsus, colendam suo populo tradidit: & qua-
dringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac
mensibus tribus, à Babylonis euersa est. A Re-
ge autem Dauide qui primus Iudæus in eate-
gnauit, vsq. ad id quod Titus fecit excidium, an-
ni mille centum septuaginta novem. Ex quo pri-
mum autem condita est, vsq. ad excidium, anni
duo millia centum septuaginta septem. Sed e-
nim neq. antiquitas, neq. ingentes diuitiæ, neq.
per totum orbē terræ diffusa fama, nec magna
religionis gloria quicquam iuuat, quo minus
periret. Talis quidem finis Hierosolymorum
obsidionis fuit. Postquam verò quos occideret,
quidve raperet, non habebat exercitus, quod ita
tis animis omnia deerant (nec enim faciendo
si esset quod agerent, abstinuissent) iubet eos
Cæsar totam funditus tam erueret ciuitatem ac
templum: relictis quidem turribus, quæ præter
alias

*b Romani
totam fun-
ditus eruit
ciuitatem
ac templum*

alias eminebant, Phasaelo, & Hippico, & Mariamme: murique tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodiæ causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem, quamve munitissimam. Romanorum virtus obtinisset. Alium verò totum ambitum ciuitatis hæc complanauere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitata aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qui non res mouere tentauerunt. Hierosolymis fuit: clarissimæ ciuitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

An mundi
4034. A
nato Christo
72.

De præmiis militum.

C A P. XIX.

Cæsar autem præsidio quidem illic statuit, ut relinqueret decimam legionem, nonnullasque alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare mihi cupiebat exercitum, pro rebus fortiter actis, & debita viris fortibus præmiâ persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, unde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait habere se gratiam, quod beneuolentia erga se utendo perseuerassent. Laudabat autem, quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque præstatiando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriæque se amplificantes imperium: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostium multitudo, neque munitiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia insolita, & immanitates efferæ aduersantium, possint unquam Romanorum vires, vel manus effugere, quamuis in multis rebus aliqui fortunâ

a Titus ma-
geri fuissent, quodque
ptaliando fortitudinem in
gnam militis
multis magnisque periculis
monstrassent, patriæque
se amplificantes imperium:
omnibusque
planum facientes hominibus,
quia neque hostium
tiam, quod
multitudo, neque munitiones
regionum, neque
beneuolen-
tiam, quod
magnitudines ciuitatum,
vel audacia
incon-
tia erga se
solita, & immanitates
efferæ aduersantium,
pos-
utendo p. r.
sint unquam Romanorum
vires, vel manus
effugerent,

Anno mōdi
4034. A
Christo nato
72.

opiculantem habuerint. Pulchrum quidem esse, ait, illos etiā bello finem imponere, quod multo tempore gestum sit. nec enim optasse his quicquā melius, eum id ingrederentur. Hoc autē pulchrius atq. praeclarior, quod duces Romani & administratores imperij, ab his declaratos ac praemissos in imperiū cuncti libenter suscipiunt. & his quae ipsi decrevere, standū putant, agentes his grauias, qui legissent. Mirati autem se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus alicuius citatem habuit tardiorē. Et illis tamen, qui pro maiore vi clarius decertassent, vitamq. sui condecorassent fortibus factis, & re bene gestu militiam suam nobiliorem fecissent, dixit se honores & praemia redditurum: nec ullum eorum qui plus alio laborare voluisset, iusta vicissitudine cariturum, magnamque sibi huius rei fore diligentiam, quod magis vellet honorare virtutes eorum, qui militiae socij fuissent, quam punire peccata. Confestim^a ergo iussit eos, quorū partes sunt, iudicare, quos nā scirent fortiter aliquid in bello fecisse: & nominatim singulos appellans, praesentes collaudabat, quasi qui domesticis rectē gestis nimium letaretur: & coronas eis aureas imponebat, & torques longasq. hastas, & signa ex argento tacta donabat, & vniuscuiusq. ordinem mutabat in melius. Quin & ex manubiis aurum & argentum, itēque vestes, aliam praedam largiter distribuebat. Omnibus autem ita donatis, ut quisq. se meritum praebuerat, votisque cum vniuerso exercitu factis, magno favore descendit: vertitque^c se ad sacra pro victoria celebranda: magnāq. astante bonum multitudinem circum aras, immolatos omnes exercitui dedit ad epulas, ipse verò cum honoratis per tria latatus, milites quidem alios quod quaque conueniret, dimisit. Hierosolymorum autem custo-

a Titus fortibus militibus praemia pollicetur.
b Titus militibus praedam largiter distribuit.

c Titus sacra pro victoria celebrat.

custodiam decimæ legionis credit: neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duo-
decimam^a verò legionem, memor quòd Cestio
duce Iudæis cesserat, totam Syria pepulit: erat
enim olim apud Raphanæas, ad Maliten au-
tem, quæ sic vocatur, misit. Hæc ad Euphratem
in confinio Armeniæ & Cappadociæ sita est.
Dum verò sibi obsequi satis esse duxit, donec ad
Egyptum perveniret, quintam & quintamdecimam
legiones. Deinde cum ad maritimam Cæ-
saream cum exercitu descēdisset, in eam manu-
bilarum multitudinem reposuit, captivosq; ibi
asservari præcepit, quòd ad Italiam navigare
tempus hyemis prohibebat.

*De navigatione Vespasiani, de quo comprehenso Si-
mone & spectaculo die natalis
exhibito.*

CAPUT XX.

PER eundem verò tempus, quo Titus Cæsar ob-
sidionis causa apud Hierosolimam commo-
ratur, ascensa navis oneraria Vespasianus Rho-
dam transmittit. Hinc autem vestis citremib.
postquam omnes quas præternavigavit ci-
vitates inuissit, ab his cum votis exceptus: in
Græciâ ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra
in Iapygiam delatus est, unde iam terra iter a-
gebat. Titus autem ex maritima Cæsarea reuer-
sus, in Cæsaream quæ Philippi vocatur, aduenit,
ubi ibi commorabatur, celebrans omnia
præterea spectaculorum: multisq; in ea captivi con-
scripti sunt, alij bestiis obiecti, alij autem cater-
varum more hostium inter se depugnare coacti.
Hic Simonem etiam Gioræ filium comperit,
hoc modo comprehensum. Iste Simon cū He-
rosolyma obsideretur in superiore civitate con-
stitus, postquam muros ingressus exercitus

*An. mundi
4034. A
Christo nato
72.*

*a Duodeci-
ma legio Ce-
stio duce Iu-
dæa cesserat.*

*b Naviga-
tio & iter
Vespasiani.*

*c Spectacu-
la Cæsarea
celebrata.*

An. mundi
4034 *A*
Christo nato
72.

a Simon in
cloacam se
se demisit,
eam suffo-
dit, ac tuto
emergere
posse sperat.

totam vastare civitatem ceperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, & lapidariis cum fermentis eorum necessitati congruis, & alimentis quæ multis diebus sufficere possent, unâ cū illis omnibus in quandam occultiosam cloacam sese demisit. & quoad fossa patebat, illi progrediebantur: ubi verò soliditas obstitisset, eam subdiebant, sperantes posse ulterius progressos tuto emergere, atque ita servari. Sed hanc expectationem veram non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululum fossores processerant, iamque alimenta, quamvis parçè his uterentur, eos deficiebant. tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexâque fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi templum antea fuerat apparuit. Ac primo quidem obstupere qui eum viderunt, locisque suis manebant. deinde propius cum accessissent, quis esset percontati sunt. & id quidem Simon non dicebat, iubebat autem ad se duces vocari, statimque accersitus ab his qui ad eum cucurrerant, venit Terentius Rufus: namque is rector militiæ relictus erat. Omni autem ab eo veritate comperta, ipsum quidem victum custodiebat: Cæsari verò quemadmodum esset comprehensus, indicavit. Simonem quidem in ultionem crudelitatis, qua in ciues suos amari ac tyrannicè fuerat usus, in potestate hostium quibus maximè intusus erat ita Deus posuit, non vi subditum eorum manibus, sed sua sponte ad supplicium adductum: propterea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insimulatos, defectionis scilicet ad Romanos.

b Nequitia
iram Dei ef
fugere ne-
quis.

nequitia, nec inualida res est iniustitia, sed quædoque sui temeratores vlciscitur, & graviotem penam ingerit criminosis, cum iam se libera-

tos esse crediderint, eo quod non statim luere
 commissa. Id etiam Simon didicit, postquam in-
 iras Romanorum incidit. Illius autem ascensus
 à terra, magnam etiam aliorum seditiosorum
 multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis de-
 prehendi. Cæsari autem maritimam Cæsaream
 reverso, victus Simon oblatu est. & illum qui-
 dem triumpho, quem Romæ acturus erat, ser-
 nati iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalē
 diem clarissimè celebrabat, multam partem
 damnatorum eius honori attribuens. Nume-
 ras denique eorum qui cum bestiis depugnarunt,
 quique ignibus cremati sunt, & inter se digladi-
 atores perire, duo millia quingentos excessit.
 Omnia tamen Romanis videbantur hæc licet
 mille modis illi consumerentur, minus esse sup-
 plicij. Postea Cæsar Berytum venit (hæc autē est
 civitas Phœnices provinciæ, colonia Romano-
 rum) & in hac quoque diutius demoratus est, maio-
 risque claritudine circa natalem patris diem,
 tam magnificentia spectaculorum, quam sum-
 ptibus aliis excogitatis, cum etiam captiuorum
 multitudo eodem quo antea modo periret.

An. mundi
 4034. A
 Christo nat.
 72.

a Magna se-
 ditiosorum
 multitudo
 in cloacu
 deprehensa.

b In spectacu-
 culo Cæsareo
 2500. Iudæi
 pereunt.

c Titus Vef-
 pasiani nata-
 lē celebrat.

De calamitate Iudæorum apud Antiochenſes.

CAPUT XXI.

VENIT autem per idem tempus, Iudæos qui
 apud Antiochiam reliqui erant, acerba &
 exitiosa pericula perpeti, concita in eos Antio-
 chensium ciuitate, tam propter criminationes
 illas eis in præsentia, quam propter ea quæ
 fuerant non multo ante commissa, de qui-
 bus necessarium mihi videtur pauca prædicere,
 ut etiam quæ postea gesta sunt, consequenti nar-
 ratione referamus. Iudæorum namque gens mul-
 tum quidē totius orbis indigenis assemminata est.
 Plurimum autem Syris vicinitate permixta.

d Iudæi
 gens multi-
 totius orbis
 indigenis as-
 semminata.

*Annus
4034. A
Christo nato
72.*

*Antiochus
Iudaei sedi-
ciosus ma-
gna calami-
tate in An-
tiochia au-
tor.*

præcipue apud Antiochiam versabatur, propter
ma- nitudinem ciuitatis, maximè verò his libe-
ram domicilij facultatē Reges, qui post Antio-
chum fuerant, præbuerunt. Namque Antiochus
quidem, qui Epiphanes dictus est, vastatis Hiero-
solyms templum spoliavit. Qui verò post eū
regnum asscuti sunt, quicquid æneum in do-
nariis fuit, hoc Iudæis apud Antiochiam degen-
tibus reddidere, in eorum synagoga dedicatum
concesseruntq. ut pari cum Græcis iure ciuita-
tis vterentur. A secutis quoq. postea Regibus
eodem modo tractati & multitudine profece-
re, & exstructione itēq. magnificentia mune-
rum templum status reddidere: semperq. reli-
gione sibi sociantes magnam paganorum mul-
titudinem, etiam illos quodammodo sui partē
fecere. Quo tempore autem bellum fuerat con-
clamatum, & recens. in Syriam Vespasianus
delatus est nauigio. Iudæorum verò odiū apud
omnes pullulabat, tunc² vnus eorum Antiochus
quidam plurimum patris causa honorabilis (e-
rat enim princeps apud Antiochiam Iudæorum
cum Antiochenis populus conclonaretur in
theatro, progressus in medium, patrem suum &
ceteros deferebat, insimulans eos quod vna no-
te totam ciuitatem incendere statuisent, & ve-
lut huius consilij participes quosdam hospites
Iudæos tradidit. His autem auditis, populus irā
cohibere non poterat: sed in eos quidem qui
traditi fuerant, ignem iussit afferri: statimq. om-
nes in theatro concremati sunt. In multitudinē
verò Iudæorum properabat irrumpere: si eos cele-
riter viderent, patriam suam seruatum iri ex-
stimantes. Antiochus autem iracundiam magis
accendere, mutatz voluntatis argumentum,
quodq. Iudæorum mores odisset, exhibere se
credens, si paganorū ritu sacrificaret: idēq. iussit
& cre-

& ceteros compelli facere: renuendo enim manifestos insidiatores fore. Huius autem rei periculo ab Antiochenibus facto, pauci quidem consenserunt, alij verò qui noluerunt, perempti sunt. Antiochus^a autem acceptis à Romano duce militibus sœuius instabat suis ciuibus, nequaquam eos die septimo ab opere cessare permittens, sed omnia cogens facere, quæ diebus alijs agebant. Tâmq̃ue b validam necessitatem imposuit, ut non modò apud Antiochiâ septimi diei feriæ soluerentur, sed ab hoc exordio in cæteris quoque ciuitatibus ad breue similiter tempus fieret. Iudæis c autem apud Antiochiam tunc eiusmodi mala perpeffis, altera denuo calamitas accidit: de qua narrare conati, hæc quoque persecuti fuimus. Nâmque quod quadratum forum exuri contigit, & archieum mœnitorumque receptacula publicorum, itemque basilicas, vixque ignis inhibitus est super omnem ciuitatem magna nimis virtutis, huius facti Antiochus Iudæos accusat & Antiochenes, quos scilicet si his infesti antea non fuissent, recenti tamen ex incendij tumultu facile calumnia perpulisset, multò magis ex antea actis fidem habere dictis suis persuasit, ut penè se vidisse ignem à Iudæis inlici arbitrarentur: & tanquam furore correpti magno cum ardore cuncti aduersus eos qui accusabantur, impetum facerent. Vix autem motus eorum potuit reprimere Collega adhuc iuuenis legatus postulans sibi permitti referre ad Cæsarem gesta. Rectorem quoque Syriæ Cæsennium Patrum iam quidem Vespasianus ad eam miserat, nondum autem ille peruenerat. Habita verò diligenti quæstione Collega reperit veritatem, & eorum quidem Iudæorum quos Antiochus accusauerat, nemo conscius fuit. omne d autem facinus admiscere

An. mundi
4034. A
vno Christo
72

a. Antiochus
sui cinibus
perpeffus.

b. Antiochus
septimi diei
feriis Iudæis
introducitur.

c. Iudæis apud Antiochiam altera calamitas accidit.

d. Homines
quidam nati-
centissimi ne-
cessitate de-
bitorum for-
um & scri-
pta publica
concremant.

Ann. mundi
 4034. *A*
nato Christo
 72.
 homines quidam nocentissimi necessitate debitorum: rati quod si forum & scripta publica concremassent, exactione liberarentur. Iudæi quidem pro suspensis criminationibus futuri expectantes, magno timore fluctuabant.

*Quomodo Vespasianus rediens à Romanis
 exceptus est.*

CAP. XXII.

*a Vrbis Ro-
 ma summa
 cum alacri-
 tate & da-
 vitudinali
 Vespasianum
 suscepit.*

Titus autem Caesar à patre sibi allato nuncio, quod uniuersis quidem Italix ciuitatibus desiderabilis peruenisset: maxime verò quod vrbis cum Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maximam lætiam voluptatēque translatus est, curis deo ita, ut sibi erat suauissimum liberatus. Vespasianum enim etiam longè absentem, omnes homines Italix voluntatibus ut præsentem colebant: expectationem suam, quod nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu ducentes, & omni habentes necessitate liberam erga illum benevolentiam. Nam & senatus memor calamitatum, quæ mutatione principum contigissent, optabat imperatorem suscipere senectutis honore bellicorumque gestorum maxime decoratum, cuius præsentiam sciebat salutis subiectorum commodaturam: & populi malis intestinis sollicitus, magis eum venire cupiebat: tunc se calamitatibus quidem procerito absolendum esse confidens, antiquam verò libertatem cum opulentia recepturum. Præcipuè milites ad eum respiciebant. hi enim maxime bellorum per illum patratorem nouerant magnitudinem imperitiam verò aliorum decum experti atque ignauiam, magna quidem se optu-

se optabant turpitudine liberari. eum verò qui se & seruare & honestare solus posset, reuicere precabantur. Cum a verò hac beneuolentia diligeretur ab omnibus, honore quidem præcipuis viris vltèrius expectare intolerabile videbatur, sed eum longissimè ab vrbe Roma conuenire ante properabant. Nec tamen quisquam moras eius conueniendi ferebat, sed ita simul omnes effundebantur, & vniuersis facilius & promptius ire quàm manere videbatur, vt etiam ciuitas ipsa tunc primum inter se iucundam sentiret hominum charitatem. Erant autem pauciores abeuntibus remanentes. Vbi verò eum appropinquare indicaretur quaque mansuetè singulos suscepisset, qui præcesserant, nunciatum est. omnis iam reliqua multitudo per vias cum coniugibus & liberis præstolabantur: & quò transiens aduenisset videndi eius voluntatem, vultusque lenitatem omnium generum vocibus prosequabantur, benemeritum & salutis datorem, solùmque dignum Romanorum principem appellantes. Tota verò ciuitas veluti templum erat, fertis atque odoribus plena. Cum verò vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset, ipse b quidem penetibus diis aduentus sui gratulatoria sacra celebravit. Vertunt autem se ad epulas turbæ, pèrque tribus & cognationes & vicinias conuiuia exercentes. Deo libabant, & ab eo precabantur ipsum Vespasianum quàm plurimum temporis in Romano imperio perseuerare, & filium eius, & qui ex his nascerentur seruari inexpugnabilem principatum. Vrbis qui de Romana Vespasiano ita suscepto, statim maxima felicitate crescebat.

*Ann. mundi
4035. A
nato Christo
73*

*a Vespasiano, Romani
obuiam pro-
cedunt.*

*b Titus ad-
uentus sui
gratulatoria
sacra celebra-
bat.*

*An. mundi*4035 *A**nato Christo*

73.

*a Defectio-
nis Germa-
norum &
Gallorum ab
Romanis
causa.*

ANte hæc verò tempora, quibus Vespasianus quidem apud Alexandriam erat, Titus verò Hierosolymam obsidebat, magna pars Germanorum ad defectionem mota est: quibus etiam Gallorum proximi conspirantes, magnam spem contulerant, quod etiam Romanorum dominio liberarentur. Germanos autem desinere velle bellumque inferre, sustulit primo & natura bonis consiliis vacua, patua spe appetens periculorum, deinde odium principum, quoniam solis sciunt gentem suam vi coactam servire Romanis: nec non equidem maximam tempus eis fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanum imperium crebris imperatorum mutationibus intestina seditione turbari, omnemque his subditam orbis terræ partem pendere ac nutare cognoscerent, hoc sibi optimum tempus ex illorum rebus aduersis atque discordiis oblatum esse putauerunt. Id autem consilium dabant, & hac eos spe decipiebant. Classicus quidam & Ciuilis, ex eorum potentissimis: qui olim quidem res novas cupiebant: occasione autem inducti, suam sententiam prodidere. Iamque alacriter affectæ multitudinis periculum facturi erant: verum maxima parte Germanorum defectionem pollicita, & cæteris fortasse non dissentientibus, veluti quadam diuina providentia, Vespasianus ad Petilium Cerealem, qui pridem Germaniam rexerat, litteras mittit, quibus eum consulem declarauit, iussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille quod iussus erat abiens, audita rebellionē Germanorum, eos iam congregatos aggressus magna clade affecit, depositaque amentia ad sobrietatem

*bciuilis Ger-
manos ad so-
brietatem
egit.*

tem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non peruenisset, tamen haud multo post erant supplicia luituri. Nam ut primum defectionis eorum nunciatus allatus est Romam. ^a Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illa ætate fecisset (nam admodum adolescens erat) tantam rei magnitudinem suscipere non detrectauit: sed à patre habens ingenitam fortitudinem, & supra ætatem exercitatus, ilico tendebat in Barbaros. Illi autem expeditionis fama perculsi, ei se permiserunt: lucrum hoc ex ea re maximum nacti, ut sine clade pristino iugo subiicerentur. Omnibus ergo circa Galliâ ut oportuit ordinatis, ne facile rursus unquam turbarentur, Domitianus clarus atq. insignis, ætatem superantibus factis, & patrium decus afferentibus, Romam regreditur. Cum supradictâ verò Germanorum defectione, iisdem diebus etiam Scytharum conuenit audacia. Nam qui appellantur Sarmatæ, maxima multitudine clam transgressi flumen Istrum, violenti atq. sanguinissimi propter inopinatum impetum multos Romanorum quos in prædiis offendere, interficiunt: & consularem legatum Fonteium Agrippam, qui fortiter his obuius pugnauerat, occidunt: proximâsq. regiones totas ferendo, atq. agendo, omnisque incendendo peruagabantur. Vespasianus autem hoc facto, & vastitate Mœsie cognita, Rubrium Gallum mittit pœnas de eis sumpturum. à quo multi quidem in præliis trucidati sunt. qui verò salui esse potuerunt, cum timore domum refugere. Hoc autem bello magister militum finito etiam futuri temporis cautioni consuluit. Pluribus enim & maioribus prædiis loca circumdedit, ut omnino Barbaris esset impossibilis transitus. In Mœsia quidem ea celeritate debellatum est.

Ann. mundi
4035. *A*
nate Christo
73.
a Domitia-
nus Titi frater.

b Scytharum
& Sarmatarum
impetus in Roma-
nos.

An. mundi
4035. A
nato Christo

De anno Sabbatico & triumpho Vespasiani ac
Titi celeberrimo.

CAP. XXIIII.

73.

*a Titum per
omnes Syria
ciuitates ma
gnificentissi
ma specta
cula cele
bras.*

Princeps^a verò Titus aliquandiu quidē Be-
ryti commorabatur, ita vt diximus: inde au-
tem reuersus, & per omnes quas obiret Syriæ
ciuitates magnificentissima celebrans spectacu-
la, Iudæorum captiuis ad ostentationem cladis
eorum abutebatur. Conspicit autem in itinere
fluvium cognitione dignissimum. Is fuit me-
dius inter Arcas & Raphanæ Agrippæ regni
ciuitates. Habet autem quoddam peculiare mi-
raculum. Nam cum sit quando fuit plurimus,
neque meatu segnis, tamen interpositis sex die-
bus à fontibus deficiens, siccum exhibet locum
videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, se-
ptimo die similis exoritur: atque hunc ordinem
semper eum observare pro certo compertum

*b Sabbati-
cus fluvius.* est. Vnde ^b etiam Sabbaticus appellatus est, à
facto Iudæorum septimo die sic denominatus.

*c Titi ad
Antiochia
aduentus.* Ciuitatis^c autem Antiochenſium populus post-
quam Titum aduentare cognouit, manere
quidem intra mœnia præ gaudio non sustine-
bat. omnes autem obuiam ei pergere propera-
bant, & vsque ad tricēsimum vel eo amplius
stadium progressi, non modò viri, sed etiam
fœminæ cum pueris expectabant. Et cum ap-
propinquantem vidissent, ex utroque viz la-
tere stantes dexteras cum salutatione tendebant:
multisque fauoribus exultantes, cum ipso re-
uertebantur. Crebro ^d autem inter omnes a-
lias laudes precabantur, vt Iudæos expelleret
ciuitate. Titus quidem nihil precibus istis in-
dulsit, sed otiosè quæ dicebantur audiebat. In-
certi autem quid sentiret, quidve facturus esset,
Iudæi magno & atroci metu tenebantur. Ne-
enim

*d Ciuium con-
tra Iudæos
ad Titum pre-
ces.*

enim commoratus est Antiochiæ Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter contendit. Quò missi etiam ab Rege Parthorum Vologeso venere, auream ei ferentes coronam, quod Iudæos vicisset. Eaque suscepta etiam cōmuniū exhibuit regiis, atque ita Antiochiam recessit. Senatu verò & populo Antiocheni multum petentibus ut in theatrum veniret, ubi omnis eum multitudo præstolabatur, humanissimè paruit. Rursus autem fortiter iisdem instantibus, & crebrò postulantibus expelli ciuitate Iudæos, ingeniosè respondit, patriam eorum dicens, quò expellendi fuerant interiisse, nullumque iam esse locum qui eos reciperet. Vnde ad aliam petitionem sese conuertunt Antiochenes, quòd priorem impetrare non poterant. Aeneas enim tabulas eum precabantur eximere, quibus incisa essent priuilegia Iudæorum. Sed ne id quidem Titus annuit. verum in eodem statu relictis omnibus quæ habebant apud Antiochiam Iudæi, ad Ægyptum inde discessit. Iter autem agendo cum ad Hierosolimam venisset, tristèmq; solitudinem quam videbat, antiquæ ciuitatis claritudini compararet, discessorum operum magnitudinem & veterem pulchritudinem recordatus, miserabatur^a excidium ciuitatis, non sicut alius fecisset exultans, quod talem ac tantam funditus excidisset, verum multa imprecans seditionis autoribus, & qui hanc poenam ei inferre coegeret: ita certus erat, quod nunquam virtutem suam voluisset punitorum calamitate clarescere. Ex^b magnis enim diuitiis, non minima pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quædam enim eruebant Romani, plura verò captiuis indicantibus auferabant, aurum atque argentum, aliisque instrumenta pretiosissima, quæ domi-

Ann. mundi
4035. *A*
nato Christo
73.

a Titus Hierosolyma excidium miseratur.

b Romani ex magnis diuitijs non minimam partem in ruinis inueniunt.

Ann. mundi
4036. *A*
nato Christo
74.

a Simonem
& Ioannem
& alios, nu-
mero septin-
gentos vi-
ros, Titus
ad Italiam
portari pra-
cipit.

ni propter incertam belli fortunam terræ con-
didere. Titus autem propositum iter ad Ægy-
ptum tendens immensa velociter solitudine,
peruenit Alexandriam: decretoque ad Italiam
navigare, cum se duæ legiones comitarentur, v-
tranque vnde venerant remisit: quintam qui-
dem in Mœsiam, quintam verò decimā in Pan-
noniam. Captiuorū autem duces Simonem &
Ioannem, & alios numero septingentos viros
electos, tam magnitudine corporum quàm pul-
chritudine præstantes, ilico ad Italiam porta-
re. Peracta verò navigatione pro voto, simili-
ter quidem Roma in eo suscipiendo erat affe-
cta, & occursum exhibuit ei quos patri. Clarku-
dinem verò Tito pater attulit, qui venit obviam,
cūque suscepit. Multitudini autem civium di-
uinam quandam lætitiā suggererat, quod
videbat in vnum tres conuenisse. Non multis
autem diebus post, vnum communem trium-
phum ob res gestas agere statuere, quāvis
vtrique senatus proprium decreuisset. Prædi-
cto autem die, quo futura erat pompa victo-
riæ, nemo ex tam infinita ciuitatis multitu-
dine domi remansit. Omnes autem cūm exis-
sent, loca ubi tantum stare possent occupaue-
rant, quantus spectandis imperatoribus mo-
dus sufficeret concessio necessario transitu. Con-
secta verò turba militati ante lucem per turmas
atque ordines progressa cum rectoribus suis,
& circa ostia constituta non palatii superioris,
sed propè Isidis templum (ibi enim principes
nocte illa quiescebant) prima iam aurora in-
cipiente procedunt. Vespasianus & Titus lat-
ro quidem coronati, amicti verò patria veste
purpurea: & ad Octavianas ambulationes trans-
eunt. ibi enim senatus, & ducum proceres
& ho-

b Vestes
triumphales
Vespasiani
& Titi.

& honorati equites, eorum præstolabantur ad-
 ventum. tribunal autem ante porticus factum
 erat, sellæque eburnæ in eo præparate. Quò
 cum ascendissent, confederunt. Statimque eos
 militaris fauor excepit, multis virtutem testi-
 moniis prædicans. Illi autem inermes erant,
 in veste serica laureis coronati. Perceptis autem
 laudibus eorum Vespasianus, cum dicere adhuc
 vellent, silentij signum dedit. Magnaque om-
 nium quiete facta surrexit, & amictu magnam
 partem capitis adopertus, solennia ^a vota cele-
 bravit: idemque Titus fecit. Perfectis autem vo-
 tis, Vespasianus in commune omnes breuiter
 allocutus, milites quidem ad prandium, quod
 his ex more ab imperatore parari solet, dimit-
 tit. ipse verò ad portam recedit, quæ ab eo quod
 per illam semper triumphorum pompa duci-
 tur, nomen accepit. Ibi & cibum prius capie-
 bant, & triumphalibus vestibus amicti, diis ad
 portam collocatis, cæsa hostia, inter spectacu-
 la transeuntes triumphum ducebant, ut multitu-
 dini facilius præberetur aspectus. Pro merito
 autem narrari multitudo eorù spectaculorum
 & magnificentia non potest, in omnibus quæ
 quisque cogitauerit, vel artium factis, vel diui-
 tiarum opibus vel naturæ nouitate. Nam ^b penè
 quæcunque hominibus qui vsquam sunt fortu-
 natis paulatim quæsitæ sunt, aliis alia mirabilia
 atque magnifica, hæc vniuersa illa die Romani
 Imperij magnitudinem probauere. Etenim ar-
 genti aurique necnon eboris in omni specie o-
 perum multitudinè, non ut in pompa ferri cer-
 neres, sed ut ita dixerim omnia fluere. & alias ^c vestes præ-
 quidem vestes ex rarissimis generibus purpuræ
 portari, alias diligentissima pictura variatas arte
 Babylonica: gemmæ autè clarissimæ tam multæ,
 aliz coronis aureis, aliz aliis operibus inclusa

An. mundi
 4036. *A*
Christo nato
 74.

a Vota ex
prandium
ante trium-
phum.

b Triumphi
magnificen-
tia.

c Vestes præ-
tiosissima.

An. mundi
4017. A
Christo nato
75.

traductæ sunt, ut appareret frustra nos earum
 usquam rerum esse aliquid suspicati. Fereban-
 tur enim simulacra, quæ illi Deos habent, & ma-
 gnitudine mirabile, & arte non defensoriæ fa-
 cta horumque nihil non ex pretiosa materia.
 Quin & animalium diuersa genera produceban-
 tur, propriis ornamentis induta. Erat autem e-
 tiam quæ singula portaret magna hominū mul-
 tudo, purpureis vestibus atque inauratis orna-
 ta. Ipsi etiam qui ad pompam fuerant ab alia
 turba discreti, præcipua & mirabili ornamen-
 torum magnificentia culti erant. Insuper his,
 ne captiuorum quidem vulgus inordinatum vi-
 deres, sed varietas & pulchritudo quidem vestiti-
 natam ex fatigatione corporum deformitatem,
 oculis subtrahebat. Maximè autem stupori erat
 pegmatum² quæ portabantur fabricatio, pro cu-
 ius magnitudine timendum viribus portantium
 occurrentes putabant. multa enim in certum
 nidum quartumque surgebant: & magnificentis
 fabricæ cum admiratione delectabat: multis au-
 tata veste circumdatis, cum aurum præterea fa-
 ctum atque ebur omnibus esset affixum. Multis
 autem imitationibus bellum aliter in alia diuis-
 sum, certam sui faciem demonstrabat. Erat enim
 cernere vastari quidem fortunatissimam ter-
 ram, totas versò interfici acies hostium: & alios
 fugere, alios captiuos duci: murosque excellētes
 magnitudine machinis dirui, & castellorum ex-
 cindi munimina: & populosarum ciuitatū mœ-
 nia disturbari, exercitumque intra muros infun-
 di: exdisq. omnia loca plena, & eorum qui ma-
 nu resistere non poterant preces, ignemq. tem-
 plis immissum, ædiūque super dominos post
 multam vastationem euerfiones: atque amnis
 tristitiam, defluentis non in arua culta, neque ad
 hominum vel pecorum potum, sed per terram

x omni parte flagrantem. Hæc enim Iudei bel-
 o passi sunt: ars autem & confectorum operum
 magnitudo, nescientibus adhuc facta tanquam
 presentibus ostendebant. Erat autem per singu-
 a pegmata capite civitatis dux, ita ut captus fue-
 rat ordinatus. Multæ etiam naues sequebantur.
 spolia verò alia quidem passim ferebantur. emi-
 nebant autem ea quæ apud Hierosolymam in
 templo reperta sunt, mensa aurea ponderis ta-
 lenti magni, & candelabrum similiter quidem
 auro factum, sed opere commutato ab usus no-
 stæ consuetudine. nam media quidem columna
 basi hætebat, tenues autem ab ea cannulæ pro-
 ducebantur, formatæ ad similitudinem fulcræ,
 ad summum quæque in lychni speciem fabrica-
 tæ erant numero septē, septimi diei, qui
 apud Iudæos est, indicantes honorem. Post hæc
 autem portabatur lex Iudæorū, novissima spo-
 liorum. Deinde transibant plurimi victoriæ si-
 mulachra portantes: omnia ex auro & ex ebore
 facta. Post hæc Vespasianus prior ibat: & Titus
 deinde sequebatur. Domitianus autem ad equi-
 tabat, ipse quoque ornatus pulchritudine, dignum
 quæ spectati exhibens equum. Pompæ autē finis
 fuit Capitolini Iovis templum. quò postquā ven-
 sum est, consistere. Erat autē vetus mos patris,
 operiri donec duels hostium mortem quispiam
 nunciaret. Is ^c erat Simō Giorē, tunc inter capti-
 vos in pompa traductus: laqueo verò circumda-
 tus per forum trahebatur, quo eum simul exde-
 rent qui ducebant. Lex autē Romanis est, ibi ne-
 esse criminum reos morte damnatos. Postquā
 igitur eum finem vitæ habere nunciatum est,
 omniumque favor secutus est, tunc hostias in-
 choauere, hisque secundo per vota solēnia omine
 peractis, in palatium recessere. Et alios quidem
 epulis ipsi excipere, aliis autem omnibus do-

An. mundi
 4037. A
 Christo nato
 75.

a Mensa au-
 rea ponderis
 talenti ma-
 gni.

b Iudæorum
 lex spoliarū
 novissima.

c Simō
 Giora filius
 laqueo circum-
 datus per fo-
 rum trahi-
 tur.

An. mundi
4037. A
Christo nato
75.

à Vespasianum
Pacis tem-
plum adifi-
cat, de qua
vide Herod-
ianum lib.
I.

mi conviuiorum instructi erant apparatus. Húc enim diem vrbs Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes gratulatorium, finem verò malorum ciuiliū & spei bonæ pro felicitate principum. Post triumphos verò, & Romani imperij firmissimum statum, Vespasianus à Paci templum ædificari decreuit. Itaque mira celeritate, & quæ hominum cogitationem superaret, effectum est. Magna enim diuiciarum largitate vñs, insuper perfectis id picturæ ac figmentorū operibus exornauit. Omnia namq. in illud sanū collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudzorum fuerant instrumenta, his se magnificè ferens Legem verò eorum, & penetralium vella purpurea in palatio condita seruari præcepit.

Herodium & Machabæ à Basso capta.

C A P. XXV.

IN Iudæam verò legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cæcili Veriliano exercitu, castellum quidem Herodium cum præsidio dedicatione cepit. Post autem omni manu militari collecta: multi autem in partes diuisi erant, & legio ne decima bellum inferre Machabæi statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castellum, ne multos sui munimine ad defectionem inuicaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæitationem atque formidinem natura loci præstare maximè poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctus est, saxosus est collis, in proceram altitudinem surgens, & ob hoc etiā capi difficilis videtur: sed ne vel accedi posset cō natum excogitatur, quæ

quæ vallibus eum ex omni parte vallauerat, quarum altitudo oculis comprehendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu vlla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente fecat vallis, sexaginta stadiis distenditur, unde Asphaltites lacus ei limitem facit. ex hoc vero tractu ipse Machærus altissimo vertice supereminet. A septentrione autem & meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt. similiter verò sunt inextricabiles ad oppugnationem, eius verò vallis quæ ab oriente est, altitudo non minor centum cubitis inuenitur, monte verò ex aduerso Machærunti posito terminatur. Ea loci natura perspecta Rex Alexander, primus in eo castellum communiuit, quod postea Gabinus bello cum Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus est, & constructione tutissima propter Arabum præcipuè viciniam. namque opportune situs est, eorum fines prospectans. Magna ergo locum muro amplexus ac turribus, civitatem illic fecit incolis, unde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum verticem rursus murum ædificauerat, turrèsque in angulis sexagenorum cubitorum crexerat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudine locupletè. Multas verò cisternas recipiendis aquis abundèque suppeditandis, locis maximè idoneis fecerat: veluti cū natura certaret, ut quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarum multitudinem machinarumque reposuit: & omnem apparatus excogitavit, qui habitatoribus posset magnæ obsidionis præstare contemptum. Erat autem in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim sicu vel celsitudine

An. mundi
4037. A
Christo nato
75.

a Herodes
Machærun-
tem magno
muro ac tur-
ribus ample
ctitur.

b Sagittarum
machina-
rumque mul-
titudine in ar-
ce.

c Ruta mira-
bilis magni-
tudine.

An. mundi
4037. A
Christo nato
75.

a Baaras ra
dix' quomo-
do euellenda

b Alius mo-
do radicem
hanc euellē-
di.

c Aquarum
calidarum
fontes.

vel magnitudine vincebatur. Ferebant autē eam ex Herodis temporibus perseuerasse: mansissetque vltius profecto, sed ab Iudæis qui locū ceperant excisa est. Vallis autē, qua ciuitas à parte septentrionali cingitur, quidā^a locus Baaras appellatur, vbi radix eodem nomine gignitur: quæ flammæ quidem assimilis est colore, circa vespēram verò veluti iubare fulgurans accedentibus eamque euellere cupientibus facilis non est sed tam diu refugit, nec prius manet, quàm si quis vtiā muliebrem vel menstruum sanguinem super eam fuderit. quinetiam tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi forē illam ipsam radicem ferat de manu pendentem. Capitur b autē alio quoq. modo sine periculo: qui talis est: Totam eam circumfodiunt, ita vt minimum ex radice terra sit conditum. deinde ab ea religant canem: illōque sequi eum à quo religatus est euidente, radix quidem facilē euellitur: canis verò continuò moritur, tanquam eius vīce à quo herba tollenda erat, traditus. nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autē periculis propter vnā vim capi eā operæ pretium est. Nā quæ vocantur dæmonia, pessimorum hominū spiritus, viuis immersa, eosque necantia quibus subuentum non fuerit: hæc citò etiam si tantummodo admoveatur ægrotantibus, absigunt. Fluunt c autem ex eo loco aquarum fontes etiam calidarū, multum inter se sapore diuersi: Alij namque amari sunt, aliis nihil dulcedinis deest. Multi autē frigidæ aquæ ortus non solum in humilioribus locis fontes alternos habent: sed quod amplius quis miretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non quidem altè caua, saxo autem imminente protecta: super hæc veluti duæ mammae inter se paululum distantes eminent: & altera quidē frigidissimum fontem, altera calidissimū

fandi:

fondit: qui mixti lauacrum suauissimum pra-
 bent, multisq. morbis ac vitiis salutare: maximè
 verò neruorum curationi conueniens: habetq.
 idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus
 autem contemplatus vndique regionem, valle
 orientali repleta accessum parare statuit: opus-
 que inchoauit, properans aggerem quampluri-
 mum extollere, facilèque per eum oppugna-
 tionem facere. Qui^a verò intus fuerant depre-
 hensi, ab externis segregati Iudæi, illos quidem
 coegere, inane vulgus esse existimantes, inferio-
 re obseruare ciuitatē, ac pericula priores excipe-
 re: superius verò castellum ipsi occupatū tene-
 bant, & propter munitionis firmitatem, & ut sa-
 luti suæ cōsulerent. Impetraturos enim se veniā
 opinabātur, si locū tradidissent Romanis. Prius
 autem volebant spē declinandæ obsidionis ex-
 periendo conuincere: deoq. b ataci animo in
 dies singulos excursus habebant, & cū his quos
 loti obtulisset confectis manibus, multi morie-
 bantur, multosq. Romanos interficiebant. sem-
 per autē verique ex tēpore plus victoriæ capta-
 batur: Iudæis quidem, si incautiores aggrederen-
 tur in aggere autem positus, si improuisum ex-
 cursum eorum bene septi armis exciperent. Sed
 non is erat finis obsidionis futurus. Res autem
 quædam fortuitò gesta, inopinatam castelli tra-
 dendī necessitatē Iudæis imposuit. Erat^c inter
 obfessos iuuenis & audacia ferox, & manu stre-
 nuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat excus-
 tus nobilis, multos egredi aggestūmq. prohibe-
 re cogitās, & in præliis semper grauitè Roma-
 nos afficiens: audaciāq. sua socios prosequēs, im-
 petum quidē facilem his, periculo autem vacuū
 discessum efficiebat nouissimus recedendo. Ita-
 que discretæ quodam die pugna & utraque par-
 ty digressa, ipse tanquam despiciens omnes, con-

Ann. mundi
 4037. A
 Christo nato
 75.

a Externi
 Iudæi infe-
 riorē ciui-
 tatem occu-
 pant.

b Iudæorum
 cum Roma-
 nis cōflictus.

c Eleazarus
 Iudæus au-
 dacia ferox,
 & manu stre-
 nuus.

An. mundi
 4037. *A*
Christo nato
 75.

stimans neminem tunc hostium praelium excepturum, extra portam remansit: & in muro stantes alloquebatur, tota mente ille attendens. Hæc autem opportunitatem vidit quidam ex castris Romanorum Ægyptius, nomine Rufus: & quod nemo sperasse, impetu facto cum ipsis eū armis repente correptum, cum hoc viso, stantes in muro stupor tenebat, in castra Romanorum traduxit. Postquam^a verò dux nudum præcipit extendi, & in aperto constitutum, ut ex ciuitate conficeretur, cædi verberibus, vehementer Iudæos confudit casus iuuenis, vniuersæque ciuitas in fletu & questibus, vniuersi viti clade perculsa. Id ubi Bassus animaduertit, consiliorum aduersus hostes hoc principiū sumpsit: eorūq. miserationē augere cupiēs, quatenus coacti pro eius salute castelli traditionem facerent, quod sperauit adeptus est. Nam ipse quidē, velut mox Eleazarum

a Eleazarus capitur, eum que dux nudum extendi, & verberibus cædi præcipit.

b Eleazarum calamitas ludæos ad deditionem commouet.

suspensurus, crucem defigi iussit. ea verò confecta, maior castellanorum dolor inuasit, & ululando querebantur, intolerabilem esse calamitatē vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat, ne vel se despicerent, mortem miserrimam subiturum, sibi que ipsis salutem præberent, postquam iam subacti omnes Romanorum vitibus ac fortunæ concederent. Illi autem & eius sermone fracti, & quod multi intus pro eo precabantur (ex magna enim & numerosa cognatione genus docebat) & contra ingenium suum misericordia victi sunt: & quibusdam celeriter missis colloquebantur, castelli traditionem facere petentes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cum autem his assensus esset dux Romanorum, multitudo ciuitatis interioris, intra se paratim cum Iudæis cognita passione, ipsi clam nocte aufugere statuere. Cum verò portas aperuissent, ab his qui deditionem promiserant

Bassum

Bassus nūcius venit, siue inuidia salutis eorum
siue formidine, ne eorum fugæ causam ipsi præ-
starent, sed forissimi quidem fugientium, qui
præcesserant, euasere, reliquorum autem viri
quidem mille septingenti perempti sunt, mu-
berculæ verò & pueri in seruitium ducti. Spon-
siones autem cum his qui castellum dedidere
habitas, Bassus conseruandas esse ratus, & ipsos
dimisit, & Eleazarum reddidit.

An. mundi
4037. A
Christo nato
71.
a Iudeorum
1700. ab Ro-
manis perem-
pti.

*De Iudæis à Basso interemptis & Iudæis
diuenditis.*

CAP. XXVI.

His autem administratis, in saltum, qui ap-
pellatur Iardes, ducere properabat exerci-
tū. multi enim illuc congregati esse nunciaban-
tur, qui pridem tempore obsidionis, ex Hiero-
solyms & Macharunte profugerant. Ergo cum
ad locū venisset, neque falsum fuisse nunciū re-
perisset, primò quidem omnem locum cum e-
quis cingit: ut si quis Iudæorū conatus fuis-
set euadere, fugiendi per equites copiam non
haberet: pedites autē syluam iussit cadere, in
quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem
adducti sunt fortiter aliquid faciendi, velut ex
audaci certamine fortasse fugam etiam reperirent.
Itaque simul vniuersi, & cū clamore impe-
tu facto, in eos à quibus cincti fuerant, irruunt.
Illi autē fortiter excipiebant: multaque his au-
dacia, illis cōtentione vsq; diu quidē præliū tra-
ctum est, non autē similis euenit finis pugnæ cer-
tibus. Nam Romanorum quidē XII. tantū conti-
git occūbere, neq. multos sauciari: Iudæorū ve-
rò ex illo prælio nullus euasit. Sed cū nō es-
sent pauciores tribus millibus prostrati sunt o-
mnes: eorūque dux Iudas Iairi filius, de quo
suprà meminimus, qui ordini cuidā præpositus

b Iardes syl-
ua ab Roma-
nis cincta.

c Iudeorum
3000. pro-
strati.

An. mundi
4037. *A*
Christe nato
75.

a Stipendiū
Casari iudaeis
iudaeis.

cum Hierosolyma obsideretur, quibus demer-
sus fuerat cloacis, latenter effugit. Eodem verò
tempore Cæsar etiā ad Liberium Maximum scri-
psit (erat autē procurator (vt omnē terram ven-
deret Iudæorum, nec enim civitatē in ea condi-
dit propriū servans sibi eorū agrum. Solis autē
ocingentis militibus illic relictis, locum dedit
quem incolerent, qui vocatur Ammaus, distat
autē ab Hierosolymis 30. stadiis. Stipendiū a ve-
rò ubique degerent Iudæis indixit bināsque
drachmas singulis annis deferre in Capitolium
iussit, ita vt antehac Hierosolymorum templo
pendebant. Et res quidem Iudæorum illo tem-
pore hunc statum habebant.

De clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum
in Armeniam.

CAP. XXVII.

IAm verò quarto Vespasiano administrante
Imperium, contigit Comagenes Regem An-
tiochū in maximas elades cum tota domo in-
currere, ex causa huiusmodi. Cæsennius Petus,
qui tunc Syriā administrabat, siue se vera, seu
propter inimicitias Antiochi (certum non val-
de pacificum est) literas ad Cæsarem misit, An-
tiochum dicens deficere, ab Romanis cum E-
piphanie filio decreuisse pactis habitis cum Re-
ge Parthorum, proptereaque debere illos ante
capere, ne si priores novas res adorti essent, to-
tum Romanorum imperiū bello perturbarent.
Non erat autem Cæsar huiusmodi nuncium ad
se perlatum, neglecturus. Nam vicinitas Regum,
maiore negotium providentia dignum esse fa-
ciebat. Samosata enim Comagenes maxima ci-
uitas iuxta Euphraten sita est, vt esset Parthis
(namque id cogitauere) facilis transitus, ipsa
autem receptaculum. Fide igitur habita, & po-
tente.

testare sibi permissa ut ageret quod expedire
 videretur, negligendum putauit. Subiūda tamen
 Antiocho eiusque sociis nihil opinantibus in
 Comagenē ingressus est, ex legionibus quidem
 sextam ducens, & insuper quasdam cohortes,
 alisque equitū, habebat autem auxilio Reges,
 Chalcidicæ Aristobulum, Emesæque Sohemū.
 Introitus autem illis erat sine certamine, quod
 nemo indigenarum manus volebat opponere.
 Antiochus enim insperato perculsus nuncio,
 bellū quidem contra Romanos nec cogitatione
 concepit. Decreuit autē toto regno in quo erat
 statu relicto, cum coniuge ac liberis egredi, hoc
 se Romanis parū ab ea suspicione quæ sibi in-
 gereretur probatū esse ratus, progressūque de
 ciuitate centum triginta propemodum stadiis,
 in campo tabernaculum ponit. Petrus autem
 Samosatam, qui eam capessere mittit, & per
 eos ciuitatem tenebat, ipse verò cum alio mili-
 tū Antiochum ire tendebat. Non tamen Rex
 vel ipsa necessitate adductus est aduersum Ro-
 manos aliquid bellicum gerere, sed fortunam
 suam questus, quiduis pati sustinebat. adolescen-
 tibus autē bellique petitis, vique corporis præ-
 stantibus filiis eius non erat facile in calamitate
 sine pugna durare. Itaque ad virtutē se conferūt
 Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pu-
 gna per totam diem habita, insigni fortitudine
 demonstrati sunt: nullaque parte suam viri-
 tem amissa discedunt. Antiocho verò neq. pugna
 in modo peracta manere domi tolerabile vi-
 debat: sed abducta coniuge cū filiabus in Ci-
 liciam fugit, atque hoc facto militum suorum
 animos fregit, nam veluti desperato ab eo re-
 gno defecere, & ad Romanos se transferre, o-
 mniumque erat desperatio. Ergo priusquam peni-
 tis destituerentur auxiliis, Epiphani eum es-

An. mundi
4037. A
Christo nato
75.

a Cefennius
Antiochum
subito inuadit.

b Antiochus
primo regno
cum coniuge
ac liberis e-
git. cum Roma-
natam, qui eam
capessere mittit.
& per eos pugna-
re ciuitatem tenebat.
ipse verò cum alio mili-
tū.

c Antiochus
cum coniuge
& filiabus in
Ciliciam fu-
git.

An. mundi 4037. *Christo nato* 75.
a Epiphanis *ad Vologesem Parthorum Regem* *fuga.* *b Antiochus cum Casare reconciliatur.* *c Alani Me-
 dia terra* *prædædici* *saperuadit.*

teris seruire se ex hostibus erat necessarium;
 suntque omnes equites decem, qui cum his v-
 na transgressi sunt flumen Euphratem. hinc a
 sine metu profecti, cum ad Vologesem Partho-
 rum Regem venissent, non quasi profugi despecti
 sunt, sed ac si fortunam pristinam retinerent, omni
 honore dignati sunt. Antiochum vero, ubi Tar-
 sum Ciliciz venit, misso. Centurione Petus vin-
 ctum Romam transmisit. Vespasianus autem ita
 Regem ad se deduci non passus est, dignius esse
 ratus, veteris amicitiz habere rationem, quam
 belli occasione inexorabilem iracundiam serua-
 re. Itaque iubet ei iter argenti auferri vincula,
 intermissaque interim protectione Romam, a-
 pud Lacedæmonem degere: magnos vero ei pe-
 cuniarum redditus præbet, ut non modò copiosè, sed
 etiam regiarum victum haberet. His Epiphanes &
 ceteri cognitis, qui patri ante metuebant, ma-
 gna cura & inextricabili animos relaxarunt, &
 ipsi quoque spiritus reconciliandi cum Casare co-
 cepere. Cum autem etiam Vologeses de his scri-
 psisset ad Casarem (nec enim quamvis feliciter
 agerent, extra Romanum vivere patiebatur im-
 perium) & cum Casar his mansuetè facultatem
 dedisset, Romam venerunt, patre autem ad eos ex
 Lacedæmone statim aduecto, cum omnis honor
 eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem
 natio, quod quidem Scythæ sint, iuxta flumen
 Tanain & Mæotides paludes sedes habentes,
 iam quodam loco memoraui. His vero
 temporibus inito consilio, ut tetram Mediam,
 prædædici & ulterius prædandi causa peruaderent, cum
 Rege Hyrcanorum colloquuntur. namque is
 est illius transitus dominus; quem Rex Alexan-
 der ita fecerat, ut portis fretis clauderetur: A-
 ditu autem sibi præbito, vniuersi nihil suspici-
 tibus Mediis incubunt, eorumque fines popu-
 los.

lesos, omnigenumque pecorum plenos diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnum eius terræ obtinebat Pacores metu percussus in difficiliora loca refugiens, ceteris quidem bonis omnibus cesserat: vix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis redemerat. Summa ergo facultate sine pugna prædabundi, & usque ad Armenia vastantes omnia præcessere. Eius autem Tyridates Rex erat. Qui cum his obuius bello conflisset, non multum abfuit, quin vivus in illa acie caperetur, Procul enim quidam misso eum laqueo circumdatum tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueum, atque ita effugisset. Illi autem pugna multo magis effecti, terram quidem depopulati sunt: magnam verò hominum multitudinem, aliamque ducentes prædam ex viroque regno ad sua domicilia rediere.

An. mundi
4038. A
Christo nato
76.

a Armenia
vastatur.

Excidium Massada castelli munitissimi.

C A P. XXVIII.

A Pod Iudæam verò mortuo Basso, Flavius Silva in administratione succedit & aliam quidem terram bello subactam viciens, vnum autem adhuc rebelle superesse castellum, omnique in illis locis habeatur manu collecta, adversus id militem movit. Nomen est autem castello Massada. Princeps verò sicariorum à quibus fuerat occupatum, erat vir præpotens Eleazarus, ex origine Iudæ, qui non paucis Iudæis persuaserat, ut ante diximus, ne professionem facerent, quando censor Cyrenius in Iudæam missus est. Tunc enim sicarii conspiraverunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse vellens omni modo his quasi hostibus uteretur.

An. mundi
4038. A
Christo na-
to 76.

bantur, diripiendo quidem & abigendo eorum bona, ignem verò domibus iniiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui pugna etiam petendam Iudæorum libertatē tanta ignavia prodidissent: magisque se optare sub Romanis servitium professi essent. Erat autem id planè causatio, & crudelitatis atque avaritiæ dicebatur obiectum. manifestum autem rebus effectum est. Nam iidem illi & defectionis socii fuerunt, & bellum cum Romanis communiter suscipere. Causa verò prior illorū in eos facta est. & cum mentita prior eorum refelleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitiz suæ istis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodammodo illud tempus apud Iudæos omnium generum malitiæ fecundissimum: ut nullum opus intermitteretur infectum: nec si quis cogitando fingere voluisset, haberet quo magis novum aliquid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes unum erant, & exasperare alium alius tam impietate quàm iniquitate in proximos certabant: potentes quidem multitudinem malè tractando, multitudo verò ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas: his autem vim facienda, bonæque locupletum diripiendi. Primi quidem sicarii fuere iniquitatis in propinquos & crudelitatis autores, nullo neque verbo indito ad iniuriam, neque facto intentato ad exitium eorū quibus insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Iohannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interfecit: bat qui necessaria & profutura suaderent, tanquā inimicissimos maximè ciues eiusmodi impetens: sed etiam patriam malis plurimis cum lauit: qualla facturus fuerat qui Deum quoque iam esset ausus impietate contemnere. Nam &

^aTempus apud Iudæos omnium generum malitiæ fecundissimum.

^bIohannes
Gisala.

mensa nefaria vescebatur, & legitimā patriamque exterminauerat: castimoniam ut iam sit minimè mirum, si mansuetudinis communionem minimè seruabat hominibus, qui Dei pietatem furore contempserat. Rursus^a Simon Giora, quid mali non cōmisit, quāve liberorū corporum iniuria temperauit, qui eum creauere tyrannum? Quæ verò eos amicitia, quæve cognatio ad quotidianas exdes nō ferociores effecit? Atque alienos quidē malè tractare, inertis negotiæ opus esse arbitrabantur: clarissimam verò gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam^b Idumæi fuerunt: illi enim sceleratissimi peremptis Pontificibus, ne qua pars cōseruaretur pietatis in Deum, totum quod ex ciuitatis facie supererat, abscidere, summāque per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, quic^c Zelotæ appellati sunt, viguit: qui non factis verum probauerunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo in æmulatione, quod ante commissum memoria tradidit, prætermisso quamuis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qui eos quos læderent, propter effectū sui naturam cauillando fallabant, qui malorum quæ maxima essent bonis docebant. Itaque^d debitum vitæ finē inueniēte, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos vsque ad extremum vitæ terminum congesta sunt, quæ variis perempti cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliquis minora eos quā committere perpeffor, verū quæ tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qui in eorum crudelitatem inciderunt non est huius temporis pro merito cōqueri. Rursum igitur ad

An. mundi
4038. A
Christo nato
76.

^a Simon Giora
filius.

^b Idumæi.

^c Zelotæ.

^d Debitus
vitæ finis la-
cærum.

An mundi
408. A
Christo nato
76.
a silva dux
Romanorum
Masadam
obsidet.

eam narrationis partem redeo, vnde digressus
 sum. Venit enim dux Romanorum contra
 Eleazarum, & qui cum eo Masadam tenebant,
 sicarios, exercitum ducens, & fines quidem sta-
 tim omnes obtinuit, præsidiiis ubique locis op-
 portunitissimis collocatis: castellum autem muro
 circumdedit, ne quis obsessorum fugendi fa-
 cultatem haberet, utque custodes persevera-
 rent. ipse verò castris locum occupat ad obsidio-
 nem quidem idoneum, quem delegerat. qua
 parte castelli rupes monti proximo applicaban-
 tur, cæterum difficilem ad copias utensilium.
 Non solum enim commeatus ex longinquo, &
 cum labore Iudæorum maximo portabatur, qui-
 bus hæc fuerat cura mandata, verum etiam po-
 tus aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo
 loco nullus fons proximus nascebatur. His ita-
 tem dispositis, Silva obsidionem aggressus est,
 artis ac laboris egentem, propter castelli muni-
 tionem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro
 non exiguum, & excelsum longitudine, vndiq.
 abruptis atque altis vallibus cingitur inuisibil
 super fundo habens scopulos: ipsæque omnia
 sunt animalium gressibus inaccessæ, nisi quod
 duobus modis idem saxum in difficilem expli-
 catur ascensum. Est enim vnum iter ab *As-*
phalite ad solis ortum, & alterum ab *occi-*
dentem facilius ambulari. Vocatur autem vnum
 coluber, ex angustia crebriusq. flexibus capta si-
 militudine. Quæ enim prominet rupes, frangitur,
 ac sæpe in se reuertens, paulatim rursus produ-
 citur: vsq. illo itinere gradiens promouet pe-
 dē, namque mutanti vestigiū, necesse est ab al-
 to pede niti. Est autē certa perniciēs, si quis la-
 batur. altitudo enim rupis vtrinq. dehiscit, ut
 quæ horrore quævis terrere audacissimū possit.
 Per eiusmodi viā cum xxx. stadiis ascenderis,
 quod

quod restat verticis est non in acutum finē coarctatus, sed ut habeat in summo planiciem. In hac primus quidem Ionathas Pontifex castellum ædificavit, & appellavit Massadam. Post autem Herodi magno studio fuit loci illius structio. Nam & murum per omnem eius gyrum erexit, stadiorum spatio septem, è candido lapide factum & duodecim altum, latumq. octo cubitis: & viginti septem turres quinquagenorum cubitorum in eo stabant: ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim verticem, quod fecundus omnique planicie mollior esset, culturæ destinaverat: ut si quando externorum alimentorum penuria contigeret, ne hac quidem laborarent, qui salutem suam castello credidissent. Quin & regiam sibi ædificaverat, ab occidentalis partis ascensu, intra mœnia quidem arcis positam, vergentem autem ad septentrionem. regię verò murus erat magnus ac firmissimas quatuor celsitudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem intus, & porticuum itemq. balnearum varia erat & sumptuosa constructio, columnis quidem è singularibus saxis undique substitutis, parietibus autem membrisque solida compage lapidum variatis. Ad singula verò habinacula, & in summo, & circa regiam, & ante turres multos magnosq. puteos in scopulis exciderat, custodes aquarum: tantam molitus abundantiam, quantam qui fontibus uterentur haberent. Fosse verò iter ex regia in arcem summam ducebant, quas foris nemo cernebat. Sed ne manifestæ quidem viæ facilem sui usum præbere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est inaccessa, ut supra memorauimus. Occidentalem verò, magna in angustia posita turri conclusit, quæ non minore mille cubito-

Anno mūdī
4038. A
Christo nato
76.

a Vertice
fecundus,
omnīq. plani-
cie mollior.
b Regia He-
rodi.

c Turri vix
sus occiden-
tem extru-
it.

An. mundi
4038. *A*
Christo nato
76.

a In castello
magna com-
moditas co-
piat.

b Fructus
ad centum
annos incor-
rupti.

c Herodes
duplex peri-
culum suspi-
cans, castel-
lum sibi ad
refugium
paravit.

rum spatio ab arce distaret, quam neq. transire
posse, neq. capi facile videbatur. Inextricabilis
autem, quamvis licenter ambulantibus, fuerat
fabricata. Ita^a quidem aduersus hostiles impetus
natura simul & manu castellum erat communi-
tum. Intus autem repositi apparatus, magis &
diuturnitatem & opulentiam iuere. nam &
frumentum multum erat conditum, & quod in
longum tempus sufficere posset: vinumq. mul-
tum & oleum: insuper autem cuiusq. leguminis
fructus, & palmulæ coaceruatae. Cunctaque re-
perit Eleazarus, castello per dolum cum sicariis
occupato, matura, nihilque recens depositis de-
teriora: quanquam ferè ex quo apparata sunt, ad
excidium à Romanis illatum, centum annorum
tempus agebatur. Quin etiam^b Romani fructus
reliquias incorruptas offendere. Si quis autem
causam diuturnitatis autam esse existimet, non
errauerit, quòd arcis altitudine ab omni terro-
re ac foeculenta materia sit remota. Inuenta est
autem omnigenum quoque armorum multitu-
do, ab Rege condita, quæ decem millibus viro-
rum sufficerent, ferrumque infectum, necnon
æris & plumbi materia: quippe ut magnis de cau-
sis factum crederes apparatus. Aiunt^c enim
Herodem id ipsum castellum sibi ad refugium
parauisse, duplex periculum suspicantem: vnum
quidem ab Iudæorum populo: ne se deposito, il-
los qui antea Reges fuerant, ad Principatum re-
duceret. Alterum verò malus atq. atrocius, ab
Regina Ægypti Cleopatra. Hæc enim suam sen-
tentiam non celabat, sed cum Antonio sæpè ver-
ba faciebat, postulans Herodem interfici, sibi
autem obsecrans regnum Iudæorum donari. Et
magis quis miraretur, nondum eius imperio An-
tonium paruissse, malè eius amore mancipatum,
quam nò donaturum sperasset. Propter eiusmodi me-

di metus Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos Romanis opus reliquit. Nam quia foris iam locum omnem muro cinxerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret diligentissimè procurauerat, incipit oppugnationem, vno autem loco repperit, qui aggerum iactum posset excipere. Nam post eam turrim, quæ iter ab occidente, quod ad regiâ summumque montem duceret, præcludebat, erat quædam continentia saxi vastior latitudine, multumque porrecta: celsitudine autem Massadæ trecentis cubitis inferior, quam Leucen appellabant. Hanc igitur Sylva ut ascendit ac tenuit, aggerem apportare militibus iussit: illis autem alacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducentos cubitos erectus est tumulus. Verum neque firma, neque sufficiens machinis ferendis hæc mensura videbatur: sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus, factum est, altum itemque latum cubitis L. Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis affinis, quas primò quidem Vespasianus ad oppugnationes, postea verò Titus excogitauerat: & turris sexaginta cubitorum effecta est, tota ferro consepata, unde multis balistarum tormentorū iaculis Romani citò eos repulere qui de muro pugnabant, & caput exerere prohibuere. Simul autem ingenti etiâ ariete fabricato, Silva crebro murum pulsari iubet: ac vix quidem tamè aliâ eius deiecit partem interruptam. Citò autem præuenere sicarii muro intus altero constituto, qui ne machinis quidè simile aliquid pateretur: molles enim adhuc erat, & impetus laxate violentiâ poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & quæ sectæ sunt continentes composuere: earum autem ordines erant duo similes, tantumque distantes quanta esset muri la-

Anno mundi
di 4038.

A Christo
nato 76.

a Circa Mas
sadam vno
tantum lo-
cus, qui ag-
gerum iactum
excipere po-
tuit.

b Ingenti
ariete fabri-
cato, Silva
crebro mu-
rum pulsari
iubet.

Anno mudi
438. A
Christo nato
76.

titudo: & inter eos ambos replebant aggere spatium, ne verò crescente cumulo terra deflueret, altis transversis trabibus quas in longitudinem posuerant colligabāt. Erat ergo illi opus quidē edificio simile, sed quod cedenti inferebantur machinatū ictus evanescebant, lutūq. subsidente strictiorem fabricā faciebant. Hoc ubi Silus consideravit, igni magis murū captum iri putās, multas^a quidem ardētes faces militibus intro iā

a Ardentes
faces in mu
rum iaculā-
tur.

culari praecepit: murus autem, quippe ut magna ex parte lignis constructus, ignem cito comprehendit: & vsq. ad imum sui laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. Incipiente quidem adhuc incendio, spirans aquilo Romanis erat horribilis: auertens enim desuper flammam in eos abigebat, & penē machinas quasi iam conflagturas desperauerant. deinde flatu mutato, veluti diuina providentia excitatus auster, multa vi in adversum eum murū repulsi: iamq. totus ardebat ex alto, Romani quidem cum Dei viderentur auxilio, ad castra laxi digrediebantur, decreto hostes luce aggredi, & nocte vigilias accuratiores facere, ne quis eorum clam subterfugeret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neque alij cuiquam permissurus erat ut faceret. Videns autem murum igne consumptum, alium verò nullum salutis modum neque virtutis excogitans: sed his quæ Romani in se habebatq. suos & coniuges facturi essent si vicissent, ante oculos positus, de omnium morte consiliū cepit: idq. ex presentibus fortissimum ratus, validioris animi sociis vespere congregatis, talibus eos verbis ad facinus inuitabat. Cum^c olim vo-

c Eleazarus
ad socios ora-
tio.

bis decretum sit: viri fortes, neq. Romanis, neq. cuiquam alij servire, nisi Deo: is enim solus est verus & iustus dominus hominum: ecce nunc tempus adest, quod factis vestros probare animos

nos inbeat. Ne igitur nos dehonestemus, ante
 quidem seruitute intolerabiles poenas subituri:
 si viuos in Romanorum potestatem venire con-
 tingat. primi enim omnium ab his defecimus,
 & nouissimi cum his bellum gerimus. Puto au-
 tem & hanc nobis à Deo gratiam datam, vt be-
 nè ac liberè possimus mori, quod aliis non eue-
 nit præter spẽ superatis. Nobis autem certum
 est, orto die futurum excidium. Libera est au-
 tem strenua mortis conditio cum affectibus:
 nec enim prohibere id hostes possunt, qui profe-
 ctos nos optant viuos abducere, neque nos illos
 iam possumus superare pugnando. Nam^a fortas-
 se quidem ab initio statim oportuit, quando li-
 bertatem defendere cupientibus omnia & à
 nobis ipsi acerba peioraq; ab hostib. eueniebāt,
 de Dei voluntate coniicere, & scire, quod ami-
 ca ei quondam Iudzorum natio damnata esset
 interitum manens enim propitijs vel saltem no-
 bis leuiter infensus, nunquam tantorum qui-
 dem hominum perniciem neglexisset: sacratissi-
 mam verò urbem suam igni hostium excidiōq;
 prodidisset. Nos autem soli scilicet ex omni ge-
 nere Iudzorū sperauimus seruata libertate su-
 perare, tanquam nil in Deum deliquissemus,
 nulliusque culpæ participēs fuisset, qui alios
 quoq; docuimus. Itaq; vidētis quemadmodum
 nos vana expectasse redarguit, fortiore nobis
 speratis rebus malorum necessitate illata. Nec
 enim quæquā nobis castelli natura inexpugna-
 bilis profuit ad salutem, sed & alimentorum co-
 plam, & armorum multitudinem, aliūque ha-
 bentes abundantissimum apparatus, ipso Deo
 manifestissimè auferente spem salutis perdid-
 mus. Ignis enim qui ferebatur in hostes in edi-
 ficium à nobis mutum non spōrè reuersus est.
 Sed hæc multorum ira fuit criminum, qui fa-

Ann. mundi
 4038. *A*
Christo nato
 76.

r Eleazarus
iram Dei in
populum Iu-
dæ cum fa-
ciatur.

b Panna cri-
minum, qua
furor capti
Iudæ contra
gentiles au-
si fuerunt.

Anno mudi
4038. *A*
Christo nato
76.

a Libertate
servata opti
ma sepultu
ra.

sore capti contra gentiles ausi sumus: pro quib.
quæso ne Romanis inuictissimis penas, sed per
nos ipsos Deo præstemus. istæ autem illis mode
rationes sunt. morientur enim coniuges iniuria
vacuæ, liberi seruitutis expertes. Post illos au-
tem ipsi nobis honestam inuicem gratiam præ-
beamus, libertate ^a servata optima sepultura.
Prior tamen & pecunias & castellum igne exu-
ramus. Moriebunt enim Romani, ceræ scio, si
neq. corpora nostra tenuerint, compendioq. ca-
ruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc enim
nobis erunt testimonio mortuis, quod non pe-
nuria victi sumus: sed ita ut ab initio statuera-
mus, mortem seruituti prætulimus. Hæc dicebat
Eleazarus: sed non in eundem modum præsen-
tium sententiæ congruebant: sed alij quidem
ei obedire properabant, & quasi voluptate re-
plebantur, pulcram esse mortem existimantes.
Qui verò molliores erant coniugum ac familia-
rum suarum misericordia, vel etiam proprius
quenq. apertissimus deterrebat interitus, aliūsq.
alium intuens, contrarium voluntatis suæ opo-
tum lacrymis designabant. Quos cum vidisset
Eleazarus formidare ac magnitudinem consilij
animis frangi, pertimuit ne etiam eos qui for-
titer dicta perceperunt, effeminarent flentes
ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non
intermisit: sed erectior, multoque repletus spi-
ritu, clariorem de immortalitate animæ orationem
incipit: magnæque usus exclamatione lac-
rymantes attentius aspectans: Plurimum, ^b in-
quit, opinione deceptus sum: qui putarem viros
fortes pro libertate certantes, mori bene mal-
le, quam vivere. Vos autem ne cuilibet quidem
homini quicquam neque audacia neque virtu-
te præstatis, qui etiam magna mala effugituri
mortem timeatis: cum oporteret vos super hæc

b Eleaz. Ari
de immorta
litate animæ
oratio.

neque

neque cunctari neque expectare monitorem. Olim enim & à primo sensu nos etudire facit patriz orationes, maiorum quoque nostrorum factis & animis confirmantibus, perseverabant: quod vivere hominis est, non mori, calamitas. Nam mors quidem libertatem animis præstans, ad proprium patrumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mortali copore victæ sunt, vnaque malis elus impleatur, quod verisimile dicitur, mortuæ sunt. Diuino enim cum mortali societas turpis est. Multum quidem potest anima iuncta cum corpore: instrumentum enim facit suum, latenter id mouens, & ultra mortalem naturam gestis produciens: Verum tamen cum pondere, quo in terram detrahitur, quodque ab ea pender, absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam & vndique liberam participat fortitudinem, humanis oculis, ut ipse Deus inuisibilis manens: nec enim cum est in corpore, conspicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cum recedit videtur, vnam quidem ipsa habens incorruptam naturam, corpori autem causam præbens mutationis. Nam quod anima attigerit, hoc viuitalque viget: vnde verò digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantum immortalitatis ei superat. Et huius orationis argumentum vobis sit somnus: in quo se collectæ animæ, nusquam eas distrahente corpore, lucundissimam quietem agunt, cum Deo verò pro cognatione degentes, ubique adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur mortem timere conueniat, qui somni diligimus quietem? quemadmodum autem non sit demensissimum, breuitatem vitæ sequentes, sibi met ipudere perpetuam? Oportebat quidem nos domestica institutione meditatores, aliis esse exemplo promptæ voluntatis ad mortem. Asta-

*Anno m dccc
4038. A
Christo nato
76.*

*a Anima
mortalis cor-
pore vincta
b Virtus a-
nima.*

*c Somnus
immortalis
tatis animæ
argumentum.*

An. mundi
4038.

A Christo
nato 76.

^a Indorū sa-
pientia pro-
fessores, sei-
psos concre-
mant.

^b Adhorta-
tio ad contē-
mēdā mor-
tem, à tem-
pore & rei
statu desum-
pta.

^c Exemplum
ab Iudæis
Casarea in-
terfectis pe-
titum.

men ^a si ab alienigenis etiam rei fides petenda est, Indorum videamus sapientiarum professores. Illi enim cum sint boni viri, vitæ quidē tempus, quasi quoddam necessarium naturæ munus, in-
viti sustinent: properant autē animas corporibus solvere, nullōque virgēte neque exagitante ma-
lo, propter immortalis cōversationis desiderium, aliis quidem prædicunt se esse abituros, nec est, qui prohibeat quisquam, sed omnes fortuna-
tissimos appellantes eos, ad familiares suos man- data mittunt: ita certam veramque animis esse inter se consuetudinē credidere: ipsi autem cum mandata perceperint, igni traditis corporibus, ut immaculata puraque anima secernatur, lau-
dati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur, quam exterorum ho-
minum quisquam suos ciues, in longinquā peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos desunt: illos autem beatos dicunt, quod immortalita-
tis ordinem iam recipiant. Non ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propriæque igna-
via leges patrias, quæ omnibus hominibus am-
plandæ videntur, inhonestè despiciamus? quan-
quam & si contraria nos à principio instituisse eruditio, quod summum bonum est hominibus vivere, mors autem calamitas: attamen tempus nos adhortatur eā bono animo & faciliè tolerare, Dei voluntate & necessariò mortituros. Olim enim quantum apparet, contra omne Iudæorum genus hoc decretum posuit Deus, ut vita carere-
mus, qui ea non eramus, quemadmodum oportebat, vsuri. Non ausim enim nobismet ipsis as-
scribere, neque Romanis gratificari, quod nos omnes eorū bellū absumpserit. Non enim viri-
bus illorū hæc accidere: sed causa fortior inter-
ueniens, illis præstitit ut vincere viderentur. Quibus ^c enim armis Romanorum precepti sumus
qui

qui Cæsaream incolebant Iudæi: ac ne defectu-
 ros quidem ab illis, dum diem septimum cele-
 brarent, aggressa Cæsariensium multitudo, ne-
 que repugnantes, cum cōiugibus ac liberis ma-
 ctauerunt: nec vel ipsos erubuere Romanos,
 qui nō tāummodo hostes, quod defeceramus,
 putabant. Sed dicit aliquis, Cæsariensibus sem-
 per cum suæ ciuitatis Iudæis fuisse discordiam,
 tempusque nāctos vetus odiū exsaturasse: quid
 ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum e-
 nim illi propter Græcos bellū gerere ausi sunt,
 ac non cum propinquis nostris Romanos vici-
 sci. Multum igitur his fides illorum ac beneuo-
 lentia profuit: siquidem ab ipsis cum totis fami-
 liis acerbissimè trucidati sunt, ac pro auxiliis
 gratias ei reddidere: nam quæ illos à nobis pati
 prohibuere, hæc passi sunt, velut ea ipsi com-
 mittere voluissent. Longum fiet, si velim nuno
 separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod
 Syriæ ciuitatum nulla est, quæ non Iudæos ap-
 ud se habitantes occiderit, nobis quàm Roma-
 nos plus inimicos. Vbi etiam Damasceni, cum
 ne causam quidem probabilem confingere po-
 tuissent, ciuitatem suam cæde nefaria repleue-
 re, octodecim^b millibus Iudæorum cū coniugi-
 bus ac familiis iugulatis. Eorum autem multi-
 tudinem plagis in Ægypto peremptorum 60.
 millium numerum audiebamus excedere. Illi
 quidem fortasse in aliena terra, cum nullum in-
 venissent hostibus aduersarium, hæc sunt mor-
 ti. At omnibus qui domi cum Romanis bel-
 lum susceperunt, nihil deerat eorum, quæ spem
 totam possent præbere victoriæ. Arma enim &
 muri, & castellorum inexpugnabiles fabricæ, ut-
 que interitui spiritus ad pericula pro libertate
 subeunda, cunctos ad defectionem reddūt for-
 tiores: sed hæc ad paucum tempus cum sufficis-

Ann. mundi
 4038. *A*
nato Christo
 76.

a Calamitas
Iudæorum
Scythopoli.

Octodecim
millia Iu-
daorum in
Syria iugu-
lata, &
60000. in
Ægypto
perempta.

Ann. mundi
 4038. *A*
nato Christo
 76.

a Iudeorum
ab Romanis
captorum ca-
lavitas.

b Hierosoly-
ma Iudae
metropolis
radicitus ex
fundamentis
crepta.

sent, seque sustulissent, maiorum malorum ex-
 titere principium. Omnia enim capta sunt, o-
 mnique hostibus succubuerunt, velut illorum
 nobilioris causa victoriz, non ad eorum salutem,
 a quibus instructa fuerant, apparata sint. Et
 in praelio quidem mortuos beatos existimari o-
 portet, repugnantes enim & libertate non per-
 dita periere. Eorum a verò multitudinis, qui a
 Romanis subiugati sunt, quis non misereatur?
 quisve non antequam illa patiatur, mori pro-
 peret? quorum alij torti, tamque igne quàm ver-
 beribus excruciatii periere, alij semesi a bestiis
 ad secundum earum cibum viui servati sunt: al-
 lorum quidem miserimi habendi sunt, qui ad-
 huc viuunt, qui sæpe mortem optantes non ac-
 ciipiunt. Vbi est autem illa magna ciuitas? Aut v-
 bi est quæ totius gentis Iudææ metropolis fuit?
 Tantis quidem murorum septis munitissima, et
 verò ante muros castellis turriumque obiectis
 mœnibus tuta, bellique apparatus vix capiens,
 tota autem virorum pro se pugnantium multitu-
 dinem continens, quid nobis facta est, quæ Deū
 habere incolam credebatur? Radicitus b ex fun-
 damentis erepta est, solique eius monumenta
 restant, eorum a quibus excisa est imposita reli-
 quis castra. Senes verò infelices ad cineres tẽ-
 pli assident, & paucæ mulieres ad turpissimam
 pudoris iniuriam ab hostibus reseruatæ. Hæc
 secum reputans quisquam nostrum, aspicere
 solem durabit, etiam si vivere sine periculo pos-
 sit? Quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbel-
 lis, aut parcus animæ, ut cum non pœniteat huc-
 usque vixisse? Atque utinam omnes fuissetus
 mortui, prius quam illam sacræ ciuitatem ho-
 stium manibus videremus excindi, prius quam
 templum sanctum tãta impietate funditus erui:
 sed quoniam spes nõ instrenua nos illexit, quod
 forte

fortè poterimus pro ea hostes vlcisci: nunc au- *Anno mudi*
 tem evanuit, ac solos necessitati dereliquit, mo- *4038. A*
 ri benè properemus, nostrimet ipsi misereamur, & coniugum liberorumque dum nobis li- *nato Christo*
 cet à nobis ipsis misericordiā capere. Ad mortem nanque ipsi nati sumus, & quos ex nobis ge- *76.*
 nuimus, eamque fugere ne fortissimi quidem *a Ad mortē*
 possunt. iniuria verò & servitus, & videre con- *nati sumus,*
 iuges ad turpitudinem duci cum liberis, non est *eāque fu-*
 malum hominibus ex naturæ necessitate pro- *gere ne for-*
 fectū: sed hæc sua timiditate perferunt, qui ante *tissimi quidē*
 mori cum licuit noluere. Nos autem multum *possunt.*
 freti fortitudine, à Romanis defecimus: & po-
 stremo nunc illis ad salutem hortantibus, non
 parvimus. Cuiusmodi non est eorum iracundia b *Eleazarum*
 manifesta, si nos viuos subiugare potuerint? Mi- *Iudæi Ro-*
 serandi quidem adolescentes erunt, quorum *manorū cru-*
 vires corporis ad multos sufficient cruciatus: *delitātē ex-*
 miserandi autem provectiores, quorum ætas *ponit.*
 clades ferre non poterit. Videbit alius coniugē
 abduci, alius manibus reuinctis vocem filij pa-
 trem implorantis exaudiet. Sed dum liberi sunt
 & gladios habent, pulcrum ministerium nobis
 præbeant, expertes servitutis hostium. Moriamur c *Mori li-*
 liberi, cum filiis & coniugibus vita deoec- *ber, apud Iu-*
 damus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos *deos honor-*
 coniuges & filij deprecantur, horum necessitatē *& gloria.*
 Deus misit, his contraria Romani volunt, & ne
 quis nostrum antè excidium pereat, timent. Fe-
 linemus igitur eis, pro sperata potiundi nostri
 voluptate, stuporem mortis admirationemque
 relinquere audaciz.

Adhuc eum orate cupientem omnes inter-
 pellabant: & effrenato quodam impetu pleni,
 ad opus incitabant: ac veluti larvis exagitati, al-
 lius alium antecapere cupiebat: hoc specimen
 esse fortitudinis, rectique cōsiliij existimātes, ne

An. mundi
4038. *A*
nate Christo
76.

a Iudeorum
propria ca
da amor.

b Iudaei uni
uersis bonis
in dnam co-
gitsu ignem
iniciunt.

c Sorte decem
lecti reli-
quos Iudeos
trucidant.

quis extremus remanere videretur. Tanti
eos & coniugum, & filiorum & propriae ca
amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putat
tis, cum facinus accederent obtusi sunt, veri
eam seruare sententiam, quam cum dicta per
perent, habuerunt: proprium quidem charum
que affectum retinentibus cunctis, rationi ve
cedentibus, quia iam optimè filiis consulu
sent. Simul enim valere vxoribus cum am
xu dicebant, ac liberos gremiis captos extra
mum lacrymantes osculabantur: & simul ra
quam manibus alienis iussa peragentes volen
tes eos configebant: malorum quæ subditi bi
stibus passuri fuerant cogitationem, habent
pro solatio necessitatis ad eadem. Denique ni
mo hac audacia minor inuentus est. Cuncti
autem coniunctissimos transfixere: miseri, qui
bus id necesse fuit, quibusque filios atque
xores occidere, malorum omnium videbatur
esse leuissimum. Igitur neque horum iam fi
liorum dolorem tolerantès, & interfectos in
fos existimantes, si vel breuissimum tempus ei
superuiuerent, cito b quidem vniuersis bonis
in vnum congestis ignem iniiciunt, sorte verò
ex numero suo decem lectis omnium percussio
ribus, vniuersi etiam propter liberos ac coniu
ges prostratos compositi, eosque complexi ma
nibus, parato animo se mactandos præbebant
in felicissimum illud exhibetibus ministerium.
Isti c autem intrepidè cunctis occisis, eandem
sortis legem in sua quoque morte statuerunt,
vt cui obtigisset, nouem peremptis semet super
eos occideret. Ita omnes sibi confidebant, quod
neque in audendo, neque in sustinendo facio
re, præstaret alius alij. Et ad extremum ceteri
quidem se neci supposuere: vnus verò neque
nouissimus, circumspecta multitudine mortuo
rum;

am, ne quis fortè in multa cæde superesset qui
 hæc manus egeret: ubi cognovit omnes perem- *Annus mundi*
 tos, ignem quidem immittit regie: vehementi *4038. A*
 rto manu toto per se transacto gladio, iuxta *nato Christo*
 hos affectus occubuit. Et illi quidem perie- *76.*
 unt, nullam credentes animam ex numero suo
 Romanis subditam reliquisse. Latuit autem una
 mulier senior, & alia quædam Eleazari cogna-
 ta, plurimum doctrina sapientiâque mulieribus
 præstans, & quinque pueri per cuniculos qui a-
 quam sub terra potui ducebant abditi, cum a-
 liis cædibus occupatas mentes haberent, qui e-
 rant nongenti numero & sexaginta, cum mu-
 lieribus simul ac pueris. Hæc autem calamitas
 facta est Aprilis mensis quintodecimo die. Ro-
 mani autem adhuc pugnam expectantes ma-
 gne aggeribus scalarum pontibus iunctis muros *a Romanis*
 aggrediebantur. Cum verò hostium neminem *pugnam ex-*
 viderent, sed undique versum acerbam solitu- *pectant.*
 dinem, ignemque intus ac silentium, quid fa-
 ctum esset coniicere non poterant: & ad extre-
 mum velut impellentes ictum arietis, vulatum,
 si quem fortè pronocarent, dederunt. Clamo-
 rem autem sensere mulieres, & ex cloacis emer-
 sa, factum Romanis ut erat indicarunt, altera
 earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent
 omnia narrante manifestè. Non tamen Roma-
 ni facile his verbis adducebantur, aut magni-
 tudinem verisimilem non credentes. Ignem
 verò extinguere conabantur, perque hunc viâ
 sedantes cito in regiam pervenere: conspectâ- *b Romani*
 que multitudine mortuorum, non ut in hosti- *consilij for-*
 bus gausi sunt: sed *b* consilij fortitudinem, & ob- *titudine &*
 stinatum in tanto numero rebus ipsis contem- *obstinatum*
 ptum mortis admirabuntur. *contemptum*
mentis ad-
mirantur.

Ann. mundi
4038. A
nato Christo
76.

Intertitus Sicariorum, qui in Alexandriam &
Thebas profugerant.

CAP. XXIX.

Huiusmodi autem peracto excidio, in castris
illo quidem praesidium dux reliquit, ipse ve-
rò cum exercitu ad Caesarem profectus est. Nec
enim quisquam supererat in illis regionibus
hostium, sed iam tota Iudaea belli fuerat lōgin-
quitate subuersa: multisque suorum etiam pro-
cul incolentibus sensum perturbationis ac pe-
riculum exhibuerat. Nam & circum Alexandria
Aegypti ciuitatem postea contigit multos Iu-
dzorum perire. His enim qui ex factione sic-
b *Sicarij no-* riorum illuc effugere potuerunt, non satis erant
uacatarnisa *autores.* saluos esse: verum & illic nouas res conabatur,
vt libertatem defenderent, & Romanos quidem
nihil se meliores putarent, Deum verò solum
Dominum dicerent. Cum autem quidam iis Iu-
dzorum non ignobiles aduersarentur, illos qui-
dem mactare, aliis verò instabant, ad defe-
ctionem eos hortantes. Eorum autem videntes
confidentiam principes seniorum, iam cohibe-
re tutum sibi non esse arbitrabantur: sed con-
gregatis omnibus in congregationem Iudaeis, si-
b *Iudaei con-* cariorum *temeritatem* publicabant, illos o-
bra *ficario-* mnium malorum causa esse demonstrantes: &
rum *temeri-* nunt aiebant illos, quod nec si fugissent certam
tatem *con-* spem salutis habituri viderentur: à Romanis e-
meniant. nim cognitos statim perituros esse, sibi debita
calamitate replere eos qui nullius fuissent de-
licti participes. cauendum igitur ab eorum exi-
tio multitudinem monebant, & vt pro se Ro-
manis ipsorum traditione satisfacerent. His di-
ctis, prospecta periculi magnitudine paruerunt.
multoque impetu sicarios aggressi corripuerunt.
quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui
verò

verò in Ægyptum Thebásque illius tractus elapsi sunt, non multo pòst comprehensí reducti sunt: quorum non est qui duritiám siue confidentia siue pertinacia voluntatis sit dicenda, nõ obstupeſcat. Omni^a enim genere tormentorum & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo vt Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conseruauere, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignémque susceperent. Maximè verò puerorum ætas, miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorú quisquam commotus est, vt dominum Cæsarem nominaret: vsque adeò corporum infirmitatē vis audaciæ superabat.

An. mundi
4038. *A*
nato Christo
76.

a Varia tormentorū & vexationum genera, in eos excogitata, qui Cæsarem dominum fateri recusant.

Onia templum clausum apud Alexandriam.

C A P. XXX.

LVpus tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Cæsarem motu velociter retulit. Ille autem inquietum Iudæorum circa res novas studium cauendum esse existimans, ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, & quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo, vt templum Iudæorum, quod esset apud Onion (quæ sic appellatur) ciuitatem destrueret: Hæc autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam & coli cœpit, & nomen sumpsit. Onias b Simonis b Oniam am- filius, vnus ex pontificibus, ex Hierosolymis fumen- te Pto- gatus, Antiocho Rege Syriæ cum Iudæis bellum lemæ in gerente, Alexandriam venit: & à Ptolemæo suscipitur humanissimè, propterea quod Antio- pidæ & tem- cho erat inimicus: ait se gentem Iudæorum plum cõdet- eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem Rex ea quæ possent fieri

Ann. mundi
4038. *A*
nato Christo
76.

Onia tem-
plū in A-
gypto extru-
ctum.

b Lupus In-
dan templū
claudit.

annuisset, rogavit ut in aliqua parte Aegypti tē-
plum sibi ædificare permitteret, & more patrio
Deum colere. Ita enim & Antiochum magis
odiosum Iudæis, qui templum apud Hieroso-
lymam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos
fore, eoque multos ad eum religionis diligen-
tia colligendos. Paruit his Ptolemæus, eique lo-
cum dedit centum & octoginta stadiis à Mem-
phi distantem: Heliopolitanus autem ille tra-
ctus dicitur: vbi castello fabricato, Onias^a tem-
plum quidem dissimile ei quod est in Hieroso-
lymis, turrim autem similem extruxit, ingenti-
bus saxis sexaginta cubitis erectam. Arx autem
fabricam secundum patriam imitatus est, & do-
nariis similiter exornauit, præter candelabri
confectionem. Candelabrum enim non fecit,
sed informatum aureum lychnum tanquam lu-
baris luce radiantem, de aurea catena suspēdit.
Totum verò circa templum spacium cocto la-
tere circumdedit, saxas portas habente. Con-
cessit autem Rex etiam multum agri modum, ac
pecuniarum redditus: ut & Sacerdotibus esset copia
ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non ta-
men hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat
ei contentio cum Iudæis apud Hierosolymam
degentibus, propter fugæ memoriem iracun-
diam: & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad
id se omnem ab Hierosolymis multitudinem
reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio
quædam annis nongentis septuaginta: Esaias-
que prædixerat huius templi futuram in Aegy-
pto constructionē à quodam viro Iudæo. Tem-
plum quidem ita fuerat ædificatum. Lupus^b au-
tem rector Alexandriæ susceptis literis Impera-
toris cum ad tēplum aduenisset, nonnullis abla-
tis donariis templum claudit. Postmodum Lupo
mortuo Paulinus, qui eius potestati successit,
neque

neque donatorum quicquam reliquit (vehementer enim Sacerdotibus comminatus est, nisi omnia protulissent) neque ad templum religionis causa adire volentes admisit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium quidem diuini cultus in eos resideret. Tempus autem fluxerat, usque clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

An. mundi
4038.
A Christo
nato 76.

De interfensione Iudæorum apud Cyrenem.

C A P. XXXI.

Avdacia verò sicariorum, veluti morbus qui dam, etiam ea quæ circum Cyrenem oppida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissimus, arte textor, non paucis imperitorum ut se attenderent persuasus: perduxitque eos in solitudines, cum signa & umbrarum imagines se polliceretur ostendere. & alios quidem hæc agendo atque fallendo latebat. dignitate verò præstantes Cyrenensium Iudæorum apparatus eius & profectiorem Pentapostanz Libyz rectori Catullo prænunciant. Ille autem equitibus ac pedibus missis, inermes facile comprehendit: & a magna quidem pars manibus interit, nonnulli autem viui capti, ad Catullum perducti sunt. Autor autem consilij Ionathas tunc quidem potuit effugere: multum verò ac diligenter per omnes quæsitæ regiones captus est, adductusque ad Catullum, sibi quidem moram pœnz moliebat. Catullo autem iniquitatis præbuit occasionem. Nam ipse quidem locupletissimos Iudæorum falso insinulans, autores sibi huius consilij fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remque delatam multi-

a Ionatha sicariorum pars manib. interit. nonnulli viui capti ad Catullum perducuntur.

Ann. mundi
 4038. *A*
Christo nato
 76.
a Catullus
tria simul
Iudeorum
millia truci-
dat.

modè cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Iudeorum con-
 fecisse videretur: quòdque hoc atrocius est, præ-
 ter credendi facilitatem, etiam doctor erat ca-
 lumniandi sicariis. Denique ^a cum iussisset Iu-
 dzum quendam Alexandrum nominare: cui ià-
 dudum infensus odium publicauerat, etiam vxore
 eius Berenice criminationibus implicata, hos
 quidem priores occidit, deinde omnes simul pe-
 cuniarum copiis eximios, tria simul millia truci-
 cidauit. Et hæc securè facere arbitrabatur, quòd
 eorum patrimonia redivitis Cæsaris adiunge-
 bat. Ne ^b verò vel alibi degentium quisquā Iu-
 dzorum eius in iustitiam confutaret, etiam Ion-
 athæ mendacium præpagavit: ac Ionathæ non-
 nullisque aliis qui comprehensæ fuerant pessua-
 det, novarum rerum accusationem viris infer-
 re probatissimis Iudeorum, apud Alexandriæ,
 Romamque degentium. Horum autem qui per
 insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui
 hæc scripsit. Non tamen Catullo fictio ita ut
 sperauerat cessit. Nam Romain quidem venit,
 Ionathan cæterosque victos ducens, finemque
 arbitrabatur esse quæstionis apud se ac per illū
 conflata calumniam: Vespasianus autem rem
 suspicatus, veritatem requirebat: cognitòque
 non iure hominibus accusationem illatam il-
 los quidem Titi studio criminibus soluit, meri-
 to ^c verò pœnam in Ionatham statuit: prius e-
 nim verberatus, viuis exustus est. Catullo au-
 tem tunc quidem ob lenitatem principum ob-
 tigit ne quid amplius castigationis experiretur:
 non multo autem pòst, multiplici morbo & in-
 sanabili correptus, acerbissimè tortus est non
 corporis tantum cruciatum sustinens. sed erat
 ei maior animi morbus & grauior. Terroribus
 enim expauescebat, & crebrò videbat sibi instā-

tes umbras eorum quos peremerat, & clamita-
 bat. Cúmque se tenere non posset exiliebat stra-
 tis, tanquam tormentis sibi & flammis adhibitis.
 Hoc autem semper multum proficiente malo,
 extisque defluentibus, ac intestinis exhaustis, ita
 est mortuus: nulla re alia magis diuinæ prou-
 dentia facto iudicio, quàm quod nequissimos
 vlciscatur. Hic ³ nobis est finis historiarum, quam a Septem li-
 promissimus nos cum omni veritate tradituros, *brorum de*
 cognoscere cupientibus, quemadmodum hoc *bello Iudai-*
 bellum Romanis gestum est cum Iudæis, & qua *co, conclusa,*
 liter sit quidem expositum lecturis, ut dicant, re-
 linquatur: de veritate autem confidenter dicere
 non pigebit, quod eam solam scopum mihi per
 omnia quæ scripsi proposuerim.

An. mundi
 4038. *A*
Christo nato
 76.

FLAVII IOSEPHI DE
bello Iudaico Libri septimi &
ultimi Finis.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM ET VERBORVM IN HOC FLAVII

IOSEPHI SECVNDI VOLV-

mine memorabilium fidelissimus
ac locupletissimus.

A

A Bdemonus	303. a	ligula amicitiam sese inſ-	
Accusatio & epistola		nuat	107. a
falsa legatorum cōtra Iose-		Agrippa ab Senatu Romano	
phum	20. a	& Claudio tanquam arbi-	
Acris pugna commissa in foro		ter eligitur	110. a
Hierosolymis inter Antio-		Agrippa regnum	110. a
chum & Hyrcanum	53. b	Agrippa cum regnasset annis	
Aduentus Vespasiani in Ga-		tribus in Casarea decedit	
lilaam	28. a	110. b	
Aedificia ab Herode condita		Agrippa ad Iudaeos oratio	
67. b		120. b	
Aegyptius pseudopropheta	30	Agrippa de futura Iudaeorum	
fermè nullia hominum con-		calamitate prophetia	125. a
gregat	113. b	Agrippa rex à Iudaeis saxis	
Aegypti terminus	206. b	petitus, urbe pellitur	125. b
longitudo & latitudo	207. a	Agrippa procurator spolia-	
Aegyptus unde dicta	301. b	tur	139. b
Aegyptiarū idololatria	310. a	Agrippa in extruendo muro	
Aegyptij bestias natura re-		pumptus	219. a
pugnantes colunt	322. a	Alexander victoriam ab	
Agrippium	69. a	Theodoro amittit	38. b
Agrippa erga Philippum co-		Alexander Aristobuli frater	
mitas & benignitas	13. b	Rex cōstituitur, qui è vesti-	
Agrippa Aristobuli filius Ti-		gio crudeliter agit	38. b
berius odit, ac in Cay Ca-		Alexandri iracundia & cru-	

INDEX.

<i>delitas immoderata, qui o-</i>	<i>lefcus</i>	20 b
<i>tingentos capitiuorum cru-</i>	<i>Anania Pontificis & Ex-</i>	
<i>cifigit</i>	<i>chia fratris mors</i>	128 a
<i>Alexader Antiochum De-</i>	<i>Ananias Pontifex, & quin-</i>	
<i>metriꝝ fratrem timet</i>	<i>decim ex populo clariore</i>	
a	<i>necantur</i>	241 b
<i>Alexander ab armis requie-</i>	<i>Ananus & Iefus Pontifices</i>	
<i>fcit</i>	<i>obtruncantur</i>	191 a
<i>Alexander Aristobuli filius,</i>	<i>Anani Pontificis laus</i>	191 a
<i>contra Hyrcanum magnam</i>	<i>Ananus Simonis satellitum</i>	
<i>manum congregat</i>	<i>crudeliffimus</i>	241 b
<i>Alexander 10000 peditum,</i>	<i>Anaxagoras</i>	336 b
<i>& 1500. equitum congre-</i>	<i>Angeli equites igneo fulgore</i>	
<i>gat</i>	<i>radiantes</i>	243 a
<i>Alexander cum hostibus pra-</i>	<i>Antigonus apud Aristotu-</i>	
<i>lio decertat, & sex millia</i>	<i>lum falso accusatur</i>	37 b
<i>militum amittit</i>	<i>Antigonus interficitur</i>	38 a
<i>Alexander in vinculis qua-</i>	<i>Antigonus Aristobuli filius,</i>	
<i>tuor libros aduersus inimi-</i>	<i>ab Herode fugatus</i>	52 b
<i>cos conscribit</i>	<i>Antigonus auriculas Hyrc-</i>	
<i>Alexandrum in somnio Gla-</i>	<i>ni dentibus truncat</i>	55.
<i>phyra violat</i>	b	
<i>Alexandri & Aristobuli</i>	<i>Antigonum Parthi regem co-</i>	
<i>genealogia</i>	<i>stituunt</i>	55 b
<i>Alexander</i>	<i>Antigonus Massadam obli-</i>	
<i>Alexandria seditio inter Iu-</i>	<i>net</i>	57 a
<i>daos & Gracos</i>	<i>Antigoni in Iosephi cadauer</i>	
<i>Alexandria pars ora mariti-</i>	<i>immanitas</i>	60 b
<i>ma</i>	<i>Antigonus securi obtruncatur</i>	
<i>Alexandra mors</i>	63 b	
<i>Amarulenta differtia à Ti-</i>	<i>Antiochus Epiphanes belli</i>	
<i>berienfibus in Iosephū iacta</i>	<i>Iudaici fons & author</i>	31.
22 b	b	
<i>Amer multitudinis erga Io-</i>	<i>Antiochus à Tobia filiis mo-</i>	
<i>sephum</i>	<i>tus cum exercitu in Iudam</i>	
<i>Ammaus exultat</i>	<i>irrupit, ac Hierosolyma</i>	
<i>Ananias vir malus & ma-</i>	<i>douincis</i>	33 b
	<i>Antio-</i>	

INDEX.

- Antiochus mores Iudaicos* 87. a
abrogat 34. a
Antiochus post patris obitum
cum numerofo exercitu Iu-
daorum fines ingreditur 34. b
Antiochus moritur, & prin-
cipatum Antiocho filio relin-
quit 34. b
Antiochus ad Hierosolymam
proficiscitur, praefidiumque
ibi relinquit 35. a
Antiochi & militum insolentia 338. a
Antiochus squalidis fortibus
conflictatus, expirat, 356. a
fuis cinibus perfidus 273. a
cum coniuge & filiabus in
Ciliciam fugit 282. a *capit-*
tur 282. b *cum Casare re-*
conciliatur *ibid.*
Antipater cum copiis Ale-
xandro obviam procedit 45
b eius coniux nobilis ex
Arabia femina 47. a
Antipater patria muros re-
parat 49. a *contra Mali-*
chum colligit exercitum 51. a
Malichi instinctu venenum
bibit 51. b. *patris successor*
declaratus 72. a *eius in*
Alexandrum fratrem do-
lus & infidia 73. b *pecunia*
& donis hominum fauorem
sibi conciliare conatur 81. b
eius in Archelaum & Phi-
lippum fratres infidia 86. b
Antipater Phœrea mortem
vehementer luet 87. a
Antipater Casarea omni-
bus inuisus 87. b *eius mors*
92. a
Antipatris deuastata &
incensa 134. a
Antipas Archelaum per
epistolas apud Casarem ac-
cusat 95. b
Antonius Herodē & Pha-
saelum tetrarchas declarat
53. a in Tyro commoratur
ibid. Herodis virtutem mi-
ratur 60. a *pugnat cum Iu-*
dæis 144. b *à Iudæo insiliis*
peremptus 162. a
Antonia descriptio 224. a
Antoniam Romani inua-
dunt 228. b
Antonius Cleopatra mari-
tus 321. b
Apion veram patriam &
genus suum abiurat 319. a
Apionis mors 327. b
Aqua defectus in monte
Garizim 161. a
Ara sine ferro constructa
223. b
Arabs Scauro reconciliatur.
45. a
Arca sancta ab Assyriis ra-
pta & Iudæis restituta 223. a
Archelaus post patris o-
bitum rex declaratur 92. b
Archelai luctus & epula
93. b
Archelaus subditis suis omni-

Benefolentiam & fauorem
pollicetur 94. a *eius infeli-*
ciosos benignitas 94. a
Archelaus propter tyrann-
idē in exilium pulsus 102. a
Archelai de bobus & spiciis
somnium 102. a
Archelaus repudiata Ma-
riamne Glaphyram sibi co-
pulas 102. a
Arena vitrea prope Mem-
monis sepulchrum 108. a
Arcta Hyrcano 50000 mi-
litum tradit 42. a
Aries 156. a
Aristobulus & Antigonus
Sebasten ciuitatem obsidione
cingunt 36. b
Aristobulus matrem vin-
dam fame necat 37. a *fratrē*
Antigonum plurimum amat
37. a miseremur 38. b
eius apud matrem deprecatio
41. a seipsum regem declarat
41. b bello congredi cum Pō-
peio cogitat 43. a *Pompeio*
supplex occurrit ibid. cum
familia Romam vehitur 45. a
cum Romanis dimicat 46. a
elapsus Roma iterum turbas
cōcitat 46. a *cum filio à*
Pompeij studiis perimitur
47. b
Armenia vastatur 283. a
Ars deluditur arte 176. b
Asia ciuitates quingenta Ro-
mani obediunt. 122. a

Asini apud Iudaos qui di-
cantur 322. b
Asphaltites & Tiberienfis
lacus 199. a
Asphaltitis mirabilis pro-
prietas 200. a
Asphaltites stagnum 305. b
Atheniensium mores 336. b
Athrongeus pastor quidam
regnum affectat 98. a
Auaritia supplicium omne
contemnit 243. a
Augustus Herodem Syria
procuratorem constituit 67. b
Aula regia 210. b
Aulaum siue velum Baby-
lonium colorum permixtione
mirabili opere factum 222. b

B

Bacchidis in Iudaos crudeli-
tas 34. a
Babylonica captiuitas 223. a
Babyloniorum rex Hercule
fortitudine & rerum gestarū
magnitudine precessit 304. b
Babylonia, muri ex latere
costo & bitumine constructi
305
Bassus Sextum Casarem do-
lo necat 50. b
Belus primus rex Assyrio-
rum 304. a
Bellum Asiaticū inter An-
tonium & Augustum utrin-
que gestum 64. b
Belli

Belli fax alia à Floro ex-
cogitata 116.b

Bellum natale contra Ta-
richeas 172.a.

Berosus historiographus ge-
gere Chaldaeus 303.b

Boum simus. Rercusque col-
lectum Iudaorum alimentum
224.a

C

C*ecinna propter prodi-*
tionē à suu capitur 208.b

Cades assidua Hierosolymis
54.a

Cades sabbatho perpetrata
129.a

Cade per Flori milites
perpetrata 117.b

Cades & denastatio per v-
niuersam Iudeam 196.a

Casaris erga Archelaum
benignitas & humanitas 96.b

Casar Aristobulum capti-
uū vinculis soluit 47.b

Casa Ethnarcham Archelaum
constituit 100.b

Casari mores non mutan-
tur 261.a

Citus intransfu-
gas humanitas 251.a

Caius annis tribus mensibus
sex regnavit 109.b

Calamitates Iudaei inferū-
tur ab externis & incolis 3.b

Calceamenta, coria scuti
detrahta. vetusque sanum Iu-
daorum cibus 256.a

Castor Iudaeus versutus ac

subdolus 219.a

Cassius stipendium ciuitati-
bus indicis 50.b

Cassius ad tria millia Iu-
daorum in seruitium abducit
47.a

Cassius in exactiōibus exi-
gendis seuerus 51.a

Centum armatorum millia
contra Iosephum concurrunt,
139.b

Cercalis Chebron urbem
antiquissimam exurit 204.a

Cestiy inopinata fuga la-
tronum fiduciam recreat 135.b

Cestiy stratagema 136.b

Circa Hierichuntē optimi
paradisi 199.b

fertilis 199.b
causa, ibid. aer temperatus,
ibidem

Ciuius direpta bona resti-
tuuntur 23.a

Claudius moritur, etque Ne-
ro succedit 112.b

Cleopatra in cognationem
suam saucia 63.b

avaritia
64.a

Cleopatra in Herodem in-
fidia 64.a

Clitus Tiberiade seditionis
autor 13.a

sinistram sibi pra-
cidit ibid.

Cometes gladio simili 261.a

Confessio muliercularum in
tortura 84.b

Consultatio Hierosolymita-
rum legatorum aduersus

INDEX.

Iosaphum	17.a	Descriptio spelunca in qua latrones habitabant	59.a
Contra mendacium impudenter expositum nihil dicendum	317.a	Diuina ultio nullum scelus impunitur. relinquit	86.a
Criminum à Iusto Iosepho obiectorum depulsio	23.b	Domitia Domitiani Caesaris uxor	29.a
Cruenta victoria in qua 50 millia Iudeorum interficiuntur	132.b	Dora Phœnicia ciuitas & non dumaa	325.b
Cumanus impetum vulgi veretur	111.a	Duo milia seditiosorum in Galilæa ab Romanis trucidati	133.b
Cyrus Nabidum expellit à Babylone	305.a	Duo nobiles semetipsos in ignem iniiciunt	160.b
Cyprus	69.b	Duo & viginti libri sacri	29.b
P		Duratio legum apud Iudeos	333.b
D Abaritensi Ptolemæ uxorem spectant	10.a	E	
Damasceni Iudeorum decem millia una hora sugulat	137.a	Eleazar ab Elephanto oppressus moritur	34.b
Dauidis & Solomonis potentia	326.b	vitam gloria posthabet	35.a
Dauid in siti crebro expetitam aquam bibere recusat	342.b	Eleazarus & Alexander Iudeorum principes magnam tyrannidem exercent	111.b
Dauidis de siti exemplum	342.b	Eleazari robur & audacia	156.b
Decem millia hominum concalcatione mutua consumpta	111.a	Eleazarus capitur	780.a
Dei lumen maximum nefaria facta non latent	38.b	horribiliter flagellatur	345.a
Demetrius Iudeis in auxilium venit	39.a	Eleazari constantia	344.b
Demetrii & Alexandri pugna, qua Demetrius superat	39.b	ultima verba in igne	345.b
		Epitome belli Iudaici	31.b
		Effenorum prophetia	105.a
		Eurycles Alexandri fit proditor	78.a
		Exordium belli Iudaici duodecimo regni Neronis anno	25.b

F

F *Abatus procurator Casari* apud Herodem secretorum Sillas proditor 83. b
Fabula de Ioue & Pallade 335. a
Fanum sacrosanctū 222. b
Fatale decretum humanā spem irridet 52. a
Felix in Phasaelum exercitum mouet 52. a à Phasaelo superatur ibid. b
Felix Eleazarum latronū principem, aliosque cum eo multos capit, vinctosque Romanam mittit 113. a
Felix de Egyptio victoria 113. b
Filiorum apud Iudaeos educatio 229. a
*Flori auaritia vrbes despo-
biat* 115. a
*Flori periurium qui Iuda-
u fidem iurata non ser-
uat* 116. a
*Flori milites sexcentos &
triginta Iudaeos una die in-
terficiunt* 117. b
Flori delus & insidia 118. b
Fons Iordanus 68. a
Fontes aquarum calidarū 279. b
*Fortium virorum remun-
eratio* 247. b
Fortuna vi 248. a
Fortuna monumentum 268. a

G

G *Abareni Ioanni sese ad-
dicunt* 10. a
*Gabinus Nabathaeos pugna
superat* 46. b
Galba 701. a
*Galba interficitur, ac Otho
imperium suscipit* 201. a
*Galilaorum erga Iosephū
fides ac beneuolentia* 7. b
*Galilaei Tiberiada inua-
dere possulant* 8. a
*Galilaorum in Ionatham
& collegas ira & furor* 18. b
*Gamala in Romanorum
fide perstat* 5. a
Gamala situs 174. a
*Gamala ciuitas inexpu-
gnabilis & firma* ibidem
*Gamalam Vespasianus oc-
cidit* 174. b
*Gamalam Romani expu-
gnant* ibid.
*Gaudium beatorum in vi-
ta aeterna* 356. b
Genesar descriptio 171. b
fertilitas 172. a *longitudo &
latitudo* ibid.
Gentilium leges 338. a
*Germanorum multitudo,
virtus magnitudines corpo-
rum* 113. a
*Gestus Florus succedit Al-
bino, qui longè peior est* 115. a
*Gischala incensa atque di-
ruta* 4. b
Geronis & Nigri Permuta

INDEX.

Gracorum de anima humana sententia	105.a	Gracorum cum Iudaeis comparatio	297.b	Herodes à Syris latrones depellit	49.a	Herodes Casij amicus	51.a	Herodes patris necem ulcisci cogitat	51.b	Herodis tribuni Malichum interficiunt	52.a	Herodi infideli frustra	54.b	Herodis victoria	55.a	Herodes Arabs sibi hostes esse deprehendit	56.a.	cum magno discrimine Romam nauigat, ibid.	coram senatu Romano laudatur, ibid.b	Herodes in Antigonum mouet	57.a	Hierosolimam cingit obsidione, ac praconis voce cur aduenerit, declarari iubet	57.b	cōmeatus captiam parat	58.a	Sephorim ciuitatem capit	ibid.b	aduersus latrones in speluncis degentes animum dirigit	58.b	de latronibus victoria	59.a	Herodi exercitum Arabes in fugam vertunt	64.b	Herodi ad milites perterritos oratio	65.a	Herodes ante pugnam sacra Deo celebrat	65.b	Herodis in Augustum Caesarem merita	67.a	Herodes Pirae maiorem portum fabricat	68.b	Herodium castellum pro verum omnium copia ciuitas esse videbatur	69.b	Herodis in cunctos beneficentia & liberalitas	70.a	Herodes venator summus	70.b	Herodis ex Mariammeli-beri suscepti	71.a	Herodes Iosepho ut uxori interficeret clam mandat	71.b	Mariammem & Iosephum interfici iubet	ibid.	Herodes filius non regnum, sed regni honorem tradit	73.a	Herodi sauetia	76.a	Herodes Alexandrum filium times	76.a	Herodes Alexandrum in vincula coniecit	76.b	in Phelorum fratrem excitatur	77.a	nepotes despondet	82.a	Antipatri blanditiis adductus sponsalia reformat	82.b	Herodi filij ex septem uxoribus nati	82.b	Herodes variis morbis vexatus	91.a	Herodi atra bilis moriens minatur	91.b	Herodes doloribus victus, sibi ipsi violentas manus inferre cogitat	92.a	Herodes quae munificentia sepul-	

INDEX.

<i>Sepulchrum</i>	92.b	<i>Hyrcanus & Antipater</i>	
<i>Herodis tyranni & crudelitatis</i>	100.a	<i>Pompeij auxilium implorant</i>	42. b
<i>Herodes peregrinante se cum uxore decedit</i>	107.b	<i>Hyrcanus Pontifex, Antipater vero Iudaeae procurator declaratur</i>	48. b.
<i>Herodis regis</i>	285. a	<i>Herodem absoluit</i>	49. a
<i>Hierosolyma ab Herode obseffa</i>	62. b		
<i>Hierosolyma status perturbatus</i>	143. a		
<i>Hierosolymis ingens calamitas</i>	212. a		
<i>Hierosolymitani Romanos aggrediuntur</i>	215. a		
<i>Hierosolyma murus trium</i>	218. a		
<i>Hierosolyma quinquies prius capta, tunc iterum vastatur</i>	269. b		
<i>Hierichuntis situs</i>	198. b		
<i>Hiram & Salomonis problemata</i>	302. a		
<i>Hispani Romanorum imperio subiacent</i>	113. a		
<i>Historiographus qui dicendus</i>	31. a		
<i>Historia veritas à Graciano negligitur</i>	31. b		
<i>Historia Antiquitatum quinque millium annorum</i>	294. b		
<i>Honorati ac divites ad tyrannos perducuntur</i>	235. a		
<i>Hostia veteris testamenti</i>	331. b		
<i>Hyrcanus paternum honorem Pontificis assequitur</i>	36. a		
		<i>Iacobus Idumaeus proditor</i>	202. b
		<i>Iapha expugnatio à Traiano</i>	160. a
		<i>Iardes sylva ab Romanis cincta</i>	281. a
		<i>Idumaei</i>	284. a
		<i>Iechonias voluntariam Babyloniam captivitatem sustinet</i>	257. b
		<i>Iesus latronum princeps</i>	8. b
		<i>Iosepho bellum inferi</i>	8. b
		<i>Iosepho capitur</i>	9. a
		<i>Iesus Saphia filius insidias Iosepho struit</i>	10. b
		<i>Iesus per annos septem & quinque vociferatur</i>	261. a
		<i>Iesum in muro lapu termino missus perimio</i>	262. b
		<i>Iesus sacerdos Thebuthi filius</i>	266. a
		<i>Impudentia suaseres</i>	56. a
		<i>Impetus & victoria Iudeorum contra Romanos</i>	134. a
		<i>Imperatores & magistratus quomodo colendi</i>	322. b
		<i>Incendium templi ac civitatis excidium</i>	32. b
		<i>Incendium Hierosolymitanum</i>	

templū	259.a	conuertit, multaque donaria	
Indorum sapientia profes-		templū retinet	243.b
fores seipfos concremant	288.b	Ioannū in Iosephum conu-	
Iogens in templo cadit		tia	250.a
211.b		Ioannes & Simon in cloacā	
Inguinis morbum Egyptj		inuenti capiuntur	269.a
sabbatofim vocant	318.b	Ioannes Giscala	283.b
In bello nihil est necessitate		Ionathas Iosepho scribit	16.a
pugnacius	152.b	Ionatha eique adhaerentium	
In spectaculo Casarea	2500	dolus	19.b astus 20.a
Iudai percutit	272.a	Ionathas cum suis capitur	
In extruendo templo omnes		22.a	
thesauri consumpti	222.a	Ionatha & collegarum ad-	
Intestina dissidia & sedi-		uersus Iosephū consilium	22.a
niones in Iudaa	180.b	Ionathas à Tryphone per	
Ioannū infidia	7.b	insidias captus interficitur	35.b
Ioannes Hyrcanus optimè		Ionathas Pontifex cum aliis	
rebus per annos triginta tres		multū interficitur	223.b
administratū, moritur	37.a	Ioppe seditisorum & la-	
Ioannū erga Iosephum in-		tronum receptaculum	166.b
uidia & infidia	140.b	Ioppen Vespassianus capit,	
Ioannes Tiberiensibus ut		& castra in arce munit	167.a
Iosephum deserant persuadet		Ioppenfis ingens tempesta	
141.a missū armatū Iose-		in mari mergit	ibid.
phum interfici iubet, ibid. in		Iordanis fons	171.b
Giscala patriam suam fugit		Iosephi genus	2.a
ibid.		Iosephus Matthiæ filius im-	
Ioannes dolis plenus ac ci-		perij C. Caesaris anno primo	
uium proditor	185.a	mundi verò 401. à nato Chri-	
Ioannū superbia & ambitio		sto 39 natus	2.a
195.a		Iosephus à pueritia discipli-	
Ioannū & Eleazarī pugna		nīs incumbit	2.b
211.a		Iosephus Pharisaicus, ibid.	
Ioannes Idumaorum Dux,		Iosephi naufragium	13.a
pectus sagitta percussus, perit		Iosephus regis facultates	
227		recupirat	6.b
Ioannes ad sacrilegium sese		Iosephus Galilea Praef	

70. viros sibi adiungit 7. a
 Iosephus triginta annos na-
 tus, nulli mulieri vim inferre,
 & nihil sibi obtrudi patitur
 7. a
 Iosephi erga hostes benigni-
 tas 7. b
 Iosephum Ioannes interfice-
 re conatur 8. a
 Iosephi religionis cura 9. a
 eius erga Iesum benignitas
 9. a
 frumentum in Galileam
 transmittit 9. b
 Ptolemao
 spolia reddere conatur 10. b.
 infidias euadit 11. b in alio
 periculo versatur, ibid. se-
 ditionem in Gamala concitat
 13. b
 Iosephi seminium mirabile
 15. a
 calliditas 16. a
 Iosephus absque sanguine
 effuso seditionem compescit
 19. a
 Iosephi discrimen 19. b
 Iosephus centum legatos
 Hierosolyma mittit 19. a
 Iosephi cum Iesu colloquiū
 21. a
 Iosephus pendē oppressus in-
 opinato periculo euadit 21. b
 Tiberiadem capit 23. a Re-
 gios in fugam compellit 27. a
 cum Tito Romam proficisci-
 tur, & à Vespasiano honorifi-
 cē excipitur 28. b multos ca-
 ptiuos liberat 28. a
 Iosepho perpetua Caesarum
 beneuolentia manet 29. b
 Iosephi tertia uxor 29. a
 Iosephus bello Iudaico in-
 terfuit 29. b
 Iosephus Historiographus
 utriusque Galilae rector de-
 signatur 137. b Galilae ar-
 ma instruit 138. a
 Iosephus à suis desertus in
 Tiberiada confugit 151. b in
 Iotapatam ex Tiberiade ve-
 nit 152. a in Iotapata rema-
 net 155. a
 Iosephi prudentia 155. a
 Iosephi contra hostes calli-
 dum consilium 158. a
 Iosephi de Iudaorum clade
 nocturna somnia 263. a
 Iosephus Vespasian futura
 prae-dicit 165. b Hierosolymis
 peremptus esse dicitur 167. b
 à vinculis liberatur 208. a
 Iosephi erga patriam amor
 & constantia 233. a
 Iosephi pater capitur 241. b
 Iosephi vox singultibus in-
 terrupta 251. a
 Iosephi castitatis exem-
 plum 341. a
 Iotapa obsidio 28. a
 Iotapata obsidio 152. b. fi-
 tus 153. a
 Itaburij montis altitud. p
 176. b
 Iudaei seditiosi 3. a
 Iudaei necessitate ad bellum
 coguntur 3. b

Indai à Romanis deficient	130.a	Indaeorum alia cades	131.a
24.a		Indai hostes persequuntur,	
Indaeorum mores & iustia.		eisque in extremam necessi-	
mones	32.b	tatem adigunt	136.a
Indaeum contra Alexan-		Indaeorum decem millia	
drum festo die seditio	39.a	perempta 145.a. octo m illia	
Indai à Demetrio victore		ad Ascalonē occumbunt, ib.	
deficiunt	39.b	Indae descriptio, cuius me-	
Indai inter media tela ver-		dia est Hierosolyma	147.a
santes nihil caeremoniarum		distributio	ibid.
intermittunt	44.a	Indaeorum audacia in ex-	
Indaeorum duodecim millia		trema desperatione	155.b
in templo occumbunt	44.b	Indai Romanos feruentio-	
Indaeorum Reipab. muta-		leo perfundunt	159.a
tio	46.a	Indai ab Romanis intra	
Indai ab Romanis victi		duos muros conclusi trucidan-	
46.b		tur	160.a
Iulius Caesar dolo Cassii &		Indaeorum duodecim millia	
Bruti interficitur	50.b	intercunt	160.b
Indaeorum in pugna constā-		Indaeorum quadraginta mil-	
tia	62.b	lia excidij tempore, pugnisque	
Indae & Mattheias popu-		superioribus intercunt	161.b
lum ut aquilam auream tol-		Indaeorum in Iosephum ins-	
lerent hortantur	90.b	petus	165.b
Indaeorum tria millia in		Indaeorum distractio & vī-	
Paschate trucidantur	94.b	ditio	173.a
Indai Archelaum in ins		Indai in semet ipsos manus	
vocant	99.b	vertant	180.b
Indaeorum tres sectae, quarū		Indai Romanos castris pet-	
Effenerum probabilior	101.b	lunt	215.a
Indaeorum constantia	108.b	Indaeorum cum Romano	
Indaeici belli causa	116.a	pugna	215.b
Indaeorum cades	119.a	Indaeorum cum Romanis	
Indai Syrorum vicos ac fi-		conflictus	228.a
nitimas civitates protinus		Indaeos audacia sustentat	
v. Franc	129.b	228.a	
Indai Indeos hostes expe-			

Iudeorum in Legem Dei
peccata 234.a

Iudæa deserta & desolata
245.a

Iudeorum ac Romanorum
comparatio 247.a

Iudeorum patiens animus,
& in aduersis rebus dura cō-
stantia 247.a

Iudeorum & Romanorum
ad montem Eleon pugna 253.
b

Iudæi Romanos vincunt,
eorumque signis potiuntur
257.b

Iudæi in media calamitate
arrogantes 265.b

Iudeorum 1700. ab Roma-
nis perempti 281.a

Iudeorum octodecim millia
in Syria ingulata, & 60000.
in Egypto perempta 289.a

Iudeorum contra Alexan-
dram constantia 307.b

Iudæi quando Iudæam oc-
cuparint, & urbem Hiero-
solyman adficarint 316.a

Iudæi prorsus nullas ima-
gines ferunt 322.b

Iudæi cur animalia con-
sueti sacrificent, nec carnibus
suillis vescantur 327.a

Iudeorum iura & liberta-
tes. 329.b

Iudeorum in Lege constan-
tia 337.a leges antiquissima
337.b

Iudaicarum legum origo
339.a

Iuliani insignis fortitudo
249.a mors 249.b

Iuppiter 335.a

Iustus ob facinora capitibus
damnatur 24.b

Iuvenes cum Sophistis ca-
pitibus damnati, interficiuntur
91.a

Iuvenes qui aquilam au-
ream absciderant, ab Herodæ
deducti, examinantur 91.a

Iuuenis quidam se Alexā-
dram, quem Herodes necaue-
rat, esse mentitus, Iudeorum
plurimos fallit 101.a

L

Lacedæmonij 121.b
Lacedæmonij peregrinos
expellunt 316.b

Larrones in agmen conflati
Hierosolymis irrumpunt 181.a

Latronum immanitas 183.a

Latronum in morientes
crudelitas 240.b

Legati ad Iosiphum cum
militibus mittuntur 14.b

Legati contra seditiosos ad
Florum & Agrippam missi
126.b

Latrones & magi multis
afflictionibus inducunt 114.a

Leges graues Iudeorum
331.b
Longus semet ipsum occi-
dit 255.a

<i>L. Annius Gerasam caput</i>	<i>nium</i>	302.b
200.b	<i>Mensa aurea ponderis sa-</i>	
<i>Lucij mors</i>	<i>lenti magni</i>	278.a
<i>Lupus Iudaeis templum clau-</i>	<i>Messenes Amenophis fi-</i>	
<i>dit</i>	<i>lius</i>	315.a
<i>Lydda exusta</i>	<i>Militem in Berenice su-</i>	
<i>Lycurgus Lacedaemoniorum</i>	<i>ror</i>	118.a
<i>legislator</i>	<i>Milites duci obtemperare</i>	
	<i>par est</i>	170.a
M	<i>Miraculum ab Helisao fa-</i>	
<i>Accedones</i>	<i>ctum</i>	199.a
<i>Machara iniquitas</i>	<i>Misericordia in bello nocet</i>	
60.a		229.b
<i>Magna si ditiosorum mul-</i>	<i>Mithridatis de Aegyptiis</i>	
<i>titudo in cloacis deprehendi-</i>	<i>victoria</i>	48.a
<i>tur</i>	<i>Mori liber, apud Iudaeos</i>	
<i>Malichus beneficiarum An-</i>	<i>honor & gloria</i>	290.a
<i>tipatri immemor</i>	<i>Mors natu maximi fratris</i>	
<i>Malichus Hyrcano sese</i>	<i>349.a Secundi, ibid. tertij,</i>	
<i>adiungit</i>	<i>ibid.b quarti 350.a quinti,</i>	
<i>Manabemus cum Princi-</i>	<i>ibid.b. sexti 351.a septimi</i>	
<i>pibus interficitur</i>	<i>352.b</i>	
<i>Manethon Aegyptius hi-</i>	<i>Moses leprosus non fuit</i>	
<i>storographus</i>		314.a
<i>Manethon de Aegyptiorum</i>	<i>Moses à Moy quod Aeg-</i>	
<i>leprosis fabula</i>	<i>ptiis aquam significat, dictus</i>	
<i>Manethonis fragmenti de-</i>	<i>314.b</i>	
<i>pulsio</i>	<i>Mosis vita</i>	318.b
<i>M. Antonius Dux</i>	<i>Motus in Gallia</i>	198.a
<i>M. Crassus reliquum sena-</i>	<i>Mulierum in aula consi-</i>	
<i>gli aurum aufert</i>	<i>lio</i>	83.a
<i>Marcus Sexti successor</i>	<i>Mulierum ac puerorum v-</i>	
30.b	<i>latus in pugna</i>	158.b
<i>Massada situs</i>		
<i>Matthias Romanis sibi</i>	N	
<i>fecit Antiocho bellum in-</i>	<i>Nabulassar, Nabucho-</i>	
<i>fert</i>	<i>donosaris parens, Baby-</i>	
	<i>loniorum & Chaldaeorum</i>	
<i>Menandri Ephesij testimo-</i>	<i>rum</i>	

rex 303.b
 Nabuchodonosor patri in
 regno succedit 304.a
 Nabuchodonosoris succes-
 sor 304.b
 Nabuchodonosor Tyrū ob-
 fidet 305.9
 Nemo ante obitum beatus
 dici debet 237.b
 Nequitia iram Dei effu-
 gere nequit 271.b
 Nero fratrem, uxorem, ma-
 trēque interfecit 111.a
 Neronem propter res gestas
 apud Iudaeos, cum timore stu-
 per innadit 144.a
 Nicanor ad humerum la-
 num sagitta percutitur 225.b
 Nicolans defendit Arche-
 laum 96.a
 Nicon, magnus aries Ro-
 manorum 228.a
 Nabilinus duodecim millia
 pircunt 191.a
 Nomina Regum Egyptio-
 rum sibi succedentium 301.a
 O
 Octavius Augustus Iulio
 successit 51.a
 Onias Pontifex ad Ptole-
 maum effugit 34.a
 Onia templum in Egypto
 extructum 292.b
 Oppugnatio Hierosolyma
 Calend. Iulij 246.a
 Ordo Pontificum apud In-
 daeos qui fuerit 297.a

Origo legum apud Gracos
 329.a
 Osarsiphus Dux Ananie
 311.a
 Osarsiphus postea Moses
 vocatus 312.a
 Ottho 201.a

P

Pacori dolus & insidia
 34.a
 Palatinum Tiberiadis in-
 census 6.b
 Pappum Antigoni militum
 ducē Herodes obtruncat 62.a
 Parthi 123.a
 Passio septem filiorum &
 matris 341.a
 Pauperum ex populo mise-
 ria 237.a
 Podamas vir fortis & e-
 ques peritus 253.b
 Pegmatū fabricatio 177.b
 Persarum mores 337.a
 Petracinitas Arabia 55.a
 Phariseorum inuidia &
 accusatione temeraria multi
 boni trucidantur 41.a
 Phariseorum secunda secta
 106.a
 Phasaetus & Herodes An-
 tipatri filij 49.a
 Phasaetus ad saxum caput
 frangit 51.b
 Phasaeti turris 69.b. cini-
 tas, ibid.
 Pheroras atra veste infirm-
 us cum lacrymis ad pedes

- Herodis accedit, ac veniam petit* 77. b
Pheroas moritur, & Hierosolymis sepelitur 84. a
Philippus Iacobi filius 13. b
Phineas sacra pecunia cu-ctos comprehensus 766. b
Phornices & Cadmus Græcarum literarum inven-tores 295. a
Pedatus Iudeos seditiosos compescit, eisque fustibus fo-giri iubet 107. a
Placidus contra Iosephum 15. b
Placidi victoria 177. a
Placidi cum fugitivis con-siliis 197. a
Placidus Bethanabrin ex-pugnat & igni tradit 197. a
Pena vim inferentis vir-gini 332. a
Pompeius instructus Ro-mano simul exercitu & Sy-verum Aristobulum petit 42. b
Pompeius Hierosolyma ob-sidione cingit 43. a
Pompeius una cum suis co-mitibus sanctum sanctorum ingreditur 44. b
Pompeij continentia 44. b
Pompeius multas præcla-vas civitates ab imperio In-dæorum liberat 44. b
Pontificis vestimenta 223. b
Porticus templi exusta 275. b
Partus dilucida descriptio 68. b
Potestatem colere officio, nec iræ exasperare dicet 121. a
Præclara testimonia de Commentariis Iosephi 25. a
Prælium inter Antigoni milites & Iosephum Herodis fratrem 57. a
Primum prodigium 261. a
Profectio Iosephi cum co-piis contra Gabara 17. b
Psephra turris 70. cubitis alta 219. b
Pseudopropheta à tyranno su-ernati 261. a
Ptolemæi erga Hyrcani matrem ac fratrem crudelitas 36. a
Ptolemæus fratres Ioannis una cum matre occidit ibid.
Ptolemæus Herodis militū Dux interfectus 59. b
Ptolemaidis descriptio 108. a
1. Ptolemæus Lagi 320. a
2. Philadelphus, ib. 3. Energetes 320. b
4. Philometor ibid. 5. Physcon, ibid.
Pudens cum Ionatha pa-gnat, & interficitur 254. a
Puerorum constantia 347. b
Pugna inter Iudeos & Sy-ros circa Casarea 114. a
Pugna Iudeorum cum Ro-manis 297. a
Pugna

Pugna vehemens in oppido inter Galilaos & Romanos 160. b

Pulchrum est pro libertate mori, pugnando tamen 162. a

Purificationes corporis 332. a

Q

Quarta arte Antipater Alexandri fratris amicos corruperit 74. a

Quadratus inter Iudaeos & Samaritanos fert sententiam 112. b

Quartum prodigium 761. b

Quas urbes Iudaei receperint inhabitandas 45. b

Quintum prodigium 261. b

R

*Rapina accades in clea-
rcu* 265. b

Ratio affectus domina 353. a

Reconciliatio inter Herodem & filios 72. b

Reges pastores vocati 300. b

Regis ad septem fratres exhortatio 347. b

Regionis descriptio qua trās flumen est 146. b

Regni inter Herodis filios distributio 100. b

Romanorum in Iudaeos humanitas 32. b

Romanorum de Iudaeis sumptus ibid.

Romani vincunt, & Aristobulus cum filio Romam perducitur 46. b

Romani Herodem Iudaeorum regem creant 56. b

porticus succendunt 97. a

Britannos in ditionem suam redegerunt 113. a

Mauris imperat 123. b

Romanum imperium Alexandria non designatur 124. a

Romani contra pacta Vne Metilio excepto ab Iudaeis crudeliter interfecti 129. a

Romanorum ingentes copia 133. a

Romanorum contra Iudaeos victoria 133. b

Romani Ioppen capiunt & incendunt, & octo millia quadringentos interficiunt 133. b

Iudaeos vincunt, & magna caede prosterunt 145. a

Romanorum ordo in castris 148. b

Romanorum militum reverentia & obedientia erga praefectos 149. a

Romani castris quomodo egrediantur 149. a

Romanorum peditum arma 149. b. equitum, ibid.

Romani nihil in praelio inconsultum aut subitum agunt 149. b

Romani imperij tractus 150. a

Romani aquilam Principatus in signo & omen victoriae putant 151. a

Romanorum iaculorum vis

157.b

Romanorum praelium cum
Iudeis in ponte 158.bRomani milites ordine cū-
stape utriusque perficiunt 176.aRomanorum vincendi con-
suetudo 228.bRomani ab Iudaei urbe pel-
luntur 230.aRomani per dies septem &
decem aggeres quatuor inge-
res percipiunt 233.aRomanorum sanctio acer-
bissima in eos qui loco cedunt
239.aRomani Iudaeorum audaciam
verentur 245.bRomanorum & Iudaeorum
partitio 245.bRomanorum equos Iudaei ra-
piunt 251.aRomanis calamitas nun-
tiatur 256.bRomanus miles in iusto Tito
templum Hierosolymitanum
incendit 258.bRomani cloacas rimantes
& sepulchra eruentes, multas
opes inveniunt 269.aRomanorum notitia serò a-
pud Gracos pervenit 299.aRuta mirabilis magnitudi-
nis 279.a

S

Sabbaticus fluvius 275.b
Sabinus cum tribus sociis
perit 248.a

Sadducaeorum tertias secta

106.a

Sais civitas ad orientem

Bubasti fluminis posita 300.a

Samaritanensis regionis descri-
ptio 146.bSamaritarum in monte
Barizin congregatio 260.bScaurus Romanorum Dux
42.a

Scythia 337.a

Scythopolita tredecim mil-
lia Iudaeorum trucidant 150.a

Scythopolis 156.b

Scythopoli Iudaeorum cala-
mitas 289.aSebastia expugnatur, dirui-
tur, eiusque habitatores ab-
ducuntur 36.b

Secundum prodigium 161.a

Seditio adversus Iosephum
10.bSeditio Hierosolymis contra
Herodem & Hyrcanum 52.bSeditio propter Sophistas
ob abscissam ex porta templi
aquilam auream trucidatos,
coorta 94.a

Seditio in Hierosolyma 96.b

Seditiosi bello densi 37.a

Seditiosorum Hierosolymis
immanitas 212.bSeditiosi concordiam inter
se ineunt 214.bSeditiosi ad domum regiam
profecti, pecuniam diripiunt
265.a

Selen-

I N D E X.

Seleucus & Nicanor	313.a.	rupti dolus	38.a
Semechonites lacus	133.b	Similitudo à nauta sumpta	164
Senacherib Rex Assyrio- rum	223.a	Simon satelles, Iosephum excitat	11.a
Senes ac debiles Iudai tru- cidantur, utiles reservan- tur	268.a	Simon per insidias à Iose- pho capitur, & abducitur	22.b
Sententia in filios Herodis	80.b	Simon insidiis Ptolemai ge- neris sui capius & interfectus	35.b
Sephoritarum discriminē	4.a	Simon Cendebeum vincis ibid.	
Sepphoru & Tiberias ma- xima Galilæarum urbes	23.b	Simon regius ferunt diado- ma sibi ponit	98.a
Sepphoris expugnatio	25.b	Simon parentes, uxorem, ac liberos, denique seipsum trucidat	130.
Sepphoris mania Iosephus expugnat	26.b	Simon Giora filius in Acrab- batena & Idumæa ingente- rapinas & cades exercet	1433 a
Sepphorita benignissimè Ro- manos suscipiunt	145.b	Simon in locis montanis cū- ctos nequissimos congregat	201.b
Septem librorum de bello Iudaico, conclusio	294.a	Simonis & Zelotarum pu- gna	202.a
Septem fratrum ad Antio- chum oratio	348.a	Simonis immanitas & cru- delitas	202.a
Septem fratres ad mortem fortiter perferendam sese in- uicem hortantur	351.a	Simonis contra Ioannem ca- stra	225.a
Septimum prodigium	261.b	Simonis in Matthiam eissā- que filias crudelitas	241.b
Seruus in eo loco ubi Anti- gonus erat occisus interfecto- ri cruorem effundit	38.a	Simon proditor patriæ	343.a
Sexcenta millia mortuorum portu eiiciuntur	224.a	Simon Giora filius laqueis circundatus per forum trahi- tur	278.a
Sicarij noua calamitatis au- tores	291.b	Silua Dux Romanorum	
Signa & mutationes post obitum Neronis	31.a		
Sila Regis satellitum Pra- fectus	27.a		
Silani à Iudæis pecunia cor-			

Massadon obfidet 284. b

Situs superiorum Galilae secundum mundi plagas 146. a
inferioris longitudo & latitudo, ibid. fertilitas, ibid. b

Socrates ciuis Atheniensis 336. b

Sodomitica terra Asphaliti vicina 100. a

Sofius Antigonus capis 63. a

Spectacula Caesarea celebrata 271. a

Splendor iustorum 355. b

T

Templum supra durissimū collem conditum 221. a

Templum castello simile 251. b

Templum Hieros. sanguine & igne repletur 160. a

Temporum ratio apud historiographos inaequalis 318. a

Tertium prodigium 261. b

Testamentū agrotante Herode mutatum 96. a

Testimonium Galilaeorum de Iosepho 18. b

Theophrastus 306. a

Thucydides scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsit 296

Tiberiadis vrbis seditio 4. a

Tiberiensium ad Agrippā litera 12. a eorum sediti & desertio, ibid.

Tiberienses Iosepho bellum

inferre cogitant 21. a

Tiberias iussu patris 14. a

Tiberias fore direpta 26. a

Tiberius annos 22. menses sex, ac tres dies regnauit 107. b

Tiberius Alexander Egyptum & Alexandriam regit 207. a

Timor & torpor tyrannū 267. a

Tiro vetus Regis miles, Herodu sauisiā execratur 80. b

Tironem cum filio Herodes comprehendi iubet 81. a

Titi erga populum misericordia 30. b

Titus Hierosolyma obfidet 37. a

Titum Giscala ciues benigne suscipiunt 179. b

Titus Hierosolyman profiscitur 209. b

Titi exercitus ordo 212. b

Titus in Iudeam venit 213. a

periclitatur, ibid. b. cum hostibus fortiter pugnat

214. a. hostes fugat, & ad suos incolumis redit, ibid.

Titi contra Iudaeos fortitudo 215. b

Titi erga Iudaeos benignitas 231. b

Titus sacra pro victoria celebrat 270. a

Titi ad Antiochiam aduentus 275. b

Tiro

Tres viri audaces inter Iu-
daos 238.b

Tria mirabilia peractade-
labrum, mensa & thuribulum
223.a

Triplex apud Hierosolymā
seditio 210.b

Triumphī magnificentia
277.a

Tyrannorum ac latronum
spes ultima in cloacu sita
265.b

V

Vari tyrannī & regni
cupido 3.a

Varus tyrannidem & po-
tentiam occultare conatur 5.b

Varus 70. Iudaeos unā cum
ipsis legatis interficit ibid.

Varus Romanis contra Iu-
daeos fere suppetias 98.b

Varus ad duo millia sedi-
tioforum cruci suffigis 99.a

Vari erga Iudaeos facili-
tas ac benignitas 99.b

Varus 70. Iudaeos in itinere
interficit 131.b

Vespasianus & Titus multa
contra Iudaeos auxilia con-
gregant 144.b

Vespasianus Taricheas ob-
sedet 169.a

Vespasiani victoria in lacu
Genesar contra Taricheas
172.b

Vespasiani fortitudo & vir-
tus bellica 175.a. cum Iudaeis

pugna, ibid.b

Vespasianus uniuersam Iu-
daeam perscrutatur 198.a in
Hierichuntē peruenit 198.b

Vespasiani pudicitia & mo-
destia 206.a

Vespasianum Imperatorem
milites appellant 206.b

Vespasianus communi suf-
fragio Imperator declaratur
207.b

Vespasiani nauigatio & i-
ter 271.a

Vespasiani & Titī triumph-
phales vestes 276.b

Vespasianus Pacis templum
adificat 278.b

Vestes pretiosissima 277.a

Vitellius 201.a

Vitellius interficitur 209.a

Vulatus flēnsque Roma-
norum, & Iudaorum exhor-
tatio 136.a

Vna nocte duorum millium
viscera patefacta 243.a

Vna nascendi & moriendi
omnibus ratio 352.b

Vndecim millia & sexcen-
ti Samaritae interfecti 161.a

Vrbē aduersus Iudaeos ma-
nentur 131.a

X

Xiphophoria festiuitas
127.a

Z

Zabulon validissima Ca-
lileae ciuitas direpta &

INDEX.

<i>Quinta</i>	133. a	<i>Zelota Simonis uxorem re-</i>	
<i>Zacharias à Zelotis capiti</i>		<i>mittunt</i>	203 b
<i>damatur 192. b</i>	<i>in medio</i>	<i>Zelotarum pugna in tem-</i>	
<i>templo interficitur, ibidem</i>		<i>ple cum Iudæis & populo</i>	
<i>Zelota Simonis uxorem ra-</i>	204. b		
<i>piunt</i>	203. a	<i>Zelota</i>	284. a

FINIS INDICIS VO-
luminis secundi.

